MONOGRAFIA

SFINTEI EPISCOPII

A

„DUNĂREI DE JOS"

ALCĂTUITĂ

LA PLINIREA A 40 ANI DE DOMNIE

A

M. S. CAROL I, REGELE ROMÂNIEI

DE

Diaconul Anghel Constantinescu
Revizor Ecleziastic

CU 69 PORTRETE ŞI VEDERI IN TEXT

Atelierele SOCEC, Bucureşti
1906

MONOGRAFIA

SFINTEI EPISCOPII

A

„DUNĂREI DE JOS"

ALCĂTUITĂ

LA PLINIREA A 40 ANI DE DOMNIE

A

M. S. CAROL I, REGELE ROMÂNIEI

DE

DIACONUL ANGHEL CONSTANTINESCU
Revizor Eclezlastic

CU 66 PORTRETE ŞI VEDERI IN TEXT

Atelierele SOCEC, Bucureşti
1906

M. S. Regele.

M. S. Regina.

Esc. Sale
D-lui I. Papiniu
în semn de respectuoasă
afecțiune.
Arhid. Angel Constantin
1/IX/07.

INAINTE CUVÎNTARE

Serbarea celor patruzeci de ani de domnie fericită a **Majestății Sale, primului nostru Rege, Carol I,** *și plinirea celor optsprezece sute de ani dela venirea și așezarea coloniștilor romani în aceste părți ale lumii, de bună seamă, au pricinuit cea mai mare bucurie sufletească tuturor Românilor, cari, porniți din toate locurile unde Dumnezeu i-a semănat,—s'au văzut, recunoscut și îmbrățișat în* **„arenele romane"** *dela* **Expoziția** *ce țara a hotărît a se face cu prilejul acestui îndoit și fericit eveniment.*

Sfânta noastră Biserică, a cărei vechime este tot atât de adâncă ca și obârșia poporului nostru, nu puteà să nu împărtășească această bucurie a neamului românesc, pe care, Ea, veșnic l-a îmbărbătat în apărarea drepturilor lui și căruia totdeauna i-a păstrat cele mai scumpe podoabe ale unui popor: **limba, moravurile** *și* **naționalitatea**; *—fapt, care se adeverește până astăzi prin legătura care unește pe toți Românii de pretutindeni.*

Acest adevăr a hotărît pe Prea Sfințitul nostru Episcop, **Pimen Georgescu,** *de a îndemnà clerul și poporul din Eparhia Dunărei de Jos, spre a trimite tot ceea ce au mai de seamă pentru a fi depuse și văzute în Expoziția națională.*

Tot odată, Prea Sfinția Sa, a însărcinat pe toți protopopii eparhiali de a alcătuì câte o „dare de seamă" istorică-statistică despre afacerile bisericești ale județelor acestei Eparhii, cum și albume cu vederea tuturor bisericilor cari au fost zidite sau reparate în timpul celor patruzeci de ani de domnie a Majestății Sale Regelui,—cari „dări de seamă" și „șeapte albume" au fost depuse la Expoziția națională.

Lucrarea de față, **„Monografia Sfintei Episcopii a Du-**

nărei de Jos", *am alcătuit-o tot în vederea acestui fericit eveniment, — istorisind viața religioasă și organizația bisericească a neamului nostru dela „Dunărea de Jos", din cele mai vechi timpuri și până azi și însoțind-o cu mai multe portrete și vederi, ce am socotit că stau în strânsă legătură cu istoricul acestui episcopat.*

In desfășurarea materialului, am introdus multe din circulările Prea Sfințitului Episcop **Pimen,** *de care ce prin feluritul lor cuprins, alcătuesc o așà numită* **„enciclică pastorală"**, *care, de obiceiu, se dă clerului și poporului eparhial de către fiecare episcop la începutul arhipăstoriei sale, ceea ce P. S. Sa a făcut prin aceste circulări.*

De asemenea, am mai introdus câtevà date istorice statistice privitoare la cultul și așezămintele religioase ale neamurilor străine cari trăesc în cuprinsul acestei eparhii, în deosebi în Dobrogea.

Nădăjduesc, că prin întocmirea și publicarea acestei monografii, voi înlesnì confraților mei preoți dela „Dunărea de Jos" cunoașterea trecutului nostru religios, spre a le fi un îndemn de a lucrà pentru viitor cu mai multă pricepere și energie, dupre cum în mod legitim Țara și Neamul așteaptă dela noi.

Diacon A. Constantinescu.

CAP. I

PRIVIRI GENERALE ASUPRA TRECUTULUI CREŞTINESC

ÎN PĂRŢILE „DUNĂREI DE JOS"

§ 1

Inceputurile creştinismului şi ierarhiei bisericeşti la Români până la întemeerea principatelor.

Pe pământul ţării noastre de astăzi, şi în dealungul Dunărei — începând dela Porţile-de-fer şi până la Dnistru —, apoi prin părţile Transilvaniei şi ale Banatului, în ale Crişianei şi Maramureşului, ca şi prin părţile Basarabiei, locuià pe la începutul creştinismului poporul Dacilor şi al Geţilor împărţit în triburi cari în repeţite rânduri se luptau unul contra altuia.

Acest popor, Daco-Get, de o fire neastâmpărată, nu arareori năvăleà şi pe teritorul imperiului roman, de care erà despărţit la sud prin fluviul Dunărei, până când glorioşii Romani îi zdrobiră sub conducerea *marelui împărat Traian* în anul 106, deci *acum optsprezece sute de ani*.

Odată cu înfrângerea poporului Geto-Dac, Romanii potrivit tacticei în ale lor cuceriri au şi început opera de romanizare în noua lor ţară cucerită, tinzând să o prefacă într'un mare lagăr roman, care

să ţină piept oricăror năvăliri barbare. In acest scop *Marele Traian* aduse de îndată foarte mulţi colonişti, cari pe de o parte să înlocuiască pe cei căzuţi în răsboiu, iar pe de alta să întipărească în populaţiunea acestei noi provincii caracterul, civilizaţia şi moravurile romane.

Nu se poate tăgăduì, de altfel, că rodnicia întinselor câmpii şi ale mănoaselor plaiuri ca şi farmecul auruluĭ ascuns prin munţii Transilvaniei încă au atras un însemnat număr de colonişti romani.

Cât timp trăì împăratul Traian, al cărui renume erà un scut puternic pentru apărarea acestei ţări, organizarea administrativă şi militară a Romanilor se întroduse în Dacia în chip paşnic, iar romanizarea se făceà temeinic, aşà că în scurt timp populaţia Daciei îşi schimbă înfăţişarea cu totul: caracterul şi deprinderile vieţii romane se întronară pe urmele celor dacice.

După moartea Marelui Traian însă, Sarmaţii şi mai apoi Goţii încep să ameninţe viaţa poporului din Dacia, care odrăslià acum din amestecul elementului dac cu cel roman. Intre năvălirile acestor barbari se mai adaugă şi cele ale Roxolanilor cari locuiau prin văile şi câmpiile dela răsăritul Carpaţilor moldoveneşti.

In interesul apărării contra acestor năvăliri, Romanii de timpuriu se hotărîră a se întărì şi prin *părţile Dunărei de Jos,* ale cărei văi şi câmpii înlesneau trecerile năvălirilor barbare.

In adevăr, legiunea a V-a macedonică este strămutată în *Sciţia mică* (Dobrogea de astăzi) şi aşezată în *Troesmis* (Igliţa), unde mai târziu s'a şi descoperit urmele acestui lagăr presărat cu nenumărate inscripţiuni. Apoi săpară un şanţ la nordul Dunărei,

în Basarabia sudică, ale cărui urme se văd și astăzi dela malurile Prutului până la gurile Nistrului, lângă orașul Ackerman. Acest *val* roman, menit a oprì calea barbarilor pe la gurile Dunării, se întindeà și în Moldova sudică străbătând-o pe la Tecuci, Nicorești, Ploscuțeni, pe la Siret, Adjud și până în munții Transilvaniei [1]).

Cu toate întăriturile acestea, năvălirile barbare nu încetară a cotropì părțile Daciei pentru care Impăratul Aurelian se și hotărî să părăsească Dacia și să-și retragă trupele dincolo de Dunăre, ceea-ce se întâmplă în anul 274 d. Hs.

Astfel, tânăra populațiune românească încă din primele zile ale odrăslirii sale, încă din frăgezimea vieții ei ca popor, rămânând singură în Dacia și în voia întâmplărilor, este expusă năvălirilor și atacurilor barbare din partea Geților, Hunilor, Gepizilor, Avarilor, Slavilor, Ungurilor, Pecenegilor, Cumanilor și Tătarilor, cari, unii după alții, rând pe rând, calc și pustiesc pământul țării noastre până în veacul al XIII-lea, când prin nepătrunsele planuri ale providenței dumnezeești se întemeiază sub domnia Basarabilor principatele Munteniei și Moldovei.

Cum vedem, poporul românesc își plămădește vieața și naționalitatea sa din amestecul coloniștilor lui Traian cu poporul băștinaș din Dacia și își consolidenză existența și vigurozitatea lui ca popor sub droaia grozăviilor barbare ce l-a sbuciumat timp neîntrerupt de peste o mie de ani.

* * *

Odată cu închegarea vieții și naționalității poporului românesc, găsim și existența credinții cre-

---

[1]) A. D. Xenopol: *Istoria Românilor,* vol I, pag. 213—218.

știnești așà de bine înrădăcinată în inima acestui popor, încât totdeauna, și mai ales în vremurile grele și pline de sbuciumări amare, această credință l-a mângâiat, l-a întărit și l-a călăuzit către limanul aspirațiunilor sale.

Astăzi este fapt dovedit că creștinismul a fost adus în Dacia odată cu coloniștii veniți din toate părțile imperiului roman, între cari mulți erau aduși și din Asia Mică unde religiunea creștină erà bine înrădăcinată[1]). Apoi, se știe că pe la începutul veacului al II-lea, creștinismul erà dejà răspândit mai prin tot imperiul roman. Scrisoarea lui Pliniu, guvernatorul Bitiniei[2]) către împăratul Traian, și răspunsul acestuia[3]), ca și istoria persecuțiilor creștinilor ne

---

[1]) D. Boroianu: *Istoria Bisericească*, pag. 17.

[2]) C. Plinii Consulis: *Epistolae selectae.*

[3]) Iată scrisoarea lui Pliniu, guvernatorul Bitiniei, către împăratul Traian:

„Eu am datorie, Doamne, de a recurge la înțelepciunea Voastră, în „toate cazurile de îndoeli ce am.

„In cercetările creștinilor, nu știu ce trebue să întreb și nici pe cine „să pedepsesc. Nu știu dacă trebue să am aceiași măsură de pedeapsă „pentru copii, pentru tineri și bătrâni; dacă căința merită iertare și dacă „cineva se face vinovat pentru că poartă numele de creștin.

„Pre cei ce mi-au mărturisit de două și de trei ori că sunt creștini „și au perzistat în această mărturisire, am poruncit să fie omorâți. Dintre „cetățenii romani, pe cari i-am găsit vinovați de această manie religioasă, „am dispus a-i trimete la Roma.

„Dar acuzațiunile se înmulțesc pe fiecare zi; și am primit scrisori „anonime în care foarte mulți sunt acuzați a fi creștini. Pe cei cari au „negat formal, au adus sacrificii zeilor și s'au închinat imaginei Voastre, „i-am liberat.

„In aceleași anonime sunt numele unor persoane cari au fost cândva „creștini; dar de douăzeci ani și mai bine, nu mai sunt creștini. Aceștia „adoră statuia Voastră și vorbesc de rău pe creștini.

„Singura vină a creștinilor e că se adună înainte de a se lumină „de ziuă spre a cântà în mod alternativ imne în onoarea lui Christos, ca „a unui Dumnezeu. In slujbele lor religioase, nu săvârșesc fapte culpabile, „nici furturi sau adulter, nu și calcă cuvântul nici odată și nu ascunde „ceiace li s'a încredințat.

dovedesc cu prisosință acest adevăr. Așà fiind, fără îndoială că vor fi fost mulți creștini printre coloniștii aduși nu numai din Asia mică, ci și din celelalte părți ale imperiului roman.

Apoi, faptul că creștinii fiind persecutați în imperiul roman s'au refugiat în Dacia, unde în interesul romanizării erau primiți cu bucurie și tolerați chiar să-și îndeplinească cultul creștin mai în libertate ca în restul imperiului, încă a contribuit cu mult la răspândirea vieții creștinești la Români odată cu plămădirea și închegarea vieții lor ca popor.

O dată sigură că creștinismul există și erà mult răspândit în țările dela Dunăre pe la sfârșitul veacului al II-lea o avem în afirmațiunea scriitorului bisericesc Tertulian, care a trăit între anii 160—240, și cari mai înainte de a se încreștinà ocupase cele mai înalte funcțiuni la Roma și deci erà în perfectă măsură să

„Despre toate acestea m'am încredințat chiar dela două femei sclave „cari au servit în acele adunări; și n'am descoperit altceva decât existența „unor superstițiuni de necrezut.

„De aceea am lăsat lucrul până Vă voiu consultà; și cred că acest „fapt Vă va interesà, având în vedere marele număr de ființi ce se numesc „creștini, de tote vârstele, de amândouă sexele și de toate stările sociale.

„Această credință a lor a cuprins nu numai orașele, dar și satele și „câmpiile, și este foarte puțin sigur că ei vor mai umpleà vr'odată tem„plele noastre ce au rămas goale, și că vor mai aduce sacrificii zeilor, sa„crificii ce de mult timp au fost părăsite".

Iată și răspunsul împăratului Traian către guvernatorul Bitiniei:

„Tu știi, scumpul meu Pliniu, ce purtare trebue să ai față de acei „ce sunt acuzați ca creștini, căci nu se poate hotărî aceiași regulă care să „fie aplicată egal în cazuri atât de diferite.

„Nu trebue să faci nici o cercetare în contra creștinilor; dar dacă „ei sunt denunțați formal și se dovedește că sunt creștini trebue să-i pe„depsești.

„Acei cari mărturisesc că nu sunt creștini, și probează aceasta adu„când sacrificii zeilor noștri, chiar de ar fi bănuiți să-i ierți.

„Scrisorile anonime să nu le ții în seamă, ori care ar fi acuzațiunile „ce cuprind; căci ar fi un exemplu rău și cu totul nedemn pentru secolul nostru".

cunoască starea imperiului roman. El în scrierea sa „Contra Iudeilor“, alcătuită în anul 209, descriind toate popoarele cari erau dejà încreștinate pe timpul său, zice: *„In care altul au crezut popoarele, dacă nu în Hristos. Mezii, Parții, Elamiții, cei ce locuesc în Mesopotamia, Armenia, Frigia, Capadocia; cei ce locuesc în Pont, Asia, Pamfilia, Egipt și în regiunile Africei; Romanii, Iudeii, Maurii cei din Spania și Galia și cei ce locuesc în țara Sarmaților, a* **Dacilor,** *Germanilor și* **Scyților,** *și multe alte popoare știute și neștiute; la toate a străbătut numele lui Hristos care acum a venit și domnește*[1]*“.*

Deci după un veac dela colonizare, creștinismul existà în Dacia.

Că creștinismul a fost sădit în inima poporului român încă din începutul existenței lui, ne dovedește și sumedenia de cuvinte ce și astăzi se păstrează în graiul nostru românesc, cuvinte ce exprimă noțiunile religiunei creștine și pe cari le rosteau și străbunii romani din cari a odrăslit neamul nostru. Așà putem cità: *Dumnezeu* din Dominus Deus, *cer* din celum, *sânt* din sanctus, *înger* din angelus, *creștin* din chrestianus, *păgân* din paganus, *cruce* din crux, *agneț* din agnus, *mormânt* din monumentum, *cuminecare* din comunicare, *religie* din religio, *Sfânta Scriptură* din Santa Scriptura, *păcat* din peccatum, *preot* din presviter, *cimitir* din coemeterium, *Duminică* din dies dominicus, *tâmplă* din templum, și altele.

Nu mai puțin cercetările și studiile arhiologice făcute pe pământul țării noastre, au descoperit sche-

---

[1]) D. Stănescu: *Origina creștinismului la Români,* pag. 47.

lete omenești înmormântate cu capul spre apus, deci cu fața spre răsărit și cu mâinele încrucișate pe piept, ca mărturii ale unor obiceiuri creștinești din o vechime îndepărtată, căci pe monedele, talerele și lampioanele ce s'au descoperit cu acele schelete se vedeau gravate semnul crucii și anii vremurilor împăraților Adrian, Deocliţian și alții, ceea-ce nu dovedește decât vechimea creștinismului din începuturile alcătuirei poporului românesc.

Inscripţia „ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ“ (Bucură-te Hristoase), descoperită pe un pedestal din veacurile primare ale creștinismului[1]), în urma săpăturilor făcute la Turnu-Severin, ca și descoperirile arhiologice de pe pământul dobrogean — după cum vom vedeà — sunt și rămân mărturii neperitoare despre vechimea creștinismului la Români.

Diferitele credinți și obiceiuri păstrate și astăzi de poporul românesc cu privire la persoana apostolului Andrei, și moștenite încă din vremurile când acest apostol a predicat în țările dunărene, în părțile dela Marea Neagră și în Sciţia, încă ne probează existența creștinismului la Români odată cu plăzmuirea naționalităței lor.

In inima acestui popor, d'abià născând, găsim creștinismul așà de înrădăcinat încât din cea mai adâncă vechime răsar din mijlocul lui bărbați și femei cari prin mucenicie și-au pecetluit convingerile lor religioase despre sfânta doctrină evangelică.

Așà găsim: pe marele martir *Eustaţie Plachida* care împreună cu soția sa *Teopista* și fii lor *Agapie* și *Teopist* au fost martirizați în timpul împăratului Adrian (117—138) și a căror prăznuire se face și

[1]) Eusebiu Popovici: *Istoria Bisericii Române*, Cernăuţi, pag. 21

astăzi în biserica noastră în ziua de 20 Septembrie [1]; apoi pe sfântul *Mercurie*, martirizat în timpul împăratului Deciu în anul 251 și pe care biserica noastră îl prăznuește în ziua de 25 Noembrie; pe sf. *Sava Stratilat* care refuză a părăsì Dacia-Traiană odată cu retragerea oștilor de către împăratul Aurelian în anul 274 și pe care biserica noastră îl prăznuește în ziua de 24 Aprilie; pe un alt sf. *Sava* (Gotul), care în timpul persecuțiunii lui Atanaric regele Goților (370) fu înnecat în apa râului Museon (Buzăului?) și pe care biserica noastră îl prăznuește în ziua de 18 Aprilie; pe sf. *Nichita Romanul*, ars de viu tot cu prilejul și în timpul persecuțiunilor lui Atanaric și pe care biserica noastră îl prăznuește în ziua de 15 Septemvrie [2]) și alții.

Cu destulă evidență se mai poate constatà că dela începutul veacului al IV-lea biserica creștină în Dacia-Traiană ajunsese dejà la o organizare deplină. Faptul că la sinodul I ecumenic, ținut la anul 325 în Niceea, este invitat și *Teofil episcopul Goților*, care și semnează actele sinodale [3]); că la sinodul din Sardica (Sofia), ținut în anul 343, a luat parte între alții și *episcopii din Dacia . . . . . și din cealaltă Dacie* (Aureliană și Traiană) [4]); că în actele sinodului al II-lea ecumenic, ținut la Constantinopol în anul 381, semnează și *Regin episcopul politiei Constanța* (Constanțiola); că la sinodul al III-lea ecumenic ținut în Efes la anul 431 ia parte și episcopul *Timotei al Eparhiei Sciției din Tomis;* că la sinodul al IV-lea ecumenic ținut în Calcedon în anul 451 între alții se aflà și *Alexandru prea piosul episcop al*

[1]) *Viețile sfinților*, vol. I, Septembrie 1901.
[2]) C. Erbiceanu: *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei*, p. XV—XXI.
[3]) Socrat: *Istoria Bisericească*, (308 — 448), Cartea II, cap. XLI.
[4]) D. Stănescu: op. cit., pag. 48.

cetăților Tomelor din Eparhia Sciției; că apoi între alți episcopi cari răspund împăratului Leon în cestiunea tulburărilor cauzate la sinodul al IV-lea ecumenic este și *Teotim episcopul regiunei Sciției;* că la sinodul Trulan din anul 691 ia parte și subscrie în actele sinodale: *Ursus, episcopul sf. biserici a Avaritanilor,* și că la sinodul al VII-lea ecumenic ținut la Niceea în anul 787 subscrie actele sinodale și *Teodor episcopul Cumanilor* (ceea ce ne probează că pe timpul stăpânirii Avarilor și a Cumanilor Românii își aveau episcopii lor); toate acestea, în sfârșit, ne dovedesc cu prisosință cum Românii de timpuriu își avură ierarhia lor bisericească [1]).

Astfel, creștinismul plantat și înrădăcinat în Dacia-Traiană odată cu înjghebarea vieții poporului românesc, a trebuit să fie păstrat cu sfințenie în inima acestui popor în tot decursul vremurilor viscoloase ce s'au năpustit prin puhoiul de năvăliri barbare, timp în care neamul românesc retras și adăpostit în munți nu aveà altă mângâiere și întărire decât în sfânta credință creștinească, în preoții și episcopii lor creștini cu cari au trăit împreună.

Din cauza năvălirilor barbare, cari de cari mai groaznice și mai furioase, ce s'au deslănțuit asupra neamului românesc oropsindu-l, negreșit că vieața românească în munți nu a putut să fie tihnită și nici statornică; tot așà deci și biserica cu episcopii și preoții lor, pe aceste vremuri vitrige, nu putea să aibă un centru de administrație și o ierarhie statornicită, — necum să fie bine cunoscute istoricește.

---

[1]) Ghenadie Enăceanu: *Biserica ortodoxă Română,* 1875, *studiul: Creștinismul în Dacia.*

C. Erbiceanu: *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei,* pagina XXXI—XXXIV.

Această jalnică stare de lucruri dăinuește până în decursul veacului al XIV-lea, când poporul românesc,—după ce scapă de ultimele deslănțuiri ale grozăviilor barbare din partea Tătarilor, ca și de înrâuririle Bulgarilor, și după ce își întemeiază cele dintâi principate în urma pogorîrei lor în văile Siretului și ale Prutului și spre câmpiile dunărene —, intră în legături cu Patriarhatul din Constantinopol pentru a-și înființà și organizà ierarhia lui bisericească, fapt ce se și îndeplinì în Muntenia sub Voevodul Alexandru Basarab care în anul 1359 cerù și obținù înființarea Mitropoliei Ungro-Vlahiei, iar în Moldova, sub Alexandru cel Bun, care în anul 1401 cerù și obținù înființarea Mitropoliei Moldo-Vlahiei, cum se numeà pe atunci.

Cu aceste fugitive priviri istorice asupra începuturilor existenței bisericei creștine la Români în general, vom studià în cele următoare și începuturile de existență ale creștinismului în părțile Dunărei de Jos, adică prin sudul Moldovei și Basarabiei și prin Dobrogea, urmărindu-le până la veacul al XVIII-lea, când și în care vom puteà întrezărì începutul administrației bisericești la credincioșii creștini din părțile „Dunărei de Jos“.

§ 2

Cele mai vechi urme ale creştinismului în părţile Dunărei de jos şi în Dobrogea.

Pe la începutul creștinismului ținuturile dintre Marea Neagră, Dunăre și gurile ei erau cunoscute sub numele de *Scithia minoră*.

Aceste ținuturi împreună cu cele din Rusia sudică, cè se întindeau până la fluviul Tanais (Don) și Marea de Azov, se numeau în vechime *Sciția*, țară care și spre sudul Dobrogii de astăzi se întindeà pe dreapta Dunării până în Tracia, iar pe stânga Dunării prin câmpiile Munteniei până la râul Maris (Oltul).

Din vremuri cu mult mai vechi, deci mai înainte de creștinism, locuiau în aceste părți diferite popoare scitice ca: Gèții, Sarmații, Iasigii, Bessi, Bastarnii și alții cari duceau o viață răsboinică și păstorească.

De îndată ce Romanii prefăcură Macedonia și Grecia în provincie romană (146 a. Hristos), dânșii încep a cucerì rând pe rând toate ținuturile popoarelor traco-ilirice cuprinzând întreaga peninsulă balcanică, Moesia și Panonia.

Pe aceste vremuri anticreștine se ivesc în dealungul țărmului Pontului Euxin mai multe colonii, întemeiate de Greci în interese comerciale, ca: *Odessus* (Varna), *Kallatis* (Mangalia), *Tomis* (Constanța), *Istropolis, Olbia* și altele cari erau bine întărite [1]).

Mai târziu, pe la începutul creștinismului Romanii supun rând pe rând părțile Sciției, așà că pe la anul 29 Dobrogea de astăzi devenì provincie romană, iar locuitorii ei erau Romani sau romanizați, deci oameni civilizați și plămădiți din acelaș sânge vitejesc cu cei aduși și așezați de Marele Traian în stânga Dunărei, acum 1800 ani.

Sub stăpânirea romană se construì pe malul drept al Dunărei un drum care începeà dela *Doro-*

[1]) Econ. G. V. Niculescu, Protoiereu: *Dare de seamă despre afacerile bisericești ale Protopopiatului județului Constanța*, prezentată P. S. S. Episcopului Pimen al Dunărei de Jos, 1905, pag. 7—19.

storum (Silistra) până la gurile ei, drum care la *Aegissus* (Tulcea) se întâlneà cu un altul care veneà pe ţărmul Mărei dela *Kallatis* (Mangalia). Pe acest drum Romanii întemeiară şi întăriră mai multe cetăţi ca: *Dorostorum* (Silistra), *Axiopolis* (lângă Cerna-Vodă), *Carsium* (Hârşova), *Troesmis* (Igliţa), *Arrubium* (Măcin), *Noviodunum* (lângă Isaccea), *Trajanapolis* (Niculiţel), *Dinogeţia* (Rachel), *Aegissus* (Tulcea), şi altele cari serveau ca lagăre de apărare contra barbarilor şi a căror linie de întărire s'a numit *limes scyticus*.

Tot astfel de aşezăminte romane erau ridicate şi pe malul stâng al Dunărei de Jos, ca: *Smornes* (Ismail), *Tanata* (Tinta), *Epolium* (Cartal), *Serni* (Reni), *Caput Bovis* (Ţiglina), *Anium* (Brăila?) şi altele din susul Dunărei.

Cum vedem, nu numai în Dobrogea de azi, dar mai în tot cuprinsul ce a făcut şi face parte din teritoriul jurisdicţional al Eparhiei *Dunărei de Jos*, erà presărat şi populat cu puternice aşezăminte şi elemente romane, prin cari se săvârşià romanizarea populaţiunilor din aceste părţi şi cari alcătuiau un zid de apărare contra hoardelor barbare ce se năpustiau spre Scithia minoră.

In ceea ce priveşte vechimea creştinismului în Dobrogea, putem afirmà fără îndoială că doctrina evangelică a fost plantată în aceste părţi încă din veacul apostolic. Insuşi sf. ap. Paul mărturiseşte în epistola sa către Romani că a răspândit evangelia lui Hristos până la Iliric[1]).

După o veche tradiţie bisericească, transmisă de Origen (185—254) şi păstrată de cunoscutul istoric

[1]) Romani XV 9.

bisericesc Eusebiu [1]), creștinismul a fost predicat și plantat în vechia Sciție (Dobrogea de azi) de către însuși ap. Andrei, care a și așezat ca episcopi pe unii din cei 70 discipoli și prin aceste părți. Așà el întărì ca episcop pe Amplie în Odissopol (Varna), pe Urban în Macedonia și pe Stahie în Bizanț, discipoli pe cari îi salută și ap. Pavel ca conlucrători cu dânsul în Hristos zicând: „Salutați pe Amplie iubitul meu în Domnul, salutați pe Urban conlucrător cu noi în Hristos și pe Stahie iubitul meu [2]).

Asupra vechimei creștinismului în aceste ținuturi ale Dobrogei de astăzi mai avem mărturisirile unor istorici bisericești ca Justin filosoful (100—167), Tertulian (160—240), Origen [3]) (185—254), cari prin scrierile lor ne confirmă adevărul că în timpul vieței lor creștinismul erà dejà sădit în aceste părți.

Așà Tertulian în tratatul său apologetic „Adversus Iudaeos“ zice: *„toate popoarele s'au supus credinței lui Christos, Dumnezeului celui adevărat; diversele popoare ale Geților, ale Maurilor, ale Spanilor și ale Galilor; locurile Britanilor, cele neajunse de Romani, națiunile Sarmaților,* **Dacilor și ale Scyților,** *ale popoarelor și insulelor celor necunoscute de noi și pe care nici nu le putem număra, în toate aceste locuri domnește numele lui Christos, care a venit în lume“* [4]).

De asemenea și Eusebiu al Cezareei ne spune despre tradiția străveche că Apostolul Andreiu a predicat la Sciți, iar sf. ap. Pavel din Ierusalim până la Ilirio [5]).

[1]) *Istoria Bisericească,* Cartea III, cap. V.
([2] Romani XVI 8, 9.
[3]) *Comentarii asupra Evangheliei lui Matei și asupra Genesei.*
[4]) D. Stănescu, op. cit. pag. 46.
[5]) *Istoria Bisericească,* Cartea III, cap. I.

Din scrierile lui Nichifor Calist (1330-1340), ale prea fericitului Dosotei Mitropolitul Moldovei, ale vechiului dascăl ieșan Dionisie Fotino (1814), ale repausatului Filaret Scriban, ale Părintelui Eusebiu Popovici din Cernăuți și ale D-lui C. Erbiceanu se pot găsì multe dovezi ce sprijinesc predica sf. ap. Andrei în Achaia, Macedonia, Tracia, Tesalia; apoi *în deșertul Sciției* (Dobrogea), *de oparte și de alta a Mărei Negre, ajungând până la Dunăre și în alte părți care sunt pe lângă Dunăre*[1]).

Faptul istoric relatat de vechii scriitori bisericești și păgâni, că în timpul războiului Romanilor cu Marcomanii (171—174), pe când legiunile romane erau în primejdie de a murì prin sabie și sete, una din legiuni[2]) imploră ajutorul Mântuitorului Christos care de îndată se și arătă în chip miraculos înles-

---

[1]) Nichifor Calist în Istoria sa bisericească (Cartea II, cap. 39) desvoltând tradițiunea lui Eusebiu despre apostolatul lui Andrei în Sciția, zice că acesta a predicat în Capadocia, Galatia și Bitinia; s'a dus *în deșertul Sciților, de o parte și de alta a Pontului Euxin și în părțile lui* (Pontului) *spre nord și spre apus;* a înființat biserica din Bizanț unde a pus pe divinul Stahie ca episcop, apoi a venit prin Tracia și Macedonia, Tesalia și Achaia.

Dosotei Mitropolitul Moldovei în *„Proloagele"* sale (la luna Noemvrie în 30 zile) zice că apostolului Andrei i-a venit (prin sorți) Bitinia și Marea Neagră și părțile Propontului și Halcedonul și Vizantea, unde-i acum Țarigradul, Tracia și Macedonia și *sosind la Dunăre, ce-i zic Dobrogea, și altele ce-s pe lângă Dunăre,* Tesalia și acestea toate le-a umblat.

Dionisie Fotino (1814) în *„Istoria Daciei"* ne asigură că cea dintâi predică a ap. Andrei a fost în *Rusia Meridională,* care după numirea celor vechi este Sciția, apoi în *Dacia,* in *Moesia.*

Vezi și C. Erbiceanu în *Istoria Mitropoliei Moldovei și Sucevei* pag. V—XIV; Sozomen: *Istoria Bisericească* Cartea I, § VII, pag. 84—85; VI cap. 21.

[2]) Legiunea XIII-a macedonică cu sediul în Troesmis, și care de atunci s'a numit „legio fulminatrix".

Vezi în Dio Casio: *Istoria Romanilor* Cart. 71 cap. 8. De asemenea, Protopresbiterul Simeon Popescu: *Istoria Bisericei Române* pag. 22.

nind biruința Romanilor, ne dovedește cât de mult erà răspândită religiunea creștină în Sciția.

Viața muceniceascã ce s'a manifestat și în Dobrogea chiar din veacul I al creștinismului încă ne dovedește existența doctrinei evangelice în aceste părți. Așà vom cità pe Innul, Rimmul și Pinnul a căror viață stă în strânsă legătură cu tradiția despre apostolatul sf. Andreiu în Sciția[1]. Apoi Eustație Placida despre care am vorbit, nu erà decât un locuitor din Sciția pe timpul împăratului Traian. De asemenea și Mercurie nu erà decât fiul unui Scit romanizat. Vom cità apoi pe Macrobiu și Gordian cari au fost stolnici la curtea împărătească și din cauza văditei lor credințe evangelice au fost exilați în Sciția. Ajunși ei în Tomis găsesc acì pe alți frați de credință și suferință: Lucian, Heli, Zotic și Valerian, cari cu toți din cauza statorniciei lor neclintite în credință au fost martirizați de comandantul Maxim[2].

Tradiția ne mai păstrează numele mai multor mucenici ca existenți în veacul al IV-lea și anume: Primus și Crescent (1 Oct.), Evagrie și Vasilie (3 Apr.), Pavel și Chiriac (20 Iunie), Mariu, Teodot și Sedofa (5 Iulie); apoi Denegotia, Faustin, Marțial, Digna, Euprop și alții, amintiți în sinaxarele bisericești.

Vrednică de amintire este *sf. Gautia,* sora tribunului din cetatea Dorostorului, care după moartea fratelui său fugì la Dafne sau Constanțiola (Oltenița de astăzi). Căsătorindu-se acì născù o fiică anume Doclida. Rămânând văduvă avù prilejul să ia parte

[1] Ei sunt dintre cei dintâi daci cari s'au încreștinat prin predica ap. Andrei și pe care l'au și însoțit în propagarea creștinismului la popoarele din părțile Dunărei de jos. Au trăit în timpul regilor daci *Cutusone* și *Dura.* Vezi: Viețile sfinților la 20 Ianuarie și 25 Noembrie.

[2] I. D. Petrescu: *Martirii Crucei,* pag. 44.

cu fiica sa la sfârșitul dureros a 26 martiri arși de vii în biserica acelei cetăți din cauza persecuției ridicate de Iugurix Regele Goților. Dânsele apoi luară reliquiile acestor martiri și le transportară în Dorostorum unde le-au și îngropat.

Dar descoperirile arhiologice făcute pe pământul dobrogean ne încredințează și mai mult despre acest adevăr. Ilustrul nostru arhiolog și profesor d-l Gr. Tocilescu a făcut descoperiri cari ilustrează vechimea creștinismului în Dobrogea cu mult timp înainte de năvălirea barbarilor.

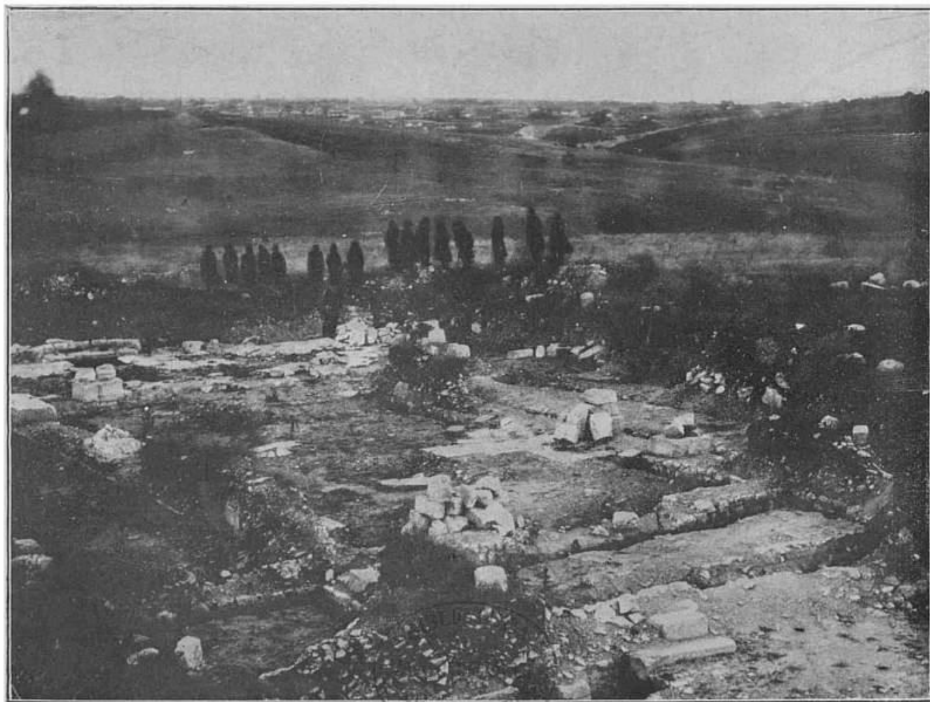
Săpăturile făcute în regiunile fostului Axiopolis [1]) (în apropiere de Cerna-Vodă către satul Cochirleni) au dat la iveală 2 capele mortuare în cari s'au găsit o cruce, coloane, plăci de marmură și o inscripție creștină.

Apoi în apropiere de orașul Constanța încă s'au găsit—ca și în Dacia-Traiană—schelete omenești cu capul spre apus și cu mâinele încrucișate, apoi talere și candele cu semnul sf. cruci [2]).

Descoperirile făcute în apropiere de satul Adam-Clisi, ne dă măsura a cunoaște pe lângă cultura și civilizația romană încă și modul de zidire al templelor creștine. Aci se văd ruinele unui lagăr întărit precum și urmele vechei cetăți cunoscute sub numele de *Tropaeum*. Inscripțiunea găsită la poarta principală ne spune că această cetate a fost întemeiată de împăratul Constantin cel Mare în anul 316 pe ruinele unei vechi localități ce se numeà „Municipium

[1]) In dreptul insulei Hinokul, pentru care țăranii din împrejurimi o numesc cetatea dela Hinok.

[2]) Tocilescu: *Revista pentru istorie, arhiologie și filologie,* 1900, vol. IV.

Vederea ruinelor cetăţii dela Adam Clisi.

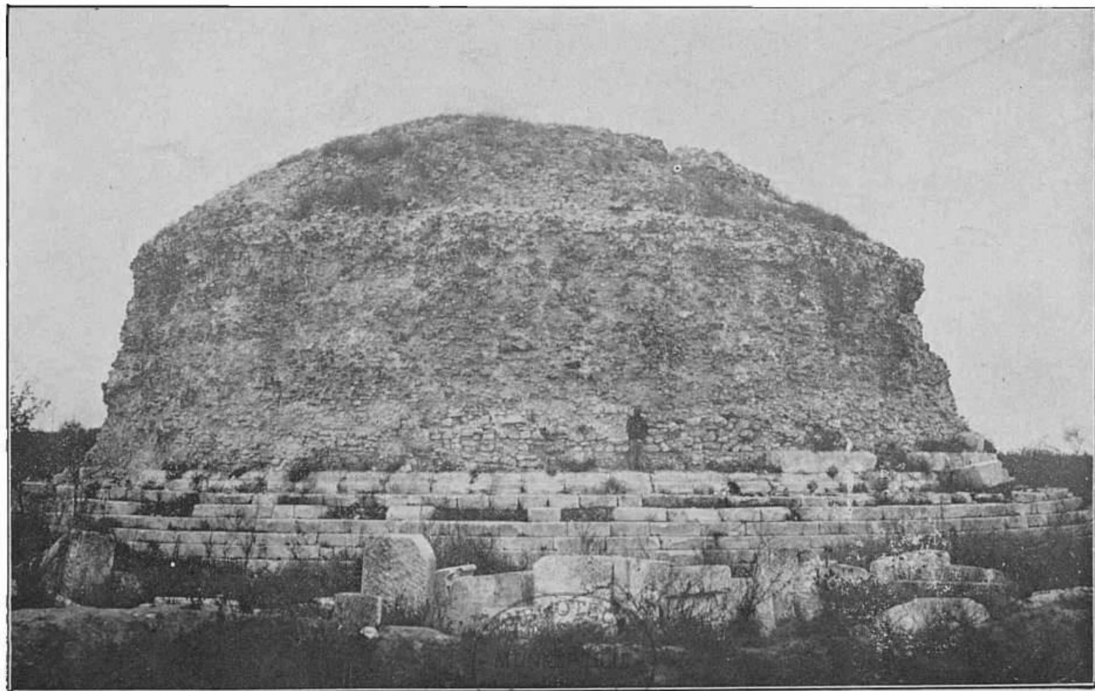
O altă vedere din ruinele cetăţii dela Adam Clisi.

Resturi din descoperirile făcute la Adam Clisi.

O vedere din ruinele cetăţiĭ dela Adam Clisi.

Coaja şi unele resturi din monumentul dela Adam Clisi.

Tropaei Trajani" și care existà dejà pe vremea împăratului Traian.

Intre alte descoperiri din această cetate trebue să însemnăm două basilici, cari fiind așezate către răsărit nu puteau să fi fost decât niște biserici pentru cultul creștin. Amândouă au abside, din cari una în forma crucii și lângă absidă este o criptă în care se pogoară pe 12 trepte.

De asemenea s'a mai găsit o importantă construcție numită „basilica cimiterialis" așezată în partea de sus a colinei ce învecinește cetatea [1]).

Aceste zise despre începuturile creștinismului în Dobrogea, vom urmărì mai departe și existența unei organizațiuni a ierarhiei bisericești din această provincie.

§ 3

Urmele despre vechia organizație a ierarhiei bisericești în Dobrogea.

Știm că pe temeiul edictului de toleranță al Marelui Constantin, cu începutul veacului al IV-lea, creștinismul devenì religiune liberă și dominantă, și că pretutindeni biserica creștină începù a se organizà și în privința administrativă. Cum că pe aceste vremuri erau episcopìi și în ținuturile Sciției — cari în urma năvălirilor Goților s'au mai numit și Goția— ne-o dovedesc mulți scriitori bisericești ca Filostorg, Ciril al Ierusalimului, sf. Epifaniu, sf. Ioan Chrisostom, fer. Augustin, cari ne atestă clar despre existenta scaunului mitropolitan al Tomilor și de alte episcopìi ale căror reședințe nefiind statornice din cauza barbarilor nu se citează.

---

[1]) Gr. Tocilescu: *Fouilles et Nouvelles Recherches* Bucarest 1900, pag. 91.

Intre vechile episcopate[1]) ale Dobrogei de astăzi putem cità:

I. **Episcopia din Tomis,** despre care istoria ne încredințează că în timpul lui Constantin cel Mare, deci pe la începutul veacului al IV-lea, erà bine organizată[2]). Aceastǎ episcopie a durat între anii 290 până la 530 și de timpuriu fusese ridicată la rangul de *mitropolie*. Jurisdicțiunea acestei mitropolii se întindeà nu numai asupra Dobrogei, ci și peste Dunăre cuprinzând ținuturile Basarabiei de sud, parte din Moldova de Jos și o parte din Dacia Traiană, deci toate ținuturile Dunărei de Jos. Din cauza însemnătăței sale, mitropolia din Tomis aveà rangul al II-lea între mitropoliile autocefale.

In conducerea acestei eparhii s'au ilustrat mai mulți episcopi și mitropoliți, cari prin sfințenia vieții și prin erudițiunea lor se bucurau de un mare renume atât în Răsărit cât și în Apus. Intre aceștia însemnăm pe următorii:

Evangelicus, contimporan cu împăratul Deoclițian;

Philus, despre care se zice că a fost martirizat pe timpul lui Licinius;

Teofil, probabil cel care a luat parte la Sinodul I ecumenic;

Bretanion, contimporan cu împăratul Valent căruia i s'a opus cu înverșunare, de a primì arianismul;

Gerontie, care a luat parte la sinodul al II-lea ecumenic (381) și unde semnă actele sinodale sub numele de „Gerontius Tomensis“

---

[1]) C. Erbiceanu op. cit. pag. XXIII—XXVI.

[2]) *Biserica ortodoxă Română*, XIV, pag. 324. Vezi și în M. Lequien: *Oriens Christianus*, Tom. 1, pag. 1213, 1224.

Teotim I, filosoful, care erà un bărbat erudit, virtuos și care s'a ilustrat în discuția despre ortodoxia scrierilor lui Origen, apărând și susținând cauza sf. Ioan Christostom într'un sinod din Constantinopol la anul 402;

Timotei; care luă parte la sinodul al III-lea ecumenic din Efes (431) și ale cărui acte le semnă cu numele de „Timotei Episcopul Scyților";

Ioan, care a fost versat în credința ortodoxă și care s'a ilustrat în sinodul local ținut la Constantinopol sub președenția episcopului Flavian în anul 448 când s'a condamnat învățătura lui Eutihie;

Alexandru, despre care se amintește în sinodul al IV-lea ecumenic (451) când s'a condamnat și s'a depus episcopul Dioscor al Alexandriei;

Teotim al II-lea, către care împăratul Leon I, cerând lămuriri în chestiunea monofisitismului, i se adresă: „Theotimo Episcopo Tomitano" și la care îi răspunde prin o epistolă în care fără rezervă se exprimă categoric contra monofisitismului, iscălind-o: „Theotimus, humilis Scythiae regionis episcopus";

Paternus, care într'un sinod ținut la anul 520 subscrie: „Paternus din mila lui Dumnezeu episcop al provinciei Scyția", și care se bucură de multă autoritate atât la Roma cât și la Constantinopol;

In sfârșit, se mai menționează ca cel din urmă episcop al Tomisului: *Valentinian*, care a fost în corespondență cu papa Virgiliu pe chestiunea unor turburări din cauza disputei celor „trei capitole".

Din a doua jumătate a veacului al VI-lea începe o negură deasă a vremurilor din cauza norilor de năvăliri barbare, cari au întunecat orice alte cunoștințí despre mitropolia Tomisului.

II. Dacă din cauza năvălirilor barbare s'au dis-

trus cetatea și mitropolia Tomisului, totuși credința creștină nu a încetat în Dobrogea, căci din vremurile vechi au existat în dreapta Dunărei mai multe episcopate și anume: a *Abritului*, a *Novelor*, a *Nicopolului*, a *Odessului*, a *Comei*, a *Marcianopolui* și altele, între care cea mai importantă și mai apropiată de Tomis a fost **episcopia Dorostorului** (Silistra de azi).

Este știut că orașul *Durostor* sau *Dorostorum* se aflà pe marginea fluviului Istros între cetățile Sucidava și Axiopolis. Cum aci a fost sediul tuturor autorităților din epoca romană, negreșit că tot acì a trebuit să existe și un centru de administrație bisericească. In decursul vremurilor, episcopia Dorostorului a fost înălțată la rangul de mitropolie și jurisdicțiunea ei s'a întins asupra provinciei dobrogene chiar până în vremurile noastre.

Cunoscutul scriitor M. Lequien în opera sa „Oriens Christianus" [1], ca și despre Tomis, ne dă multe și importante cunoștințe despre episcopii din Dorostor.

Astfel ca episcopi cari s'au ilustrat acì, însemnăm pe următorii: *Sf. Dasius*, despre care se amintește în martirologiul roman în ziua de 20 Noembrie și care a fost martirizat pe timpul împăratului Deocliţian; *Iacobus* care a luat parte la sinodul al III-lea din Efes (431), și *Monofilos*, care ca și Teotim al II-lea din Tomis, răspunde la enciclica împăratului Leon cel Mare.

Dela a doua jumătate a veacului al V-lea, vremurile grele ce au căzut asupra Tomisului din cauza năvălirilor barbare, au căzut și asupra Dorostorului. Bulgarii prin năvălirile lor au distrus totul, deci și

[1]) *Ecclesia Dorostor*, Tom. I, pag. 1228.

organizația bisericească de aci. Apoi Avarii cari se stabiliră în Soiția și Moesia de jos (557) și cari în calea lor nimiceau totul, de bună seamă că și dânșii au contribuit ca Dorostorul să dispară [1]).

Mai târziu, și anume după ce s'au încreștinat Bulgarii, iarăși începe a se aminti de episcopi prin aceste părți. In special despre cetatea Dorostorului, de abià pe timpul împăratului Ioan Zamisca, pe la anul 927, în războirile lui cu Rușii ce năvăliau prin Tracia, ni se reamintește ca fiind o cetate tare și cu oarecare organizație [2]).

Probabil că în acest timp, ar fi reînviat în Dorostor și o organizațiune a ierarhiei bisericești. Această probabilitate ar puteà aveà un temeiu de adevăr în faptul, că cevà mai târziu, într'un sinod ce s'a ținut la Constantinopol în anul 1147, a luat parte un episcop al Dorostorului anume *Leon*.

După acesta urmează ca episcop al Durostorului *Calist*, care în actele sinodului din Florența (1339—1340) semnează cu numele „Callistus Metropolita Dristrae" ; apoi:

Parthenius, care a subscris la anul 1564 sentința de destituire a patriahului Ioasaf, sub titulatura „Mitropolita Dristrae Parthenius" ;

Antonius, care a subscris actele sinodului ținut în Constantinopol la anul 1638, când și prin care s'a condamnat Ciril Lucaris și calvinismul său;

Macarius, care în anul 1672 se găsește subscris într'un răspuns dat patriarhului Dionisius în cestiunea erorilor calvine, cu titulatura: „Macarius Dristri vel Dristrae" ;

---

[1]) Lequien: *Oriens Christianus*, Tom. I, pag. 1221.

[2]) Econ. Gh. Rădulescu: *Starea religioasă a Dobrogei*, pag. 92—94

Athanasie, contimporan cu mitropolitul Antim Ivireanul. El a tipărit şi publicat „Panoplia" lui Euthimie Zigaben în Târgovişte (1710);

Hirotheus, un bărbat distins prin cultură şi virtute, care a scris despre mânăstirile din sf. munte şi care a murit chiar la Bucureşti în anul 1719, în timpul domniei lui Alexandru Mavrocordat; şi

Serafimus, un bărbat versat în limbile greacă şi latină, care aveà o reputaţie europeană prin cultura şi virtuţile lui evangelice. De el se face amintire între anii 1720—1721 [1].

III. Mult timp a fost discutată şi cestiunea episcopatului, dar mai ales a localităţii **Vicina, Bitzina** sau **Vitzina,** care după unii istorici ca *Le Quien* şi *Mass Latrie* ar fi existat în Alania de lângă Caucaz [2], iar după alţii ca Eduard de Muralt în Vidinul din ţara noastră [3].

Astăzi este fapt dovedit că *Bitzina* sau *Vicina* nu este decât vechiul *Arrubium* (Măcinul), unde prin veacurile XIII-lea şi XIV-lea înflorise o mitropolie creştină şi al cărei mitropolit Iacint Critopol a fost mutat în luna Mai a anului 1359 în Curtea de Argeş, ca mitropolit al Ungrovlahiei, după cererea domnitorului Alexandru Basarab şi cu învoirea lui Callixt I-iu patriarhul din Constantinopol.

Studiind trecutul istoric al vechilor cetăţi romane *Troesmis* (Igliţa) şi *Arrubium* (Măcinul), depărtate una de alta ca la 10—12 km., se constată între altele că în epoca romană în aceste cetăţi erà

---

[1] Lequien op. cit. pag. 1228.

[2] Al. T. Dumitrescu: *O escursiune in Nordul Dobrogei. Arrubium şi Mitropolia din Măcin,* 1904, pag. 21—28.

[3] *Essai de Chronografie Byzantine.*

sediul politic, militar și religios al Moesiei inferioare și că tot aci a existat centrul unui cult păgânesc în onoarea zeului *Jupiter Arrubianus*.

Odată cu triumful creștinismului, ca în toate părțile așà și aci, templele păgânești au trebuit să fie prefăcute în biserici creștine, iar reședința ca și jurisdicțiunea sacerdotului roman a trebuit să fie ocupată și continuată printr'un episcopat creștin.

Inceputurile acestui episcopat nu se pot hotărî, probabil însă că ar fi existând de prin veacul al IV-lea dacă nu și mai de timpuriu [1]).

Acest episcopat a fost sub atârnarea patriarhiei din Constantinopol, iar jurisdicțiunea sa eparhială s'a întins peste ținuturile locuite de Moesi, Bessi, Daci, cum și de Pecenegii, Alanii, Românii, Bulgarii și Grecii de mai târziu [2]).

Această eparhie a existat și după apunerea mitropoliei din Tomis, până în a doua jumătate a veacului XIV, când se strămută (?) la Curtea de Argeș odată cu mitropolitul ei Iacint.

Iată, în treacăt, câtevà fapte și considerațiuni pe cari se întemeiază adevărul că localitatea și mitropolia *Vicinei*, *Bitzinei* sau *Vitzinei* nu a putut să existe nici în Alania de lângă Caucaz și nici în Vidin, ci în Măcinul de azi:

a) Faptul istoric povestit de *Ana Comnena*, că pe la anul 1083 armata bizantină este trimisă contra unui popor sarmatic (Picinegii sau Cumanii) ce năvălià în Sciția, că la consfătuirea ținută de căpiteniile acestei armate și ale cetăților de pe lângă Dunăre în privința luptei ce trebuià să se dea contra năvăli-

---

[1]) G. M. Ionescu: *Istoria Bisericei Române din Dacia Traiană*, pag. 491.

[2]) Al. T. Dumitrescu, op. cit., pag. 30.

torilor ia parte și *Hale dela Bitzina* cu *Tatu delà Durostor*, și că în timpul luptei armata imperială *înaintează în nordul Dobrogei și se oprește la Bitzina pe fluviul cu acelaș nume*[1]), fluviu ce nu poate fi decât sau ghiolul din preajma Măcinului, sau Dunărea veche ce curge prin fața Măcinului, și pe care îl notează cu mult mai târziu și geograful genovez *Pietro Visconti* în atlazul său din anul 1318 sub numele „flumen Vicina", în locul Dunărei, și localitatea „*Vecin*" de lângă acest *flumen Vicina*[2]), ne dovedește că această localitate nu poate fi nici în Alania din Caucaz și nici în Vidin.

b) Scriitorii bizantini ne istorisesc cum în veacurile XII și XIII un popor cunoscut sub numele de Alani venì în Dacia, iar mai apoi trecând Dunărea se așeză în Sciția (Dobrogea). Acești Alani erau creștini și aveau și un mitropolit[3]), căci către sfârșitul veacului XIII-lea dînșii trimit pe *Luca mitropolitul* πολεως της Βιτζίνης în calitate de împuternicit al lor la împăratul Andronic Paleologul spre a mijlocì să-i primească în armata bizantină, ceea ce li s'a aprobat[4]). Și cum încă din veacul XII-lea țările române erau cunoscute de bizantini sub numele de Αλάνια (Alania), este lesne de înțeles adevărul că cel puțin în veacul XIII trebuià să existe un episcopat sau o mitropolie în Bitzina din Sciția[5]).

c) Geograful arab *Edrisis* descriind în anul 1153 orașele și cetățile din dreapta Dunărei, începând dela Belgradul sârbesc spre Deristra în jos,

---

[1]) Ana Comnena I, Lib. VI, § 14.

[2]) N. Iorga: *Kilia și Cetatea Albă*, pag. 48.

[3]) *Georgius Pachymer*, de Andronico Paleologo, Lib. IV, cap. 16; Lib. V, cap. 8; cf. Al. Dumitrescu, op. cit., pag. 22.

[4]) Nicefor Gregoras, Lib. VI.

[5]) Act. Patriarh. Const. I 258.

adaugă că dela *Deristra* (Silistra) mergând spre răsărit în vr'o 4 zile se ajunge la *Beris Klâfisa*[1]) ce e așezat la Dunăre în apropierea unor mlaștine întinse, iar de aci mergând în dealungul Dunărei încă vr'o 4 zile se ajunge la orașul **Bisina** așezat în părțile ce premerge gurilor Dunărei, și că de aci mai sunt 2 zile sau 40 mile până la vechiul oraș *Erimo Gastro* așezat la mare nu departe de gura Dunărei.

Fără îndoială că orașul *Bisina* spre care ne călăuzește itinerarul lui Edrisis nu-i decât Măcinul, care înainte de cucerirea turcească s'a numit *Vicin* sau *Vecin*, și care în hărțile medievale se află însemnat cu numirile: *Veçina*, *Vesina*, *Visina*. *Bicina*, *Bucina la Dunărea de Jos*, ș. a.[2]).

d) In transcrierea grecească deseori se întâlnesc literile M și B una în locul alteia, iar C este redat prin bizantinul sau neogrecul tz (τζ).

e) In actele mijlocirilor făcute de domnitorul Alexandru Basarab către patriarhul Callixt de a se învoi strămutarea și întărirea mitropolitului Iacint al Vitzinei ca mitropolit al țărei românești, ca și în actul de confirmare, se citește că Chir Iacint este *apropiatul* domnitorului român[3]). Această **apropiere** nu se poate explicà decât prin legături de prietenie și vecinătate ce îngăduiau mitropolitului Vitzinei și domnului muntean un contact mai des; ba încă și prin legăturile de interese religioase ce încă din cauza vecinătății puteau să fie satisfăcute de mitro-

---

[1]) Intre Hârșova și Rasova pe țărmul drept al Dunărei.

[2]) Dr. N. Dobrescu: *Intemeerea Mitropoliilor. Bis. Ortodoxă Română XXIX-lea* 5, pag. 543 sq.

[3]) Miclosich et Muller: *Acta Patriarch. Const.* Vol. I,, pag. 383, CLXXI.

politul dobrogean în ţara românească, înainte de înfiinţarea mitropoliilor româneşti. Deci numai imediata apropiere geografică a Vitzinei de ţara românească puteà îngăduì încheierea oarecăror legături între un domn muntean şi între un mitropolit ca Iacint din Dobrogea învecinată.

f) In prima jumătate a veacului XIV-lea, din diferite împrejurări, o parte din Bulgaria răsăriteană ajunse sub atârnarea patriarhiei din Constantinopol.

Intre bisericile din aceste părţi atârnate de patriarhie se găsesc pe lângă Varna, Kaliacra, Silistra, etc., şi *Vitzina* arătându-se şi numele mitropolitului ei de atunci Macarie [1]), ceea ce dovedeşte adevărul tezei noastre.

g) Vicina, apoi, nici nu se poate cufundà cu Vidinul, după cum face Eduard de Mullart când trece în lista sa cronologică strămutarea lui Iacint al Vitzinei la Curtea de Argeş; căci şi în Acta Patriarhatus Constantinopolitani aceste două localităţi nu se confund una cu alta, ci Vidinul stă scris „Βιδύνη“ iar Vitzina stă scris „Βιτζίνη“ [2]).

In faţa acestor consideraţiuni rămâne deci bine hotărît, că vechea cetate *Vicina*, numită de Bizantini *Bitzinà* şi *Bitzini*, nu este decât cetatea care în urma cucerirei turceşti s'a numit *Mecin* şi *Măcin*, aşezată la poalele unor munţi de pe malul drept al Dunărei, în faţa Brăilei; şi, că în această veche localitate, recunoscută de istoricii şi geografii bizantini, genovezi şi arabi, a existat şi înflorit o mitropolie creştină în decursul veacurilor XIII-lea şi

---

[1]) Acta P. C. I. 95, 184, 224 şi 237.

[2]) G. M. Ionescu: *Ist. Mitropoliei Ungrovlahiei*, pag. 40—42.
Acta P. C. I, 84, 93, 106, 124, 171, 279, 281, 206, etc.
Ibidem II, 345, 434.

XIV-lea, când apune—probabil—odată cu strămutarea mitropolitului ei Iacint Critopol în Curtea de Argeş ca mitropolit al Ungrovlahiei.

IV. In **„Municipium Tropaei Trajani“** (Tropeensium, Adamclisi) faţă cu descoperirile şi studiile arhiologice făcute încă se găsesc urmele existenţei unui centru de administraţie bisericească.

Se crede, că aci după căderea Tomişului a existat un episcopat, căci în actele sinodului al VII-lea ecumenic găsim subscris: „Theodorus Tropaeorum“ septimo synodo[1]).

V. Se mai crede că şi în **Axiopolis,** cetate ce se ridicà pe malul Dunărei în apropiere de gura râului Axios—între Cerna-Vodă şi satul Cochirleni—, încă existà o episcopie, căci într'un martirologium din Cassino se vorbeşte de un episcop anume Cyrilus care din împreună cu Quirilius episcopul, Quindius şi Zenonis au fost martirizaţi în Axiopolis[2]).

Despre celelalte episcopate din dreapta Dunărei, aflate în Moesia, ca cea a *Marcianopolei,* a *Abritului,* a *Novaelor* (Vidin), a *Odissului* (Varna), apoi despre cele dela *Ternobi, Sexantapristae, Apiariae, Comae, Sugdaeae, Nicopolis Tiberiopolis* şi altele, am socotit de prisos a le mai face vr'o descriere ca unele ce nu au existat pe teritoriul Dobrogei de azi.

Cele ce preced despre vechii episcopi şi mitropoliţi cari s'au perindat, mai ales pe scaunele din Tomis şi Dorostor (din veacul al III-lea şi până la al XVIII-lea cu mici întreruperi), ne dovedeşte temeinica existenţă a creştinismului în părţile Dobrogei şi ale Dunărei

---

[1]) Harduin, vol. IV.
[2]) M. Lequien, op. cit.

de jos. Apoi, prin faptul că cei mai mulţi din aceşti vechi episcopi dobrogeni, semnează acte în limba latină, deci în graiul strămoşesc al credincioşilor lor, rezultă cu evidenţă ca populaţiunea acestei provincii erà dominată de elementul roman, şi deci erà o populaţiune de acelaş sânge şi neam ca şi cea de peste Dunăre din Dacia Traiană.

Ne oprim acì cu urmărireà ierarhiei bisericeşti din Dobrogea, pentru a cercetà şi organizaţiuunea ierarhiei bisericeşti din Moldova, în ale cărei jurisdicţiuni eparhiale vom găsì începuturile de administraţie bisericească în părţile Dunării de jos.

§ 4.

Organizaţia ierarhiei bisericeşti în Moldova.

Puţin timp după al doilea descălecat în Moldova, existà acì o ierarhie bisericească ce atârnà în mod indirect de patriarhia de Constantinopol, iar în mod direct de mitropolia din Halici (Galiţia).

Aşà, găsim în documente vechi cum în anul **1371** patriarhul orânduì pe Antonie ca mitropolit al Haliciului şi cu jurisdicţiunea peste câtevà mici episcopate şi anume: Vladimirul (Volodimir, Wlodzimirz), Peremusclin (Peremislei, Peremysl), Chelmul (Holnim), Turow şi Luck (Luţicăi), din Rusia mică a cărei capitală erà Chievul; totodată îl mai împuternicì de a orânduì episcopi şi în ţara Moldovii, hirotonisindu-i însă numai cu învoirea mitropolitului Ungrovlahiei [1]).

Pe temeiul acestei împuterniciri, mitropolitul An-

---

[1]) Act. Patriarh. Constantinop. I. pag. 578—580.

tonie al Haliciului a și încuviințat cererea lui Petru Mușat, hirotonisindu-i în anul 1373 pe fiul său Iosif ca episcop cu reședința în Astracastron (Cetatea Albă), de unde mai târziu se strămută la Suceava unde se află și reședința domnească, iar mai pe urmă, și pe Meletie cu reședința însă necunoscută[1]).

Mai târziu, patriarhul văzând cum se organizează țara Moldovei, destul de bogată și mănoasă, se hotărî să și-o supună direct sub jurisdicțiunea sa. De aceea înainte de anul 1393, patriarhul trimise în Moldova ca mitropolit pe un grec Eremia, dar care nu fu primit nici de popor, nici de cler și nici de cei doi episcopi români Iosif și Meletie.

Din această cauză, Eremia se întoarse la patriarhie, excomunicând poporul și clerul moldovean, și totodată declarând depuși pe cei doi episcopi români.

Patriarhul confirmă această excomunicare și depunere, și totodată întărì pe Eremia ca mitropolit al scaunului din Târnova.

In anul 1395, patriarhul face o nouă încercare, trimițând și impunând moldovenilor ca mitropolit pe Isachie, dar care și acesta este respins.

A treia încercare ce o face patriarhul tot cu întâiul său trimis, Eremia, care acum se află la Târnova, încă rămâne neisbutită, căci poporul în frunte cu episcopii Iosif (dela Cetatea Albă) și Meletie, (care probabil acum își aveà reședința la Roman), și cu domnitorul Ștefan Vodă, fratele lui Roman Mușat, se opun cu înverșunare, pentru care au și fost anatimatizați.

In cele din urmă, pentru a sè curmà aceste ne-

[1]) Probabil Romanul sau Suceava.

înțelegeri și turburări, domnitorul trimise la patriarhie pe protopopul Petre cu misiunea de a mijlocì ridicarea afurisaniei și ertarea episcopilor.

Drept rezultat, patriarhul ridică afurisania de asupra clerului și poporului, nu însă și a episcopilor; totodată însărcinează pe protopopul Petre ca exarh în administrarea mitropoliei Moldovei, comunicând și domnitorului Ștefan Mușat și celor doi episcopi în cestiune și clerului și poporului aceste măsuri patriarhale [1]).

O așà stare de lucruri durează până în anul 1401, când *Alexandru cel Bun*, Domnul Moldovii, în scopul de a curmà pentru totdeauna cearta cu patriarchia, trimise la Constantinopol o delegațiune din cler și boeri aleși, care să mijlocească recunoașterea și confirmarea lui Iosif (Meletie murise) ca episcop canonic al Moldovenilor, întrucât acesta erà localnic, moldovean, înrudit cu domnitorii, și hirotonit cu învoirea țării [2]).

In urma cercetărilor orânduite de patriarh, restabilindu-se adevărul, Iosif fu recunoscut de mitropolit al Moldovei în acelaș an 1401, când se mută reședința dela Cetatea Albă, (Ackerman, Astrácastron) la Suceava, unde erà și scaunul domnesc.

Astfel se întemeie *mitropolia Moldovei*.

Teritoriul jurisdicțional al acestei mitropolii, desigur că încă dela început cuprindeà întreaga țară a Moldovei, care se întindeà în partea de jos — cel puțin în timpul domnitorilor basarabi ai Muntenei, — până în hotarele Bacăului și Bârladului; iar mai

---

[1]) Act. P. C. II, pag. 241—243—245.

[2]) Ibidem II, pag. 528—533.

Dr. N. Dobrescu: *Intemerea Mitropoliilor în țară.* în Biserica Ortodoxă Română XXIX 8—10.

târziu, după cucerirea Kiliei și a ținutului Putnei dela Munteni, până la Milcov[1].

Tot în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, cu prilejul așezării scaunului mitropoliei Moldovei la Suceava, s'au mai înființat încă două episcopii sub oblăduirea aceleiași mitropolii și anume: *episcopia Romanului* și a *Rădăuțului*, cărora Alexandru cel Bun le-a hărăzit moșii și alte venituri spre a li se garantà buna lor stare și propășire.

Episcopia Romanului se mai numeà și mitropolia Romanului, sau a Țării de jos, pentru motivul că Ilie și Ștefan, cei doi fii ai lui Alexandru cel Bun, împărțind Moldova — după moartea tatălui lor — în două părți cu reședințele în Suceava și Roman, fiecare au voit să-și aibă lângă scaunul lor câte un mitropolit.

Mai târziu, pe la anul 1564, sub domnia lui Alexandru Lăpușneanu mutându-se scaunul domnesc dela Suceava la Iași, a trebuit ca și mitropolitul să-l urmeze, mutându-și reședința în această nouă capitală a țării; și de aceea, întru cât vechea reședință a mitropoliei Moldovii a fost în Suceava, mitropolitul se intitulează și până astăzi: *al Moldovii și Sucevii.*

In anul 1592, în interesul administrației bisericești din Moldova sudică, se mai înființă *episcopia Hușilor;* și tocmai pe la anul 1713 se mai adăogì și *episcopia Hotinului* pentru părțile din nordul Moldovei, — aceasta însă, după cum vom vedeà, pentru o scurtă durată.

Constatăm deci, că dela întemeierea mitropoliei Moldovii și până la începutul veacului al XVIII-lea,

[1] A. D. Xenopol: *Istoria Românilor vol. III,* pag. 87, sq. 83 și 101.

în administrația și organizarea ierarhiei bisericești din Moldova, au existat subt oblăduirea mitropolie Moldovei și Sucevei episcopiile: Romanului, Rădăuților, Hușilor și Hotinului, dintre cari acele din Rădăuți și Hotin, după cum vom vedeà, au avut o scurtă și schimbăcioasă durată din cauza evenimentelor politice: ca răpirea Bucovinii, pierderea Basarabiei și stăpânirile musulmane.

Apoi în decursul veacului al XIX-lea, și anume în anul 1864, se mai întemeiază *în părțile Dunării de jos*, o nouă episcopie cu reședința în *Ismail*,— după ce mai întâi existase acì încă dela 1857 o administrație bisericească conzistorială, sub oblăduirea mitropoliei Moldovei, — episcopie care, formând obiectul acestei lucrări, o vom tratà în cele ce urmează, după ce mai întâiu vom studià întinderea jurisdicțională a eparhiilor Moldovei, cum și vechea organizațiune a ierarhiei bisericești din Dobrogea până la a doua jumătate a veacului a XIX-lea, cestiune care se înlănțuește cu începutul nouei administrațiuni eparhiale a *episcopiei Dunărei de jos*.

§ 5.

Intinderea teritorială și juridicțională a eparhiilor Moldovei.

Incă din timpul domniei lui Alexandru cel Bun, administrația bisericească a Moldovei — precum am văzut — erà împărțită în: eparhia mitropoliei de Suceava, a Romanului și a Rădăuțului, cari în decursul vremurilor, din cauza evenimentelor politice, au suferit diferite schimbări în teritoriul lor jurisdicțional.

Iată cum a fost, pe vremuri, cuprinsul celor dintâi trei eparhii moldoveneşti:

a) Eparhia mitropoliei dela Suceava (strămutată mai târziu în Iaşi) cuprindeà toată regiunea de jos a ţării Moldovei, până la Nistru şi Dunăre, deci: ţinuturile Sucevii, Neamţului, Iaşilor, Orheiului, Hârlăului, Botoşanilor, Cârligăturii, apoi Bugeacul, Ackermanul, Chilia şi Ismailul, ţinuturi cari alcătuiau Basarabia propriu zisă.

b) Eparhia Romanului cuprindea parte din ţinuturile Ţării de sus şi Ţării de jos [1]) şi anume: Romanul, Bacăul, Putna, Tecuciul, Tutova şi Vasluiul.

c) Eparchia Rădăuţilor cuprindeà: ţinuturile Ţării ce sus, dinspre Polonia, parte din Suceava, Dorohoi, Cernăuţi, iar până la 1713 şi ţinuturile ce alcătuiau eparhia Hotinului. După răpirea Bucovinei de către Austriaci, în anul nenorocos pentru Români 1777, mitropolia Moldovei pierde şi episcopia Rădăuţilor în anul 1781 [2]).

Evenimentele politice ca şi trebuinţele administraţiei bisericeşti, produseră în decursul vremurilor noui împărţiri jurisdicţionale şi noui eparhii.

d) In anul 1713, ţinutul Hotinului fiind ocupat şi prefăcut în paşalâc turcesc, s'a deslipit dela eparhia Rădăuţilor şi a format o eparchie deosebită

[1]) După cele ce ne spune Dimitrie Cantemir în *„Descrierea Moldovii“*, Ţara de jos cuprindeà: ţinuturile Iaşilor, Cârligăturii, Romanului, Vasluiului, Tutovei, Tecuciului, Putnei, Covurluiului, Fălciului, Lăpuşnei, Orheiului şi Sorocei; Ţara de sus cuprindeà; ţinuturile Hotinului, Dorohoiului, Hârlăului, Cernăuţilor, Sucevii, Neamţului şi Bacăului.

Apoi, Bugeagul, Ackermanul, Chilia şi Ismailul, alcătuiau Basarabia propriu zisă.

[2]) Septimiu Sever Secula: *„Ţara de sus şi Ţara de jos“ în principatele române*, pag. 2—5.

sub numele de *Eparhia Hotinului,* administrată când de un episcop propriu al său, când de mitropolitul Proilaviei, care — după cum vom vedeà — aveà autoritatea jurisdicţională asupra tuturor bisericilor din cetăţile dela Dunăre şi din Basarabia, cucerite şi ocupate de Turci.

Această administraţie bisericească a Hotinului, a durat până la anul 1771, când în urma isgonirii Turcilor din principate, mitropolitul Gavriil Calimah în înţelegere cu graful Romanţov, a desfiinţat mitropolia Proilaviei, şi atunci şi eparhia Hotinului s'a reîncorporat la eparhia Rădăuţilor.

Dar şi această realipire din nenorocire, durează numai trei ani, căci în urma păcii dintre Ruşi şi Turci încheiată la Kuciuc-Kainardgi în anul 1774, stăpânirea musulmană reocupând cetăţile de mai înainte, ţinutul Hotinului a trebuit să devină iarăşi o eparhie deosebită despărţindu-se de cea a Rădăuţilor.

e) Eparhia Huşilor, a cărei început se urcà până în veacul XVI-lea, cuprindeà: ţinutul Fălciului din dreapta şi din stânga Prutului, ţinutul Lăpuşnei, Orheiul, Soroca, Chigheciul sau Tigheciul de pe stânga Prutului, până la şanţul lui Traian, ce alcătuià hotarul Basarabiei. In decursul vremurilor teritorul eparhiei Huşilor a suferit mai multe şi mari ciuntiri. Aşa, sub domnia lui Iremia Movilă, care în anul 1596 dădù hanului tătăresc şapte sate moldoveneşti din Bugeag; apoi sub Alexandru Iliaş când în anul 1668 s'au răpit de către Turci ţinuturile Renilor, unde şi-au făcut şi o giamie; apoi sub Constantin Cantemir între anii 1685—1693 când Tătarii cucerirà ţinuturile Orheiului şi Lăpuşnei; cum şi prin alte cuceriri turceşti din teritorul mol-

dovenesc, cari au trebuit să se înstrăineze și bisericește, trecând de sub jurisdicția episcopiei Hușilor sub cea a Proilaviei.

Este adevărat că în anul 1771, în urma ocupațiilor rusești, s'a realipit la eparhia Hușilor toate regiunile dela Dunărea de jos, ca Renii, Ismailul, Chilia, Ackermanul și Benderul, realipire care a durat numai până la anul 1774, când aceste regiuni ca și Hotinul, au ajuns iarăși sub stăpânirea turcească și deci supuse bisericește eparhiei Proilaviei restabilită de Turci.

Mai târziu, când la 1812 românii îndură cu durere pierderea Basarabiei, eparhia Hușilor nu rămâne decât cu ținutul Fălciului din stânga Prutului, pentru care a trebuit să i se mai mărească cât de cât teritorul său jurisdicțional, cu ținutul Vasluiului ce depindeà de eparhia Romanului.

Apoi în anul 1851, eparhia Hușilor încă se mai mărì, în baza unei legi votate de obșteasca adunare, cu ținutul Tutovei și al Covurluiului, cari se aflau tot sub episcopia Romanului[1]).

In sfârșit la 1864 eparhia Hușilor se mai mărește cu ținutul Cahulului, de peste Prut, luându-i-se în schimb ținutul Covurluiului, care se alipì sub jurisdicțiunea nouei eparhii a Dunărei de jos, care se înființă — după cum vom vedeà — în acest an[2]).

[1]) Iată textul acestei legi votată de obșteasca adunare în ziua de 23 Februarie 1851:

„Spre a împărți deopotrivă povara între amândoi episcopii eparhioți (de Roman și Huși) și spre a se face o netăgăduită înlesnire poporenilor, se alăturează către eparhia episcopiei de Huși — care astăzi se alcătuiește din ținutul Fălciului și Vasluiului — și ținuturile Tutova și Covurlui. (Manualul administrativ al Moldovei, Tom. II, pag. 436).

[2]) Melchisedec: *Cronica Romanului* pag. 43, 59.

Nu putem trece cu vederea și *eparhia Chișineului,* care s'a înființat cu învoirea sinodului Rusiei, după luarea Basarabiei, în anul 1813 de către mitropolitul român Gavriil Bănulescu, fost și mitropolit al Moldovei.

Această nouă eparhie cu reședința în Chișineu aveà rangul de arhiepiscopie și erà întitulată: *Arhiepiscopia Chișineului și a Hotinului.*

Facem amintire de această eparhie pentru că prin întinderea ei jurisdicțională cuprindeà: ținutul eparhiei Hotinului, ținuturile din stânga Prutului, cari mai înainte de luarea Basarabiei aparțineà eparhiei Hușilor, și anume: Lăpușna, Codrul și Soroca, apoi parte din ținuturile Iașilor, ținuturile cetăților Moldovei ocupate de turci: Benderul, Ackermanul, Chilia, Ismail și Reni, și în sfârșit toate satele și orașele dintre Dnistru și Bugu.

In urma tratatului dela Paris, din anul 1856, din teritoriul acestei eparhii s'a realipit la Moldova următoarele biserici și ținuturi din Basarabia sudică: 2 (două) biserici din ținutul Chișineului, 29 (două zeci și nouă) din al Cahulului, 8 (opt) din al Ackermanului, 18 (optsprezece) din al Ismailului și 37 (treizeci și șeapte) ale coloniilor bulgare și române, cari toate, bisericește s'au alipit sub oblăduirea mitropoliei Moldovei *prin o administrațiune conzistorială* ce se înființă în Ismail în anul 1857 [1]).

In sfârșit în anul 1864, ținutul Cahulului s'a alăturat la eparhia Hușilor, în timp ce restul ținuturilor moldovenești din Basarabia sudică, dimpreună cu ținuturile Covurluiului și Brăilei, au format *noua episcopie a Dunărei de jos* cu reședința în Ismail.

---

[1]) Zamfir C. Arbore: *Basarabia în secolul XIX*, pag. 504—513.

§ 6.

Eparhia mitropoliei Proilaviei.

Un deosebit interes prezintă şi această eparhie, în ceea ce priveşte existenţa administraţiei bisericeşti în părţile Dunărei de jos, începând dela veacul al XV-lea şi până în întâia jumătate a veacului al XIX-lea. Infiinţarea acestei eparhii, se crede a fi încă din a doua jumătate a veacului al XV-lea, după ce Turcii au cucerit şi ocupat cetăţile Brăilei, Giurgiului, Turnu-Măgurele (1418), iar mai apoi şi Chilia cu Cetatea Albă (1489).

Sub stăpânirea turcească, bisericile din aceste părţi ne mai putându-se administrà de către o chiriarhie românească, a trebuit să se înfiinţeze o eparhie proprie şi neatârnată de orice altă autoritate bisericească română.

Iată cuprinsul celui mai vechiu document[1]) istoric în care se aminteşte despre eparhia Proilaviei:

IOANICHIE

CU MILA LUÏ DUMNEZEU ARHIEPISCOP DE CONSTANTINOPOLE, ROMA NOUĂ ŞI PATRIARH ICUMENIC.

«Cunoscut este obşteşte la tot poporul cel numit cu numele lui Christos, că această mare biserică a lui Dumnezeu catolică şi apostolică covârşeşte şi este mai întâi de toate dumnezeeştile şi prea sfintele mitropolii şi bisericile lor subalterne, cu alte cuvinte, mumă şi isvor nesecat şi arbore ales şi cu frumoasă umbră şi liman liniştit şi mântuitor; deci ea în multe chipuri economiseşte interesele ale fiecărei Biserici ale diferitelor naţiuni, ce voesc să aibă legi pentru administraţia perfectă şi hotărâri care să dea un rezultat definitiv, sau prin voinţa regească sau patriarhală, precum la construirea oraşelor, mitropoliilor, bisericilor, şi alte

---

[1]) Melhisedec: *Cronica Huşilor*, apendice, pag. 152—156.

multe asemenea acestora, ce contribuesc la folosul sufletesc în genere şi în particular.

«Pentru aceasta este în uz, ca prin învoirea, autoritatea şi voinţa patriarhală să se facă stabilimente patriarhale şi stavropighiale pentru căinţa şi înlăturarea viţiului şi creşterea virtuţei la mai multe eparhii ale mitropoliţilor, arhiepiscopilor şi episcopilor, fundate prin decrete ale patriarhilor după vremi, care stabilimente ştim că s'a făcut şi se ţin bine, cu iubire de Dumnezeu, neschimbat şi nestrămutat fiecare din ele.

«Aşà dar fiind un templu *în Eparhia şi Mitropolia Proilavului şi a Ismailului,* închinat în cinstea sf. Nicolae[1]), care este învechit şi dărămat, şi cu un cuvânt nu are nici o parte în bună stare, şi are trebuinţă a se construì din temelie, din norocire, pe neaşteptate, prin năstăvirea lui Dumnezeu îndemnaţi prea cuvioşii părinţi dela sf. Munte din monăstirea Caracal unde se cinsteşte pomenirea sf. Apostoli, vor a restabilì din temelie acest templu cu a lor cheltuială sub nume de patriarhal şi stavropighial, aşà ca să ţină în acest templu numai numele patriarhului şi să se proclame mai pre sus, fiindcă acest templu la restabilire a devenit stavropighie patriarhală şi în el nici un arhiereu local şi de după vreme să nu se amestece nici la sfinţitele lucrări, nici la sfinţita hirotonie, nici la cercetarea sufleteştilor greşele ale ieromonahilor şi monahilor din monăstirea Caracal ce se vor aflà la acel templu, nici într'un chip, nici a le cere canonicele dări, căci chiar de ar fi consacraţi (ierosiţi) acolo, ei totuşi vor fi şi se vor numì patriarhali şi vor fi supuşi exarhului ce se va trimite dela patriarhul pentru drepturile sale, şi 'i vor plătì obişnuitele dări canonice. Căci acolo unde nu vor fi fundate stavropighii patriarhale, arhiereul local de după vremi are putere şi lui apărtineşte anaforaua (Αναφορά, raport), sigiliul, cercetarea, veniturile canonice, hirotoniele, dare de poliţe şi vânzarea lor şi orice alte pronomii episcopale. Iar stavropighiile patriarhale, fiind atârnate de auto-

---

[1]) În timpul domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1859—1866), această biserică rămasă fără avere a fost subvenţionată de Ministerul Cultelor. iar astăzi, dela definitiva predare a Basarabiei, este ajutată de Sf. Sinod a Bisericei Rusiei.

ritatea patriarhală, voim a rămânea neschimbate şi nestrămutate. Aşà dar sus numiţii părinţi ai respectabilei monastiri Caracal, arătând dorinţa lor de a rădica acest templu, au cerut de la moderaţia noastră permisiune şi autorizaţiune patriarhală ca să întreprindă această lucrare fără îndoială, şi moderaţia noastră nevoind a trece cu vederea cererea lor, ca una ce este bine motivată (εβλογον) şi legală, le-a dat învoire şi putere prin această a noastră carte patriarhală sigilată să pună temelia şi să înfigă sf. cruce dupre orânduiala marei noastre biserici, şi a construì biserica sub nume de stavropighie patriarhală, ca să fie aceasta de acum şi înainte nerobită în viaci în totul liberă şi necălcată, şi părinţii ce vor fi întrânsa după vreme să nu fie datori o da nimănui nimică, afară numai, spre semn de supunere, la marea biserică a lui Christos câte 40 litre de icre, sau 10 ocale, şi să pomenească în biserică numele nostru patriarhal, dupre obiceiul bisericesc ce se ţine din vechime prin stavropighiile patriarhale. Când va fi trebuinţă de hirotonie a unui preot, sau ieromonah, sau ierodiacon, părinţii să cheme pe arhiereul local ca să servească în această biserică patriarhală şi stavropighială, fără însă ca să şadă în sfinţitul sinthron. Toate acestea espuse în documentul prezent voim a rămânea neatinse, neschimbate în totdeauna. Arhiereul local de după vremi neavând nici o permisiune, precum s'a zis mai sus, nici a săvârşì sfinţite lucrări nefiind chemat de părinţii de la această biserică, nici a judecà, nici a argosì, nici a aforisì, nici a cere vreun drit de la ei, fiind liberi, şi neesecutabili, greşelile cărora voim a fi dependente numai de moderaţia noastră, şi a noastră va fi cercetarea şi raportarea, oprirea şi corigerea greşelelor. Iară dacă oricine ar voì a călca această a noastră carte sigilată patriarhală în care scriem, despreţuind şi batjocorind majestatea noastră patriarhală şi autoritatea, şi ar supune robiei în dauna şi stricăciunea acestei biserici patriarhale şi stavropighiale consacrată numelui sântului Nicolae, sau arhiereu, sau preot, sau din altă tagmă, şi ordine şi societate, să fie afurisit de sfînta cea deofiinţă, făcătoare de viaţă şi nedispărţită Treime, şi de la unul Dumnezeu cel neconfundat în unitatea firei, şi să fie blestemat şi neertat, şi după moarte nedeslegat în veacul

de acum şi în cel viitor; şi să aibă blestemurile sfinţilor celor 318 purtători de Dumnezeu părinţi dela Niceia şi ai celorlalte sfinte sinoade, şi partea lor să fie cu prodotul Iuda. De aceia pentru dechiărare şi asigurare s'a făcut actul prezent, sub sigiliul de plumb şi s'a dat monahilor dela Caracal, trecut şi în condica cea sfântă a Marei Biserici a lui Christos. În anul 1641 Iunie 2».

Subscrişi:

Ioanichie cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Constantinopolei, Romei nouă şi Patriarh Ecumenic.

Anthim Kizicul.
Parthenie Samul.
Pangratie al Mironiei.
Porfirie al Niceei.
Climent al Didimotihului.
German al Elasonului.
Daniil al Serilor.
Grigorie al Rodosului.
Neofit al Adrianopolei.
Damaschin al Mesemvriei.
Gavriil al Naupactei şi Artei.
Cornelie al Metimnei.

Din cuprinsul acestui document se vede lămurit:

1. Că eparhia Proilaviei se administrà de un mitropolit şi se numia *Mitropolia Proilaviei.*

2. Că această eparhie cuprindeà şi ţinutul Ismailului, pentru care se mai numià: *Mitropolia Proilaviei şi a Ismailului.*

3. Că această eparhie şi cu chiriarhul său atârnà direct de patriarhia din Constantinopol, fără ca vr'o altă chiriarhie românească să aibă vr'o autoritate sau vr'un amestec asupra clerului şi bisericilor din părţile Proilaviei, sau orice alte legături canonice şi jurisdicţionale cu mitropolitul proilav.

4. Că patriarhul din Constantinopol Ioanichie dimpreună cu sinodul său încuviinţează cererea că-

lugărilor mânăstirii Caracal din sf. Munte de a repară radical biserica cu hramul sf. Ierarh Nicolae din Ismail spre a le servì ca metoch; că ridică această biserică la rangul de *stavropighie* sau *patriarhală,* așà ca nici un arhiereu sau chiriarh să nu mai poată aveà absolut nici un amestec în afacerile acestei biserici, decât patriarhul și numai patriarhul.

Reședința acestei eparhii a fost în cetatea Brăilei, care din cele mai vechi timpuri se numeà: *Proilavon* (προηλάβον), *Proilabum, Proilabia,* de unde apoi și numirea de *eparhia* sau *mitropolia Proilaviei*.

Ca întindere teritorială, această eparhie cuprindea: Brăila, Ismailul, Renii, Chilia, Ackermanul, satele ce alcătuiau Bugeacul tătăresc (partea de sud a Basarabiei[1]); apoi Benderul, Hotinul, o parte a Galaților, Giurgiu, Turnu Măgurele și Dubăsari[2]), un târgușor pe malul stâng al Dnistrului, care până la pacea dela Iași încheiată în anul 1791, rămăsese neocupat de Ruși. Toate aceste ținuturi erau locuite de Români și înainte de căderea lor sub stăpânirea musulmană erau administrate bisericește de către chiriarhiile românești.

In anul 1771, Turcii fiind isgoniți de Ruși, mitropolitul Moldovei Gavriil Calimah în înțelegere cu cel al Ungrovlahiei, Grigorie, hotărîră desființarea eparhiei Proilaviei și ca urmare alipiră ținutul Brăilei la eparhia Buzăului; ținuturile: Ismail, Reni, Chilia, Ackerman și Bender la eparhia Hușilor, iar ținutul Hotinului la eparhia Rădăuților cum au fost și mai nainte, hotărîre care se execută în acelaș an

[1]) Dela valul lui Traian până la Dunăre și Marea-Neagră.

[2]) Dubăsari sau Dubossari deși se află peste Dnistru totuș în vechime până la 1716 făceà parte din eparhia Hușilor.

(1771), măcar că cuvenita aprobare din partea grafului rus P. A. Rumanţov nu se primì decât în anul 1773[1]).

Această stare de lucruri însă dură până în ziua de 10 Iunie 1774, când în urma păci dela Kuciuc Kainardgi, Turcii reocupând ţinuturile dunărene şi basarabene, reînfiinţară iarăşi eparhia Proilaviei.

In anul 1787, armatele ruseşti sub comanda cneazului G. A. Potemkin ocupară din nou principatele române, şi atunci afacerile bisericeşti din Moldova şi Valahia au fost încredinţate arhiepiscopului *Ambrosie Serebrenicov* al Ecaterinoslavului, cu titlul de *vicar al exarhiei Moldo-Vlahiei;* iar după luarea Ismailului, Ackermanului şi Benderului de către Ruşi, afacerile bisericeşti din aceste părţi (aflate sub eparhia Proilaviei) s'au trecut pe seama exarhatutui Moldo-Vlahiei, şi ca episcop cu titlul de *vicar al Benderului şi Ackermanului* a fost numit Gavriil Bănulescu-Bodoni, mai apoi primul arhiepiscop al Basarabiei cu reşedinta la Kişinău.

In urma păcei dela Iaşi, încheiată între Ruşi şi Turci în ziua de 29 Decembrie 1791, stăpânirea mu-

---

[1]) Iată cuprinsul decretului mitropolitului *Gavriil*, din anul 1771, prin care se încredinţă lui *Inochentie* episcopul Huşilor, cârmuirea bisericească a ţinuturilor basarabene:

„*Gavriil din mila lui Dumnezeu, arhiepiscop şi mitropolit al întregii Moldavii.*

De oarece eparhia, care sub raportul păstoririei bisericeşti a fost cârmuită în cursul vremurilor de fratele nostru întru Hristos, mitropolitul Proilaviei, şi odinioară a fost socotită ca aflându-se în cuprinsul principatului Moldovei şi a mitropoliei Moldovei, iar acum, după voinţa proniei Atotputernicului şi întru tot bunului Dumnezeu, s'a isbăvit de asprul jug otoman, prin puterea neînvinselor armate ale Măriei Sale împărăteşti, ale milostivei noastre împărătese ruse, noi, după cum ni-am învrednicit prin binefacerea dumnezeiască a prea sfântului şi de viaţă făcătorului Duh, a fi arhipăstor al întregei ţări a Moldovei, am socotit de neapărată datorie a noastră arhipăstorească să luăm în consideraţie trebuinţele *acestei eparhii rămasă fără păstorul turmei cuvântătoare.*

Pentru aceea noi am şi însărcinat pe fratele nostru întru Hristos, Inochentie, episcopul Huşilor, să aibă grijă de numita eparhie, ca una ce e vecină cu eparhia sa şi s'o păstorească cu privighere de păstor atât bisericeşte cât şi politiceşte îndreptând şi povăţuind acest creştin popor spre mântuirea lui sufletească.

Afară de eparhia Hotinului dată spre cârmuire fratelui nostru întru Hristos, Kir Dosithei (Herescu) episcopul Rădănţului, toată partea cealaltă

sulmană reluând ţinuturile pierdute, mitropolia Proilaviei îşi reià ființa sa, până ce în timpul războiului dintre anii 1806—1812 existenţa ei iarăş se întrerupe.

In anul 1812, în urma păcii încheate între Ruşi şi Turci la Bucureşti[1]), odată cu luarea Basarabiei, negreşit s'a luat de Ruşi toate ţinuturile cetăţilor basarabene începând dela gura Prutului spre gurile Dunării şi acele din interiorul Basarabiei, ce fuseseră ocupată de Turci; aşà că dela această dată mitropolia Proilaviei nu mai rămăsese decât cu ţinuturile Brăilei şi cu câteva alte cetăţi româneşti presărate pe malul stâng al Dunării şi stăpânite de Turci ca: Călăraşi, Silistra, Giurgiu, Zimnicea, Turnu Măgurele, Calafat şi altele.

In ziua de 18 Iunie 1828, după ocuparea principatelor, Ruşii luând cetatea Brăilei de sub stăpânirea turcească, iar în urma păcii dela Adrianopole din 2 Septembrie 1829 distrugându-se stăpânirea musulmană din principate, mitropolia Proilaviei se desfiinţă pentru totdeauna[2]).

Scaunul de reşedinţă al acestei mitropolii erà

a eparhiei va fi dată spre ascultarea numitului episcop de Huşi, până când lucrurile vor merge în ordinea cuvenită şi totul va fi adus în starea desăvârşită.

Aşà dar, voi bine credincioşilor creştini şi voi sfinţiţi clerici datori sunteţi să vă supuneţi bisericeşte episcopului de Huşi, legiuit pentru ocrotireà voastră şi pentru mântuireà sufletească, dându-i lui onorurile ce se cuvin arhiereştei lui dragoste de Dumnezeu".

In urma mijlocirilor făcute de mitropolitul Gavriil Calimah pe lângă prea luminatul general Feld-Mareşal, contele P. A. Rumanţev, încă din anul 1771, guvernatorul rus îşi dă de abià în anul 1773 consimţimântul său în cestiunea desfiinţărei eparhiei Proilaviei însă numai până la *o viitoare hotărâre a autorităţilor superioare.*

In urma acestui răspuns, mitropolitul Grigorie Calimah adresează o epistolă enciclică către clerul şi credincioşii creştini din ţinuturile basarabene ce urmau să se alipească la eparhia Huşilor, în care epistolă după ce îşi arată înţelegerile avute cu mitropolitul Grigorie al Ungrovlahiei, cum şi mijlocirile făcute pe lângă contele Rumanţev, le face cunoscut desfiinţarea Proiloviei şi trecerea lor vremelnică sub administraţia bisericească a eparhiei Husilor, până la hotărîrea definitivă a autorităţii celei mai înalte, înşiruind totodată şi drepturile noului lor episcop, Inochentie al Huşilor.

(Vezi: arhiva episcopiei Huşilor, vol. III, pag. 207—211).

[1]) In ziua de 16 Mai.

[2]) C. Erbiceanu, *Biserica Ortodoxă Română* XXVIII No. 12.

în orașul Brăila; iar drept catedrală metropolitană, era vechia biserică „sânții Arhangheli Mihail și Gavriil“ de pe malul Dunării, care a existat până la anul 1846, când din cauza vechimei cași din cauza surpării malului dunărean a fost părăsită și ruinată.

Este trist lucru că până astăzi nu se știe încă lista mitropoliților, cari au păstorit eparhia Proilaviei.

Confruntând cercetările repausatului episcop Melhisedec din „*Cronica Hușilor*“ cu cele din „*Condica Sfântă*“ ale lui Ghenadie episcopul Râmnicului, cum și cu cele din „*Cronicul evenimentelor bisericești*“ ale arhimandritului Arsenie Ivașcenco[1]), se poate întocmì următoarea ordine a ierarhilor Proilaviei:

1. **Meletie**, care în anul 1644, având învoirea canonică a lui Partheniu patriarhul Constantinopolei, s'a dus în Moscova, la marele împărat Mihail Teodorovici, pentru a strânge ofrande. In acest scop, el aveà cu sine și o scrisoare din partea clericilor și credincioșilor din eparhia Proilaviei prin care se descrià, pe de o parte trista stare a credincioșilor sub stăpânirea mulsumană, iar pe de alta via lor nădejde în țarul Moscovei, sprijinitorul și ocrotitorul lor[2]).

Iată cuprinsul acestei scrisori:

«Fie gloria păzitului de Dumnezeu imperiului vostru, asupra dușmanilor și protivnicilor văzuți șt nevăzuți, și să se slăvească în toată lumea, în mânăstiri și biserici, de arhierei și de preoți, căci oricine recurge la milostiva voastră împărăție, nu se întoarce fără ajutor și binefacere dela marea voastră milostivire împărătească, pentru care și noi, preoți și clerici mai mici și mai mari, bătrâni și tineri din ținutul Brăilei, Ismailului, Kiliei și Bielogradului, ne aplecăm

---

[1]) Mort în anul 1903, în calitate de episcop de Kirillovsk și vicar de Novgorod.

[2]) Muraviev: Raporturile Rusiei cu Orientul în afacerile bisericești. Moscova. Vol. III, pag. 734, cit. de Ludovic Cosma în „Viitorul“, an. VIII No. 21—24.

înaintea sfintelor voastre picioare. Că tu eşti stâlpul credinţei ortodoxe şi noi robii tăi ne aflăm acì în mâinile mulsumanilor, şi nu avem, sărmanii, unde să alergăm şi să ne plecăm capul în suferinţă, pe care zilnic-o îndurăm noi din cauza birurilor [impuse] de oamenii [stăpânirii] turceşti. Fie cunoscut sfintei împărăţii, că acì în Brăila, *pe timpul voevodului Mihaiu,* au ars biserica sf. Nicolai şi mica mitropolie, pe care o avem pentru credinţa neamului creştin; pentru aceasta noi, nevrednicii robii tăi, neavând ce să facem, ca să restaurăm această biserică, recurgem la filantropia şi milostivirea împărăţiei voastre, plecăm capetele noastre la picioarele tale, ca să ne faci nouă robilor tăi această binefacere şi să restaurezi această biserică, pentru pioasa şi liniştita voastră împărăţie, ca stâlp şi întărire creştină, pentru că avem mare nădejde la tine, în neamul nostru».

2. **Ioanichie,** despre care se face menţiune în anul 1716, când intră în ceartă cu *Iorest* episcopul Huşilor pentru satele de pe hotarul Moldovei, *Sultan-Câşlasi* şi *Musaip-Câşlasi,* cum şi pentru târguleţul *Dubăsarii* din stânga Nistrului, ceartă care luă sfârşit la Iaşi, unde domnitorul Alexandru Nicolae Mavrocordat supuse cazul la judecata *sfatului ţării* şi a lui *Samuil patriarhul Alexandriei,* care toc. atunci se aflà în ţară după milostenie, şi de către cari se hotărî, ca Dubăsarii să rămână ai Proilavului, iar celelalte două sate ale episcopului de Huşi, cum fuseseră şi mai înainte[1]).

3. **Calinic,** care a fost mitropolit al Proilaviei mai înainte de 1757.

In „Cronicul“ arhimandritului Arsenie Ivaşcenco[2]), citim cum în al XV-lea an al domniei îm-

[1]) O copie după această hotărâre subscrisă de patriarhul Samuil şi de episcopii deliberatori, se păstrează şi azi în eparhia episcopiei Huşilor, şi este adeverită întocmai cu originalul de Grigorie fost arhiepiscop de Ohrida, de Neofit mitropolitul Ungrovlahiei şi de Metodie episcopul Buzăului.

[2]) Op. cit. pag. 719.

părătesei Elisabeta Petrovna (1741 — 1761), Kiril patriarhul de Constantinopol, împreună cu Mathei al Alexandriei și cu Parthenie al Ierusalimului prin o râvnă nechibzuită au luat hotărîrea de a socoti botezul latinilor ca nevalid și deci să reboteze pe cei ce vin dela latinitate, fapt ce a provocat mari turburări printre membrii sinodului, întru cât o așà hotărîre se contrazicea în chip vădit cu cele hotărîte în sinodul din anul 1484 de sub patriarhii Kiprian și Ieremia al III. Urmarea fu că pe ziua de 16 Ianuarie 1757, Kiril a fost depus și trimis la Athon, iar în locul său fu ridicat ca patriarh Calinic al IV-lea, mitropolitul Brăilei.

Sergiu Macreu [1]) încă amintește de un *Calinic, fost mitropolit al Proilaviei,* care la 17 Ianuarie 1757, devenì patriarh al Constantinopolului, în niște împrejurări destul de triste. Despre acest patriarh se spune că erà un bărbat erudit, mare apărător al dogmelor ortodoxe, statornic și înalt la cugetare, dar stângaci în politică și în practica guvernărei. Se pare că după ce părăsise eparhia Proilaviei, nu se știe în ce împrejurări, se zăboveà în Constantinopole locuind în *cartierul latinilor* din jurul Galatiei. Tocmai atunci se formase un curent pentru detronarea patriarhului Kiril. Intre arhiereii nemulțumiți erà și Calinic. Partida sa triumfând, el fu ales ca patriarh, contra voinței poporului, care revoltându-se, intră în biserică și năvălind asupra lui l-a lovit; apoi târându-l afară din biserică ca să-l ucidă, a rupt vestmintele de pe el, dar fiind apărat de ai săi și făcându-se nevăzut prin mulțime a scăpat cu viață. Pare că furia poporului s'a po-

[1]) *Amintiri din Ist. Bis., 1750—1800*, publicate de C. Erbiceanu, *Bis. Ort. Rom.*, XXIV. pag. 602—605 și 701.

tolit după aceea, căci Sergiu Macreu spune că acest Calinic a stat ca patriarh *şase luni* şi *opt zile*, după care a fost scos din scaun şi *surghiunit* în muntele Sinai, iar locul lui l-a ocupat Serafim al Filipopolului.

Când acest Calinic va fi devenit mitropolit al Proilaviei nu se ştie pozitiv, în tot cazul mai înainte de anul 1757, adică mai înainte de urcarea sa pe scanul patriarhal.

4. **Daniil**, despre care nu se ştie când a ocupat scaunul de mitropolit al Proilaviei. Se ştie numai că în anul 1771, când această mitropolie se desfiinţează pentru câtva timp (1771—1774), el încetează din viaţă. El se întitula: mitropolit al Proilaviei, Tamarului[1]), Hotinului, a întregului litoral dunărean şi nistrian şi a întregei Ucraine tătăreşti, şi îşi avea reşedinţa în Ismail.

5. **Ioachim**, care se întâlneşte ca mitropolit după restabilirea mitropeliei Proilaviei, adică după anul 1774. El a păstorit până la 1777. Repausatul Melhisedec spune că într'o biserică din ţinutul Covurlui a găsit un antimis cu inscripţia grecească, eliberată de Ioachim, mitropolitul Proilaviei, în anul 1777.

6. **Chiril**, probabil urmaşul lui Ioachim şi care pe la 1788, îşi aveà reşedinţa, nu se ştie prin ce împrejurări, în Dubăsari, cu titlul de mitropolit al *Proslaviei*, denumire care, după episcopul Melhisedec, ar fi o corupţiune din Proilavia.

În timpul său şi anume când ţările româneşti au fost ocupate de Ruşi (1788), erà ca exarh al principatelor Moldovei şi Valahiei Ambrosie Serebreni-

---

[1]) Adică al Renilor.

cov, arhiepiscopul Poltavo-Perceaslavului. Despre acest Kiril, iată cum se exprimă exarhul Gavriil către sf. Sinod al Rusiei prin raportul său din 20 Decembrie 1809 privitor la desființarea Proilaviei: „Arhiereul de mai nainte al acestei eparhii, mitropolitul Kiril, încă din timpul războiului trecut a rămas în Rusia și trăește retras în Dubossari, iar cel ce a fost mitropolit în timpul întreruperii actuale a păcii dintre imperiul rus și poarta otomană a plecat în Constantinopol. Cel dintâiu, cu toate că este bătrân și neputincios, având oarecare accese de boală, m'a rugat totuș pe mine să-i mijlocesc administrațiunea eparhiei sale, iar cel din urmă fiindcă se găsește în supunere turcească n'am ce zice".

Prin stăruința acestui exarh, mitropolitul Kiril a avut o subvențiune anuală de 600 ruble din partea sf. Sinod al Rusiei în scopul întreținerii și mângâerii bătrânețelor lui.

Prin tradiție, se mai spune, că după alungarea oștilor rusești și după încheerea păcii din anul 1791, acest Kiril ar fi rivalizat cu Gavriil Bănulescu la demnitatea de mitropolit al Moldovei unde însă nu reuși.

7. **Partheniu**, despre care exarhul Gavriil prin raportul de mai sus pomenește că a plecat în Constantinopole. In „Condica sfântă" reposatul episcop Ghenadie reproduce de pe grecește în românește decretul patriarhului ecumenic *Callinic* din 20 Februarie 1803, prin care se dă binecuvântarea lui Dosithei mitropolitul Ungrovlahiei spre a hirotonì pe ieromonahul Callinic ca mitropolit al Vidinului (probabil al Vissinului sau Vicinei). Acest decret este semnat de treizeci de ierarhi ai scaunului ecumenic între care stă subscris și *Partheniu mitropolitul Proilaviei.*

8. **Calinic,** care se întâlnește ca mitropolit al Proilaviei pe la anul 1814. Intr'o însemnare, găsită de Melhisedec, în Mineiul lunei Ianuarie dela biserica sf. Spiridon din Brăila, cu data din 1814 și scrisă de *Preotul Nicolae sin Popa Dumitru ot Brăila, Protopop Brăilei,* se spune că el a fost hirotonit preot de *Proilavul Calinic,* la biserica Sf. Nicolae din Vărsătura[1]).

De asemenea în mineiul din luna Mai al aceleiași biserici, găsim următoarea însemnare scrisă pe românește: „La 19 Mai 1814, părintele Apostol Iconomu, protopopul Brăilei, din ordinul P. S. Calinic a chemat din toate părțile pe toți preoții, examinându-i și punându-i să slujească o săptămână încheiată, și au fost foarte strict examinați și unde au fost constatați slabi au fost învățați".

Se zice că acest mitropolit a făcut schimb cu Antim, mitropolitul *Dimoticului* din Rumelia. Cât timp va fi păstorit în Dimotic acest Calinic, nu se știe. Constatăm însă că un episcop proilav, Calinic, se sinucide în Târgoviște în anul 1832: „Episcopul Proilavului Calinic ducându-se la Târgoviște și din pricini neștiute, din îndemnarea diavolului sau din alte pricini, a luat pistolul și s'a împușcat cu însuși mâna sa și se cere deslegare dela episcop, ce să facă dacă va murì" [2]). Tot acì ni se spune că averea lui s'a vândut la mezat pentru datorii. Acest episcop nu poate fi altul decât fostul mitropolit al Proilaviei, Calinic, predecesorul lui Antim, care mai degrabă ne vine a crede că fiind înlocuit prin Antim, a rămas pribegind în țară la noi, de oarece și autorul însemnărei de mai sus de care amintește repausatul

---

[1]) O mică comună în județul Brăila.

[2]) C. Erbiceanu Bis. Ort. Rom.. An. XXIX, No. 2, pag. 168.

episcop Melhisedec, nu spune cevà hotărît, ci numai că: *„se zice că a făcut amândoi schimb“*. S'ar puteà admite totuşi şi ipoteza că părăsind Dimoticul, prin vre-o împrejurare necunoscută, să fi venit acì zăbovindu-se prin ţară [1]).

9. **Antim,** despre care se face amintire în anul 1821, ca fiind dejà mitropolit al Proilaviei. Prin urmare, el trebue să fi ocupat scaunul acestei mitropolii mai înainte de acest an, poate chiar prin schimbul făcut cu Calinic, despre care amintirăm mai sus. Antim este ultimul mitropolit al Proilaviei, care o păstoreşte până la 1828, când Brăila, cu Giurgiul şi T.-Măgurele, luându-se dela Turci, se desfiinţă pentru totdeauna şi eparhia mitropoliei Proilaviei. Se zice, că după încheerea păcii dela Adrianopol în anul 1829, el s'ar fi îndreptat către Rusia fiindcă era prea compromis în faţa Turcilor. Odată cu acest mitropolit s'a sfârşit şi existenţa mitropoliei Proilaviei.

Aceste zise în treacăt, despre eparhia Proilaviei ca şi despre jurisdicţiunile teritoriale ale eparhiilor moldovene, din cari răsar începuturile administraţiunii eparhiale în părţile Dunărei de jos, vom face şi o examinare fugitivă asupra stării bisericeşti

---

[1]) Melhisedec vorbeşte numai despre acest Calinic pe care-l întâlneşte în 1814. Sergiu Macreu am văzut că aminteşte de un alt Calinic, care devine patriarh la Constantinopole în 1757 şi care fusese mai înainte al Proilaviei. Fi-va sau nu acesta, una şi aceiaşi persoană cu cel din 1814, ocupând scaunul mitropoliei Proilaviei în două rânduri? In intervalul dela 1757, când primul Calinic devine patriarh, şi până la 1832, când moare cel din urmă Calinic, este un interval de 75 ani. Dacă s'ar admite că ar fi unul şi acelaşi Calinic, care să fi trăit 100 ani, ar urmà că el a fost mitropolit al Proilaviei la o etate mai mică de 25 ani. Numai în cazul când această etate poate fi admisibilă pentru demnitatea de mitropolit, sau cea de 25 ani pentru cea de patriarh, şi trăind 100 ani, s'ar putea admite că este unul şi acelaş Calinic, care să fi devenit iarăşi mitropolit al Proilaviei în 1814, adică după un interval de 57 ani.

din Dobrogea, urmărind-o din timpul întemeerii principatelor și până în preajma gloriosului războiu Româno-Ruso-Turc din anul 1877, când această nouă provincie dobrogeană, realipindu-se la patria mumă, făcù parte integrantă din teritorul jurisdicțional al eparhiei Dunărei de jos.

§ 7.

Starea religioasă a Dobrogei dela înființarea principatelor până la veșnica ei realipire la patria mumă.

Când am studiat vechile urme ale creștinismului în Dobrogea, cum și vechile organizațiuni ale ierarhiei bisericești din această provincie, am văzut între altele, că mitropolia din Tomis a existat din a doua jumătate a veacului al III-lea până la sfârșitul veacului al VI-lea (cam între anii 278—590), și că creștinismul s'a păstrat apoi și prin alte episcopate între cari mai însemnate a fost mitropolia Silistrei sau a Dorostorului, care de asemenea a existat cu oarecari întreruperi necunoscute de istorie, între anii 286 și până la 1721.

Apoi am văzut că ambele aceste mitropolii au fost conduse de ierarhi recunoscuți și în răsărit și în apus și cari au luat parte la diferitele hotărîri sinodale, unde s'au impus prin erudițiunea și autoritatea lor.

Deci dar, până la întemeierea principatelor românești starea bisericească în Dobrogea, relativ, erà bine organizată și bine reprezentată.

Greu lucru este a se ști hotărâtor însă, când și cum a existat în această provincie o stăpânire românească. Din istoria noastră națională, cunoaștem că pe la sfârșitul veacului al XIV-lea, *Dan,* domnul

țării românești (1385—1386), fiul lui Radu al II-lea[1]), în războaiele sale cu Sișman țarul bulgarilor, cucerì mai multe regiuni de pe malul drept al Dunării, între cari și cetatea Silistrei; și că acest domn murind în războaiele sale de cuceriri dobrogene fu urmat și imitat de fratele său, *Mircea cel Mare*.

Pe timpul acestui falnic voevod, mai știm că țara românească erà mare și întinsă și peste munți și peste Dunăre până la Marea Neagră, căci acest mare voevod al românilor se întitulà: *„Stăpânitor și Domn a toată țara Ungro-Vlahiei și peste munți, încă și peste țările tătărești și Almașului și Făgărașului Herțog și Stăpânitor, Banatului de la Severin Duce și de amândouă părțile și peste toată Dunărea până la Marea cea mare și cetății Dorostorului Stăpânitor“*.

Cum vedem, stăpânirea românească în timpul lui Mircea (1387) erà întinsă și peste Dobrogea. Cât timp însă vor fi stăpânit Românii această provincie nu se știe cu siguranță.

Este adevărat însă, că dacă această stăpânire românească a încetat în decursul vremilor, nu a încetat însă interesele cele sânte ale domnitorilor români pentru nevoile Dobrogenilor, cari erau de acelaș sânge, de acelaș neam și de aceeaș lege cu poporul românesc din principate.

Cele două hrisoave ale voevodului Alexandru Constantin Moruzi date în ziua de 16 Iunie 1793, ca și *cartea Mitropolitului Dârstei* (Dorostor) din acelaș timp, ne dovedesc cum domnitorii țării românești ca: Alexandru Ipsilante, Nicolae Caragea și Mihail Șuțu, purtau un mare interes pentru buna starea religioasă

---

1) Fratele și urmașul lui Vladislav Basarab.

morală și materială a Dobrogenilor și pentru propășirea bisericilor din Silistria, Cerna Voda și Babadag; și cum acest sfânt și mare interes erà chiar un fel de moștenire lăsată din domnitor în domnitor.

Iată aceste documente:

A.

«Lucrările acelia ce prin iubirea de Dumnezeu, cu plăcere și cu cuviință se fac și se săvârșesc de către blagocestivii și iubitorii de Hristos Domni, cari dela D-zeu sunt aleși, măcar că se pot cunoaște la toată obștimea și prin alte mijloace de fapte bune, iar mai ales și vrednică de laudă este evlavia și cucernicia Domniilor Sale către sfintele și dumnezeeștile locașuri, unde deapururea se slăvește numele marelui și A tot puternicului Dumnezeu. Ci dar și domnia mea cu acest gând, fiind cucernic către sfintele lui D-zeu locașuri și monastiri, *socotit-am și Domnia mea pentru sfânta și dumnezeiască mitropolie din cetatea Dârstorului, de peste Dunăre, la care se cinstește și se prăznuește hramul tăerii cinstitului cap al sfântului și slăvitului prooroc înainte mergătorului și botezătorului Ioan, care sfântă mitropolie a avut de la domnia lor, frații noștri domni ce au fost mai înaintea noastră, privilegiuri, care le-am văzut domnia mea, de a i se da pe tot anul, dela ocna Slănic, sare câte 500 bolovani, mari, aleși,* care sare, orânduitul sfintei mitropolii să fie volnic la vreme, fără nici o zăticnire, o ridică dela ocnă, și au să o vândă, au să o ducă unde vor vrea și nici vameșii, nici cămărașii să nu-i supere de nimic. Deci învrednicindu-ne D-zeu și pe noi cu domnia țării aceștia, după evlavia ce avem către sfintele și dumnezeeștile locașuri, și după rugăciunea ce ne-a dat sfinția sa părintele mitropolit Dârstoreanu Khir.... *am binevoit domnia mea și nu numai am întărit mila ce am avut de mai înainte, ci încă am mai adaos și alți bolovani, una sută cincizeci, ca să aibă a lua pe tot anul, câte șease sute cincizeci bolovani sare mari, aleși,* cari să-i ducă unde va vrea, fără de supărare de către vameși sau cămărași, *pentru care am dat sfintei numitei mitropolii,* acest domnescul nostru

chrisov, întărit cu însăşi credinţa domniei mele Iω Alexandru Constantin Moruzi Voevod şi cu a prea iubiţilor domniei mele fii, Nicolae Voevod, Dumitraşcu Voevod, Constantin Voevod, martori puind pe toţi cinstiţii boeri cei mari ai divanului domniei mele: Nicolae Brâncoveanu vel vistiernic, Dumitraşcu Racoviţă vel ban, Ienache Văcărescu vel spătar, Enache Moruzi vel vornic de ţara de sus, Manolache Brâncoveanu vel vornic de ţara de jos, Manolache Creţulescu vel vornic, Nicolae Filipescu vel vornic, Costache Ghica vel logofăt de ţara de sus, Scarlat Ghica vel logofăt de ţara de jos, Nicolae Hangherliu vel hatman, Dumitrache Manul vel postelnic, Isac Ralet vel clucer, Dumitrache Scyna vel comis, Nicolae Racoviţă vel paharnic, Iordache Palada vel stolnic, Iordache Constandache vel pitar, Iordache vel sluger şi ispravnicul Costache Ghica vel logofăt de ţara de sus. Şi s'au scris chrisovul acesta la anul dintr'untâiu al domniei mele, aci în oraşul domniei mele Bucureşti la anul dela facerea lumei leatului 7301, iar dela D-nul şi Mântuitorul nostru Iisus Christos leatul 1793 Iunie 16, de Constantin biv 3-lea logofăt"[1]).

B.

«Domnii şi oblăduitorii cei de Dumnezeu aleşi, cărora s'a încredinţat stăpâniri de ţări şi de noroade, nu se îndestulează, numai pe politicescul norod a-l aduce la stare bună şi îndreptare, ci mai vârtos prin lucrarea celor folositoare de suflet, care este milostenia, şi mai ales la sfintele lui D-zeu locaşuri unde neîncetat să proslăveşte numele Marelui şi A tot puternicului D-zeu. Drept aceia dar *şi domnia mea înştiinţându-se pentru două sfinte biserici, ce se află în Eparhia sfinţiei sale părintelui Mitropolit Dârstor Chir..... însă una în casadaua Bubadava* la care se cinsteşte şi se prăznueşte hramul sfântului slăvitului marelui mucenic Dimitrie *şi alta în satul Cerna-Vodă la Boazuchioi* la care să prăsnueşte hramul sfântului părintelui nostru Nicolae ar-

[1]) V. A. Ureche: *Istoria Românilor*, Tom. IV, pag. 244 sq. (curs făcut la facultatea de litere de pe lângă universitatea din Bucureşti şi publicat sub îngrijirea unui comitet de studenţi.

hiepiscopul Mirelor de la Liquia făcător de minuni, ci încă socotind domnia mea, că pe lângă alte laude şi prinoase, ce se aduc lui D-zeu în sfintele biserici de pravoslavnicii creştini, ne este bine primită şi mireasma tămâerii şi luminarea candelelor şi a făcliilor, fiindcă şi acestea sunt spre slava lui D-zeu şi spre podoaba şi cinstea bisericii, şi îndemnătoare spre evlavie a pravoslavnicilor creştini, bine am voit domnia mea, şi nu numai mila, ce au avut aceste două biserici dela fraţii Domni ai noştri de mai înainte prin chrisoavele Domniilor sale, care le-am văzut, de luà în toţi anii, câte taleri 50 pe an din vama domnească, o am întărit, ci încă am mai adaos, alţi câte taleri 50, ca să iea numitele biserici pe tot anul câte taleri una sută din vama domnească, să fie pentru tămâe, unt-de-lemn i făcli; însă epitropul de la biserica sfântului Dumitru să iea taleri 50 la ziua sfântului Dumitru; iar cei de la biserica sfântul Nicolae să iea taleri 50 la ziua sf. Gheorghe, ca să fie acestor sfinte biserici, de ajutor şi de întărire. Pentru care am dat numitelor biserici acest domnescul nostru chrisov întărit însăşi cu credinţa Domniei Mele Iω Alexandru Constantin Moruzi Voevod, şi cu a prea iubiţilor Domniei Mele fii, Nicolae Voevod, Dumitraşcu Voevod, Constantin Voevod, martori puind pe toţi cinstiţii şi credincioşi boeri cei mari ai domniei mele". (Urmează ca şi la cel dintâi chrisov toţi boerii lor mari din acele vremuri, şi apoi arată că e scris de Constantin biv al III-lea logofăt în Bucureşti, 16 Iunie 1793).

C.

Cartea Mitropolitului Dărstei de ţine odae cu liude 50 oameni.

«Fiind-că părinţii Mitropoliţi, ce după vremi sunt la sf. mitropolie a Dărstorului, pentru oareşi care ajutor au avut voe a ţine odaie cu dobitoace, acì în pământul ţărei la judeţul Ilfov cum şi până la 50 liude, oameni de cei nemernici, a strânge şi a-i aveà cu ruptoare osebită de la vistierie, din cap în cap câte (po?) taleri zece pe an, cu aşezământul ca să răspunză de două ori pe an, adică: câte cinci taleri la sfântul Gheorghe şi taleri cinci de sf. Dumitru de liude; după cum ne-am adeverit Domnia mea, atât în cărţile

Domniilor Sale fraţilor Domni, Alexandru Ipsilante Voevod i reposatul Nicolae Caragea Voevod, cum că acest ajutor l-a avut şi de la alţi reposaţi Domni de mai nainte, cât şi din cartea Domniei Sale fratelui Mihai Vodă Şuţul, ce o vedem cu leatul 1792 Iunie 18; am bine voit şi Domnia Mea, de am înoit acest ajutor, ce au avut, a ţine adecă odaie cu dobitoace şi a strânge acei 50 liudei, însă oameni din cei nemernici, care să nu fie birnici sau din ajutoarele satelor, ci numai din cei ce sunt fără stanişte, fără legături, şi fără căpătâi nicăeri, pe care socotindu-i înaintea dumnealor ispravnicilor, să le faceţi căzuta cercetare, şi fiind întocmai după cum mai sus arătăm, să le faceţi ruptoare cu aşezământ, precum mai sus se coprinde, după care cercetare, ruptoare şi aşezământ ce le veţi face, să trimiteţi adeverinţa la Domnia lui Vel Vistiernic pe numele şi chipul lor şi Domnia lui Vel Vistiernic le va da pecetluituri Gospod, ca să-i aibă întru deosebire de orânduiala ţării; iar banii lor să-i aibă a-i aduce omul sfinţiei sale părintelui Mitropolit la orânduite soroace în visteria Domniei Mele; iar mai mult peste acest val sau bântuială să nu aibă, ca să poată căuta şi ei de posluşanie rânduelelor pentru ajutorul numitei sfintei Mitropolii. — 1793, Iunie 8[1])».

Din cuprinsul acestor trei documente se vede clar și lămurit cum domnii țărei românești se interesau de aproape de frații lor de peste Dunăre, din Dobrogea, și cum alimentau ei neîncetat cele mai strânse legături morale și materiale, *izvorâte din aceeaş obârşie de credinţă şi neam a Dobrogenilor cu Românii din principate.* Or, dacă aceste sfinte legături de credință și neam au fost îngrijite și întărite în decursul vremurilor prin ajutorul și daniile ce se da bisericilor și creștinilor români de peste Dunăre de către domnitorii țărei românești, apoi aceleași sfinte legături a trebuit să fie binecuvântate de providența dumnezeiască atunci, când ostășimea

---

[1]) Econ. Gh. Rădulescu: *Starea religioasă a Dobrogei* (Teză de licenţă), pag. 109; şi V. A. Ureche op. cit. seria 1786—1800, Tom. IV, pag. 245, sq.

românească, prin a ei vitejie dovedită pe câmpiile Bulgariei, — sub comanda unui al doilea Mircea, *Viteazul Căpitan Regele Carol I,* — a izbândit în războiul din 1877 să realipească pentru veșnicie pământul dobrogean la patria mumă și să adune în jurul unuia și aceluiaș stindard de aspirațiuni mărețe și naționale pe toți frații dobrogeni încercați de vremuri.

De aceea, cu drept cuvânt *M. S. Regele,* prin înaltul ordin de zi dat către ostașii săi, ce-i trimitea în Dobrogea în urma războiului, le ziceà între altele: *„Ostași," în noua Românie voi veți găsì o populațiune în cea mai mare parte română".*

In adevăr: *„In cea mai mare parte română"* accentuează M. S. Regele despre populațiunea dobrogeană; căci deșì în Dobrogea, ca și în Dacia, Românii odrăsliți din vița romană au locuit din vechime și în această provincie, încât vechile lor localități dobrogene în cari au crescut și viețuit poartă și astăzi numirile lor românești ca: *Pârlita, Calica, Drăgaica, Cocoșul, Tocilele, Piatra Feti, Piatra Călcată, Iglița, Valea Plopilor,* ș. a., totuși în decursul vremurilor îndelungate s'au strecurat acì multe neamuri străine ca: *Găgăuții,* veniți din provincia Caramania (Asia Mică) și cari au un dialect turco-tătar; apoi, *Tătarii* cari prin veacul al XVI-lea și XVII-lea, pentru a scăpà de stăpânirea moscovită, s'au refugiat din ținuturile Benderului, Ackermanului și Hotinului; apoi, mulți din *Rușii* cari pentru a scăpà de persecuțiunile religioase au emigrat în Dobrobea așezându-se mai cu seamă în regiunea băltoasă numită Bugeag; apoi în urma cuceririlor musulmane, s'au stabilit acì și *Turcii* întemeind multe sate și orașe; apoi între anii 1840 și 1845

mai vin și se așează în Dobrogea *Bulgarii* dinspre Bazardgic; după aceștia mai vin mulți din *Nemții șvabi* și *alsacieni* cari fuseseră aduși în Rusia de împăratul Alexandru I; în sfârșit, în urma războiului Crimeii între anii 1857—1858 mulți din *Tătarii și Cerchezii* cari emigrau în Turcia, au rămas și prin Dobrogea.

Deci dar, în momentul realipirei Dobrogei, populațiunea română băștinașe se găseà împestrițată cu satele locuite de diferite națiuni, străine și de neam și de lege și de moșie; cu toate acestea populația dobrogeană erà în cea mai mare parte română.

Până la veșnica realipire a Dobrogei la patria mumă, când această provincie intră sub jurisdicțiunea canonică a episcopiei Dunărei de Jos, creștinătatea de acì aveà 2 episcopate: unul grecesc cu reședința în Tulcea și altul bulgăresc cu reședința în Silistra.

Amândouă aveau rangul de arhiepiscopie.

Episcopatul grecesc din Tulcea s'a statornicit încă de pe la anul 1855 și jurisdicția sa cuprindea întreaga Dobroge până în Silistra. Ierarhii acestui episcopat au fost: *Ieronim, Dionisie* și *Nichifor,* în timpul căruia s'a săvârșit realipirea Dobrogei la țara mumă și deci trecerea ei sub jurisdicțiunea canonică a eparhiei Dunării de jos. Dela această dată Nichifor duce o viață retrasă în Tulcea, întreținându-se cu o pensie de 300 lei lunar ce i s'a dat până la moartea sa. Din cuprinsul pauceniilor ce și azi se găsesc asupra unora din bătrânii preoți dobrogeni, se poate constatà cum ierarhii acestui episcopat grecesc se întitulau: *Arhiepiscop și Mitropolit de Dristra* (Silistra).

Tot în Tulcea se așeză pe la anul 1870 și o arhiepiscopie bulgară, protejată de stăpânirea turcească și al cărei unic mitropolit *Grigorie* s'a rivalizat mult cu mitropolitul grec, degenerând la fapte regretabile unul contra altuia, până când întronându-se administrația bisericească română în aceste părți s'a curmat ființa acestor arhiepiscopii străine, și deci și luptele lor învrăjbite prin care se batjocorà demnitatea bisericii și a clerului ei. Această arhiepiscopie bulgară durează până în anul 1877, când se desființă prin retragerea lui *Grigorie* în Rusciuk.

Modul de administrație al acestor arhiepiscopii erà cel cunoscut și obișnuit la bisericile și chiriarhiile grecești din întregul orient. Acești străini chiriarhi ai Dobrogei nu se interesau atât de mântuirea credincioșilor, cât de strângerea *hacului* sau a *jitiei*, un bir anual ce fiecare familie creștină trebuià să plătească episcopului [1]).

Pentru încasarea acestui bir mergea însuși episcopul locului, care umblà din sat în sat însoțit de preoți și cu mare alaĭ.

Fiecare preot trebuià să garanteze regulata plată și încasare a acestui bir dela enoriașii săi, așà fel că pentru familiile cari nu puteau plătì deveneà el singur platnic.

Acest bir anual se urcà până la o liră de familie; silnicia cu care se încasà erà de nedescris.

Mai înainte de a sosì episcopul pentru încasarea jitiei, veneà protopopul ale cărui atribuțiuni erau mai ales să facă catagrafierea jitiei și dimpreună cu preotul satului să socotească totalul bănesc ce urmà

[1]) A se vedeà în corpul acestei lucrări raportul No. 9 din 5 Octombrie 1879 al Revizorului Eclesiastic al Dobrogei, de atunci, către P. S. Episcop Iosif Gheorghian.

să se încaseze; totodată protopopul vesteà și ziua sosirii episcopului, când preotul trebuià să-și dea seama de regulata plată a tuturor credincioșilor săi.

Autoritatea acestor chiriarhii erà foarte mare; în special autoritatea episcopatului grecesc din Tulcea erà de multe ori îngrozitoare.

In afară de administrația bisericească, acesta aveà un mare rol în afacerile judecătorești civile, căci în puterea unei *iradea* dată de sultan, aveà privilegiul ca împreună cu marii slujbași ai stăpânirei musulmane să hotărască și să execute orice sentință judecătorească.

In ceea ce privește administrația bisericească, neavând nici un control sub Turci, episcopul grec din Tulcea ajunse a săvârșì fapte cari de cari mai abuzive, ce loveau crud în prestigiul și autoritatea bisericii din aceste părți.

Intreținerea preoților se sprijineà pe tocmelile făcute cu obștea satelor, tocmeli prin cari preoții aveau dreptul, de obiceiu, la câte două-trei *cinice* (banițe) de grâne anual pentru fiecare familie, cum și anumite plăți bănești pentru diferitele slujbe.

Darea în natură (cu cinice de grâne) se numeà *hac*.

Locașurile bisericești sub raportul construcțiunii, lăsau mult de dorit.

Erau, după cum unele se văd și astăzi, construite din lemn ori vălătuci, mici, fără lumină și acoperite cu stuf. Nu se puteà face o biserică până ce nu se obțineà mai întâi o *iradea* care totdeauna costà multe parale, și nu se puteà obține decât cu mari greutăți.

Pentru ca bisericile creștine să nu întreacă în măreție geamiile ori minaretele turcești, se prevedeà în *iradea* ce anume condițiuni de stil, dimensiune și architectură trebuià să îndeplinească.

Mai târziu însă se îngăduia a se clădì și biserici mai mari, însă *iradeaua* pentru așà biserici trebuià să coste mulți bani și amare străduințe.

Asemenea biserici din timpul stăpânirei musulmane, se pot vedeà și astăzi în multe din satele dobrogene așezate dealungul Dunărei ori prin păduri, deci mai adăpostite de satele turcești și tătărești, precum în comunele: Ostrovul (de lângă Silistra), Bugeacul, Coslugea, Oltina, Beilic, Parachioi, Alimanul, Vlachioi, Rasova, Cochirleni, Medjidia, Seimeni, Topalu, Groapa Ciobanului, Dăenii, Ostrovul de jos, Picineaga, Babadag și altele.

Este interesant să știm care erà populațiunea Dobrogei în momentul trecerei sale sub stăpânirea românească, ca așà să ne putem da seamă de valoarea etnică a românismului și ortodoxismului nostru dobrogean și să ne servească în acelaș timp ca element de comparație față cu datele de mai târziu.

Este cunoscut că Dobrogea sub stăpânirea musulmană formà un singur județ sub numele de *sandjacul, livalicul* sau *mutessarificul Tulcei*, care depindeà de *vilaetul* (provincia) *Dunărei* ce cuprindeà Bulgaria și Dobrogea. *Sandjacul Tulcei* erà împărțit în *șapte cazale* sau *caimacamlîcuri*, și anume: Tulcea, Sulina, Kiustendgea, Măcin, Hârșova, Babadag și Medjidia. Toate aceste cazale aveau patru *mudirlicuri* (poliții) și anume: în Chilia, Isacea, Mahmudia și Cernavoda. Satele se administrau de *ciorbagii* sub președenția unui *muhtar* (Primar) [1]).

D-l Luca Ionescu, fost prefect al județului Tulcea, în *darea să de seamă* prezentată consiliului ju-

---

[1]) I. A. Nazaretean: *Notițe istorice și geografice asupra Dobrogei*, 1882, pag. 31—33.

dețean pe anul 1904, a avut meritul de a publicà pentru întâia oară niște date statistice întocmite de către guvernatorul rusesc Bieloserkovici chiar în ajunul ocupărei Dobrogei de către Români.

Această statistică, făcută de altfel în pripă, cuprinde numărul total al populațiunei din districtele Tulcea, Măcin Hârșova, Babadag, Kiustendgea, Medjidia și Sulina; deci fără populațiunea aflată și în districtele Mangalia, Cernavoda și Silistra, districte cari împreună cu cele de mai sus alcătuiau sandjacul Tulcei sub stăpânirea musulmană.

După această statistică, singura și unica făcută în preajma realipirei, populațiunea Dobrogei insumà cifra de 15.719 capi de familie, ce se repartizează pe naționalități după cum urmează:

Români	5542
Bulgari	4750
Ruși	1597
Lipoveni	1526
Molocani	144
Greci	544
Armeni	111
Evrei	222
Germani	416
Tătari	131
Diferite naționalități	736
Total	15.719

Cu toate că din această statistică lipsește cifra populațiunei din districtele Mangalia, Cernavoda și Silistra, unde — mai ales în aceste două din urmă districte și în dealungul Dunărei — elementul românesc și creștinesc încă din vremurile depărtate erà cu mult mai compact și mai numeros, totuși se constată din cifrele de mai sus că și fără popu-

lațiunea din aceste regiuni netrecute în statistică, elementul românesc predomină față de celelalte naționalități străine.

Ca să terminăm, dăm acì și situația numerică a centrelor bisericești creștine și a preoților lor aflate pe pământul dobrogean în momentul veșnicei realipiri a Dobrogei la patria mumă, adică în toamna anului 1878, extrase după tablourile întocmite de către cei dintâi protoierei ai județelor Tulcea și Constanța.

Iată-le:

a) *Situația numerică a bisericilor și clerului creștin din județul Kiustendge în timpul realipirei Dobrogei la țara mumă.*

Plășile	Biserici	Preoți	Observații
Kiustendge . .	2	2	A se vedeà raportul Protoieriei jud. Kiustendge No. 118 din 1 August 1879.
Medjidia	7	7	
Silistra-Noua . .	18	19	
Hârșova	7	11	
Mangalia . . .	2	1	
Total . . .	36	40	

Deci, în județul Kiustendge se găsiau treizeci și șase de biserici deservite de patruzeci preoți.

b) *Situația numerică a bisericilor și clerului creștin din județul Tulcea în timpul realipirei Dobrogei la țara mumă.*

Plășile	Biserici	Preoți	Observații
Tulcea	28	40	A se vedeà raportul Protoieriei județului Tulcea No. 129 din 12 Septembrie 1879.
Măcin	18	27	
Babadag . . .	27	33	
Sulina	8	11	
Total . . .	81	111	

Deci, în județul Tulcea se găsiau optzeci și una de biserici deservite de una sută unusprezece preoți.

Așà dar, *în întreaga Dobroge se găsiau:*

Județele	Biserici	Preoți	Observații
Kiustendge . . .	36	40	
Tulcea	81	111	
Total . . .	117	151	

Adică, una sută șeaptesprezece biserici cu una sută cincizeci și unu preoți.

* * *

Dacă acum, ne dăm seama despre cele istorisite până acì asupra trecutului creştinesc al populaţiunilor din părţile Dunărei de jos, constatăm:

Că sămânța creștinismului s'a plantat și înrădăcinat în inima poporului românesc odată cu plămădirea vieţei și naționalității lui, prin amestecul coloniştilor Romani cu poporul băștinaș din Dacia, și că această doctrină creștinească s'a desvoltat în Dacia, și în dealungul Dunărei până la gurile ei mână în mână cu desvoltarea vieței poporului românesc;

Că aceeaș sfântă religiune, tot prin amestecul cu colonişti romani, ca și prin predica apostolului Andrei, s'a răspândit de timpuriu și la poporul care locuià peste Dunăre și până la Mare, deci și în Dobrogea, unde încă din vremuri îndepărtate s'au întemeiat episcopii și mitropolii de mare însemnătate pe atunci;

Că apoi în timpul năvălirilor barbare, cari au sbuciumat poporul românesc strămutându-l dintr'un loc în altul, când în munți când în câmpii, atât religia cât și graiul și moravurile strămoșești s'au păstrat neatinse, oțelind în acelaș timp vigurozitatea

străbună a acestui popor în tot timpul puhoiului de cutropiri venit peste el din sălbatica Asie;

Că după descălicatul Românilor și odată cu pogorîrea și așezarea lor prin văile Siretului și ale Prutului, ca și în câmpiile Dunărei de jos, s'a început a se organiză în aceste părți și ierarhia bisericei române odată cu principatele românești;

Că populațiunea dobrogeană deși înstrăinată multă vreme dela sânul țărei mume prin stăpâniri străine, totuși cu mult drag a fost hrănită cu conștiința naționalității și cu nădejdea altor vremuri mai fericite de către vechii noștri voevezi români, până când cu ajutorul lui Dumnezeu ostășimea românească în războiul glorios din 1877 a vecinit realipirea Dobrogei la sânul țărei mume;

Că în ceea ce privește trecutul administrației bisericești în părțile Dunărei de jos și anume: în ținuturile Covurluiului și la Brăilei, al Cahulului și al Bolgradului, al Ismailului și altele din Basarabia sudică, populațiunea creștină din aceste părți a fost când sub jurisdicția mitropoliei Moldovei, când sub cea a Romanului, când sub a Hușilor, când sub a mitropoliei Proilaviei, dupa cum a hotărît vremurile și evenimentele politice;

Că, în sfârșit, în urma perderei Basarabiei, în anul 1812, o parte a poporului românesc din părțile Dunărei de jos, cuprins între gurile Prutului și ale Nistrului (Basarabia sudică), s'a deslipit dela țara Moldovei și s'a înstrăinat și politicește și bisericește sub stăpânirea rusească, până când prin tractatul dela Paris, încheiat în anul 1856 se produce o nouă schimbare politicească și bisericească, aci, în părțile Dunărei de jos, ceea ce vom studià îndată.

CAP. II

ADMINISTRAȚIA CONZISTORIALĂ A BISERICILOR
DIN ȚINUTURILE DUNĂREI DE JOS (1857—1864).

§ 8.

Infiinţarea duhovnicescului Conzistoriu din Ismail.

Când am istorisit despre întinderea teritorială și jurisdicțională a eparhiilor moldovenești, am văzut că la anul 1781, în urma răpirei Bucovinei de către Austria (1777), mitropolia Moldovei perdù episcopia Rădăuților, iar la anul 1812 prin luarea Basarabiei de către Ruși, mitropolia Proilaviei (Brăilei) perdù episcopia Hotinului care s'a și ridicat apoi la rangul de arhiepiscopie cu reședința în Kișinău sub oblăduirea sinodului rusesc din Petersburg; am mai văzut, tot atunci, că după ce se desființă și mitropolia Proilaviei în anul 1828, Moldova nu mai rămăsese decât cu mitropolia Iașilor și cu episcopatele de Roman și de Huși, ale căror întinderi jurisdicționale erau restrânse numai până la apa Prutului.

Cât despre Basarabia știm că până la anul 1808 făceà parte integrantă din biserica noastră națională sub oblăduirea mitropoliei Moldovei, și că dela anul

1808 până la anul 1812 exarhul Moldovei Gavriil Bănulescu, (trimis de împăratul Alexandru I prin ukazul din ziua de 27 Martie 1808, în urma retragerei nemuritorului mitropolit Veniamin Costache), cârmuià pe lângă bisericile din Moldova și Valahia și pe cele din Basarabia [1]).

După încheierea păcei dela București între Turci și Ruși în ziua de 16 Mai 1812, odată cu luarea Basarabiei și mitropolitul Gavriil Bănulescu părăsì Iașii și se așeză în Kișinău, unde, în anul următor, printr'un ukaz special al împăratului Alexandru I, dat în ziua de 21 August 1813 [2]), fù autorizat să înființeze sub a sa ocârmuire eparhia Kișinăului și a Hotinului, pe care o și conduse până în ziua de 30 Martie 1821, când murì [3]).

In urma tractatului dela Paris, încheiat în ziua de 18/30 Martie 1856, o parte din sudul Basarabiei s'a realipit de sânul Moldovei, și anume cele trei județe: *Ismailul, Bolgradul* și *Kahulul* dimpreună cu nouăzeci și patru biserici ortodoxe deslipite de

---

[1]) Iată cuprinsul „ukazului" prin care împăratul Alexandru I trimise pe Gavriil Bănulescu ca exarh în Moldova: *„Ordonăm fostului Mitropolit al Kievului Gavriil a se numi iarăși membru al Sinodului și a fi Exarh la Moldova, Valahia și Basarabia"*.

In urma acestui ukaz, sinodul rusesc hotărî ca mitropolitul Gavriil care locuià în Dubăsari să fie *păstorul turmei creștinești în Moldova, Valahia și Basarabia,* alegându-și reședința după dorință, și că, pe viitor, mitropoliții Moldo-Vlahiei să nu se mai adreseze pentru afacerile bisericești la patriarhia din Constantinopol, ci către sinodul rusesc.

Ca urmare, principele Prozorovschy primì în Iași pe mitropolitul Gavriil în ziua de 22 Mai acelaș an (1808), înștiințând totodată divanurile principatelor și pe mitropolitul Valahiei despre misiunea noului ierarh în biserica principatelor și a Basarabiei.

(Vezi: *Arhiva Conzistorială din Kișineu,* 1808, No. 6, cit. de Z. C. Arbore, op. cit. pag. 789 sq).

[2]) Zamfir C. Arbore, op. cit. pag. 504 sq.

[3]) Fù îngropat în monăstirea Chipriani, numită de Ruși *Uspensky,* la depărtarea de 35 km. din Kișineu.

la eparhia Kişinăului, adică: 2 biserici din judeţul Kişinău, 29 biserici din judeţul Kahul, 8 biserici din judeţul Ackerman, 18 biserici din judeţul Ismail şi 37 biserici ale Coloniilor.

După *realipire* aceste judeţe şi biserici au atârnat de mitropolia Moldovei şi a Sucevei, iar pentru girarea imediată a afacerilor administrative bisericeşti din aceste ţinuturi basarabene *s'a înfiinţat încă din ziua de 26 Martie a anului 1857 o conzistorie duhovnicească cu reşedinţa în Ismail*[1]).

Cel mai vechi document, ce am putut găsì în arhiva episcopală cu privire la înfiinţarea şi reorganizarea acestui conzistoriu, este următorul decret al mitropolitului Moldovei *Sofronie Miclescu*, dat sub No. 720, din ziua de 1 Mai 1857:

SOFRONIE MICLESCU

DIN MILA LUI DUMNEZEU MITROPOLIT MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

Duhovniceştei Conzistorii din Ismail:

Avându-se în privire lămurirea ce ne-au dat theofilia sa arhiereul *Filaret Stavropoleos*, Rectorul Seminariei Centrale Moldovei, prin scrisoarea din 10 a lunei curgătoare, că întru cât priveşte biserica şi îndeplinirea celorlalte lucrări ce se ating de partea spirituală *au înjghebat conzistoria din Ismail sub preşedenţia protosincelului Teoctist* şi membri ai conzistoriei pe următoarele persoane:

1. Protoiereul de Bolgrad, *Nichifor Petrov;*
2. Protoiereul de Ismail, *Iacob Ceaicovschy;*
3. Fostul Protoiereu de Ismail, *Iosif Glisian;*
4. Presviterul *Simioan Topalov;*

iar Conzistoria să-şi urmeze lucrările după aşezământul de acolo şi să-şi ţie seanţele sale dimineaţa de 3 ori pe săptămână, *iar în celelalte trei zile precum şi de amează zi acelorlalte*

[1]) Actele dosarului 1/1857 al Conzistoriei de Ismail.

trei zile să se ție vremelniceşte şi o mică şcoală bisericească de către protosincelul Teoctist, preotul Simioan Topalov şi scriitorii conzistoriei pentru pregătirea tinerimei de acolo, parte în limba rusească, parte în limba românească, dupre putința tinerilor, pentru care îndatoriri să aibă pe an a primì din venitul bisericelor de acolo fieştecare după cum urmează:

1. *Protosincelul Teoctist* ca prezident Conzistoriei, inspector şi profesor al şcoalei:	900	carboave
2. *Protoiereul Iosif Glisian* ca membru, secretar şi sameş a Conzistoriei:	440	„
3. *Preotul Simioan Topalov* ca membru Conzistoriei şi profesor la şcoală:	440	„
4. *Protoiereul Nichifor Petrov* ca membru:	300	„
5. *Protoiereul Iacov Ceaicovschy* ca membru:	300	„
6. Pentru doi scriitori ai conzistoriei şi supleanți la şcoală	300	„
7. Pentru chiria caselor conzistoriei:	120	„
8. Pentru chiria caselor şcoalei:	120	„
9. Pentru mobilele şcoalei şi a conzistorii şi altele trebuitoare: :	200	„
Adică trei mii una sută douăzeci carboave:	3.120 [1]);	

Incuviințăm vremelniceşte Conzistoria şi persoanele din care se compune ca în ținerea socotelilor ei dupre aşezământul de acolo să figureze (?) asemenea condeie (?) în condica şnuruită şi scripisită de theofilia sa, ce au lăsat pentru veniturile şi cheltuelile Conzistoriei, după care va da socoteală, rămâind în deplină încredere că prezidentul şi membrii conzistoriei ne vor da prilej a le arătà deplina noastră mulțumire despre chipul cu care vor îndeplinì postul şi chemările ce li s'a încredințat.

(ss) *Sofronie Mitropolit Moldovei.*

Director Mitropoliei *(indescifrabil).*

Secția I-iu, No. 720.
1875, Maiu 1.

---

[1]) Cu timpul cheltuelile de întreținere ale Conzistoriei şi şcoalelor s'au mai mărit după nevoi. Aşà în budgetele Conzistoriei confirmate de mitropolia Moldovei vedem că cifra de 3.120 carboave prevăzută în anul 1857, se urcă la suma de 3.592 carboave în anul 1858, la 4.242 carboave în anul 1859, la 5.425 carboave în anul 1860, etc.

Cu toate că din cercetările făcute în arhiva episcopală se găsește urmele existenței unui alt document, cevà mai vechiu, despre ideea înființării Conzistoriei din Ismail și anume decretul cu No. 251 din 10 Februarie 1857, dat de către acelaș mitropolit al Moldovei *Sofronie,* totuș și cel găsit și arătat mai sus ne este destul de însemnat, căci printr'însul se arată înființarea și organizareaa de fapt nu numai a Conzistoriei din Ismail, ci și a școalei bisericești de acolo.

Tot din acest document se mai vede că cel dintâiu organizator al acestui Conzistoriu a fost protosincelu (mai apoi arhimandritul) *Teoctist Scriban,* care în calitatea sa de *președinte al Conzistoriului* și *inspector al școalelor* bisericești din Ismail și Kahul a trebuit să lupte pentru propășirea bisericească, culturală și națională a poporului românesc din ținuturile Basarabiei sudice.

Incunjurat și urmat de protoiereii Ismailului Iosif Glisian și Iacob Ciaikovsky, de protoiereul Bolgradului Nichifor Petrov, de protoiereul Kahulului Ioan Fêrlat, apoi de profesorii Bărgăoanul, Verzeanu, Constantinov și alții, *Teoctist Scriban* se osteni mult în organizarea sa conzistorială ca din început *prin școală* și *prin biserică* să străjuiască cât mai bine aspirațiunile românismului din sudul basarabean.

Această administrație conzistorială rămâne în ființă până în anul 1864, când încetă prin înființarea nouei episcopii a eparhiei Dunărei de jos.

Iată și câtevà date despre viața acestui bărbat al Bisericii noastre, căruia *acum jumătate veac* i-a fost dat să organizeze cea dintâi administrație bisericească și școlară românească din sudul basarabean, și să ia parte

la toate actele mari din biserica română în decursul regenerării țărilor noastre, dintre anii 1851—1885:

Arhimandritul Teoctist Scriban, numit din botez Christofor Bogatu, a fost fiul preotului Gavriil Bogatu din Burdujeni, județul Botoșani, unde s'a și născut în anul 1825.

După mamă se întrudeà cu familia Scribanilor, și anume erà văr primar cu frații Neofit și Filaret Scriban, cari l'au îmbrățișat din frageda copilărie, îngrijind de educația lui mai întâiu în școala Vasiliană din „Trei Ierarhi", și întreținându-l în academia mihăileană, apoi în seminariul din Socola și în cele din urmă trimițându-l în academia spirituală din Kiev, de unde, după patru ani de studiu, în anul 1851, se reîntoarse în țară cu titlul de candidat în teologie, dimpreună cu colegul sau repausatul episcop Melhisedec Ștefănescu.

Venit în țară, tânărul *Christofor Scriban*, — pronumit așà după dorința fraților Scribani — ajunge profesor de istoria bisericească, arhilogia biblică și omiletică la seminarul din Socola, unde zelos de a împărtășì cât mai mult științele teologice în inimile elevilor săi, — din cauza lipsei cărților de studiĭ — întocmì mai multe din manualele trebuitoare.

In ziua de 25 Martie 1857, după îndemnul stăruitor al vărului său, arhiereul Filaret Scriban rectorul seminarului din Socolo, tânărul profesor Christofor Scriban se călugărì luând numele de *Teoctist Scriban.*

Puțin după călugărirea sa, în anul 1857, în urma realipirii la Moldova a ținuturilor din sudul basarabean: *Ismailul, Bolgradul* și *Cahulul,* simțindu-se nevoe de un mare și bun cârmuitor al afacerilor bisericești din aceste părți, arhimandritul Teoctist

Scriban este numit prin decretul No. 720 din acelaș an al mitropolitului Moldovei, Sofronie Miclescu, ca președinte al Conzistoriei din Ismail.

In organizarea și cârmuirea bisericească din aceste părți, unde furnicau tot felul de secte rusești (lipoveni, scopiți, molocani, etc.), archimandritul Teoctist știu să împace pe ortodoxi, să țină în frîu pe sectanți și încă, după putință, să atragă la românism pe mulți din coloniștii altor naționalități.

In Ismail, arhimandritul Teoctist, înființă și organiză *seminariul* — numit mai târziu al *eparhiei Dunarii de jos* — unde funcționà ca profesor și director; apoi fu întărit în funcțiunea de inspector al școalelor din sudul basarabean și prin a sa stăruință se zidì peste 14 biserici și mai multe școli, veșnic veghind la luminarea și propășirea românilor din acele părți *prin școala și prin biserica*.

In anul 1864 însă, niște împrejurări nenorocite îl fac să denunțe prin ziarul „Tribuna Română" niște invinuiri grele contra unui mare boer, pentru care arhimandritul Teoctist a trebuit să fie destituit din funcțiunile ce ocupà în fruntea școalei și bisericei, și apoi să fie mutat la Iașĭ. Mai târziu el trecù la București, unde fu numit profesor la catedrele de teologie dogmatică și morală și dreptul canonic la seminariul de acolo, unde cu timpul ajunse și director. Acì, în București, pe lângă ocupațiunile ce aveà cu seminarul, mai ia parte la lucrările de canonicitate și constituire legală a Sinodului Bisericei Române, îndeletnicindu-se totodată și cu scrieri bisericești și cu eloquența predicatorială.

Energia și sinceritatea cu care dânsul adeseori biciuià relele moravurilor sociale prin ale sale cuvântări, l-a expus în cele din urmă la multe și mari

nemulțumiri, pentru care în anul 1872 a și fost regulat la pensie, având vârsta numai de 47 ani. Dela această dată arhimandritul Teoctist duse o viață retrasă la o vie a sa din Basarabia, până în anul 1878, după care, șezând și în Galați vr'o doi ani, se retrase în cele din urmă la Socola lângă Iași (August 1880). Acì mai conduse Seminariul în chip provizoriu, dela 1 Septembrie 1884 până la 29 Noembrie 1885, când lovit de o paralizie i se curmă firul vieții în ziua de 10 Ianuarie 1890, murind deci în vârstă de 65 ani[1]).

§ 9.

Atribuțiunile duhovniceștei Conzistorii.

Rostul autorității conzistoriale înființate în Ismail a fost ca, sub oblăduirea mitropoliei Moldovei și în numele ei, să gireze toate afacerile bisericești din punct de vedere și administrativ și judiciar și material și cultural.

Așa, această administrație conzistorială supraveghea starea morală și materială a tuturor centrelor bisericești din ținuturile sale jurisdicționale; veghea asupra disciplinei clericale ca și asupra propășirei morale și culturale în popor; distribuià din oficiu pe la toate bisericile scriptele și registrele necesare parohiilor; supraveghea ca avuturile bisericești și orice venituri ale lor să fie bine administrate, iar contabilitatea lor bine îngrijită; hotărà limita cheltuelilor pentru cult, personal, reparațiuni și altele; centralizà avuturile bisericilor într'un singur inventar general, întocmind tablouri anuale despre situația băneascã a fiecărei biserici.

[1]) C. Erbiceanu: *Note asupra vieții și activității Arhimandritului Teoctict Scriban*, „Biserica Ortodoxă Română", XIII, pag. 699.

Faţă de învăţământul şcolar şi în special de şcoalele catihetice şi bisericeşti, conzistoriul încă aveà puterea sa de administraţie şi control. Aşà, conzistoriul prin orice împuterniciţi speciali ai săi, dar mai ales prin preşedintele său, inspectà mersul învăţământului şcolar, modul de întreţinere şi administraţie a şcoalelor, hotărà cheltuelile trebuincioase învăţământului, avizà la îndreptarea relelor constatate.

Toate hotărîrile şi opiniunile conzistoriului, formulate prin aşà zisele protocoale ori jurnale, şi privitoare la chestiuni mai importante ca hirotonii, numiri, mutări, pedepse şi altele, nu se executau până ce protocoalele ori jurnalele respective cazului nu erau rezolvate şi aprobate de mitropolitul Moldovei.

In ceea ce priveşte administraţia materială şi bănească a bisericilor şi a şcoalelor din cuprinsul său basarabean, conzistoria aveà un rol foarte însemnat.

Orice venituri ale avutului fiecărei biserici, provenind din arendarea şi cultivarea pământului lor sau altor imobile, din danii, din vânzarea lumânărilor, discuri, apoi din ofrandele pentru săraci şi orfani, iar pe alocurea şi din sumele adunate pentru înfiinţarea şi întreţinerea şcoalelor, şi altele asemenea, se aflà sub preveghere şi controlul duhovniceştei Conzistorii prin protopopii şi blagocinii locului.

Conzistorul observà că veniturile de orice fel să fie înscrise regulat în registrul de venituri şi cheltueli şi să fie adeverite lunar prin semnăturile clerului şi acelor mai de frunte poporani ai fiecărei biserici, şi vegheà ca din aceste venituri să nu se facă nici un fel de cheltueli fără rost.

Despre toate aceste venituri se întocmià la fiecare biserică câte o situaţiune anuală, care dimpreună

cu sumele bănești și cu toate actele justificative, se înaintà duhovniceștei conzistorii prin protoiereii în drept. Conzistoriul la rândul său, transcria și centralizà în inventariul său general întreaga situațiune bănească a bisericilor pe protopopiate, și apoi, în măsura acestor venituri și potrivit dreptului și trebuințelor fiecărei biserici și școalelor chiar, hotărà diferitele cheltueli de întreținere, reparațiuni de biserici și școale, ajutoare, salarii și tot ceea ce erà de nevoe pentru propășirea cultului și învățământului.

Acì, la pagina 76, dăm un formular despre chipul cum duhovniceasca conzistorie din Ismail ținea cont de fondurile bisericești ce mânuià, între cari și cel destinat orfanilor, și din care se constată situația generală a fondurilor bisericești la sfârșitul anului 1857.

Din studiul actelor unei corespondențe dintre Ministerul Cultelor și episcopia Dunărei de jos, privitoare la veniturile vânzării lumânărilor de ceară, ale ofrandelor în folosul orfanilor și ale altor proprietăți bisericești din cuprinsul județelor Ismail, Kahul și Bolgrad, cum și la chipul administrării și întrebuințării acestor venituri de către duhovniceasca conzistorie, se constată că dela înființarea acestei conzistorii (1857) și până la înființarea episcopiei Dunărei de jos (1864), s'a înregistrat la venituri suma de 205.545 lei și 14 parale, din cari s'au cheltuit pentru întreținerea Conzistoriei, a protoiereilor, a școalelor, ajutoare și reparațiuni suma de 77.389 lei, mai remânând deci și un fond de 128.156 lei și 14 parale[1]).

---

[1]) Arhiva episcopală: adresele episcopiei Dunărei de jos No. 940 și 953 din 1864 către Ministerul Cultelor și răspunsul acestuia prin adresa No. 56826 din 28 Noemvrie acelaș an. Dos. 15/65.

TABLOU GENERAL[1]

despre venitul și cheltuiala sumelor intrate în duhovniceasca Conzistorie de Ismail pe anul 1857.

Ramășița din anul 1856		VENITUL PE ANUL 1857								CHELTUIALA PE ANUL 1857								Au rămas către anul 1858	
		Câștigul din vânzarea lumânarilor		Adunarea în folosul orfanilor de tagma bisericeacă		Felurite sume tranzitive ce aparțin bisericilor, persoanelor și altele		Peste tot cu rămașița		Lefile și ținerea Conzistoriei și a școalei		Ajutorul orfanilor de tagma bisericească		Trimiterea sumelor ce aparțin unor biserici și persoane		Peste tot			
Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici	Ruble	Capeici
—	—	6.209	80¾	764	29¼	2.198	67½	9.172	77½	2.446	84	99	—	207	81¼	2.753	65¼	6.419	12¼

[1]) Extras în arhiva episcopală, din dosarul Conzistoriului de Ismail, secția I, No. 14/1857.

§ 10.

Fondul orfanicesc al conzistoriului.

Sub acest nume găsim în actele arhivei conzistoriale una din atribuțiunile ei mai însemnate.

Incă din anul 1823, se înființase în Rusia pe lângă fiecare eparhie câte un *consiliu de azistență* în scopul de a ajutà pe săracii și pe orfanii slujitorilor bisericești trecuți din viață[1].

Indată după alipirea celor trei județe din sudul Basarabiei la patria-mumă și după întemeerea administrației conzistoriale din Ismail, această instituțiune creștinească ce dejà existà pentru ajutorarea săracilor aflați în cuprinsul acestor ținuturi, a devenit de drept pe seama conzistorului din Ismail.

Acest fond al milelor, sau *orfanicesc,* cum se numeà pe atunci, proveneà la fiecare biserică din ofrandele binevoitorilor, din obolul cutiilor (discurilor) din biserici, parte din veniturile lumânărilor, apoi din veniturile cimitirelor, la care se mai adăugau și amenzile personalului bisericesc.

Tot în acest scop, la începutul fiecărui an, Conzistoriul încredințà preoților anumite liste tipărite pentru ajutorul orfanilor de tagma bisericească, în care orice credincios de a sa bună voe își înscrià ofranda sa, liste care la sfârșitul anului se înapoià Conzistoriei prin protoiereul locului dimpreună cu totalul bănesc al ofrandelor înscrise în acele liste.

---

[1]) I. S. Berdnikov, *Dreptul bisericesc,* tradus de Silvestru Bălănescu, episcopul Hușilor, 1892, pag. 239 și 521.

Spre știință dăm formularul unor așà liste:

LISTA

ELIBERATĂ DIN SPIRITUALA CONZISTORIE DE ISMAIL PENTRU ADUNAREA JERTFIRILOR ÎN AJUTORUL ORFANILOR DE TAGMA BISERICEASCĂ. [1]

Pravoslavnicilor creștini,

AUTORITATEA SPIRITUALĂ VINE CĂTRE MILOSERDIA VOASTRĂ PENTRU AJUTORUL SERIMANELOR VĂDUVE ȘI ORFANI A CELOR CE AU FOST PĂSTORII VOȘTRI SPIRITUALI, CARI ÎN VIAȚA LOR AU ÎNĂLȚAT PENTRU VOI RUGĂCIUNI CĂTRE CEL PREA ÎNALT ÎN BISERICI ȘI ÎN CASELE VOASTRE, ȘI FĂRĂ ÎNDOIALĂ JERTFIRILE VOASTRE ÎN FOLOSUL FAMILIILOR LOR VOR FI MIJLOCITOARE PENTRU VOI ȘI ÎN CERIU ÎNAINTEA PREA ÎNALTULUI DUMNEZEU.

ADUNAREA JERTFIRILOR CU ACEASTĂ LISTĂ SE ÎNCREDINȚEAZĂ A SE FACE ÎN ANUL CURENT 1865 ÎN COMUNA CARTALU DE CĂTRE PREOTUL GAVRIL BUHNEA CARELE ARE A-I PREZENTA AUTORITĂȚII SALE, IAR AUTORITATEA VA ÎMPĂRȚÎ ACESTE JERTFIRI ORFANILOR DE TAGMA BISERICEASCĂ CONFORM CU NEVOILE LOR.

Președintele conzistoriei, Arhimandrit *B. Arhipescu.*

Membri { Iconom, *Iosif Glisian.*
Iconom, *Simeon Topalov.*

Grefier, *Gr. Popescu.*

No. 677.
1859, Septembrie 8.

NUMELE MILUITORILOR	Lei	Parale

[1]) Asemenea liste s'a eliberat și în timpul episcopatului de mai târziu, până la strămutarea scaunului episcopal din Ismail la Galați (1878).— (Dosarele 14/1859; 104/1865; și altele).

Conzistorul aveà în administrarea sa un registru general pentru contabilitatea acestui fond orfanicesc și în care se înscrià pe de o parte toate veniturile acestui fond, iar pe de alta toate ajutoarele date. De asemenea fiecare biserică își aveà un registru al său, în care sub controlul *starostelui* și al protopopului respectiv, se ţineà socoteală de mânuirea acestui fond în marginile în cari o priveà.

La sfârșitul fiecărei luni starostele și clerul fiecărei biserici își calculau ofrandele adunate și le însemnau în registru, iar la sfârșitul anului fondul adunat dimpreună cu registrul și scriptele respective se înaintau autorităţei conzistoriale din Ismail prin protoiereul locului.

Conzistorul în fiecare an centralizà la rândul său totalul ofrandelor bisericilor pe protopopiate.

In măsura veniturilor acestui fond, conzistorul apoi hotărà asupra cazurilor de ajutorare, prescriind și sumele ajutoarelor filantropice.

Iată și cuprinsul raportului No. 44 din 24 Fevruarie 1865, prin care Președintele duhovniceștii Conzistorii, arhimandritul B. Arhipescu, dă lămuririle cerute de episcopul Melhisedec despre chipul cum se adunà și se administrà banii pentru ajutotorul orfanilor și a văduvelor de tagma bisericească din Basarabia[1]:

«Conform ordinului Prea Sfinţiei Voastre No. 127, Conzistoria cu toată supunerea Vă aduce la cunoștinţă următoarele informări despre chipul cu care se adunau banii pentru ajutoriul orfanilor și a văduvelor de tagma bisericească din Basarabia:

---

[1]) Dosarul 104/1865 al arhivei episcopale.

«1. Spre acest scop nu este destinat nici un fel de ajutor sau fond special din partea guvernului ci numai bunavoinţă a poporului ortodox sacrifică oarecare mici jertfe, atât prin biserici cât şi prin locaşurile lor. De aceea, după regula din timpul guvernului pprecedent prin toate bisericile sunt cutii cu cari se adună jertfiri atât în timpul serviciilor dumnezeeşti cât şi la felurite cazuri religioase;

«2. In privire că aceste jertfiri nu sunt îndestulătoare pentru ajutorul mulţimei orfanilor văduvelor şi a neputincioaşilor, Conzistoria la începutul fiecărui an, (de) timpuriu însărcinà pe unii din preoţii cei mai distinşi în moralitate cu liste «exprè» spre a adunà jertfiri prin satele ce li se însemnà. Aceste liste dimpreună cu banii adunaţi prin biserici, preoţii însărcinaţi la finitul anului prin protoiereii respectivi, îi prezentà Conzistoriei;

«3. Despre toată suma adunată cu asemenea chip dimpreună cu dovezile se referà mitropoliei împreună şi cu liste de persoanele ce au «drit» a primi ajutoriu din suma adunată; şi în fine

«4. Toate persoanele ce cereau asemene ajutoare, prin suplice către Conzistorie, erau datoare a-şi da dovezi despre mizerabilitate şi moralitate, şi dacă meritau, constatându-se de către protoiereii respectivi; după care trecându-se în lista generală ce se înformà pe fiecare an şi se trimiteà mitropoliei spre confirmare, banii adunaţi se împărţiau analog persoanelor trecute în listă şi aprobate de mitropolie, în două termene, jumătate la finele lunei Iunie, iar jumătate la finele lui Decembrie sub adeverinţă».

Cu încetarea administraţiei Conzistoriale prin înfiinţarea eparhiei Dunărei de jos, acest fond orfanicesc şi-a urmat rostul său, prin administrarea lui de către noul Conzistoriu eparhial şi sub oblăduirea episcopului Melhisedec, până în timpul când aceste ţinuturi basarabene au fost pierdute şi trecute pe seama guvernului Rusiei, şi când administraţia eparhială română a trebuit să se strămute din Ismail în Galaţi.

§ 11.

Organe bisericeşti în timpul administraţiei conzistoriale.

Supravegherea directă a clerului și a bisericilor[1]) ca și întreaga administrație bisericească din ținuturile basarabene se exercità de către duhovnicescul conzistoriu din Ismail prin următoarele organe mai însemnate: protopopii, blagocinii, parohii și starostii.

Protopopii erau aleși dintre preoții cei mai meritoși și recomandați de conzistoriu către mitropolitul Moldovei, care îi confirmà de drept.

Atribuțiunile lor erau de a supraveghià conduita clerului, starea religioasă și morală a poporului, respectarea tipicului în săvârșirea slujbelor bisericești, buna stare a avutului și locașurilor bisericești, controlarea scriptelor și registrelor parohiale, întocmirea de tablouri statistice privitoare la clerul și bisericile din cuprinsul fiecărui protopopiat, cercetarea și aplanarea neînțelegerilor personalului clerical și altele.

O atribuțiune specială a protopopilor erà și supravegherea mersului regulat în adunarea fondului orfanicesc pe lângă fiecare parohie, cum și în distribuirea ajutoarelor filantropice. Din acest punct de vedere, oficiile protopopești serveau ca mijlocitori între administrația conzistorială și clerul parohial în strângerea și distribuirea ajutoareler filantropice.

Protopopiile dădeau conzistoriului orice infor-

[1]) Aci, ne arătăm părerea de rău, că răsfoind și studiind actele arhivei conzistoriale dintre anii 1857—1864, nu am putut găsi datele trebuitoare pentru a întocmi o situație numerică și nominală a bisericilor și clerului ce a existat în această epocă sub administrația duhovniceștii Conzistorii din Ismail.

mațiuni și opiniuni despre cazurile ce meritau ajutorarea și ce anume ajutoare, și tot prin protopopii se făceau și distribuția acestor ajutoare.

Sub conducerea administrației conzistoriale din Ismail erau trei protopopiate și anume: a Ismailului, Bolgradului și a Kahulului. Fiecare protopopiat erà administrat de câte un protopop, care la rândul său erà ajutat de doi sau mai mulți blagocini, fiecare cu câte o *blagocinie* (proistoșie, circumscripție) anumită.

Așà protopopiatul Ismailului aveà două blagocinii, cel din Bolgrad aveà trei, iar cel din Kahul aveà două.

Fiecare comună din cuprinsul jurisdicțional al administrației conzistoriale formà o *parohie,* ce se aflà sub conducerea pastorală a unui *preot paroh.* El se alegeà și se recomandà de conzistoriu către chiriarhia mitropoliei Moldovei, care-l confirmà. In conducerea parohială, preotul erà ajutat de așà zisul *staroste,* care erà alesul parohienilor în scopul îngrijirei avutului bănesc și a întregei gospodării parohiale.

Starostele aveà sub a sa îngrijire registrele de venituri și cheltueli ale bisericei. In timpul serviciului divin, el adunà în cutii (discuri) ofrandele bănești ale credincioșilor. Tot el avea sarcina vânzărei lumânărilor, primeà prinoasele, îngrijeà de curățenia și buna stare a bisericei și în sfârșit încasà orice venituri.

La sfârșitul fiecărui an, făceà încheerea socotelilor bisericei și întocmià câte o dare de seamă generală despre starea avutului parohial, care, semnată și verificată de preotul paroh, staroste și ceilalți clerici deservenți, se înaintà apoi *protopopului,* iar prin ^sta conzistoriului din Ismail.

Cum vedem, starostele erà păstrătorul și îngrijitorul întregului avut bisericesc, sub vegherea clerului parohial respectiv și sub controlul autoritar al protopopului și al duhovniceștii conzistorii.

Gândind asupra rostului acestei administrațiuni conzistoriale din Ismail, trebuie să constatăm că dânsa, prin bisericile și școalele sale, a avut înalta menire de a îndrumà starea religioasă și culturală a populațiunei românești din ținuturile Basarabiei sudice către adevăratele ei aspirațiuni creștinești și cetățenești, menire ce în anul 1864 o încredințază nouei eparhii ce se și înființă sub numele de *sfânta episcopie a eparhiei Dunării de jos* în împrejurările pe cari le vom examinà îndată.

CAP. III

EPISCOPATUL DUNĂREI DE JOS

INTRE ANII 1864—1878

§ 12.

Inființàrea episcopiei Dunărei de jos.

Duhovnicescul Conzistoriu din Ismail a durat și după fericitul eveniment al unirei țărilor surori, Muntenia cu Moldova (1859), până când primul și marele domnitor al României-Unite *Alexandru Ioan Cuza* și cu iluștrii săi consilieri, recunoscând întreita însemnătate morală, culturală și națională ce ar aveà existența unei episcopii pentru Românii din părțile Dunărei de jos în general, și pentru cei din sudul Basarabiei în special, — cari conviețuiau împestrițați cu diferite alte naționalităti, — dădù ființă acestui înalt așezământ bisericesc și național în anul 1864.

Iată cum se exprimà venerabilul Ministru, Secretar de Stat la departamentul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii publice, de atunci, Nicolae Crețulescu, prin referatul său cu No. 52.046 din 29 Octombrie 1864[1]), către consiliul de miniștri, în cestiunea înființărei acestei episcopii:

---

[1]) *Monitorul Oficial* No. 261 din 21 Noemvrie (3 Decemvrie) 1864.

„Dela reanexarea către ţară a unei părţi din Besarabia, în urmarea tractatului dela Paris, şi până astăzi încă, ocârmuirea bisericei din districtele Kahul, Ismail şi Bolgrad a fost încredinţată provizoriu unui Conzistoriu special, sub conducerea şi privigherea Mitropoliei din Iaşi.

Acest mod de ocârmuire a intereselor materiale şi spirituale ale religiei ortodoxe, în starea în care sunt lucrurile şi împrejurările în partea anexată din Besarabia, experienţa l-a dovedit de dăunător şi necapace de a remedià la înmulţitele neajunsuri ale ocârmuirei nu numai bisericeşti, dar şi chiar naţionale din acea parte. Această necapacitate provine în cea mai mare parte dela lipsa autorităţei superioare conducătoare şi privighetoare (a) Conzistorului; căci ce influenţă morală şi ce privighere poate aveà asupra lui păstorul stabilit atât de departe, tocmai la Iaşi?

O altă cauză a răului este dăinuirea de atâţia ani dejà a stărei de provizoriu, care pe lângă rezultatale nepriincioase ce are pentru poporaţiune, apoi dă acestei părţi a ţărei noastre şi un caracter străin de acel al ocârmuirei restului ţărei în privirea spirituală.

Spre a pune capăt unei aşà stări de lucruri, se prezintă două mijloace: sau că districtele Kahul, Ismail şi Domeniile să se anexeze direct la vr'una din Eparhii şi să se desfiinţeze Conzistorul lor actual, sau că menţinându-se acest Conzistoriu, i se dă un direct conducător şi privighetor, recunoscându-se partea anexată din Besarabia ca o nouă Eparhie şi numindu-se la ea un nou Episcop.

Anexarea districtelor în cestiune către o Eparhie poate satisface în câtvà dorinţele de economie ale guvernului, dar este, cred Domnilor Miniştri, departe de a satisface şi adevăratele şi imperioasele trebuinţe ale religiei şi chiar ale administraţiunei naţionale din Besarabia.

In cazul chiar când, prin o nouă rotunjire a Eparhiilor din ţară, s'ar face posibilă anexarea în cestiune către una din Eparhii din punctul de vedere al întinderei Eparhiei, în contra acestei anexări pledează mai întâiu via nemulţumire ce se va ocazionà Ismailului şi judeţelor circomvecine prin strămutarea de acolo a autorităţii lor bisericeşti, şi cu deosebire este imposibilă această anexare, din punctul de vedere

al legislațiunei speciale ce dirige biserica din Besarabia, și și mai ales din punctul de vedere național. Cu cât va fi mai directă ocârmuirea bisericească în Besarabia, cu atât va câștigà mai mult românismul, cu atât el va aveà o influență mai salutară și eficace.

Din aceste puncte de vedere de o parte, de alta:

Considerând al doilea mijloc indicat mai sus despre care se poate pune capăt stării de lucruri provizorii din Besarabia;

Considerând importanța politică și religioasă ce Ismailul a avut sub guvernul rusesc, importanță cari nu i se poate ridicà decât în dauna intereselor politice și naționale ale țărei;

Considerând nevoia ce este de a se romanizà neîncetat și pe toată ziua biserica Besarabiei, lucru ce nu se poate dobândì decât prin o directă și națională conducere și privighere a intereselor materiale și spirituale ale bisericii din acea parte;

Având în vedere că buna stare morală, religioasă și naționalizarea unor districte ca acele în cestiune, sunt motive cari impun unui guvernământ național datoria de a nu ezità între ele și spiritul de economie cea mai strânsă, căci cheltuiala anuală de una sau două sute de mii lei mai mult decât pe trecut, este încă mică în comparare cu câștigul național și moral al districtelor anexate;

Considerând că nici chiar această sporire de spese nu va privì întreagă pe tezaurul public, căci și pân'acum întreținerea Conzistorului de Ismail s'a făcut cu fonduri speciale locale, fonduri cari urmează pe viitor a se administrà de Stat;

Considerând în fine că sumele necesarii s'au prevăzut în budgetul lucrător al anului curent, la partea III, cap. 8;

Subsemnatul vine a propune aprobării Domniilor voastre:

1. Inființarea, după sumele afectate prin budgetul în vigoare, a unei a patra Eparhii peste Milcov cu reședința la Ismail și cu jurisdicțiunea deocamdată asupra părței anexate din Besarabia;

2. Retragerea jurisdicțiunei eparhiale se va face prin Sinodul general al Bisericei Române".

Jurnalul consiliului de miniștri încheiat în ziua de 3 Noembrie acelaș an, cu privire la aprobarea

referatului de mai sus, în cestiunea înființărei acestei sfinte episcopii, are următorul cuprins:

CONSILIUL MINIŞTRILOR

JURNAL

«Anul 1864, luna Noemvrie în 3 zile,

Consiliul Miniştrilor adunat sub preşedenția Măriei Sale Domnului, luând în privire referatul Domnului Ministru al Justiției, Cultelor şi Instrucțiunei publice No. 52046, prin care pe temeiul rațiunilor expuse prin el, propune înființarea unei a patra Eparhii peste Milcov, cu reşedința în Ismail;

Considerând importanța politică şi religioasă ce Ismailul a avut sub guvernul rusesc, importanță care nu i se poate ridicà decât în dauna intereselor politice şi naționale ale țărei;

Considerând nevoia ce este de a se romanizà neîncetat şi pe toată ziua biserica Besarabiei, lucru ce nu se pote dobândi decât prin o directă şi națională conducere şi privighere a intereselor materiale şi spirituale ale bisericii din acea parte;

Având în vedere că buna stare morală, religioasă şi naționalizarea unor districte ca acele în cestiune, sunt motive cari impun unui guvernământ național datoria de a nu ezità între ele şi spiritul de economie cea mai strânsă, căci cheltuiala anuală de una sau două sute de mii lei mai mult decât pe trecut, este încă mică în comparare cu câştigul național şi moral al districtelor anexate;

Considerând că nici chiar această sporire de spese nu va privì întreagă pe tezaurul public, căci şi pân'acum întreținerea Conzistorului de Ismail s'a făcut cu fonduri speciale locale, fonduri cari urmează pe viitor a se administrà de Stat;

Considerând că sumele necesarii s'au prevăzut în budgetul lucrător al anului curent, la partea III, cap. 8;

Considerând în fine că oraşele cele mari ale Dunării de jos, precum Galați şi Brăila, atârnă de reşedințe episcopale foarte depărtate;

Considerând necesitatea că tocmai la marginile țărei

şi în asemenea centruri de populaţiune trebue ca religiunea dominantă a României să fie exercitată în tot prestigiul ei;

Considerând necesitatea naţională de a se întruni cât se poate mai mult deosebitele părţi ale României, şi că un mijloc pentru aceasta este şi întrunirea localităţilor Dunărei de jos sub o singură eparhie;

Consiliul, desvoltând părerea Domnului Ministru al Justiţiei, Cultelor şi Instrucţiunei publice, hotărăşte:

I. Infiinţarea unei noui Eparhii ortodoxe în România, sub denumirea de *Episcopia Dunărei de jos,* cu jurisdicţiune asupra judeţelor Ismail, Bolgrad şi Domenii, Covurlui şi Brăila, şi cu reşedinţa în Ismail; iar judeţul Kahul va trece către Eparhia Huşi.

II. Rotunjirea definitivă a tuturor Eparhiilor ortodoxe ale României se va face prin Sinodul general al Bisericei ortodoxe române.

III. Pentru înfiinţarea unei Eparhii a Dunărei de jos se afectează sumele prevăzute pentru acest finit în budgetul în vigoare.

Domnul Ministru al Justiţiei, Cultelor şi Instrucţiunea Publice este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestui jurnal.»

(ss) **Cogălniceanu, N. Creţulescu, Bălănescu, General Manu.**

No. 6 din 3 Noemvrie 1864.

Ca urmare a acestor hotărîri luate de Consiliul de Miniștri și aprobate prin înalta rezoluție a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, iată și un alt raport al Domnului Ministru Secretar de Stat la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucțiunei publice către Domnitorul Cuza:

Prea Înălţate Doamne,

Prin budgetul anului curent, lucrător dela 1 Iulie, prevăzându-se înfiinţarea unei noui episcopii la Ismail, Consiliul Miniştrilor, prin jurnalul No. 6 din 3 a lunei curente, încheiat sub preşedenţia Măriei Voastre, a încuviinţat înfiinţarea unei noui Eparhii ortodoxe în România sub numirea de

Eparhia Dunărei de jos, cu jurisdicţiune asupra judeselor Ismail, Bolgrad şi Domenii, Covurlui şi Brăila şi cu reşedinţa în Ismail, iar judeţul Kahul să treacă către Eparhia Huşi.

Aducând aceasta la cunoştinţa Inălţimei Voastre, cu tot respectul Vă rog, Prea înălţate Doamne, să binevoiţi a încuviinţà menţionatul jurnal al Consiliului de Miniştri, şi tot odată a întărì în funcţiunea de Locotenent de Episcop al acelei Eparhii, pe Prea Sânţitul Arhiereu Melhisedec, persoană demnă de a ocupà asemenea funcţiune, pentru care cu respect Vă supun domneasca ordonanţă".

Sunt cu cel mai profund respect,
Prea înalţate Domn,
al Măriei Voastre
prea plecat şi prea supus servitor,
Ministru Secretar de Stat la Departamentul de Justiţie, Culte şi Instrucţiune publică,
(ss) **N. Creţulescu.**

No. 55264, Noemvrie 7.

Apoi, pe temeiul consideraţiunilor arătate în actele de mai sus, apărù sub No. 1617 din 17 Noemvrie 1864, următorul decret domnesc:

ALEXANDRU IOAN

CU MILA LUI DUMNEZEU ŞI VOINŢA NAŢIONALĂ,
DOMN PRINCIPATELOR-UNITE ROMÂNE.

La toţi de faţă şi viitori, sănătate:

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul Justiţiei, Cultelor şi Instrucţiunei publice cu No. 55264;

Văzând jurnalul Consiliului Nostru de Miniştri încheiat în şedinţa din 3 a curentei luni sub preşedenţia Noastră;

Am decretat şi decretăm:

Art. I. — Se încuviinţează înfiinţarea unei noui Eparhii ortodoxe în România, sub denumirea de Episcopia Dunărei de jos cu jurisdicţiunea judeţelor Ismail, Bolgrad şi Domenii, Covurlui şi Brăila şi cu reşedinţa în Ismail, iar judeţul Kahul va trece către Eparhia Huşii.

Art. II. — P. S. Arhiereu Melhisedec este numit Locotenent de Episcop al Eparhiei Dunărei de jos.

Art. III şi cel din urmă. — Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Justiţiei, Cultelor şi Instrucţiunei publice, este însărcinat cu executarea ordonanţei de faţă

Dat în Bucureşti la 17 Noemvrie 1864.

(ss) ALEXANDRU IOAN.

Ministru Secretar de Stat la Departamentul de Justiţie, Culte şi Instrucţiune publică,

(ss) **N. Creţulescu.**

Prin aceste acte oficiale se dă fiinţă sfintei episcopii a eparhiei Dunării de jos, a cărei întindere jurisdicţională cuprindeà din ţinuturile Basarabene, ce fusese sub administraţia conzistorială, numai judeţele Ismailul şi Bolgradul cu Domenii (căci Kahulul odată cu înfiinţarea acestei eparhii trecù sub jurisdicţiunea eparhiei Huşilor), apoi judeţul Brăila, ce se deslipì de eparhia Buzăului, cum şi judeţul Covurlui, care se deslipì dela eparhia Huşilor.

Cum vedem, *s'a încorporat şi s'a înmănunchiat în constituirea acestei eparhii două judeţe basarabene cu un judeţ moldovean şi altul muntean, pentru ca unirea inimilor şi simţimintelor româneşti ale populaţiunilor din aceste judeţe să cimenteze şi să încătuşeze unirea lor politică, religioasă, culturală şi naţională.*

Cu prilejul înfiinţărei acestei eparhii, i s'a dat numirea *„Dunărea de jos"*, după poziţiunea topografică ce ocupă teritorul judeţelor sale faţă de cursul Dunărei.

Această eparhie îşi avù reşedinţa sa episcpoală în oraşul Ismail timp numai de 14 ani, adică până la pierderea ţinuturilor din Basarabia sudică, în urma tractatului dela Berlin, încheiat în ziua de 1/13 Iulie 1878,

după care apoi s'a și făcut definitiva predare a acelor ținuturi pe seama guvernului imperial al Rusiei, în ziua de 9 Octombrie acelaș an.

§ 13.

Organizarea și administrația eparhială sub episcopatul lui Melhisedec (1864—1879).

Cel dintâi episcop, căruia i-a fost dat să organizeze si să conducă eparhia Dunării de jos, după cum se vede și din art. II al decretului domnesc de înființare, citat mai sus, a fost *arhiereul Melhisedec Ștefănescu,* care a condus această eparhie — mai întâi în calitate de locotenent și mai apoi *numit* și întărit definitiv ca episcop printr'un decret al domnitorului Cuza potrivit legei de atunci —, dela 17 Noembrie 1864 și până în ziua de 27 Februarie 1879, când marele colegiu electoral l-a *ales* ca episcop al eparhiei Romanului [1]).

Iată câtevà date asupra vieței și activităței acestui întâiu episcop al eparhiei Dunărei de jos:

Repausatul *episcop* **Melhisedec** a fost fiul preotului Petru Ștefănescu din comuna Gârcina, județul Neamț, unde s'a și născut in anul 1823.

Din botez primise numele de Mihail.

Școala primară o începù în comuna sa natală și o termină în târgul Piatra.

Intre anii 1834 și 1841 a urmat cursurile Seminarului „Veniamin Costache" din Socola, iar după absolvire s'a făcut învățător sătesc în comuna Șerbești din județul Neamț.

---

[1]) Potrivit legei pentru alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți din 14 Decembrie 1872.

Reformându-se cursurile Seminariilor, el reîncepe cursul superior al aceluiaș Seminar în anul 1842, când și unde prin o deosebită sârguință și muncă inteligentă excelează așà de bine în studiile sale, încât în anul următor 1843 a fost numit profesor la catedra de Retorică, Pastorală și Istoria Patriei din Seminar. In acelaș an îmbrățișă monahismul, călugărindu-se în mânăstiraa Socola, când luă numele de Melhisedec, iar cevà mai târziu fu hirotonit ierodiacon. In anul 1845 fu întărit în funcțiunea de inspector al Seminarului.

Prin stăruințele lui Filaret Scriban, tânărul ierodiacon este trimis în anul 1848 la Kiev, unde după trei ani de studiu, obține titlul de *magistru în teologie și litere* și cu acest prilej fu hirotonit ieromonah în lavra Pecersca de către Filaret mitropolitul Kievului, în urma învoirei lui Mardarie, locoteuentul mitropolitan al Moldovei.

Intre anii 1851—1856, i se încredință catedra de Ermineutică, Omiletică și Dogmatică dela Seminarul din Socola, publicând în acelaș timp mai multe scrieri de valoare.

In anul 1856 arhimandritul Melhisedec este numit Rector și Profesor al Seminarului eparhiei Hușilor, pentru reorganizarea căruia a fost chemat de către episcopul locului Meletie Istrati, iar în anul 1857 a fost ales membru în divanul adhoc de către clerul eparhiei Hușilor.

Sub ministerul lui Mihail Cogălniceanu, în anul 1861, Arhimandritul Melhisedec ocupă demnitatea de Ministru al Cultelor, pentru o scurtă durată, și apoi numit ca Locotenent de episcop al eparhiei Hușilor. In anul 1862 este hirotonit arhiereu cu titlul de *Tripoleos*, iar mai târziu prin decretul domnitorului

Cuza No. 1517 din 17 Noemvrie 1864, este însărcinat cu girarea afacerilor nouei episcopii a eparhiei Dunărei de jos în calitate de Locotenent de episcop. După ce păstorì această Eparhie cu mult tact și înțelepciune timp de 15 ani, Melhisedec este ales de marele colegiu electoral în ziua de 27 Fevruarie 1879 ca episcop al Romanului, unde se și strămută, păstorind și această eparhie până în ziua de 16 Mai 1892, când își dădu obștescul sfârșit.

Intreaga sa viață a întrebuințat-o cu mult folos în serviciul bisericei și a desvoltărei literaturei ei. Pentru zelul, erudițiunea și cunoștințele sale teologice și profane, episcopul Melhisedec a fost ales și proclamat membru al Academiei române și al mai multor Academii străine din Petersburg, Kiev, Silogul (din Constantinopole) ș. a.

Intre valoroasele sale scrieri, de altfel destul de numeroase, cari sunt recunoscute ca niște adevărate monumente neperitoare ale literaturei noastre bisericești și cari dau măsura de a aprecià activitatea și erudițiunea acestui distins ierarh al bisericei române, putem însemnà:

Manualul de liturgică 1853
Manualul de tipic 1854
Teologia dogmatică a Bisericei ortodoxe . 1855
Scurtă introducere în cursul științelor theologice 1856
Catechismul ortodox 1857
Introducere în sfintete cărți ale vechiului și noului Testament 1860
Theologia păstorală 1862
Cronica Hușilor și a eparhiei cu asemenea numire 1869
Oratoriul 1869

Lipovenismul, adecă schismaticii sau răscolnicii și ereticii rusești 1871

Evhologii sau rânduele de rugăciuni la diferite cazuri din viața bisericească, publică și particulară a creștinilor ortodocși 1873

Cronica Romanului și a episcopiei de Roman 1874

Carte de tedeumuri, aprobată de Sf. sinod 1879

Șeasezeci și patru cuvinte ale Sfântului Ioan Chrisostomul 1883

Apoi, diferite tratate istorice pentru sfântul Sinod și pentru Academia Română, precum:

Biserica ortodoxă și Calendarul . . . 1881

Proiect pentru revizuirea și editarea cărților bisericești 1882

Memoriu pentru cântările bisericești . . 1882

Notițe istorice dela 48 monăstiri și biserici,

Viața mitropolitului Antim și cuvintele sale bisericesti,

Viața Prea Cuvioasei Parascheva,

Cauzele urei creștinilor ortodocși asupra armenilor, și altele

In ceea ce privește *organizarea și administrarea eparhială* din timpul repausatului episcop Melhisedec, ea erà împărțită în următoarele protoierii, după numărul și numele celor patru județe ce compuneau această eparhie pe atunci, și anume:

a) *Protopopiatul județului Ismail*, pus sub conducerea P. C. Econom Athanasie Bour, cu reședința în urbea Ismail, și care aveà sub a sa administrație bisericească clerul și bisericile din cuprinsul județului Ismail. In acest protopopiat se găsiau 6 biserici urbane, 28 biserici rurale, deservite

de 12 preoţi urbani şi 30 rurali pentru o populaţie rurală de 27.453 suflete;

b) *Protopopiatul judeţului Bolgrad,* pus sub conducerea Economului Iosif Glisian, cu reşedinţa în urbea Bolgrad şi care aveà sub a sa administraţie bisericească clerul şi bisericile din cuprinsul judeţului Bolgrad. In acest protopopiat se găsiau: 2 biserici urbane, 30 biserici rurale, deservite de 5 preoţi urbani şi 41 preoţi rurali pentru o populaţiune totală de 37.846 suflete;

c) *Protopopiatul judeţului Covurlui,* sub conducerea P. C. Econom I. Severin, cu reşedinţa în urbea Galaţi, şi care aveà sub a sa administraţie bisericească clerul şi bisericile din cuprinsul judeţului Covurlui. In acest protopopiat se găsiau: 20 biserici urbane, 94 biserici rurale, deservite de 43 preoţi urbani şi 93 preoţi rurali, pentru o populaţiune totală de 44.425 suflete. Această cifră este socotită în afară de populaţiunea urbei Galaţi, a cărei statistică nu s'a putut găsì în arhiva episcopală pentru această epocă.

d) *Protopopiatul judeţului Brăila,* pus sub conducerea Economului Alexandru Sudeţeanu, cu reşedinţa în urbea Brăila, şi care aveà sub a sa administraţie bisericească clerul şi bisericile din împrejurul judeţului Brăila. In acest protopopiat se găsiau 11 biserici urbane şi 59 biserici rurale, deservite de 23 preoţi urbani şi 72 preoţi rurali pentru o populaţiune totală de 36.100 suflete.

Pe lângă totalul preoţilor deservenţi la bisericile acestor 4 protopopiate ale eparhiei Dunărei de jos, tot în timpul episcopatului lui Melhisedec, mai existau încă şi 20 diaconi, şi anume 4 în protopopiatul Ismailului, 2 în cel al Bolgradului, 9 în cel al Covurluiului şi 5 în cel al Brăilei.

Pentru a oglindì în chip şi mai amănunţit situaţia bisericilor şi clerului din eparhia Dunărei de jos în această epocă dăm pe paginile următoare o *statistică bisericească generală* a acestei eparhii, ce am putut-o extrage şi întocmì după actele arhivei episcopale ale anului 1876, şi din care se poate constatà: numărul şi numele localităţilor ce alcătuiau centrele bisericeşti pe teritoriul jurisdicţional al acestei eparhii, numărul şi hramul bisericilor, numărul şi numele personalului clerical [1]), populaţiunea credincioşilor repartizată pe seama fiecărei biserici şi alte date ce le-am socotit de folos, grupate pe protopopiile de atunci, cum şi o *situaţie numerică* a bisericilor şi clerului eparhiei Dunărei de Jos, din timpul repausatului episcop Melhisedec, întocmită după datele statistice ce am găsit în actele dosarului No. 90 din anul 1878 din arhiva episcopală.

[1]) Afară de cântăreţi şi paraclisieri ceeace erà prea costisitor.

Episcopul MELCHISEDEK
1864 - 1879.

STATISTICA BISERICEASCĂ

STATISTICA BISERICEASCĂ

a eparhiei „Dunărei de jos“ înainte de încorporarea Dobrogei

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOŢI		DIACONI	
Judeţul	Plasa	NUMĂRUL şi numirea comunelor	NUMĂRUL şi numirea cătunelor	NUMĂRUL ŞI HRAMUL	Numărul enoriaşilor pe suflete	NUMĂRUL şi NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL şi NUMELE	Gradul de studii
ISMAIL		1. Ismail	—	1. Acop. Maicei Domnului	1976	1. Protoier. Athanasie Bour	Semin. gr. II	1. Nicolae Râşcanu	Semin. gr. I
		—	—	—	—	2. Economul Dim. Garofeanu	» » II	2. Isidor Buşilă	2 cl. sem.
		—	—	—	—	3. Gheorghe Râşcanu	» » I	3. Meletie Christescu	sc. primară
		—	—	—	—	4. M. Muranevici	» » II	—	—
		—	—	2. Sf. Dimitrie	396	5. Econ. Sim. Topalov	» » II	—	—
		—	—	—	—	6. Econ. Arsenie Gaisin	» » II	—	—
		—	—	3. Sf. Nicolae	496	7. Econ. Ath. Agura	» » II	—	—
		—	1. Cimitir	4. Sf. Martir Tiron	1057	8. Vasile Stoicov	» » I	—	—
		—	2. Copana-balca	5. Sf. Ioan gură de aur	538	9. Vasile Artimescu	» » II		—
		—	3. Fortăreaţa	6. S-ţii Cr. A. şi Nicolae	435	10. Visarion Grigoriev	» » I	—	—
		—	4. Sofiano	7. Intrarea în Biserică	605	11. Pavel Tişchevici	fără studiu	—	—
		—	5. Broasca	8 Cuvioasa Parascheva	648	12. Tihon Rudenco	» »	—	—
		—	6. Larjeanca	9. S-ţii Voevozi	890	13. Ştefan Ionescu	Semin gr. I	—	—
		2. Reni	—	10. Inălţarea Domnului	1800	14. Econ. Simeon Malcenco	» » II	—	—
		—	—	—	—	15. Constantin Ghinescu	» » I	—	—
		—	—	—	—	16. Constantin Buhnea	» » I	—	—
		—	7. Cimitir	11. Sf. Gheorghe	252	17. Athanasie Crăciun	» » I	—	—
		3. Chilia	—	12. Sf. Nicolae	1415	18. Dimitrie Agura	» » II	—	—
		—	—	13. Acop. Maicei Domnului	3008	19. Cristofor Teodorof	» » I	4. Eliazer Zencenco	Semin. gr. I
		—	—	—	—	20. Ştefan Râmleanu	» » I	—	—
		—	8. Fortăreaţa	14. Adorm. M-cei Domnului	—	21. Ioan Caragea	» » I	—	—
		4. Vâlcov	—	15. Sf. Nicolae	404	22. Athanasie Eftuşenco	fără studiu	—	—
		5. Tuzla	—	16. S-ţii Voevozi	859	23 Alecu Parthenie	Semin. gr. I	—	—
		6. Chitaia	—	17. Naşt. M-cei Domnului	485	24. Serghie Razievschi	şcoală priv.	—	—
		7. Furmanca	—	18. Sf. Dimitrie	537	25. Ioan Stan	Semin. gr. I	—	—
		8. Dimitrievca	—	19. Sf. Dimitrie	768	26. Vasile Ştefănescu	» » I	—	—
		9. Cişmele	—	20. Naşt. M-cei Domnului	760	27. Grigorie Caimacan	» » I	—	—
		10. Baccealaia	—	21. Acop. M-cei Domnului	483	28. Anton Mistislavschy	fără studiu	—	—
		11. Zolocari	—	22. Naşt M-cei Domnului	984	29. Axentie Caimacan	Semin. gr. I	—	—
		12. Şagăna	—	23. Sf. Nicolae	600	30. Petru Voronevschy	şcoală priv.	—	—
		13. Mahala	—	24. Sf. Gheorghe	530	31. Grigorie Tatarinof	Semin. gr. I	—	—
		14. Eschipulos	—	25. S-ţii Voevozi	237	32. Gavril Leahul	» » I	—	—
		15. Neruşaiu	—	26. Ioan Bogoslov	1195	33. Vasile Periteatcu	» » I	—	—
		16. Galileşti	—	27. Acop. M-cei Domnului	1348	34. Dionisie Periteatcu	» » I	—	—
		17. Dragulea	—	28. Sf. Nicolae	776	35. Theodor Lazanovschy	» » II	—	—
		—	—	—	—	36. Constantin Tanase	» » I	—	—
		18. Cara Mahmet	—	29 Ioan Bogoslov	900	37. Ioan Vâţu	» » I	—	—
		19. Vasilievca	—	30. S-ţii Voevozi	390	38. Vasile Olihovschy	» » I	—	—
		20. Hadgicurda	—	31. S-ţii Apostoli	390	39. Ioan Filotheiu	» » I	—	—
		21. Chişliţa	—	32. Sf. Nicolae	929	40. Nicolae Rudenco	» » I	—	—
		22. Ciamaşir	—	33. Cuvioasa Parascheva	650	41. Ioanichie Muranevici	» » II	—	—
		23. Hasanspaga	—	34. S-ţii Voevozi	703	42. Vasile Corpaci	» » I	—	—
				Total . . .	27453				

LOCALITATEA				BISERICILE	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete
BOLGRAD	ISMAIL	1. Bolgrad	1. Fortăreța	1. Schimbarea la față	6720
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	2. Cimitir	2. Sântu Mitrofan	—
		2. Tabac	—	3. Buna-Vestire	525
		3. Caracurt	—	4. Nascer. M-cei Domnului	601
		—	—	—	—
		4. Taşbunar	—	5. Adorm. M-cei Domnului	861
		5. Vaisal	—	6. Sântu Profet Ilie	763
		6. Banofca	—	7. Sfânta Treime	453
		7. Fontâna-Zinel	—	8. Ador. M-cei Domnului	591
		8. Enichioi	—	9. Sfântu Gheorghie	832
		9. Troianu-Vechi	—	10. Sfânta Treime	840
		10. Noa-Pocrovca	—	11. Nascer. M-cei Domnului	395
		11. Şichirlic hitaiu	—	12. Sfânții Voevozi	1499
		—	—	—	—
		12. Erdecburno	—	—	857
		13. Doluchioi	—	—	887
		14. Cairaclia	—	13. Sfânta Treime	426
		15. Dermendere	—	14. Acop. M-cei Domnului	307
		16. Babele	—	15. Sfântu Nicolae	1250
		—	—	—	—
		17. Cişme-Varuită	—	16. Sfântu Gheorghe	1328
		—	—	—	—
		18 Congaz	—	17. Sfânta Treime	1774
		—	—	—	—
	CAHUL-PRUT	1. Curciu	—	18. Sfântul Gheorghe	881
		—	—		—
		2. Imputița	—	19. Sfântul Nicolae	357
		3. Bolboca	—	20. Ador. M-cei Domnului	771
		4. Barta	—	21. Sfinții Voevozi	984
		5. Satu-nou	—	22. Sfântul Nicolae	959
		6. Cartal	—	—	807
		7. Caragaci	—	—	915
		8. Itulia	—	23. Ador. M-cei Domnului	563
		9. Hadgiabdula	—	24. Sfântul Nicolae	1104
		10. Cişmechioi	—	25. Sfântul Athanasie	1507
		—	—	—	—
		11. Frecăței	—	26. Sfânta Treime	925
		12. Anadol	—	27. Sfântul Gheorghe	681
		13. Giurgiulești	—	—	551
		14. Chişlița	—	28. Sfântul Nicolae	596
		15. Slobozia	—	29. Sfinții Voevozi	1451
		—	—	—	—
		16. Văleni	—	30. Sfântul Spiridon	819
				Total . . .	34.789

PERSONALUL BISERICESC			
PREOȚI		DIACONI	
NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii
1. Iosif Glisian Protoiereu	Semin gr. II	1. Nicolae Agura	Semin. gr. I
2. Ioanichie Standnicov	» » II	2. Titu Simanschy	—
3. Platon Danilov	» » II	—	—
4. Mihail Cazanacli	» » II	—	—
5. Andrei Paraladof	» » I	—	—
—	» » I	—	—
6. Timothei Stadnicov	4 clase pr.	—	—
7. Nicolae Ivanov	»	—	—
—	»	—	—
8. Gherghe Cazanacli	»	—	—
9. Constantin Hohor	Semin. gr. I	—	—
10. Nicolae Caludov	» » I	—	—
11. Nicolae Caimacanu	sem. Chişin.	—	—
12. Hristofor Iconomov	» »	—	—
13. Alexandru Vulpe	Semin. gr. I	—	—
14. Gavril Gorelov	» » I	—	—
15. Vasile Agura	» » I	—	—
—	» » I	—	—
16. Grigore Grigorescu	» » I	—	Semin. gr. I
17. Costantin Hohor	» » I	—	—
18. Theodor Careişa	sem. Chişin.	—	—
19. Theodor Apostolescu	Semin. gr. I	—	—
20. Ştefan Jimbriu	—	—	—
—	—	—	—
21. Dimitrie Agura	—	—	—
—	—	—	—
22. Constantin Nicolaef	—	—	—
23. Vasile Bălan	Semin. gr. I	—	—
24. Vladimir Canevschy	sem. Chişin.	—	—
—	—	—	—
25. Ioan Vulpe	Semin. gr. I	—	—
26. Alexe Emilianof	» » I	—	—
27. Semion Doroff	» » I	—	—
28. Andrei Starodubovschy	3 clase pr.	—	—
29. Ioan Buhnea	Semin. gr. I	—	—
30 Ioan Ivanov	» » I	—	—
31. Ioan Lazanovschy	» » I	—	—
32. Theodor Stănescu	» » I	—	—
33. Elisei Vețu	—	—	—
34. Theodor Tutovanu	Semin. gr. I	—	—
35. Constantin Doicescu	» » I	—	—
36. Ghiță Vățu	—	—	—
37. Ioan Calinovici	—	—	—
38. Andrei Țurcan	—	—	—
39. Anthanasie Zama Neagra	Semin. gr. I	—	—
40. Dimitrie Sofroneanu	» » I	—	—
41. Manuil Dumbrava	gimnas. 4 c.	—	—

LOCALITATEA				BISERICILE	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete
				Report	34.780
BOLGRAD	ISMAIL	17. Brânza	2. Cimitir	31. Sfinții Voevozi	573
		18. Colibași	—	—	680
		—	—	—	—
		19. Vălcănești	—	32. Ador. M-cei Domnului	1863
		—	—	—	—
				Total	37.846
COVURLUI		1. Orașul Galați	—	1. Sfântu Nicolae	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	2. Mavromol (Ad. M. D-lui)	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	3. Sfinții Voivozi	—
		—	—	4. Precista	—
		—	—	5. Precista	—
		—	—	—	—
		—	—	6. Sfântu Gheorghe	—
		—	—	—	—
		—	—	7. Vovedenie	—
		—	—	—	—
		—	—	8. Sfinți Apostoli	—
		—	—	—	—
		—	—	9. Sfântul Ioan	—
		—	—	—	—
		—	—	10. Sfântul Haralambie	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	11. Cuvioasa Parascheva	—
		—	—	—	—
		—	—	12. Buna-Vestire	—
		—	—	—	—
		—	—	13. Sfântul Ilie	—
		—	—	14. Sfinții Împărați	—
		—	—	—	—
		—	—	15 Sfinții V.V. Mantu	—
		—	—	16. Sfântul Spiridon	—
		—	—	—	—
		—	—	17. Sfinții Trei Ierarhi	—
		—	—	—	—
		—	—	18. Schimbarea la față	—
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	—	19. Naşt. M-cei Domnului	—
				Report	

PERSONALUL BISERICESC			
PREOȚI		DIACONI	
NUMARUL și NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii
42. Vasile Vulpe	Semin. gr. I	—	Semin. gr. I
43. Dimitrie Tutovanu	» » I	—	—
44. Nivolae Vulpe	» » I	—	—
45. Macarie Papuc	» » I	—	—
46. Ioan Diaconov	» » I	—	—
			Semin. gr. I
1. Protoier. Ioan Severin	Semin. gr. I	1. Dimitrie Popescu	
2. Ierom. Iacob Andrei	privat	—	—
3. Ilie Babeș	Semin. gr. I	—	—
4. Anton Velichie	» » I	—	—
5. Gheorghe Theodrescu	» » II	2. Calistr. Buruiană	privat
6. Ioan Toma	privat	—	—
7. Mihail Bujeniță	Semin. gr. I	—	—
8. Leon Longhin	privat	3. Teodos. Chebac	—
9. Dimitrie Munteanu	»	—	—
10. Proistosu Petre Georgiu	»	—	—
11. Ștefan Caue	»	—	—
12. Nicolae Tărăbuță	Semin. gr. I	—	—
13. Theodor Toma	» » I	—	—
14. Nicolae Gheorghiu	» » I	4. Gheor. Niculescu	Semin. gr. I
15. Ioan Preda	privat	—	—
16. Alexandru Broască	Semin. gr. I	—	—
17. Ghiță Gruiu	privat	—	—
18. Andrei Nenița	»	—	—
19. Ioan Broască	Semin. gr. I	—	—
20. Nicolae Patrichi	Catihetica	—	—
21. Vasile Gavrilescu	Semin. gr. I	—	—
22. Petre Bogatu	» » I	—	—
23. Ioan Tomescu	» » I	—	—
24. Constantin Sandu	» « I	—	—
25. Dimitrie Corciovă	privat	5. Gheorghe State	Semin. gr. I
26. Ioan Radu	Semin. gr. I	—	
27. Ștefan Costacea	privat	6. Paraschiv Const.	Semin. gr. I
28. Mihail Crihană	Catihetica	—	—
29. Ioan Corciovei	Semin. gr. I	—	—
30. Dimitrie Merie	privat	—	—
31. Ioan Grigoriu	Semin. gr. I	—	—
32. Constantin Sfatu	» » I	—	—
33. Ioan Berechet	privat	7. Alex. Adamescu	Semin. gr. I
—	»	—	—
34. Protosinghel Ioachim	»	8. Ioachim Vasiliadi	privat
35. Constantin Iachint	Semin. gr. I	—	—
36. Gheorghe Caliga	privat	—	—
37. Nicolae Tabacu	»	9. Alexandru Florea	Semin. gr. I

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOȚI		DIACONI	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii
CORVURLUI	HORNICEA	1. Orașul Galați	—	—	—	38. Gheorghe Grigoriu	Semin. gr. I	—	—
		—	—	20. Izvorul M-cei Domnului	—	39. Ioan Buruiană	» » I	—	—
		—	—	—	—	40. State Sfatu	privat	—	—
		—	—	—	—	41. Mihail Dragomir	Semin. gr. I	—	—
		—	2. Cim. ortodox	—	-	42. Ioan Lefter	privat	—	—
		2. Comuna Jorăști	—	21. Sfinții Împărați	635	43. Gheorghe Savin	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	22. Sfinții Trei Ierarchi	528	44. Constantin Strat	privat	—	—
		—	—	—	—	45. Petru Tufescu	Semin. gr. I	—	—
		—	3. Crăești	23. Sfântul Nicolae	580	46. Gheorghe Buhociu	Catihetica	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	24. Sfinții Voevozi	578	47. Theodor Buhociu	privat	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	4. Țăplai	25. Sfântul Nicolae	1[illegible]2	—	—	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		3. Com. Băneasa	—	26. Buna-Vestire	431	48. Gheorghe Chiorpec	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	27. Cuvioasa Paraschiva	160	49. Iordache Fulger	privat	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	28. Sfântul Gheorghe	36	—	—	—	—
		—	5. Balintești	29. Sfântul Gheorghe	341	50. Ioan Poale-lungi	privat	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	6. Ghibărțenii	30. Înălțarea Domnului	154	—	—	—	—
		4. Târgu-Berești	—	31. Sfântul Gheorghe	375	51. Constantin Eftimie	privat	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	7. Satu-Berești	32. Sfinții Voevozi	478	52. Theodor Poale-lungi	privat	—	—
		—	—	—	—	53. Ștefan Bogatu	Semin. gr. I	—	—
		—	8. Meria	33. Sfântul Nicolae	225	54. Dimitrie Sârbu	privat	—	—
		5. Gănești	—	34. Sfântul Gheorghe	630	55. Gheorghe Gădeiu	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	35. Sfântul Nicolae	292	56. Vasile Trenchea	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	—	36. Sfântul Nicolae	369	57. Ioan Iorga	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	9. Cavadinești	37. Adorm. M-cei Domnului	491	58. Dimitrie Mână-scurtă	privat	—	—
		—	—	—	—	59. Gheorge Mână-scurtă	idem	—	—
		—	—	38. Sfântul Gheorghe	432	—	—	—	—
		—	—	—	—			—	—
		—	10. Comănești	39. Sfinții Voevozi	309	60. Ioan Hagiu	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		—	11. Grăpenii	40. Cuvioasa Paraschiva	112	—	—	—	—
		—	—	—	—			—	—
		—	12. Ruginenii	41. Sfinții Voevozi	506	61. Mihail Stratulat	privat	—	—
		—	—	—	—	—	—	—	—
		6. Lupești	--	42. Adorm. M-cei Domnului	540	—	—	—	—
				De reportat	8.354				

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOŢI		DIACONI	
Judeţul	Plasa	NUMĂRUL şi numirea comunelor	NUMĂRUL şi numirea cătunelor	NUMĂRUL ŞI HRAMUL	Numărul enoriaşilor pe suflete	NUMĂRUL şi NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL şi NUMELE	Gradu de studii
				Report	8.354				
C O V U R L U I	H O R N I Ş T E A	—	13. Ghereasca	43. Sfântul Gheorghe	160	—	—		
		—	14. Mănzăţeştii	44. Sfântul Nicolae	312	—	—		
		7. Ţuţcani	—	45. Sfinţii Voevozi	852	62. Constantin Leu	Semin. gr. I		
		—	—	46. Săntul Dimitrie	200	63. Ioan Zugravu	privat		
		—	15. Sipenii	47. Săntul Gheorghe	500	64. Ştefan Sirianu	privat		
		—	16. Măluştenii	48. Săntul Nicolae	796	65. Savin Filiuţă	—		
		8. Slivna	—	49. Săntu Nicolae	360	66. Nicolae Chiricescu	—		
		—	—	50. Săntul Ioan	360	67. Constantin Slivneanu	Semin. gr. I		
		—	17. Prodăneştii	51. Sănţii Voevozi	485	68. Evstatie Sârbu	—		
		—	18. Sesenii	52. Săntu Dimitrie	495	69. Theodor Patrichi	—		
		—	19. Aldeştii	53. Adormirea Maicei D-lui	546	70. Alexandru Sârbu	privat		
		9. Târg.-Drăguşeni	—	54. Săntul Ioan	390	71 Ioan Sirianu	privat		
		—	20. Diochetii	55. Săntul Gheorghe	369	72. Eftimie Theodor	privat		
		—	21. Bursucani	56. Sănţii Voevozi	370	73. Ioan Taşcă	Semin. gr. I		
	S I R E T U	10. Fileşti	—	57. Sănta Treime	124	74. Ioan Mihnea	privat		
		—	22. Sardariu	58. Sănţii Voevozi	352	75. Dimitrie Costantin	privat		
		—	23. Movilenii	59. Săntu Gheorghe	60	76. Grigorie Dobroveanu	Semin. gr. I		
		—	24. Slob.-Costii	60. Sănţii Voevozi	254	—	—		
		11. Braniştea	—	61. Sănţii Voevozi	813	77. Ilie Dimitriu	Semin. gr. I		
		—	25. Măxinenii	62. Sănţii Voivozi	422	78. Gavril Mathei	Srivat		
						79. Alexandru Grigoriu	Semin. gr. I		
		—	26. Braina	63. Cuvioasa Parasehiva	123	80. Constantin Ifrosie	—		
		—	27. Lozova	64. Naşterea Maicei D-lui	37	—	—		
				De reportat	16 774				

LOCALITATEA				BISERICILE	
Judeţul	Plasa	NUMĂRUL şi numirea comunelor	NUMĂRUL şi numirea cătunelor	NUMĂRUL ŞI HRAMUL	Numărul enoriaşilor pe suflete
				Report	16774
COVURLUI	SIRETUL	12. Piscul	—	65. Adorm. Maicei D-lui	808
		—	—	—	—
		—	—	—	—
		—	28. Pechea	66. Sfinţii Voivozi	345
		—	—	—	—
		—	29. Odaea Pochi	67. Naşterea Maicei D-lui	134
		—	30. Sl.-Conachi	68. Pogorârea Sfânt. Duh	1000
		—	—	—	—
		13. Pechea	--	69. Adorm. Maicei D-lui	1820
		—	—	—	—
		—	31. Mânjina	70. Sfinţii Apostolii	578
		14. Cudalbii	—	71. Sfântu Dumitrie	672
		—	—	72. Cuvioasa Paraschiva	360
		—	—	73. Cuvioasa Paraschiva	360
		—	—	—	—
		—	—	74. Sfinţii Voivozi	861
		—	—	—	—
		—	—	75. Adorm. Maicei D-lui	277
		—	—	—	—
		15. Smulţi	—	76. Sfântu Gheorghe	1308
		—	—	—	—
		—	—	77. Sfinţii Voivozi	328
		—	—	—	—
		—	—	78. Sfântu Nicolae	368
		—	—	—	—
			32. Cornii	79. Sfinţii Voivozi	343
			33. Urleşti	80. Sfântu Nicolae	295
			34. Măcişenii	81. Sfântu Gheorghe	463
		16. Cuca		82. Sfinţii Voivozi	188
				83. Sfântu Panteleimon	42
				84. Sfinţii Impăraţi	128
			35. Oasele	85. Sfinţii Voivozi	580
			36. Bălenii	86. Sfinţii Voivozi	960
	PRUTUL	17. Tuluceşti	37. Odaia Manol.	87. Sfinţii Voivozi	700
			38. Şiviţa	88. Sfântu Gheorghe	500
			39. Tătarca	89. Sfinţii Voivozi	800
				90. Sfinţii Voivozi	300
		18. Mastacanii	40. Chirafteia	91. Sfinţii Voivozi	780
			41. Fărţăneşti	92. Sfinţii Voivozi	400
				93. Sfinţii Voivozi	1200
		19. Frumuşiţa	42. Tămăoanii	94. Sfinţii Impăraţi	800
			43. Scânteeşti	95. Cuvioasa Paraschiva	350
				96. Sfântul Gheorghe	553
				De reportat	35375

PERSONALUL BISERICESC

PREOŢI		DIACONI	
NUMĂRUL şi NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL şi NUMELE	Gradu de studii
81. Dimitrie Muscă	privat		
82. Panait Muscă	Semin., gr. I		
83. Nicolae Muscă	privat		
84. Vasile Lupescu	Semin. gr. I		
—	—		
85. Ştefan Broască	privat		
86. Constantin Popovici	—		
87. Costea Stan	privat		
88. Dimitrie Bejan	—		
89. Petru Balta	Semin. gr. I		
90. Fotachi Draguş	privat		
91. Nicolae Topor-rău	—		
92. Ioan Lungu	—		
—	—		
93. Stale Burluc	Semin. gr. I		
94 Constantin Dodis	—		
95. Dimitrie Fluture	privat		
96. Dimitrie Chebac	Semin. gr. I		
97. Ioan Palade	privat		
98. Ioan Munteanu	—		
99. Sava Munteanu	privat		
100. Theodor Sirianu	Semin. gr. I		
101. Thimotheiu Râpă	idem		
—	—		
102. N. Găţulescu	Semin. gr. I		
103. Mihail Buruiană	privat		
104. Ioan Moţoc	—		
105. Ioan Poale Lungi	—		
106. Vasile Agapi	—		
107. Gheorghe Roşca	—		
108. Dimitrie Bejan	privat		
109. Lazăr Locusta	Semin. gr. I		
110. Michail Caraman	—		
111. Dimitrie Benca	privat		
112. Nicolae Emanoil	—		
113. Gheorghe Lazăr	Semin. gr. I		
114. Petru Istrate	privat		
115. Constantin Chiorpec	Semin. gr. I		
116. Nicolae Perju	privat		
117. Gheorghe Spiridonescu	Semin. gr. I		
118. Anastasie Cojocariu	privat		

LOCALITATEA				BISERICILE	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete
				Report	35375
COVURLUI	PRUTU	20. Foltești		97. Sfinții Voivozi	400
			44. Fântânele	98. Sfinți Apostoli	380
		21. Târgu-Bujor		99. Adorm. M-cei D-lui	400
			45. Vârlezii	100. Adorm. M-cei D-lui	280
				101. Sfinții Voivozi	630
				102. Sfântul Ioan	350
			46. Moscu	103. Sfinții Voivozi	615
			47. Puțu Chióia	104. Sfântul Gheorghe	521
			48. Umbrăreștii	105. Sfântu Dimitrie	240
		22. Vlădeștii		106. Sfinții Voivozi	340
			49 Pașcanii	107. Adorm. M-cei D-lui	102
			50. Braneștii	108. Sfinții Voivozi	
			51. Roșcanii	109. Adorm. M-cei D-lui	400
		23. Oancea		110. Sfinții Voivozi	1200
				111. Adorm. M-cei D-lui	1000
		24. Rogojeni		112. Sfinții Voivozi	800
			52. Chirileștii	113. Sfântu Spiridon	960
			53. Vlădeni	114. Sfinții Voivozi	432
				Total	44425
BRĂILA		1. Orașul Brăila		1. Sfântul Mihail	715
				2. Adorm. M-cei D-lui	2874
				3. Sfântu Gheorghe	1262
				4. Sfinți Impărații	2147
				5. Sfântu Spiridon	1560
				6. Sfântu Nicolae	712
				7. Sfinții Apostoli	1200
				8. Buna Vestire	—
				De reportat	10270

PERSONALUL BISERICESC			
PREOȚI		DIACONI	
NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii
119. Mihail Țigău	Semin. gr. I		
120. Dimitrie Ganea	Semin. gr. I		
121. Ștefan Vârgolici	privat		
122. Gheorghe Vârgolici	—		
123. Ștefan Ovidenie	—		
124. Constantin Tărăbuță	—		
125. Vasile Vârgolici	Semin. gr. I		
126. Dimitrie Paladescu	—		
127. Ioan Corcodelu	—		
128. Constantin Athanasie	privat		
129. Ștefan Sacanu	—		
130. Christachi Nour	—		
131. Sandu Poale lungi	—		
132. Grigore Palade	—		
133. Gavriil Matcaș	—		
134. Dimitrie Onosie	Semin. gr. I		
135. Ioan Filiuța	—		
136. Gheorghe Popovici	—		
1. Constantin Vasile	3 cl. semin.	1. Const. Buzoianu	Semin. gr. I
2. Dimitrie Voinescu	Semin. gr. I		
3. Andrei Șerbănescu	» » I		
4. Al. Sudețcanu Protoier.	2 cl. semin.	2. Ioan Nicolau	Semin. gr. I
5. Sim. Budcanu	Catihetica		
6. Mihail Dichioflax	Semin. gr. I		
7. Voicu Vasilescu	3 cl. semin.	3. Mih. Bărzănescu	Semin. gr. I
8. Stan Niculescu	idem		
9. Ștefan Secareanu	4 cl. prim.		
10 Radu Meca	Catihetica	4. Stan Grădișteanu	Semin. gr. I
11. Stan Rădulescu	2 cl. semin		
12 Ioan Furtunescu	Catihetica		
13. Cosma Moșescu	Semin. gr. I		
14. Ioan Penescu	Catihetica		
15. Ioan Paraschivescu	3 cl. semin.		
16. Grigore Neacșu	2 » »		
17. Theodor Budeanu	sch. catih.	5. Ștefan Penescu	Semin. gr. I
18. Stan Iulian	idem		
19. Avram Stănescu	2 cl semin.		
20. Nicolae Drugescu	Semin. gr. I		
21. Ștefan Bărzănescu	2 cl. semin.		
22. Marin Guzeanu	3 » »		
23. Sava Iosefide	Mundania		
24 Arsenie Melinos	Chefalonia		

LOCALITATEA				BISERICILE	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete
B R I L A	V Ă D E N I			Report	10270
				9. Sfântu Ilie	1000
				10. Inălțarea Domnului	
				11. Cuvioasa Para-chiva	
		2. Com. Cazasu	1. Baldovenești		
			2. Cazasu	12. Sfinții Voivozi și Cuvioasa Paraschiva	385
			3. Cenușa		
			4. Naziru	13. Sfântul Nicolae	321
			5. Petroiu		
			6. Petrana		
			7. Satu Nemț.		
			8. Zagna		
			9. Ionești		
			10. Casapu		
		3. Cotu-lung	11. Căprărie		
			12. Cerpăcești		
			13. Cotu lung	14. Sfântu Nicolae	557
			14. Jăpești		
			15. Mihăilești		
			16. Machia		
			17. Nazir		
			18. Posta Vechi		
			19. Șerbănești		
			20. Vădeni'	15. Adorm. M-cei D-lui	504
			21. Slatie		
			22. Gura Buzău		
			23. Spiridonénca din luncă		
		4. Filipești	24. Bagdatu		
			25. Dedulești	16. Dum. tutulor Sfinților	573
			26. Făurei Noui	17. Sfântul Nicolae }	673
			27. Surdila Greci.		
			28 Vizireni	18. Sfântul Nicolae }	
			29. Filipești	19. Sfântul Nicolae	721
			—		
			30. Găiseanca	20. Sfinții Impărați	778
			31. Gherghișani		
			32. Gheonești		
			33. Morlu		
			34. Stan Toma		
			35. Stravolca		
			36. Surdila lui cățā		
			37. Vișineni		
				De reportat	5512

PERSONALUL BISERICESC			
PREOȚI		DIACONI	
NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL și NUMELE	Gradul de studii
25. Radu Brebenel	Semin. gr. I		
26. Ioan Ieromnimon	Catihetica		
27. Vasile Enea	Catihetica		
28. Ioan Vasiliu	Semin. gr. I		
29. Marin Istrătescu	Catihetica		
30. Badea Vizireanu	Semin. gr. I		
31. Costache George	Semin. gr. I		
	» » I		
32. Iorgu Dumitrescu	Catihetica		
33. Dimitrie Stănescu	»		
34. Constantin Vintilescu	»		

LOCALITATEA				BISERICILE	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete
				Report	5512
B R Ă I L A	V Ă D E N I	—	38. Viădulești	—	—
		5. Ianca	39. Ianca nouă	21. Sfântu Ioan Botezătorul	610
		—	40. Ianca veche	22. Sfânta Treime	874
		—	41. Oprișănești	—	—
		—	42. Perișoru	23. Sfinții Voevozi și Sfântul Dimitrie	537
		—	43. Plopu	—	—
		—	44. Salcia	—	—
		—	45. Trufașu	—	—
		6. Islazu	46. Baldovinești	—	—
		—	47. Talazu	—	—
		—	48. Morile de vânt	—	—
		—	49. Olangeria	—	—
		—	50. Piscu	—	—
		7. Silistraru	51. Bâjanii	—	—
		—	52. Bălăneștii	—	—
		—	53. Bordușani	—	—
		—	54. Burta-Enci	—	—
		—	55. Ciumați	—	—
		—	56. Comănești	—	—
		—	57 Dinghiliu	—	—
		—	58. Dobrota	—	—
		—	59. Esna Stăncescu	—	—
		—	60. Ghivechiu	—	—
		—	61. Gălești	—	—
		—	62. Imina	—	—
		—	63. Lutu alb	—	—
		—	64. Mihai	—	—
		—	65. Morățești	—	—
		—	66. Muftiu	—	—
		—	67. Osman	24. Cuvioasa Paraschiva	692
		—	68. Scorțaru vechiu	25. Sfântul Gheorghe	—
		—	69. Silistraru	26. Adorm. Maicei D-lui	744
		—	70. Schiaoa Urlești	27. Sfinții Voevozi	1168
		—	71. Valea adâncă	—	—
		8. Slob. Sibleanu	72. Căsăria Crăița	—	—
		—	73. Ciaonari Deșirați	—	—
				De reportat	10137

PERSONALUL BISERICESC			
PREOȚI		DIACONI	
NUMĂRUL ȘI NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL ȘI NUMELE	Gradul de studii
—	—	—	—
35. Stroe Mihălcescu	Semin gr. I	—	—
36. Nicolae Mihalcescu	Catihetica	—	—
—	—	—	—
37. Nicolae Radulescu	Semin. gr I	—	—
38. Radu Colceag	Catihetica	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
39. Ioan Perianu	Semin. gr. I	—	—
40. Denia Dobrișeanu	Catihetica	—	—
41. Nicolae Nistorescu	»	—	—
42. Nicolae Matheiu	Semin. gr. I	—	—
43. Grigorie Matheiu	Catihetica	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—
—	—	—	—

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOȚI		DIACONI	
Județul	Plasa	NUMĂRUL și numirea comunelor	NUMĂRUL și numirea cătunelor	NUMĂRUL ȘI HRAMUL	Numărul enoriașilor pe suflete	NUMĂRUL ȘI NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL ȘI NUMELE	Gradul de studii
				Report	10137				
BRĂILA	VĂDENI	—	74. Ciocănarii Gurguețîi	28. Sf. Gheorghe	456	44. Irimia Popia	Catihetica	—	—
		—	75 Latinu	29. Sf. Vasile	375	45. Oprea Scarlat	»	—	—
		—	76. Mămăli-garii		—	—	—	—	—
		—	77. Mototolca	—	—	—	—	—	—
		—	78. Osândiții	—	—	—	—	—	—
		—	79. Pitulații	—	—	—	—	—	—
		—	80. Platica	—	—	—	—	—	—
		—	81. Scorțari noi	30. Adorm. M-cei Domnului	1288	46. Grigorie Ciocărlan	3 cl. sem.	—	—
						47. Theodor Iliescu	Catihetica	—	—
		—	82. Slob. Sihleanu	31. S-ții Impărați	300	48. Nicolae Trandafir	Semin. gr. I	—	—
		—	83. Găvănarii noi	—	—	—	—	—	—
		—	84. Morarii	—	—	—	—	—	—
		—	85. Lipani	—	—	—	—	—	—
		—	86. Coada Encii	—	—	—	—	—	—
		—	87. Cocoțații	—	—	—	—	—	—
		—	88. Vișinenii	—	—	—	—	—	—
		—	89. Găvanarii	—	—	—	—	—	—
		—	90. Trasnita	—	—	—	—	—	—
		—	91 Struna-Mică	—	—	—	—	—	—
		9. Șuțești	92. Constanti-nești	—	—	—	—	—	—
		—	93. Friguroasa	—	—	—	—	—	—
		—	94 Gagulești	—	—	—	—	—	—
		—	95. Grigorești	—	—	—	—	—	—
		—	96. Menda	—	—	—	—	—	—
		—	97. Lasu	—	—			—	—
		—	98. Suțești	32. S-ții Impărați	2185	49. Stanciu Epure	Catihetica	—	—
						50. Dimitrie Roșescu	Semin. gr I	—	—
						51. Petre Stănciulescu	» » I	—	—
		10. Tichilești	99. Blasova	—	—	—	—	—	—
		—	100. Ciucea	-	—	—	—	—	—
		—	101. Chiscani	33. Sf. Nicolae	263	52. Ștefan Zainea	Semin. gr. I	—	—
		—	102. Tichilești	34. S-ții Voevozi și Sf. Nicolae	1121	53. Grigorie Nicolae	Catihetica	—	—
						54. Voicu Rădulescu	2 cl. sem.	—	—
		—	103. Valea-Cănipei	35. Sf. Nicolae	300	55. Dobre Nistorescu	Semin. gr. I	—	—
		—	104. Vărsatura	36. Sf. Nicolae	63	56. Ioan Petrescu	2 cl. sem.	—	—
				De reportat	16488				

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOŢI		DIACONI	
Judeţul	Plasa	NUMĂRUL şi numirea comunelor	NUMĂRUL şi numirea cătunelor	NUMĂRUL ŞI HRAMUL	Numărul enoriaşilor pe suflete	NUMĂRUL ŞI NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL ŞI NUMELE	Gradul de studii
B R A I L A	B A L T I I			Report	16488				
		11. Berteşti de jos	105. Berteşti de jos	37. Sf. Gheorghe	428	57. Constantin Andrei	Gramatic	—	—
		—	106. Berteşti de sus	38. Sf. Treime	374	58. Stănescu Dimitrie	Semin. gr. I	—	—
		—	107. Dulbanu	—	—	—	—	—	—
		—	108. Gura Călmăţuiului	39. Tăerea Capului Sf. Ioan	314	59. Cosma Manea	—	—	—
		—	109. Gura Garliţei	40. Sf. Dimitrie	168	60. Gheorghe Nicolae	—	—	—
		—	110. Maraşu	—	—	—	—	—	—
		—	111. Polizeşti	41. Sf. Nicolae	189	61. Ioniţă Nicolae	Gramatic	—	—
		—	112. Stanca	42. Sf. Nicolae	358	62. Ioan Ionescu	—	—	—
		—	113. Stăncuţa	43. Intrarea în Biserică	496	63. Ioan Christescu	2 cl. sem.	—	—
		12. Ciocile	114. Chichineţu ch.	44. Inălţarea Domnului	838	64. Vasile Enache	Semin. gr. I	—	—
		—	115. Ciocile	45. Adorm. M-cei Domnului	1188	65. Marin Georgescu	3 cl. sem.	—	—
		—	116. Colţea	46. Sf. Nicolae	425	66. Theodor Mânzăteanu	Semin. gr. I	—	—
		13. Cioara	117. Cioara Doiceşti	47. Sf. Treime	813	67. Vladila Danu 68. Niţă Vasilescu	Gramatic Semin. gr. I	—	—
		—	118. Cioara R.-Voda	48. Sf. Nicolae	372	69. Cosma Popescu	» » I	—	—
		—	119. Tătaru	49. Sf. Nicolae	998	70. Vişan Popescu	2 cl. sem.	—	—
		—	120. Sluj. Alboteşti	50. Tăerea Capului Sf. Ioan	1194	71. Ioniţă Stoica 72. Şerban Ioniţă	Gramatic Semin. gr. I	—	—
		14. Filiu	121. Batogu	51. Sf. Dimitrie	563	73. Ioachim Popescu	3 cl. sem.	—	—
		—	122. Berleşti	—	—	—	—	—	—
		—	123. Bordeiu verde	52. Sf. Dimitrie	709	74. Niculae Bucur	Semin. gr. I	—	—
		—	124. Broasca	—	—	—	—	—	—
		—	125. Gheorgheştii	—	—	—	—	—	—
		—	126. Druica	—	—	—	—	—	—
		—	127. Edu	—	—	—	—	—	—
		—	128. Filiu	53. S-ţii Împăraţi	543	75. Constantin Mihălcescu	Semin. gr. I	—	—
		—	129. Ioneşti	54. Tăerea Capului Sf. Ioan	123	76. Oprea Nicolae	» » I	—	—
		—	130. Jirlaeni	—	—	—	—	—	—
		—	131. Liscoteanca	—	—	—	—	—	—
		—	132. Mocanu	—	—	—	—	—	—
		—	133. Mototoleşti	—	—	—	—	—	—
		—	134. Movila Filiu	—	—	—	—	—	—
		15. Fleaşca	135. Cojoceasca	—	—	—	—	—	—
		—	136. Craiu	—	—	—	—	—	—
		—	137. Dudeştii	55. Sf. Nicolae	566	77. Radu Dinu	Gramatic	—	—
		—	138. Fleaşca	56. S-ţii Apostoli	190	—	—	—	—
		—	139. Scărlăteştii	—	—	—	—	—	—
				De reportat	27337				

LOCALITATEA				BISERICILE		PERSONALUL BISERICESC			
						PREOŢI		DIACONI	
Judeţul	Plasa	NUMĂRUL şi numirea comunelor	NUMĂRUL şi numirea cătunelor	NUMĂRUL ŞI HRAMUL	Numărul enoriaşilor pe suflete	NUMĂRUL ŞI NUMELE	Gradul de studii	NUMĂRUL ŞI NUMELE	Gradul de studii
				Report	27337				
BRĂILA	BĂLŢI	—	140. Slobozia Cireşu	57. Sfântul Nicolae	396	78. Ioan Balaban	—	—	—
		—	—	—	—	79. George Balaban	2 cl. semin.	—	—
		—	141. Ulmu	58. Sfântul Nicolae	549	80. Grigore Rădulescu	Gramatic	—	—
		—	—	—	—	81. Stan Mathei	—	—	—
		16. Gropeni	142. Ciacâru	59. Sfântul Nicolae	934	82. Stoica Dimitrie	—		—
		—	—	—	—	83. Gheorge Dimitrie	—	—	—
		—	143. Gropeni	60. Sfântul Nicolae	1282	84. Petrea Giocărlan	Semin. gr. I	—	—
		17. Lacu Rezi	143, Caragica	—	—	85. Radu Dobrescu	» » I	—	—
		—	144. Lacu Rezi	61. Sfântul Nicolae	521	86. Christea Rizescu	2 cl. semin.	—	—
		—	145. Padina	62. Adorm. Maicei D-lui	210	87. Vasile Nedelcu	Semin. gr. I	—	—
		—	146. Parladeni	—	—	—	—	—	—
		—	147. Pârlita	63. Sfântul Nicolae	480	88. Radu Bratu	Gramatic	—	—
		18. Ruşeţu	148. Jugureanu	64. Dum. tutulor Sfinţilor	496	89. Ştefan Preda	—	—	—
		—	149. Ruşeţu	65. Sfântul Nicolae	800	90. Chiriac Popescu	—	—	—
		—	150. Stan-Toma	—	—	—	—	—	—
		—	151. Strâmbu	66. Sfinţii Impăraţi	649	91. Panait Dimitrie	—	—	—
		19. Viziru	152. Băjani	—	—	—	.	—	—
		—	153. Bucoveni	—	—	—	—	—	—
		—	154. Giurgeni	—	—	—	—	—	—
		—	155. Viziru de jos	67. Adorm. Maicei D-lui	—	—	—	—	—
		—	—	68. Sfântul Ticolae	925	92. Ioan Marin	—	—	—
		—	156. Vizireni de sus	69. Sfânta Teime	1471	93. Ioan Done	Semin. gr. I	—	—
		—	—	—	—	94. Ioan H. Rădulescu	—	—	—
		—	—	70. Sfânta Sofia	50	95. Marin Gheorghescu	Gramatic	—	—
				Total	36100				

RECAPITULAŢIE

Protoieriile	Comune	Cătune	Biserici	Preoţi	Diaconi	Enoriaşi
Ismail	23	8	34	42	4	27.453
Bolgrad . . .	19	2	32	46	2	37.846
Covurlui	24	53	114	136	9	44.425
Brăila	19	156	70	95	5	36.100
Total . . .	85	219	250	319	20	145.824

SITUAȚIA GENERALĂ NUMERICĂ[1]

A

bisericilor și clerului din eparhia Dunărei de jos în anul 1878.

Numirea Protopopiatelor	Locașuri bisericești						Personalul bisericesc														OBSERVAȚII
	Chinovii de monahi	Chinovii de monahii (Maice)	Monastiri	Biserici	Capele (Paraclise)	Total	Arhierei	Arhimandriți	Protosincelí	Sincelí	Protoierei	Preoți	Arhidiaconi	Diaconi	Cântăreți și coriști	Paraclisieri	Monahi	Frați	Monahii (Maice)	Surori	Total	
Ismail . .	—	—	—	36	1	37	1	1	—	—	1	41	1	3	34	33	—	—	—	—	115	Patru biserici erau întreținute de Stat și treizeci și două și o capelă întreținute de comună.
Covurlui .	—	—	6	109	—	115	—	—	2	1	1	146	—	11	205	16	2	—	7	—	391	Șase biserici în urbea Galați întreținute de Stat și 109 de comună.
Braila . .	—	—	—	67	1	68	—	—	—	—	1	96	—	6	69	60	—	—	—	—	232	Biserica catedrală avea o subvenție de 7.000 lei vechi dela Stat; 58 biserici se întrețineau de comune iar celelalte biserici se întrețineau prin ele însăș din venitul pangarului. Intre acestea două se întrețineau din fondul particular.
Bolgrad . .	—	—		37	1	38	—	—	—	—	1	45	—	3	46	42	—	—	—	—	137	Toate bisericile din acest județ erau întreținute de comune.
Totat . .	—	—	6	249	3	258	1	1	2	1	4	288	1	23	354	151	2	—	7	—	875	

[1]) A se vedeà rapoartele Protoiereilor: No. 243 din 11 August 1878 al Ismailului; No. 301 din 23 August 1878 a Bolgradului; No. 184 din 18 August 1878 al Covurluiului, și No. 216 din 17 August 1878 al Brăilei. Dos. No. 90/1878.

CAP. IV.

EPISCOPATUL DUNAREI DE JOS

ÎNTRE ANII 1878—1906.

§ 14.

Schimbările cuprinsului jurisdicțional al eparhiei Dunărei de jos, prin pierderea ținuturilor basarabene în schimbul realipirei celor dobrogene.

Anul 1878, care pentru istoria noastră națională are o netăgăduită însemnătate, căci în acest an prin tractatul dela Berlin din ziua de 1/13 Iulie s'a hotărît ca preț de răscumpărare pentru sângele vărsat de armata română pe câmpiile Bulgariei (1877), *veșnică realipire a Dobrogei la țara mumă* în schimbul pierderei Basarabiei sudice, are o însemnătate mare și pentru istoricul eparhiei Dunărei de jos, căci în acest an teritoriul jurisdicțional al acestei eparhii *pierde ținuturile basarabene: Ismailul și Bolgradul cu Domenii, în schimbul județelor dobrogene Tulcea și Constanța.*

Această nouă situațiune teritorială și jurisdicțională a eparhiei Dunărei de jos fu confirmată prin înaltul decret[1]) domnesc No. 633 din 16 Martie 1879, și care are următorul cuprins:

[1]) „Monitorul Oficial" No. 64 din 1879.

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ
DOMN AL ROMÂNILOR.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii publice cu No. 2965;

Văzând jurnalul Consiliului Nostru de Miniștri cu No. 1 încheiat în ședința dela 14 Martie a. c.;

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Districtele de peste Dunăre, până la o dispozițiune ulterioară, se alipesc la eparhia Dunărei de jos pentru a se puteà da curs lucrărilor relative la administrația bisericească din acea parte.

Art. 2. Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunei publice este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București la 16 Martie 1879.

(ss) CAROL.

Ministru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice
(ss) **Gh. Cantili.**

Astfel, teritoriul jurisdicțional al eparhiei Dunărei de jos, care până în anul 1878 cuprindeà județele Ismailul, Bolgradul și Domeniile, Covurluiul și Brăila, din acest an ia o schimbare însemnată, cuprinzând județele: Covurluiul, Brăila, Tulcea și Constanța, cum se găsește până astăzi.

§ 15.

Strămutarea scaunului episcopal dela Ismail la Galați.

Cât timp eparhia Dunărei de jos a avut sub jurisdicția sa și ținuturile sudice din Basarabia, scaunul episcopal încă dela înființare a fost în orașul Ismail.

In urma tractatului dela Berlin din 1/13 Iulie 1878, făcându-se definitiva predare a ţinuturilor basarabene pe seama guvernului rus, şi odată cu aceasta încetând pentru eparhia Dunărei de jos orice jurisdicţiune bisericească în acele ţinuturi pierdute, negreşit că şi scaunul episcopal nu-şi mai putea aveà locul în oraşul Ismail.

In adevăr, iată dispoziţiunile luate de Ministerul Cultelor prin adresa sa No. 9773 din 5 Octomvrie 1878 către repausatul episcop Melhisedec pe cestiunea strămutării reşedinţei episcopale:

Prea Sânţite,

„In urma voturilor Corpurilor legiuitoare, date în privinţa consecinţelor tractatului din Berlin, relative la ţara noastră, urmând ca toate autorităţile române să se retragă din Basarabia, sunteţi învitat a Vă strămutà cu tot materialul şi personalul dependinte de stabilimentul ce administraţi în Galaţi, unde s'a scris Prefectului ca în înţelegere cu Prea Sânţia Voastră, care îi veţi da desluşirile necesare în privinţa încăperilor de cari aveţi trebuinţă, să închirieze localul necesariu şi aceasta până la o nouă dispoziţiune".

Primiţi, etc. p. *Ministru,* (ss) Ştefănescu.

Ca urmare la această dispoziţiune a guvernului român, în decursul lunei Octombrie a anului 1878, scaunul episcopal şi seminariul eparhial cu tot materialul şi personalul lor se strămută în urbea Galaţi[1]).

---

[1]) Pentru instalarea scaunului episcopal s'a închiriat în Galaţi clădirea de pe strada Mihai Bravu, proprietate a reposatului Haralamb Macri, iar pentru seminariul eparhial clădirea de pe aceeaşi stradă colţ cu calea Prutului, proprietatea reposatului Cuculea.

Această strămutare a fost pentru moment provizorie, până când se confirmă definitiv prin legea din 7 Fevruarie 1881 promulgată cu înaltul decret[1]) regal No. 293 din acelaș an, și care lege are următorul cuprins:

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ DOMN AL ROMÂNILOR.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul cultelor și instrucțiunei publice cu No. 1501;
Având în vedere voturile adunării deputaților și senatului din ședințele dela 18 Decemvrie 1880 și 27 Ianuarie 1881;
In virtutea art. 93 din constituție;
Am sancționat și sancționăm,
Am promulgat și promulgăm:

LEGE

Art. unic. Reședința episcopiei Dunărei de jos se stabilește în orașul Galați, capitala județului Covurlui, unde actualmente se află strămutată provizoriu.

Districtele Tulcea și Constanța fac parte integrantă din eparhia Dunărei de jos.

Această lege s'a votat de Adunarea deputaților în ședința dela 18 Decemvrie 1880 și s'a adoptat cu unanimitate de 77 voturi.

Președinte, *C. A. Roseti*

Secretar, *I. P. Roșianu*

Această lege s'a votat de senat în ședința dela 27 Ianuarie 1881 și s'a adoptat cu unanimitate de 32 voturi.

Președinte, *Dimitrie Ghika*

Secretar, *D. Pișcą*

[1]) „Monitorul Oficial" din 12 Fevruarie 1881.

Facem cunoscut şi ordonăm ca această lege să fie învestită cu sigiliul statului şi publicată prin Monitorul Oficial, iar miniştrii noştri, secretarii de Stat la departementele cultelor şi instrucţiunii publice şi de justiţie sunt însărcinaţi cu aducerea la îndeplinire a decretului de faţă.

Dat în Bucureşti la 7 Fevruarie 1881.

CAROL

Ministru secretar de Stat la departamentul cultelor şi instrucţiunii publice
B. Conta

Ministru secretar de Stat la departamentul de justiţie
D. Giani

No. 293.

* * *

Sub această nouă formaţiune teritorială a eparhiei Dunărei de jos, cu reşedinţa în urbea Galaţi, trebue să observăm că episcopul Melhisedec a continuat conducerea arhipăstorală a acestei eparhiei încă puţin timp şi anume dela 24 Noemvrie 1878. memorabila dată a realipirii Dobrogei, şi până la 24 Martie 1879, când în urma votului marelui colegiu electoral a fost ales şi mutat ca episcop al eparhiei Romanului, şi când pentru eparhia Dunărei de jos fu ales *P. S. Iosif Ghiorghian,* fost episcop al Huşilor, iar actualmente mitropolit al Ungrovlahiei şi Primat al României.

§ 16.

Organizaţia administraţiei bisericeşti în Dobrogea sub oblăduirea sfintei episcopii a Dunărei de jos şi administraţia eparhială sub episcopatul P. S. Iosif Ghiorghian.

Cu noua formaţiune teritorială şi jurisdicţională a eparhiei Dunărei de jos, administraţiunea eparhială

ca și chemarea episcopală, devenì pe cât de înaltă și patriotică, pe atât de grea și anevoioasă.

In opera cea mare de organizare a Dobrogei, care după realipirea ei din anul 1878 făcea parte integrantă din jurisdicțiunea eparhiei Dunărei de jos, atât guvernul român cât și episcopatul Dunărei de jos erau chemați de a conlucrà cu energie și mână în mână la deslegarea *unei întreite probleme* pentru buna stare și propășire a populațiunii dobrogene.

a) A înlăturà abuzurile și a curma relele de cari erà pângărit cultul creștin sub foastele administrații bisericești ale arhiepiscopatelor străine din Tulcea și Silistra;

b) a reorganizà biserica și clerul român dobrogean în așà fel încât să devină un cler conștient de apostolatul său românesc și creștinesc, și care să știe a redeșteptà și infiltrà în inimile populațiunii românești din Dobrogea adevăratele virtuți ce au făcut fala și trăinicia neamului românesc; și

c) a îngrijì de desvoltarea culturală, religioasă și morală a celorlalte populațiuni străine din Dobrogea, atât de numeroase și ca confesiune și ca naționalitate, așà fel ca să fie îndrumate către o temeinică identificare cu constituția și aspirațiunile României;

Acestea au trebuit să fie *întreitul țel* către care să se îndrepteze, în deosebi, activitatea administrației eparhiale dela Dunărea de jos, ce din cauză timpuriei mutări a primului ei episcop Melhisedec în scaunul episcopiei Romanului nu se putù întreprinde de cât sub episcopatul P. S. Iosif Gheorghian.

In strânsă legătură cu cele descrise despre starea

Episcopul IOSIF GHEORGHIAN

1879—1886.

religioasă a Dobrogei în preajma veșnicii sale rea lipiri (§ 7), trebue să mai știm că la încorporarea acestei provincii, întrânsa se găsia tot ceea ce se întâlnește pe urma unui războí: sate, târguri și orașe pustiite, holde nimicite, lipsă de hrană, nesiguranța vieții și a averei, drepturile private și publice pângărite și nesocotite și tot felul de neajunsuri și suferințe pentru poporul dobrogean.

Deci, la încorporarea Dobrogei sub jurisdicțiunea episcopatului Dunărei de jos, această chiriarhie urmà să înceapă, mână în mână cu guvernul Statului român, o operă energică și măreață, plină de abnegație și patriotism, în scopul de a alinà suferințele fizice și morale, de a statornicì ordinea și siguranța, de a propagà deprinderile și virtuțile românești și creștinești, și de a pilduì încrederea populațiunilor străine dobrogene în solicitudinea, dreptatea și dragostea stăpânirei românești.

Ideile mari de cari au trebuit să fie călăuziți și guvernul românesc și episcopatul Dunărei de jos în reorganizarea Dobrogei, le găsim în cele două acte neperitoare, pline de o înaltă înțelepciune și prevedere ale bravului nostru suveran, *M. S. Regele Carol I,* și anume:

a) In proclamația către locuitorii Dobrogei, și

b) In înaltul ordin de zi către ostașii români trimiși în noua provincie, amândouă date din Brăila în ziua de 14 Noemvrie 1878.

Iată aceste auguste documente cari au alcătuit și vor alcătuì cel mai strălucit program de activitate pentru Stat și pentru Biserică în organizarea și propășirea nouei provincii dobrogene:

A) PROCLAMAŢIUNEA:

NOI CAROL I

PRIN GRAŢIA LUI DUMNEZEU ŞI VOINŢA NAŢIONALĂ DOMN AL ROMÂNILOR.

La toţi de faţă şi viitori, sănătate:

Locuitorilor Dobrogei,

„Marile Puteri europene, prin tractatul din Berlin, au unit ţara voastră cu România.

Noi nu intrăm în hotarele voastre trase de Europa, ca cuceritori; dar, o ştiţi şi voi, mult sânge românesc s'a vărsat pentru desrobirea popoarelor din dreapta Dunărei.

Locuitorilor de orice naţionalitate şi religiune, Dobrogea, vechia posesiune a lui Mircea cel Bătrân şi a lui Ştefan cel Mare, de astăzi face parte din România. Voi de acum atârnaţi de un Stat, unde nu voinţa arbitrară, ci numai legea desbătută şi încuviinţată de naţiune, hotărăşte şi ocârmueşte. Cele mai scumpe şi mai sfinte bunuri ale omenirei: viaţa, onoarea şi proprietatea sunt puse sub scutul unei constituţiuni, pe care ne-o râvnesc multe naţiuni străine. Religiunea voastră, familia voastră, vor fi apărate de legile noastre şi nimeni nu le va puteà lovì, fără a-şi primì legiuita pedeapsă.

Locuitorilor musulmani, dreptatea României nu cunoaşte deosebire de neam şi de religiune. Credinţa voastră, familia voastră, vor fi apărate deopotriva ca şi ale creştinilor. Afacerile religiunei şi ale familiei, vor fi pentru voi încredinţate apărărei muftiilor şi judecătorilor aleşi din neamul şi legea voastră.

Şi creştini şi musulmani, primiţi dar cu încredere autorităţile române; ele vin cu anume însărcinare de a pune capăt dureroaselor încercări prin cari aţi trecut, de a vindecà ranele războiului, de a apărà persoana, averea şi interesele voastre legiuite, în sfârşit de a vă desvolta buna stare morală şi materială.

Armata română care intră în Dobrogea nu are altă chemare decâ de a menţine ordinea şi, model de disciplină, de a ocrotì paşnica voastră vieţuire.

Salutaţi dar cu iubire drapelul român, care va fi pentru voi drapelul libertăţii, drapelul dreptăţei şi al păcii.

In curând provincia voastră, pe calea constituţională, va primì o organizaţie definitivă, care va ţine seamă de trebuinţele şi de moravurile voastre, care va aşezà pe temelii statornice poziţiunea voastră cetăţenească. Până atunci autorităţile române au ca întâia datorie de a cerceta şi îndestulà trebuinţele voastre, de a îngrijì de bunul vostru trai, de a vă face a iubì ţara la a cărei soartă de acum este lipită şi soarta voastră.

Ca întâia dovadă a părinteştei Noastre îngrijiri pentru voi, a dorinţei noastre de a uşurà greutăţile voastre, Noi desfiinţăm dijma de orice natură pentru anul 1879. Dela 1 Ianuarie 1880, ea va fi înlocuită printr'o dare bănească mai dreaptă şi mai uşoară pentru agricultori.

Emleacul *(impozit pe capitalul imobiliar din oraşe şi sate), impozitul pe venitul imobiliar din oraşe,* **temetuatul** *(impozit de 3% asupra lucrului agricultorilor şi meşteşugarilor), impozitul asupra chiriei cârciumelor, cafenelelor, băcăniilor, hanurilor, toate acestea se vor preface dela 1 Ianuarie 1879 într'o dare bănească mai uşoară şi mai dreaptă, iar* **bedelul** *(impozit pentru scutirea de armată), darea* **entizab** *(taxa 2½%*

pe vânzarea vitelor și taxa pe mori, se desființează cu totul.

Și dar, chemând binecuvântarea Celui Atotputernic, în numele și cu învoirea Europei, Noi luăm astăzi în stăpânire provincia Dobrogea, care devine și este țară română, și trimițându-vă domneasca noastră salutare, vă urăm ca această zi să devie pentru această nouă parte a României începutul unui viitor de pace și de înflorire, începutul bunului trai și al înfrățirei între fii aceleași țări.

Dutu-s'a în Brăila la 14 Noemvrie, anul grației 1878 și al 13-lea al domniei Mele [1]».

(ss) CAROL

B) INALTUL ORDIN DE ZI:

Ostași!

„Marile Puteri europene, prin tractatul din Berlin, au unit cu România, Dobrogea, posesiunea vechilor noștri domni. Astăzi voi puneți piciorul pe acest pământ, care devine țară română.

„Voi nu intrați în Dobrogea ca cuceritori, ci intrați ca amici, ca frați ai unor locuitori, cari de acum sunt concetățenii noștri.

„Ostași în noua Românie voi veți găsì o poporațiune în cea mai mare parte română dar veți găsì și locuitori de alt neam de altă religiune. Toți aceștia devenind membri ai statului român, au drept deopotrivă la protecțiunea, la iubirea voastră. Intre aceștia veți aflà și poporațiuni musulmane, a căror religiune, familie,

---

[1]) Această proclamație înregistrată sub No. 2516 este semnată de Miniștrii: I. C. Brătianu, M. Cogălniceanu, C. A. Rosetti, I. Câmpineanu și Eugen Stătescu.

moravuri se deosebesc de ale noastre. Eu cu dinadins vă recomand de a le respectà.

„Fiţi în mijlocul noilor voştri concetăţeni ceea ce aţi fost până acum şi în timp de pace ca şi pe câmpul de onoare, ceea ce cu mândrie constat că vă recunoaşte astăzi Europa întreagă, aderă model de bravură şi de disciplină, apărători drepturilor României şi mai înainte mergători legalităţii şi civilizaţiunii europene.

„Cale bună, dar, ostaşilor, şi Dumnezeu să vă protejeze.

„Cugetările Mele cele mai afectuoase sunt nedespărţite de voi.

„Să trăiască România.

Dat în Brăila la 14 Noemvrie, la anul 1878

(ss) CAROL

Potrivit acestor inalte gândiri şi mărețe preocupări ale înţeleptului nostru Suveran despre reorganizarea și propășirea Dobrogei, statul și biserica a trebuit să statornicească ordinea publică, siguranţa averei și a vieții, relațiunile frăţeşti dintre români și celelalte naţionalităţi străine din Dobrogea, să asigure libertatea cultului și respectul tuturor credinţelor religioase și în sfârșit să garanteze traiul tihnit și propășirea sub toate raporturile vieții omenești.

Insemnătatea deosebită a misiunei episcopatului Dunării de jos faţă de turma cea împestrițată prin mulţimea de naţionalităţi, în Dobrogea, o învederă M. S. Regele, în special, atunci când în ziua de 24 Martie 1879 cu prilejul învestiturei[1]) *P. S. Iosif*

---

[1]) Regretăm că nu am putut aveà la îndemâna datele trebuitoare după care să putem isterisi și ceremonialul alegerei, investiturei și instalării P. S. Iosif ca episcop al eparhiei Dunărei de jos.

Gheorghian ca episcop al eparhiei Dunărei de jos, îi adresà următoarele cuvinte:

„Incredințându-Ți, Prea Sfințite Părinte al episcopie Dunărei de jos, toiagul pastoral al acestei episcopii, nu-Mi ascund dificultățile pe cari Prea Sfinția Ta le vei întâmpinà în această sfîntă și înaltă misiune. Vei aveà a administrà o nouă provincie, pe care Atotputernicul, binecuvântând 'sacrificiile făcute și sângele vărsat de Români, a redat-o patrie i comune. Constatând cu plăcere eminentele calități ce Te disting, înaltele și variile Prea Sfinției Tale cunoștinți, nu Mă îndoesc un singur minut că prin blânda-ți minte care Te animă, vei predicà mulți ani cu fericire cuvântul lui Dumnezeu, pacea și iubirea evangèlică, vei semănà și vei întinde pe pământul Dobregei sămânța românismului, însuflând în nimile nouilor noștri concetățeni spiritul de concordie și de înfrățire, sentimentele de devotament și de iubire către scumpa noastră patrie".

Aceste cuvinte ale înțeleptului Suveran s'au înrădăcinat adânc în inima P. S. Iosif, care luând cârja pastorală și instalându-se în scaunul său episcopal, de îndată și începù cu multă pricepere și cu o pilduitoare blândețe opera de reorganizare a bisericei din Dobrogea, în special, îndrumând clerul către apostolatul înfrățirei populațiunilor *eterogene* și *eteroglote* din această provincie, prin propagarea și întărirea simțimintelor creștinești și românești.

In interesul administrației bisericești ce acum urmà să se inaugureze în Dobrogeea, P. S. Iosif, încă din cele dintâi zile ale episcopatului său la Dunărea de jos, cerù și obținù dela Ministerul Cultelor înființarea a două posturi de protoierei și mai mulți subprotoierei, ba încă și a unui post de revizor ecleziastic, care vizitând și inspectând mai des bisericile și clerul dobrogean, să vegheze mai de

aproape la îndrumarea chemărei preoțești către îndeplinirea apostolatului său[1]).

P. S. Iosif întărì pe ziua de 1 Maiu 1878 în funcția de protoiereu al județului Tulcea pe economul *Gheorghe Rășcanu,* fost slujitor al catedralei episcopale din Ismail, iar ca protoiereu al județului Constanța pe economul *Nicolae Rășcanu,* fost amploiat în cancelaria episcopală. In acest timp ca protoierei eparhiali mai erau: P. C. econom *I. Severin* pentru județul Covurlui și repausatul econom *Alexandru Sudețeanu* pentru județul Brăila.

Credem necesar a reproduce acì cuprinsul decretului episcopal, prin care P. S. Iosif a întărit pe cei dintâi protoierei ai județelor dobrogene[2]).

Iată-l:

IOSIF

DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL EPARHIEI DUNĂREI DE JOS.

Prea Cucerniciei Sale, preotului Gheorghe Rășcanu.

Pentru administrațiunea bisericească a județului Tulcea din Dobrogea fiind necesitate de protoiereu, Eu având în vedere meritele cu cari V'ați distins în posturile bisericești ce ați ocupat, Vă denumesc în asemenea post cu încredere că veți corespunde la așteptarea Mea în dirigirea afacerilor bisericești din acel județ. In girarea acestui post Vă veți conformà întru toate cu sântele canoane ale bisericei noastre ortodoxe, cu regulamentele sântului Sinod al sântei biserici autocefale ortodoxe române, cu instrucțiunile și deslegările ce Vi se vor da dela episcopie, precum și cu legile țărei relative la biserică și cler, făcând a se respectà ele și de clerul și cre-

[1]) A se vedeà adresa Episcopiei cu No. 94 din 12 Aprilie 1879 către Ministerul de Culte și adresele acestuia sub No. 4224 din 18 Aprilie și No. 5621 din 23 Mai acelaș an către chiriarhia Dunărei de jos. Dos. 18/1879.

[2]) Ambele decrete episcopale pentru întărirea acestor doi protoierei ai Dobrogei au acelaș cuprins. Dos. 18/1879.

ştinii, a căror conducere morală religioasă Vi se încredinţează La orice nedumerire, veţi cere deslegarea dela episcopie. Veţi revideà bisericile şi clerul din acel judeţ cât se poate mai des; veţi sfătuì şi îndemnà pe preoţi a-şi trimite pe fii lor, cari vor fi terminat clasele primare, la seminarul eparhial pentru a se pregătì la cariera preoţească prin absolvirea studiilor seminariale. Veţi observà dacă se ţine pe la biserici ordinea şi disciplina bisericească, după cum ea este aşezată prin canoanele sale şi regulamentele sântului Sinod, dacă servitorii bisericeşti îşi îndeplinesc datoriile lor către biserică şi către popor; veţi îndreptà abaterile şi la trebuinţă veţi raportà episcopiei despre necuviinţele grave ce aţi întâmpinat. Preoţilor şi servitorilor bisericeşti să le însuflaţi că ei împlinindu-şi cu sfinţenie datoriile lor către biserică şi către creştinii a cărora mântuire sufletească le este încredinţată, să se poarte cu oamenii cu blândeţe, cu smerenie, cu dragoste, cu răbdare, cu binefacere la nevoe; să nu ia parte la certe şi gâlceve ale poporenilor decât spre a-i pacificà, iar nicidecum spre a-i iritià unul în contra altuia; a se ferì de orice fapte cari ar puteà scandalizà şi a înjosì înaintea oamenilor demnitatea morală a preoţiei. Unde veţi observà abuzuri mai grave, acolo cu deosebire să aţintiţi privirile şi zelul şi acele locuri mai de aproape să le inspectaţi.

Sper că cucernicia Voastră prin activitate, prin zel apostolic, prin cuvântul adevărului şi prin exemplu de virtuţi creştineşti veţi însuflà păstorilor turmei cei cuvântătoare duhul cel bun care trebue să locuiască în inimile servitorilor bisericei lui Hristos.

Pentru bunele servicii în folosul sfintei biserici totdeauna Vă va însoţì binecuvântarea Mea; iar ce este mai presus Dumnezeul milii şi a tot harul desăvârşit, Vă va învrednici la timp de plata servitorului celui credincios, după nemincinosul Său cuvânt.

Datu-s'a acest decret în Galaţi, la reşedinţa episcopiei Dunărei de jos, în anul mântuirei 1879."

No. 149, anul 1879, Aprilie 25.

In ce priveşte înfiinţarea postului de revizor eclezistic, P. S. Iosif, considerând că pentru un

moment nu se puteà găsì un cleric apt și conștient pentru supravegherea reorganizării bisericești din Dobrogea, recomandă Ministerului de Culte pe arhimandritul de scaun *Ieronim Ștefănescu,* care și fu confirmat pe ziua da 1 Iunie 1879, în mod provizoriu, prin înaltul decret domnesc No. 1277 din acelaș an.

Iată și cuprinsul decretului episcopal cu No. 284 din anul 1879, prin care arhimandritul Ieronim fu întărit în funcțiunea de revizor ecleziastic al Dobrogei, și pe care îl reproducem pentru a învederà atribuțiunile ce se impuneau acestei noi și speciale funcțiuni administrative pentru bisericile și clerul dobrogean:

IOSIF

DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL EPARHIEI DUNĂREI DE JOS.

P. C. arhimandrit Ieronim Ștefănescu:

„In urmarea recomandației Mele de sub No. 221, Alteța Sa Regală Domnitorul, după cum Imi comunică D-nul Ministru al cultelor și instrucțiunei publice cu adresa No. 6295, a binevoit prin Inaltul decret No. 1277 a Vă confirmà provizoriu, cu începere dela 1 Iunie curent, în postul de revizor ecleziastic în Dobrogea, pentru administrațiunea bisericească de acolo.

Făcându-Vă cunoscut despre aceasta, Vă învit a pășì imediat în exercițiul funcțiunei, indicându-Vă ca dintre principalele îndatoriri următoarele:

I. A observà dacă protoiereii își îndeplinesc cu exactitate și în conștiință datoriile postului lor.

II. A revizuì toate bisericile ortodoxe și a luà note, cari din ele aparțin populațiunei române, cari celei grece și cari celei bulgare, asemenea la cari populațiunea este mixtă și din câte din cele trei naționalități este compusă.

III. A observà dacă bisericile sunt sfințite în regulă cu

sfintele moaşte şi aromate, cerându-Mi deslegare de sfinţire pentru acele ce nu se vor găsì sfinţite, conform tipicului în asemenea, la timpul când se vor face pregătirile necesare, după sfătuirile ce veţi face poporului.

IV. A cercetà dacă bisericile au sfintele vase, vestmintele şi cărţile necesare serviciului divin, sfătuind poporul a contribuì pentru a le complectà, unde va fi lipsă.

V. A observà dacă se păzeşte pe la biserici disciplina bisericească şi serviciul bisericesc se săvârşeşte în regulă, asemenea dacă la sfintele servicii se pomeneşte numele Suveranului României şi a chiriarhului eparhiei, dând cuvenitele povăţuiri şi sfătuiri pe unde va fi trebuinţă.

VI. A cercetà decretele de hirotonii ale preoţilor şi diaconilor şi a le avizà pe cele în regulă iar pe cele neregulate sau cu îndoială, a le înaintà cu o anume listă la opiscopie; iar în caz când unii din preoţi ori diaconi n'ar fi posedând nici un act pentru hìrotonia lor, le veţi cere probe convingătoare şi le veţi înaintà la episcopie.

VII. A observà dacă nu cumvà pe la unele parohii sunt mai mulţi preoţi decât trebuinţa cere, iar pe la altele lipse, şi găsind asemenea cazuri, veţi îndatorà pe protoierei a luà măsurile cuvenite în competinţa lor.

VII. A observà dacă preoţii cunosc rânduelile bisericeşti, comunicând ştiinţă episcopiei pentru acei ce nu vor fi posedând asemenea cunoştinţe.

IX. A cercetà câţi preoţi ori diaconi sunt hirotoniţi dela punerea Dobrogei în cele bisericeşti sub jurisdicţiunea canonică a episcopiei Dunărei de jos, cu ce regulă, pe ce biserici şi ce cunoştinţi au, comunicându-mi o listă de toţi asemenea hirotoniţi, împreună cu actele ce vor fi posedând.

X. A cercetà dacă preoţii sunt stabili pe la bisericile pentru cari s'au hirotonit, şi pentru acei permutaţi dacă posed actele canonice de permutare, luând notă de acei ce nu vor fi posedând asemenea acte şi povăţuindu-i totodată a-şi regulà poziţiunea lor canonică.

XI. A revizuì monastirile de monahi şi monahii, a observà dacă se păzeşte disciplina monastică prescrisă de canoane şi de regulamentul sfântului Sinod, dacă pravila bisericească se săvârşeşte după tipic, dacă nu se fac călugăriri

fără cuvenită învoire, prescrise de regulamentul sfântului Sinod, conform ordinelor date prin protoiereu, şi dacă nu cumvà se comit neregularităţi şi desordine scandaloase, dând cuvenitele povăţuiri şi sfătuiri.

Către acestea Prea Cuvioşia Voastră, cu ocaziunea revizuirilor ce veţi face, veţi sfătuì totdeauna pe preoţi şi toţi clericii a-şi îndeplinì cu sfinţenie datoriile ce-i privesc către poporenii lor, şi a da exemple de moralitate şi devoţiune creştină societăţei, în mijlocul căreia trăesc, făcând cuvenitele observaţiuni aeelora ce-i veţi găsì negligenţi ori cu purtări necorecte; iar poporenilor le veţi adresà sfătuiri a se supune legilor ţărei şi învăţătorilor bisericei, îndeplinindu-şi datoriile de buni creştini către biserică şi sfinţiţii săi servitori.

Pentru orice nedumeriri veţi întâmpinà Prea Cuvioşia Voastră, îmi veţi aduce la cunoştinţă cazul şi la timp îmi veţi da relaţiile cuvenite despre rezultatul revizuirilor şi dispoziţiile ce prin experienţă veţi crede că ar trebuì a se luà."

No. 248. 1879, Iunie 8.

In ceea ce priveşte starea bisericilor şi clerului din Dobrogea în primul an al trecerii lor sub jurisdicţiunea episcopiei Dunărei de jos, iată ce citim în raportul revizorului eclezisatic sub No. 9 din 5 Octombrie 1879, adresat P. S. Iosif, ca rezultat al primelor sale inspecţiuni şi cercetări:

Prea Sfinţite Stăpâne,

„Făcând revizie bisericilor şi clerului din Dobrogea cu supunere viu a Vă aduce la cunoştinţa Prea Sfinţiei Voastre următoarele:

„Bisericile ce am vizitat sunt în număr de 117 din care 29 în judeţul Chiustengea, iar 88 în judeţul Tulcea, afară de trei monastiri ce se află tot în acest judeţ, despre cari voi notà mai jos. Starea în care se găsesc aceste biserici, în genere vorbind, afară de câtevà excepţii, este rea, cele mai multe din ele sunt făcute din nuele şi vălătuci, nereparate de mai mult timp, lipsite de cele necesarii pentru serviciu şi

desgrădite. Multe sunt numai nişte case ordinare în cari se află câtevà icoane, ba încă una este într'un mic hambar. Nu există la ele epitropii şi nici budget ci se întreţin din ofrandele poporenilor. Cimitirile sunt desgrădite.

„Clericii aflători la aceste biserici sunt în număr de 273, anume: 152 preoţi, 4 diaconi şi 117 cântăreţi. Starea lor atât materială cât şi morală este foarte rea, s'ar puteà face însă o mică excepţiune de câţivà clerici. In privirea cunoştinţelor cerute dela servitorii bisericeşti atât preoţii cât şi cântăreţii nu posed nici un titlu de săvârşirea vre-unui curs de învăţătură seminarială (afară de vre-o doi preoţi bulgari şi cari nu recunosc autoritatea bisericei române); există numai câţivà preoţi cari au făcut câte-o clasă, două şi trei prin seminariile din România, şi cari au trecut in Dobrogea unde au fost hirotonisiţi.

„Aceştia sunt preoţi mai bunişori iar ceilalţi necapabili de chemarea lor necunoscând nici orânduelile bisericeşti, ba mulţi citesc de tot rău.

„Tot astfel de rău şi în privinţa materială, ei nu au salare, nici pământuri pentru cultură, ei sunt angajaţi de poporeni cu hacu care constă din câte-o baniţă de grâu şi una de păpuşoi sau orz de fiecare poporan pentru preot, şi din o baniţă de grâu sau orz pentru dascal şi din micile [veni-turi din biserică.

„Această stare înjosită a clericilor a devenit din cauză că la hirotonirea şi numirea lor nu se căutà capabilitatea lor morală şi ştiinţifică, ci materială, adică cel ce aveà mai multă dare de mână, căci enoriele se vindeau de către Arhierei şi acel ce da mai mult erà preferat. Aceşti preoţi după aşezarea lor în comunele unde cumpărase dreptul de a preoţi, nu se siliau niciodată a învăţà orânduelile şi datoriile privitoare la serviciul lor, ci întrebuinţau toate mijloacele spre a puteà scoate dela poporenii lor sumele cheltuite de ei pentru cumpărarea preoţiei, pentru existenţa lor şi a puteà aveà şi oarecare rezervă, cu care să se poată susţineà în poziţiunea lor, când ar fi concuraţi de alţii, caz care erà foarte des practicat de către Arhiereii ce păstoreau Dobrogea.

„O astfel de tristă şi înjosită stare a clericilor în Dobrogea, creată chiar de către şefii lor spirituali, a fost cauza

că ei nu au avut şi nici nu au vre-o autoritate între enoriaşii lor, şi nici vre-un respect, şi la cea mai mică neînţelegere între ei şi poporani erau înlăturaţi şi înlocuiţi cu alţii, tot cu modul mai sus arătat.

„In judeţul Tulcea se află încă trei monastiri, două de călugări şi una de călugăriţe. Eu nu am făcut nici-o dispoziţie din nou nefiind autorizat, ci numai le-am recomandat împlinirea cu sfinţenie a angajamentelor făcute de ei înaintea lui D-zeu, ascultare, smerenie şi răbdare.

„Am văzut însă printre ei mare parte şi călugări şi călugăriţe aplicaţi către reforme, pe cari, după arătările lor, le reclamă nu numai dreptatea şi bunul simţ, dar chiar şi timpul. Aceste reforme mai cu seamă se cer la monastirile de călugări şi călugăriţe ruşi.

„Din aceste trei monastiri una numită Cocoşu este numai de monahi români, în care se află până la 70 cu fraţii (sau noii începători). Această monastire are o biserică mare de piatră şi un paraclis pentru iarnă. Celelalte două sunt de Ruşi ortodoxi, una de călugăriţe care numără până la 70 monahii cu o biserică mare de lemn şi un paraclis şi alta de monahi cu un paraclis, care numără până la 25 monahi; amândouă monastirile ruseşti de bărbaţi şi femei poartă numirea de monastirea Celic.

„Aceste monastiri, câte treele, îşi agonisesc hrana prin lucrarea pământului şi cultura vitelor. Plătesc dare către Stat ca toţi locuitorii fără osebire, primesc pe străini de toate naţionalităţile şi îi tratează după putere cu ce au; ospitalitatea străinilor ocupă întâiul punct al vieţii lor. La aceste monastiri ar puteà să trimită Protoiereii pe preoţii dela satele vecine cu ele spre a se deprinde orânduelile bisericeşti şi, fiindcă sunt şi sate ruseşti, preoţii ruşi care nu ştiu bine româneşte ar puteà mai cu lesnire să înveţe la monastirea rusească şi pe urmă să depună examen la protopopie.

„Tot în acest judeţ este şi o monastire lipovenească numită Slava, aici se află până la 70 monahi lipoveni. Ei se despart în două, jumătate se numesc ascheţi sau sihastri şi jumătate petrec viaţa de obşte. Această monastire este reşedinţa arhiepiscopului lor numit Irinarch-Slavschi, care este tot odată şi egumenul comunităţei lipovene şi păstor peste toţi lipovenii aflători în Dobrogea.

„Pentru a se puteà face deocamdată oarecare îmbunătățiri pentru biserici cât și pentru clerici, cu supunere comunic Prea Sfinției Voastre opiniunea mea:

I. Pentru biserici, să se înființeze la fiecare biserică o epitropie pentru administrarea ei materială și să se mijlocească la guvern a pune îndatorire comunelor a face îmbunătățirile trebuitoare la biserici (viindu-le și singure în ajutor cu ceea ce poate), și a prevedeà în fiecare an o anume sumă pentru trebuințele bisericei, fiind aceasta o datorință obștească.

II. Pentru cler, să se prevadă în budgetul comunelor măcar câte un mic salar, după mărimea comunelor; apoi să se destine în fiecare comună o știută cătime de pământ și să se dea clerului spre cultivare în profitul său.

III. Pentru instruirea clericilor în orânduelile bisericești preoții și dascălii din comunele care vor fi mai apropiate de protopopie, să fie aduși pe rând la biserica catedrală spre a-i învățà bine și apoi a-i trimite la parohiile lor, iar pentru localitățile mai depărtate, revizorul să-și stabilească locuința provizor unde-i va conveni, pentru a-i învățà singur, fiindcă mulți dintre ei nu au cu ce veni la protopopie spre a petrece mai mult timp acolo în catedrală.

IV. Să se numească încă doi proistoși cari vor fi mai competinți, salariați de Stat, cel puțin cu 60 lei unul pe lună, măcar pentru un an, spre a înlesni pe protoierei în învățarea preoților.

V. Toți profesorii atât la școalele urbane cât și rurale să fie obligați a merge la biserică în fiecare Duminică și alte sărbători mari creștinești și naționale, împreună cu toți elevii; să învețe pe copii între altele respectul ce se cuvine bisericei și servitorilor ei, ca generația tânără ce se educă să se poată desvățà de năravurile sălbatice și superstiția deprinse dela părinții lor.

VI. Să se dea ordin tuturor primarilor ca în zilele de Duminică și sărbători să fie închise toate crâșmele cel puțin până la 12 oare din zi și să silească pe popor a merge la biserică.

VII. Unele dintre biserici au avut câte un mic capital, însă cu venirea războiului ruso-turc cei mai șireți dintre locuitori profitând de acea turburare, au împărțit acel ca-

pital între ei sub cuvânt de împrumut și pe urmă s'au făcut că nu știu nimic. Primarii și preoții să urmărească pe datornici spre a restituì averea bisericei la loc spre a se puteà reparà și cumpărà cele necesare serviciului, pentru care se cere intervenirea Prea Sfinției Voastre către guvern.

„Poporul creștin din Dobrogea de orice nați [illegible] deprins o mulțime de superstiții turcești, cari trebuesc desrădăcinate. Pentru preoți dar se deschide un câmp larg de osteneli; să li se pună deci îndatorire ca în fiecare zi de Duminică și sărbătoare să săvârșească sfânta liturghie după finele căreia să facă predică în biserică, precum și la orice alte servicii particulare religioase, de pe cărțile ce posedă biserica. Protoiereii vor îngrijì pentru acele biserici cari nu au cărți de predică a le procurà de unde se cuvine.

„Pentru a se puteà face aceasta cu mai mare progres este neapărat ca Dobrogea să aibă un predicator care să umble prin orașe și sate predicând cuvântul lui Dumnezeu, acomodând predicile cu priceperea și trebuințele poporului.

„Acest popor trăit atâtea sute de ani sub apăsarea unui guvern necreștin, neavând nici-un conducător înzestrat cu lumina învățăturei și moralei, persecutat în religia sa chiar de guvern și făcându-i-se toate greutățile, el nu a putut a nu împărtășì dela turci o mulțime de superstiții unele mai ridicule decât altele și abateri dela așezămintele bisericei creștine, deșì el în simplitatea sa crede că tot ce au deprins dela străini este tot bun și mântuitor.

Lui îi place libertatea constituțională a României, dar în curând se va vedeà că acest bine, va fi spre mai mare stricare a sa, dacă oamenii în drept atât civili cât și bisericești nu-i vor arătà adevărata cale a libertăței.

„Trecut dintr'odată dintr'un regim de apăsare la o libertate așà de mare fără ca el să poată aprecià și judecà acest bun, va cădeà în alt rău, de aceea trebue a-l aveà sub deaproape priveghere spre a nu abuzà de libertate, până ce cu timpul singur va puteà judecà ceea ce este de folos.

„Spre dezonoarea nației și a legilor țărei, s'a strecurat câțivà notari tocmaì in comune bulgare și ruse, care nu cunosc nici legile țărei, nici limba română și și-au însușit niște drepturi pe cari nu le pot aveà.

„Aşà s'a găsit un notar care s'a dus şi a sigilat o biserică, pe urmă văzând că aceasta nu este de competinţa lui, a desigilat-o dar ameninţând pe locuitori că-i va trimete surgun.

„Un alt notar văzând că comuna votase un mic salar pentru preot, şi la care el se opusese, a chemat pe preot aparte şi ia zis: că el a stăruit pentru a-i face salar, şi că preotul la rândul său trebue să-i fie recunoscător. Preotul l-a întrebat, ca ce recunoştinţă să aibă către el? Notarul i-a răspuns că jumătate din salar să-i dea lui. Preotul i-a răspuns că aceasta nu o poate face fiind şi el om sărac. Atunci notarul a început a-l ameninţà că va lucrà în aşà mod încât îl va trimete surgun şi că dânsul are tot atâta putere ca şi prefectul. Sunt şi alţi notari cari fac multe greutăţi preoţilor; timpul îi va descoperì. Oricât de apăsat erà poporul creştin şi clerul sub guvernul turc, suferià mai cu îngăduinţă aceste loviri în religie ştiind că-i venià dela un guvern străin de el şi prin naţionalitate şi prin religie, însă dela guvernul român nu s'a aşteptat la aceasta. Acestea mi s'au supus de către locuitori în mai multe comuni şi mulţi au arătat regret după administraţia turcească.

„Poporul nu cunoaşte legile ţărei şi orice rău întâmpină dă asupra autorităţii civile şi bisericeşti.

„Dacă guvernul nu va da sprijinul şi ajutorul său celor apăsaţi şi nu va pedepsì pe cei vinovaţi, lesne se poate vedeà la ce capăt vor eşì lucrurile.

„In revizia mea m'am întâlnit cu un scapeţ din Galaţi vagabondând prin Dobrogea; am intrat cu el în conversaţie, mi-a spus că a venit din Basarabia dela comuna Cişmele şi s'a stabilit de câtvà timp în Galaţi; acum însă voeşte a se permutà în Dobrogea, şi că şi-a găsit loc îndemânatec la Isaccea. Intre alte vorbe ce am vorbit cu el despre scopism, i-am zis în derâdere: fiindcă ţineţi aşà de mult la scopism, de ce nu scopiţi şi pe jidani? El mi-a răspuns că jidanul, orice i-ai face, el este tot jidan. Pe urmă l-am întrebat de ce nu ţi-ai ales un alt oraş precum este Tulcea sau Chiustendgia unde populaţiunea este mai mare şi mai cultă? El mi-a răspuns că pentru el Isaccea este locul mai favorabil fiindcă creştinii sunt mai simplì şi că acolo poate trăì mai bine.

Prin urmare scopul său se poate vedeà foarte uşor, adică scopismul: un orăşel mic, nebăgat în seamă poporul simplu, care nu cunoaşte deloc uneltirile scopiţilor; aicea în curând el îşi va formà o bună societate de scopiţi ademenind după metoda lor feluriţi oameni de ambele sexe. Scopiţii din toate ţările sunt goniţi ca criminali, la noi însă nu le zice nimenea nimic.

Eu Vă rog a interveni către guvern spre a nu tolerà de loc trecerea scopiţilor şi stabilirea lor în Dobrogea.

Încheind cu aceasta că dacă guvernul nu ţine seamă mai întâiu de instituţiunile religioase ortodoxe ale ţărei şi trebuinţele locale, bine înţeles că studiate deaproape şi cu multă luare aminte, pedepsind răul şi remunerând binele ori în ce ramură a societăţei, cu toată bunavoinţa şi cheltuelile ce face nu va obţine rezultatul dorit.

Acestea cu supunere aducându-le la cunoştinţa Prea Sfinţiei Voastre, Vă rog a interveni la guvern spre a da cuvenitele ordine autorităţilor civile dobrogene, iar pe dealtă-parte a luà măsurile ce veţi crede mai nemerite pentru instruirea preoţilor şi cultura poporului.

Revizor ecleziastic,
(s) *Arhimandrit Ieronim Ştefănescu.*

Cele mai multe din socotinţele acestui raport, apoi, P. S. Sa în interesul propăşirei bisericei şi clerului dobrogean le şi traduse în fapt prin grabnicile măsuri luate ca: reclădirea vechilor biserici, înzestrarea bisericilor cu odoarele, vestmintele şi cărţile de ritual trebuincioase, instituirea epitropiilor bisericeşti, disciplinarea clerului şi altele.

Pe ziua de 31 Octombrie 1879 arhimandritul Ieronim Ştefănescu, după o scurtă dar demnă funcţionare, demisionă din postul de revizor eclesiastic al Dobrogei şi în locu-i P. S. Iosif întări prin decretul episcopal No. 600 din acelaş an pe arhimandritul *Chiriac Nicolau,* care funcţionă până în

ziua de 1 Aprilie 1880, când revizoratul ecleziastic al Dobrogei se şi desfiinţă.

In urma inspecţiunilor făcute şi de acest al doilea revizor al bisericilor din Dobrogea, iată ce constată şi P. C. Sa prin raportul său No. 20 din 1 Ianuarie 1880 către chiriarhia Dunărei de jos[1]:

«Făcând revizie bisericilor şi clerului din plasa Silistra Nouă, judeţul Constanţa, cu respect aduc la cunoştinţa Prea Sfinţiei Voastre următoarele:

In această plasă sunt 15 biserici în cari se face sfânta liturgie, iar la *5 lipsindu-le prestoalele* se efectuiază serviciul religios *fără a se liturghisi*. Din acele 15 biserici 9 sunt în bună stare având u-şi clădirea de piatră şi mai tot serviciul trebuincios, cu excepţii de câtevà cari au lipsă de complectul cărţilor trebuincioase şi anume:

1. Biserica română din satul *Ostrov* cu o populaţiune de 293 familii; după reparaţia ce i s'a făcut bisericei, este cea mai bună; se serveşte de 2 preoţi şi un dascal; salariile lor sunt după angajamentele ce le au cu locuitorii, cari echivalează la 35 galbeni de fiecare pe an, iar capitalul ce posedă biserica în prezent este de 90 franci.

2. Biserica bulgară din comuna *Almanlău* cu o populaţiune de 385 familii numai bulgare; e servită de 2 preoţi şi 1 dascal, cari sunt salariaţi de locuitorii de acolo după angajamente, echivalând la 65 galbeni de fiecare bisericaş anual, iar capitalul bisericei, după cum rezultă din condica de venituri şi cheltueli, este de 400 franci.

3. Comuna *Gârliţa* are o biserică bulgară cu o populaţiune de 200 familii; se serveşte de 2 preoţi şi un dascal, din cari preotul mai bătrân este român, iar al doilea bulgar. Aceşti preoţi îndeplinesc serviciul divin şi la o biserică din o cătună megieşe cu 60 de familii bulgare. Salariile lor după angajamentele ce au cu locuitorii echivalează la câte 60 galbeni de fiecare bisericaş, iar capitalul bisericei este 494 franci şi 50 bani.

4. In comuna *Bugeag* este o biserică română cu o po-

[1]) Arhiva episcopală: Dosarul 18/1879.

pulaţie de vr'o 70 familii, din cari o mică parte sunt bulgari. Se serveşte de 1 preot şi 1 dascăl, români. Salariile lor după angajamentele ce au cu locuitorii se urcă la 70 galbeni de fiecare pe an. Capitalul bisericei constatat după condică este de 95 franci.

5. Comuna *Calnia* cu o populaţie de 170 familii, are o biserică bulgară; se serveşte de 1 preot şi 1 dascal salariaţi de locuitori, după angajamente, cari echivalează anual la 100 galbeni de fiecare. Capitalul constatat la această biserică este de 319 franci şi 60 bani.

6. Comuna *Demircea* cu o populaţie de 45 familii, are o biserică bulgară ce se serveşte de 1 preot şi 1 dascăl român din satul Cuzgun, ce este în apropiere şi unde nu există biserică, fiind arsă în timpul războiului, după cum se descrie mai jos. Clerul este salariat de locuitorii ambelor comune, echivalând la 45 galbeni de fiecare pe an. Capitalul bisericei este de 60 franci.

7. La comuna *Beilic* e o populaţie de 130 familii; are o biserică română ce se serveşte de 1 preot şi 1 dascal,— deşi mai este un preot bătrân ca de 65 ani, însă fiind *argosit* de mai mult timp de către mitropolitul grec pentru reaua sa purtare, ce nu şi-a corectat-o nici până acum, nu are niciun amestec la această biserică. Clerul este salariat de locuitori după angajamente cari echivalează la 50 de galbeni de fiecare pe an, iar cu a treia parte din subvenţie se întreţine preotul bătrân. Capitalul acestei biserici după arătarea epitropului este de 200 franci.

8. Comuna *Oltina* cu o populaţie de 150 familii române, are o biserică ce se serveşte de 1 preot şi un dascal, salariaţi de locuitori, după angajamente, cari să urcă la 60 galbeni pentru ambii anual; capitalul ce posedă biserica este de 200 franci, însă daţi cu împrumut pe la locultori de către un fost vechiu epitrop, după arătarea noului epitrop, căruia i s'a pus îndatorirea ca imediat să încaseze acei bani cu profitul lor de pe la locuitorii debitori.

9. Biserica din comuna *Satu-Nou* cu o populaţie de 100 familii române, se serveşte de un preot şi un dascal, salariaţi de locuitori după angajamente cari echivalează la 70 galbeni anual pentru ambii. Capitalul bisericei constatat este de 100

franci. Acest cler îndeplineşte serviciul şi la biserica din satul *Pârjoaia,* ce are o populaţie de 17 familii.

10. La comuna *Cozlugea* cu o populaţiune de 134 familii, din care 68 familii române, iar restul turci, are o biserică din nuele, foarte ordinară, acoperită cu stuf; se serveşte de un preot şi un dascal cu subvenţia dela locuitori echivalând pentru ambii la 50 galbeni anual. Acest cler serveşte şi la o biserică din o cătună megieşă numită *Câşla.* Capitalul bisericei constatat e de 300 franci.

11. Biserica din comuna *Lipniţa* este construită din nuele, acoperită cu stuf; are 110 familii numai bulgari şi se serveşte de 2 preoţi şi 1 dascal bulgari, salariaţi tot de locuitori, cari echivalează la 30 galbeni de fiecare pe an. Capitalul acestei biserici constatat în prezent este de 240 franci.

12. La comuna *Para-Chioi* cu populaţie de 100 familii, e biserică română, construită tot din nuele şi acoperită cu stuf. Serviciul divin se efectuează de 1 preot şi 1 dascal cu subvenţie dela locuitori, care în bloc echivalează anual la 70 galbeni; capitalul ce posedă în prezent această biserică este de 230 franci; locuitorii acestei comune, după cum am văzut, sunt decişi ca în primăvară să înceapă clădirea unei noui biserici, având dejà strâns parte din material.

13. Comuna *Caranlâc,* cu 45 familii române, are o biserică asemenea din nuele şi acoperită cu stuf, însă cu desăvârşire ruinată, şi la care serviciul divin se efectuează de clerul din comuna Para-Chioi. Această biserică nu are nici un capital.

14. Comuna *Aliman* cu o populaţie de 75 familii, are biserica română, construită asemenea din nuele vechi şi acoperită cu stuf; se serveşte de un preot şi un dascal, salariaţi de locuitori după angajamente cari echivalează la 50 galbeni pentru ambii anual. Acì s'a început clădirea unei noui biserici din material nearzător (de piatră); nu are însă nici un capital până în prezent.

15. Comuna *Mârleanu* cu o populaţie aproape de 100 familii române are biserica construită din nuele, în stare cu totul deplorabilă; serveşte un preot cu un dascal, salariaţi de locuitori după angajamente, ambii cu 50 galbeni anual, socotit aceştia în producte şi alte înlesniri. Capitalul acestei biserici

constatat a fi de 216 franci, este dat cu dobândă pe la locuitori de vechiul fost epitrop, însă acestui nou actual i s'au pus serioasă îndatorire ca imediat să scoaţă aceşti bani de pe unde ştie că sunt creditaţi.

Bisericile la cari serviciul religios se efectuează fără a se puteà face sfânta liturghie.

1. Comuua *Galiţa* cu o populaţie de 60 familii bulgare, are o mică bisericuţă construită din nuele, la care serveşte un preot bătrân şi un dascal cu subvenţie dela locuitori, echivalând pentru ambii la 40 galbeni anual. Capitalul acestei biserici e constatat în prezent la 69 franci şi 12 bani. Populaţiunea şi-a exprimat dorinţa de a începe în primăvara anului curent clădirea unei noui biserici cu spesele lor, înzestrând-o cu toate cele necesare, ca astfel să poată vedeà şi ei în biserică servindu-se sf. liturgie, căci până acum sunt ca şi nişte păgâni.

2. La comuna *Isichioi* cu o populaţie de 60 familii bulgare, este o bisericuţă construită din nuele, la cari serviciul divin se efectuează de acelaş preot din Gârliţa; nu am putut să constat nici un venit la această biserică, şi acì creştinii şi-au arătat dorinţa de a începe în primăvara anului curent construcţiunea unei noui biserici cu a lor cheltuială.

3. Biserica dela satul *Cuind-Giuc* cu o populaţie de 50 familii bulgare este servită de preotul dela comuna Galiţa; biserica nu are nici un capital până în prezent.

4. Comuna *Pârjoaia* cu o populaţie de 17 familii române are o mică bisericuţă construită din nuele şi acoperită cu stuf, la care serviciul religios se efectuează de clerul din Satul-Nou; atât locuitorii cum şi proprietarul din această comună fac rugăminte pentru instalarea unui preot, căruia se obligă a-l îndemnizà cu un salar de aproape 80 galbeni pe an, făcându-i şi alte înlesniri.

5. Comuna *Câşla* cu o populaţie de 35 familii române are o mică bisericuţă din nuele şi acoperită cu stuf, iar serviciul divin se efectuează de clerul bisericei din comuna Cozlugea; capital nu are nimic.

Totodată respectuos mai aduc la cunoştinţă, Prea Sfin-

ţite Stăpâne, că la comuna Cuzgun biserica a fost arsă de Berchezi în timpul rezbelului din 1877—78 şi locuitorii în prezent, în urma sfătuirilor ce le-am dat, au strâns un capital de 700 franci, începând şi strângerea materialului necesar pentru clădirea unei noi biserici în primăvara anului curent.

Comunele *Asarlâc, Dobromir* şi *Ghiolpunar,* cari sunt populate de creştini ca la 140 familii, fiind foarte megieşite cred a li să da un preot, că prin acest mod lesne se va puteà cenvertì creştinii la o adevărată cale, putându-se în curând a se construì şi o biserică.

Cu astă ocazie am constatat ca preoţii mai la toate bisericile afară de câtevà au dreptul a dohovnicì, însă parte din ei îndeplinesc acest mister cu arătare că arhiereul ce i-au hirotonisit le-au dat binecuvântare; după cererea locuitorilor îmi permit a vă propune Prea Sfinţite Stăpâne ca să se acorde dreptul de duhovnicie şi acelor preoţi cari nu au acest drept, de oarece unii au executat taina duhovnicească şi întru cât aceşti preoţi merită a li se da acest drept.

Asemenea am constatat că la unele biserici lipseşte sfintele moaşte la prestol, precum şi la antemise însă am întrebuinţat toate mijloacele de povăţuiri şi bună înţelegere, ca în curând să fie gata, când îndată voi cere binecuvântarea Prea Sfinţiei Voastre a se sfinţì.

Decretele de hirotonie sunt în regulă şi vizate de protoierei.

După instrucţiile ce am dat preoţilor dela bisericile din această plasă, văd că în prezent corespund datoriilor lor şi serviciul bisericesc îl îndeplinesc în toată regula cuvenită.

In tot parcursul reviziei am căutat a sfătuì pe preoţii de a-şi îndeplinì cu sfinţenie datoriile lor, precum şi pe popor de a se supune legilor ţărei şi învăţăturilor bisericei îndeplinindu-şi fiecare datoriile lor de buni creştini către biserică şi către cler, iar acolo unde le lipsesc biserici să contribuiască în unire pentru edificare de biserici, unde în mai multe părţi a şi început a se strânge bani şi a se adunà materialul necesar pentru construcţie.

Am mijlocit atât d-lor prefecţi, precum şi administratorilor de a da ordine primarilor a prevedeà în budgetele anului curent 1880 pentru cler câte o sumă, unde li s'a şi

asigurat câte de la 10 franci în jos pe lună de fiecare preot după mijloacele comunei.

. . . .

Pentru lăţirea credinţei şi întărirea bisericei şi depărtarea tuturor superstiţiilor şi bigotismului ce există între mare parte din locuitori, cred necesar intervenirea către D-l Ministru de Culte, pentru a se da ordin prin D-nul revizor şcolar către învăţători şi institutori a face şi dânşii predicile necesare pe la biserici în toate duminicile şi serbătorile; îndată după sărbători nu voiu lipsi, Prea Sfinţite Stăpâne, a începe revizia în plăşile Hârşova şi Medjidia, care iarăşi după terminare respectuos voiu prezentà raportul meu detaliat.
Binevoiţi, Vă rog, etc.»

Am reprodus în întregimea lor aceste rapoarte ale revizoratului ecleziastic ca singurele acte în cari se poate oglindì reala stare a bisericilor și clerului dobrogean în epoca episcopatului P. S. Iosif.

* * *

Din cele arătate despre starea religioasă a populațiunei din Dobrogea până în timpul realipirii ei la sânul țărei mume (§ 7), am văzut că la această dată de mare însemnătate, se găsiau în Dobrogea 117 (una sută șeaptesprezece) biserici deservite de 151 (una sută cincizeci și unu) preoți, și anume: 36 biserici cu 40 preoți în județul Kinstendge și 81 biserici cu 111 preoți în județul Tulcea.

De asemenea am văzut că mai toate aceste biserici se găsiau în așà rele condițiuni încât nici că se puteà săvârșì în ele dumnezeeștile slujbe. Erau, precum se constată și din rapoartele revizorilor bisericești ai Dobrogiei, mici, întunecoase, lucrate din lemn sau vălătuci și acoperite cu stuf și așà de învechite și derăpănate încât la începutul administrațiunei eparhiale românești de sub episcopatul P. S.

Iosif, din totalul de 117 biserici existente pe atunci în Dobrogea erau recunoscute numai 42 (patruzeci și două) ca fiind în condițiuni statisfăcătoare, și anume 17 biserici din județul Kiustendge și 25 din județul Tulcea.

Lipsa sfintelor locașuri deci erà din cele mai îngrijitoare pentru populațiunea dobrogeană și de aceea *clădirea de biserici și înzestrarea lor cu toate odoarele, cărțile, vestmintele și obiectele trebuitoare cultului creștinesc* a trebuit să fie cea dintâiu și mai de căpătenie preocupare a episcopatului român dela Dunărea de jos.

Clerul dobrogean de atunci, încă lăsà mult de dorit cu privire la starea lui materială, morală, și culturală, din cauza relei administrațiuni canonice a chiriarhilor străini din Tulcea și a celui din Silistra, și de aceea *ridicarea stărei morale și culturale a acestui cler, întărirea demnității și a activității preoțești în această nouă provincie românească,* erà încă o preocupare de mare însemnătate pentru chiriarhul român al nouei eparhii dela Dunărea de jos, — preocupare care de timpuriu a trebuit să fie deslegată prin măsuri energice și serioase, cari să îndrumeze mersul afacerilor bisericești spre bine și spre propășire, atât prin reclădiri de biserici cât și prin regenerare și disciplinare în cler.

Următoarele tablouri despre situația numerică a bisericilor și clerului din Dobrogea, întocmit după datele ce am găsit în lucrările arhivei episcopale din anul 1885[1]), deci către sfârșitul episcopatului

---

[1]) Rapoartele: No. 91 din 27 Martie 1885 al Protoieriei județului Covurlui; No. 364 din 30 Aprilie 1885 al Protoieriei județului Brăila; No. 117 din 20 Aprilie 1885 al județului Tulcea; No. 460 din 19 Octombrie 1885 al Protoeriei județului Constanța. (Dosarul No. 25 din 1885).

P. S. Iosif, ne vor da măsura să cunoaștem și statistica bisericească a eparhiei Dunărei de jos de sub episcopatul P. S. Sale.

Iată-le:

a) *Situația numerică a bisericilor și clerului din județul Tulcea*

Plășile	LOCAȘURI				CLER			OBSERVAȚII
	Biserici	Case de rugăciuni	Monastiri	TOTAL	Preoți	Diaconi	TOTAL	
Tulcea. . . .	27	3	2	32	25	2	27	Din actele arhivei, nu s'a putut preciză și naționalitatea enoriașilor.
Măcin	23	—	1	24	24	1	25	
Babadag. . .	31	4	—	35	44	—	44	
Sulina	7	—	—	7	12	—	12	
Total . . .	88	7	3	98	105	3	108	

b) *Situația numerică a bisericilor și clerului din județul Constanța*

Plășile	LOCAȘURI				CLER			BISERICI CU ENORII				
	Biserici	Case de rugăciuni	Monastiri	TOTAL	Preoți	Diaconi	TOTAL	Române	Ruse	Greco	Bulgare	TOTAL
Kiustengea . . .	3	1	—	4	6	—	6	2	—	1	1	4
Medgidia . . .	8	—	—	8	8	—	8	8	—	—	—	8
Silistra-Nouă . .	21	1	—	22	18	—	18	15	—	—	7	22
Hârșova . . .	11	3	—	14	16	—	16	14	—	—	—	14
Mangalia	3	—	—	3	2	—	2	1	—	1	1	3
Total . . .	46	5	—	51	50	—	50	40	—	2	9	51

Deci, sub episcopatul P. S. Iosif, numărul bisericilor dobrogene se sporise la cifra de 134 biserici, din cari cea mai mare parte, prin reparațiuni mai mult sau mai puțin radicale și întrucâtvà prin noi construcțiuni, se găsiau în condițiuni satisfăcătoare pentru săvârșirea sfintelor slujbe. Pe lângă acestea mai erau apoi 12 case de rugăciune și 3 biserici monastirești, cari toate în sumă de 149 de sfinte locașuri erau deservite de 158 preoți între care și 3 diaconi.

Tot în această epocă, către sfârșitul episcopatului P. S. Iosif, iată care erà și situația bisericilor și clerului din județele Covurlui și Brăila cari dimpreună cu Dobrogea, alcătuiau — ca și astăzi — teritoriul jurisdicțional al eparhiei „Dunărei de jos“:

a) *Situația numerică a bisericilor și clerului din județul Covurlui.*

Plășile	LOCAȘURI				CLER			BISERICI CU ENORII				
	Biserici	Case de rugăciuni	Monastiri	TOTAL	Preoți	Diaconi	TOTAL	Români	Ruși	Greci	Bulgari	TOTAL
Siret	49	—	—	49	87	8	95	48	—	1	—	49
Prut	30	—	—	30	37	—	37	30	—	—	—	30
Horincea . . .	38	—	—	38	37	—	37	38	—	—	—	38
Total . . .	117	—	—	117	161	8	169	116	—	1	—	117

b) *Situația numerică a bisericilor și clerului din județul Brăila.*

Plășile	LOCAȘURI				CLER			BISERICI CU ENORII				
	Biserici	Case rug.	Monastiri	TOTAL	Preoți	Diaconi	TOTAL	Români	Ruse	Greco	Bulgare	TOTAL
Vădeni. . . .	37	—	—	37	65	4	69	35	—	1	1	37
Balta	16	—	—	16	22	—	22	16	—	—	—	16
Total . . .	53	—	—	53	87	4	91	51	—	1	1	53

Totalizând situațiile numerice de mai sus, ale bisericilor și clerului din cele patru județe sau protopopii ale eparhiei Dunărei de jos, găsim:

Protopopiile	LOCAȘURI				CLER			BISERICI CU ENORII				
	Biserici	Case rug.	Monastiri	TOTAL	Preoți	Diaconi	TOTAL	Române	Ruse	Greco	Bulgare	TOTAL
Covurlui	117	—	—	117	161	8	169	116	—	1	—	117
Brăila	53	—	—	53	87	4	91	51	—	1	1	53
Tulcea	88	7	3	98	105	3	108	98	—	—	—	98
Constanța . . .	47	5	—	51	50	—	50	40	—	2	9	51
Total . . .	304	12	3	319	403	15	418	305	—	4	10	319

Deci dar, constatăm că spre sfârșitul episcopatului P. S. Iosif, eparhia Dunărei de jos aveà trei sute patru biserici, douăsprezece case de rugăciune și trei biserici monastirești deservite de patru sute trei preoți și cincisprezece diaconi.

In epoca episcopatului P. S. Iosif, cea mai mare parte din clerul și bisericile acestei eparhii — ca în tot restul țărei — erau întreținute de comune și de obștia locuitorilor, și prea puține de stat.

Cu îndatorirea de a tratà despre celelate așezăminte culturale, administrative și bisericești, atârnătoare de această eparhie în epoca P. S. Iosif, în alte capitole anumite, încheem cele ce preced prin următoarele câteva date despre viața și activitatea acestui iscusit și blând arhipăstor, care cu multă demnitate a îndrumat administrația bisericească a eparhiei Dunărei de jos către adevărata ei menire timp de aproape șeapte ani, adică dela 24 Martie 1879 până în ziua de 20 Noembrie 1886, când prin glasul marelui colegiu electoral fu ales și ridicat la suprema treptă de Mitropolit al Ungrovlahiei și Primat al României, unde pentru a doua oară se găsește și astăzi.

Inaltul ierarh al bisericei române, *Iosif Gheorghian*, este fiu de preot și s'a născut în Botoșani, în ziua de 29 August 1829. A făcut studiile în Iași la școala «Trei Ierarhi» și în Academie. Din tinerețe a avut o deosebită înclinațiune către monahism pe care l'a și îmbrățișat în anul 1846 când erà în vârstă numai de 17 ani. Tot în acelaș an pe ziua de 10 Decembrie, a fost hirotonit în diacon și trimis în serviciul capelei române din Paris, cu care prilej își desăvârși studiile pe lângă renumiții profesori dela Sorbona [1]).

---

[1]) Cousin, Guizot, Michelet, Marc Girardin și alții.

In anul 1863, întorcându-se în ţară, a fost hirotonit în preot şi întărit în funcţiunea de egumen al monastirei Todireni din Burdujeni.

In anul 1865, a fost hirotonit în catedrala mitropolitană din Iaşi ca arhiereu şi apoi *numit* ca episcop al eparhiei Huşilor pe temeiul unui simplu decret domnesc, potrivit legei domnitorului Cuza-Vodă.

In anul 1879 a fost *ales* şi mutat ca episcop al eparhiei Dunărei de jos, pe care a păstorit-o cu mult înteres, până către sfârşitul anului 1886 când prin votul reprezentanţilor naţiunei şi bisericei noastre a fost ales ca mitropolit al Ungrovlahiei şi Primat al României, în locul răposatului mitropolit Calinic Miclescu.

In această înaltă demnitate a reprezentat biserica noastră până în ziua de 1 Mai 1893, când slăbit de puteri se retrase prin demisiune şi se aşeză în sf. monastire Căldăruşani pentru linişte, studii şi îndeletniciri pioase.

După trei ani, şi anume în ziua de 5 Decembrie 1896, după retragerea fostului mitropolit Ghenadie. I. P. S. Iosif primì să fie reales ca mitropolit al Ungrovlahiei, calitate în care se găseşte şi astăzi.

In afară de ocupaţiunile impuse înaltelor demnităţi ce i s'au încredinţat în biserica regatului României, I. P. S. Iosif s'a mai străduit şi cu îmbogăţirea literaturii noastre bisericeşti. O predilecţie deosebită a avut I. P. S. Sa pentru lucrările vechilor istorici bisericeşti pe care li-a tradus şi tipărit mai pe toate.

Pentru ale sale merite literare Academia Română l'a proclamat ca membru de onoare al ei şi tot pentru aceleaşi merite i s'a dat frumoasa răsplată «Benemerenti clasa I».

§ 17.

Alegerea şi investitura P. S. Dr. Partheniu ca episcop al eparhiei Dunărei de Jos

Prin alegerea şi ridicarea P. S. Iosif Gheorghian la înalta demnitate de mitropolit al Ungro-Vlahiei, scaunul episcopal al eparhiei Dunărei de Jos devenind

Episcopul PARTHENIE S. CLINCENI

1886—1902

vacant, marele colegiu electoral fu convocat pentru ziua de 10 Decemvrie 1886 spre a se procedà la alegerea noului episcop al acestei eparhii.

In această zi, Mercuri, la ora 1 p. m., după ce în prezența PP. SS. membrii sinodali, a domnului ministru de culte D. Sturdza și a mai multor d-ni senatori și deputați se săvârșì cuvenitul Te-Deum în catedrala mitropoliei din Capitală, toți membrii marelui colegiu s'au întrunit apoi în localul adunărei deputaților unde sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat au procedat la alegerea noului episcop al Dunărei de Jos [1]), în urma căreia P. S. arhiereu Partheniu Clinceanu-Băcăoanul, a fost proclamat ales ca episcop al Dunărei de Jos [2]).

Noul ales rostì atunci următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sânțite Stăpâne,
PP. SS. Membri,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

„Actul ce ați săvârșit azi în favoarea mea este prea mare, momentul prea solemn, pentru ca eu să pot rămâne nemișcat. Votul D-voastre m'a culmat de onoruri; le primesc cu bucurie și vă mulțumesc cu recunoștință, pentru că ele îmi impune o grea sarcină, îmi confiază o mare misiune. Deferența D-voastre pentru mine o consider ca expresiunea celui mai înalt interes ce

---

[1]) Tot în acea ședință marele colegiu a făcut și alegerea noilor episcopi ai eparhiilor Râmnicului Noului Severin și Hușilor, cari rămaseră vacante prin demisiunile PP. SS. Iosif și Calinic.

[2]) Rezultatul scrutinului fu: votanți, 224; majoritatea absolută, 130; buletine albe, 22.

Au întrunit: P. S. arhiereu Partheniu Clinceanu-Băcăoanul, 195 voturi; P. S. arhiereu Inochentie Ploeșteanu, 5 voturi, și P. S. arhiereu Calistrat Orleanu, 2 voturi.

D-voastre păstrați pentru propășirea și buna stare a țărei și a Bisericei române.

Fiu al poporului, eu de mult am legat în sufletul și inima mea iubirea de țară cu iubirea de libertate și iubirea de libertate cu iubirea de ordine și stabilitate. Pe aceste sentimente voesc să edific cu D-voastră templul credinței și al aspirațiunilor strămoșilor noștri. Dacă marele Colegiu al Eclesiei autocefale române ortodoxe a căutat o forță în mine, alesul său la scaunul episcopiei Dunărei de Jos, apoi vă rog să credeți că va găsì o voință nestrămutată pentru împlinirea datoriilor ce-mi impune sarcina ce ați binevoit a-mi încredința.

Tron, Constituție și Biserică sunt temeliile puternice ale țării mele. Voiu servì cu credință țara; voiu fi devotat Tronului; voiu lucrà din răsputeri pentru împlântarea dreptei credințe în suflet și inima poporului român și voiu aveà o mare recunoștință pentru acea pleiadă de bărbați cari, în timp de o jumătate secol, au lucrat pentru ridicarea țării, trecând-o dela vasalitate la independență și dela independență la Regat.

Mulțumind marelui colegiu de înalta încredere ce a avut în mine, dați-mi voe să strig cu D-voastră :

Trăiască România!
Trăiască M. S. Regele și M. S. Regina!
Trăiască marele colegiu electoral".

După ce marele colegiu făcù și alegerea noului episcop al eparhiei Hușilor în persoana P. S. arhiereu Silivestru Piteșteanu, și cea a noului episcop al eparhiei Râmnìcului Noului Severin în persoana P. S. arhiereu Ghenadie Craioveanu, apoi I. P. S. mitropolit președinte, declară ședința colegiului închisă.

Vineri 12 Decemvrie, fiind ziua hotărîtă pentru

învestitura PP. SS. episcopi aleși la eparhiile Râmnicului Noului Severin, a Hușilor și a Dunărei de Jos, într'un mare cortegiu [1]) PP. SS. LL. sunt conduși la palatul regal, unde îi întâmpină adjutantul de serviciu, prefectul palatului și alți adjutanți regali.

In sala tronului se aflau: PP. SS. membri ai sfântului Sinod, d-nii miniștri, reprezentanții adunărilor legiuitoare, d-nii președinți și d-nul procuror general ai înaltei curți de casație, d-nul președinte și procuror ai înaltei curți de compturi, d-nul primar al capitalei, d-nul general comandant al Corpului II de armată cu d-nii generali și șefi de corpuri din capitală și alții.

Apoi, M. S. Regele, precedat de d-nii adjutanți și de d-nul prefect al palatului, își face intrarea în sala Tronului, unde și după care adjutantul de serviciu întroduse pe rând, pe câte unul din PP. SS. episcopi aleși.

După ce P. S. Partheniu fu condus în fața tronului, I. P. S. mitropolit al Moldovei și Sucevei înmânând M. S. Regelui toiagul scaunului episcopiei Dunărei de Jos, zise:

Sire,

„Scaunul de episcop al Dunărei de Jos a rămas vacant prin înălțarea la scaunul de Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat

---

[1]) Cortegiul, potrivit unei anumite programe a ceremoniei acestor învestituri, porni în ordinea următoare: 1) D-nul Prefect al Poliției, 2) Două plutoane din regimentul 2 roșiori, 3) Trăsura Curții Regale cu II. PP. SS. Mitropoliți, 4) Trăsura Curții Regale cu PP. SS. Episcopi aleși la eparhiile Râmnicului și Hușilor, 5) Trăsura Curții regale cu P. S. Episcop ales la eparhia Dunărei de Jos, 6) Două plutoane din regimentul 2 roșiori și 2 ofițeri ai escadronului de escortă cari însoțiau pe lături trăsurile curții regale.

al României, a Inalt Prea Sânțitului Părinte Iosif.

In ziua de 10 Decemvrie, colegiul electoral, prevăzut de lege, a ales la acest sânt scaun pe Prea Sânțitul arhiereu Parthenie Băcăoanul.

Majestatea Voastră a bine-voit a întărì prin decretul Său această alegere.

Viu dar cu respect, Sire, să Vă rog să dați P. S. părinte Parthenie învestitura de episcop al Dunărei de Jos".

Atunci Majestatea Sa remite noului ales toiagul episcopal, adresându-i următoarele cuvinte:

„Incredințez Prea Sânției Tale cârja episcopală pentru a păstorì turma eparhiei Dunărei de Jos".

P. S. episcop Partheniu, primind cârja pastorală, răspunse:

.Sire,

„Votul marelui colegiu al Bisericei noastre m'a trimis să primesc astăzi din mâinile Majestății Voastre toiagul păstoriei peste eparhia Dunărei de Jos; îl primesc cu umilință.

El îmi este îndoit de scump: întâi, pentru că îmi dă o autoritate spirituală asupra acelei eparhii care a avut fericirea să fie condusă de acel Prelat, a cărui bunătate și blândețe, ale cărui virtuți și sentimente religioase și ale cărui fapte patriotice și naționale a făcut pe națiune să-l cheme la tronul primațial al Bisericei române; și al doilea, pentru că eparhia Dunărei de Jos cuprinde în sine și acea provincie care ne amintește laurii și gloria ce Majestatea Voastră ați cules pe amândouă laturile Dunărei.

Aceste două împrejurări îmi indică, Majestate, într'un mod viu linia de purtare ce trebue să țin ca episcop succesor al unui bărbat, care

a culeș cele mai călduroase manifestațiuni de iubire dela credincioșii eparhiei sale și ale țărei întregi.

Cel mai mic între cei chemați la conducerea năvei Bisericei române, eu nu voiu uità că scaunele eparhiilor acestei Biserici au o istorie, care compune istoria Bisericei române și care se identifică în corp și în spirit cu istoria poporului român.

Acì este câmpul de activitate al episcopatului român și acì el trebue să lucreze cu sufletul și cu inima, ca să facă a nu se citì în istoria țării decât fapte mărețe, virtuți religioase, naționale și patriotice, și sunt convins, Majestate, că Țara și Biserica lucrând pe această cale, merg împreună la mărire.

Promit dar, înaintea Majestății Voastre, a membrilor sântului Sinod și a reprezentanților națiunei că voiu pune în serviciul Țărei și al Bisericei române toată activitatea și ființa mea.

Credința și devotamentul ce datoresc Țărei, datoresc și Majestății Voastre, carele necontenit cugetați, necontenit lucrați la mărirea și la întărirea acestui de Dumnezeu binecuvântat regat al României și a sântei Biserici ortodoxe române.

Trăiască Majestatea Voastră!
Trăiască M. S. Regina!
Trăiască România!"

M. S. Regele, apoi, ținù nouilor PP. SS. Episcopi investiți o vie cuvântare despre rostul chemării episcopale, și între altele, adresându-se și P. S. Partheniu, îi zise:

„Fericit ești Prea Sfințite, episcop al Dunărei de Jos, de a păși pe urmele a doi pastori vrednici și cuvioși, cari au sădit în această eparhie sămânța credinței celei adevărate.

Găseşti dar, Prea Sânţite Părinte, un ogor pregătit.

Sunt convins că vei pune în lucrarea lui toată osârdia şi stăruinţa pentru ca să producă roadele cele mai bune, cari răspândindu-se în eparhia Ta vor contopi cu desăvârşire ţinuturile noastre de pe amândouă ţărmurile Dunărei de Joş".

Terminându-se [1]) solemnitatea acestor investituri, PP. SS. ierarhi fură conduşi în aceeaş ordine, cu acelaş ceremonial şi în sunetele clopotelor tuturor bisericilor, la catedrala mitropoliei din Capitală, unde se săvârşi cuvenitul Te-Deum de mulţumire.

§ 18.

Administraţia eparhială sub episcopatul P. S. Dr. Partheniu S. Clinceni.

Am văzut că spre sfârşitul anului 1886 o nouă schimbare se face în conducerea destinelor eparhiei Dunărei de Jos.

In locul P. S. Iosif Gheorghian, ales şi ridicat pe scaunul de Mitropolit Primat al ţărei noastre, marele colegiu electoral alege ca episcop al Dunării de Jos, pe P. S. Partheniu Clinceni, care, în adevăr după augustele cuvinte ale M. S. Regelui, găsià spiritualul ogor al Dunărei de Jos pregătit deja de către cei doi arhipastori, repausatul *Melhisedec* şi *I. P. S. Iosif*. Urmà deci pentru P. S. Sa înalta şi sacra datorie de a semănà şi cultivà în poporul dela Dunărea de Jos, adevăratele şi curatele simţiminte

---

1) Ne arătăm părerea de rău că nu am putut aveà la îndemână oare care notiţe şi despre instalarea P. S. Partheniu în scaunul reşedinţei sale episcopale din Galaţi.

creștinești și cetățenești, mai ales în Dobrogea, unde nevoile religioase, culturale și morale încă reclamau grabnice măsuri și mari sacrificii.

In primul rând, cu toate îmbunătățirile aduse, sub episcopatul P. S. Iosif, bisericilor vechi existente la realipirea Dobrogei, totuș multe din aceste sfinte locașuri încă rămaseră improprii pentru închinarea lui D-zeu. Populațiunea dobrogeană înmulțindu-se și cultivându-se cu timpul sub binefăcătoarele raze ale libertății, dreptății și civilizației stăpânirei românești, resimțià acum prin ea însăși nu numai lipsa de biserici dar și trebuința neapărată de a înlocuì bisericuțele și casele de rugăciuni vechi, joase și neîncăpătoare cu niște locașuri cât mai mărețe și mai demne pentru închinarea lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, la începutul anului 1886, în urma hotărîrei guvernului nostru de a se da pământ în Dobrogea tuturor Românilor cari vor voì să se așeze în această provincie, începe a venì acì mulțime de români de prin județele: Brăila, Covurlui, Ialomița, Râmnicu-Sărat, Buzău, Argeș, Teleorman, Vlașca ba încă și de peste munți.

Acești noi împământeniți dobrogeni se așezară neapărat în vechile vetre ale satelor părăsite de Turci sau Tătari încă de pe vremea războiului. Prin aceste așezări românești în Dobrogea, vechile sate părăsite, ca și părțile ce fuseseră locuite de Turci și Tătari, își schimbară cu desăvârșire înfățișarea lor, căci pe ruinile satelor turcești sau tătărești, se înființară sate românești în care urmà să se întroneze viața și moravurile românești și creștinești.

Din nefericire însă, în aceste noui sate românești nu se găsià nici preot, nici biserică și bietul

român emigrat și așezat în Dobrogea trăià — după vorba lui — „ca în țara păgânilor".

Satele românești vechi și băstinașe cu preoți și biserici se găsiau cele mai multe în dealungul Dunării, deci în depărtări prea mari de nouile sate unde se așezară românii de curând veniți. Faptul că pe aci, dânșii nu auziau, Duminica și sărbătorile, nici toaca, nici clopotul bisericei și nici glasul preotului, așà precum erau deprinși în vechile lor sate părintești și strămoșești de unde aù plecat, îi nemulțumiau mult.

Rămâneau mâhniți și îndurerați până în adâncul sufletului când se vedeau lipsiți de sfatul preotului în toate nevoile vieței lor; iar când prevedeau că în nouile lor sate, departe de vetrele și căminele lor părintești, vor fi primejduiți chiar să moară nemărturisiți și neîmpărtășiti, ba încă să fie și înmormântați fără preot, cazuri triste de cari s'au și întâmplat, apoi tânguirea lor erà sfâșietoare iar amărăciunea li umplea sufletul.

Este vrednic de notat faptul că până în anul 1894 chiar, în întreaga plasă Mangalia nu se găsià decât un singur preot, care și el erà chemat și hărțuit necontenit pe drumuri, din sat în sat, pentru nevoile religioase ale populațiunilor creștine din această plasă.

Această lipsă de preoți și de biserici impuneà chiriarhului Dunărei de Jos marea sarcină de a le trimite păstori duhovnicești, al căror apostolat în aceste părți erà de cea mai sfântă și mai grabnică trebuință, nu numai în a se osteni îndemnând stăruitor pentru zidirea de biserici și spre a îndeplini nevoile religioase în popor, dar și spre a întări credința și a înrădăcinà dragostea de neam și a legii strămoșești.

De aceea P. S. Sa, încredințându-se prin repetitele sale vizite canonice despre reala stare religioasă a populațiunei dobrogene, în special, constatând nevoile a avizat la măsurile de îndreptare și rezultatul definitv fu că pe de o parte s'au zidiat și s'au reconstruit multe biserici în Dobrogea, și anume vr'o 58 în județul Tulcea și vr'o 40 în județul Constanța, iar pe de altă parte au fost hirotoniți mulți preoți cu cari s'au putut face preîntâmpinare și s'a putut aduce o îndulcire nevoilor religioase și morale ale poporului dobrogean, cu toate că pe ici pe colo au mai rămas comune lipsite de preoți și de biserici, după cum vom vedea.

In deosebi, sub episcopatul P. S. Partheniu și prin ale sale stăruinți, în interesul propășirei stărei religioase și morale a populațiunii dobrogene, se numì și un *predicator ambulant* pentru întreaga Dobroge, care în persoana d-lui Ioan Măgură [1]), funcționă dela 1 Aprilie 1890 și până în anul 1891, cu îndatorirea de a predicà prin bisericile și satele dobrogene învățătura evangelică spre binele și spre folosul sufletesc al mulțimei.

In decursul anului 1891, se mai adaugì numirea unui al doilea predicator în Dobrogea, în persoana părintelui G. Andreescu [2]) cu însărcinarea de a predicà în Duminici și sărbători prin bisericile și satele din județul Tulcea, în timp ce celui dintâi, d-lui Ioan Măgură, i se lăsase sarcina de a predicà prin bisericile și satele din județul Constanța [3]).

Amândoi acești predicatori se achitară de mi-

---

[1]) Astăzi avocat în Galați.

[2]) Fost slujitor al catedralei episcopale și mai apoi la biserica „Vovedenia" din Galați.

[3]) Această funcțiune erà plătită de Ministerul cultelor cu 300 lei lunar

siunea lor de a învăță și lumină cutreerând Dobrogea până în anul 1894, când pr. Andreescu rămase singur ca predicator al Dobrogei până mai târziu.

Nu mai puțin P. S. Partheniu a lucrat și a luptat pentru garantarea respectului, disciplinei și bunei rândueli din partea tuturor celorlalte biserici ale comunităților străine aflate în cuprinsul jurisdicțional al eparhiei Dunărei de Jos, și mai cu seamă din partea comunităților grecești, cari năzuiau la nesupunere față de chiriarhia românească. Cestiunea bisericei comunităței elene din urbea Sulina, ridicată de P. S. Sa în Senatul țărei noastre, l-a caracterizat ca pe un apărător zelos al drepturilor bisericei și al episcopatului român.

In general, situația generală a parohiilor bisericilor și clerului din eparhia Dunărei de Jos, sub episcopatul P. S. Partheniu, întocmită după datele confirmate de sf. Sinod în ședințele sale dela 8 și 9 Decemvrie 1888 se poate vedeà din tabloul de pe pagina următoare.

Această situație generală tot în timpul episcopatului P. S. Partheniu, cu timpul se sporì așà fel că cu prilejul promulgării „legei asupra clerului mirean“ din 1894, numărul bisericilor parohiale și filiale din eparhia Dunărei de Jos, atingiau următoarele cifre:

PROTOPOPIILE	BISERICI PAROHIALE			BISERICI FILIALE		
	Urbane	Rurale	TOTAL	Urbane	Rurale	TOTAL
Covurlui	17	56	73	6	38	44
Brăila	10	55	65	2	6	8
Tulcea	11	69	80	3	7	10
Constanța	7	50	57	2	5	7
Total . . .	45	230	275	13	56	69

SITUAȚIA NUMERICĂ

A

bisericilor și clerului din eparhia Dunărei de Jos în timpul episcopatului P. S. Partheniu.

PROTOIERIA	PAROHII			ENORIAȘI ORTODOXI			BISERICI			PREOȚI PAROHI			PREOȚI AJUTĂTORI			DIACONI			Plus de preoți
	Urbane	Rurale	TOTAL	Familii urbane	Familii rurale	TOTAL	Urbane	Rurale	TOTAL	Urbani	Rurali	TOTAL	Urbani	Rurali	TOTAL	Urbani	Rurali	TOTAL	
Covurlui	12	41	53	5 006	13 732	18 738	22	95	117	12	41	53	14	23	37	2	—	2	68
Brăila	7	51	58	5 217	12 733	17 950	11	59	70	7	51	58	14	19	33	2	—	2	17
Tulcea	9	55	64	4 411	9 238	13 649	14	76	90	9	55	64	10	4	14	8	—	8	22
Constanța	.	35	42	2 649	8 506	11 155	13	50	63	7	35	42	7	15	22	8	—	8	4
Total . .	35	182	217	17 283	44 209	61 492	60	280	340	35	182	217	45	61	106	20	—	20	111

Urmând să arătăm în alte anumite capitole starea diferitelor așezăminte bisericești din timpul episcopatului P. S. Parthenie, încheiăm cele ce preced prin următoarele câtevà notițe despre viața și activitatea P. S. Sale:

Acest ierarh al Bisericei noastre s'a născut în satul Clinceni, plasa Sabar, județul Ilfov, în ziua de 10 Octombrie 1847, și este fiul preotului Stancu Nicolae, slujitor al bisericei din aceeaș localitate.

Familia P. S. Sale este originară din județul Dolj.

Primele noțiuni de cetire le-a dobândit dela tatăl său, cu litere cirilice; rugăciunile le-a învățat pe lângă dascălul Călin dela biserica Ghencea din București, iar învățământul primar l-a început în școala din satul său natal, unde fratele său Alexandru erà învățător, după care în anul 1859 a fost adus în Capitală și înscris la școala primară din „culoarea de verde“, unde a terminat clasele primare.

Copilul Petre — după cum se numeà din botez — încă de mic arătà înclinări spre cele bisericești, pentru care tatăl său, destinându-l misiunei preoțești, îl și înscrise la Seminarul Central din București, ale cărui cursuri le terminà în anul 1868. Apoi s'a căsătorit și s'a hirotonit diacon în acelaș an (30 Noembrie) pe seama bisericii Mihai-Vodă din Capitală.

Intre anii 1870—1872 a urmat cursurile facultății de litere. Rămas văduv, și-a căutat consolarea în studii, și după ce s'a prezentat în anul 1873 la concursul pentru o bursă de studiul teologiei, obținând-o, s'a dus la facultatea teologică din Atena, de unde după 4 ani s'a reîntors în țară cu titlul de *licențiat în teologie.*

După câtevà luni, a fost tuns în rasofor pe ziua de 22 Decembrie 1877 în catedrala metropolitană din București; pe ziua de 25 Decembrie a fost hirotonit în preot de către reposatul mitropolit primat Calinic, iar la 31 Decembrie fu prohirisit protosinghel al mitropoliei din București. In anul următor, 1878 luna Mai, fiind prohirisit duhovnic și arhimandrit, a fost numit superior al capelei române din Lipsca, unde timp de doi ani a urmat studiile universitare de teologie și filosofie. Apoi, în anul 1880 a fost mutat ca superior

al capelei române din Paris, unde a stat până în luna Decembrie a anului 1885, când a fost ales *arhiereu* şi apoi investit şi confirmat cu titlul de «Băcăoanul» pe ziua de 2 Februarie 1886.

In ziua de 10 Decembrie acelaş an a fost ales episcop al eparhiei Dunărei de jos, unde timp aproape de 15 ani a păstorit, stăruind, mai ales, pentru înălţarea de locaşuri dumnezeeşti în Dobrogea, până când în ziua de 8 Februarie a anului 1903 fu ales de marele colegiu electoral ca mitropolit al Moldovei şi Sucevei, demnitate în care se găseşte şi azi.

In timpul episcopatului său la Dunărea de jos, facultatea teologică din Atena, al cărei licenţiat erà, i-a conferit titlul de *doctor honoris causa*.

§ 19.

Alegerea, învestitura şi instalarea P. S. arhiereu Pimen Georgescu „Piteştianu" ca episcop al Dunărei de jos.

Prin moartea regretatului episcop al Huşilor, *Silvestru Bălănescu* întâmplată în luna Noembrie 1900, şi prin trecerea către Domnul a veneratului mitropolit al Moldovei şi Sucevei *Iosif Naniescu* în ziua de 26 Ianuarie 1902, scaunele acestor ierarhi rămânând văduvite şi pentru ca să nu sufere mersul afacerilor lor administrative, s'au însărcinat cu conducerea lor: P. S. arhiereu Calistrat Bârlădeanu ca locotenent episcopal al Huşilor, şi P. S. episcop Dr. Partheniu ca locotenent mitropolitan al Moldovei, până la alegerea titularilor.

Fiind astfel două locuri vacante în ierarhia înaltă a sfintei noastre Biserici, marele colegiu electoral, prevăzut în legea sinodală, a fost convocat[1]) prin înaltul decret regal No. 473 din 5 Februarie 1902, pentru a procedà

[1]) *Monitorul Oficial* din 6 Februarie 1902.

la alegerea noului mitropolit al Moldovei și al noului episcop al Hușilor pe ziua de 8 Februarie acelaş an, când s'au și proclamat aleși: P. S. episcop Partheniu al Dunărei de jos ca mitropolit al Moldovei și Sucevei, și P. S. arhiereu Conon Arămescu-Donici „Băcăoanul" ca episcop al Hușilor [1]).

Astfel, scaunul episcopal al eparhiei Dunărei de jos rămânând vacant prin alegerea titularului ca mitropolit al Moldevei, marele colegiu electoral fu convocat pentru ziua de 11 Februarie acelaş an (1902) pentru a procedà la alegerea noului episcop al Dunărei de jos, prin următorul înalt decret regal:

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ
REGE AL ROMÂNIEI.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor şi instrucțiunei publice sub No. 7734 din a. c.;

Văzând jurnalul No. 139 din 8 Februarie a. c. al consiliului Nostru de miniştri;

In virtutea art. 6 din legea pentru alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți, cum și a constituirei sfântului Sinod al sântei Biserici autocefale ortodoxe române;

Am decretat şi decretăm:

Art. I.—Marele colegiu electoral prevăzut la art. 1 din citata lege este convocat pe ziua de 11 Februarie 1902, spre a procedà la alegerea noului episcop al eparhiei Dunărei de jos, al căreia scaun a rămas vacant prin alegerea titularului ca mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Art. II și cel din urmă. — Ministrul Nostru Secretar de

---

[1]) Vezi: Inaltele decrete regale No. 538 și No. 539 din 8 Februarie 1902, publicate în *Monitorul oficial* No. 246 din 9 Februarie 1902.

Stat la departamentul cultelor şi instrucţiunei publice este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret.

Dat în Bucureşti, la 8 Februarie 1902.

(ss) CAROL.

Ministrul cultelor şi instrucţiunei publice
(ss) Sp. Haret.

No. 510.

In ziua de 11 Februarie, ziua săptămânei Luni, la ora 1 p. m., I. P. S. Mitropolit Primat Iosif Georgian, încunjurat de PP. SS. membri ai sfântului Sinod şi în prezenţa domnilor miniştri, a domnilor senatori şi deputaţi şi a mulţimei de credincioşi, săvârşì în catedrala mitropolitană tradiţionalul „Te Deum" obişnuit a se face înainte de a se procedà la alegerea de mitropoliţi sau episcopi eparhioţi.

Apoi au trecut cu toţii în localul adunărei deputaţilor, unde I. P. S. Mitropolit primat, ocupând fotoliul preşedinţial, deschide şedinţa marelui colegiu la orele 2 p. m., în prezenţa a 13 membri ai sf. Sinod, a 61 d-ni senatori şi a 108 d-ni deputaţi.

După îndeplinirea cuvenitelor formalităţi, urmà votarea prin apel nominal, după care la despoierea scrutinului, I. P. S. preşedinte proclamă, în aplausele membrilor marelui colegiu, pe *P. S. arhiereu Pimen Georgescu-Piteşteanu* ca episcop al eparhiei Dunărei de jos, care de îndată adresă marelui colegiu următoarele cuvinte:

Inalt prea Sfinţite Stăpâne,
Prea Sfinţiţi Părinţi,
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

Prin alegerea şi chemarea P. S. Partheniu la Inalta treaptă de Arhiepiscop şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, scaunul episcopal al Eparhiei Dunărei de Jos devenind vacant, potrivit datinelor noastre strămoşeşti şi în conformitate cu legea organică pentru constituirea sfântului Sinod al sfintei noastre Biserici Autocefale Ortodoxe Române, aţi fost chemaţi a Vă întrunì în Marele colegiu electoral şi a alege pe noul Episcop în locul vacant.

Cu voinţa lui Dnmnezeu şi cu încrederea Domniilor-Voastre voturile ce aţi exprimat concentrându-se asupra smereniei mele, de astăzi mi se dă sarcina de a conduce afacerile duhovniceşti ale Eparhiei Dunărei de Jos.

Imi dau bine seama, Domnii mei de greaua sarcină ce atrage după sine demnitatea episcopală. Şi când gândesc la însemnătatea acestei Eparhii a Dunării de Jos, sarcina o văd cu atât mai grea... Dar tocmai aceasta va fi pentru mine un îndemn şi mai mult de a lucrà în popor la desvoltarea şi întărirea simţimântului religios-moral, care este şi trebue să fie strâns legat cu simţimântul iubirei de neam şi de ţară.

Până astăzi alta mi-a fost misiunea, acea de profesor la facultatea de teologie dela Universitatea din Bucureşti, timp de peste 15 ani, deşì, şi aceasta ca şi acea de Episcop, tind către unul şi acelaş ţel.

Am credinţa tare şi nădejde neţărmurită în ajutorul Harului Dumnezeesc, pe care pururea îl voi chemà spre a mă luminà şi a mă face din ce în ce mai vrednic în conducerea sufletelor ce mi se încredinţează.

Voi găsì urmele frumoasei și înțeleptei activități episcopale ale predecesorilor mei, din cari unul trecut către Domnul s'a distins ca un învățat ierarch al Bisericei noastre, iară cei doi în viață sunt II. PP. SS. Mitropoliți ai Bisericei și Țărei noastre, cărora și aici le cer a Lor binecuvântare și rog pe bunul Dumnezeu să mă învrednicească de a le continuà cu spor opera începută de ei.

Și apoi este și o sfântă datorie care se impune fiecărui român de a lucrà cu toată căldura sufletească pentru binele și înflorirea scumpei noastre țări, care este strâns legată de sfânta noastră biserică strămoșească, căci numai prin închegarea acestor două calități se cimentează ființa noastră de neam și de stat.

Cu aceste intime hotărîri voiu pășì în misiunea mea episcopală urând din adâncul sufletului meu:

— Trăiască M. S. prea Iubitul și prea Înțeleptul nostru Rege Carol I cu întreaga și Augusta Sa familie domnitoare;

Trăiască prea venerabilul Președinte al Consiliului de Miniștri D-l Dimitrie Sturdza, D-nii Miniștrii actuali și toți bărbații noștri de Stat cari au muncit pentru binele țărei și Bisericei noastre naționale.

Trăiască și Marele Colegiu electoral.

Alegerea fiind terminată, I. P. S. Președinte declară ședința marelui colegiu ridicată, după care P. S. Pimen, într'un mare entuziasm, este felicitat cu iubire de toți cei de față pentru înălțarea sa la înalta demnitate de episcop al eparhiei Dunărei de jos.

Iată și înaltul decret regal[1]) pentru confirmarea acestei alegeri:

---

[1]) *Monitorul Oficial* din 12 Fevruarie 1902.

CAROL I

PRIN GRAŢIA LUI DUMNEZEU ŞI VOINŢA NAŢIONALĂ REGE AL ROMANIEI.

La toţi de faţă şi viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor şi instrucţiunei publice sub No. 8323 din 11 Februarie 1902;

Văzând că marele colegiu electoral, prevăzut la art. 1 din legea pentru alegerea mitropoliţilor şi episcopilor eparhioţi cum şi a constituïrei sfântului Sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, întrunindu-se în ziua de 11 Fevruarie 1902 a ales pentru scaunul vacant de episcop al eparhiei Dunărei de jos pe Prea Sânţitul arhiereu Pimen Georgescu-Piteşteanu cu majoritate de 138 de voturi din 167 votanţi;

In virtutea art. 4 din citata lege,

Am decretat şi decretăm:

Art. I. Prea Sânţitul Arhiereu Pimen Georgescu-Piteşteanu este întărit în scaunul de episcop al eparhiei Dunărei de jos pentru care a fost ales.

Art. II şi cel din urmă. Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul cultelor şi instrucţiunei publice este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispoziţiunilor cuprinse în prezentul decret.

Dat în Bucureşti, la 11 Fevruarie 1902.

(ss) CAROL

Ministrul cultelor şi instrucţiunei publice
Sp. Haret

No. 563

După acestea, Joi 14 Februarie 1902 la orele 11 a. m. urmând a se face *investitura* potrivit obiceiului păstrat în biserica noastră, două trăsuri regale au mers în curtea sfintei mitropolii[1]) de unde noii

[1]) *Monitorul Oficial* din 13 Fevruarie 1902.

P. S. Sa PIMEN GEORGESCU, Episcop al Dunărei de jos.

aleşi, *I. P. S. Partheniu* şi *P.P. S.S. Conon* şi *Pimen,* au pornit la *palatul M. S. Regelui* într'un mare şi impunător cortegiu, format după o anumită programă a ceremoniei acestor investituri [1]).

La sosirea cortegiului în curtea palatului regal, garda dădù cuvenitele onoruri iar muzicà întonă „spre rugăciune".

Inalţii ierarhi fură întâmpinaţi de d. Mareşal al Curţii şi de d-nii adjutanţi regali.

In *sala tronului* se aflau în dreapta: domnii miniştri, înaltul cler, d-nii senatori şi deputaţi, reprezentanţii înaltei Curţi de casaţie şi justiţie şi ai înaltei Curţi de compturi, rectorul şi decanii Universităţii, reprezentanţii Academiei române, ai Capitalei, ai Curţii de apel, ai tribunalului „Ilfov"; iar în stânga: Comandantul corpului II de armată cu d-nii generali şi şefi de corpuri, d-l Prefect al judeţului Ilfov şi mai multe alte notabilităţi.

M. S. Regele însoţit de A. S. Principele Moştenitor şi precedaţi de Casa regală, făcându-şi intrarea în sala tronului, nouii ierarhi aleşi sunt introduşi pe rând de către d-l Ministru al Cultelor cu d-l Mareşal al Curţii şi doi adjutanţi regali.

La introducerea P. S. Pimen, după ce d-l Ministru al Cultelor dădù citire diplomei P. S. Sale, M. S. Regele îi înmânează cârja arhipastorală, zicându-i:

„Iţi încredinţez cârja episcopală pentru a păstorì turma eparhiei Dunărei de jos".

[1]) Investitura P. S. Pimen s'a făcut odată cu cea a I. P. S. Partheniu şi a P. S. Conon. Cortegiul erà format: 1) Prefectul poliţiei Capitalei, 2) Protoiereii Capitalei, 3) Un pluton de cavalerie, 4) trăsurile regale cu noii aleşi, însoţite de câte doi maiori militari, şi 5) Un pluton de cavalerie.

Apoi, P. S. Sa luând cârja, rostì următoarea cuvântare:

Sire,

„Primesc, cu cel mai profund respect, din augustele Voastre mâini toiagul păstoresc. cu care prin voința lui D-zeu, prin încrederea națiunei și a Majestății Voastre sunt trimis a păstorì de Dumnezeu păzita Eparhie a Dunărei de Jos.

In acest moment suprem, atât pentru demnitatea la care am fost ridicat, cât și pentru mine personal, puterile mele sufletești mă povățuesc a mă pune sub sfânta milostivire a Prea Bunului Părinte Ceresc, pe care cu osârdie l-am rugat și-l rog să-mi îndrumeze pașii spre a fi de folos tuturor sufletelor ce se mântuesc în Domnul, în Eparhia Dunărei de Jos.

Pildele iluștrilor mei predecesori: I. P. S. Mitropolit Primat și I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, îmi vor fi pururea înaintea ochilor și minței mele spre a le urmà cu sfințenie și a continuà munca neobosită a II. PP. SS. LL. pentru Biserică și neam în această Eparhie.

Sarcina ce mi s'a dat este fără îndoială grea. Dorința de a purtà cu vrednicie. ajutându-mi D-zeu, o am. Idealul pe care Majestatea Voastrà l a urmărit cu toată înțelepciunea și cu atât de perfectă regularitate, ajutat de toți bărbații țărei, ai noștri iluștri patrioți, încât au făcut din prea iubitul nostru Rege și augusta Sa Dinastie un simbol de venerațiune, voiu căutà, cu toată smerenia, cu toată blândețea și cu tot interesul, care culminează în cea mai înaltă rațiune a iubirei și înălțărei de patrie, să-l fac cunoscut neamurilor din această Eparhie, care de altfel l-au cunoscut și apreciat; ca astfel cu toții împreună, cu o credință în D-zeu, cu umilință și cu pietate adevărat creștinească, strânși în jurul

Tronului celui mai iubit Suveran, să strige din toată inima: Mărire întru cei de sus lui D-zeu, pre pământ pace, între oameni bună voire, cinstire și respect de cele dumnezeești și cetățenești, spre mărirea lui Dumnezeu și spre bucuria Majestății Voastre.

Unind deci într'un mănunchiu scumpele și sântele interese ale Patriei și ale Bisericei noastre naționale, cu voia Majestății Voastre și a I. P. S. meu stăpân, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, mă duc cu ele la păstoria mea zicând din tot sufletul cu toată căldura inimei mele:

Să trăiți Sire;

Trăiască Alteţele Lor Regale, Principii moștenitori ai României cu drăgălașele lor odrasle;

Trăiască iubita noastră țară neștirbită și neturburată în frumoasele ei năzuințe pentru fericirea tuturor pe cari îi oblădueşte".

După terminarea ceremoniei acestor investituri, nouii aleși luând loc în fața tronului, M. S. Regele le ținù o vie cuvântare despre rostul înaltei misiuni a PP. SS. lor.

Intre altele iată, cum s'a exprimat *Majestatea Sa* către P. S. Pimen:

Prea Sânțite Episcop al Dunărei de Jos,

„In urma chemărei părintelui Partheniu la scaunul mitropolitan al Moldovei și Sucevei, ai fost ales și Te-am întărit la o eparhie care îmbrățișează ambele țărmuri ale Dunărei.

Acolo Te așteaptă însemnata sarcină de a sădi în ogorul dejà bine pregătit de premergătorii Tăi, iubirea de patrie cu simțimântul religios.

Propovedueşte, dar, cuvântul Evangheliei în limba străbună, neuitând niciodată că mărirea Țărei este o menire a Bisericei ca și a Statului,

ambii deapururea nedespărţiţi întru îndeplinirea aspiraţiunilor naţionale".

După terminarea acestei solemnităţi, nouii investiţi fură conduşi la catedrala metropolitană cu acelaş măreţ cortegiu, unde s'a săvârşit cuvenitul Te-Deum de mulţumire.

Apoi în ziua de 3 Martie 1902, în Duminica ortodoxiei, a avut loc instalarea P. S. Pimen ca episcop în scaunul arhipăstoresc al Dunărei de Jos.

Potrivit programului publicat şi răspândit din timp de către Prefectura Poliţiei Galaţi, trenul care aduse pe P. S. Sa în oraşul reşedinţei Sale episcopale, sosì la orele 8 şi 30 dimineaţa.

D-nul Ioan Atanasiu, prefectul de atunci al judeţului, s'a dus întru întâmpinarea P. S. Sale până la Bărboşi, de unde l-a însoţit la Galaţi. Pe peronul gărei noul episcop a fost întâmpinat de cler şi toate autorităţile civile şi militare, iar elevii şcoalelor secundare erau înşiraţi pe amândouă trotoarele stradei Eliade Rădulescu începând dela poarta gărei.

După prezentarea urărilor de bună venire, P. S. Sa, în sunetul clopotelor bisericilor, pornì urmat de invitaţi la catedrala episcopală, într'un cortegiu impunător, format din:

Doi ofiţeri de poliţie, călări, ce deschideau drumul şi după care urmau:

Trăsura cu d-l Prefect de poliţie;

Trăsura cu Protoiereul judeţului Covurlui, şi cu şeful cancelariei episcopale;

Un pluton de cavalerie;

Trăsura cu P. S. Episcop însoţit de d-l Primar al Galaţilor, având în lături câte un ofiţer călare;

Trăsura cu d-l Prefect al județului și cu Arhimandritul de scaun;

Un pluton de cavalerie;

Trăsura d-lui Comandant al pieții;

Trăsurile cu d-nii ajutori de Primar;

Trăsurile cu Protoiereii eparhiali;

Trăsurile cu reprezentanții tuturor celorlalte autorități; și în sfârșit,

Trăsurile publicului.

Acest convoiu înaintează măreț printre salutările reverențioase ale marei mulțimi de popor ce tixià străzile: Eliad Rădulescu, Culturei, Domneasca, piața regală și strada Mare, și oprindu-se la catedrală, P. S. Sa fu întâmpinat de clerul episcopal cu sf. cruce.

Imbrăcat apoi cu mantia P. S. Sa fu condus în biserică unde își făcù obișnuita închinare; apoi luând loc pe treptele scaunului episcopal, d-l Ministru Spiru Haret dădù citire înaltului decret regal pentru întărirea în scaun, iar P. C. Econom, Paul Savin, directorul seminarului „Veniamin Costake" și delegatul I. P. S. Mitropolit al Moldovei, dădù citire „ecdosului" chiriarhal al I. P. S. Sale[1]).

După aceasta P. S. Episcop, ocupând scaunul episcopal, rostì următoarea cuvântare:

[1]) In biserică se aflau:

La dreapta scaunului episcopal, d-l Ministru al cultelor Spiru Haret, iar la stânga d-nii Prefecți de județ și de poliție, d-nii Consuli, Consilierii județeni, Revizorul școlar, Directorii și Directoarele școalelor secundare, comerciale și primare cu profesorii și profesoarele acelorași școale și reprezentanții presei.

In fața scaunului episcopal: d-l Primar cu întregul consiliu comunal, d-l Prim președinte al Curții de apel cu d-l Președinte de secție și d-nii Consilieri, d-l Procuror general cu d-nii membri ai Parchetului Curții, d-l Prim președinte al Tribunalului cu d-l Președinte de secție și d-nii judecători, d-l Prim procuror cu d-nii Procurori de secție, d-nii Judecători

Iubiților mei în Domnul,

Cu voința lui Dumnezeu, în urma îndeplinirei canoniceștelor și strămoșeștelor datini ale Țărei rădicându-mă pe treptele acestui Tron episcopal, mi se impune cea dintâi datorie de a mă plecà cu umilință lui Dumnezeu celui mărit în Treime, pe care cu osârdie î'L rog să mă învrednicească a pastorì cu cuviință sufletele credincioșilor din această eparhie.

Al doilea aduc profunde mulțumiri Majestăței Sale, Prea iubitului nostru Rege, care a binevoit, prin rostul domnului Ministru de culte și instrucțiune publică, să pecetluiască instalarea mea ca episcop.

Al treilea cu evlavie mulțumesc și I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei care, prin delegatul Său, mă recomandă iubitului cler și popor din această frumoasă eparhie.

Acum adresându-mă către voi, iubiților mei fii și frați în Domnul, ca nou venit în mijlocul vostru, ce alt aș puteà aduce vouă în aceste momente, decât dragostea mea!

Mântuitorul nostru Iisus Christos ne recomandă dragostea creștină ca prima Sa poruncă, îndemnându-ne să iubim pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul nostru. Și marele apostol al neamurilor în acelaș chip ne învață, că fără dragoste este cu neputință a plăceà lui Dumnezeu; căci putem aveà credință

---

de ocoale cu ajutoarele, d-l Decan al baroului de avocați cu membrii consiliului de disciplină, foștii demnitari ai Statului, județului și comunei, d-l Președinte al Camerei de comerț cu membrii, d-l Administrator financiar, d-nii Diriginți ai Poștei și Telegrafului și d-l Director al Băncei naționale;

In mijlocul bisericei: d-l General comandant al corpului III de armată și corpul ofițeresc al garnizoanei;

In strănile din dreapta și din stânga către altar: autoritățile bisericești, și în celelalte părți din biserică se află marea mulțime de credincioși.

încât să mutăm și munții, dar dacă nu avem dragoste nimica nu suntem.

Dragostea mea deci o închin vouă, cu dragostea mea vă îmbrățișez; cu dragostea mea vă cinstesc; și frumoasă coincidență de împrejurări, — căci astăzi, tocmai când Biserica serbează triumful dreptății și al adevărului credinței noastre creștine, rândui Dumnezeu instalarea mea la această eparhie.

Eu smeritul urmaș a trei prea venerabili ierarhi, din cari unul renumit prin cultura lui, iar cei doi astăzi împodobesc Biserica română la cârma celor două mitropolii ale țărei, găsesc o mare ușurință în sarcina ce mi se impune, urmându-le calea spre a duce către bun sfârșit opera începută de Ei.

In fața unei astfel de bunevoințe manifestată de Domnia-Voastră cari v'ați adunat în această catedrală a sfintei episcopii, inima mea se umple de adevărată mulțumire, răsărind dintr'însa obligațiunea apostolică în a vă asigurà de a mea recunoștință. La sarcina pentru tot ceea ce binele obștesc cere, am credința nețărmurită că toți factorii sociali și bisericești din această eparhie sunt la înălțimea idealului de Patrie și de Neam. Am înaintea mea pe mulți din iubiții preoți din această eparhie, cari cred că sunt bine convinși de însemnătatea misiunei lor pastorale în mijlocul poporului. Preoția, după cum zice sfântul Ioan Gură de aur se îndeplinește acì pe pământ, dar ea face parte din alcătuirile cerești.

In așà condițiuni fiind preoția am nădejde că preoții vor știi să fie la înălțimea chemărei lor cu cuvântul și cu fapta, învățând cele ce sunt spre folosul omenirei sub toate cerințele vieții atât ca creștini buni cât și ca cetățeni iubitori de neam și de țară.

Năzuința preotului pentru cele sufletești urmând a fi strâns unită cu iubirea de patrie și

de neam, trebue să găsească un conlucrător folositor şi sincer în persoana bărbatului şcoalei, începând dela cea mai înaltă instituţiune de cultură universitară până la învăţătorul de sat, căci dela chibzuinţa acestor factori educatori ai neamului nostru atârnă în totul trăinicia şi siguranţa noastră naţională.

La desăvârşita fericire a neamului contribue marea şi sfânta instituţiune dumnezeească, justiţia şi administraţiunea ţării. Când dreptatea şi adevărul se vor sărutà ca două fiice ale aceluiaş bun părinte vom fi la adăpostul oricărei nevoi, căci Dumnezeu fiind dreptate şi adevăr, încălzeşte şi apără pe cei ce recunosc fiinţa Sa cea sfântă în dreptate şi adevăr.

Domniilor-Voastre deci, înalţilor magistraţi şi înţelepţilor cârmuitori din această parte a ţărei, ca Episcop vă închin fiinţa mea pentru tot ceea ce va interesà de aproape fericirea scumpei şi frumoasei noastre ţări, şi prin aceasta se va îndeplinì deviza scrisă pe falnicul drapel de către Inţeleptul nostru Suveran : „nimic fără Dumnezeu“.

In strânsa noastră gândire sufletească pururea trebue să păstrăm admiraţiunea şi iubirea cuvenită bravilor ostaşi ai ţării, cari prin sângele lor cald şi cu piepturile lor de oţel adăpostesc moşia noastră, scumpa avere lăsată nouă de iubiţii noştri strămoşi.

Iubiţilor mei fii, credincioşi în Domnul, de toată condiţia şi starea socială, pentru toţi cer dela Dumnezeu, bunul nostru Părinte ceresc toată binecuvântarea Sa pentru propăşirea în virtuţi creştineşti şi cetăţeneşti şi pentru buna lor stare morală şi materială, ca astfel toţi fiind puşi sub sfânta oblăduire a Lui, să vină asupra lor darul Domnului nostru Iisus Christos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl în veci. Amin.

Apoi s'a săvârșit cuvenitul „polihronion“ cu care s'a și terminat ceremonia instalării. In urmă, toți cei prezenți au ascultat și oficiul dumnezeeștei liturghii, după sfârșitul căreia P. S. Sa, tot cu acelaș cortegiu, este condus la palatul episcopal, unde, în marele salon de ceremonii, a primit urările tuturor autorităților cărora le-a și mulțumit pentru călduroasa primire ce i s'a făcut [1]).

Pe străzi, cum și în piețele catedralei și palatului episcopal în tot timpul acestor solemnități, a fost o mare mulțime de credincioși, mai ales că și timpul a ajutat de minune la splendoarea acestei serbări creștinești.

Cu prilejul acestei instalări, P. S. Pimen, a adresat următoarele telegrame:

Majestății Sale Regelui României,

București.

Potrivit alcătuirilor naționale și bisericești, intrând astăzi în păstoria sfintei episcopii a Dunărei de Jos, gândul meu neîncetat a fost la Majestatea Voastră, prea Scumpul și prea Iubitul nostru Suveran pe care l-am pomenit cu adâncă evlavie în smeritele mele rugăciuni.

Luceafărul luminos, care pentru fericirea României a răsărit la Dunărea de Sus, I se pleacă cu iubire desăvârșită și adâncă venerațiune toată suflarea românească împreună cu neamurile dela Dunărea de Jos și într'un gând și cu o inimă, prea mărește pe Tatăl ceresc, pentru cel mai mare geniu al Patriei, al nostru

[1]) La orele 12 din zi, s'a servit o masă la care a luat parte: D-nul Ministru, D-nul Primar, D-nul Prefect, D-nul General Comandant, mai mulți fruntași gălățeni și invitați din București, clerici și alții.

Iubit Rege, pe care Atotputernicul Dumnezeu să-L hărăzească cu ani mai mulţi, plini de sănătate, împreună cu întreaga augustă dinastie, pentru fericirea supuşilor.

Pimen *al Dunărei de Jos.*

I. P. S. Mitropolit Primat

Bucureşti.

In cea mai desăvârşită evlavie fiind cu gândul la I. P. S. Voastră, mult iubitul meu Părinte sufletesc, în ziua aceasta a intrării mele în păstoria Dunărei de Jos, rog pe bunul Dumnezeu să Vă dăruiască cu ani mulţi, plini de sănătate, spre slava bisericei române şi mângâerea noastră a tuturor.

Pimen *al Dunărei de Jos.*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei,

Iaşi.

Cu binecuvântarea canonică a I. P. S. Voastre şi potrivit alcătuirilor strămoşeşti, intrând astăzi în păstoria sfintei episcopii a Dunărei de Jos, cu cel mai adânc respect mulţumesc I. P. S. Voastre şi cu osârdie rog pe bunul Dumnezeu să Vă înmulţească anii cu sănătate şi bucurie pentru slava Mitropoliei Moldovei şi a marilor ei ierarhi.

Pimen *al Dunărei de Jos.*

D-lui Prim-Ministru Dimitrie A. Sturdza.

Constanţa.

Rog, cu cel mai adânc respect, pe Excelenţa Voastră, să binevoiţi a-mi permite ca în această

zi, solemnă pentru mine, a intrării în păstoria sfintei episcopii a Dunărei de Jos, să Vă mărturisesc adânca venerațiune ce Vă păstrez, unită cu sincera admirațiune pentru marile și neperitoarele merite ce ați dobândit față de scumpa noastră patrie, ce Vă numără cu mândrie între iluștrii patrioți pentru ale voastre pilde vii și mărețe de destoinicie, râvnă și neobosită muncă pentru fericirea țărei.

Pimen *al Dunărei de Jos.*

*

La aceste telegrame au binevoit a răspunde:

P. S. Episcop Pimen al Dunărei de Jos,

Galați.

Vestea despre intrarea Prea Sânției Voastre în păstoria sântei episcopii a Dunărei de Jos, am primit-o cu o deosebită bucurie.

Vă mulțumesc pentru dovezile de iubire ce-Mi arătați Mie, și familiei Mele și Vă urez mulți și fericiți ani pe scaunul episcopal pentru îndeplinirea însemnatei misiuni la care ați fost chemat.

CAROL.

*

P. S. Episcop Pimen al Dunărei de Jos,

Galați.

Imbrățișez cu dragoste frățească pe Prea Sânția Voastră. Vă urez mulți ani în păstoria sântei episcopii la care cu ajutorul lui Dumnezeu ați intrat astăzi.

Iosif *Mitropolit Primat.*

*

P. S. Episcop Pimen al Dunărei de Jos,

Galaţi.

Voinţa lui Dumnezeu împlinită, creştinii ortodoxi privesc astăzi cu dragoste păstorul lor sufletesc. Noi salutăm cu iubire frăţească pe succesorul şi fratele Nostru în Hristos.

Mulţumindu-Vă călduros pentru atenţiunea telegrafică, doresc Prea Sânţiei Voastre, al patrulea Episcop, păstorie paşnică, vigilentă, sănătoasă, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului.

Parthenie, *Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.*

*

P. S. Episcop Pimen al Dunărei de Jos,

Galaţi.

Am urmărit de aproape alegerea Prea Sânţiei Voastre, şi de departe instalarea Prea Sânţiei Voastre, cu inima caldă şi devotată sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române.

Muncesc şi eu după puterile ce mi-a dăruit Cel de Sus. Insă numai munca armonică a tuturor factorilor de îngrijire şi de propăşire a unui Stat pot asigurà desvoltarea şi fericirea societăţilor omeneşti.

Intre aceşti factori, Biserica ocupă un loc de frunte, căci Ea este chemată a arătà sufletelor calea care duce spre mântuire şi a le menţine pe acea cale, povăţuindu-ne în viaţa cea trecătoare de poruncile lui Dumnezeu spre a-L puteà lăudà în viaţa cea veşnică dimpreună cu cetele îngereşti.

Vă doresc o păstorie a sufletelor rodnică şi binecuvântată de Dumnezeu, şi Vă mulţumesc de aducerea aminte binevoitoare.

D. Sturdza

De asemenea, mulțime de alți cunoscuți și amici s'au grăbit să exprime noului ierarh al Dunărei de Jos cuvenitele lor urări.

Iată câteva însemnări biografice și despre acest al IV-lea ierarh al Dunărei-de-Jos:

P. S. Sa, Episcopul Pimen Georgescu, s'a născut în comuna Provița-de-Sus din plaiul și județul Prahova, în 22 Octombrie 1853.

Cursul primar la început în școala satului său, complectându-l în școalele din Câmpina și Ploești. Părintele său Ghiță Baicu, gospodar-fruntaș, văzând pornirea și aplicațiunea fiului său, Petre, către cele ale preoției și iubirea de cele bisericești, s'a hotărât de a-l pregătì pentru preoție, așà că, în 1869, școlarul Petre, s'a prezentat și a concurat pentru ocuparea unei burse la seminariul Central din București, la care reușind, începu cursul inferior, săvârșindul în 1874.

La finele aceluiaș an 1874, seminaristul Petre Georgescu căsătorindu-se în Ploești, fu hirotonit *diacon* pentru biserica Sf. Vasile din acel oraș.

Viața familiară pentru diaconul Petre fu de o scurtă vreme, căci, după un an și câteva luni de căsnicie, rămâne văduv, cu unicul copil Ion, pe care-l pierdu și pe acesta când aveà unsprezece ani.

Văduvia la vârsta de 21 de ani, hotărî pe tânărul diacon de a reintra din nou în școală, pentru complectarea cursului seminarial. Hotărîrea aceasta însă, spre a fi îndeplinită, cerea mijloace, care, diaconul nu le aveà, nici pentru întreținerea sa în București, nici pentru îngrijirea copilului său în Ploești. Dumnezeu însă, care ajută ori-cui la îndeplinirea gândurilor bune, îndrumă pe diaconul Petre, către mărinimosul și sprijinitorul multora, Mitropolitul Primat *Calinic Miclescu*, care pe lângă cuvinte mângâitoare, îi făgăduì sprijinul său moral și material ceeace și făcù; căci pe ziua de 1 Septembrie 1877, îl numì diacon la sf. Mitropolie, unde rămase până la 1880, când termină cursul superior al seminarului. In 14 Septembrie acelaș an plecă la Universitatea din Cernăuți, ca bursier al Statului, trimis de Guvern cu alți trei bursieri, din

cari doi sunt: P. P. S. S. Episcopi Gherasim al Argeşului şi Conon al Huşilor, spre a-şi face studii la facultatea de teologie unde obţinu titlu de *doctor în teologie.*

Reîntors în ţară, mitropolitul Calnic îl numì *predicator* al sf. mitropolii, unde se distinse ca un bun predicator. Unele din predici ţinute la diferite ocaziuni au fost publicate în revista «Biserica ortodoxă română» şi în alte reviste.

Cinul călugăresc de rasofor îl luă în mânăstirea Căldăruşani, primind numele de *Pimen.*

La începutul anului 1866, de către I. P. S. Mitropolit Iosif Gheorghian, fu hirotonit *preot* şi nu târziu i se dete rangul de *arhimandrit.*

P. S. Sa Episcopul Pimen a fost unul dintre *cei dintâi profesori* ai facultăţei de teologie dela Universitatea din Bucureşti, unde a predat *„apologetica creştină, teologia dogmatică* şi *simbolica"*, până la alegerea sa ca Episcop, şi unde a avut onoare de a fi mai mulţi ani membru in senatul universitar reprezentând facultatea de teologie.

La 1894 P. S. Sa a fost numit *director al seminarului Central*, când s'a introdus noua organizare a seminariului după legea din 1893.

La 25 Ianuarie 1895 a fost ales de sf. Sinod *Arhiereu* cu titlul: *Piteşteanu*, în care treaptă a fost hirotonit la 2 Februarie acelaş an. La 1898 a fost transferat dela direcţiunea seminarului la direcţiunea *internatului teologic*, când acest internat a fost mutat în propriul său local, din dealul bisericii «Radu-Vodă».

P. S. Sa pe lângă înfiinţarea în internat a unei importante galerii de tablouri cu chipurile celor mai învăţaţi teologi şi ierachi români, din ţară şi din străinătate, a împodobit biserica Radu-Vodă (capela internatului) cu obiecte frumoase şi foarte însemnate aduse dela desfiinţata mănăstire Văcăreşti şi a stăruit pentru facerea nivelării şi plantării dealului şi grădinii Internatului teologic, care este o frumuseţe nu numai pentru un aşezământ de cultură teologică dar şi pentru capitală.

La 11 Februarie 1902 de către Marele Colegiu electoral P. S. arhiereu Pimen Georgescu Piteşteanu a fost *ales Episcop al Dunărei-de-Jos*, în locul P. S. Partheniu Clinceni ales ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

§ 20.

Administrația eparhială sub episcopatul P. S. Dr. Pimen Georgescu.

Venit în staulul păstoriei dela Dunărea de Jos cea dintâi grije a P. S. Pimen a fost de a cunoaște nevoile sufletești ale fiilor încredințați arhipăstoriei sale. In special, ca și premergătorul său, I. P. S. Parthenie, fu preocupat de înalta sa misiune a întărirei credinței strămoșești și a românismului în inimile populațiunei dobrogene.

Punându-se în cunoștință despre reala stare a eparhiei sale prin repețite vizite canonice și cugetând asupra adevăratei meniri ce trebue să aibă biserica și clerul ei în mijlocul poporului, de îndată își întocmì *un plan de activitate administrativă și pastorală* prin care și după care să se îndrumeze tot mai mult misiunea preoților dela Dunărea de Jos către adevărata lor chemare în luminarea și propășirea poporului sub toate raporturile.

A.

In interesul unei rodnice **activități administrative** a acestei eparhii, Prea Sfinția Sa încă din primul an al episcopatului său a organizat:

a) Așà zisele *conferințe protopopești,* la care din două în două luni întrunindu-se la reședința episcopală: P. C. Arhimandrit de scaun, P. C. Revizor eparhial, PP. CC. Membri conzistoriali și PP. CC. Protoierei eparhiali, alcătuesc, sub președinția Prea Sfinției Sale, un adevărat consiliu în care se discută și se chibzuește atât mersul real al

administrației eparhiale, cât și rostul activității preoțești. In ședințele acestor conferințe protopopești, se aduc și se discut toate constatările și observațiunile făcute de organele administrației eparhiale și protopopești cu privire la starea religioasă, morală și socială a poporului, la conduita și activitatea preoțească, la starea materială a bisericilor și altele, chibzuindu-se și hotărîndu-se totodată orice măsuri de îndrumare spre bine și spre progres.

Apoi, Prea Sfinția Sa recunoscând adevărul cel mai invederat că *preotul* și *învățătorul* sunt luceferii a căror raze trebue să lumineze poporul, și că *biserica* trebue să lucreze și să lupte alăturea și mână în mână cu *școala* pentru unul și acelaș scop, —binele, propășirea și fericirea poporului— de aceea la asemenea conferințe protopopești au fost convocați și au participat și domnii revizori școlari din cele patru județe ale acestei eparhii.

Toate hotărîrile luate în ședințele acestor conferințe protopopești, în ceea ce privește îndeplinirea lor de către preoți și învățători sub directa supraveghere a protoiereilor și revizorilor școlari respectivi, au dat rezultate îmbucurătoare menite să garanteze bunul nume al preotului și învățătorului sătesc din cuprinsul acestei eparhii.

b) Tot din primul an al episcopatului P. S. Sale s'a dispus întocmirea cunoscutelor *foi matriculare* sau *memorii personale,* în cari să se oglindească întreaga personalitate și activitate a fiecărui preot din eparhie, ca educație, cultură, conduită, activitate, vieață casnică, distincțiuni, pedepse și altele, așà ca administrația eparhială oricând să fie în măsură de a cunoaște și aprecià rostul fiecărui preot și deci meritele ori scăderile lor.

c) S'a împărțit apoi toate parohiile urbane și rurale din eparhie în trei categorii pe temeiul populațiunei și însemnătăței lor, așà ca deservirea lor să se facă de preoții a căror destoinicie și zel pastoral ar corespunde gradului de însemnătate ale acestor parohii.

d) Tot în acest scop s'a întrodus și concursul preoților după cultura și activitatea lor pastorală ca singura cale prin care dânșii ar puteà obține transferarea și confirmarea lor dela o parohie mediocră pe seama altei parohii bune, sau din pozițiunea de preot ajutător în cea de paroh.

Această măsură cu drept cuvânt a fost salutată cu bucurie de toți preoții, căci pe deoparte li se garantà dreptatea meritelor lor, stârnind adevăratul îndemn la lucru, iar pe dealtă parte se curmà dăunătorul și răul obicei al stăruințelor și favorurilor nemeritate și nedrepte ce jigneau însăși demnitatea preoțească.

e) De o însemnătate mare pentru garantarea bunului mers al administrației eparhiale a fost și întocmirea *foilor de inspecțiune*, cari prin chestionarul ce cuprind și prin sistemul lor de funcționare, obligă și călăuzesc pe protoiereii eparhiali a face o minuțioasă și reală inspecțiune asupra bisericilor și întregei activități preoțești.

Iată un așà formular după care urmează să se inspecteze starea bisericilor, aspectul lor exterior și interior, odoarele și obiectele bisericești, arhiva și biblioteca, cimitirul și curțile bisericești, școala și diferitele așezăminte locale, starea morală și materială a parohienilor, căznicia preotului și altele:

SÂNTA EPISCOPIE A DUNĂREI-DE-JOS.

Protoieria județului ...

FOAIE DE INSPECȚIUNE.

Anul 190 . luna ... ziua ... ora ...
Noi ... protoiereul acestui județ, transportându-ne în comuna ... plasa ... și inspectând biserica[1]) ... cu hramul ... am constatat următoarele:

A. Starea externă a bisericei.

a) Imprejmuirea curței bisericei ...
b) Curtea [2]) ...
c) Zidăria ...
d) Acoperișul [3]) ... bun sau rău ...
e) Ușile și ferestrele ...
f) Clopotnița [4]) ...

B. Starea internă a bisericei.

a) Aspectul general ...
b) Mobilierul ...
c) Catapeteasma ...
d) Pictura ...
e) Pardoseala ...
f) Sânta masă ...
g) Antemisul ...
h) Sânta împărtășire de peste an ...
i) Sfintele vase ...
j) Vestmintele ...
k) Cărțile de ritual [5]) ...
l) Biblioteca parohială [6]) ...
m) Arhiva ...

[1]) Parohială sau filială.
[2]) Dacă este sau nu plantată și dacă este curată.
[3]) De fier sau de șindrilă.
[4]) De zid sau de lemn, dacă este separată de corpul bisericei sau nu.
[5]) Dacă sunt complecte și cu litere străbune.
[6]) Câte volume legate sau nelegate? ce reviste teologice?

O şedinţă a conferinţei protopopeşti sub preşedenţia P. S. Episcop al Dunărei de jos.

n) Interogații asupra circulărilor episcopale și protopopești [1]) . ...

o) Dacă s'au făcut rapoartele pretinse de art. 38 și 40 din regulamentul epitropiei bisericești, și ce număr poartă fiecare raport ... .

p) Baptistierul ....

q) Pangarul ....

C. **Personalul bisericesc.**

a) Câți preoți, cântăreți și paracliseri se află în serviciul bisericei?...... ....

b) Preotul este demn și conștient de rolul său în mijlocul poporului? . ...

c) Are cunoștință de îndatoririle ce i se impun prin noua lege comunală?. ....

d) Cari sunt distincțiunile și meritele preotului? . ...

. .. .

e) Ce pedepse a avut și pentru ce anume invinuiri?

.. . .

f) Cântăreții și paracliserii-își îndeplinesc datoriile lor? .

. .. .

g) Membrii epitropiei sunt în bună armonie, și-și îndeplinesc însărcinările ce li se impun de regulament? ...

. . ..

h) Numele și pronumele preoților deservenți și cali tatea lor [2]) ....

i) Numele și pronumele cântăreților I-iu și al II-lea......

. . . .

j) Numele și pronumele paraclisierului .. ..

. . . .

k) Numele și pronumele epitropului ales de enoriași și al celui numit de onor. prefectură respectivă... ....

. . . .

[1]) Se va întrebà preotul paroh sau supranumerar, despre cuprinsul diferitelor circulări și dacă și-a dat osteneala a realizà obiectul circulărilor pe orice cestiune.

[2]) Paroh sau supranumerar.

D. **Şcoala.**

a) Câţi copii sunt în comună în vârstă de a merge la şcoală? ......

b) Câţi copii sunt înscrişi? ......

c) Câţi copii urmează regulat? ......

d) Cari sunt motivele pentru care unii nu urmează la şcoală? ......

e) Duminica şi sărbătoarea merge învăţătorul cu şcolarii la biserică? ......

f) Şcolarii cântă sfânta liturgie în cor la biserică?

g) Preotul cu învăţătorul sătesc trăiesc în legătură prietenească şi lucrează ei împreună pentru propăşirea binelui în comună? ......

E. **Comuna.**

a) Care este ocupaţia de predilecţie a populaţiunei? ......

b) Există şi meşteşugari? ......

c) Sunt grădini cu pomi roditori? ......

d) Se ocup locuitorii cu grădinăria de zarzavaturi? ......

e) Se ocup cu stupăria (albinăritul)? ......

f) Se ocup cu gândacii de mătase? ......

g) Se cultivă cartoful şi s'a întrodus ca aliment în hrana populaţiunei? ......

h) Se păstrează portul cu stofe şi pânzeturi de casă [1])? ......

F. **Starea morală şi materială a poporului.**

a) Numărul familiilor ortodoxe ......

b) » » creştine de alte confesiuni ......

c) Numărul familiilor de alte religiuni ......

d) Moralitatea poporului ......

[1]) Naţional ori orăşănesc.

e) Enoriaşii şi copiii lor merg la biserică?..........

f) Câţi dintre enoriaşi trăiesc în concubinaj şi ce măsuri s'au luat faţă de ei?..........

g) Cârciumile sunt închise în timpul prescris de lege?

....

h) Alcoolismul este răspândit în populaţiune şi, dacă această patimă este, ce măsuri s'au luat?..........

i) Sunt în parohie bolnavi de pelagră, lepră şi de alte boale care nenorocesc şi omoară mai ales populaţiunea noastră dela ţară şi ce măsuri s'au luat de preot şi de autoritatea comunală?..........

G. **Instituţiuni culturale şi filantropice.**

a) Este vre-o societate sau cerc cultural, şi câte conferinţe a ţinut preotul?..........

b) In comună se ţin conferinţe sau şezători?..........

c) Există o bancă populară, şi preotul este membru al ei?..........

d) Există vre-o casă filantropică?..........

H. **Casa preotului.**

a) Câţi copii are şi ce educaţiune le dă?..........

b) Există o casă parohială?..........

c) Care este starea de curăţenie a casei în care locueşte preotul?..........

d) Gospodăria din prejurul casei şi a locurilor sale este ea îngrijită ca să poată fi un model pentru săteni?..........

e) Are plantaţie şi îndeamnă şi pe locuitori de a face?

....

f) Este membru al societăţei clerului *Solidaritatea?*..........

g) A se observă registrul de vizitele deja făcute şi dacă s'au îndeplinit lipsurile constatate la acele inspecţiuni..........

....

I. **Cimitirul.**

a) Imprejmuirea..........

b) Capela..........

c) Plantaţia [1] . . . .
d) Alinierea mormintelor [2] . .

Observaţiuni

Protoiereu,

f) Tot din punct de vedere administrativ, constatându-se abuzuri, neregularităţi şi stângăcii pe chestiunea construcţiunei şi picturei bisericilor — aşà că unele din construcţiuni bisericeşti au fost părăsite, altele clădite în neconformitate cu tocmelile făcute, apoi că în lucrările de pictură se însărcinau mulţi nedibaci şi necunoscători în arta picturală,— spre curmarea acestor rele dăunătoare stărei materiale a bisericilor şi prin care se speculà în chip nedemn dărnicia şi ofrandele băneşti ale credincioşilor, s'au dat energice instrucţiuni chiriarhale tuturor preoţilor, în urma cărora orice construcţiuni de biserici nu se mai lucrau decât de persoane apte şi destoinice, angajate în urma unui contract învestit cu toate formele legale şi pe baza unei garanţii proporţionale cu valoarea construcţiei; cât pentru lucrările picturale, de asemenea, nu se mai puteau însărcinà decât persoane anume autorizate de chiriarhie, pe temeiul unei probe executată în însuşi reşedinţa episcopală după un model tip, preferindu-se portretele ierarhilor cari au fost podoaba bisericei şi fala neamului românesc.

[1] şi [2]) Mormintele vor fi puse în linie, pe distanţe mai lungi sau mai scurte, ca astfel să formeze alee cari se vor plantà şi împetruì.

Regulamentul administrației Casei Bisericei, privitor la execuțiunea construcțiunilor și reparațiunilor de biserici, promulgat pe ziua de 19 Martie 1904, încă a contribuit la curmarea acestor abuzuri și neorândueli.

g) In sfârșit, între alte măsuri administrative se impune să menționăm că și în privința bisericilor creștine omodoxe ale comunităților străine din această eparhie, constatându-se că personalul lor clerical deseori se schimbà și se reînoià după bunul plac al epitropiilor respective și fără nici un control asupra condițiunilor lor canonice, încă s'au luat măsuri în senzul ca toți preoții străini cari ar voì să se angajeze în serviciul vr'uneia din bisericile comunităților grece, ruse sau bulgare, pentru a puteà fi admiși și recunoscuți de chiriarhie, să prezinte anumite acte și anume:

1. Autorizația din partea ministerului afacerilor străine român pentru stabilirea lor în țară;

2. Actele de studiile făcute în original și traduse;

3. Actul de hirotonie în preot sau diacon în original, sau tradus de bursa respectivă;

4. Actele de hirotonie sau rangurile câștigate în timpul sacerdoțiului său (traduse);

5. Cartea canonică de liberă permutare din partea chiriarhului respectiv, cu lămuriri de a nu aveà vre-o cauză impedicătoare la servirea celor preoțești (traduse);

6. Un certificat din partea chiriarhului respectiv, constătător că purtătorul a fost sau nu supus judecății bisericești, și pentru ce? (tradus);

7. O garanție din partea epitropiei comunităței respective, legalizată de autoritatea în drept că la toate servirile de Dumnezeu va pomenì familia Domnitoare a României, înaintea oricărei alte familii domnitoare străine;

8. O declarație din partea preotului că se va supune în totul prescripțiunilor și sfintelor canoane ale sfintei noastre

biserici autocefale ortodoxe române şi că la toate serviciile va pomenì mai întâi familia Domnitoare română înaintea oricărei alte familii străine;

9. Un act din partea administraţiei locale a ţărei noastre că a obţinut autorizaţia legală de a locuì în acea parte a ţărei, autorizaţie cerută de legea de organizare a Dobrogei (aceasta numai din 1899, conform adresei ministerului cultelor seria C, No. 78548/99); şi

10. Actele încheiate între epitropie şi preot, legalizate de autoritatea în drept şi prin care se asigură situaţiunea materială a preotului.

h) Printre măsurile administrative, însă cu un caracter disciplinar, hotărîte de P. S. Pimen în scopul de a se garantà cât mai mult adevărata demnitate și autoritate preoțească în popor, facem loc și circulărei P. S. Sale cu No. 2450 din 3 Decembrie 1904, dată protoiereilor eparhiali, iar prin aceștia tuturor preoților dela Dunărea de jos, spre a lor călăuzire asupra chipului cum și până la ce grad se cuvine unui adevărat preot de a-și exercità el drepturile sale cetățenești, fără a se amestecà în acele lupte politice cari i-ar nimicì rostul înaltei lui misiuni, *lupte* în fața cărora *cea mai bună politică pentru un preot ar fi și trebue să fie să nu facă politică.*

Iat-o:

«Una din cestiunile care pentru preotul Eparhiei Noastre ar trebuì cât mai mult lămurită, este şi aceea de a se şti, până unde poate să-şi întindă el exercitarea drepturilor politice, ca astfel poziţiunea lui duhovnicească în popor şi activitatea lui pastorală să nu sufere nici-o scădere.

In această privinţă părerile poate că sunt diferite; după Noi însă, nici într'un caz nu este bine ca preotul să facă politică, sau să se amestece în luptele politice.

A unì misiunea preoţească cu lupta politică, este cea mai mare greşală.

Preotul ca cetăţean, dacă face parte dintr'un partid politic, nu trebue să aştepte nimic de câştigat pentru sine; deoarece misiunea preoţească nu justifică amestecul preotului în politică şi intrarea lui în rândurile acelor cetăţeni cari iau parte în luptele politice.

Din contră, prin aceasta preotul pierde. Va pierde demnitatea şi autoritatea sa pastorală chiar şi înaintea oamenilor politici cari privesc în preot pe omul paşnic. Va pierde încrederea păstoriţilor lui şi prin aceasta va încetà de a fi păstorul cel bun, care are în societate o misiune mare de îndeplinit, — aceea de a învăţà pe popor preceptele sfinte ale evangeliei care regulează nevoile vieţei omeneşti, adesea turburate de diferite împrejurări. Căci: cum va puteà el îndeplinì această misiune, dacă mintea ca şi timpul sunt întrebuinţate de el numai în discuţiuni şi frământări politice? Cum va puteà el propoveduì oamenilor pacea, pe care singur o turbură, împărţind pe enoriaşi — cari sunt fiii lui sufleteşti — în tabere vrăjmaşe, între ele şi faţă de el? Cum va puteà el îndemnà pe oameni la unire şi dragoste frăţească între ei, când singur, prin luptele politice, rupe legătura de dragoste duhovnicească, care trebue să-l unească pe el cu toţi enoriaşii lui? — Şi câte alte multe neajunsuri pastorale, ba poate şi nenorociri pentru preot şi ai lui enoriaşi, izvorăsc din amestecul preotului în luptele politice.

Acestea sunt adevăruri reale, cunoscute şi de acei oameni cari cred că preotul se cuvine să ia parte în afacerile politice, întru cât şi Constituţia ţării îi garantează acest drept, ca oricărui cetăţean. Preotul, zic ei: afară de biserică şi afară de serviciile bisericeşti, poate şi este bine să se amestece în afacerile politice; el este cetăţean şi nimeni nu-l poate împedică dela exercitarea drepturilor politice cetăţeneşti.

In adevăr, preotul român din fericire este şi cetăţean al Statului. El este os din oasele poporului român şi sânge din sângele lui. Această calitate a preotului este un bine pentru popor, fiindcă preotul are aceleaşi *gândiri* şi aceleaşi *aspiraţiuni* naţionale ca şi poporul; — ba, lui i se impune datoria de a lucrà *cât mai mult* pentru desvoltarea în popor a acestor frumoase simţiminte. Mai departe, — această calitate a preotului este o bună garanţie şi pentru Stat, de

oarece preotul este obligat de Biserică, de a lucrà neîncetat pentru binele şi fericirea Statului, căci, dela binele şi fericirea Statului, depinde binele şi fericirea Bisericii, ştiut fiind că cetăţenii Statului sunt şi fii Bisericii. Aceasta este adevărata învăţătură dată de Domnul nostru Iisus Christos în privinţa raportului ce există între Biserică şi Stat.

Din acestea reiese că altul este câmpul de muncă al preotului nostru, decât acela al luptelor politice. El trebue să lupte neîncetat în contra tutulor patimilor cari din nenorocire şi mai ales în timpul de faţă slăbesc neamul nostru românesc, atât din punctul de vedere moral, cât şi din punctul de vedere fizic. El trebue să lupte în cursul întregei lui vieţi, împins de dorinţa unui adevărat părinte, de a luminà poporul încredinţat conducerei lui, formând din el adevăraţi creştini, cari să-şi iubească religiunea şi Biserica noastră strămoşească, ca şi cum se iubesc pe ei înşişi; — tot aşà să facă din ei adevăraţi cetăţeni, fii iubitori de ţară şi de neam, buni gospodari, gata de a face toate sacrificiile pentru înflorirea şi siguranţa Statului nostru românesc.

Numai la o astfel de muncă, aşteaptă şi doresc să vadă pe preotul nostru luptând, toţi oamenii de orice partid ar fi ei; căci aceasta e aderărata chemare a preotului şi în această direcţiune îl şi pregăteşte Statul în şcoalele noastre teologice, pentru cari face însemnate sacrificii, ca la timp să fie un bun şi înţelept luptător în mijlocul poporului, pentru o viaţă trainică creştinească, socială, economică şi naţională.

Pătruns de aceste consideraţiuni şi încălzit de aceste idei fiind preotul nostru, prin munca sa preoţească pastorală în mijlocul poporului, cu siguranţă, el va fi bine apreciat şi respectat după vrednicie, de adevăraţii oameni politici, bărbaţii de Stat şi bunii patrioţi, cari prin a lor pregătire şi deplină competinţă în afacerile politice ale Statului, işi iau sarcina şi muncesc pentru binele ţării, sacrificându-şi liniştea şi interesele lor. Pentru un aşà bărbat politic, nu poate fi o altă satisfacere şi răsplată a muncii lor, decât desvoltarea, propăşirea şi înflorirea Statului şi a cetăţenilor lui, cum şi a sfintei noastre Biserici naţionale, care a adus mari servicii ţării şi neamului nostru românesc.

Preotul este cetăţean şi drepturile lui trebue să-i fie

considerate ca drepturi sfinte cetăţeneşti, pentrucă ele sunt nişte podoabe scumpe, ca pentru orice cetăţean, dator fiind a le păstrà cu cea mai mare sfinţenie.

Să nu se uite însă, că după o logică sănătoasă şi după o minte limpede care trebue să prezideze când este vorba de rostul Bisericii şi al preotului ei în Stat, că, drepturile politice ale preotului şi exercitarea lor, deşì garantate prin Constituţia ţării, totuşi *din cauza misiunii celei sfinte pe care, în numele Bisericii, preotul este chemat a o îndeplinì în lume, aceste drepturi sunt în câtvà limitate*

Dreptul politic constituţional al preotului trebue să se mărginească *pur* şi *simplu* numai la dreptul de *vot*, dat în deplină conştiinţă şi cu toată demnitatea cerută dela un preot-păstor, părinte sufletesc al tuturor cetăţenilor, sau al tuturor enoriaşilor lui, cari toţi îl privesc şi îl numesc «*părinte*», «*tată*». .

Să se ştie dar, că preotul deşì este cetăţean al Statului, dar el se deosebeşte de ceilalţi cetăţeni prin anumita sa misiune preoţească ce o are dela Dumnezeu, care deosebire a fost recunoscută de societatea omenească din timpurile cele mai vechi, acordându-i unele privilegii sau scutiri legale, cari nu le au ceilalţi cetăţeni.

De acest fapt ţinându-se socoteală, urmează că preotul nostru trebue să fie pe deplin convins că: sfânta lui misiune preoţească este una şi aceeaş, fie în biserică, fie afară din biserică; cu alte cuvinte: preotul este şi trebue să fie pretutindenea şi totdeauna, *numai preot.* In fine, ca să fie şi mai înţeles, *preotul, vrând nevrând, trebue să fie pătruns până în adâncul sufletului său, că caracterul lui preoţesc domină peste personalitatea lui de cetăţean şi aceasta tocmai în interesul şi buna orânduială cetăţenească care trebue să fie în Statul şi Ţara noastră.*

Altfel, exercitarea fără rezerve a drepturilor politice şi amestecul preotului în luptele electorale, va atrage după sine rezultatele cele mai dezastruoase pentru îndeplinirea cu sfinţenie a misiunei lui pastorale, din care Biserica şi religiunea vor suferì, iar preotul va devenì obiectul de dispreţ al tuturor oamenilor.

Este o datorie pornită din misiunea pastorală pe care

trebue să o aibă în vedere preotul de a nu compromite cauza sfântă a Bisericei. El trebue să se ferească, nu numai de orice amestec al politicei în exercițiul serviciilor bisericești, dar și în relațiunile lui pastorale.

In vorbirea din biserică, ca și aceea afară din biserică, se cuvine ca preotul să fie totdeauna cuviincios și respectuos către autoritățile Statului, căci, după cum învață sfântul apostol Pavel, «toată stăpânirea dela Dumnezeu este orânduită, etc.»; iar pe cetățeni sau enoriași, să-i stimeze și să-i respecte în aceeaș măsură, pentrucă toți sunt români și ai lui fii sufletești.

Ar fi un mare merit pentru un preot, care prin prudența sa pastorală și prin tactul său social, ar câștigà față de enoriașii lui acea încredere, demnitate și autoritate morală, încât atunci când aceștia — împinși de patimile politice — se luptă cu înverșunare unii în contra altora, el să-i sfătuiască a aveà o atitudine frățească între ei, de oarece toți sunt români, fii și cetățeni ai Statului nostru românesc; că, prin prea multă îndeletnicire în luptele politice, mai ales a acelora cari n'au o anumită pregătire pentru afacerile politice, se părăsesc alte afaceri comerciale-economice, lăsându-le în mâinile străinilor, cari se îmbogățesc din produsele țărei și din nevoile poporului nostru românesc.

Am nădejdea că sfaturile Mele vor fi primite cu toată luarea aminte din partea preoților Noștri și că povețele ce le împărtășesc vor găsì un răsunet puternic în sufletele lor. Prin aceasta cu siguranță ei vor câștigà stima și respectul din partea oamenilor de bine, pentru îndeplinirea cu demnitate a misiunei lor pașnice și a bunei pilduiri în popor; iară Eu ca episcop al acestei de Dumnezeu binecuvântate Eparhii — a Dunărei-de-Jos, — Mă voi bucurà de modul priceput și înțelept cu care preoții noștri știu a-și îndeplinì datoria, când este vorba de Biserică, Țară și poporul ei».

B.

i) In interesul unei rodnice **activități pastorale,** atât prin ordine și instrucțiuni circulare cât și prin sfătuiri verbale cu prilejul vizitelor canonice și al

audienţelor, îndemnul stăruitor al P. S. Sale pretutindeni şi totdeauna a fost, în primul rând, asupra obligaţiunilor preoţeşti de *a învăţà* poporul din ce mai mult şi mai temeinic, prin predici şi sfătuiri păstorale, şi *a'l luminà* în toate trebuinţele şi nevoile lui creştineşti, cetăţeneşti şi gospodăreşti, impunând tot odată ca înşişi preoţii să se facă *pildă* tuturor şi în toate.

j) Veşnic gândindu-se P. S. Sa asupra mijloacelor cum clerul dela „Dunărea de jos" ar puteà să-şi îndeplinească mai bine şi mai cu folos sfânta sa misiune de luminător şi pilduitor al poporului, şi cum deci ar puteà preoţii să-şi mărească cercul cunoştinţelor lor ca aşà să fie în măsură de a lucrà la stârpirea relelor sufleteşti şi trupeşti din popor, la întărirea moralităţii, la desvoltarea dragostei către aproapele şi a iubirii cătră biserică, ţară şi neam şi să îndemne cu mai multă tărie pe săteanul român la o muncă spornică şi pricepută în cultura pământului, în creşterea vitelor şi în toate îndeletnicirile gospodăreşti, P. S. Sa a convocat conferinţa protopopească dela 24 Mai 1902 şi punând în discuţiune această problemă, s'a hotărît ca în toamna fiecărui an şi în fiecare judeţ să se ţină în întreaga eparhie *conferinţe pastorale generale,* în cari să se discute şi să se desvolte de către preoţi anumite teze de conferinţe, propuse, alese şi hotărîte în conferinţele protopopeşti. Aceste teze se anunţă din timp tuturor preoţilor ai eparhiei spre a le lucrà cu îngrijire, fiecare după puterea lor, şi cu obligaţiunea de a le prezentà înscris la conferinţele pastorale generale.

După închiderea acestor conferinţe generale tezele înscris se înaintează chirarhiei unde se exa-

minează și se notează după a lor valoare în foile matriculare ale fiecărui preot.

Aceste conferințe pastorale s'au și inaugurat în toamna anului 1902 cu o deosebită solemnitate spre bucuria generală a întregei preoțimi din eparhia Dunărei de jos.

k) Conștient apoi de adevărul că starea morală este temelia fundamentală a existenței și a trăiniciei unei națiuni, și că prin viața morală a familiei, care este răsadnița sau pepiniera societăței, se asigură moralitatea publică a națiunei, Prea Sânția Sa încă din începutul episcopatului său, — considerând că supravegherea moralităței poporului alcătuește una din cele mai sfinte datorii ale chemărei preoțești —, a hotărât prin organele sale administrative, întocmirea unei statistice asupra moralităței poporului, din decursul anului 1901, ca din rezultatele dobândite, cunoscându-se gravitatea ranelor sociale și morale ale credincioșilor din întreaga eparhie, să se poată luà adevăratele măsuri de îndreptare[1]).

Ca rezultat al acestei intreprinderi pastorale s'a înregistrat următoarea situațiune generală a relelor sufletești și trupești din decursul anului 1901:

Protopopiatele eparhiale.	Nașteri naturale.	Concubinage.	Condamnați.
Covurlui	459	1.280	849
Brăila	447	953	529
Tulcea	204	452	395
Constanța	291	486	738
Total	1.401	3.171	2.511

Aceste triste constatări au fost în deosebi obiectul unor vii și interesante discuțiuni în ședința con-

[1]) Circulara chiriarhală No. 1060 din 17 Iunie 1902.

ferinței protopopești din ziua de 9 August 1902 când s'a și hotărît cuvenitele măsuri pentru îndrumarea unei activități preoțești în scopul stârpirei acestor rele destul de păgubitoare, măsuri cari și-au avut urmări îmbucărătoare, întrucât aceste cifre s'au micșorat din an în an, în chip simțitor.

l) Tot în direcțiunaa activităței postorale, preuții acestei eparhii au fost îndemnați și îndatorați prin ordine chiriarhale și asupra *instruirei și educațiunei tinerelor vlăstare ale parohienilor* lor. Un deosebit înteres s'a pus pentru această mare și sfântă îndatorire pastorală, căci cu durere s'a constat cum țăranul nostru nici după 40 de ani de învățământ obligator și gratuit nu este încă pătruns, după cum se cuvine, de rostul științei de carte, pentru care, el, neluminat și necunoscător de sine, viețuește pe ici pe colo copleșit de vicii și înăbușit de superstiții. Indatorirea preoților de a îndemnà cu timp și fără timp pe părinți de a-și da copii la școală și de a-i deprinde diferite meșteșuguri ca așà să devină folositori și lor și semenilor și țărei, încă au preocupat pe organele administrative ale acestei eparhii în îndrumarea, supravegherea și inspectarea activității preoțești.

m) Tot în interesul unei rodnice activități pastorale, P. S. Sa s'a îngrijit în deosebi și cu îndrumarea menirei preoților în *educația morală și religioasă a ostașilor țării noastre,* ba încă și a nenorociților ce conviețuesc în temnițe, obligând mai ales pe preoții de garnizoane ai acestei eparhii la împlinirea unor anumite și speciale datorii față de armată.

In acest scop, P. S. Sa a cerut și binevoitorul concurs al Ministerului de războí prin următoarea

adresă cu No. 377 din 4 Martie 1903, al cărei cuprins, oglindind un program de activitate a preoţilor de garnizoană, îl şi reproducem aici.

Iată-l:

«Pentru armată, care formează zidul de apărare a ţărei noastre, se impune nouă tuturor o deosebită solicitudine.

Biserica, pe lângă zilnicele rugăciuni cari le înalţă către Atotputernicul Dumnezeu pentru buna stare a Suveranului şi vitejia armatei, apoi are şi trebue să aibă datoria de a se îngrijì cu multă luare aminte de *educaţiunea morală a ostaşului,* din care să iasă *iubirea de patrie* şi *dragostea neţărmurită pentru apărarea ei.*

Tot prin această educaţiune morală trebue să se încălzească inima soldatului pentru ascultarea şi supunerea cu plăcere la ordinele şefilor; iar sarcina serviciului militar, prin cuvântări bine chibzuite să o prezinte sub o aşà formă, încât să devie nu numai plăcută, dar să fie considerată ca un drept sfânt şi cetăţenesc, pe care cu drag să-l îndeplinească fiecare fiu al acestei ţări.

Acesta este rolul Bisericii în armată şi aceasta este raţiunea pentru care o admirabilă organizaţiune a personalului şi a serviciului preoţesc se află în armatele altor state, despre care Domnia-Voastră ştiţi mult mai bine.

Dacă necesitatea despre o îngrijită activitate a bisericii este bine apreciată în armatele altor popoare, apoi în deosebi pe noi Românii aceasta trebue să ne preocupe şi mai mult, întru cât trecutul nostru ca naţiune a fost strâns legat de cel bisericesc, poate mai mult ca la alte naţiuni.

Mari îmbunătăţiri s'au făcut în armata noastră şi cu drept ne fălim cu ea; mai ales în urma gloriosului război din 1877, când, condusă şi comandată pe câmpiile Bulgariei de Bravul ei Căpitan, iubitul nostru Rege, prin vitejiile săvârşite, cu drept a atras admiraţiunea lumei, iar noi, din sângele lor vărsat, am câştigat independenţa şi regalitatea Statului din care a eşit şi autocefalia Bisericei.

Privirile şi gândul nostru deci, trebue să fie veşnic îndreptate către scumpa noastră armată şi fără preget cu toţii să lucrăm ca soldaţii noştri, fiii acestei ţări, să fie vrednici urmaşi ai neamului ca luptători în vremuri grele, iar după

ieşirea din armată şi cu întoarcerea lor la căminul părintesc, să devină buni cetăţeni şi harnici gospodari.

Indrumarea armatei pe aceste căi cade în sarcina Bisericei.

Este adevărat că în armată este astăzi un serviciu bisericesc:

Din când în când sunt aduşi soldaţii la biserică spre a ascultà serviciul sf. liturgii, dar abià sosiţi, şi părăsesc biserica tocmai în timpul cel mai important; ba, prin aceasta se produce şi zgomot care strică liniştea de care are nevoie ceilalţi credincioşi şi ascultători;

Depunerea jurământului de către recruţi se face în prezenţa unui preot;

La începutul fiecărei luni preotul de garnizoană merge la cazarmă cu apa sfinţită;

Nu lipseşte nici mărturisirea în sfântul şi marele post, precum nici îngrijirea de cele sufleteşti în timpul boalei şi înmormântarea celor decedaţi.

Prin acestea însă Biserica nu şi-a îndeplinit în totul sfânta şi marea ei chemare; ea are încă multe de făcut.

In faţa acestor cerinţe, cred a mea datorie, Domnule Ministru, a Vă face următoarea propunere pentru armata care se află în cuprinsul eparhiei noastre, Dunărea-de-Jos:

De mare folos ar fi ca în fiecare Duminică şi la sărbători, soldaţii rând pe rând să meargă la biserică şi să aziste la serviciul sf. liturgii până la sfârşit, unde vor auzi şi predici obişnuite, iar în oraşele mari, ca: Galaţi, Brăila, Tulcea şi Constanţa, pe lângă această îndatorire, ar fi foarte bine ca din două în două Duminici, după amiază, să fie aduşi la biserică, în număr câţi pot intrà, şi acolo numai cu ei, de către preotul ales ca cel mai priceput şi pregătit pentru aceasta, să le predice în forma de catiheze militare şi sistematice, învăţându-i tot ce este de folos şi tot ce trebue a şti un soldat, pentru îndeplinirea datoriilor lui militare în timp de pace şi în timp de războí şi cum trebue să vieţuiască sau să trăiască ca cetăţean după împlinirea stagiului militar.

Aducerea soldaţilor la biserică spre a ascultà aceste predici sau catiheze se va puteà face după înţelegerea ce ar urmà să se ia de către preotul orânduit de noi cu şeful respectiv al trupei.

Dacă Domnia-Voastră, Domnule Ministru, veţi binevoì a acceptà această propunere, Vă rugăm să ne împărtăşiţi hotărîrea ce veţi binevoì a luà, ca astfel să luăm cuvenitele măsuri în consecinţă».

Tot în *direcţiunea măreţilor aspiraţiuni*, ce P. S. Pimen nutreşte *pentru binele şi propăşirea Bisericii, a clerului şi a tot poporului Ei românesc*, şi către care P. S. Sa neîncetat s'a preocupat şi se preocupă de *a îndrumà întreaga activitate pastorală* a preoţilor Săi dela „Dunărea de Jos", dăm aci şi **„Enciclica pastorală" dată de P. S. Sa cu prilejul sfintelor Paşti din anul mântuirei 1904,** sub No. 450 din 14 Martie, către întregul cler şi popor de sub arhipăstoria P. S. Sale.

Iat-o:

PIMEN

DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL „DUNĂREÏ DE JOS", TUTUROR CUCERNICILOR PREOŢI ŞI DIACONI, ŞI TUTUROR BUNILOR CREŞTINI DIN ACEASTĂ DE DUMNEZEU PĂZITĂ EPARHIE, HAR ŞI PACE DELA DOMNUL NOSTRU IISUS CHRISTOS, IAR DELA SMERENIA NOASTRĂ BINECUVÂNTARE.

„Incă câteva zile şi vom ajunge sfintele Paşti, când lumea creştină prăsnueşte cea mai mare şi mai strălucită sărbătoare dintr'un an, adică *Invierea Domnului nostru Iisus Christos.*

Toţi oamenii se pregătesc pentru primirea «Invingătorului morţii»—Iisus Christos—; şi bogatul şi săracul se simt mai liberi de grijile lumeşti, şi bătrânul gârbovit de povara anilor ca şi tânărul vioi în floarea vârstei, toţi, în sfârşit, cu unul şi acelaş dor pentru curăţenia păcatelor, cu una şi aceeaş ardoare creştinească pentru apropierea şi împărtăşirea cu *„Sfântul Trup"* al Domnului, se întâlnesc pe pragul bisericii, unde intrând ascultă cu luare aminte sfânta slujbă. Mama cea bună cu copiii curaţi, îmbrăcaţi în haine de săr-

Protopopii şi revizorii şcolari ai judeţelor Eparhiei Dunărei de jos în conferinţă, sub preşedenţia P. S. Episcop Pimen. (3 Septemvrie 1903).

bătoare, îi îndreaptă pe drumul ce duce la biserică şi închinându-i pe la sfintele icoane, îi pregăteşte pentru sfânta împărtăşire.

Toată lumea în săptămâna cea mare, cete, cete, merge seara la „denie" unde mai ales în «Joia cea mare» când se citesc cele 12 evanghelii, cu umilinţă ascultă dumnezeieştile şi cele de de urmă poveţe, pe cari Bunul Invăţător le-a dat apostolilor Lui, iar printr'înşii întregului neam omenesc, cari învăţături se pecetluesc prin porunca cea nouă de *„a ne iubi unii pe alţii"*;—şi cu inima sdrobită de durere ascultă chinuitoarele patimi precum: batjocuri, loviri, scuipări, încununarea cu spini, restignirea pe cruce şi în sfârşit îngrozitorul sfârşit al *Aceluia* ce a mântuit pre om.

Apoi, Vineri noaptea tot poporul adunat la biserică cu ochii plini de lacrimile umilinţii, însoţesc ocolirea bisericii cu sf. epitaf şi depunerea în mormânt a Mântuitorului, — fapt cutremurător care ne aduce aminte despre starea de răutate care stăpânià lumea şi despre întunecimea minţii omeneşti care uitase pe adevăratul Dumnezeu.

Incă câtevà ceasuri şi totul se schimbă; căci în noaptea sf. Paşti, creştinii în mâini cu lumânări aprinse măresc pe Domnul, cel ce prin puterea sa dumnezeiască, *înviind din morţi*, a sdrobit puterea morţii şi a înlăturat întunericul care apăsà asupra lumei.

In adevăr, o altă lume, alte idei, alte cugetări!

In locul cântărilor bisericeşti duioase până la lacrămi, acum se intonează triumfătorul imn prin care ne veseşte că: *„Christos a înviat din morţi, cu moartea pre moarte călcând, şi celor din mormânturi viaţă dăruindu-le"*, şi care imn revarsă în inimile tuturor o aşà duhovnicească bucurie încât toţi voioşi se întorc, purtând în mâini lumânări aprinse, spre a luminà casele cu *lumina* adevărurilor creştineşti, cari garantează fericirea omenirei aici şi în cealaltă viaţă.

Aceasta este şi motivul pentru care moşii şi strămoşii noştrii, când se reîntorceau la casele lor cu lumini aprinse, dela *luminatul praznic al Invierei,* îşi însemnau cu semnul sfintei cruci cei patru pereţi ai casei!

Din ziua sfintei şi minunatei *Invieri*, şi până la strălucita Inălţare la Cer a Invingătorului morţii—Iisus Christos—,

salutarea cu care creştinii se întâmpină între ei, nu mai este cea obişnuită, ci fiecare vesteşte că *„Christos a înviat!“* şi toţi răspund cu o deplină convingere că Christos *„adevărat a înviat!“*. — Şi câte multe alte deprinderi şi frumoase obiceiuri creştineşti şi strămoşeşti nu împodobesc aceste zile strălucite ale *Invierii Domnului*, pe cari noi creştinii trebue să le păstrăm cu cea mai mare sfinţenie.

Dar, iubiţii mei fii în Domnul, în nespusa bucurie ce simţim la sărbătoarea strălucitei Invieri a Mântuitorului, ia parte nu numai întreaga suflare omenească, dar şi întreaga fire cerească şi pământească, căci Invingătorul morţii cel înviat este Făcătorul şi Stăpânitorul şi al celei cereşti şi al celei pământeşti.

Oare nu ne aducem aminte din sf. Evanghelie că îngerii au fost cei dintâi cari au vestit femeilor mironosiţe Invierea Mântuitorului?

Oare nu simţim cu toţii că bucuria noastră pare a o împărtăşì şi Soarele care începe a-şi trimite razele sale mai luminoase şi mai călduroase către noi?

Oare nu observaţi că cu Invierea Domnului, reînviează întreaga fire?

Căci odată cu sfintele Paşti, soseşte şi dulcea primăvară cu ale ei frumuseţi. Ea ne aduce primele floricele ce preînchipuesc curăţenia vieţii creştineşti, din care culegând, le depunem pe mormântul Domnului.

Da, frumoasa primăvară ne înfăţişează două idei, două învăţăminte vrednice de toată luarea aminte din partea noastră:

I. Ne învăţăm a crede cu tărie că va fi o reînviere a noastră a tuturor, dată nouă ca har prin învierea din morţi a Domnului nostu Iisus Christos; şi al

II. Cu venirea primăverei, când întreaga fire îşi reînoeşte faţa prin tainica şi fireasca funcţionare a legilor puse de D-zeu, în puterea cărora şi iarba, şi pomii, şi pădurile, şi multe vietăţi, care în timpul iernei, ştiţi, că au fost ca într'un somn, acum — totul desprimăvărându-se — se trezesc, se ridică cu vioiciune către o nouă viaţă, simbolizând *munca firească* pusă de D-zeu ca o lege şi ca condiţiune neapărată pentru viaţă.

Şi în adevăr, întinsele câmpii şi frumoasele plaiuri ale scumpei noastre ţări, cari prin a lor firească muncă încep a se îmbrăcà în haina primăverei, ne înfăţişează o aşà privelişte dătătoare de viaţă, încât în chip firesc ne chiamă şi pe noi la o nouă viaţă şi deci către o nouă *muncă.*

A muncì în orice fel este o cerinţă a firei omeneşti. A muncì este o trebuinţă firească a vieţii; de aceea şi sf. apostol Pavel nu în zadar porunceşte: *„cel ce nu munceşte să nu mănânce"*. Observaţi că nimic nu există în lume fără să muncească, căci unde nu este muncă acolo nu este adevărată viaţă. Priviţi toate vietăţile de pe pământ, cercetaţi modul lor de viaţă, şi vă veţi convinge că toate viază şi se mişcă în puterea muncei. Munca lor însă se mărgineşte numai în a se nutrì. Omul, şi numai el, ca fiinţa cea mai desăvârşită de pe pământ, ca cel ce este coroana tuturor creaturilor, viază şi munceşte nu numai pentru a se nutrì pe sine şi pe ai săi, ci el munceşte într'un scop mai măreţ şi mai înalt: ***binele aproapelui său, binele neamului său şi al ţărei sale.***

Munca omenească este de două feluri: muncă fizică sau trupească şi muncă intelectuală sau sufletească.

Ce este munca fizică sau trupească? Ea este încordarea şi punerea în lucru a puterilor noastre trupeşti, în scop ca prin ea să putem trage foloase trebuincioase vieţii noastre ca oameni, ca soţi de familie, ca creştini şi ca cetăţeni.

Munca fiind cea dintâi necesitate pentru buna stare a familiei, să cercetăm, iubiţii mei fii în Domnul, cum soţii creştini, — bărbatul şi femeia — potrivit firei tor trebue să-şi împartă munca pentru înflorirea şi bună starea familiei lor.

Bărbatul şi femeia, ca soţi, sunt datori de a se iubì şi respectà unul pe altul, de a se îngrijì şi ajutà la toate păsurile şi nevoile lor, şi de a muncì împreună pentru bunul trai al căsniciei şi pentru propăşirea gospodăriei lor.

Cu cât legătura căsătoriei între soţi este mai tare şi fericită de orice turburări cu atât şi fericirea vieţii lor — pe cât e posibil în această lume — li este garantată, fie chiar în cele mai grele împrejurări.

Capul familiei, care este bărbatul, are datoria de a muncì şi a se îngrijì pentru întreaga familie ca cap al ei.

Femeia, atât ca soţie cât şi ca mamă, este datoare de

a munci pentru buna stare casnică, anume: să se îngrijească cu multă sârguință pentru *curățenia casei.* Este cea dintâi datorie a unei femei vrednice ca casa ei să fie totdeauna curată, aierisită și împodobită cu lucruri făcute de însuși mâinele ei; mai ales la țară, pânzeturile de tot felul și pentru toate trebuințele casnice, stofele, împletiturile și orice alte țesături pentru îmbrăcăminte să fie *îndeletnicirile casnice* cele mai de seamă ale unei bune și harnice femei de casă. Atragem deosebita luare aminte asupra acestor datorii ce se impune femeei romănce, întru cât, din nenorocire, aceste vechi îndeletniciri casnice ale străbunelor noastre au început a fi părăsite. In locul pânzeturilor de casă, astăzi se cumpără pânzeturi străine ceeace este o pagubă pentru țara noastră, și este un fapt de puțină laudă pentru femeia romăncă din vremurile de astăzi. Aceasta este așà numită muncă a femeei pentru *întreținerea casei.*

Nu trebue însă să se uite că femeea ca mumă are o sfântă datorie de împlinit și o pricepută muncă de desfășurat în ceeace privește *creșterea și educațiunea copiilor.* In această privință, precum curățenia casei tot astfel se impune femeiei și grija pentru curățenia copiilor, știut fiind că, copii curați vor fi totdeauna sănătoși, vioi și vor crește mari și voinici; vor fi feriți de a venì în atingere cu copii bolnavi, când—ferească Dumnezeu—se întâmplă boli molipsitoare în sate; și în cazul când unul din copii se îmbolnăvește, mama este datoare de a vestì pe preot dela care va primì sfaturi, iar în cazuri grave viind medicul va ascultà de povețele acestuia.

Sfânta noastră Biserică în fiecare zi la slujba sfintei liturghii ne îndeamnă să cerem dela Dumnezeu înger de pace care să fie păzitor, precum sufletului tot așà și trupului nostru. Cu alte cuvinte precum suntem îndatorați de a ne îngrijì și a ne păstrà sufletul nostru curat și nepătat de păcat, tot așà avem datoria de a ne îngrijì și a ne păstrà trupul nostru curat și neatins de boale; pentru că și sufletul și trupul sunt făcute de Dumnezeu.

Când copilul începe a vorbì mama trebue să-l deprindă a rostì numai vorbe frumoase ferindu-l în totdeauna de a auzì vorbe urâte și necuviincioase ca: batjocuri, înjurături

de persoane şi lucruri sfinte ş. a. O mamă înţeleaptă trebue să ferească pe copii ei de aceste rele ca şi de foc. Este foarte frumos şi se cuvine laudă mamei, care seara, dimineaţa, la prânz şi la cină, precum şi la culcare şi la sculare din somn, deprinde pe copii de a spune o scurtă rugăciune către Dumnezeu, către Maica Domnului sau către Ingerul păzitor şi, nu mai puţin, cu mergerea la biserică şi cu ascultarea sfintelor slujbe.

Inainte ca copilul să ajungă vârsta de şcoală, mama e datoare să-l deprindă de a iubi şi a-i fi dragă şcoala, iar după ce copilul va începe a urmà la şcoală, mama încă este datoare de a-l trimite totdeauna spălat, cu hainele şi încălţămintea curată; apoi când se reîntoarce dela şcoală să cerceteze ce a lucrat şi să-l îndemne de a-şi citi şi pregăti lecţiunile. Nu trebue să se uite că pe măsură ce copilul creşte, părinţii sunt datori de a-l deprinde să-şi iubească ţara sa, neamul său, biserica şi religiunea sa, căci aceste toate vor formà cea mai frumoasă moştenire pe care părinţii o pot lăsà copiilor lor. Deprinderea la un meşteşug trebue să fie grija de căpetenie a părinţilor pentru copiii lor, căci meşteşugul este ca o brăţară de aur. Aceasta ar fi în scurt munca pe care mama este chemată a o împlini în mijlocul familiei sale.

Acum, iubiţii mei fii în Domnul, să trecem mai departe spre a vedeà care este munca ce trebue s'o împlinească şi bărbatul ca şef şi conducător al familiei.

Ţara noastră cu ale ei plaiuri şi câmpii, fiind o ţara rodnică, lesne se poate înţelege că munca obştească a sătenilor noştri este *munca câmpului*, plugăria sau agricultura.

Munca câmpului fiind cel mai de căpetenie izvor de bogăţie a poporului nostru dela ţară se cuvine a ne ocupà mai în de aproape despre ea. Munca câmpului nu se face numai cu braţele omeneşti, ci şi cu vitele. Pentru aceea se cuvine ca fiecare gospodar după a sa putere să-şi înmulţească vitele de muncă şi de hrană, îngrijindu-le în deosebi foarte de aproape atât ca curăţenie cât şi ca hrană, ştiut fiind că dela buna curăţenie şi dela buna hrană a vitelor atârnă şi puterea lor de muncă. Economiceşte dar e bine a aveà mai puţine vite şi mai bine întreţinute, decât multe şi

slabe. Aceste de pe urmă n'aduc folos nici pentru muncă şi nici pentru îndestularea casei.

Nu este destul ca cinevà *să munciască*, ci trebue să ştie *cum să muncească*, ca munca să aducă cât mai mult folos. Căci nu dela întinderea prea mare la holdelor atârnă folosul ci dela munca pricepută care face ca din puţin să atragem foloase mari.

Este bine şi în folosul săteanului român de a-şi îngrijì îmbunătăţirea pământului de hrană şi de a-l muncì cu pricepere. Sfaturile pentru o muncă pricepută care să aducă foloase mari le va căpătà dela preotul şi învăţătorul satului, cari sunt cei doi luminători şi conducători ai poporului pe calea binelui. In acest scop s'a şi înfiinţat prin fiecare comună, sat şi cătun *cercuri culturale*, *şcoale de adulţi* şi *şezătorile săteşti* la cari îndemnăm şi sfătuim pe toţi bunii creştini de a se duce şi a ascultà cu băgare de seamă toate învăţămintele ce li se dau.

Pe lângă muncă se cere şi înţelepciune ca cinevà să fie bun şi vrednic gospodar. Vreau să zic, către bunii mei fii în Domnul, că din folosul muncii să se facă economii cari pe de o parte contribue la îmbogăţire, iar pe de altă parte ne slujeşte ca puternic sprijin în timp de boale, bătrâneţi ori alte nevoi ale vieţii. In acest scop s'au şi înfiinţat de curând mai în toate satele noastre *bănci populare* la cari cu tot dinadinsul îndemnăm de a-şi depune fiecare o parte din economiile sale spre păstrare şi fructificare.

Urmările muncei nu pot fi altele decât *fericirea*. Precum gospodarul muncitor este o podoabă pentru familia şi comuna sa, tot aşà este el o podoabă pentru neamul şi ţara lui. Intr'un sat unde călătorul vede o biserică înaltă şi măreaţă, o şcoală încăpătoare şi frumoasă şi alte aşezăminte pentru binele obştesc, de îndată va pricepe că acolo trebue să fie oameni muncitori şi buni gospodari; şi din potrivă acolo unde aceste aşezăminte sunt în ruină ori lipsesc, fără multă greutate poate să priceapă că acolo sunt oamenii leneşi şi cu rele apucături, despre cari iată ce citim în Sf. Scriptură: *„Omul harnic şi munciior se înavuţeşte iar cel leneş şi trândav este aducător de ruşine“*.

Precum am zis la început, fiecare om trebue să mun-

ţească; şi militarul şi învăţătorul şi judecătorul şi administratorul au anumitele lor meserii sau chemări pe cari trebue să le îndeplinească prin muncă.

Acestea sunt învăţămintele pe cari cred de bine de a vi le împărtăşi vouă, iubiţilor mei fii în Domnul, cu fericitul prilej al sărbtăorirei sfintelor Paşti, şi nădăjduesc că fiecare din voi dându-şi bine seama de foloasele ce pot trage din aceste învăţăminte se va silì a le urmà, ca astfel viaţa noastră creştineescă şi cetăţenească să devină din ce în ce mai bună spre mărirea lui Dumnezeu şi spre fericirea neamului nostru românesc.

Făcându-vă ale Mele urări, rog pe bunul Dumnezeu ca să vă dăruiască vouă şi tuturor odraslelor familiilor voastre mântuirea, sănătatea şi ajungerea la mulţi ani a acestor strălucite sărbători.

Darul Domnului nostru Iisus Christos şi dragostea lui Dumnezeu şi Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi. Amin».

Pentru a învederà şi mai bine îndemnurile stăruitoare cu cari P. S. Pimen a îndrumat şi continuă a îndrumà activitatea preoţilor acestei eparhii în toate direcţiunile nevoilor vieţei creştineşti, cetăţeneşti şi casnice ale poporului, dăm acì circulara chiriarhală din 25 Martie 1902, dată chiar din primile zile ale episcopatului Său către PP. CC. Protoierei eparhiali:

„Cu multe darurì a înzestrat Dumnezeu pe om şi în deosebi pe român. In firea lui a pus atâtea calităţi, încât cei chemaţi a se îngriji de dânsul cu uşurinţă pot să-l îndrumeze **la o viaţă mai bună şi mai spornică.** *Poporul român dar, din fire este aplicat la fapte mari; rămâne numai ca el să primească din ce în ce o desvoltare a acestor daruri, ca astfel să fie vrednic de moşii şi strămoşii noştri, cari ne-au lăsat urme neşterse de vrednicia lor ca români şi buni creştini.*

Desvoltarea acestor daruri, revine de drept **preotului şi învăţătorului,** *cari prin anumita lor pregătire în această*

direcțiune și prin atingerea apropiată în care se găsesc cu poporul, au cea mai mare înlesnire pentru împlinirea acestei datorii. Și apoi chemarea lor, ca luminători ai poporului, le impune datoria de a combate **întunerecul cu toate ale lui rele urmări.**

Pe aceste considerațiuni, preotul și învățătorul în toate timpurile și la toate popoarele au fost recunoscuți ca cei mai buni și mai proprii îndrumători ai omenirei către lumină, prin care în timp s'au închegat și consolidat acele națiuni, ce fac astăzi fala lumii.

De altfel și în țara noastră, lucrul acesta tot așà a fost apreciat și ca probă, toți bărbații noștri de Stat, mari patrioți, s'au convins de rolul acestor doi factori așà de importanți în mijlocul poporului nostru și pe cât mijloacele și împrejurările li-au permis, s'au îngrijit de soarta lor. Prin legi anumite li-au asigurat o pozițiune materială și i-au rădicat din acea stare de nesiguranță și umilire, în care se găsiau, — mai ales preotul —, până mai deunăzi.

Pentru preot cu deosebire, în timpul din urmă, s'a făcut mult și avem nădejdea că treptat treptat se va face și mai mult, dacă și el, preotul, va căutà să răspundă la **chemarea ce o are în mijlocul poporului cu mai multă pricepere și hărnicie.**

Invățătorul *are datoria de a pune în mâna copilului cartea și a-l face să cunoască nevoia de lumină și modul cum să o poată dobândi. Odată cu aceasta, el este obligat de a pregăti pe copil către cunoștințe din ce în ce mai largi, învățându-l dragostea către Dumnezeu, către aproapele, către sine și către patria și neamul său. El îi deschide ochii și-i luminează mintea, ca să cunoască ce este bine și ce este rău, ce este adevăr și ce este minciună; ce este drept și ce este nedrept. El îi face cunoscut datoriile dintre oameni și învață respectul către Dumnezeu și către cei mai mari decât dânsul.*

Cu alte cuvinte, îi împărtășește toate acele cunoștințe bune și neapărat trebuincioase pentru viitorul cetățean român. Rolul învățătorului dar, se întinde asupra copiilor numai până la vârsta de cel mult 14 ani. De aci el înce-

tează a mai aveà o înrâurire directă asupra foştilor lui şcolari.

Preotul *are însă un cerc mult mai întins de muncă. El ia pe om dela cea mai fragedă vârstă, pot zice chiar dela naşterea sa, îl binecuvântează, îi supraveghiază creşterea cu un interes curat părintesc, îl învaţă adevărata lumină a cunoaşterii de Dumnezeu, sfinţindu-i viaţa prin sfintele mistere şi rugăciuni, conducându-l şi îngrijindu-l până, ba şi dincolo de mormânt. Inaltă şi sfântă este chemarea preotului! El poate aduce mult bine ţării şi poporului, când este pătruns de misiunea lui. Preotul cu tragere de inimă pentru binele şi fericirea poporului, nu pierde nici un minut din viaţa sa, ci, ca şi bunul păstor, chiamă oile sale, cari ascultă cu drag glasul lui şi merg după el. Tot aşà şi preotul îşi chiamă credincioşii la biserică, şi acì, mai ales în Dumineci şi sărbători, îi învaţă şi-i sfătueşte ca un bun părinte duhovnicesc. Le luminează mintea, le încălzeşte inima, ca astfel să vadă lumina cunoştinţei lui Dumnezeu, să înţeleagă adevărul şi să simtă nevoie de tot lucrul bine plăcut Domnului. Acì, în biserică, după serviciul sfintei liturghii, săvârşit cu evlavie şi frica lui Dumnezeu, preotul harnic cuvintează poporului, învăţându-l să creadă în Dumnezeu, să-L iubească şi să nădăjduiască în fericirea vieţei de veci. Deşteaptă în el* **iubirea către religiunea şi neamul nostru românesc,** *iubire care a încălzit până la vitejie braţul moşilor şi strămoşilor noştri pentru apărarea moşiei şi a religiunii în timpuri grele. Tot din această iubire a răsărit vitejia fiilor noştri puşi sub conducerea prea înţeleptului şi viteazului nostru Rege Carol I şi din care cu vrednicie am câştigat independenţa ţărei şi autocefalia Bisericei. Il învaţă apoi* **supunerea şi respectul** *către legile şi autorităţile bisericeşti şi cetăţeneşti, din cari reiese respectul de sine şi de avutul aproapelui său. Tot acì preotul poate, cu înlesnire, să cuvinteze poporului despre* **sfinţirea vieţii casnice,** *ca condiţiune neapărată pentru* **trăinicia familiei creştine,** *atrăgându-i luarea aminte la datoria ce i se impune, de a-şi* **creşte copii** *în spiritul religiunei şi al patriotismului. Dela înălţimea poziţiunei sale preoţeşti, ca învăţător şi ca luminător al po-*

porului încredinţat conducerii sale, preotul este dator să sfătuiască pe fiii lui sufleteşti, ca să iubească **munca cinstită şi harnică,** *mai ales acum, când nevoile sunt mai simţite ca altădată.* **Aplicarea la meserii** *de tot felul, atât de trebuincioase poporului, cum şi îndrumarea către o* **viaţa cumpătată** *şi înfiinţarea de* **societăţi economice** *prin comune, încă trebue să preocupe pe preot în cuvântările sale bisericeşti.*

In afară de biserică, preotul are nenumărate datorii, pe cari este obligat a le împlinì, de oarece ele stau în strânsă legătură cu misiunea sa pastorală.

Cine poate cunoaşte mai bine ca preotul metehnele sau relele deprinderi, cari au început a sè introduce în viaţa poporului nostru românesc? Şi apoi, cine ar puteà cu mai multă autoritate să combată şi să oprească lăţirea acestor rele? De sigur numai preotul înţelept şi harnic. **Lenea şi beţia** *din care izvorăsc o mulţime de alte rele, ca: sărăcia, invidia, minciuna, jurământul strâmb, mizeria, ruina şi crima; aceste urîcioase viţiuri, prin cari s'au ruinat popoarele vechi şi cari astăzi, din nenorocire, ameninţă pe unii din fii Bisericei noastre, numai printr'însul s'ar puteà mai bine combate. Adesea preotul este chemat de enoriaşi prin casele lor, şi aceasta se întâmplă cel puţin odată la începutul fiecărei luni, când îşi vizitează întreaga sa enorie. Cu această ocaziune el, pe lângă combaterea relelor amintite, poate ca să dea toate ale sale îndemnuri pentru o* **viaţă mai îngrijită** *şi o* **gospodărie mai raţională,** *cari aduc după ele mari foloase pentru popor şi neamul nostru.*

In asemenea ocaziuni, preotul poate şi este chiar dator, ca să sfătuiască poporul în **privinţa creşterei, curăţeniei şi educaţiunei copiilor.** *Asemeaea în ce priveşte curăţenia caselor şi a curţilor. Pătulele şi curtea se cere ca să fie tot aşà de curate, ca şi casa, ştiut fiind că boalele nu pătrund acolo unde este curăţenie. Şi în cazuri, Domnul să ne ferească, de boale molipsitoare, tot preotul este cel dintâi chemat, ca, pe de o parte, să anunţe autoritatea în drept spre a luà măsuri contra întinderei acelor boale, iar pe de alta să îndemne poporul de a folosi sfatul medicului şi medicamentele ce i se dau. Tot asemenea prin influenţa sa morală, preotul este singurul în stare, care*

ar puteà, ca să lucreze mai bine la înmulțirea avutului și la desvoltarea gospodăriei săteanului. El ar puteà ca să-l îndemne a-și **construi o casă mai igienică, mai sănătoasă și mai luminoasă** *ca multe din cele în cari locuește astăzi. Ar puteà mai departe, ca în locul spinilor, ciulinilor și altor buruieni displăcute privirei și bunului simț, care de multe ori cu vârful lor ating strașina casei, să îndemne poporul* **a plantà pomi și arbori,** *și nu va strică dacă se vor pune și pe holde, mai ales la hotarele lor, spre a se bucura de roadele ce dau, de umbra ce aduc și de liniștea ce asigură poporului, ferindu-l de judecăți și de neînțelegeri adesea vătămătoare.*

El, ca mai luminat în comună și cu influența pe care o are între păstoriții săi, dându-și mai bine seamă de ocupațiunea primă a țăranului nostru, care se îndeletnicește mai mult **cu munca câmpului și creșterea vitelor,** *ar putea ca să îndrumeze pe păstoriții săi către o* **muncă mai sistematică.** *El este dator a-i îndemnà să se folosească de toate mijloacele recomandate de oamenii științei pentru pregătirea pământului* **prin îngrășeminte,** *pentru lucrarea și cultivarea lui, cum și pentru nutrirea și* **îngrijirea vitelor** *spre a face din ele un* **izvor sigur de bogăție pentru popor.** *Printr'o astfel de sârguință din partea preotului, se realizează un mare bine pentru popor și o deplină stare de fericire pentru toți. Forța morală și o pozițiune socială îmbucurătoare de aci se poate deduce, și acela este adevărat român, care prin muncă cinstită știe să-și asigure o bună reputațiune printre frații săi.*

Mare laudă se cuvine dar acelui preot, care va lucrà ca un adevărat părinte pentru răspândirea luminei în direcțiunea arătată și numai unul ca acesta va puteà cu dreptul ca să-și dovedească rostul chemării sale așà de importante în mijlocul poporului.

Aceste observațiuni ale Mele, expuse aci pe scurt, se impun atențiunei Prea Cucerniciei Voastre și Vă invit, ca de îndată să luați măsuri a fi aduse la cunoștința cucernicilor preoți din acel județ, pe cari îi veți îndemnà:

1. **A trăi în deplină armonie cu învățătorul,** *a cărei dragoste să se silească a și-o asigurà și apoi amândoi,*

mână în mână, să lucreze cu căldură la binele şi fericirea poporului, care formează trăinicia şi propăşirea noastră morală şi naţională. Pentru ajungerea acestei prietenii între sine şi învăţător, preotul se cuvine a fi după cum însăş numirea de presviter îl arată, bătrân, mai ales cu mintea, neasculând tot ce vorbeşte în rău de unul şi de altul, şi lăsând întotdeauna mai mult dela sine. Acolo unde preotul şi învăţătorul vor fi uniţi în gânduri şi dorinţe, acolo unde ei îşi vor cunoaşte marele lor rol de luminători ai poporului, totul va fi de laudă şi cu uşurinţă va lăsà să se întrevadă cum naţiunea cu paşi siguri va merge către glorie şi mărire naţională. Pe când, din contră, acolo unde ei nu lucrează în unire şi armonie şi mai ales acolo unde unul se luptă în contra celuilalt, nu poate să se vadă decât turburări păgubitoare atât în ce priveşte prestigiul şi demnitatea lor, cât şi în ce priveşte desvoltarea sentimentului religios şi naţional în popor.

In asemenea ocaziuni preotul şi învaţătorul nu mai sunt acele modele vrednice de imitat, la care poporul se cuvine a-şi aţintì privirile, ci devin o piatră de scandal, un povăţuitor orb şi o lumină întunecată, care nu mai are nici-o putere de propagare. Printr'o astfel de purtare din partea lor în loc de consolidare se va produce sdruncinare, care curând sau mai târziu va aduce după sine ruina morală şi materială a poporului.

2, **A lucrà fără preget** *atât în biserică prin cuvântările ce este obligat a le rostì la diferite ocaziuni, cât şi pe la casele enoriaşilor când va aveà prilejul de a da sfaturi, la* **deplina luminare a poporului** *către tot ce este de folos pentru mântuirea lui sufletească şi pentru* **îndrumarea către o viaţă socială mai bună.**

Cine cunoaşte mai bine ca dânsul nevoile poporului şi cine ar trebuì să se bucure de mai multă autoritate şi încredere într'o comună ca preotul? El dar, se cuvine pentru asigurarea acestei autorităţi, a lucrà cu sârguinţă şi cu tragere de inimă şi mult se va câştigà printr'însul, când va fi la înălţimea acestei chiemări.

El are datoria de a pregătì poporul către mântuire prin îndemnul la virtute şi moralitate şi către o pozi-

ţiune socială mai aleasă prin îndemnul la muncă şi economie.

Acestea sunt, Prea Cucernice Părinte, preocupările Mele de căpitenie, în ce priveşte împlinirea cu succes a misiunei preoţeşti faţă de poporul încredinţat păstoriei sale şi aşà doresc ca să lucreze preoţii din această de Dumnezeu păzită Eparhie.

Am convingerea fermă, că aceste preocupări ale Mele ocupă şi gândirea tuturor oamenilor noştri de bine şi în consecinţă Vă învit a îndemnà pe toţi preoţii din acel judeţ ca să se silească a aduce la îndeplinire, după puterile fiecăruia, aceste ale Mele părinteşti îndemnuri, spre a bine merità numele de bun părinte şi harnic lucrător în via Domnului, după care numai îi voiu judecà, îi voiu preţuì şi răsplătì".

Călăuziţi de aşà îndemnuri înalte şi îndrumaţi către asemeni orizonturi largi, preoţii acestei eparhii şi-au înţeles menirea apostolatului lor aşà fel că la sfârşitul anului 1902, Prea Sânţia Sa închee cu satisfacţie următorul prim bilanţ al activităţei preoţeşti din eparhia Sa, pe care îl şi transmise PP. CC. Protoierei eparhiali, iar prin aceştia tuturor preoţilor cu prilejul zilei de reînoire a anului 1903.

Iată-l:

Prea Cucernice Părinte,

„Un a trecut, altul a sosit.

Anul 1902 s'a dus în rândul tovarăşilor lui, alcătuind noianul veşniciei, pe care îl are numai singur Dumnezeu, făcătorul timpului ca şi al tuturor celorlalte făpturi ale Sale. Cu trecerea anului se scurge şi o parte din viaţa noastră, aşà că sosiţi la sfârşitul anului vechiu cu voinţa lui Dumnezeu ne găsim în pragul noului an 1903.

Intreaga noastră viaţă, dela vârsta când am început a cugetà şi a ne da seama de noi şi de lucrurile ce ne încunjoară, formează un lanţ de aduceri aminte şi fapte,

unele plăcute şi încântătoare, altele întristătoare, ba chiar dureroase. Faptele s'au dus împreună cu timpul când s'au petrecut, pentrucă timpul toate le înghite şi cu el toate trec în domeniul veşniciei, rămânând numai aducerile aminte cari cristalizează faptele.

Câte popoare s'au strecurat cu timpul în care au trăit, şi câte evenimente au dispărut, rămânând numai ca nişte fapte istorice ale lumii! Un lucru a rămas; — a rămas efectul faptelor, efect bun sau rău, după cum a fost în sine fapta, ori bună ori rea, fie a unui popor, fie a unui om.

Istoria neamului nostru românesc ne oglindeşte faptele strămoşilor în decursul celor optsprezece sute de ani, de când existăm ca naţiune şi popor în aceste părţi ale lumei. Din istorie le apreciem faptele lor ca oameni şi creştini. Câte greutăţi n'au avut de învins şi câte lupte n'au avut de purtat contra barbarilor cari s'au rostogolit pe frumoasele câmpii ale scumpei noastre ţări! Toate au trecut, au intrat în abizul uitărei, iar faptele strămoşilor şi moşilor noştri au rămas, pentrucă şi-au iubit şi respectat religiunea care li-a fost tot aşà de scumpă ca şi moşia.

Rămâi cu adevărat uimit, când gândeşti cât de greu a fost trecutul şi viaţa, şi când găseşti caracterul şi statornicia străbunilor noştri ca o stâncă de granit pe care nici o vijelie nu o poate clintì. Apărarea moşiei şi a religiunei erà deviza strămoşilor noştri. Pentru ele trăiau, pentru ele ei muriau, pentrucă în ele ei viiau.

Aşà au cugetat şi aşà au trăit Românii!

Să ne întoarcem însă la timpul cel mai apropiat de noi; să ne dăm seama de lucrul nostru, să cercetăm din nou faptele săvârşite de noi, cu alte cuvinte să ne facem un scurt bilanţ al activităţii noastre ca români şi în special ca preoţi, ca părinţi sufleteşti ai poporului nostru românesc. Bilanţul e lesne de format: starea poporului nostru judecată sub toate raporturile, fie cel religios-moral, fie cel economic-social, dau rezultatul sigur al activităţii noastre preoţeşti. Dacă în decursul anului ce încheiem, binele a propăşit în cercul păstoriei fiecăruia

dintre noi, e o dovadă a hărniciei noastre pastorale; dacă din contră răul s'a înmulțit, desigur că o mare parte se atribue nepriceperii noastre pastorale. Scurt, putem afirmà că dela activitatea noastră pastorală atârnă binele și fericirea poporului, sau răul și peirea lui.

Am afirmat că dela munca și hărnicia fiecărui preot depinde în totul, buna stare morală și materială a poporenilor încredințați păstoriei sale. Da, așà este; căci nu știu care altul ar fi rostul și chemarea preotului în societate, dacă nu năzuința neîncetată de a o îndrumà pe calea propășirei morale și sociale creștine. Numai prin aceasta ar satisface poruncei date de Iisus Hristos, a fi lumina lumei, poruncă care cuprinde în sine întregul domeniu al vieții creștinești și cetățenești. Oricât s'ar încordà autoritățile lumești de a îndrumà omenirea pe calea cea bună sub toate raporturile, nu ar puteà aveà succesul dorit ca acel îndemn din partea bisericii, cu caracterul ei blând și cu sancțiunea dumnezeiască dată de către fondatorul ei, Iisus Hristos, care a adus binele și fericirea lumei.

In așà chip și în așà mod trebue să cugete la începutul anului fiecare dintre cucernicii preoți ai acestei de Dumnezeu păzite Eparhii, părinți sufletești ai scumpului nostru popor dela gurile Dunărei.

Din parte-Mi, cu voința lui Dumnezeu, sunt abià zece luni de când am conducerea acestei frumoase Eparhii și dacă îndrăznesc la sfârșitul anului 1902 a-Mi încheià bilanțul activității Mele episcopale, apoi am bucuria mea sufletească în a însumà un număr de măsuri, sfaturi și instrucțiuni, cari — precum știți — unele li-am împărtășit în mai multe circulări prin Prea Cucernicia Voastră, iar altele cu prilejul vizitelor canonice ce am făcut în o parte a Eparhiei, sau când am avut bucuria de a primì pe unii dintre preoți la reședința Noastră episcopală.

Intre aceste măsuri s'ar puteà cità:

a) *Introducerea conferințelor protopopești, cari se țin din două în două luni la reședința episcopală, sub președinția noastră. Cunoașteți cât de bune și folositoare sunt aceste conferințe pentru administrația Eparhiei;*

b) *Obligaţiunea ca fiecare preot din întreaga Eparhie să ţină predici şi sfătuiri pastorale, tinzând printr'aceasta a luminà din ce în ce mai mult pe oameni asupra unei vieţi mai îngrijite, atât ca creştini, cât şi ca cetăţeni şi ca gospodari;*

c) *Infiinţarea foilor matriculare sau aşà numitele memorii disciplinare pentru fiecare preot, în care să se noteze cultura, conduita şi activitatea pastorală a preotului în mijlocul poporenilor lui, cum şi în viaţa sa casnică;*

d) *Impărţirea parohiilor, după importanţa lor, în trei categorii, atât la oraşe cât şi la sate, ca astfel să putem în mod mai drept răsplătì meritul;*

e) *Introducerea concursului de titluri, de bună purtare şi de o harnică activitate pastorală a preoţilor, ca singura cale prin care ar puteà obţine transferarea dela o parohie mediocră la alta bună, sau dela poziţiunea de supranumerar la poziţiunea de paroh. Prin această măsură, pe de o parte, putem cu siguranţă da fiecărui preot şi candidat de preoţie aceea ce i se cuvine; iar pe de altă parte, se înlătură răul şi dăunătorul obiceiu de a se face interveniri, mai totdeauna pentru cei puţini meritoşi, ca să nu zic răi, şi cari interveniri sunt foarte dăunătoare demnităţei preoţeşti, pe care trebue să o păstrăm neştirbită;*

f) *Introducerea foilor de inspecţiune atât de necesare pentru o bună administraţiune. Prin ele se vor face inspecţiuni mult mai complecte şi mai conştiincioase, deoarece se îmbrăţişează toate acele cerinţi, cari se raportă nu numai la starea bisericei şi împrejmuirea ei, dar se cer cunoştinţe şi date despre şcoala comunală şi numărul elevilor, despre starea materială şi morală a poporului, despre instituţiuni culturale şi filantropice, despre starea comunei, despre casa preotului, despre cimitir, etc;*

g) *O măsură de o mare valoare o consider pe aceea a întroducerii conferinţelor pastorale în întreaga Eparhie, după cum am dispozat prin circulara No. 856 din 26 Mai 1902, cari conferinţe s'au inaugurat şi ţinut dela 15 Octombrie până la 15 Noembrie trecut.*

Nu pot ascunde temerea ce aveam la introducerea acestor conferinţe cu cele cinci teze anunţate, întru cât preoţii nu erau deprinşi cu atari conferinţe, dar spre marea mea mângâiere, rezultatele obţinute au fost cu mult mai presus de aşteptările mele, ceea ce dovedeşte că preoţii noştri sunt doritori în a deveni din ce în ce mai pricepuţi şi mai harnici conducători ai poporului, pentru care le exprim mulţamirile mele.

Am nădejdea nestrămutată că la viitoarele conferinţe rezultatele vor fi şi mai îmbucurătoare.

Iată şi tezele care vor fi lucrate şi discutate în perioada anului ce începem, 1903:

I) **Rolul bisericii în viaţa noastră naţională;**

II) **Cinstirea creştinească a Duminicii şi sărbătorilor mari, cum şi combaterea obiceiului de a se ţine sărbători nerecunoscute de Biserică;**

III) **Misterul Mărturisirei şi Euharistiei; însemnătatea şi administrarea lor. Diferenţele între Biserica noastră şi celelalte confesiuni creştine; şi**

IV) **Sfătuirea poporului de a întrebuinţà cu folos timpul de muncă.**

h) *O altă dispoziţiune de o incontestabilă importanţă, a fost şi obligaţiunea ce am impus preoţilor de a îndemnà pe părinţi, mai ales pe cei dela ţară, spre a-şi trimite copiii la şcoală şi a-i îndemna la învăţarea diferitelor meşteşuguri casnice atât de trebuincioase pentru viaţa de toate zilele, cum şi îndatorirea preoţilor parohi de a întocmi datele statistice în privinţa alcoolismului, concubinagiilor, criminalităţii, epidemiilor, mortalităţii, naşterilor nelegitime, etc., şi la tot ceea ce priveşte starea morală a poporului nostru;*

i) *In fine, încă un fapt foarte îmbucurător, care dovedeşte hărnicia şi cugetarea sănătoasă şi creştinească a preoţilor din această Eparhie, a fost şi înfiinţarea societăţii* **„Solidaritatea“**, *a cărei scop filantropic şi cultural Vă este cunoscut. In această societate spre a Mea mulţumire s'au grăbit a se înscrie aproape toţi preoţii din Eparhie, aşà că păşim în noul an, funcţionând de drept şi de fapt cele patru secţiuni din cele patru judeţe eparhiale, având-u-şi fiecare secţiune comitetul ei.*

Incheind acest scurt bilanț, găsesc astăzi, la începutul noului an 1903, cel mai bun prilej de a rugà pe bunul Dumnezeu, păstrătorul vremilor şi conducătorul anilor, să umbrească sub puternicul Lui scut scumpa noastră țară, să dăruiască iubitului nostru suveran M. S. Carol I şi augustei Sale familii, zile bune, perfectă sănătate şi întru toate bună sporire, şi să călăuziască bunul nostru popor pe calea binelui şi a propăşirei făcându-l vrednic de renumele glorioşilor noştri strămoşi!

Acestea sunt cele mai scumpe urări ce fac, la începutul anului, clerului şi poporului din Eparhia Noastră".

§ 21.

Conferințele pastorale generale ale clerului din eparhia Dunărei de jos.

In interesul ridicărei demnității și autorității morale a preoților din această eparhie, după cum am arătat dejà, Prea Sfințitul Pimen în conferința protopopească ținută în ziua de 26 Mai 1902, luă patriotica și înțeleaptă hotărîre de a înființà și organizà conferințele preoțești.

Iată îmbucurătoarele cuvinte din instrucțiunea chiriarhală adresată tuturor preoților din eparhie sub No. 856 din 26 Mai 1902 și prin care Prea Sfinția Sa dă ființă acestor conferințe pastorale, anunțând tot odată și cele dintâi cinci teze cu ale căror discuțiuni și desvoltări s'a și făcut inaugurarea acestor conferințe în toamna anului 1902:

Prea Cucernice Părinte,

Adevărul şi lumina după care atât de mult s'a ostenit lumea veche, a strălucit odată cu venirea pre pământ a Mântuitorului nostru Iisus Christos. Aceste două înalte şi sublime virtuți, cari formează coroana vieței creştine,

sunt ca o sământă aducătoare de mult rod, cu care Domnul a dăruit pe sfinţii Săi apostoli şi pe urmaşii acestora, cari sunt păstorii Bisericii Sale.

Christos Dumnezeul nostru a adus în lume regenerarea noastră morală şi fructele creştinismului sunt garanţia fericirei de veci pentru toţi cei ce vieţuesc în Domnul, care pentru omul creştin este însuş adevărul, lumina, învierea şi viaţa. Toate aceste bunuri, cu care Domnul nostru Iisus Christos a îmbogăţit lumea prin venirea Sa, sunt şi astăzi aşezămintele cele de căpetenie ale Bisericei sale; iar slujitorul orânduit pentru cultivarea şi fructificarea lor, în ogorul creştinismului este tot **clerul**, *ca următor de drept al sfinţilor apostoli.*

Dacă socotim acum poziţiunea păstorilor bisericeşti, ca următori ai sfinţilor apostoli, cărora s'a încredinţat depozitul sacru al înaltelor virtuţi, ce s'au arătat lumei cu toată strălucirea în însuş Domnul; şi dacă socotim mântuirea care se dă în dar celor ce se împărtăşesc cu dânsele, apoi nu mai rămâne nici-o îndoială despre înalta chemare pe care o are clerul şi în deosebi **preotul de enorie**, *căruia îi este încredinţată grija mântuirei sufleteşti a păstoriţilor săi.*

Veşnic mă gândesc la modul cum ar puteà clerul din această de Dumnezeu păzită eparhie, să-şi îndeplinească mai bine şi cu mai mult folos duhovnicesc această sfântă a sa datorie, care izvorăşte din chemarea apostoliei sale şi deci înainte de tot lucrul, gândirea mea la acestea se îndreptează:

Cum ar puteà preotul nostru tot mai mult şi mai cu înlesnire să-şi mărească cercul cunoştinţelor sale, să se lumineze, să cunoască adevărul, ca astfel să fie în putere de a împărtăşi acestea şi păstoriţilor lui?

Cum ar puteà preotul să lucreze la stârpirea acelor rele, cari cu urmările lor triste, bântue poporul, atât în partea sufletească, cât şi în cea trupească; şi cum ar puteà el ca să propoveduească cu mai multă tărie moralitatea atât de bine făcătoare acestei vieţi?

Cum ar puteà preotul să desvolte în popor dragostea către aproapele şi să facă din toţi fiii acestei ţări, atâţia

frați câte persoane sunt, pregătindu-i a fi gata la ori-ce lucru bun pentru biserică, țară și neam?

Cum ar puteà el cu mai multă pătrundere și evlavie să săvârșească sfintele servicii, mai ales pe cel liturgic, ca astfel poporul cu mai multă dragoste și năzuință să meargă la biserică în timpul Duminicilor și sărbătorilor?

Și înfine, cum ar puteà preotul prin ale sale învățăminte să îndemne și să învețe pe săteanul român la o muncă mai pricepută pentru cultura pământului și creșterea vitelor.

Acestea și altele de felul acestora, sunt preocupările Mele de căpitenie cu privire la îndeplinirea datoriilor preotului ca părinte și conducător al poporului, cunoscător de sine și de chemarea sa. Aceste gândiri, Prea Cucernice Părinte, ocupă întreaga Mea ființă, și, însuflețit de dragostea care trebue să ne încălzească pe toți, pentru iubita noastră țară și scumpul nostru popor, cu o Biserică ortodoxă națională vrednică de numele glorioșilor noștri strămoși, cari au apărat-o în grelele împrejurări cari au trecut peste Ea și țara noastră; am luat hotărîrea de a introduce **conferințele pastorale,** *atât de instructive clerului nostru, și ale căror roade cu siguranță vor fi binefăcătoare pentru popor și țara noastră.*

In acest scop, precum cunoașteți, V'am și convocat la reședința episcopală în ziua de 24 ale acestei luni, pe toți protoiereii din eparhie în conferință protopopească, sub președenția Noastră, asistat de prea cuvioșia sa Archimandritul de scaun, de Revizorul eparhial și de directorul cancelariei și am alcătuit un comitet ad-hoc, al cărui membru sunteți de drept. In această primă ședință, în urma mai multor discuțiuni, s'a luat următoarele hotărîri :

a) *Din două în două luni, se va ține la reședința episcopală, sub președenția Noastră, conferința protopopească. In această conferință, veți aduce toate observațiunile ce ați putut face în județ, adunate dela preoți, sau dela altcineva, privitoare la starea morală și socială a poporului, asupra cărora se va chibzuì și găsì mijloacele de a combate apucăturile cele rele cum și acele mijloace*

dè a îndrumà și a desvoltà din ce în ce mai mult toate acele porniri bune, creștinești și cetățenești.

b) *In toamna fiecărui an și în fiecare județ, se vor ține conferințe pastorale cu toți preoții urbani și rurali. In aceste conferințe se vor discutà și desvoltà tezele de conferință, desemnate de Noi, având și avizul prea cucerniciei voastre. Aceste teze se vor comunicà tuturor preoților la conferință, pentru viitoarea conferință, obligați fiind toți preoții, fie parohi, fie supranumerari, a le lucrà cu îngrijire și după a lor putere, pe cari le vor prezentà la conferință. Aceste lucrări vor fi predate de fiecare preot președintelui conferinței, care de drept sunteți, și după terminarea conferințelor cari se vor ține în diferite puncte ale județului, le veți înaintà episcopiei, care le va examinà și notà după a lor valoare.*

Veți pune în vederea tuturor cucernicilor preoți, că dela succesul acestor lucrări, dela hărnicia lor păstorală și dela buna lor purtare, atârnă promovarea sau transferarea dela o parohie la alta mai bună, cum și darea diferitelor demnități bisericești, prin cari s'ar puteà distinge unii de alții.

Acestea vor fi trecute în foaia registrului matricular, care anume în acest scop s'a înființat acum, pentru toți preoții din eparhie, și în care se vor notà, atât calitățile cele bune și lăudabile ale fiecărui preot, cât și scăderile și pedepsile de cari se va face cineva pasibil.

De data aceasta, pentru conferințele ce se vor ține în luna Octomvrie viitor, după ce am luat și avizul Prea Cucerniciei Voastre, am fixat următoarele teze :

I) **Cari sunt patimile principale ale poporului nostru și cari ar fi mijloacele prin cari preotul ar puteà să le combată?**

II) **Cum trebue să lucreze preotul pentru a desvoltà în popor din ce în ce mai mult simțimântul moral și al iubirei de țară și neam?**

III) **Cari sunt relațiunile firești, între preot și învățătorul sătesc? Rolul ce au fiecare din ei în popor și foloasele ce pot aduce țărei și neamului.**

IV) **Cari ar fi mijloacele prin cari preotul ar puteà îndrumà pe țăranul român, către o muncă mai spornică și îmbunătățirea condițiunilor de trai?**

V) **Cum trebue să vieţuească preotul, pentru a'şi păstrà demnitatea sa preoţească şi a'şi căpătà autoritatea morală, pe care trebue să o aibă faţă de popor ?**

După ce V'am desfăşurat în această circulară pe scurt foloasele ce pot atrage după sine aceste conferinţe, V'o înaintez tipărită şi Vă invit ca de urgenţă să o trimeteţi tuturor preoţilor şi diaconilor din Judeţul Prea Cucerniciei Voastre, cu obligaţiunea ca fiecare după a sa putere să se silească în a le studià şi desvoltà în scris pe coli de hârtie, cusute în caet follio pentru fiecare teză. In acest scop vă înaintez . . . . exemplare câţi preoţi şi diaconi aveţi în judeţ".

Aceste adunări frăţeşti pentru sfătuirea şi luminarea preoţilor din această eparhie, au fost rânduite pe judeţe şi în mai multe centre conferenţiare. Ele s'au deschis cu o deosebită solemnitate şi s'au ţinut succesiv sub preşedenţia protoiereilor respectivi, azistaţi şi de către un delegat episcopal, numiţi dintre cei mai distinşi preoţi ai eparhiei cu speciala însărcinare de a ţine conferinţe model şi o da ultimile şi cele mai complecte lămuriri în discuţiunea tezelor.

Pretutindeni, la aceste conferinţe, preoţii s'au adunat în mare număr, plini de bucurie şi cu un dor aprins pentru fericitul prilej ce li s'au dat spre a se cunoaşte unii pe alţii şi spre a se sfătuì şi luminà în spiritul dragostei frăţeşti între ei.

Pentru ca cerinţele religioase ale credincioşilor să nu sufere, mai ales pe la sate, preoţii au fost convocaţi în aşà chip, încât pe când unii erau ocupaţi la conferinţe ceilalţi rămâneau pe la parohiile lor cu obligaţiunea de a îngrijì şi de parohiele vecine.

Modul cum în conferinţele pastorale din eparhia Dunărei de jos s'a tratat chestiunea *despre princi-*

palele patimi ale poporului nostru, despre desrădăcinarea și înlocuirea lor cu cultivarea simțimântului religios-moral și al iubirei de țară și neam; chipul cum s'a desfășorat apoi, cestiunea *despre înalta chemare a preotului și învățătorului, cum și foloasele ce se pot aduce țărei și neamului prin rolul acestor doi luminători ai poporului;* apoi, felul cum mulți dintre preoții conferențiari au avizat la mijloacele potrivite pentru *buna stare economică și culturală a poporului și pentru îmbunătățirea condițiunilor de trai ale țăranului nostru;* dar mai ales, discuțiunile privitoare la *însemnătatea și menținerea demnității și autorității morale preoțești,* cu care ocaziune s'au biciuit și înfierat multe din scăderile preoților au făcut ca pentru întreg clerul din eparhia Dunărei de jos, și mai ales pentru cel dobrogean, ziua inaugurării acestor conferințe să fie *„ziua care"* — după cuvântul psalmistului — *„a făcut-o Domnul ca să se bucure și să se veselească întru ea".*

Toți, din clerul eparhiei Dunărei de jos, în aceste conferințe au avut prilejul de a se convinge mai mult decât oricând, că în vremurile de astăzi preotul român nu mai poate sta nepăsător, ci pe toate căile și cât mai curând să se arate destoinic de vocațiunea sa și vrednic de acei premergători ai lui, care până mai eri au dat atâtea și atâtea dovezi pentru redeșteptarea și luminarea, trăinicia și propășirea neamului românesc.

Iată și situația generală a acestor conferințe ținute în primul an al inaugurărei lor și anume dela 15 Octomvrie până la 4 Noemvrie 1902:

PROTOIERIILE	Preoți convocați	Preoți prezenți	Preoți absenți	Preoți cu tezele lucrate și prezentate	Preoți fără teze	OBSERVAȚIUNI
Covurlui	110	109	1	99	10	
Brăila	90	85	5	75	10	
Tulcea	111	108	3	53	55	
Constanța	78	71	7	55	16	
Total . . .	389	373	16	282	91	

Așà dar, cu prilejul inaugărării acestor conferințe preoțești din toamna anului 1902, s'au convocat 389 preoți din cari s'au prezentat 373, lipsind numai 16 din cauze binecuvântate. Cei ce nu au lucrat tezele au fost motivați, mai ales în protopopiatul județului Tulcea, din cauza bătrâneței și a slăbiciunilor lor.

Pentru coferințele generale păstorale ce urmà să se țină în toamna anului următor 1903, încă din luna Ianuarie s'a anunțat preoților spre studiere și desvoltare următoarele patru teze:

I. *Rolul Bisericei în viața noastră națională.*
II. *Cinstirea creștinească a Duminicei și a sărbătorilor mari, cum și combaterea obiceiului de a se ține sărbători nerecunoscute de Biserică.*
III. *Taina mărturisirei și a euharistiei, însemnătatea și administrarea lor. Diferențele între Biserica noastră și celelalte confesiuni creștine.*
IV. *Sfătuirea poporului de a întrebuințà cu folos timpul de muncă.*

Ca și în toamna anului 1902, preoții au fost convocați pe serii și în diferite centre orânduite pe județe între zilele de 15—30 Octombrie. Deschiderea

O serie din preoţii oraşului Galaţi şi jud. Covurlui în conferinţă pastorală generală în faţa localului şcoalei de cântăreţi.

O altă serie din preoţii oraşului Galaţi şi Jud. Covurlui în conferinţă pastorală generală.

acestor conferințe, menite a ridicà și întărì prestigiul, autoritatea și nivelul cultural al preotului, a fost precedată, la fiecare centru și serie conferențiară, de săvârșirea sfintei liturgii și a cuvenitului Te-Deum, în azistența și cântările corale ale preoților.

Președinții acestor conferințe ca și delegații episcopali prin cuvântările lor de deschidere au zugrăvit importanța misiunei preoțești și nevoia conferințelor pastorale.

La toate centrele, preoții complectați de delegații episcopali, au desbătut cu multă pricepere marele rol ce Biserica și clerul ei l-a avut în întreaga viață a poporului nostru românesc păstrându-i și cultivându-i cu sfințenie graiul, moravurile și naționalitatea.

S'a descris rolul Bisericei în epoca colonizărei și a năvălirilor când altarul străbun a încălzit veșnic vitejia românească și când biserica a fost stânca de granit de care s'au zdrobit și nimicit oardele barbare; cum apoi în epoca slavonismului și a grecismului ca și în memorabilele evenimente din 1821 și 1848, clerul nostru național a știut să cultive sub strașina bisericei literatura românească și a putut să oțelească poporul în conștiința lui de neam.

Conferențiarii apoi s'au complectat unii pe alții în ceea ce privește istoricul sărbătorirei Duminicei și în descrierea și combaterea sărbătorilor păgânești, despre cari poporul are un calendar destul de bogat.

S'a stăruit mult asupra aplicațiunei practice a tainei mărturisirei ca mijloc de curățire morală, de îndreptare și de propășire a moravurilor și pornirilor creștinești, pentru care s'a accentuat și recunoscut necesitatea condițiunei ca preotul duhovnic să aibă tact și prudență pastorală cât mai desăvârșită.

Nu mai puțin s'au desvoltat istoricul instituirei sfintelor taine ale mărturisirei și euharistiei, importanța lor religioasă și mântuitoarele lor urmări în viața creștinească.

Cât despre sfătuirea poporului de a întrebuință cu folos timpul de muncă, s'a descris un adevărat program de activitate pastorală în direcțiunea propășirei economice, sociale și morale a poporului nostru dela țară.

S'a semnalat totodată primejduirea gospodăriei săteanului român prin curentul înlocuirei țesăturilor și stofelor, cusăturilor și împletiturilor care făceau podoabă femeei române în trecut, cu țesăturile și porturile străine cari sunt pe cât de scumpe pe atât și de ruinătoare.

La toate seriile și centrele conferențiare, lucrările s'au încheiat în mijlocul unor calde urări pentru propășirea sfintei noastre Biserici, a neamului și a patriei, după care preoții s'au despărțit ducând cu dânsii semințele deziderateler luate din așà vistiere dătătoare de lumină, spre a le plantà fiecare în ogorul cuvântător al parohiilor lor prin practica pastorală.

Iată situația generală și a acestor conferințe ținute pentru a doua oară de către preoții eparhiei Dunărei de jos în toamna anului 1903:

PROTOPOPIILE	PREOȚI PREZENȚI			Preoți absenți
	cu teze lucrate	fără teze	TOTAL	
Covurlui	100	9	109	9
Brăila	64	11	75	12
Tulcea	43	54	97	10
Constanța	62	14	76	8
Total	269	88	357	39

Ca rezultat al lucrărilor din aceste conferinţe, în care se invederà tot rostul activităţei pastorale din eparhia Dunărei de jos, dăm loc circulărei No. 1, cu cari şi prin care P. S. Episcop salută clerul său cu prilejul zilei de reînoire a anului 1904.

Iat-o:

Prea Cucernice Părinte.

La începutul anului, datoria tuturor este de a mulţumì lui Dumnezeu pentru bine-facerile cari le-a revărsat preste popor şi ţara noastră în anul trecut; şi tot aşà suntem datori de a-L rugà neîncetat, ca şi în anul în care intrăm să ne dăruiască toate cele de folos pentru o viaţă bună creştinească şi cetăţenească; căci, ce este viaţa? decât un dar dela Dumnezeu pe care suntem datori a-l păstrà cu toată sfinţenia; iar din învăţătura creştină cunoaştem, că problema acestei vieţi, nu poate fi alta decât **îndeplinirea datoriei.**

Această datorie se îndeplineşte prin încordarea tuturor puterilor noastre sufleteşti şi trupeşti către un scop bine determinat: mărirea lui Dumnezeu, dela care atârnă totul şi binele obştesc care garantează fericirea popoarelor. In adevăr, fiecare om cât are vieaţă, are şi datorii de îndeplinit şi după modul îndeplinirei lor va aveà dela Dumnezeu recompensă în viaţa viitoare. Firea noastră dovedeşte că omul nu poate şi nu trebue să trăiască numai pentru sine, ci el se simte dator de a lucrà pentru un ideal care trece preste hotarul nevoilor sale, în o sferă mai înaltă, care nu poate fi alta decât îndeplinirea datoriei către Dumnezeu şi binele obştesc.

Toţi, absolut toţi oamenii au a-şi îndreptà munca lor după norma dată de creştinism în dezlegarea problemei vieţii creştine, adică **plinirea cu succes a datoriei.**

Acelor dintre oameni cari au o poziţiune în societate li se cer şi sunt datori a fi pildă celorlalţi oameni: viaţa lor să fie un model vrednic de imitat, învăţămintele lor să fie folositoare ca şi o sămânţă care aruncată pe un pământ bine îngrijit, să producă mult rod; cu alte cuvinte, datoria acelor oameni cari au chemarea de a fi conducătorii mulţimei, este o datorie, care

după limbagiul bisericesc s'ar puteà numì, apostolică. Bărbatul de stat, militarul, judecătorul, medicul, învăţătorul şi amploiantul, pentru a-şi îndeplinì cu succes datoria, care este problema acestei vieţi, trebue să aibă o intimă convingere a chemărei lor în Statul sau naţiunea pe care o servesc.

Şi dacă împlinirea datoriei către cele lumeşti cere o convingere intimă şi aproape apostolică, cu cât mai mult să cere această intimă convingere din partea acelora cari au în lume o chemare curat apostolică. **Preotul,** *deci, potrivit misiunei sale apostolice este chemat a propovăduì învăţătura creştină, cu ale ei sfinte şi sublime precepte, pentru îndeplinirea de către toţi oamenii a problemei acestei vieţi, adică* **îndeplinirea datoriei.** *Din învăţătură creştină va îndemnà şi singur se va face pildă: ca creştin, ca soţ, ca părinte de familie, ca cetăţean devotat Statului şi neamului său.*

Pe cât de vrednic de toată stima va fi din partea societăţii acel preot care va ştì a-şi îndeplinì aşà datoria, tot pe atât de fericit va fi poporul care va aveà aşà preoţi; iară Statul cu astfel de preoţi va privì cu încredere viitorul său trainic şi fericit.

Pentru atingerea acestui ideal al activităţii pastorale în mijlocul poporului de către preoţi, se impune ca Statul care are datoria de a se îngrijì de dezvoltarea tuturor treptelor sale organice, să se îngrijească şi de Biserică şi clerul ei, pregătindu-l prin o cultură corespunzătoare rolului ce are preotul în mijlocul poporului, mai ales în timpul de faţă, şi asigurându-l pe cât este posibil şi faţă de nevoile vieţii.

Aceste datorii ale Statului nostru către cler şi Biserică, se văd din ce în ce îndeplinite, mai ales în anii din urmă. Astăzi avem în ţara noastră instituţiuni de cultură clericală bine organizate şi cu un cadru de învăţământ bine întocmit, aşà că se pot comparà cu instituţiunile de acelaş fel din alte state civilizate. Tot aşà şi sub raportul asigurărei poziţiunei materiale a clerului nostru mirean, s'a făcut cevà şi nădăjduim că pe măsură ce clerul va dovedì hărnicia sa prin conducerea şi luminarea poporului în toate privinţele şi sub toate cerinţele vieţii, i se va recunoaşte dreptul la o mai bună poziţiune materială, ca astfel să fie scutit de nevoile vieţii; ba chiar, să fie în stare de a contribuì cel dintâi la înfiinţarea diferitelor aşezăminte filantropice atât de bine-făcătoare pentru omenire.

Cu prilejul noului an găsesc cel mai bun moment de a face o scurtă privire asupra împlinirei datoriei noastre preoţeşti în această frumoasă parte a ţărei, — Eparhia Dunărei de Jos —, şi cu cea mai mare mulţumire sufletească constat că în cursul anului 1903 ce încheiem, iubiţii noştri preoţi, fiecare după a sa putere, în cercul păstoriei lor, s'a silit în dezlegarea problemei vieţei creştine, adică în **împlinirea datoriei.**

Afirm aceasta, pentru consideraţiunile următoare:

a) *Ţinerea conferinţelor pastorale generale, cari au avut loc în zilele de 15 până la 30 Octombrie în întreaga eparhie. La aceste conferinţe au luat parte 357 preoţi din numărul total de 412, cari repartizaţi pe judeţe dau următorul raport: 109 din judeţul Covurlui, 75 din judeţul Brăila, 76 din judeţul Constanţa, 97 din judeţul Tulcea. Din aceasta reese că mai toţi preoţii s'au prezentat la conferinţe afară de 55 din cari unii sunt foarte bătrâni şi bolnavi, iar alţii aparţin bisericilor comunităţilor străine.*

La aceste conferinţe s'au anunţat şi tezele cari urmează a fi lucrate în cursul acestui an, 1904, şi dezvoltate la conferinţele generale pastorale ce se vor ţine în Octombrie viitor şi anume:

I. Despre căsătorie tratată din punct de vedere religios şi social. — Gradele de rudenie şi numărarea lor. — Dispensa.

II. Preotul ca învăţător şi îngrijitor de buna stare şi curăţenie sufletească şi trupească a poporului. — Sfaturile ce trebue să dea poporului dela ţară în caz de boli molipsitoare.

III. Datoria preotului de a îndemnà pe săteni spre a-şi da copii la şcoală şi la învăţarea diferitelor meserii. — Explicarea obligativităţei învăţământului primar.

IV. In afară de biserică, când preotul este liber de orice serviciu preoţesc, cum să-şi întrebuinţeze el timpul?

b) *Participarea preoţilor la cercurile culturale, şcolile de adulţi şi în unele judeţe şi la şezătorile săteşti, mai ales în judeţul Covurlui;*

c) *Inavuţirea tuturor bibliotecelor parohiale urbane şi rurale cu cărţi folositoare preoţilor, pentru a-şi puteà mări cercul cunoştinţelor, ce trebue să le răspândească în popor, mai ales la ţară, pentru cerinţele morale şi sociale-economice;*

d) *Ţinerea mai multor conferinţe protopopeşti la reşedinţa*

episcopală și sub președenția Noastră, la cari în ziua dè 3 Septemvrie au luat parte și domnii revizori școlari din cele patru județe ale eparhiei. In această conferință s'au pus bazele unei apropieri mai intime între preotul și învățătorul sătesc, cum și programul lor de muncă în cercurile culturale și școlile de adulți;

e) *Indemnarea și conlucrarea preoților sătești la înființarea băncilor populare în toată eparhia, în care direcțiune cu o deosebită bucurie am constatat silința preoților din județele de dincolo de Dunăre, — Tulcea și Constanța;*

f) *Propășirea regulată și temeinică a societății clerului* **„Solidaritatea"** *cu un număr de peste 400 preoți membri și cu un un capital de 12.913 lei, — abia după un an dela întemeierea acestei societăți. Tot sub egida societății s'au ținut conferințe instructive între preoții din capitalele județelor eparhiei, mai ales în Galați si Brăila;*

g) *Inființarea în Galați a unei școale de cântăreți bisericești care a avut loc în Septembrie, la care s'au înscris și urmează 40 elevi din diferitele părți ale eparhiei și ale căror cursuri sunt predate de patru profesori;*

h) *Ca notă îmbucurătoare se constată și faptul că în cursul anului ce încheiem, la Consistoriul eparhial au fost numai 8 procese; ceeace dovedește că preoții noștri nu dau loc la abateri cari cad sub prescripțiunile canoanelor și legilor bisericești și civile;*

i) *Nu voiu trece cu vederea că cu ocaziunea vizitelor canonice în eparhie am constatat că din îndemnul preoților și prin dărnicia poporului s'au ridicat și sunt pe cale de a se ridicà o mulțime de biserici, cari prin mărirea și frumusețea lor împodobesc satele și cătunele, mai ales din partea dreaptă a Dunărei până la țărmurile Mărei-Negre.*

Acestea sunt fapte reale și, de și nu trebue să ne închipuim că am făcut tot ce cade în sarcina noastră, totuși ele dau probele cele mai puternice despre modul cum clerul eparhiei Noastre își pricepe chemarea sa și muncește cu hărnicie la deslegarea problemei vieței creștine, adică **împlinirea datoriei.** *Pentru aceasta Mă simt fericit ca la începutul noului an 1904 să fac tuturor preoților urările mele cele mai călduroase, rugând pe bunul Dumnezeu pentru a da fiecăruia din ei sănătate complectă,*

ca mai mult să lucreze în mijlocul scumpului nostru popor, pe care cu iubire și dragoste creștinească să-l conducem pe calea binelui, care îi asigură fericirea vieții pământești și a celei cerești.

In vederea conferințelor generale pastorale ce urmà să se țină cu preoții din întreaga eparhie în toamna anului 1904, de asemenea din timp s'a anunțat preoților spre studiere tezele amintite în circulara de mai sus, iar pentru susținerea și desvoltarea lor au fost convocați între zilele de 15—30 Octombrie 1904. Iată și situația generală a conferințelor dela această dată:

PROTOPOPIILE	Preoți prezenți			Preoți absenți
	Cu teze lucrate	Fără teze	Total	
Covurlui	98	7	105	7
Braila	69	[illegible]	78	8
Tulcea	47	42	89	5
Constanța	66	8	74	9
Total	280	66	346	29

De asemenea, pentru toamna anului 1905, când preoții au fost convocați în conferințe pastorale generale, între zilele de 15—30 Octombrie, li s'au anunțat următoarele teze:

I. *Cari ar fi mijloacele cele mai bune prin cari un preot cu o parohie pe cât de populată pe atât de întinsă să poată cu mai multă înlesnire îndeplinì trebuințele religioase morale ale păstoriților lui fără a da loc la nemulțumiri?*

II. *Colegialitatea și solidaritatea preoților între dânșii, manifestate prin iubire, stimă și respect impuse ca mijloace pentru câștigarea și menținerea autorității lor pastorale în popor. Ati-*

tudinea preoților față de un coleg al lor care prin purtarea sa necinstește și înjosește cinul preoțesc.

III. *Inființarea grădinilor parohiale cu diferite specii de cultură necesare economiei casnice, ar fi cel mai prețios serviciu ce un preot poate aduce păstoriților lui mai ales la sate.*

IV. *Beția fiind patima cea mai rea care ruinează un popor atât materialmente cât și moralmente, cari ar fi mijloacele prin cari preotul ar puteà ferì pe pastoriții săi de această patimă atât de uricioasă?*

Iată și situația generală a prezentărei preoților în aceste conferințe:

PROTOPOPIILE	Preoți prezenți			Preoți absenți
	Cu teze lucrate	Fără teze	Total	
Covurluí	106	2	108	4
Brăila	64	8	72	8
Tulcea	44	42	86	6
Constanța	75	4	79	4
Total	289	56	345	22

In sfârșit, iată și tezele cari urmează a fi lucrate și desvoltate de preoții eparhiei Dunărei de Jos în conferințele pastorale generale, ce vor aveà loc în cursul lunei Octombrie din anul acesta:

I. *Cari sunt mijloacele, prin cari serviciile bisericești și în deosebi serviciul sfintei Liturghii să fie cât mai înălțătoare și mai atrăgătoare pentru popor?*

(Ținuta preotului și a celuilalt personal bisericesc, curățenia corpului, îmbrăcămintea, ordinea din sf. altar, citirea, cântarea și predica. Introducerea ordinei și disciplinei

între credincioşi în biserică. Curăţenia bisericei înăuntru şi în afară; înfrumuseţarea curţei bisericei, etc.).

II. *Jurământul.*

(Originea lui în sf. Scriptură şi sf. Tradiţiune; necesitatea jurământului şi importanţa lui; respectarea şi călcarea jurământului cu toate urmările lor).

III. *Legile şi regulamentele privitoare la Biserica română şi clerul ei, date de corpurile legiuitoare şi de sf. Sinod dela 1872 până la 1906 inclusiv.*

(Insemnătatea acestor legi şi regulamente din punctul de vedere moral, cultural şi material).

IV. *Datoria preotului de a sfătuì şi îndemnà pe păstoriţii lui să îmbrăţişeze cu bunăvoinţă toate măsurile luate de Stat şi societate pentru luminarea şi îmbogăţirea poporului.*

(Şcoli de adulţi, cercuri culturale, bănci populare, sericicultura sau cultura gândacilor de mătase, protecţiunea animalelor, etc.).

Introducerea, organizarea şi funcţionarea acestor conferinţe, cari au avut şi au menirea de a luminà calea adevăratei misiuni preoţeşti, de a întărì demnitatea şi autoritatea morală a clerului, cum şi de a oţelì armele apostolatului său prin sfătuiri şi convorbiri în spiritul dragostei frăţeşti, cu drept cuvânt se poate afirmà că a început să dea roadele aşteptate.

In adevăr, prin asemenea conferinţe fiecare preot aflând şi recunoscând adevăratele orizonturi ale chemărei lor de luminători ai lumii, ai poporului, au înţeles cu deplinătate şi cuvintele Mântuitorului Hristos: *„acolo unde sunt doi sau trei adunaţi întru numele Meu, acolo voi fi şi Eu în mijlocul lor“*. Adunându-se la un loc, revăzându-se şi cunoscându-se reciproc

şi discutând împreună, s'au luminat şi se vor luminà încă, unii prin alţii, despre rolul ce-l au în cultivarea morală, culturală şi economică a poporului; şi-au dat seamă şi încă îşi vor da, despre neapărata nevoe ce li se impune de a se înarmà în lupta pentru cultivarea religioasă şi morală a fiilor lor sufleteşti şi pentru a lor propăşire în toate virtuţile creştineşti şi cetăţeneşti.

Participarea preoţilor la cercurile culturale, înjghebarea şcoalelor de adulţi şi a şezătorilor săteşti prin ale lor incontestabile străduinţi şi înrâuriri întovărăşite cu cele ale fraţilor lor de apostolat — învăţătorii,— îndemnarea şi conlucrarea lor la înfiinţarea *băncilor populare* în toată eparhia şi mai ales dincolo de Dunăre, înmulţirea biblotecilor parohiale cu cărţi folositoare şi pentru preoţi şi pentru popor în cerinţele lor morale, culturale şi economice; şi, în fine, înjghebarea societăţii lor filantropice şi culturale, care sub denumirea *„Solidaritatea“* creşte şi înfloreşte — după cum vom vedeà — cu paşi repezi, dovedesc temeinicia adevărului de mai sus despre începutul unei bune îndrumări a activităţei păstorale din această eparhie.

Find vorba, mai sus, şi de lucrul preoţilor acestei eparhii în *înfiinţarea şi administrarea băncilor populare,* dăm mai jos şi o situaţie generală a acestor patriotice aşezăminte pentru propăşirea economică a săteanului român, aflate în cuprinsul acestei eparhii:

SITUAȚIA GENERALĂ [1])

A

băncilor populare din cuprinsul eparhiei „Dunărei de Jos“ pe ziua de 31 Decemrbie 1905.

PROTOPOPIATELE	Numărul total al băncilor	CAPITALUL				MEMBRII DUPĂ PROFESIUNI								OBSERVAȚII
		subscris		vărsat		Plugari	Comerci-anți	Meseriași	Slujbași	Propietari	Preoți	Învățători	TOTAL	
		Lei	B.	Lei	B.									
Covurlui	33	331.662	81	259.359	48	3.512	120	107	104	33	60	71	4.007	
Brăila	43	374.973	04	278.603	98	3.273	162	100	119	5	43	64	3.766	
Tulcea	52	236.173	68	110.754	58	3.548	116	79	72	18	39	45	3.917	
Constanța	51	425.912	15	295.401	17	2.638	136	59	97	44	36	52	3.062	
Total general . .	179	1.368.721	68	944.119	21	12.971	534	345	392	100	178	232	14.752	

[1]) A se vedeà și *Anuarul băncilor populare din România pe anul 1905,* publicat de Casa centrală a băncilor populare și cooperativelor sătești.

CAP. V

REŞEDINŢA SCAUNULUI EPISCOPAL

AL EPARHIEI DUNĂREI DE JOS

---

§ 22.

Catedrala şi reşedinţa episcopală din Ismail.

Timp de 14 ani, și anume din toamna anului 1864 până în cea a anului 1878, cât eparhia Dunărei de jos a avut jurisdicțiunea canonică și asupra ținuturilor din sudul Basarabiei, — după cum am văzut prin cele descrisé în paragrafele 12 și 13 —, reședința acestei eparhii a fost în orașul *Ismail*.

Această localitate a fost înainte vreme o cetate recunoscută prin întăririle sale; în ceea ce privește însă orașul propriu zis, el a fost întemeiat de către generalul Tucicoff, dintr'un singur târgușor, în anul 1811.

Sub zidurile acestei cetăți s'au desfășurat mai multe războaie crâncene între Ruși și Turci. Așà, în ziua de 11 Decembrie a anului 1790, cetatea Ismailulul a fost luată de sub stăpânirea musulmană de către vestitul general rus Suvaroff; în anul 1791, această cetate cade și rămâne iarăș sub stăpânirea Turcilor până în anul 1809, când Rușii au ocupat-o din nou.

Catedrala episcopală din Ismail

In anul 1830, împăratul Neculai I încuviințează orașului Ismail o autonomie militară sub administrația unui general[1]. Apoi, în urma tractatului dela Paris din anul 1856, Moldova recăpătându-și vechiul său pământ din Basarabia sudică, a trebuit ca și Ismailul să fie realipit la țara Moldovei; această realipire însă, a durat până în ziua de 14 Aprilie 1877, când armata rusă îl ocupă din nou, și după care tractatul din Berlin încă consfinți această realipire a Ismailului la imperiul rus.

In acest oraș de reședință a eparhiei Dunărei de Jos a figurat ca catedrală episcopală biserica numită *Soborul* cu hramul „Acoperământul Maicei Domnului“ [2]), care se ridică falnic în centrul orașului, pe bulevardul ce-l străbate, impunând admirație trecătorilor și vizitatorilor prin splendoarea și frumusețea sa arhitectonică ca și prin bogăția odoarelor sale.

Această biserică s'a zidit în anul 1831, prin ofrandele binevoitoare ale locuitorilor din Ismail și cu ajutorul guvernului rus. Clopotnița, ce se ridică la intrarea în curtea acestei biserici, s'a construit în anul 1848 cu cheltuiala comerciantului Petru Climov Sorocoletov.

Din înălțimea acestei clopotnițe răsună armonios vr'o 15 clopote, din cari 4 mari, turnate în însăși curtea bisericii din niște tunuri ce au fost luate de Ruși în războiul lor contra Turcilor din 1797, și alte 10 clopote mai mici. Clopotele cele mari au greutatea de câte 600, 300, 150 și 120 puduri, iar celelalte mai

[1]) Z. B. Arbore, Op. cit., pag. 300—301.

[2]) Acest hram se prăznuește la 1 Octombrie, când în Ismail se ține un mare târg (bâlciu, iarmaroc) cunoscut în partea locului sub numele de „pocroave“ (adică, *acoperământ*, pe rusește).

mici au diferite greutăţi şi cântăresc până la câte 40—48 puduri[1]).

Tot în Ismail se află şi reşedinţa episcopală, ale cărei vechi încăperi au fost mărite încă din toamna anului 1866, prin cumpărarea unei învecinate proprietăţi a orfanilor Mavrodi, cu care apoi s'au putut face îmbunătăţirile necesare reşedinţei episcopale.

Iată, acì, jurnalul No. 650 din 5 Septembrie 1866, prin care repausatul episcop Melhisedec hotărăşte cumpărarea proprietăţii de mai sus, în scopul măririi şi îmbunătăţirii localului reşedinţei episcopale din Ismail:

No. 650.

JURNAL

Anul 1866 Septemvrie în 5 zile,

Avându-se în vedere că localul ce-l are Episcopia până acum nu este în deajuns pentru aranjarea gospodăriei acestei «Case»;

Având în vedere trebuinţa ce se simte de nişte încăperi pentru şederea servitorilor din curtea acestei Episcopii;

Considerând că locul ce se află în partea despre răsă- şi nord dela curtea acestei episcopii s'a scos în vânzare de către tribunalul de Ismail pentru datorie şi s'au şi adjudecat asupra d-sale d-lui Dimitrie Neculaev cu suma de 203 galbeni;

Considerând că acel loc este vândut tot din trupul ce astăzi ocupă episcopia şi este foarte necesar pentru episcopie, atât pentru încăperile de pe el cât şi prin poziţia lui, cuprinzând o a patra parte din localul ce astăzi ocupă episcopia;

Având în vedere că d-lui d-l Dimitrie Neculaev, după propunerea ce i s'a făcut, au trecut către episcopie acel loc tot cu preţul de 203 galbeni adjudecat asupra sa;

Apoi, subscrisul a regulat că acel loc să se cumpere

---

[1]) Aceste notiţe despre fosta catedrală episcopală din Ismail le-am căpătat prin o binevoitoare scrisoare a P. C. Econom Athanasie Bour, fost protoiereu al judeţului Ismail şi vechiu slujitor la acea biserică.

pentru această episcopie, răspunzându-se d-lui Neculaev sus citata sumă de 203 galbeni din casa bisericească eparhială, iar d-lui va fi dator a declarà formal tribunalului cum că a trecut către episcopie locul și casele menționate mai sus și cum că a și primit suma de 203 galbeni, cerând totodată ca actele acelei vânzării să se facă pe numele acestei episcopii.

Domnul șef al cancelariei va eliberà citata sumă și va stăruì a se îndeplinì și celelalte formalități legale pentru această cumpărare.

(ss) Episcop **Melhisedec.**

Șeful Cancelariei (ss) *B. Mandinescu.*

Dos. 102/1866.

Cu timpul această reședință episcopală, datorită stăruințelor episcopului Melhisedec a devenit un palat, îmbunătățit de guvernul român și recunoscut ca cel mai însemnat monument național al Ismailului și al Basarabiei sudice. Inconjurat de o vastă grădină cu o bogată florărie și pomi roditori, această măreață casă episcopală a fost obiectul de admirațiune a înalților demnitari ai Statului, și chiar a M. S. Regelui Carol I[1]), cărora le serveà drept găzduire și casă de recepție ori de câte ori vizitau acest oraș.

§ 23.

Catedrala episcopală din Galați.

Odată cu strămutarea scaunului episcopal al Dunărei de jos dela Ismail în Galați, s'a destinat ca catedrală a acestei episcopii biserica Sf. Nicolae, una din cele mai însemnate biserici foaste mânăstirești, dar care nu a putut fi proprie pentru măreția unei

[1]) Augusta vizită a M. S. Regelui în Ismail a fost în ziua de 20 Octombrie 1873.

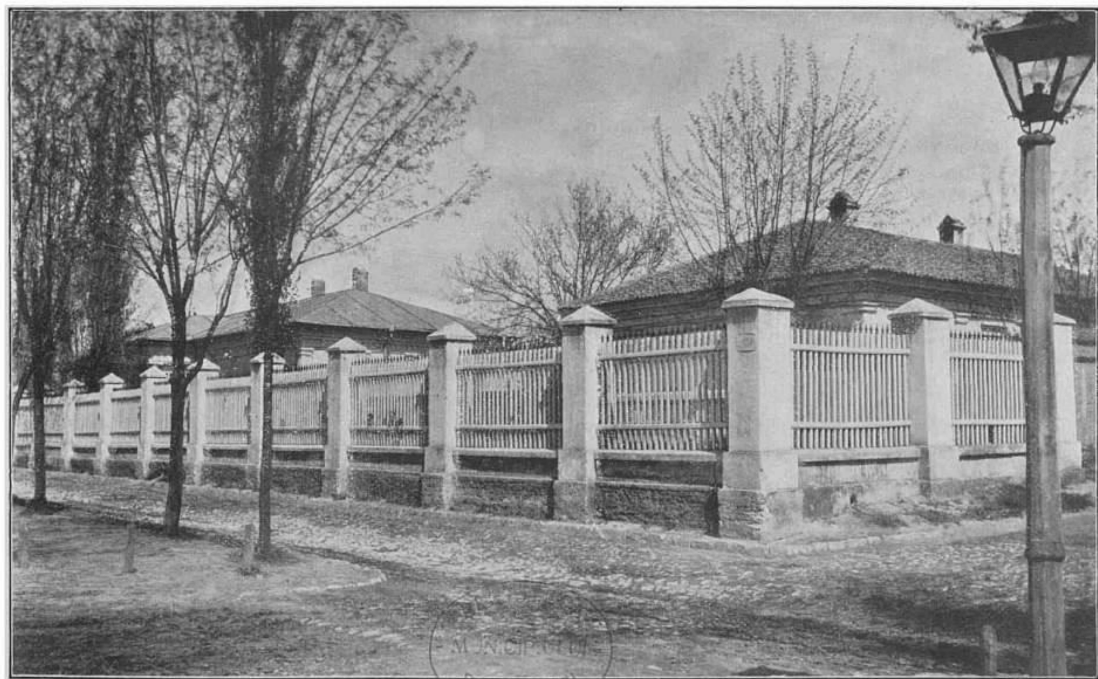
catedrale episcopale, așezată în centrul orașului pe strada cu acelaș nume, și care până la strămutarea episcopiei servise ca catedrală protopresviterială.

Această biserică există din anul 1839, când i s'a început construcția din îndemnul egumenului Panaret, cu obolul gălățenilor și cu ofranda de 200 galbeni a lui Constanție, arhiepiscopul Sinaitului, unde și către care erà închinată această biserică.

Sfințirea ei s'a făcut în anul 1845 de către protoiercul Petru Procopie și cu binecuvântarea episcopului Veniamin Roset al Romanului,—întru cât ținutul Covurluiului pe atunci s'a aflat sub jurisdicțiunea episcopatului de Roman, până în ziua de 23 Februarie 1851, când apoi s'a alipit la eparhia Hușilor.

Se zice că în Galați au mai existat mai nainte încă două biserici cu hramul sf. Ierarh Nicolae: una care pela 1712 ar fi fost ridicată pe strada Mare, având ca egumen pe un oarecare Ghenadie și alta clădită pela 1776 în timpul egumenatului lui Metodiu, urmașul lui Ghenadie; această din urmă biserică a fost arsă de turci în timpul eteriei din 1821, și după ce s'a reparat în anul 1824 a fost deservită de mai mulți preoți gălățeni, rămași în disponibilitate din pricină că și bisericile lor fuseseră arse de turci tot cu prilejul și în timpul eteriei.

In anul 1806 a fost înmormântat la această biserică generalul rus Prozorovschy, mareșalul armatelor rusești din principate. Intre odoarele întrebuințate la înmormântarea acestui mareșal a fost și o mitră de metal suflat cu aur, care se păstrează și astăzi la catedrala episcopală. Familia acestui mareșal, pentru a-i veșnicì memoria, a consemnat la banca din Odesa pe seama acestei biserici un capital de

Vederea reşedinţei episcopale din Ismail.

Biserica sf. Nicolae din Galaţi în care s'au făcut slujbele bisericeşti ale catedralei episcopale (1879 1903).

1.000 ruble ale cărui procente să se trimită bisericei din zece în zece ani.

Aceste procente s'au trimis și primit numai o singură dată în timpul arhimandritului grec Zaharia, iar de atunci și până astăzi nu se mai știe nimic despre rostul acéstei modeste dar interesante donațiuni[1]).

In anul 1847 s'a mai trimis de către fiicele acestui mareșal un rând de acoperăminte pentru sfintele vase și cari se păstrează până astăzi.

Tot la această biserică s'a mai înmormântat în anul 1825 primul staroste consular al Austro-Ungariei Iosif Manzuoli (Manzuli) de Corrolari, de oarece o biserică catolică încă nu existà pe atunci în Galați.

In ziua de 11 Ianuarie 1837, din cauza unui cutremur turnurile acestei biserici crăpând, au fost date jos și înlocuite cu un acoperiș de scânduri, provizoriu, până când în anul 1839 se începù chiar pe locul ei construcțiunea actualei biserici. In anul 1856 egumenul Khiril dela Fâstâci repară această biserică acoperind-o cu tablă și făcându-i actuala catapiteazmă. Apoi dela 1867 încoace încă i se mai făcù diferite reparațiuni de către guvernul român.

Cel mai vechi ctitor al acestei biserici este domnul Moldovei, Mihail Racoviță, pentru motivul că acest domnitor erà ctitorul monastirei Sinaitului, la care—după cum am spus—erà închinată și această biserică.

Toate serviciile bisericești episcopale au fost săvârșite în această biserică cu oarecari întreruperi, căci din cauza slabei construcții, crăpându-se

[1]) M. N. Pacu: Cartea județului Covurlui, 1891, partea I și II, pag. 124.

în urma unor cutremure de pământ, a trebuit să fie închisă în două rânduri, pentru a i se face cuvenitele reparațiuni; apoi, redeschizându-se s'a continuat serviciile episcopale până când în urma unui nou cutremur întâmplat, în timpul săvârșirei sf. liturghii, în ziua de 31 August 1903, a trebuit iarăș să fie închisă ca una ce amenință cu căderea și deci erà cu neputință de a se mai săvârșì într'însa dumnezeeștile slujbe.

In această stare se găsește și astăzi, și dacă până în prezent nu s'a avizat încă de către cei în drept la reparația ei, în schimb s'a avizat la ridicarea unei falnice și monumentale catedrale episcopale, de care această eparhie a dus lipsă încă dela înființarea ei.

§ 24.

Noua catedrală episcopală din Galați.

Mult timp după strămutarea scaunului episcopal, această eparhie nu a avut nici biserică catedrală, nici resedință episcopală ca locașuri proprii cari să corespundă cu demnitatea și însemnătatea acestui creștinesc și național așezământ într'o localitate ca Galații, port și punct de întâlnire al tuturor vaselor comerciale din întreaga lume.

Această stare de lucruri a preocupat mult pe episcopul de atunci P. S. Iosif, care în urma repetatelor și stăruitoarelor sale mijlociri convinse guvernul țării ca să ia o hotărîre pentru preîntâmpinarea unor așà nevoi ale eparhiei Dunărei de jos.

In adevăr, prin legea votată de Adunarea deputaților în ședința dela 19 Martie 1885, iar de Senat în ședința dela 20 Martie acelaș an și prin care di-

feritele ministere au fost autorizate a da în întreprindere executarea mai multor lucrări, a fost autorizat și ministerul cultelor ca din suma de 2.401.100 lei destinată pentru construcții și diferite alte lucrări, să pună și la dispoziția episcopiei Dunărei de jos suma de 200.000 lei, cu care să se poată clădì pentru moment un locaș al reședinței episcopale.

Această lege a și fost sancționată prin înaltul decret regal cu No. 1139 din 4 Aprilie 1885 [1]).

Ceva mai târziu străduințele depuse de *P. S. Partheniu* pe lângă guvernul țărei de a se clădi pe lângă *palatul reședinței episcopale* și *o catedrală,* ba încă și un local propriu pentru *seminarul eparhial,* au trebuit însă să remână răsplătite numai cu clădirea palatului episcopal, după cum vom vedeà.

A fost dat actualului episcop *P. S. Pimen Georgescu,* ca de numele, persoana și activitatea P. S. Sale să fie legată și evenimentul clădirei catedralei episcopale a acestei eparhii.

In adevăr, după ce s'a întâmplat cutremurul din ziua de 31 August 1903,—care prin violența sa a provocat o mare panică în mulțimea de credincioși, ce în acea zi, Duminică, ascultau oficiul sfintei liturgii, și prin care cutremur s'au produs mai multe și mari crăpături în legăturile bolților și ale turlelor bisericei ce serveà drept catedrală episcopală—,P. S. Sa, pentru a înlătura răspunderea morală despre urmările vre-unei întâmplătoare primejdii ce amenință lipsa de soliditate a acestei vechi biserici, a hotărît pe de-o parte închiderea ei, iar pe de alta atașarea personalului acestei foaste catedrale în ser-

---

[1]) *Monitorul Oficial* No. 7 din 9/21 Aprilie 1885.

viciul bisericii cu hramul „Adormirea Maicei Domnului", din apropiere, numită și „Mavromol" [1]), în care să se poată săvârși și mai departe serviciile episcopale, în chip provizoriu.

Totodată, P. S. Sa mijlocì în repețite rânduri pe lângă guvern ca să se ia cuvenitele măsuri pentru a se ridicà cât mai curând o adevărată catedrală episcopală.

Intre altele, iată adresa cu No. 1897 din 22 Septemvrie 1903, prin care P. S. episcop Pimen mijlocește pe lângă domnul D. A. Sturdza, Președintele consiliului de miniștri și ministru ad-interim la departamentul cultelor, și arată guvernului necesitatea clădirei nouei catedrale episcopale din Galați:

«*Construirea unei catedrale episcopale în Galați a fost o necesitate simțită încă din 1878, de când s'a strămutat aci reședința episcopiei Dunărei de Jos. Dela această dată și până acum — cu mici întreruperi — toate serviciile bisericești episcopale au fost săvârșite în vechia biserică a Sf. Ierarh Nicolae, foastă mânăstire grecească, care biserică fie din cauza slabei construcții, fie a unor cutremure de pământ, crăpându-se, a fost închisă în două rânduri și numai după facerea unor reparațiuni, s'a redeschis, continuându-se serviciile până în ziua de Duminică* **31 August trecut**, *când, în urma unui nou cutremur, această biserică s'a închis pentru a treia oară și este și astăzi închisă. Efectul acestui cutremur a fost atât de puternic încât în momentul când s'a produs, lumea care azistà la slujba sfintei liturghii, unde eram și Eu, cuprinsă de spaimă a fugit afară de teamă a nu cădea biserica, iar slujba a fost întreruptă.*

Pentru a mă puteà convinge de gravitatea faptului, și

---

[1]) Numită așà după numele unei mânăstiri grecești din Rumelia, așezată la malul Mărei Negre, pe un loc gloduros și râpos, în apropiere de o stâncă neagră, și al cărei ultim egumen, arhiereul Dionisie Sinadon, refugiat în Moldova din pricina prigonirilor turcești, zidì în Galați biserica în chestiune cu cheltuiala Domnului Duca Vodă în anul 17(2. După felul și pozițiunea terenului mânăstirii din Rumelia, s'a numit Mavromolu, adică: mavro-negru și molu-hârtop.

pentru a preveni o eventuală nenorocire; pe de o parte am dispus suspendarea serviciilor bisericești, iară pe de alta am sezizat atât pe onor. Minister de culte cât și primăria locală pentru a însărcinà oameni competinți cari să examineze crăpăturile ivite în zidurile bisericei și rezultatul final a fost că serviciile nu se mai pot face decât după ce se vor luà măsuri de siguranță. Adaog că biserica în sine însăși este foàrte slabă, din care cauză toți creștinii cari, obișnuit, se îmbisericeau acì nu mai au curajul de a intrà în biserică, chiar în urma unor reparațiuni de siguranță cari i s'ar mai face.

O altă greutate care se prezintă este aceea că a se destinà o altă biserică în care să se facă serviciile episcopale este cu neputință, de oarece mai toate bisericile sunt foarte mici și răspândite prin punctele cele mai stângace ale orașului, așà că sub acest raport orașul Galați lasă foarte mult de dorit.

Poate că este unicul oraș în țara noastră cu ale lui modeste bisericuțe.

Dacă s'ar aveà în vedere numai aceste considerațiuni ar fi destule, credem, că a sosit momentul ca nevoia simțită încă de acum 25 de ani să se înlăture prin începerea clădirei a unei catedrale episcopale în Galați.

Mai sunt însă și alte considerațiuni de o ordine mult mai superioară, cari pun în evidență necesitatea de a se clădì o catedrală: mutarea reședinței episcopale la Galați și-a avut loc în urma gloriosului războì din 1877, din care a răsărit independența și regalitatea Statului nostru român, precum și autocefalia Bisericei noastre naționale. Tot prin acest răsboi s'a alipit noua provincie, Dobrogea, de trupul țărei mame, care provincie bisericește se conduce și se administrează de această episcopie a Dunărei de Jos. A se construì o catedrală episcopală este a se eterniza fericitul eveniment din anul 1877, eternizare pe care strămoșii noștri erau obișnuiți a o face mai totdeaana prin zidirea de biserici mărețe în care aduceau mulțumiri lui D-zeu, pentru biruința purtată de ei asupra vrăjmașilor lor.

Nu e de trecut cu vederea și un alt considerent, care atinge foarte mult sentimentul și demnitatea noastră ca națiune și moștenitori ai sfintei noastre credințe strămoșești. O zic aceasta în vederea faptului că în Galați, unul din orașele noastre cele mai vechi și cu nume mare în toată lumea, nu există o sin-

gură biserică românească care să se ridice pe stradele principale, lăsând această onoare străinilor, cari cu drept se pot făli că ale lor biserici sunt ridicate în cele mai frumoase puncte și fac podoaba orașului Galați.

Recunoaștem, Domnule Prim-Ministru, că pentru îndeplinirea acestei cerințe atât de mult simțite sub raportul național, cât și cel religios se cer mijloace bănești. Mai recunoaștem că țara noastră a trecut printr'o criză bănească foarte mare, dar prin sacrificiile făcute în urma înțeleptei Voastre chibzuințe și ajutat de bunul Dumnezeu care a dat ploaie peste câmpiile scumpei noastre țări, s'a putut realiză un frumos excedent budgetar al anului trecut.

Ar fi, deci, și bine și drept ca din acest excedent să se afierosească cevà pentru începutul clădirei unei case a lui Dumnezeu cu destinațiunea de a fi **catedrala episcopală a Dunărei de jos.**

Am siguranța că cetățenii gălățeni cu multă bună-voință vor oferì terenul necesar pentru construirea catedralei în unul din punctele cele mai însemnate ale orașului.

In urma celor ce preced, precum și în convingerea ce am că Domnia-Voastră lucrați în mod puternic pentru ridicarea și mărirea sfintei noastre Biserici strămoșești, nădăjduesc, Domnule Prim-Ministru, că veți binevoì a face ca lipsa dela Dunărea de Jos să o înlăturați, dispunând începerea lucrărilor pentru ridicarea unei catedrale episcopale, vrednică de aspirațiunile Statului și poporului nostru românesc, ridicate **sub înțeleapta și felicita Domnie a M. S. Carol I, Regele României».**

Convins de această necesitate, guvernul îmbrățișă ideea zidirei acestei catedrale, pentru care, în proiectul de lege asupra întrebuințărei excedentului disponibil ales la închiderea exercițiului 1902—1903, a prevăzut pentru construcțiuni și restaurări de biserici și școli o sumă de 973.000 de lei[1]), între care și pentru catedrala episcopală din Galați, — proiect de lege care a și fost votat de către adunarea deputaților în sesiunea ordinară prelungită din 1903/04.

---

[1]) A se vedeà al. c din art. 1 al citatului proiect de lege.

Acest fapt a umplut de bucurie inimile clerului și poporului dela Dunărea de jos, pentru că erà un început al înzestrărei eparhiei Dunărei de jos cu o catedrală proprie episcopală, ceea ce lipsià încă dela înființarea acestei eparhii, deci timp de peste 40 de ani.

De aceea, cu drept cuvânt, P. S. Pimen, a trebuit să exprime D-lui D. A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, cuvenitele mulțumiri, prin următoarea adresă episcopală din 24 Martie 1905:

„In numele clerului și poporului eparhiei Dunărei-de-Jos și al meu personal, mă grăbesc a Vă aduce cele mai desăvârșite mulțumiri pentru creștineasca și patriotica Domniei-Voastre atențiune și deosebită grijă ce aveți de a se clădi cât mai curând o catedrală episcopala în Galați.

Dumnezeu să Vă dea viață și sănătate deplină pentru ca să aveți parte de a azistà la sfințirea catedralei, care va fi o podoabă pentru țară, iar pentru Domnia-Voastră și întregul neam românesc o mângâiere sufletească.

Ea va spune posterității glorioasa domnie a M. S. Carol I, Regele României, sub comanda căruia viteaza noastră armată prin sângele ei a câștigat și a lipit de țara mumă vechea Dobroge, stăpânită de marele Mircea, a cărei biserică stă sub oblăduirea Scaunului acestei sfinte episcopii a Dunărei-de-Jos, cu reședința în Galați.

Bine-voiți, etc.

De indată ce s'a destinat un fond pentru lucrările preliminare ale acestei catedrale, P. S. Sa convocă, pentru ziua de 2 Aprilie 1904, la reședința episcopală, pe cetățenii fruntași din localitate (senatori, deputați, șefii autorităților administrative și marii proprietari din localitate) pentru a se consfătuì asupra terenului pe care urmà a se clădì această catedrală,

menită între altele de a fi şi o podoabă a oraşului Galaţi.

Rezultatul acestei consfătuiri a fost consemnat în următorul

PROCES-VERBAL.

«Astăzi, două Aprilie, 1904, ziua Vineri după Sfintele Paşti, ora patru după amiazi;

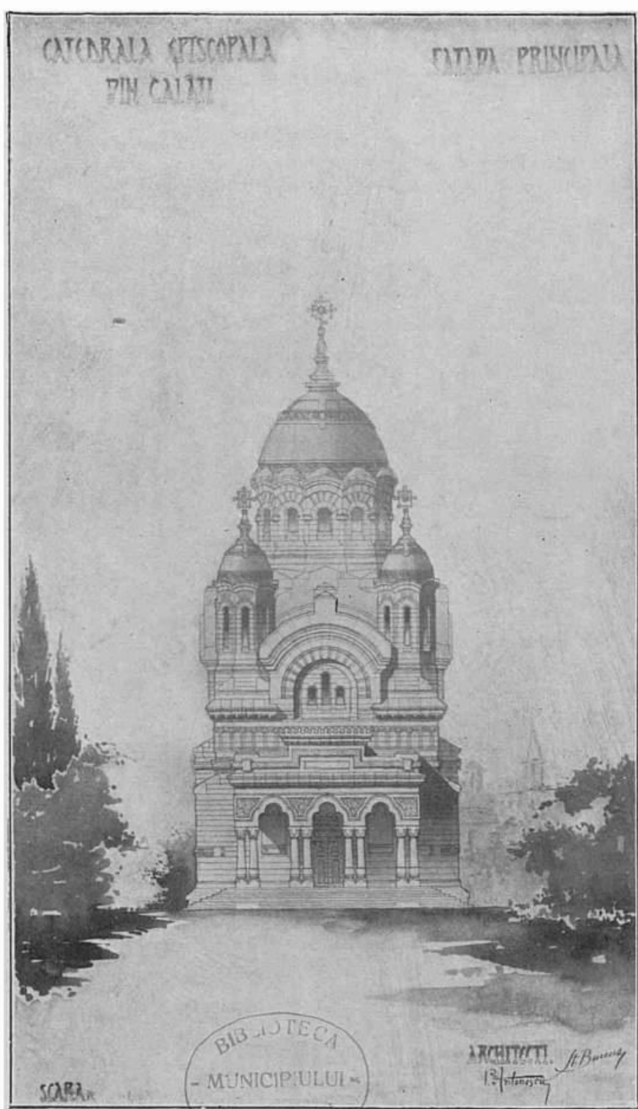
Subsemnaţii cetăţeni din oraşul Galaţi, convocaţi de către Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos, *Pimen Georgescu,* ne-am întrunit în palatul episcopal, spre a ne consfătuì asupra lucrărilor pregătitoare pentru clădirea unei catedrale episcopale în oraşul Galaţi, şi sub preşedinţia P. S. Sale deliberând, am luat următoarele rezoluţiuni:

a) De oarece clădirea unei catedrale pe lângă serviciile episcopale, va contribuì şi la înfrumuseţarea oraşului, considerăm că este o datorie a cetăţenilor gălăţeni de a înlesnì cât mai mult onoratului guvern mijloacele pentru clădirea acestei catedrale, care să fie la o poziţiune cât mai la centru şi în calea principală a oraşului;

b) Pentru îndeplinirea dorinţelor amintite, credem că locul cel mai potrivit din toate punctele de vedere,—şi cu deosebire, care permite ca faţa catedralei să fie în strada Domnească, iar altarul spre răsărit—, este cel din strada Domnească care se întinde până în strada Mihai Bravul, unde se află cercul militar. Acest loc a fost cedat de comună Ministerului de războiu, pentru a clădi localul comandamentului corpului III de armată, care clădire încă nefăcându-se, suntem de părere ca prin o lege, chiar în sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare, Ministerul de războiu să cedeze acest loc în toată întinderea lui Ministerului de culte şi instrucţiune publică în schimbul unui alt loc ce comuna va oferì Ministerului de războiu, pentru a-şi construì localul comandamentului, dacă va mai fi nevoe.

Comuna s'ar obligà de a expropià partea din fund ce aparţine D-nei Henţiescu şi care se mărgineşte în acea parte cu locul Ministerului de războiu, după cum se vede în planul ridicat de inginerul comunei;

c) Aceste ale noastre deziderate pentru a lor urmare,

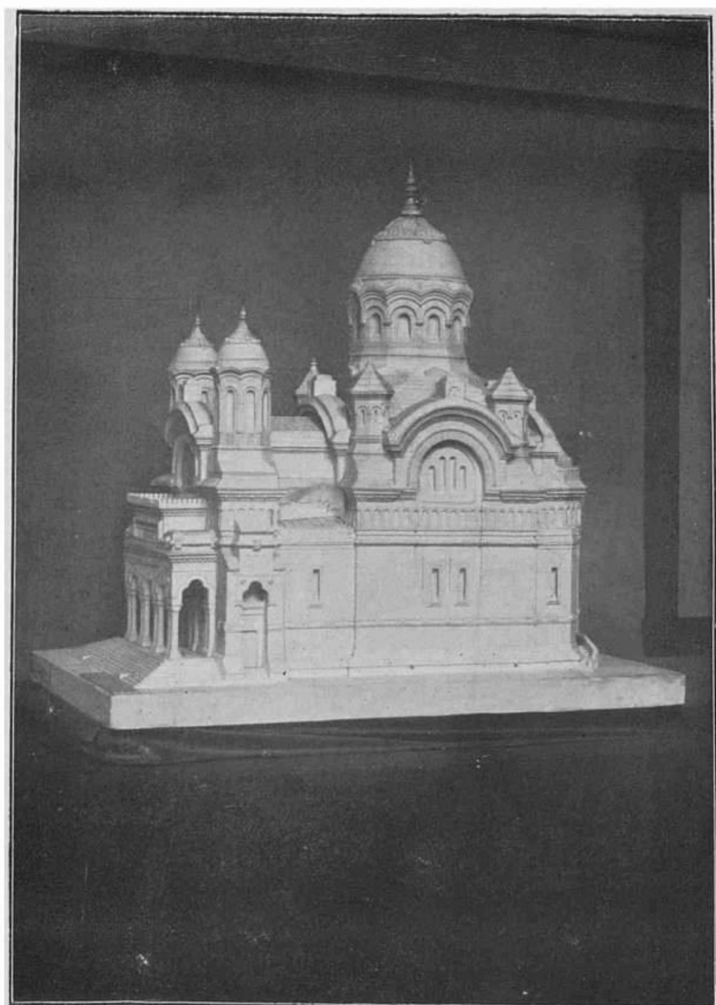

CATEDRALA EPISCOPALA
DIN GALAȚI
FAȚADA PRINCIPALA
ARCHITECȚI
SCARA

CATEDRALA EPISCOPALA
DIN GALATI

FAȚADA LATERALA

SCARA

ARCHITECTI

Vederea nouei catedrale episcopale din Galaţi
(după macheta aflată în Expoziţia Generală Română).

P. S. Episcop va binevoi a le aduce la cunoştinţa onor. Guvern.

Acest proces-verbal, scris în trei exemplare şi subscris de noi toţi, se vor depune: unul în arhiva cancelariei sfintei episcopii, altul se va înaintà onor. Guvern, iar al treilea exemplar se va înaintà onor. primăriei Galaţi».

(Semnaţi): Pimen al Dunărei-de-Jos.

I. C. Atanasiu.	*Dr. A. Serfioti.*
I. Bastachi.	*C. G. Plesnilă.*
M. G. Orleanu.	*Leonida G. Aslan.*
Emil Vulpe.	*Ap. Papadopol.*
Nicu Madgearu.	*Gh. Antachi.*
G. N. Gamulea.	Arhimandrit *Nicodem Munteanu.*
Victor Macri.	Econom *I. Severin.*
I. Coltofeanu.	

*

In acelaş timp, D. Spiru Haret, în calitatea sa de Ministru al cultelor, în scopul ca această catedrală să fie cât mai măreaţă şi deci pentru a provocà pe arhitecţii români de a se interesà şi studià cât mai mult întocmirea planului, a binevoit, în urma conînţelegerei cu P. S. Pimen, să hotărască şi să publice un concurs între arhitecţii români pentru alcătuirea unui ante-proiect în conformitate cu următorul program[1]):

„Ante-proiectul va cuprinde următoarele piese:

1. Planul de situaţie pe scara de 0,005 m/m pe 1 m/oo, împreună cu poziţia catedralei; planul locului se găseşte la Administraţia Casei Bisericei;
2. Planul parterului pe scară de 0,01 c/m pe 1 m/oo.
3. Planul învelitoarei, idem;
4. Situaţiunea longitudinală, idem;
5. Situaţiunea transversală cu vederea spre tâmplă, idem;
6. Faţada principală, idem;
7. Faţada laterală, idem;
8. Un memoriu descriptiv în privinţa materialului întrebuinţat, a stilului adoptat, cum şi a volumului înfăşuratei

[1]) A se vedeà *Monitorul oficial* No, 42 din 26 Mai 1904, pag. 2218.

exterioare a clădirei, considerată dela nivelul trotuarului până la corniza corpului bisericei şi turlelor.

Ante-proiectul se va depune la Administraţiunea Casei Bisericei în termen de 3 luni dela data publicaţiei, adică în ziua de 25 August 1904, până la orele 5 p. m. sub «moto», iar numele autorului închis într'un plic sub acelaş moto.

Ante-proiectul va fi întocmit pentru suma de 300.000 lei fără pictură şi mobilier.

Se va aveà în vedere ca lungimea catedralei să nu fie mai mică decât 35 metri.

Ante-proiectul va fi întocmit în stil bizantin, concurenţii inspirându-se după vechile noastre monumente religioase româneşti, cum de asemenea şi decoraţiunile vor fi cu motive artistice româneşti.

Pentru ante-proiectul clasificat I se va da un premiu de 4.000 lei; al II-lea 3.000 lei, iar al III-lea 1.500, câte-şi trele rămânând proprietatea Casei Bisericei.

Concurentul care va obţine premiul I va fi însărcinat cu facerea proiectului definitiv şi conducerea lucrărilor, pentru care i se va plătì un onorar de 3,50% asupra lor, în care se cuprinde şi plata conductorului".

Totodată pentru studierea planurilor prezentate de concurenţi s'a instituit o comisiune compusă din domnii: Ioan Kalinderu, I. Mincu, P. Antonescu şi P. Gârboviceanu, sub preşedenţia P. S. episcop Pimen[1]).

Până în ziua de 25 August 1904 s'au depus la administraţia Casei Bisericilor unsprezece proiecte de planuri sub următoarele moto: *„Dixi"*, *„Quo-Vadis"*, *„Munca"*, *„Sfânt"*, *„Justinian"*, *„Roxanda"*, *„Credinţa"*, *„Amin"*, *„Ortodox"*, *„Cruce"* şi *„Robica"*.

In urma şedinţelor ţinute în zilele de 9 şi

[1]) D-l I. Kalinderu fiind reţinut de multele sale ocupaţiuni, iar d-l Antonescu candidând printre concurenţi şi declarând că nu pot luà parte la lucrările acestei comisiuni, au fost înlocuiţi cu d-nii arhitecţi Gh. Sterian şi N. Gabrielescu.

11 Septembre 1904, comisiunea luând în cercetare proiectele prezentate a hotărât în unanimitate:

a) A nu se acordà premiul I nici uneia din proiectele concurente;

b) A se dà preferință celor două proiecte cu moto: *„Amin“* și *„Ortodox“*, care prezentau calități foarte apreciabile, iar pentru premiarea lor să se împartă în mod egal celor doi concurenti respectivi valoarea sumelor destinate premiului al II-lea și al III-lea, ce însumau cifra de 4500 lei.

In ședințele dela 21 și 22 Septembre 1904 comisiunea hotărì ca concurenții autori ai acelor două proiecte premiate să întocmească o schiță de plan, în care să se fuzioneze toate părțile bune ale celor două proiecte, în conformitate cu condițiunile din programul concursului, și în care fuzionare, dacă vor reușì cei doi autori, să se însărcineze împreună cu executarea lucrărilor. Această schiță urmà să fie prezentată până în ziua de 1 Noembre acelaș an. Tot atunci s'a fixat și termenul de 15 Ianuarie 1905 pentru prezentarea planului definitiv.

In urma mai multor modificări ce comisiunea a impus autorilor acestor schițe, prin deliberările ședințelor sale din zilele de 4, 5 și 20 Noembrie 1904, în scopul îmbunătățirei planului, cei doi concurenți admiși, d-nii arhitecți Antonescu și Burcuș au fost autorizați să înceapă studiul proiectului definitiv, care să fie prezentat pe ziua de 15 Ianuarie 1905.

Intre acestea, ca urmare asupra celor hotărâte prin procesul-verbal al consfătuirei fruntașilor gălățeni, în privință terenului pe care urmà să se clădească noua catedrală episcopală, onor. guvern întocmì un proiect de lege prin care se autorizà un schimb de terenuri

între Ministerul de războl și cel de culte în scopul clădirei acestei catedrale. Acest proiect de lege a fost adus în deliberarea Senatului cu Mesajul regal No. 3034 din 23 Maiu 1905, ale cărui secțiuni luându-l în cercetare, l-au admis, numind delegați:

Secțiunea I-a pe d-l Maior Obedenaru,
„ II-a pe P. S. Pimen al Dunărei de jos,
„ III-a pe d-l Nicu Negri,
„ IV-a pe d-l Dr. D. Boroianu, și
„ V-a pe d-l Dr. Bărdescu,

cari întrunindu-se în ziua de 28 Maiu 1905, s'au constituit în comitet al delegaților, sub președinția P. S. Episcop al Dunărei de jos și luând din nou în cercetare proiectul de lege în chestiune, l-au admis pe următorele considerațiuni:

«Vechea biserică catedrală din Galați crăpându-se în urma unui cutremur și cum în orașul Galați nu s'a găsit altă biserică care ca încăpere și ca înfățișare să răspundă la însemnătatea ce are o catedrala, s'a decis să se ridice din temelie o asemenea catedrală. In acest scop comuna Galați a fost autorizată prin o lege din 1888 să cedeze gratuit ministerului cultelor un loc al său, numit piața Ștefan cel Mare, situat în strada Domnească, având o suprafață 33 184 m. p. pentru a se clădì pe dânsul catedrala.

Pe o parte din acest teren s'a clădit reședința episcopală, iar partea care a rămas neîntrebuințată să cedează ministerului de răsboi în schimbul unui alt loc al acestuia pe care urmează să se construiască catedrala episcopală fiind mai potrivit acestei destinațiuni. Ministerul cultelor mai plătește ministerului de răsboi o indemnitate de 18.500 de lei, pentru clădirea ce se află pe acest loc, care servă cercului militar din Galați».

Pe temeiul acestor considerațiuni, comitetul delegaților a admis proiectul de lege în cestiune, și prin P. S. Episcop Pimen, în calitate de raportor, a

fost supus desbaterilor Senatului, care în ședința dela 28 Mai 1905 a votat legea schimbului acestor locuri și a adoptat-o cu majoritate de (57) cinzeci și șeapte voturi contra două, în următoarea cuprindere:

Art. unic. Ministerele de Răsboi și Instrucțiune publică și culte sunt autorizate a-și cedà unul altuia: cel dintâi localul în care se află cercul militar din Galați și terenul acelui local, situat între strada Domnească și strada Mihai Bravu; cel de al doilea locul de lângă reședința episcopală și a da o indemnitate de 18.500 lei pentru localul de pe terenul mai sus numit.

Apoi, această lege votată de Senat, a fost adusă și în deliberarea Adunărei deputaților, ale cărei secțiuni luând-o în cercetare a admis-o numind delegați:

Secția I pe d-l Victor Macri,
„ II „ „ Anton Doiciu,
„ III „ „ Badea Mângâru,
„ IV „ „ Gr. Buțureanu,
„ V „ „ N. Ciolac,
„ VI „ „ C. Plesnilă, și
„ VII „ „ Christea Manea, cari întrunindu-se în ziua de 31 Mai 1905 sub președenția d-lui C. Plesnilă, au luat din nou în cercetare această lege votată de Senat și a admis-o pe următoarele considerațiuni:

«Biserica Sf. Nicolae din Galați, foastă monăstire grecească și care a servit ani îndelungați drept biserică catedrală a orașului și a Episcopiei Dunărei-de-Jos, ajungând în așà stare, din cauza unui cutremur, că nu se mai puteà face în cuprinsu-i dumnezeeștile slujbe, a trebuit să se caute mijloace pentru a se da sfintei Episcopii și orașului Galați altă biserică. Din cele în ființă neîntrunind nici una condițiunile de încăpere și de înfățișare cari să răspundă însemnătăței ce are o catedrală, am stabilit o înțelegere între acest

departament și al răsboiului pentru un schimb de terenuri ce ne aparțin.

Prin o lege din Decembrie 1889, sancționată și promulgată cu înaltul decret regal No, 3.449 dela 14 Decembrie, comuna urbană Galați a fost autorizată să cedeze fără plată acestui departament un loc, proprietate a comunei, numit «Piață Ștefan-cel-Mare», situat în strada Domnească, de o întindere de 33.184 m. p.

Pe o parte din acest teren s'a clădit reședința episcopală și partea ce a rămas neîntrebuințată urmează să o cedăm ministerului de răsboi, în schimbul unui loc al său pe care se află cercul militar, mai dând ministerului de răsboi și o indemnitate de 18.500 lei pentru localul ce se află pe sus zisul teren».

Apoi, prin d-l deputat Badea Mangâru, în calitate de raportor, această lege a fost supusă desbaterilor Adunărei deputaților, cari în ședința dela 1 Iunie 1905 a votat-o adoptând-o cu unanimitate de (75) șeapte zeci și cinci voturi, în aceeași cuprindere ca și la Senat.

In urma unei licitații, construcția acestei catedrale s'a adjudecat asupra d-lor M. Roman și inginer I. D. Popovici, cu cari Ministerul de culte a și încheiat cuvenitul contract pe baza jurnalului consiliului de miniștrii No. 590 din 2 Iunie 1905.

Prețul cu care s'a adjudecat definitiv această construcție este 257.155 lei și 12 bani, adică cu un scăzământ de lei 16.19% sub prețurile unitare din devizul de 306.831 lei și 05 bani.

După acestea, către sfârșitul lunei Iunie 1905, d-nii architecți Antonescu și Burcuș făcură trasarea pe teren și în decursul lunei Iulie, acelaș an, lucrările de construcție s'au și început, așà că *P. S, Pimen* cu o deosebită mulțumire sufletească putu să anunțe pe M. S. Regele:

„Cu ajutorul lui Dumnezeu și sprijinul Majestății Voastre, zilele acestea s'au început primele lucrări pentru ridicarea catedralei episcopale din Galați, ale cărei fundamente nădăjduim că vor fi așezate cu solemnitatea cuvenită în toamna viitoare.

Fie ca bunul Dumnezeu care a orânduit ca ridicarea acestei catedrale să coincidă în chip fericit cu împlinirea celor 40 ani de glorioasă domnie a Majestății Voastre, să Vă dăruiască ani mulți și sănătate desăvârșită ca să prezidați împreună cu Augusta familie Regală solemnitatea sfințirii acestei catedrale".

Lucrările de terasament, săpături, betonagiu și zidărie se urmară cu activitate până în toamnă târziu, iar în primăvara anului 1906 soclul de piatră se tot înălțà, așà că către sfârșitul lunei Aprilie se putù săvârșì în Galați, orașul de reședință a eparhiei Dunărei-de-Jos, actul cel de mare însemnătate nu numai bisericesc, dar și național românesc, adică *„punerea temeliei catedralei episcopale"*.

A.A. L.L. Regale Principele și Principesa României, împuterniciți de a fi de față și a reprezentà pe M. S. Regele, care în interesul sănătății, însoțit de M. S. Regina, se afla la Lugano, au dat și mai multă măreție acestui act. Alături și împreună cu această serbare, au mai fost și altele cari își au importanța lor: *a)* serbarea a 50 de ani dela înființarea Regimentului I-iu de roșiori, aflat acum în Galați; *b)* serbarea a 50 de ani dela înființarea Comisiunei Danubiene Europene, și *c)* inaugurarea palatului administrativ-județean.

Zilele de 27 și 28 Aprilie, vor rămâneà pentru multă vreme scrise în rândul zilelor mari și frumoase ale orașului Galați.

In adevăr, în dimineața zilei de 27, orele 9, au

sosit A.A. L.L. Regale cu suitele Lor. La gară au fost primite cû toate onorurile cuvenite de către toți miniștrii, cari sosiseră de mai înainte, apoi de către autoritățile civile și militare din localitate și de o mare mulțime de popor.

După obișnuitele prezentări, cortegiul princiar se îndreptă spre locul unde se zidește biserica catedrală. Acì, aștepta P. S. Episcop Pimen, înconjurat de clerul episcopal, membrii conzistoriali, de protopopii județelor eparhiei, de stareții celor trei mânăstiri din Dobrogea și de mult popor. Când A.A. L.L. au ajuns aproape de intrarea în pavilionul frumos împodobit și pregătit pentru săvârșirea slujbei religioase și întemelierea documentului, au fost întâmpinate de P. S. Episcop cu următoarele cuvinte:

Alteță Regală,

Doamnă,

„Venirea Voastră în orașul Galați va dà o mare strălucire serbărilor ce vor aveà loc în aceste două zile. Vă sunt recunoscător și Vă exprim mulțumirea mea că în rândul celorlalte serbări, prima, la care azistați, este serbarea punerei temeliilor bisericei catedrale episcopale și așezarea de veci a actului de amintire în aceste temelii“.

„In adevăr, serbarea aceasta are o deosebită importanță, nu numai pentru noi, cei din aceste părți ale țărei, dar și pentru tot neamul nostru românesc, de oarece catedrala care se va ridicà pe acest loc și punerea temeliilor ei, fiind tocmai în preajma și la începutul strălucitei serbări a împlinirei celor 40 de ani de glorioasă domnie a M. S. Carol I, regele României, Augustul Vostru Moș și al nostru Iubit Suveran, se va legà de ea această epocă glorioasă a poporului nostru. Și nu pot a nu Vă spune gândul inimei mele, care este îndreptat spre M. S.

Primirea AA. LL. Principele și Principesa Ȓomâniei de către P. S. Episcop Pimen, pe locul unde s'au ridicat temeliile catedralei.

IN NUMELE TATALUI ȘI AL FIULUI ȘI AL SF. DUH

[illegible]

Noi, Carol I, Domn și Rege al României,

[illegible]

Carol Elisaveta

Maria

architect P. Antonescu

[illegible]

Actul de fondaţiune depus în temeliile catedralei episcopale din Galaţi.

Regele, care a dat puternicul Său sprijin în îndeplinirea nevoei ce se simțià de a ridicà aici o biserică episcopală. Bunul Dumnezeu să'L aibă sub a Lui pază şi să vie deplin sănătos împreună cu M. S. Regina".

„Mai rog pe Dumnezeu să ne dăruiască timpuri paşnice şi ani îmbelşugaţi, ca zidirea bisericei catedrale, ale căror temelii se vor pune, să se facă în tihnă şi neîntrerupt şi aşà în timpul cel mai scurt isprăvindu-se, să avem fericirea de a o sfinţi; la care serbare să ne dea Dumnezeu bucuria de a aveà şi pe MM. LL. Regele şi Regina".

După aceasta P. S. Episcop, conduse pe A.A. L.L. regale, în pavilion unde erau față toți d-nii miniștri, d. general Vartiadi, noul comandant al Corpului III de armată cu mai mulți ofițeri, d. prefect al județului, d. primar al urbei Galați, d. primpreședinte al Curței de Apel cu d-nii consilieri, d. prim-președinte al Trib. Covurlui cu membrii, d. președinte al Camerei de Comerț cu mai mulți membri, corpul profesoral al tuturor școalelor secundare din Galați și foarte mulți d-ni și d-ne din oraș și din alte părți ale țărei.

După serviciul religios care a fost făcut de P. S. Episcop, azistat de clerul episcopal și de corul ceremonial al catedralei, d. M. Vlădescu, ministru al cultelor și instrucțiunei a dat cetire documentului scris pe pergament și iscălit de MM. LL. regele și regina la Lugano unde Li s'a trimis din timp.

Iată cuprinsul acestui document, al cărui original se află reprodus între filele următoare:

„In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh"

„Trecut-au patruzeci şi doi de ani dela întemeerea eparhiei Dunărei de Jos, cu reşedinţa în

Ismail, şi douăzeci şi opt de ani de când, în urma războiului din 1877—78, dobândindu-se neatârnarea Ţării şi întruparea din nou a Dobrogei cu patria mumă, s'a strămutat scaunul episcopal la Galaţi".

„De timpuriu s'a născut în inima Noastră dorinţa, pe deoparte să înzestrăm această eparhie cu o frumoasă biserică catedrală episcopală, iar pe dealta, urmând pilda vechilor Voevozi, să vecinicim printr'un locaş dumnezeesc izbânzile strălucite, cari, cu ajutorul lui Dumnezeu, de către scumpa şi viteaza nostră armată s'au săvârşit pe câmpiile Bulgariei, sub a Noastră comandă".

„Acum în al patruzecilea an al Domniei Noastre, când bunul Dumnezeu a orânduit în ale sale nepătrunse Taine, a se împlinì şi optsprezece veacuri dela aducerea coloniştilor romani pe frumoasele plaiuri ale Carpaţilor",

Noi, CAROL I, Domn şi Rege al României,

„dat-am putemicire scumpilor Noştri Nepoţi A.A. L.L. Regale Principele Ferdinand şi Principesa Maria, să Ne reprezinte şi să fie de faţă la aşezarea temeliilor nouei biserici cu hramul Sf. Ierarh Nicolae, astăzi în a XXVII-a zi a lunei Aprilie, anul mântuirei, una mie nouă-sute şase".

„Intru pomenirea acestui fapt, întocmitu-s'a actul de faţă, carele s'a semnat de Noi, de toţi membrii Familiei Noastre Regale, de P. S. Episcop al Dunărei de Jos D. D. Pimen Georgescu, de d-nul Gh. Gr. Cantacuzino, prim-ministru şi ministrul Nostru de interne, de d-nul Mihail Vlădescu, ministrul cultelor şi instrucţiunii, de

ceilalți sfetnici ai Noștri și de multe căpitenii ce s'au aflat față la această serbare",

„și s'a întocmit, în patru exemplare, din cari, unul s'a pus în temelia acestei biserici, în partea dreaptă a Sfântului Altar, unul se va păstrà în arhiva Statului, cel de al treilea se va păstrà în arhiva sfintei episcopii a Dunărei de Jos și cel de al patrulea în arhiva Casei Sfintei Biserici Autocefale Române".

După citire, documentul a fost iscălit în cele patru exemplare de A.A. L.L. Regale Principele și Principesa, de P. S. Episcop, de toți d-nii miniștri, de d. general comandant al corpului III de armată, de toate căpiteniile și de mulți cei ce erau față. In urmă, s'a introdus documentul într'un tub de sticlă, iară într'un tub tot de sticlă s'au pus toate monezile bătute în timpul celor 40 de ani de domnie a M. S. Regelui și o medalie jubilară. Aceste tuburi de sticlă, după ce au fost introduse în câte un tub de metal, s'au așezat într'un bloc mare de piatră, la temelia din dreapta sf. altar, zidindu-se după tradiționala întemeliere de către A.A. L.L. Regale, de P. S. Episcop și d-nii miniștri, cari în timpul acestor lucrări purtau șorțuri albe de atlas.

La orele 11 jumătate din zi sfârșindu-se ceremonialul punerei temeliei bisericei catedrale în mijlocul unei obștești bucurii, cortegiul princiar pornì spre palatul episcopal, unde A.A. L.L. Regale fură întâmpinate de P. S. Episcop, conducându-le în apartamentele pregătite și în care A.A. L.L. își luară reședința în timpul celor două zile cât au stat în Galați.

In aceeaș zi, P. S. Episcop a încunoștiințat pe

M. S. Regele la Lugano despre punerea temeliei acestei catedrale prin următoarea telegramă:

M. S. Carol I, Regele României

Lugano.

„In prezența A.A. L.L. Regale Principele și Principesa României, a d-lor miniștri și a mulțimei poporului, astăzi s'au pus temeliile bisericii catedrale episcopale a Dunărei de Jos, care se ridică spre fala sfintei noastre credințe strămoșești, spre prea mărirea lui Dumnezeu și spre vecinicirea izbânzilor câștigate de armata română în războiul din 1877, sub comanda Majestății Voastre. Ea va fi și un prinos al poporului român, adus lui Dumnezeu pentru cei 40 ani de Domnie a Majestății Voastre.

Bunul Dumnezeu să Vă dăruiască sănătate desăvârșită, ca să fiți față la sfințirea acestei catedrale și să conduceți încă mulți ani destinele Regatului Român“.

Pimen, *Episcop al Dunărei de Jos.*

M. S. Regele a binevoit a răspunde prin următoarea telegramă:

Prea Sfințitului Pimen, Episcopul Dunărei de Jos

Galați-România.

„Cu vie mulțumire am primit călduroasele voastre urări și sânt fericit că în sfârșit s'a pus temelia catedralei, la a cărei sfințire doresc a fi față“.

CAROL.

Insemnătatea acestui fapt care pricinuește mare bucurie sufletească, precum și comunicarea frățească care leagă duhovnicește în Domnul pe toți PP. SS.

Semnarea actuluĭ de fundaţiune.

Depunerea actului de fundaţiune în temeliile catedralei episcopale din Galaţi.

Ierarhi ai sfintei Biserici Ortodoxe Române, având-u-le de aproape în vedere P. S. Episcop Pimen, încă cu câte-và zile înainte a înştiinţat pe II. PP. SS. Mitropoliţi ai ţărei şi pe PP. SS. Episcopi despre punerea temeliei bisericei catedrale episcopale a eparhiei Dunărei-de-Jos, înaintându-le câte o copie după document, la care toţi PP. SS. Chiriarhi au binevoit a răspunde.

Intre altele, dăm răspunsul I. P. S. Mitropolit al Moldovei Partheniu, fost episcop al Dunărei-de-Jos:

P. S. Sale Pimen, Episcop al Dunărei de Jos

Galaţi.

„Sărbătoriţi cu bucurie şi veselie nesfârşită pe A.A. L.L. Regale, Principii moştenitori ai gloriosului Tron românesc, cari au venit cu credinţă şi dragoste în Galaţi să pue, în numele M. S. Regelui Carol, piatra fundamentală a nouei catedrale episcopale a Dunărei de Jos“.

„Bucură-te şi te veseleşte, că Cel în Treime închinat ţi-a ajutat să începi acest locaş dumnezeesc, ce şi eu am dorit şi râvnit totdeauna. Rog pe marele Arhiereu să te umbrească cu harul Său, ca să sfinţeşti cât mai neîntârziat jertfelnicul din el pentru mărirea lui Dumnezeu, mântuirea creştinilor ce păstoriţi şi lauda neamului nostru“.

„Să trăiţi Prea Sfinţite şi întru Hristos iubite frate; să trăiască Auguştii Noştri Suverani împreună cu A.A. L.L. Regale; Să trăiască poporul român“.

Partenie, ***Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.***

Apoi, potrivit programului stabilit s'au săvârşit şi celelalte serbări la cari P. S. Episcop a luat parte.

Ca un act de Inaltă atențiune din partea A.A. L.L. Regale vom aminti că, înainte de plecarea Lor dela palatul episcopal au exprimat felicitări P. S. Episcop pentru începutul zidirei catedralei episcopale și mulțumiri pentru buna primire ce Li s'a făcut. A. Sa Regală Principesa Maria a bine-voit a oferì P. S. Episcop un foarte frumos portret al A. Sale cu toți copiii, având pe el data și iscălitura A. Sale, portret ce P. S. Episcop l-a destinat a rămâneà în palatul episcopal, ca un mare *dar* ce va amintì acest însemnat și fericit eveniment pentru Episcopia Dunărei de Jos.

Nu putem încheià cele ce preced despre evenimentul construirei nouei catedrale episcopale din Galați, fără să înregistrăm că marele proprietar și filantrop, d-l *Paraschiv Vasiliu*, în pilduitoarea sa iubire creștinească pentru buna podobă a *Casei Domnului,* în urma propunerei ce i s'a făcut de către P. S. Pimen, a binevoit să hărăziască acestei noui catedrale un prea frumos și prețios *epitaf,* care să fie lucrat în broderii și cu fireturi de aur și argint.

In acest scop a pus la dispozițiunea P. S. episcop Pimen, ofranda sa în valoare de *zece mii lei,* cu rugămintea ca P. S. Sa să facă comanda acestui epitaf în cele mai bune condițiuni ce se va crede de cuviință.

Epitaful dejà s'a comandat și se lucrează după un anumit plan în atelierul recunoscutei maestre de broderii, d-na Ana Roth din București, și va costà suma de 8.000 lei.

Totodată, la acelaș atelier, P. S. Sa a mai comandat și un rând de *procovețe* pentru suma de 1.400 lei, iar cu restul până la complectarea sumei

de 10.000 lei, se va face rama cu geam în care se va conserva acest prețios epitaf, care se nădăjduește a fi unul din cele mai prețioase odoare bisericești din țara noastră.

Pentru această pioasă donațiune, d-nul Paraschiv Vasiliu și soția sa Maria au și fost înscriși în diptícile catedralei episcopale ca ctitori.

§ 25.

Reședința scaunului episcopal din Galați.

Am văzut dejà că multă vreme după strămutarea scaunului episcopal din Ismail la Galați, această eparhie nu aveà nici biserică catedrală, nici palat episcopal ca locașuri proprii, care să corespundă înaltei demnități episcopale, misiunei eparhiale și însemnătăței orașului Galați.

Timp de peste douăzeci de ani reședința episcopală — ca și seminarul eparhial — a fost instalată prin case particulare închiriate de ministerul cultelor și anume: în casele repausatului Haralamb Macri, din strada Mihai Bravu,—și care mai târziu au fost ocupate și de seminarul eparhial—,apoi în casele doamnei Ecaterina Nicu Catargiu din strada Carol, apoi în casele repausatului N. Vlaicu din strada Mavromol și în cele din urmă și în casele repausatului Spiru G. Topale de lângă biserica sf. Nicolae, foasta catedrală.

Construirea unui așezământ episcopal erà de neapărată trebuință, dar pentru moment nu se puteà începe, pe deoparte din lipsa unui fond bănesc suficient, iar pe dealtă parte și din pricină că Statul nu aveà în orașul Galați nici un teren care

prin poziţiunea şi suprafaţa lui să corespundă însemnătăţei unor aşà locaşuri sacre.

Ideia construirei acestor aşezăminte cum şi a unui local pentru seminarul eparhial a preocupat cu un dor neţărmurit de mare pe *I. P. S. Iosif Gheorghian* şi, mai apoi şi pe *I. P. S. Partheniu*, foştii episcopi ai acestei eparhii. După ce în anul 1885 în timpul episcopatului P. S. Iosif, se obţinu prin votul corpurilor legiuitoare[1]) o sumă de 200.000 lei în scopul construirei palatului reşedinţei episcopale, Î. P. S. Partheniu, mijlocì stăruitor în toamna anului 1887 pe lângă primăria urbei Galaţi, de a se da unul din terenurile virane ale acestei comune pe care să se poată începe lucrările de construcţie ale acestui palat episcopal.

Această legitimă mijlocire a fost primită cu bucurie şi satisfăcută de îndată de către consiliul comunal respectiv, care în şedinţa sa dela 23 Noemvrie 1887 a şi însărcinat o comisiune (compusă din domnii consilieri Al. Radu, M. N. Pacu şi N. Madgearu), care cu un delegat al episcopiei (în persoana repausatului arhimandrit de scaun Nectarie Ciucă) să păşească de îndată la alegerea unui aşà loc.

Rezultatul a fost că această comisiune a ales terenul cunoscut sub numele de „Piaţa Ştefan cel Mare“ situată în faţa grădinei publice, alegere care s'a şi confirmat definitiv de către consiliul comunal, în şedinţa sa dela 16 Decemvrie 1887, iar ca urmare prin legea sancţionată cu înaltul decret Regal No. 3.449 din 14 Decemvrie 1889,

„Comuna Galaţi a fost autorizată a ceda fără plată Statului, respectiv Ministerului cultelor şi instrucţiunei publice,

---

[1]) Prin legea din 9 Aprilie 1885 dejà citată.

locul, proprietate a comunei, numit piața „Ștefan cel Mare", situat în strada Domnească, în fața bulevardului grădinei publice, având o întindere de 33.184 m.p. spre a servi la construirea palatului episcopal cu dependințele sale seminarul și biserica catedrală din sus zisul oraș" [1]).

Din diferite împrejurări însă, cedarea de fapt a acestui teren s'a tot întârziat, între altele, și din cauza zădărnicirei cuvenitelor formalități legale, până când la începutul anului 1892 P. S. Partheniu urnì mersul acestei mărețe întreprinderi prin următoarea adresă cu No. 16 din 9 Ianuarie către Ministerul de culte:

«După repierderea Basarabiei, în anul 1878, reședința acestei de Dumnezeu păzite eparhii s'a mutat și stabilit, precum știți, în orașul Galați, unde nu are, precum nici până astăzi nu are: ***biserică catedrală*** a sa propriă, ***palat episcopal*** și ***local pentru seminar.***

In lipsă de asemenea edificii indispensabile menirei lor, s'a recurs la expediente provizorii; astfel, pentru preîntâmpinarea serviciilor religioase ***proprii catedralei episcopale,*** s'a desemnat provizoriu ca biserică catedrală a acestei Eparhii, biserica cu patronul S-tul Ierarh Nicolae—una din bisericile grecești, zise închinate, — dar care și ca arhitectură și soliditate, și ca mărime și pozițiune nu poate să suplinească și să țină pentru mai mult timp loc de biserică catedrală.

De asemenea, pentru locuința chiriarhiei și seminar s'a închiriat de acest onor. Minister diferite case de ale particularilor, unele decât altele mai improprii și mai păgubitoare față cu cei chemați a le locuì.

Starea aceasta de provizorat, atât de nestatornică, ca să

---

[1]) Această lege s'a votat de Senat în ședința dela 25 Noemvrie 1889 și s'a adoptat cu unanimitate de 59 voturi, sub președenția d-lui I. Em. Florescu, azistat de dl. G. M. Flondor ca secretar; iar de Adunarea deputaților s'a votat în ședința dela 2 Decemvrie acelaș an și s'a adoptat cu majoritate de 93 voturi contra a 24, sub președenția d-lui G. Gr. Cantacuzino, azistat de d. V. G. Poenaru ca secretar, fiind ministru de justiție d. Th. Rosetti.

(*Monitorul oficial* No. 205 din 17 Decemvrie 1889).

nu zicem înjositoare chiar prestigiului acestei eparhii, a îngrijat pe toţi românii de bine şi prin anul 1885 s'a votat suma de 200.000 lei pentru clădirea unui palat episcopal. Se înţelege că suma aceasta este mică în proporţiune cu însemnătatea şi cu dimensiunile ce trebue să aibă numitul palat; dar s'a zis, şi cu drept cuvânt, că pentru un bun început suma aceasta este deocamdată suficientă.

Aci stà lucru în 1886, când alegându-Ne episcop al acestei eparhii, am năzuit din toate puterile noastre întru a dà impulsul cuvenit lucrărei dejà întârziate şi prin adresele noastre No. 831/87 şi 627/88, intervenind la consiliul comunal al oraşului Galaţi ca să cedeze terenul necesar pentru cele trei clădiri de care are nevoie această eparhie, am avut mulţămirea sufletească să constatăm că consiliul de atunci, animat de o legitimă dorinţă de a vedeà cu o oră mai înainte stabilindu-se în mod definitiv scaunul Episcopiei în oraşul lor, a apreciat după cuviinţă însemnătatea propunerei noastre şi a cedat Statului fără plată piaţa numită «Ştefan-cel-Mare», una din cele mai frumoase ale sale pieţi, «pentru clădirea *palatului episcopal* cu dependinţele sale, a *catedralei* şi *seminarului*».

Donaţiunea a fost acceptată de onor. guvern, aprobată de Corpurile legiuitoare, sancţionată de Majestatea Sa Regele şi publicată prin Monitorul Oficial No. 205/89; schiţa de plan pentru clădirea palatului este dejà trasă; avem la îndemână suma de 200.000 lei şi acum nu Ne mai rămâne decât transcrierea actului de cesiune la Tribunal, pentru a cărui realizare V'am rugat prin adresa No. 411/91, şi apoi începerea lucrărilor care nădăjduim că se va face chiar la primăvară

Cu un adaos de vre-o 70.000—80.000 lei la suma deja votată şi cu puţină stăruinţă din partea D-Voastre către d. Ministru de interne, care ca şi D-Voastră s'a arătat foarte bine dispus, în ceeace priveşte cestiunea transcrierei actului, cred că până la toamnă clădirea palatului episcopal să fie cu totul sau aproape terminată.

Nu tot astfel însă este cu cestiunea *bisericei catedrale* şi *seminarului,* pentru că ne găsim cu ele şi astăzi tot în starea în care eram la strămutarea din Ismail.

Domnule Ministru! Cerinţele serviciilor religioase *proprii bisericei catedrale* şi mai cu seamă însemnătatea religioasă

şi naţională, ce ea are ca metropolă a tuturor bisericilor acestei eparhii şi ca turn de supraveghere asupra creştinilor ce o locuesc, reclamă imperios şi cât se poate de repede clădirea unui măreţ templu ortodox — *biserica catedrală*— şi un *local de seminar* în oraşul Galaţi.

La aceste două consideraţiuni însă, se mai adaogă prin însăşi forţa lucrurilor şi altele, cari sunt de un ordin cu totul excepţional şi de cea mai mare însemnătate religioasă naţională, faţă cu poziţiunea geografică şi cu misiunea ce are această eparhie la gurile Dunărei, a cărui centru religios este oraşul Galaţi, primul port al ţărei, care prin comerţul său o face cunoscută lumei întregi.

Privind acest oraş,—pe lângă un comerţ cosmopolit, o mare sinagogă, temple protestante şi o biserică apusană *cu o periculoasă şcoală de fete, aşezate toate în însăşi inima oraşului—,* avem dinaintea ochilor: la stânga, Prutul cu provincia mult iubită, care de două ori până acum ni s'a rupt din corpul ţărei, din carnea şi oasele noastre, şi care tare ne doare; iar la dreapta, o alta căpătată cu viaţa şi sângele nepreţuit a mii de eroi români şi cu banii nenumăraţi ai ţărei.

Şi una şi alta ne sunt foarte scumpe şi foarte iubite, dar tocmai pentru că ele ne sunt aşa de scumpe şi iubite se cade nouă tutulor să facem pentru ele sacrificii dacă nu mai multe, cel puţin câte sau făcut pentru catedralele de prin crăpăturile munţilor, şi fără de care nu vom puteà întreţine mai mult în aceste două provincii focul dragostei către patria mumă.

Aceste sacrificii, cari ar fi trebuit făcute încă din 1878, şi cari ni se impune nouă acum aşa de imperios, sunt cele privitoare la clădirile grabnice a celor trei mari edificiuri şi anume: *o strălucită biserică catedrală, un măreţ palat episcopal şi un local pentru seminar* în oraşul Galaţi, ca focar de învăţământ religios şi forţă de întărire a sentimentului naţional în poporul nostru pe ambele maluri ale Dunărei-de-Jos.

Domnule Ministru! Statul român, înălţând aceste trei edificii va arătà tuturor străinilor ce privesc această eparhie, că România înţelege a'şi păstrà totdeauna şi pretutindeni atât religiunea cât şi naţionalitatea; pe când cele două provincii

vor privì la zisele edificii cu încredere desăvârşită, una pentru mângăierea sa în neagra servitute ce o apasă, iar cealaltă pentru chemarea sa la viaţa libertăţei şi a progresului.

Motivele ce Ne-a făcut să vă atragem bine-voitoarea D-Voastre atenţiune, mai cu seamă asupra însemnătăţii naţionale ce are această eparhie la gurile Dunărei, purced din dorinţa ferbinte ce avem de a dejuca şi nimicnici cât mai urgent jocul unora din cei de aici, cari cu sau fără ştiinţă, înlesnesc mereu creşterea tendinţelor străine, cari au de scop, — ne doare s'o spunem,—lăsarea în *umilire* şi *neînsemnătate* a acestei eparhii, mumă dezolată a Basarabiei şi metropola Dobrogei.

Aducând aceasta la cunoştinţa D-Voastre, nădăjduim că veţi binevoi a ascultà şi aprecià, după cum se cuvine, strigătul nostru de durere în faţa unui pericol ce ne ameninţă şi religiunea şi naţionalitatea şi Vă veţi grăbi, ne place să credem, a luà măsurile cele mai urgente, pentru realizarea legitimei dorinţe a ţărei întregi, în ceeace priveşte cele trei edificii mai sus enumerate.

In acest caz suntem gata a dà toate desluşirile d-lui arhitect ce veţi însărcinà cu facerea planurilor respective.

Primiţi, etc».

Rezultatul acestei adrese fu, că în toamna anului 1893 actul de donaţiune intervenit între Ministerul de culte şi Primăria urbei galaţi pentru locul din piaţa Ştefan cel Mare, s'a autentificat de Tribunalul judeţului Covurlui cu No. 1.709 şi s'a transcris sub No. 645 din 5 Octombrie acelaş an.

In urma acestora lucrările de construcţie se începură în decursul anului 1897, aşà că pe ziua de 28 Iunie 1898 s'a putut pune piatra fundamentală a clădirei palatului episcopal cu o deosebită solemnitate [1]).

[1]) Despre construirea seminarului eparhial nu mai puteà fi vorba în acest timp, de oarece prin legea clerului mirean din 1893 acest vechi aşezământ de cultură bisericească şi naţională din părţile Dunărei de jos rămase desfiinţat odată cu promulgarea şi punerea în aplicare a acestei legi.

Lucrările de construcție urmară apoi fără întrerupere, așà că în toamna anului 1900 clădirea fiind pe deplin terminată, reședința episcopală cu toate biurourile serviciilor sale administrative s'a putut instalà, în sfârșit, în noul său palat unde se găsește și astăzi.

Nu putem trece cu vederea faptul, că în aripa stângă a acestui palat se află un paraclis a cărei solemnă sfințire a încoronat toate străduințele ce Î. P. S. Partheniu a depus pentru ridicarea acestui falnic locaș al reședinței episcopale.

Cu prilejul construirei acestui palat de reședință episcopală P. S. Partheniu, călăuzit de un obiceiu străvechi și creștinesc,—după care reședințele episcopale și mitropolitane aveau totdeauna în ele și câte un paraclis —, a destinat în aripa stângă a acestui palat o cameră mai spațioasă spre a fi *paraclis al reședinței episcopale,* și după ce a înzestrat-o și a împodobit-o cu toate cele trebuitoare unei biserici pentru a se puteà săvârși întrânsa dumnezeeștile slujbe, P. S. Sa se învrednici a sfinți cu mare ceremonie acest paraclis în ziua de 8 Septemvrie 1901, închinându-l sărbătoarei „*Intâmpinarea Domnului*“ ce se prăznuește la 2 Fevruarie.

Pentru a vecinicì oarecum istoricul acestei reședințe episcopale și împrejurările în cari s'au ridicat zidirea palatului episcopal și cum apoi s'a făcut și s'a împodobit și paraclisul din acest palat, P. S. Partheniu a încheiat în ziua de 5 Septemvrie, acelaș an, un proces verbal, ce se află spre păstrare în arhiva episcopală, înregistrat sub No. 952 din acea zi.

Iată cuprinsul acestui act:

PROCES-VERBAL

Anul una mie nouă sute unu, luna Septemvrie, în cinci.

In seara zilei de 19 Octombrie, anul expirat 1900, făcându-se sfinţirea apei de prea cucernicul Econom Ştefan Vârcolici, protoiereul judeţului Covurlui, ne-am mutat cu ajutorul lui Dumnezeu din casele grecului Topale,-- din strada Egalităţei şi alipite spre Nord de grădina bisericei Sfântul Nicolae, catedrala acestei de Dumnezeu păzite eparchii—,în măreţul şi noul *palat episcopal*, clădit întradins de statul nostru român, pe terenul cedat de primăria oraşului Galaţi, numit «Piaţa Ştefan cel Mare».

Arhiva cancelariei episcopale s'a aşezat în aripa de jos despre miază noapte, iar mobilierul cel vechi al casei, precum şi cel nou,—cumpărat, mulţumită bine voitoarei atenţiuni a d-lui C. C. Arion, Ministrul de Culte şi Instrucţiune publică de atunci şi a secretarului său general şi al meu amic d-l Dumitru Laurian—, s'a pus prin camerile afectate locuinţei mele şi a vicarului.

Pentru mobilierea camerilor destinate Majestăţei Sale Regelui, Alteţei Sale Regale Principelui Ferdinand, moştenitorul Tronului şi suitelor Lor, se va avizà mai târziu cele de cuviinţă.

Tabloul cel mare al Augustei Noastre famili regale,—lucrat, după a mea stăruinţă pe o singură pânză, de pictorul Gheorghe Popovici, profesor la şcoala Artelor frumoase din Iaşi—, se va pune în vestibulul etagiului de sus, pe zidul ce caută spre apus.

La camera destinată a devenì paraclis am dispus a se picta: la proscomidie, *„Naşterea Domnului Nostru Iisus Christos“;* pe plafonul din altar, *„Sfânta Fecioară Maria“* cu pruncul în braţe; în mijlocul plafonului, *„Domnul Christos“*. Ambele aceste icoane vor fi înconjurate de mici îngeraşi având la cele patru colţuri, *cei patru evanghelişti cu simboalele lor;* pe laturea despre nord a piciorului sfintei mese: *„Agonia Domnului în grădină“;* pe cea despre apus, *„punerea în mormânt“;* pe cea despre miazăzi *„răstignirea“* şi pe cea despre răsărit *„învierea“*.

La proscomidie, unde s'a tăiat în zid o nişe, s'a lipit o mică placă de marmură, ca masă; pe duşumea, în altar,

s'a aşternut o alta, pe care s'a zidit piciorul sf. mese; pe acest picior lucrat din cărămidă şi tencuit cu ciment, s'a aşezat piatra propriu zisă a sfintei mese. Pe această piatră s'a desenat, în negru, forma Antimisului cu invocaţia sfinţirei şi un mic istoric al sfintei acestei Eparhii [1]. O copie după această din urmă placă de marmură, astfel desenată, s'a aşezat în cadră, pe zidul despre nord al arhivei, spre a servì de model în viitor, celor ce iubesc buna ceviinţă a Casei Domnului.

Pentru dotarea acestui paraclis cu cele trebuitoare cultului nostru ortodox, *am hotărât*, încă din anul 1894—, când în urma adreselor No. 1121/1894 a sfintei Episcopii şi a onor. Ministerului cultelor No. 4.997/1894, s'a desfiinţat bise-

---

[1]) Iată cuprinsul:

a) Invocarea scrisă în partea de jos a pietrei:

„Doamne Dumnezeule, adu-ţi aminte de umilul robul Tău, arhiereul „*Partenie S. Clinceni*, episcopul Dunărei-de-Jos, carele după multe şi mari „stăruinţe, avut-a mângâerea sufletească să vază terminată clădirea acestui „palat episcopal din Galaţi, şi a paraclisului dintr'însul cu serbarea *„In-„tâmpinarea Domnului*" 2 Februarie; iar astăzi 8 Septemvrie, ziua naşterei „Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, anul mântuirei 1901, prin puterea „harului sfântului şi săvârşitorului Duh, să se învrednicească a sfinţi această „masă a acestui paraclis ortodox desenată într'adins, acum întâia oară, în „forma antimisului pentru aducerea la sfânta şi dumnezeească leturghie a „jertfei celei fără de sânge a Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru „Isus Christos, spre iertarea păcatelor şi viaţa veacului ce va să fie". „Amin".

Episcop *(ss)* **Partenie.**

b) Istoricul scris în jurul sfinţitului Antimis, care este desenat pe piatra sfintei mese din paraclisul palatului episcopal:

REGATUL ROMÂNIEI

Eparhia Dunărei-de-Jos fondată în 1864, coprindeà judeţele: Ismail, Bolgrad, Covurlui şi Brăila, având reşedinţă episcopală oraşul Ismail.

După retrocedarea Basarabiei la Rusia şi încorporarea Dobrogei la România în 1878, reşedinţa episcopală s'a strămutat la Galaţi, având judeţele: Covurlui, Brăila, Tulcea şi Constanţa.

Primul episcop a fost preà fericitul întru amintire Melchisedek Ştefănescu dela 1864—1879.

Al doilea Prea Sfinţitul Iosif Gheorghian dela 1879—1886.

Al treilea Prea Sfinţitul *Partenie S. Clinceni* dela 1886 înainte, prin a căruia stăruinţă s'a clădit palatul episcopal din Galaţi şi de către care s'a şi sfinţit paraclisul acesta.

rica «Sf. M. M. Dimitrie», care ar fi făcut acum parte cu biserica «Sf. M. M. Gheorghe», din parohia «Precista» din Galaţi—,ca obiectele acestei biserici, «Sf. Dimitrie», să se aşeze pe unde trebuinţa va cere în sus numitul paraclis episcopal. Astfel din cele nouă panouri ale tâmplei acelei biserici, patru din ele s'au fixat deja la locul lor şi formează tâmpla paraclisului.

In aceste patru panouri s'au pus dela tâmpla cea veche, icoana «Domnului Christos», a «Maicei Domnului cu pruncul» şi a «Sf. Ioan Botezătorul; iar icoana patronală a paraclisului care este «Intâmpinarea Domnului», 2 Fevruarie,— zi în care eu am fost hirotonit arhiereu, în 1835 în Sfânta Metropolie din Bucureşti—, s'a făcut din nou. Panoul cu icoana «Sf. M. M. Dimitrie», lucrată în argint, s'a pus alăturea de icoana patronală, pe zidul despre miazăzi, spre tronul arhieresc.

Deasupra tâmplei s'a aşezat, în sculptură lucrată în lemn, à jaur, patrusprezece iconiţe cu prasnice împărăteşti. «Răstignirea», înfiptă între gurile a doi balauri, domină toată tâmpla care străluceşte în poleitură.

Celelalte patru panouri cu sfinţii «Apostoli Petru şi Pavel», cu Sfântul «M. M. Gheorghe» şi cu sfinţii ierarhi Nicolae al Mira-Lichiei şi Athanasie al Alexandriei, s'au bătut pe zid deasupra strănilor despre Nord.

Din cele unsprezece candele de argint — cea de a XII-a fiind de tumbac—, cinci s'au curăţit şi poleit şi s'au pus pe dinainteà icoanelor tâmplei; restul de şease s'au întrebuinţat la facerea a două cădelniţe.

Celelalte obiecte sacre împrumutate provizoriu bisericei noui cu patronul «Sf. M. M. Dimitrie» din Badalan, oraşul Galaţi, s'au restituit Paraclisului.

Tronul arhieresc şi analogul pentru cântare s'au înjghebat tot din cele vechi ale bisericei desfiinţate a Sfântului Dimitrie.

In altar s'au aşezat trei strane, iar în paraclis douăzeci şi trei. Toate sunt înfrumuseţate cu marca episcopiei. In cele două tronuri arhiereşti tapisate cu pluş roşu şi albastru s'a fixcat icoana Domnului ca arhiereu, având la dreapta pe sfânta Sa Mamă, iar la stânga pe evanghelistul Ioan, discipolul iubit.

Vederea palatului episcopal din Galaţi.

Pe locurile rămase libere în paraclis se vor pictà mai târziu imagini, sau se vor fixà din cele ce se află în depozit.

Asemenea se va pictà: chipul paraclisului (o bisericuță ținută de doui heruvimi),—deasupra ușei ce duce din sacristie în tinda paraclisului, chipurile M. M. L. L. Regelui și Reginei în mărime naturală, în partea dreaptă și ceva mai jos a acestei uși, la stânga, al subsemnatului, în mantie și celelalte insignii arhierești; iar deasupra ușei, ce duce din palat în paraclis și cea din capul scărei despre Nord, *icoana patronală.*

Pentru aducerea aminte a ostenelilor depuse cu clădirea noului palat episcopal din Galați și a întemeierii și sfințirei paraclisului dintr'însul, am compus un act comemorativ în coprinderea acì anexată; el va fi scris litografic: 8 exemplare pe pergament și 150 pe hârtie japoneză.

Din cele pe pergament: unul se va închide într'o cutie și se va pune la sfințire în piciorul și dedesuptul pietrei sfintei mese; celelalte se vor trimite M. S. Regelui Carol, Alteței Sale Regale Principelui Ferdinand, moștenitorul Tronului, d-lui prim-ministru Dimitrie A. Sturdza, d-lui ministru de culte și instrucțiune publică Spiru Haret, arhivei naționale, bibliotecei «Ureche» și subsemnatului.

Cele pe hârtie japoneză se vor da persoanelor celor mai însemnate, cari vor participà la sfințire și cari au fost invitate întradins: unii prin scrisori de cabinet, d-nii D. A. Sturdza, C. C. Arion, Spiru Haret și Dimitrie Aug. Laurian; alții prin telegrame: protoiereii de Brăila, Tulcea și Constanța; protoiereul de Covurlui prin adresă, iar celelalte prin cele 200 buletine, ce s'au imprimat și expediat dejà la destinație.

Pentru pregătirea obiectelor trebuitoare sfințirei paraclisului, care va avea loc în ziua de 8 Septembrie curent, am însărcinat pe prea cuviosul arhimandrit de scaun Melchisedec Ștefănescu și șeful cancelariei episcopale econom Ștefan Ionescu, cari, împreună cu cei patru protoierei ai județelor Noastre, Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța, cu foștii protoierei Ioan Severin și Grigore Balaban și cu diaconii sf. episcopii, vor luà parte cu Noi la săvârșirea sfințirei acestui paraclis.

Sfinţirea apei se va face de prea cucernicul econom Şt. Ştefănescu, aromele se vor îngrijì de prea cucernicul econom Al. Tihan, iar corul va fi dirijat de prea cucernicul econom N. Tărăbuţă, — tustrei, membri ai spiritualului conzistoriu al eparhiei Noastre.

In lipsa de un cler special al paraclisului, care să servească şease săptămâni sfânta liturghie într'ânsul, prea cuviosul arhimandrit de scaun va îngrijì ca imediat după prea cuvioşia sa, să înştiinţeze oficial pe prea cucernicii protoierei ai judeţelor respective, ca să trimită preoţii oraşelor aflătoare în administraţia lor să servească pe rând vecernia, utrenia şi sf. liturghie în noul paraclis.

Drept care am făcut acest proces-verbal.

(ss) **Parthenie.**

Mai înainte de ziua hotărîtă pentru sfinţirea paraclisului, P. S. Parthenie, a invitat[1]) la această serbare pe: II. PP. SS. Mitropoliţi, PP. SS. Episcopi şi Arhierei titulari; d-l Dimitrie A. Sturdza, preşedintele consiliului de Miniştri, d-l Spiru Haret, ministru al cultelor şi instrucţiunei publice, d-l C. Arion, fost ministru, d-l Aug. Treb. Laurian, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare din Ga-

[1]) Carta de invitare la sfinţire pe o pagină cuprindea:

„Prea Sfinţitul Parthenie S. Clinceni, episcopul Dunărei de Jos, Vă pofteşte să bine-voiţi a asistà la sfinţirea Paraclisului întemeiat în noul palat episcopal din Galaţi, care se va face în ziua de 8 Septembrie curent, după programa aflată pe contrapagină".

Galaţi. Anul 1901, Sept. 8.

Iar pe cealaltă, programul serbărei în cuprinderea următoare:

„Serviciul sfinţirei Paraclisului se va face în chipul următor:

In ziua de 7 Septembrie curent, la ora 5 seara, se va oficià Vecernia, după care va urma imediat priviigherea".

„A doua zi, 8 curent, serviciul sfinţirei va începe la ora 9 dimineaţa precis".

„La ora 5 seara şi dimineaţa la ora 9, când se va începe serviciile religioase mai sus arătate, toate clopotele bisericilor vor suna în trei rânduri, după semnalul dat dela catedrala sfintei Episcopii din Galaţi".

lați, d-nii senatori și deputați ai jud. Covurlui și Brăila, d-nii prefecți ai județelor Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța, d-nii reprezentanți ai diferitelor instituțiuni judiciare, administrative, școlare și alți mulți fruntași, iar protoiereii celor patru județe: Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța ce compun eparhia Dunărei de jos, au fost înștiințați telegrafic că trebue a venì la reședință și a luà parte la oficiul sfințirei.

Pentru ziua de 8 Septemvrie, primăria comunei Galați îngrijise a decorà palatul și grilajul cu stindarde tricolore.

Serbarea sfințirei, conform unui program hotărît din timp, a avut loc în modul următor:

In ziua de 7 Septemvrie la ora 5 seara, s'a oficiat de Prea Sânțitul Episcop D. D. Parthenie în noul paraclis vecernia și apoi privigherea, azistat de prea cuviosul arhimandrit de scaun Melchisedek Ștefănescu, economul Ștefan Ionescu șeful cancelariei sf. episcopii, de cei patru protoierei ai județelor respective: economul Ștefan Vârgolici, economul Ioan Ștefănescu, economul N. Gheorghiu și economul Gh. Rădulescu; de prea cucernicul econom Ioan Severin fost protoiereu de Covurlui și Grigore Balaban fost protoiereu de Brăila, de arhidiaconul sf. episcopii David Popescu și diaconii Th. Alexandrescu și Visarion Iene.

La acest serviciu au asistat un mare număr dintre creștinii notabili învitați.

A doua zi, 8 Septemvrie, la ora 9 dimineața, s'a început serviciul sfințirei paraclisului. Prea Sânțitul Episcop erà azistat de preoții de mai sus și membrii Consistoriului: economul Nicolae Tărăbuță, dirijorul corului vocal, economul Ștefănescu, carele a făcut

sfinţirea apei, şi de economul Alex. Tihan, care a pregătit aromatele.

După ce s'a făcut încunjurarea de trei ori a paraclisului şi după ce s'au pus sf. moaşte în picioarele sf. Mese, s'a dat citire următorului

ACT COMEMORATIV.

«In numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită», în care noi creştinii, sfintei Biserici ortodoxe române de răsărit, ne botezăm şi credem, pentru ca să ne facem fii şi moştenitori ai împărăţiei Cerurilor, adunatu-ne-am astăzi, în acest nou palat, reşedinţa episcopală a acestei de Dumnezeu păzite eparhii a Dunărei-de-Jos, în ziua de 8 Septemvrie, aniversarea «Naşterei Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria», anul mântuirei, una mie nouă sute unu; al XXXV-lea al glorioasei dinastii şi domnii a iubitorului de Christos, Majestatea Sa, marele şi înţeleptul nostru Rege Carol I; a prea graţioasei Sale Soţii şi a noastră Doamnă, Majestatea Sa Regina Elisabeta; a augustului Său nepot, iubitorul de Christos, Alteţa Sa Regală Principele Ferdinand, moştenitorul tronului ţărei noastre România; a strălucitei Sale soţii, Alteţa Sa Regală Principesa Maria şi a binecredincioşilor şi mult drăgălaşilor Lor fii principii: Carol, Elisabeta şi Maria; Preşedinte al consiliului de miniştri fiind domnul Dimitrie A. Sturdza, iar ministru de culte şi instrucţiune publică domnul Spiru Haret.

Şi acum înălţând, noi cei de faţă, psalmi şi cântări de laudă Părintelui Ceresc, Eu, umilitul robul lui Dumnezeu, arhiereul Partenie S. Clinceni, episcopul eparhiot, după ce am luptat şi lucrat neobosit, ziua şi noaptea, în tot timpul celor XV ani de păstorie a mea la gurile Dunărei-de-Jos, ca să văd înălţat cu mândrie acest măreţ palat episcopal, pe terenul numit «Piaţa Ştefan-cel-Mare» din acest oraş Galaţi, m'am învrednicit, în fine, «Dumnezeu fie lăudat în veci», să servesc Domnului cu frică şi cu cutremur, ca să sfinţesc astăzi cu harul sfântului şi săvârşitorului Duh, acest paraclis ortodox întemeiat in acest palat şi închinat sărbătoarei împărăteşti «Intâmpinarea Domnului Dumnezeului şi Mân-

Catapeteazma capeleĭ din palatul episcopal.

tuitorului nostru Iisus Christos», 2 Fevruarie, pentru aducerea într'ânsul a jertfei cele fără-de-sânge, spre iertarea păcatelor, şi aşezarea noastră în corul drepţilor, azistat şi ajutat de clerul de căpitenie al acestei eparhii şi în prezenţa reprezentanţilor naţiunei, a căpiteniilor oştilor şi oraşelor, trecuţi şi prezenţi, şi a unei mare număr dintre creştinii cei mai însemnaţi ai păstoriei mele, cari cu religiositate au venit la această serbare dumnezeiască şi au semnat acest act comemorativ, pentru ca să fie spre aducere aminte de osteneala noastră, tuturora, şi spre lauda neamului nostru romănesc, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

(Urmează iscăliturile celor ce au fost de faţă).

Acest document,— după ce s'a semnat de Prea Sfinţitul episcop eparhiot Parthenie, de Prea Sfinţitul Dionisie episcop de Buzău, de clerul care a luat parte la serviciu şi de toate persoanele oficiale cari au fost faţă la această solemnitate —, s'a aşezat într'o cutie de alamă într'adins făcută şi s'a pus în piciorul de piatră al sf. Mese cu inscripţia gravată pe ea şi apoi s'a urmat serviciul sfinţirei şi sfânta liturghie.

După terminarea serviciului, persoanele invitate au trecut în sala cea mare de mâncare a palatului, unde s'a servit fiecărui invitat câte o prescură mică şi câte un pahar de vin de chipru.

Aici au vorbit: Prea Sfinţitul episcop, mulţumind lui Dumnezeu, că a văzut palatul terminat şi paraclisul sfinţit; apoi dl. I. Atanasiu prefectul judeţului Covurlui, P. S. Dionisie al Buzăului, dl. Moise N. Pacu profesor şi fost deputat, dl. Colonel Coslinschy comandantul Flotilei din Galaţi, şi alte persoane, felicitând pe P. S. episcop pentru stăruinţele ce a depus, de a se ridicà măreţul palat episcopal şi paraclisul ce s'a sfinţit.

După ce s'a terminat şi această agapă creştină,

invitații s'au retras, purtând în sufletele lor amintirea plăcută a acestei solemnități.

Cu acest prilej P. S. episcop a adresat M. S. Regelui la Ragatz următoarea telegramă:

Galați, 8 Septemvrie 1901.

Majestății Sale Regelui Carol,

Ragatz

Cu harul lui Dumnezeu am sfințit astăzi paraclisul întemeiat în noul palat episcopal din Galați și am înălțat cu căldură rugăciuni și cântări de laudă Celui a tot puternic, pentru îndelunga înzilire a Majestății Voastre, carele timp de treizeci și cinci ani ați condus cu înțelepciune și tărie destinele neamului nostru românesc la gurile Dunărei de jos. Să trăiți Majestate împreună cu glorioasa Voastră dinastie mulți și fericiți ani, pe tronul scumpei noastre Țări.

(ss) **Episcop Parthenie.**

La această telegramă M. Sa Regele prin adjutantul Său de serviciu Col. Mavrocordat a bine voit a răspunde următoarele:

Weinburg ct. St. Galen. 9 Septemvrie 1901.

Prea Sfințite,

Am onoare a comunicà Prea Sfinției Voastre că M. S. Regele foarte mișcat de telegrama prin care 'I arătați sentimentele P. S. Voastre de iubire și devotament către Tron, cu ocazia sfințirei paraclisului întemeiat în noul palat episcopal din Galați, mă însărcinează a Vă exprimà Inaltele Sale mulțumiri.

Sunt cu adânc respect, al Prea Sfinției Voastre, supus fiu sufletesc.

Colonel adj. **L. Mavrocordat**

*
* *

Necurmat apoi prin stăruințele PP. SS. Parthenie și Pimen, cari s'au succedat ca episcopi între

anii 1886—1906, această nouă și măreață reședință episcopală s'a împodobit cu un vast și frumos parc, bine întreținut și care face o mare podoabă acestui așezământ bisericesc și național.

Prin stăruințele P. S. Pimen acest palat a fost înzestrat și cu o bogată galerie de tablouri în pictură, reprezentând mai ales pe toți marii ierarhi ai bisericii și neamului românesc, galerie ce decorează în chip minunat de măreț marea intrare în apartamentele de sus și biblioteca acestui palat.

Tot în timpul și prin stăruința P. S. Pimen acest palat al reședinței episcopale din Galați s'a înzestrat apoi și cu tot mobilierul necesar saloanelor de recepție și camerelor destinate pentru găzduirea familiei noastre regale și princiare, încât, cu drept cuvânt, au atras admirațiunea înalților oaspeți și altor mulți și distinși vizitatori.

CAP. VI.

AŞEZĂMINTELE CULTURALE ŞI FILANTROPICE
ALE EPARHIEI DUNĂREI DE JOS

§ 26.

Seminariul eparhiei Dunărei de jos.

Se ştie că seminariile sunt cele dintâi şi cele mai vechi şcoli naţionale din România.

Incă din începutul veacului al XIX-lea, şi anume de pe la anul 1803/04, când în ţările noastre nu existà nici o şcoală naţională, prin stăruinţele înflăcărate şi pline de patriotism ale nemuritorului mitropolit Veniamin Costachi, se înfiinţă la Iaşi, în Socola, seminarul central care şi până astăzi îi poartă numele său.

De atunci încetul pe încetul s'a luat avânt şi înfiinţarea celorlalte seminare eparhiale cum şi acelor dintâi şcoli naţionale.

Inainte vreme, până la înfiinţarea şi organizarea seminariilor, pregătirea preoţească erà redusă numai la „învăţarea rânduelilor bisericeşti", adică la practica liturgică, cunoaşterea tipicului, citirea cărţilor de ritual şi prinderea „după ureche" a cântărilor bisericeşti.

Portretul arhimandritului Seoctist Scriban
din anul 1857.

Invățătura teologico-filozofică se dobândeà în școalele grecești din țară cum și pe la universitățile din străinătate, în care se instruiau mai cu seamă acei ce erau meniți pentru demnitățile înalte ale ierarhiei bisericești.

Cevà mai târziu și până către anul 1855, cea mai mare parte din preoți erau pregătiți timp de doui ani în școalele catihetice dela ținuturi sau de pe lângă scaunele episcopale [1]). Pe atunci, candidații de preoție ce învățau și se pregăteau în aceste școli erau întreținuți de către părinții lor, iar „dascălii" erau plătiți din veniturile eparhiei respective și ajutat și de domnie cu diferite privilegii și scutiri.

Apoi până la începutul veacului trecut (XIX), singure seminariile greco-ortodoxe din Transilvania și seminarul „Veniamin Costake" dela Socola au dat țărilor române preoți buni și „dascăli" harnici, cari apoi au contribuit la organizarea viitoarelor seminarii din Muntenia și Moldova [2]).

In scopul înființării și organizării seminariilor, regulamentul organic prin paragrafele 124 și 361 prevedeà să se țină câte un seminar pe lângă sânta mitropolie și pe lângă fiecare episcopie, și că „mitropolia, episcopiile și toate mânăstrile închinate la cele străine să contribue la cheltuelile Statului pentru *așezări publice și binefaceri* ca și mânăstirile pământești", instituindu-se totodată și „logofeția trebilor bisericești".

Aceste hotărâri ale regulamentului organic s'au îndeplinit *numai în parte* și numai în Muntenia, căci în Moldova a funcționat singur seminarul dela

---

[1]) Memor. și budget. averilor bisericești și al instrucțiunei publice, pe anul 1857, pag. 9.

[2]) C. Erbiceanu: „Biserica ortodoxă română", 1893/94, pag. 488—489.

Socola până după revoluția din anul 1848, după care apoi treptat treptat, s'au înființat și celelalte seminarii eparhiale.

Am zis că hotărîrile de mai sus ale regulamentului organic s'au executat numai în parte, căci impunerea mitropoliilor și episcopiilor la plată pentru întreținerea diferitelor „așezări publice și binefaceri", nu convenià ierarhilor noștri de pe atunci, pentru care generalul Kisseleff, motivat de propunerea Mitropolitului Grigorie, hotărăște în anul 1833 ștergerea din budgetul statului a articolului cheltuelilor pentru întreținerea seminariilor și rămânerea lor în sarcina chiriarhiilor respective, scutind în schimb mitropoliile și episcopiile de orice altă dare[1]).

Astfel, seminariile urmară să rămână în sarcina eparhiilor, și nu în sarcina Statului cum se proiectase prin regulamentul organic.

Intre anii 1836—1837 se înființează apoi cele patru seminarii eparhiale din Muntenia și anume: în București, Curtea de Argeș, Buzău și Râmnicu-Vâlcei, iar între anii 1851—1864 se înființează și celelalte trei seminarii eparhiale din Moldova și anume: în Huși, Roman și Ismail[2]), la cari se ma

[1]) Iată cuvintele generalului Kisseleff din scrisoarea adresată mitropolitului Grigorie în ziua de 23 August 1833:

„Mijlocul ce se propune de P. S. Voastră, ca mitropolia și episcopiile să fie apărate de orice dare în folosul caselor făcătoare de bine, dar să se însărcineze fiecare în parte cu ținerea unui seminar,—acest mijloc mi se pare drept și potrivit pentru întocmirea seminariilor, și de aceea și articolul seminariilor se va șterge din budgetul Statului. (C. Erbiceanu, „Biserica ortodoxă română", 1893/94, pag. 510).

[2]) Iată ordinea cronologică a înființărei seminariilor din România: La 1803, Seminarul „Veniamin" dela Socola, care există și azi în Iași; la 1836 Fevruarie 2, cel al Mitropoliei Ungro-Vlahiei, care există și astăzi sub numele de Seminarul Central; la 1836 August 15, cel din Buzău; la 1836, cel din Curtea de Argeș; la 1837 Noemvrie 8, cel din Râmnicu-Vâlcei; la 1851, cel din Huși; la 1858, cel din Roman și la 1864 cel din Ismail,

adaogă și seminarul dela Socola ce există deja încă din anul 1803.

Seminariile au rămas pe seama eparhiilor respective până la 12 August 1860, când apoi au trecut pe seama ministerului de culte și instrucțiune publică.

Seminarul eparhiei Dunărei de Jos a fost — ca și episcopia — al VIII-lea și cel mai de pe urmă în ordinea înființărei lor.

Mai înainte de înființarea acestui seminar și încă din al II-lea an al realipirei Basarabiei sudice la Moldova, odată cu înființarea conzistoriei din Ismail s'a înființat, printr'un decret al Mitropolitului Moldovei Sofronie Miclescu cu No. 207 din 2 Maiu 1857, și o *școală bisericească,* tot în Ismail, care aveà un curs primar și altul seminarial, deci erà un fel de școală catihetică. Această școală, ca și conzistoriul de atunci, a fost organizată și condusă de către arhimandritul *Teoctist Scriban,* și se întreținea din fondurile conzistoriului[1]. Profesorii erau numiți de către Mitropolitul Moldovei în urma recomandațiunei făcută de către conzistoriul din Ismail.

---

care la 1879 se strămută în Galați. Intre acestea a mai existat între 1 Ianuarie—30 Septemvrie 1856 și Seminarul din mânăstirea Neamț.

In urma aplicării legii clerului mirean și seminariilor din 1893, seminariile din Buzău Huși și Galați se desființară la sfârșitul anului școlar 1893, iar cele din Curtea de Argeș, Râmnicu-Vâlcea ș Roman la 20 August 1901, rămânând în ființă numai cele două seminarii din Iași și București, cu cursuri complecte, cum și cel al Mitropolitului Nifon din București, cari există și astăzi.

[1]) Conzistoriul, după cum am văzut, ca autoritate superioară bisericească a Basarabiei până la înființarea episcopiei subvenționà școala bisericească, profesorii, protoiereii și personalul administrației conzistoriale dintr'un fond al său propriu ce consià din veniturile vânzărei lumânărilor de ceară în biserici. Plata profesorilor școalei bisericești din Ismail erà de 6.000 ruble pe an.

Această școală erà externat și a durat până la anul 1864, când prin decretul domnitorului Cuza cu No. 1.597 din 14 Noembrie acelaș an, comunicat direcțiunei acestei școale de către ministrul cultelor de atunci, N. Crețulescu, cu ordinul No. 55.914 din 21 Noembrie acelaș an, fu transformată în seminar eparhial, internat și cu un program de cursuri întocmai ca al celorlalte seminare ale Statului cu patru clase[1]).

Cel dintâi director al acestui seminar a fost arhimandritul *Veniamin Arhipescu*, care-l conduse până în ziua de 30 Octombrie 1868, când direcțiunea acestui așezământ cultural al eparhiei Dunărei de Jos fu încredințată repausatului econom *C. Rozei*, absolvent al seminarului central din Socola și care-l conduse meritos până la anul 1893, când acest seminar se desființă dimpreună cu cele ale eparhiilor Hușilor și Buzăului în baza legei clerului mirean din acelaș an.

Catedrele seminarului erau în număr de opt și anume: științele religioase, limbile latină și română, istoria și geografia, matematicele, științele fizico-naturale, limba elină, caligrafia și desenul și în fine muzica vocală și cântările bisericești.

Prin legea învățământului din anul 1864, și aplicată asupra seminariilor inferioare d'abià în anul 1867, s'au mai adăogat la acest seminar și catedrele de limba franceză, limba elenă, medicina populară și higiena; apoi în anul 1872 se mai adaogă catedra de teologie, liturgică și morală, iar în 1874 prin modificarea programei din 1865—1872, s'a re-

---

1) A se vedeà raportul No. 37 din 1863 al lui Teoctist Scriban, inspector al școalelor din Basarabia, către Ministerul cultelor.

dus catedrele pentru limba franceză și elenă[1]), iar la științele naturale s'a adăogat studiul agronomiei.

Cel dintâi corp profesoral al acestui seminar erà compus din: arhimandritul *Veniamin Arhipescu,* ca director și profesor pentru științele religioase; preotul *T. Nicolaef,* pentru istorie și geografie; *V. Șerban,* pentru studiul limbei latine și române; *Iosif Teodorescu,* pentru științele naturale; *Gh. Verzeanu,* pentru matematice; *Gr. Popescu,* pentru limba elină; *V. Artimescu,* pentru desemn și caligrafie, și *V. Ivancenco,* pentru muzica vocală și cântările bisericești[2]).

Budgetul primului an al funcționărei acestui seminar (1865) se urcà la cifra de 137.450 lei vechi, din cari 66.000 de lei pentru personalul didactic, 27.600 pentru personalul administrativ și 43.850 cheltuelile pentru întreținerea seminarului.

Dăm pe pagina următoare o copie de pe budgetul acestui seminar pentru exercițiul anului școlar 1865—1866[3]).

In Ismail, datorită dărniciei pilduitoare a piosului creștin Floru Ștefanov și a jupâniței Evdochia Floru Juravelor, acest seminar a avut un local propriu al său, cu începere dela anul 1874[4]).

Odată cu episcopia, și acest seminar eparhial a trebuit, ca după o funcționare de 14 ani în sudul Basarabiei, să se strămute în toamna anului 1878 în Galați, unde, ca și reședința episcopală, nu a avut un local al său propriu, ci a fost instalat cu chirie mai întâi în casele repausatului Cuculea de pe strada

---

[1]) Al. T. Dumitrescu și G. M. „Ionescu: Istoria seminariilor preoțești," pag. 85.

[2]) *Monitorul Oficial* No. 262 din Decembrie 1864.

[3]) M. Pacu, op. cit., pag. 170.

[4]) Până la această dată, seminarul era instalat în aceleași case plătindu-se o chirie anuală de 300 galbeni.

Mihai-Bravu colţ cu calea Prutului, apoi în casele repausatului Haralamb Macri, în care mai înainte se aflà reşedinţa episcopală, şi în fine în casele d-nei Ecaterina Nicu Catargiu din strada Carol, şi în care a funcţionat până la desfiinţarea sa din toamna anului 1893.

Numărul	NATURA CHELTUELILOR	Suma anuală	TOTAL
		Lei vechi	Lei vechi
	Personalul didactic		
1	Profesor de obiectele religioase	9.600	
1	» » limba română şi latină	9.600	
1	» » geografia nouă şi veche şi istoria universală	9.600	
1	» » istoria naturală, fizica şi chimia populară	9.600	
1	» » matematică	9.600	
1	» » limba elină	6.000	
1	» » desemn şi caligrafie	6.000	
1	» » muzică	6.000	
		66.000	
	Personalul internatului		
1	Rector şi profesor	9.600	
1	Şef pedagog	4.500	
3	Pedagogi	5.400	
1	Econom	2.400	
1	Vătaf	1.200	
8	Servitori	4.500	
		27.600	93.600
	Material		
	Nutrimentul a 80 elevi şi pers. intern	31.500	
	Spălat » » » » » »	2.400	
	Iluminat şi cheltueli extraordinare	2.400	
	Ajutor de îmbrăcăminte la elevii săraci	3.150	
	Abonamentul medicului	2.400	
		43.850	43.850
			137.450

Nu putem trece sub tăcere şi faptul că în timpul episcopatului P. S. Parteniu şi anume în ziua de 17 Noembrie a anului 1889, atât episcopia Dunărei de Jos cât şi seminarul eparhial *împliniau o*

existență de 25 ani, de când aceste amândouă așezăminte, mână în mână și una prin alta, au fost neîntrerupt cele două sentinele ale ortodoxismului și românismului, cari au strejuit în părțile Dunărei de Jos desvoltarea și întărirea credinței noastre strămoșești și naționalizarea elementelor străine din Basarabia sudică, iar mai apoi și din Dobrogea.

Cum P. S. Parthenie nădăjduià în acest timp de a pune un început construcțiunei palatului episcopal din Galați, arzătoarea dorință a P. S. Sale erà de a face ca *sărbătoarea acestui jubileu să coincidă cu întemelierea palatului scaunului episcopal* și deci, ca data jubileului de 25 ani de existență a episcopiei și a seminarului să fie data punerei pietrei fundamentale a palatului episcopal.

Din diferite împrejurări însă, întârziindu-se și amânându-se clădirea acestui palat, P. S. Partheniu fu nevoit de a hotărî ca sărbătorirea acestui *jubileu* să se facă în ziua de 20 Maiu a anului 1890, când toată creștinătatea prăznuià ziua „pogorîrei sfântului Duh".

In această zi, — după săvârșirea sf. liturghii și a cuvenitului Te-Deum, in cântările corale ale elevilor seminarului —, în prezența multor prsoane notabile și a unei mari mulțimi de credincioși, d-l M. N. Pacu, vechi profesor al acestui seminar, întreținù numeroasa asistență din apartamentele reședinței episcopale cu un magistral discurs despre activitatea culturală, religioasă și pastorală ale acestor așezământe naționale și bisericești dela Dunăre de jos, de pe urma cărora mai fiecare sat din Basarabia și în multe din Dobrogea se găsiau și se găsește câte un preot format pe băncile acestui Seminar și apoi exercitat și călăuzit în practica misiunei preoțești de administrația episcopală a acestei eparhii.

In tot timpul acestor 25 ani, seminarul eparhial a dat instrucţiunea şi educaţiunea românească şi creştinească la 2.427 elevi, din cari au absolvit 394 şi din aceştia s'au hirotonit pe seama bisericilor acestei eparhii 196 candidaţi de preoţie.

Iată aci un tablou despre situaţiunea şcolară a acestui seminar dela înfiinţare şi până în anul 1889[1]), când acest aşezământ de cultură bisericească şi naţională ca şi episcopia Dunării de jos îşi serbătorì jubileul de 25 ani:

No. curent	Anii şcolari	Elevi în cele 4 clase	Absolvenţi	OBSERVAŢII
1	1864—1865	43	5	Elevii acestui seminar erau bursi-ri şi absolvenţi. Elevii solvenţi erau întreţinuţi în internat în schimbul plăţei de 250 lei anual către Stat, plătibilă în 2 rate semestriale; până în toamna anului 1885 existau şi elevi externi.
2	1865—1866	62	8	
3	1866—1867	58	9	
4	1867—1868	73	10	
5	1868—1869	90	15	
6	1869—1870	93	15	
7	1870—1871	112	16	
8	1871—1872	121	26	
9	1872—1873	157	23	
10	1873—1874	159	19	
11	1874—1875	204	20	
12	1875—1876	194	28	
13	1876—1877	172	33	
14	1877—1878	132	31	
15	1878—1879	104	17	
16	1879—1880	82	11	
17	1880—1881	76	12	
18	1881—1882	66	11	
19	1882—1883	74	12	
20	1883—1884	69	11	
21	1884—1885	70	18	
22	1885—1886	48	13	
23	1886—1887	50	12	
24	1887—1888	56	10	
25	1888—1889	62	9	
	Total	2.427	394	

[1]) Odată cu desfiinţarea acestui Seminar, arhiva sa fiind predată direcţiunei Seminarului „Veniamin" din Iaşi, regretăm că nu am avut putinţa de a studià şi această arhivă şi deci de a extrage şi alte date mai amănunţite şi mai complecte despre activitatea culturală a acestui aşezământ naţional şi creştinesc până în anul desfiinţărei sale.

Seminarul din Ismail

Dintre profesorii cari au funcționat la acest Seminar in tot timpul ființei sale între anii 1864—1878 în Ismail și 1878—1893 în Galați, însemnăm:

1. Arhimandritul *Veniamin Arhipescu,* director şi profesor de științe religioase între anii 1864—1868;

2. Economul *Constantin* (Costache) *Rozei,* director și profesor de științele religioase între anii 1868—1893;

3. Economul *Teodor Nicolaef,* profesor de muzică bisericească între anii 1864—1868;

4. *Grigore Popescu,* profesor de limba elenă și mai apoi de științe religioase între anii 1864—1878;

5. *Vasile Șerban,* profesor de limbile latină și română între anii 1864—1867;

6. *Iosef Teodorescu,* profesor de științe naturale între anii 1864—1893;

7. *Gheorghe Verzeanu,* profesor de matematică între anii 1864—1884;

8. *Vasile Artimescu* (mai apoi preot), profesor de desen și caligrafie între anii 1864—1893;

9. *Dimitrie Garofeanu* (mai apoi preot), profesor de cântări bisericești între anii 1872—1876;

10. *Grigorie Magnis,* profesor de limba franceză în anul 1867;

11. *Gavril Muzicescu,* profesor de muzică între 1866—1867;

12. *Moise N. Pacu,* șef pedagog în 1874, profesor de istorie și geografie în 1875, și apoi de științe religioase între anii 1876—1893;

13. *Gheorghe Codreanu,* profesor de istorie și geografie între anii 1876—1893;

14. *Dr. Cheladinos,* medicul internatului și profesor de medicină și higenă între anii 1868—1875;

15. *Dr. N. Takeanu,* idem, între anii 1875—1890;

16. Diaconul *Al. Boian,* profesor de muzică în anul 1883;

17. Economul *Nicolae Tărăbuţă,* profesor de muzică bisericească şi vocală între anii 1884—1893;

18. *I. Coleş,* profesor de limbile latină şi română în anul 1883;

19. *Dr. D. Miloş,* medicul internatului şi profesor de medicina populară şi higienă între anii 1890—1893;

20. *Teodor Crivăţ,* profesor de matematică între anii 1887—1890;

21. *Iulian Teodor,* profesor de matematică în anul 1891;

22. *Ştefan Popa,* profesor de matematică între anii 1891—1893;

23. *I. Ghindaru,* profesor de matematică în anul 1891;

24. *G. Horga,* profesor de limbile latină şi română în anul 1891;

25. *Romulus Scriban,* profesor de istorie în anul 1891;

26. *Iosif Vasilescu,* profesor de limba latină 1891—1893;

27. *Ignat Dima,* secretar şi şef pedagog între anii 1869—1893.

§ 27.

Societatea clerului român „SOLIDARITATEA" din eparhia Dunărei de jos.

In scopul înlesnirei mijloacelor pentru izbândirea înaltei şi grelei chemări a preoţilor din această eparhie, P. S. Episcop Pimen, între alte preocupări, s'a

gândit și la înființarea unei societăți preoțești de un așà caracter și cu un așà scop, încât să aprindă în inimile și simțimintele tuturor membrilor ei scânteia cea sacră a **unirei** lor *prin frățească dragoste;* adică, să aprindă acea *unitate în gândiri* din care răsare garanția reușitei în toate năzuințele nobile și frumoase, acea *unitate în vederi* care doboară neîncrederea și nesiguranța și *acea unitate în acțiuni* care înlătură relele deprinderi ce desbracă misiunea preoțească de adevărata ei autoritate morală. De aceea încă din luna August a anului 1902, deci cu puțin timp înainte de inaugurarea și organizarea conferințelor pastorale generale ale clerului acestei eparhii, P. S. Sa puse în vederea și discuțiunea clerului său eparhial acest fericit gând, prin următoarea circulară:

«Mai multe persoane la un loc, pot săvârșì fapte pe cari una singură nu poate să le facă. Acesta este un adevăr cunoscut, care nu mai are nevoe de nici o explicație.

Mai mult chiar, sunt împrejurări în viață când prin sfatul și ajutorul aproapelui nostru, recăpătăm liniștea pierdută și dobândim tăria prin care cu ușurință orice încercare neplăcută se înfruntă.

Câte necazuri și câte suferințe nu vin asupra capului nostru și cât este de dulce mângâierea pe care ne o dă un frate binevoitor în asemenea momente grele.

Dar ce vom zice de greutățile zilnice și de lipsa care pretutindeni se resimte și aceasta cu deosebire atunci, când cel ce suferă nu are către cine să-și îndrepteze plângerea sa?

Statul, județele și comunele au făcut și fac atât cât le îngădue mijloacele, dar aceea ce fac ele, este prea puțin față cu nevoile multiple, cari se resimt aproape la fiecare pas, încât privirea nu ne este scutită de a vedeà pè toate drumurile mulți, lipsiți până și de pâine, cerând milă dela trecători.

Toţi oamenii, cari şi-au dat seamă despre gravitatea cazului în sine, s'au gândit asupra acestor rele şi neajunsuri şi printr'o încordare vrednică de toată lauda, au dat o bună deslegare şi acestei cestiuni.

S'au ostenit cu dragoste pentru o cauză sfântă şi urmând pildei dată de Mântuitorul lumii, care a predicat *iubireaa către aproapele,* au făcut aceea ce n'au putut să facă autorităţile numite.

S'au grupat la un loc şi au înfiinţat *asociaţiuni,* ca rezultat al unei vieţi religioase morale, cu scop filantropic şi curat creştinesc.

Acestor grupări se datoreşte înfiinţarea a multor spitale şi aziluri, precum şi existenţa diferitelor societăţi de binefacere cari s'au înfiinţat în ţara noastră, mai ales în timpul din urmă.

Intre aceste societăţi sunt unele cu un scop mai precizat, tinzând la mângâierea membrilor ce le compun în diferitele împrejurări grele din viaţă şi la ajutarea văduvelor şi a orfanilor, rămaşi în urma lor în suferinţă.

Faptul acesta, este aşà de mult urmat în prezent, încât aproape mai toţi oamenii de aceeaş profesie îşi au societatea lor, înfiinţată în vederea unui scop hotărât, cu privire, de cele mai de multe ori, la ajutorul de care fiecare membru are nevoie.

Prin aceste asociaţiuni, dovedim că suntem un popor civilizat întrucât prin ele se împlineşte una din cele mai sfinte datorii patriotice, viindu-se prin actele caritabile ce se săvârşesc, în ajutorul Statului şi al comunelor, de cele mai multe ori, împovărate cu alte nevoi tot aşà de grele ca şi acestea.

Este de mirare că *clerul* din această eparhie, nu s'a gândit încă de mult la înfiinţarea unei atari societăţi. Şi este cu atât mai mult de mirat, cu cât asemenea societăţi fiinţează dejà prin alte părţi ale ţării.

Astăzi, înfiinţarea unei atari societăţi se impune, nu numai din necesitete, ci şi din datoria ce fiecare preot are de a întreţine legătura dragostei printre fraţi.

O societate a clerului, privită sub toate rapoartele sale, este dar bine venită şi înfiinţarea ei grabnic se impune şi în părţile acestea.

La societate, preoţii au ocaziunea bine venită de a legà prietenie reciprocă şi de a se luminà unii pe alţii asupra diferitelor cerinţi ale carierii preoţeşti. Iar din fondul adunat prin cotizaţii, mise şi donaţiuni, membrii se vor ajutà în nevoile lor prin împrumuturi, plătind în schimb o mică dobândă pentru sporirea fondului societăţii.

Aceste foloase, bine înţeles, sunt pe al doilea plan, faţă cu folosul cel mare pe care o societate a clerului îl aduce preoteselor văduve şi copiilor orfani, rămaşi pe urma preoţilor decedaţi.

Câte lacrimi, câte necazuri şi câte suferinţe nu îndură aceste fiinţe nenorocite, rămase adesea pribegind şi fară nici un sprijin în această mare a lumii, care învălue cu valurile ei pe mulţi obijduiţi ai soartei.

Grea este o asemenea stare pentru familia părintelui sufletesc al poporului şi sunt bine încredinţat, că mulţi, în loc să compătimească pe cei suferinţi, necinstesc memoria preotului, care nu s'a îngrijit de soarta a lor săi.

Ce mângâiere şi ce milă mai poate aşteptà preotul dar, pentru ajutarea văduvelor şi a orfanilor rămaşi după sine?

Şi cine altul se poate interesà mai mult de cele ale sale ca dânsul? Statul, judeţul şi comunele au atâtea îndatoriri pentru ajutarea atâtor nenorociţi, încât le-ar fi cu greu a se interesà în mod deosebit şi de soarta acestora.

Prin urmare, preotului i se impune datoria de a se gândì serios asupra acestei stări de lucruri şi a se grăbi pentru *înfiinţarea unei societăţi a clerului.*

O astfel de societate este fruct al iubirii creştine, către care preotul se cuvine ca să aibă o deosebită sârguinţă, fiind o parte importantă a chiemării preoţeşti şi impunându-se din toate punctele de privire mai sles în timpul de faţă.

Pentru aceste motive, Vă învit a Vă silì ca să răspândiţi cât mai mult această idee printre preoţit din acel judeţ, ca astfel cu ocaziunea conferinţelor preoţeşti să se poată înfiinţà o atare societate a clerului în această eparhie cu sediul secţiunei centrale într'unul din cele patru oraşe capitale de judeţ, pe care îl va alege adunarea.

Cu cât numărul membrilor va fi mai mare, cu atât şi viitorul societăţii va fi mai bine asigurat şi cu cât zelul de-

pus de Prea Cucernicia Voastră va fi mai pronunţat în direcţiunea aceasta, cu atât meritul Prea Cucerniciei Voastre va fi mai deosebit.

La lucru dar şi Dumnezeu să binecuvinteze osteneala noastră cu reuşită deplină pentru *luminarea preoţimei*, cum şi pentru *ajutarea văduvelor şi a orfanilor*, rămaşi în urma preotului, care de cele mai multe ori moare sărac.

Pentru înlesnirea Prea Cucerniciei Voastre, Vă trimit aci anexat un număr suficient de còpii imprimate după această circulară, spre a se da fiecărui preot, paroh şi supranumerar din acel judeţ».

Indemnul P. S. Sale către aşà măreţe aspiraţiuni, în adevăr, fu înţeles şi primit cu o aşà bucurie, încât cu prilejul inaugurărei conferinţelor pastorale generale din toamna anului 1902, un număr de peste trei sute preoţii din întreaga eparhie au aderat la înjghebarea unei aşà societăţi.

Pilda P. S. Episcop Pimen, care în calitatea sa de întemeitor şi preşedinte de onoare, *a hărăzit un prim fond bănesc de (400) patru sute lei*, a fost de îndată urmată de preoţi în depunerea taxelor de înscriere şi a primelor cotizaţiuni trimestriale.

Impărţită în patru secţiuni, după numărul celor 4 judeţe ale eparhiei, această societate cu numele de *„Solidaritatea“* şi sub patronul sf. Ierarh Nicolae, întruneşte în sine astăzi pe tot clerul român al Dunărei de jos.

Având ca fundament *desvoltarea principiului solidarităţii creştine* din punct de vedere moral şi material, această societate are un îndoit *scop cultural şi filantropic* ce tinde a-l realizà prin:

a) A ajutà pe membrii societari infirmi;

b) A acordà mijloace băneşti pentru înmormântarea membrilor societari decedaţi;

c) A ajutà, după apreciere, pe văduvele și orfanii minori ai membrilor societari decedați;

d) A înlesnì membrilor societari împrumuturi cu 9% pe an, sub garanția personală a 2 membri sau cu garanția ipotecară în primul rang;

e) A ține conferințe educative și instructive;

f) A avizà la mijloace pentru formarea unei biblioteci la sediul fiecărei secțiuni;

g) A înființà un organ de publicitate;

h) In fine, a fondà când mijloacele vor permite un *azil pentru văduvele și orfanii minori* ai membrilor societari decedați.

Membrii acestei societăți sunt de 4 categori: fondatori, activi, donatori și onorifici.

Administrația fiecărei secțiuni este încredințată unui comitet compus din: un președinte, un vicepreședinte, trei membri consilieri, un casier, un secretar bibliotecar și doi membri consilieri supleanți.

Controlul mersului societății se face de către o comisiune compusă din trei membri, aleși pe timp de un an, pentru fiecare secțiune.

P. S. Episcop, în calitate de președinte de onoare, încă are un delegat al Său cu însărcinarea de a controlà și verificà oricând afacerile fiecărei secțiuni.

Fondul societății se compune și se alimentează din taxele pentru înscrieri și diplome, din cotizațiuni, din ofrande și donațiuni, — fie în bani, fie în orice lucruri mobiliare sau imobiliare dela persoane bine voitoare și caritabile —, din subvenții ce se vor acordà acestei societăți de către Stat, județ sau comună și din dobânda anuală de 9% ce va rezultà din împrumuturile contractate de membrii societari.

Ajutoarele filantropice se acordă sub următoarele numiri:

a) Ajutoare în caz de infirmitate;

b) Spese de înmormântare pentru membrii societari decedați; și

c) Subvenție pentru văduvele și orfanii minori.

Incă dela începutul înființărei acestei societăți și sub egida sa s'au organizat *conferințe educative și morale* ce periodic se țin la sediul fiecărei secțiuni, cum și câte o *bibliotecă* pentru folosul cultural al membrilor săi.

Până astăzi, bibliotecile celor patru secțiuni ale acestei societăți au 951 de cărți și colecțiuni de reviste, și anume:

în biblioteca	secțiunei		Covurlui[1])	465	volume
„	„	„	Brăila	145	„
„	„	„	Tulcea	178	„
„	„	„	Constanța	163	„

Potrivit și scopului cultural ce urmărește această societate, membrii ei, în afară de conferințele lor pastorale generale, au fost întruniți la sediul fiecărei secțiuni și la diferite alte ședințe conferențiare, unde, — mai ales la sediul secțiunei centrale din Galați, cum și la Brăila —, s'au rostit periodic următoarele conferințe:

1. Stindardul societăței clerului român „Solidaritatea" din eparhia Dunărei de jos.

2. Umilință și mândrie.

3. Patriotism, patrie și patriot.

4. Educația copiilor.

---

[1]) Trebuie să însemnăm că la această bibliotecă, *P. C. Econom Șt. Vârgolici*, fost Protoiereu al județului Covurlui și acum președinte al spiritualului Conzistoriu eparhial a donat o bogată colecție din mai multe reviste, între care „Biserica ortodoxă română" și „Albina".

Comitetul de administraţie şi comisia de control a societăţei clerului „Solidaritatea", secţia Covurlui.

Comitetul de adminisți ație și comisia de control a societății clerului „Solidaritatea" secția Brăila.

Comitetul de administraţie şi comisia de control a Societăţei „Solidaritatea“ Secţia Tulcea.

Comitetul de administraţie şi comisia de control a societăţei „Solidaritatea", secţia Constanţa.

5. Rolul Preotului în societate.
6. Istoricul înfiinţării şcoalelor româneşti în raport cu Biserica.
7. Caracterul universal al creştinismului şi existenţa bisericilor naţionale.
8. Păstrarea şi desvoltarea graiului românesc prin Biserică.
9. Din ale obiceiurilor creştineşti şi strămoşeşti, la „Ajun", „Crăciun" şi „Anul nou".
10. Despre lux.
11. Cauzele ramificării creştinismului în trei confesiuni principale şi referinţele fiecărei dintre aceste confesiuni către formele de manifestare ale vieţei omeneşti intelelectuală şi socială.
12. Conştiinţa morală.
13. Ochire asupra vieţii private la Romani.
14. Tipăriturile bisericeşti şi însemnătatea lor în limba română.
15. Educaţia fizică, morală şi intelectuală.
16. Rolul femeii în educaţia naţională.
17. Cum trebuie să se oficieze sf. taine.
18. Rolul Bisericei române în mişcarea dela 1848.
19. Rolul Bisericei în instrucţia şcolară.
20. Instrucţiunea şi educaţia la Japonezi.
21. Mitropolitul Petru Movilă şi mărturisirea sa.
22. Originea şi însemnătatea sărbătorilor sf. Paşti.
23. Mijloacele prin cari preotul şi-ar câştigà stima, respectul şi încrederea păstoriţilor săi.

In urmărirea scopului filantropic și cultural al acestei societăți, s'a mai hotărît ca *bibliotecile* fiecărei secțiuni să pună la dispozițiunea *spitalelor* și *închisorilor* din cuprinsul județelor respective cărți de un cuprins religios-moral și practic spre a fi citite de *bolnavi* și de *deținuți* spre a lor mângâere și folos sufletesc.

Propășirea regulată și temenică a acestei societăți se poate vedeà și din următoarea

SITUAȚIA GENERALĂ

a gestiunei Societății clerului român „SOLIDARITATEA“ din eparhia Dunărei de jos dela înființarea ei și până în seara zilei de 31 Martie 1906:

Secțiunile Societății	Exercițiul	VENITURILE: Cotizații Lei B.	Taxe de înscriere Lei B.	Diplome Lei B.	Procente Lei B.	Donațiuni Lei B.	Subvențiuni Lei B.	Procente din cupoane Lei B.	TOTAL Lei B.
Covurlui	1902—03	930 —	348 —	232 —	50 65	100 —	420 —	— —	2080 65
	1903—04	2586 —	18 —	12 —	259 65	12 —	540 —	— —	3427 65
	1904—05	3150 —	12 —	8 —	592 80	— —	720 —	— —	4482 80
	1905—06	2604 —	— —	— —	756 40	— —	900 —	22 44	4282 84
	Total	9270 —	378 —	252 —	1659 50	112 —	2580 —	22 44	14273 94
Brăila	1902—03	1038 —	264 —	176 —	52 84	— —	— —	— —	1530 84
	1903—04	2058 —	9 —	6 —	171 10	100 —	— —	— —	2344 10
	1904—05	2052 —	6 —	4 —	339 27	3 —	— —	— —	2404 27
	1905—06	1716 —	6 —	4 —	372 02	8 35	— —	— —	2106 37
	Total	6864 —	285 —	190 —	935 23	111 35	— —	— —	8385 58
Tulcea	1902—03	1272 —	330 —	220 —	34 —	5 —	— —	— —	1861 —
	1903—04	2544 —	3 —	2 —	323 48	171 37	— —	— —	3043 85
	1904—05	2190 —	— —	— —	570 93	210 —	— —	— —	2970 93
	1905—06	2238 —	9 —	6 —	735 63	110 —	— —	— —	3098 63
	Total	8244 —	342 —	228 —	1664 04	496 37	— —	— —	10974 41
Constanța	1902—03	582 —	201 —	134 —	— —	— —	— —	— —	917 —
	1903—04	1913 90	27 —	18 —	129 48	44 40	— —	— —	2132 78
	1904—05	1860 —	15 —	10 —	257 98	258 45	— —	— —	2396 43
	1905—06	1932 —	15 —	10 —	433 65	— —	— —	— —	2390 65
	Total	6287 90	258 —	172 —	821 11	297 85	— —	— —	7836 86

Secțiunile Societății	Exercițiul	CHELTUELILE: Furnituri de cancelarie Lei B.	Imprimate Lei B.	Biblioteca Lei B.	Mobilier Lei B.	Ajutorul filantropic Lei B.	Spese de înmormântare Lei B.	Întreținerea localului Lei B.	Indemnizație Lei B.	Pomeniri și Parastase Lei B.	TOTAL Lei B.	ÎMPRUMUTURILE: Plăți Lei B.	Restituiri Lei B.
Covurlui	1902—03	51 50	282 50	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	334 —	1400 —	125 —
	1903—04	43 75	16 25	— —	110 30	42 —	600 —	— —	— —	— —	812 30	9716 45	8026 45
	1904—05	106 15	— —	28 25	250 —	155 —	— —	42 60	60 —	— —	642 —	17390 —	14565 —
	1905—06	97 05	— —	64 85	479 10	285 —	400 —	9 85	— —	30 —	1365 85	23175 —	19255 —
	Total	298 45	298 75	93 10	839 40	482 —	1000 —	52 45	60 —	30 —	3154 15	51681 45	41971 45
Brăila	1902—03	63 25	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	63 25	200 —	— —
	1903—04	182 35	— —	— —	11 —	45 —	— —	— —	— —	— —	238 35	5475 —	3450 —
	1904—05	18 36	— —	5 —	— —	40 —	600 —	— —	— —	— —	663 36	11775 —	10000 —
	1905—06	16 85	82 —	— —	— —	139 65	700 —	— —	100 —	37 25	1075 75	12825 —	11830 —
	Total	280 81	82 —	5 —	11 —	224 65	1300 —	— —	100 —	37 25	2040 71	30275 —	25280 —
Tulcea	1902—03	8 60	63 25	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	71 85	1400 —	150 —
	1903—04	56 80	156 —	— —	160 —	— —	— —	— —	240 —	— —	612 80	4805 —	2107 50
	1904—05	73 35	— —	5 15	5 —	— —	700 —	— —	— —	— —	783 50	3496 —	1667 85
	1905—06	59 20	— —	50 —	300 —	240 —	200 —	57 70	100 —	— —	1006 90	6395 —	5446 65
	Total	197 95	219 25	55 15	465 —	240 —	900 —	57 70	340 —	— —	2475 05	16096 —	9372 —
Constanța	1902—03	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
	1903—04	279 55	— —	— —	73 30	— —	— —	— —	— —	— —	352 85	2900 —	1175 —
	1904—05	27 —	— —	14 25	220 —	— —	400 —	— —	— —	— —	661 25	4070 —	1650 —
	1905—06	49 —	— —	45 —	— —	— —	100 —	50 —	100 —	34 —	378 —	2900 —	1534 —
	Total	355 55	— —	59 25	293 30	— —	500 —	50 —	100 —	34 —	1392 10	9870 —	4359 —

Recapitulația totalurilor, veniturilor și cheltuelilor secțiunilor

Secțiunea	Cotizații Lei B.	Taxe de înscriere Lei B.	Diplome Lei B.	Procente Lei B.	Donațiuni Lei B.	Subvențiuni Lei B.	Procente din cupoane Lei B.	TOTAL Lei B.
Covurlui . . .	9270 —	378 —	252 —	1659 50	112 —	2580 —	22 44	14273 94
Brăila . . .	6864 —	285 —	190 —	935 23	111 35	— —	— —	8385 58
Tulcea . . .	8244 —	342 —	228 —	1664 04	496 37	— —	— —	10974 41
Constanța . .	6287 90	258 —	172 —	821 11	297 85	— —	— —	7836 86
Total general .	30 665 90	1263 —	842 —	5079 88	1017 57	2580 —	22 44	41470 79

Secțiunea	Furnituri de cancelarie Lei B.	Imprimate Lei B.	Biblioteca Lei B.	Mobilier Lei B.	Ajutorul filantropic Lei B.	Spese de înmormântare Lei B.	Întreținerea localului Lei B.	Indemnizație Lei B.	Pomeniri și Parastase Lei B.	TOTAL Lei B.	Plăți Lei B.	Restituiri Lei B.
Covurlui	298 45	298 75	93 10	839 40	482 —	1000 —	52 45	60 —	30 —	3154 15	51681 45	41971 45
Brăila	280 81	82 —	5 —	11 —	224 65	1300 —	— —	100 —	37 25	2040 71	30275 —	25280 —
Tulcea	197 95	219 25	55 15	465 —	240 —	900 —	57 70	340 —	— —	2475 05	16096 —	9372 —
Constanța	355 55	— —	59 25	293 30	— —	500 —	50 —	100 —	34 —	1392 10	9870 —	4359 —
Total general	1132 76	600 —	212 50	1608 70	946 65	3700 —	160 15	600 —	101 25	9062 01	107 922 45	80982 45

BILANȚUL

A) *Soldul general al veniturilor și cheltuelilor întregei societăți:*	B) *Soldul generalal al împrumuturilor întregei societăți:*
41.470,79	107.922,45
9.062,01	80.982,45
32.408,78	**26.940,00**

A) Compus din următoarele solduri pe secțiuni:

	Covurlui	Brăila	Tulcea	Constanța	
Soldul pe secțiuni al veniturilor și cheltuelilor:	14.273,94 +	8.385,58 +	10.974,41 +	7.836,86 =	**41.470,79**
	3.154,15 +	2.040,71 +	2.475,05 +	1.392,10 =	**9.062,01**
	11.119,79 +	**6.344,87** +	**8.499,36** +	**6.444,76** =	**32.408,78**

B) Compus din următoarele solduri pe secțiuni:

	Covurlui	Brăila	Tulcea	Constanța	
Soldul pe secțiuni al împrumuturilor:	51.681,45 +	30.275,00 +	16.096,00 +	9.870,00 =	**107.922,45**
	41.971,45 +	25.280,00 +	9.372,00 +	4.359,00 =	**80.982,45**
	9.710,00 +	**4.995,00** +	**6.724,00** +	**5.511,00** =	**26.940,00**

Fondul general al societății la 31 Martie 1906, constatat[1] la suma de **32.408** lei **78** bani	26.940,00, în acte de împrumut (polițe).
	5.468,78, în numerar și efecte de stat.
	32.408,78

Se constată deci, că această Societate, a realizat în cei 4 ani de existență, un capital de 41.470 lei și 79 bani, din cari s'au cheltuit în urmărirea scopului său suma de 9062 lei și 01 bani.

---

[1]) Situația gestionară pe exercițiul 1902/1903, 1903/1904 și 1904/1905 este întocmită după rezultatul controlului general al consiliului cenzorial făcut în vara anului 1905, și anume: în zilele de 14 și 15 Iunie la Constanța, 16 Iunie la Brăila, 17 și 18 Iunie la Covurlui și 21 Iunie la Tulcea; consiliu, ce eră compus din Diaconul Angel Constantinesl, cenzorul secțiunei Covurlui, Preotul Th. Georgescu-Pazarlia, cenzorul secțiunei Constanța, Preotul V. Oniceanu, cenzorul secțiunei Tulcea și Preotul Bejan Enăchescu cenzorul secțiunei Brăila, potrivit prescripțiunilor vechilor statute modificate. Situațiunea pe exercițiul 1905/1906 însă, este întocmită pe temeiul constatărilor comisiunei de control al fiecărei secțiuni.

Să se mai știe că situația bănească a secțiunilor pe anul 1902/03, cuprinde în sine numai timpul dela 1 Octombrie 1902, când această societate s'a înființat de fapt, și până la 31 Martie 1903, deci șease luni.

§ 28.

Azilul pentru văduve și orfani

și

„cărămidăria" societății „Solidaritatea" din eparhia Dunărei de jos.

Mersul spornic și îmbucurător al societăței „Solidaritatea" a îmbărbătat din ce în ce mai mult pe diriguitorii și membrii ei, și în special pe întemeetorul și președintele ei onorific, P. S. Pimen, către realizarea țelului culminant al acestei societăți, care a fost și este *construirea unui* **azil** *pentru văduve și orfani.*

După multe și mari chibzuințe în privința găsirei mijloacelor prin cari să se poată înavuțì fondul societății destinat construcțiunei acestui așezământ filantropic, P. S. Sa, prin o fericită inspirație, se gândì la înființarea unei așà zise „cărămidării" alcătuită din carnete de câte 10, 50 și 100 cărămizi figurate și cari cărămizi — *sub egida și în numele societății „Solidaritatea"* — să se ofere oricărui binevoitor pe prețul de câte 10 bani cărămida.

O filă dintr'un carnet înfățișând o cărămidă figurată.

Această soluțiune a P. S. Sale, discutată în conferința protopopească ce a fost convocată la reședința episcopală pe ziua de 11 August 1905, a fost

îmbrățișată cu multă mulțumire și admirațiune de către membrii conferențiari, hotărîndu-se totodată și chipul de organizare, de administrare și de funcționare al acestei *cărămidării*.

Facem loc acì interesantei circulări No. 1407 din 5 August 1905 dată de P. S. Sa către toți preoții din eparhie cu prilejul distribuirei acestor cărămizi figurate :

«Mai toate *breslele* din țara noastră și-au înființat societățile lor de binefacere, în cari membrii acestor societăți și familiile lor, în timpuri grele, să-și găsească ajutor și îndulcirea vieții, adesea plină de greutăți și de amărăciuni.

Motivat de împrejurarea că multe familii ale preoților noștri devin prada mizeriei prin moartea timpurie a preotului, care, prin misiunea sa pastorală, este mai expus decât oricare alt slujbaș public, întru cât el este obligat ca în orice timp de zi și noapte să dea îngrijiri și mângâieri duhovnicești celor ce i le cer, mergând în casele celor atinși de boale molipsitoare și înfruntând vremile cele mai friguroase, și deci lesne poate contractà o boală, care îi curmă viața și intră în mormânt înainte de vreme, lăsând o familie adesea compusă din copii minori și lipsiți de cel mai mic sprijin; aceste motive ne-au îndemnat de a înființà societatea *„Solidaritatea"* la care, precum știți, v'am obligat pe toți preoții, de a vă înscrì ca membri. Obligațiunea aceasta poate că de către unii din cucerniciile voastre — deși puțini la număr — să fi fost rău înțeleasă, totuși de când există această Societate și modul cum ea își îndeplinește obligațiunea s'a convins toți colegii cucerniciei-voastre de binefacerile ce societatea împărtășește membrilor ei.

Cu trecerea timpului însă, nevoile devin și mai simțite și obligațiunile societății noastre «Solidaritatea» devin și mai numeroase și mai grele. Așà fiind, o nouă datorie ni se impune tutulor de a ne îngrijì pentru *înființarea* **unui Azil,** *în care să se adăpostească văduvele preotese și mai ales copiii preoților rămași orfani.*

Inființarea unui astfel de *Azil,* prevăzându-se în statu-

tele societății noastre «Solidaritatea», Ne-am gândit că pregătirea mijloacelor și a lucrărilor pentru zidirea lui, ar fi foarte nemerit de a se face de pe acum și deci *acest Azil să se aducă ca un prinos de mulțumire lui Dumnezeu cu prilejul serbărei* **jubileului de 40 ani de Domnie fericită a M. S. Regelui Carol I,** *în care timp s'a îndeplinit pentru sfânta noastră Biserică și pentru noi, preoții ei, multe îmbunătățiri morale și materiale.*

Planurile pentru zidirea acestui Azil se alcătuesc în Direcțiunea Construcțiunilor Publice și Frumoaselor Arte depe lângă Ministerul Cultelor.

In urma unei îndelungate chibzuințe pentru a găsì calea cea mai lesnicioasă și cea mai demnă pentru adunarea mijloacelor bănești, cu cari să se înceapă zidirea Azilului, Ne-am oprit asupra unui mijloc, necunoscut până acum în țara noastră, și anume: *sub egida societății „Solidaritatea", am înființat așà numita „Cărămidăria societății Solidaritatea"*, alcătuind carnete de câte 10, 50 și 100 cărămizi figurate, cu prețul de 0,10 bani cărămida.

Societatea «Solidaritatea» fiind proprietară de drept a acestei *„Cărămidării figurate"*, ea distribue carnetele cărămidăriei sale tuturor persoanelor de bine, cari, convinse de creștinescul scop ce se urmărește prin aceste carnete, vor rugà și vor îndemnà pe toți binevoitorii, fie ei de orice poziție socială ar fi, pentru a cumpărà cărămizi figurate, spre a ajutà după a lor putere la zidirea acestui Azil.

Cucernice părinte, In numele văduvelor și orfanilor, cari se vor adăpostì în acest Azil, veți lucrà cu toată energia și tragerea de inimă, ca în toate împrejurările vieței creștinești, precum: la botezuri, la logodne, la cununii, la slujba sfintei liturghii din Duminici și sărbători, la mergerea cu botezul la capul lunei, la înmormântări și parastase și, în sfârșit, în orice moment bine ales, să interveniți și să cereți ajutorul tuturor enoriașilor, prietenilor și cunoscuților, rugându-i în numele văduvelor și al orfanilor să cumpere cât mai multe din aceste cărămizi figurate cu prețul fix de 0,10 bani, detașând din carnete atâtea cărămizi, câte a binevoit a cumpărà bine-voitorul ajutător.

In acest scop vi se înaintează deocamdată un număr

de: .... carnete, din cari .... a 100 cărămizi, ... a 50 cărămizi şi .... a 10 cărămizi. Toate aceste carnete la un loc valorează suma de lei: ....

Când veţi terminà cărămizile din carnet, sau când vi se va cere de p. c. potropop sau de altă persoană, anume însărcinată de protopopie sau de societate, veţi depune suma de bani încasată, dându-vi-se în schimb de p. c. protoiereu sau persoana însărcinată o chitanţă de descărcare; iar încasatorul va vărsà acea sumă societăţii «Solidaritatea» secţiunei respective, primind o chitanţă iscălită de p. c. casier şi de p. c. preşedinte al secţiunii. Această chitanţă protoieria cu raport o va înaintà Direcţiunei Cancelariei Sfintei Episcopii pentru control şi bună orânduială.

Până la adunarea mijloacelor băneşti pentru zidirea Azilului, sumele încasate din vânzarea acestor cărămizi figurate, se vor depune spre păstrare la Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni, la ordinul şi dispoziţiunea societăţii «Solidaritatea» a clerului Eparhiei Dunărei-de-Jos.

Ridicarea sumelor depuse se va face de către Societate numai cu aprobarea Noastră, ca Episcop şi Preşedinte de onoare al societăţii «Solidaritatea».

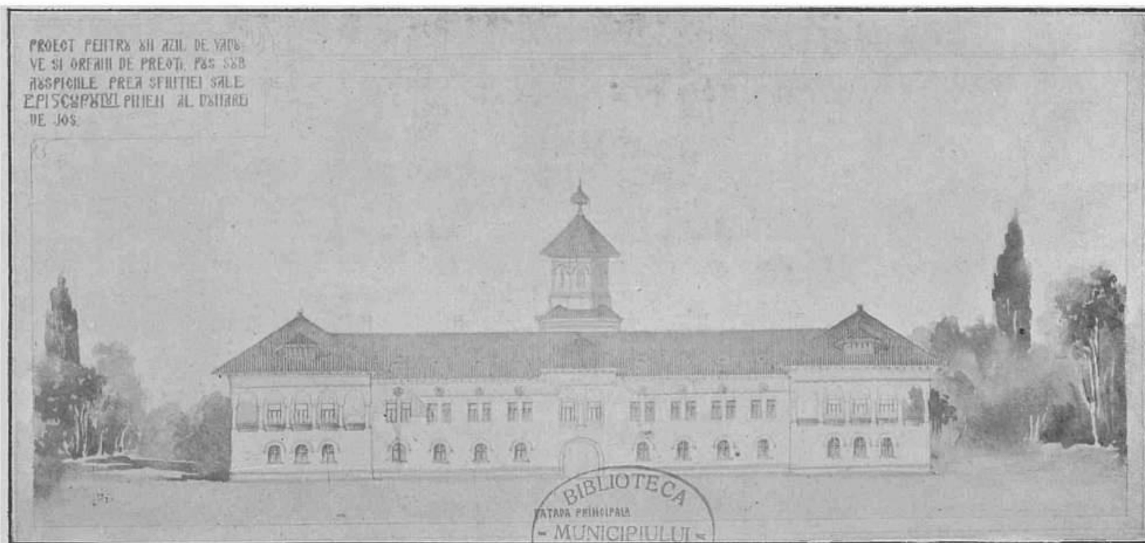
Noi înşine, Ne vom interesà, vom controlà şi vom supraveghеà aducerea la îndeplinire a acestei întreprinderi cu al ei binefăcător scop.

Dumnezeu, Care îngrijeşte de soarta oamenilor şi ocroteşte pe văduve şi pe orfani, să deschidă inimile tuturor celor ce le veţi cere ajutor, ca în curând să se zidească acest Azil, care va fi un adăpost pentru cei prigoniţi de soartă».

Prin râvna şi interesul lăudabil al preoţilor societari, aceste cărămizi fură distribuite în aşà fel, încât după un timp de trei luni Depozitul Central al acestei cărămidării (instituit la reşedinţa episcopală în scopul unei conştiincioase supravegheri şi conduceri[1]) în administrarea şi contabilitatea acestei că-

---

[1]) Ca şef al acestui depozit a fost însărcinat P. C. Arhimandrit de scaun Nicodem Munteanu, ajutat de un secretar-comptabil în persoana diaconului Angel Constantinescu, revizorul eparhial.

PROECT PENTRU UN AZIL DE VADU-
VE ȘI ORFANII DE PREOȚI, PUS SUB
AUSPICIILE PREA SFINȚIEI SALE
EPISCOPULUI PIMEN AL DUNĂRII
DE JOS.
FAȚADA PRINCIPALĂ

PROECT PENTRU UN AZIL DE VADUVE ŞI ORFANI
DE PREOŢI PUS SUB AUSPICIILE PREA SFINŢIEI SALE
EPISCOPULUI PIMEN AL DUNĂREI DE JOS.

PLANŬ PARTERULUI

rămidării), dispuneà dejà de un fond de 7.500 lei deplin vărsați. Se constată deci un început destul de îmbucurător, care a impulzionat și mai mult ca străduințele clerului acestei eparhii să fie consacrate și pe altarul alinărei suferințelor și lacrămilor celor obijduiți de soartă.

De aceea pentru a întreține și alimentà neîncetat succesul acestei cărămidării, P. S. Sa, prin circulara No. 2315 din 12 Decembre 1905, se exprimà către protoiereii săi eparhiali iar prin aceștia către toți preoții de sub jurisdicțiunea Sa, cu următoarele cuvinte:

Prea Cucernice Părinte,

«Vă este prea bine cunoscut frumosul scop ce se urmărește de societatea clerului acestei eparhii «Solidaritatea», adică: *înființarea unui* **Azil** *pentru copii orfani minori și pentru preotese văduve.*

Prin ordinul No. 1407 din 5 August a. c. ce am adresat tuturor preoților, precum și în urma hotărîrilor luate în conferința protopopească ținută la reședința episcopală în ziua de 11 August a. c., s'a înființat și organizat sub egida acestei societăți o așà numită «*Cărămidărie*» alcătuită din carnete cu câte 10, 50 și 100 cărămizi figurate; cari cărămizi figurate, în schimbul a 10 bani bucata, să se distribue binevoitorilor donatori.

După trei luni dela organizarea acestei cărămidării, constatăm cu multă mulțumire sufletească că ajutoarele bănești adunate din distribuirea cărămizilor figurate, ating suma de *peste 7.500 lei,* pentru care Ne grăbim a transmite iubiților noștri preoți din acel județ ale Noastre bine-cuvântări episcopale și mulțumiri pentru a lor râvnă și muncă ce au depus în desfacerea carnetelor de cărămizi. Aceasta o facem pentru că în fața unui așà îmbucurător rezultat al întreprinderei noastre, ne dă pe de o parte măsura de a aprecià silința preoților noștri în îndeplinirea sublimei dragoste evangelice, care recomandă ajutorarea celor nenorociți; iar pe

de altă parte ne dă nădejdea că cu o așà râvnă a preoților, se va puteà duce la bun sfârșit scopul urmărit de societatea «Solidaritatea».

Să nu se uite însă, că pe cât de frumos și lăudabil este acest scop, tot pe atât de greu este și îndeplinirea lui. Și cum pentru îndeplinirea unor idei mari se cer și jertfe nețărmurite, socotim că preoții noștri își dau bine seama de măsura stăruințelor și voinței hotărîtoare ce trebuesc să aibă, și cu toții suntem datori să avem, pentru indeplinirea acestui frumos scop. Așà dar, cu timp și fără timp, preoții să continue mai departe și cu toată tragerea de inimă la îndeplinirea până la sfârșit a frumosului început dejà făcut.

De aceea din nou le veți aduce aminte din parte-Ne că mai ales acum cu prilejul apropierei sfintelor sărbători ale Nașterei Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Christos, sau precum se zice: de Crăciun, Anul nou și Bobotează, fiecare creștin de orice stare ar fi el, are o mai bună dispozițiune sufletească spre a ajutà pe văduve și pe orfani, pe săraci și pe nevoiași și în fine pe toți cei oropsiți de soartă. Să chibzuiască dar a se folosì cât mai mult de dărnicia enoriașilor lor, distribuindu-le cărămizi figurate pentru zidirea Azilului proiectat.

Cu siguranță că fiecare preot va aveà concursul binevoitor al enoriașilor din cuprinsul păstoriei lui și sperăm că în timpul cel mai scurt va împărțì toate carnetele ce a primit, iar suma de bani încasată o va vărsà la protopopie și aceasta, la casierul societății, care o va depune spre păstrare până la începutul lucrărilor, la Casa de depuneri și consemnațiuni, unde este dejà depusă și suma adunată până acum».

In fața unor așà îndemnuri, înflăcărate de focul dragostei evanghelice, cărămidăria acestei societăți funcționà în așà fel, încât astăzi totalul bănesc din distribuirea și vânzarea cărămizilor a depășit cifra de 15.000 (cincisprezece mii lei), din care s'a și consemnat suma de 13.870 lei și 20 bani după cum urmează:

Secțiunile Societății	Sume din distribuirea și vânzarea cărămizilor		No. recipiselor cu care s'au consemnat sumele
	Lei	B.	
Covurlui	6.450	—	94.132, 10.928, 12.376, 13.478/05, 15.408, 16.557, 534, 2.225, 3.441/06.
Brăila	2.016	65	13.679/05, 16.212, 17.471, 438, 3.400/06.
Tulcea	2.403	55	10.035/05, 13.422, 14.724, 995/06.
Constanța	3.000	—	15.047, 20.362, 21.796, 22.937, 23.780, 948, 2.676/06.
Total . . .	13.870	20	

Trebue să mai adăogăm că prin distribuirea acestor cărămizi figurate s'au putut înregistrà ofrande și din diferite părți ale țărei și de pe la autorități și persoane caritabile cărora din timp li se adresase următorul

APEL.

Motivat de mai multe cazuri nenorocite în cari copii minori, fii de preoți, după moartea tatălui lor, au rămas pradă celei mai negre mizerii, lipsiți de mijloace pentru trai, neavând nici unde să se adăpostească; și considerând că preotul dela țară n'are pământ rural ci se folosește de pământul bisericii, și că preotul de oraș locuește în casa bisericii, și așà fiind, este lesne de înțeles, că prin moartea preotului, familia sa este expusă a rămâneà pe drumuri, neavând nici unde să-și plece capul;

In fața acestei triste stări — în care copii unui slujbaș al Bisericei noastre strămoșești, care, ori cum ar fi fost el, totuși prin misiunea sa preoțească a adus servicii reale poporului și neamului nostru românesc — este o datorie din partea noastră a tuturor de a contribuì la îndulcirea vieții acestor amărîte ființe omenești.

Grija de așà nenorociți devine o datorie pentru societate, de oarece ea are interesul de a-și pregătì cât mai bine pe viitorii cetățeni și a-i face folositori țării și neamului; căci

altfel, aceste ființe nenorocite, neavând sprijinul societății și rămânând în voia întâmplării, de sigur că vor deveni niște elemente periculoase pentru ordinea și siguranța publică.

Popoarele pătrunse de simțimintele creștinești și înaintate în cultură, au considerat ca cea dintâi a lor datorie, de a se îngriji de creșterea și educația copiilor orfani, în care scop, au ridicat aziluri mari, îngrijindu-le ca pe niște așezăminte pioase cari fac podoaba țării lor.

In țara noastră, poate mai mult decât în alte țări mai mari și mai bogate, există o mulțime de spitale, în cari bolnavii, fără nici-o plată, își găsesc cu înlesnire îndulcirea suferințelor lor. In ceea ce privește însă aziluri pentru copii orfani minori și pentru bătrâni infirmi, sunt prea puține.

Statul, județele și comunele neputând satisface în totul aceste îndatoriri sociale, pretinse unei națiuni bine organizate, se impune ca însuș societatea, pe calea inițiativei private, să îndeplinească aceste cerințe așà de însemnate pentru un popor cult.

Dela acest principiu plecând și Noi, am înființat pentru clerul acestei Eparhii a Dunării de jos, societatea *„Solidaritatea“*, care acum se află în al treilea an al existenței sale și al cărei ultim scop este zidirea unui *Azil,* în care să se adăpostească mai ales copii preoților rămași orfani.

Pentru realizarea acestui scop, am recurs la un mijloc necunoscut până acum în țara noastră, înființând o așà numită *„Cărămidărie“* alcătuită din carnete de câte 10, 50 și 100 cărămizi figurate, pe cari societatea *„Solidaritatea“* le distribue, cu prețul de 0,10 bani cărămida, tuturor acelora cari vor binevoi să ajute la zidirea acestui *Azil.*

Avem convingerea că *apelul* ce facem oamenilor de bine, va fi bine primit; mai ales când gândim că preotul ca slujbaș public, fiind obligat ca în orice timp de zi și noapte, pe vremuri ploioase și geroase, să alerge până în casa celor atinși de boale molipsitoare, el, totdeauna este expus și prea lezne poate contractà o boală, care să-i curme viața, lăsând o familie compusă adesea din copii minori și fără nici-un sprijin.

Coincidența fericită ca pregătirea mijloacelor precum și a lucrărilor pentru zidirea **„Azilului“** să se facă *în timpul*

când întregul românism va sărbătorì jubileul celor patruzeci ani de glorioasă și rodnică domnie a M. S. Regelui Carol I, sub a Cărui înțeleaptă conducere a destinelor țării noastre, s'a îndeplinit multe și mari îmbunătățiri, credem că va fi un îndemn și mai mult, ca *apelul* ce facem, să fie și mai bine primit, întru cât acest *Azil* va fi ca un prinos adus lui Dumnezeu, drept mulțumire pentru binele ce a revărsat asupra Țării, Suveranului și Neamului nostru românesc.

Până la adunarea mijloacelor bănești pentru ridicarea acestui *azil,*—ale cărui planuri se și întocmesc dejà de Direcțiunea construcțiunilor și a artelor frumoase de pe lângă Ministerul de culte și instrucțiune publică, —sumele încasate din vânzarea acestor cărămizi figurate, se vor depune spre păstrare la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, de unde nu se vor puteà ridicà decât atunci când se va începe zidirea și numai cu a Noastră aprobare ca Episcop și Președinte de onoare al acestei societăți *„Solidaritatea"*.

Noi înșine, Ne vom interesà, vom controlà și vom supraveghià aducerea la îndeplinire a acestei întreprinderi cu al ei binefăcător scop.

Increzător în prețiosul Domniei Voastre sprijin, în numele văduvelor și al orfanilor cari se vor adăpostì în acest *azil,* Vă facem acest călduros *apel,* de a ajutà la zidirea acestui azil cumpărând cărămizi figurate, și Bunul Dumnezeu, care îngrijește de soarta oamenilor și ocrotește pe văduve și pe orfani, să Vă răsplătească darul ce faceți.

Depozitul carnetelor cu cărămizi figurate, se află la părintele arhimandrit Nicodem Munteanu, vicar al sf. Episcopii a Dunării de jos în *Galați*».

*

Ca să încheiem, iată încă un nou îndemn al P. S. Pimen, dat tuturor preoților acestei eparhii prin circulara No. 1791 din 20 Septembrie, anul jubileului de 40 ani a glorioasei domnii a M. S. Regelui Carol, în scopul ca întreprinderea acestei cărămidării să înlesnească cât mai mult reușita clădirei azilului societății *„Solidaritatea"*:

Cunoscut Vă este, că unul dintre scopurile urmărite de societatea clerului «Solidaritatea» din eparhia Dunării de jos, este înființarea unui **Azil pentru văduvele și orfanii preoților decedați.** De asemenea Vă este cunoscut, că, în dorința ne mărginită ce avem de a vedeà acest scop atins cât mai curând posibil, am înființat așà numita cărămidărie figurată a societății «Solidaritatea», imprimând **un milion** de cărămizi figurate, în două serii: A și B.

Deși anii trecuți, din pricina lipsei adusă în țara noastră de cumplita secetă ce ne-a bântuit, n'au fost tocmai prielnici acestei întreprinderi filantropice creștinești, totuș dăm slavă lui Dumnezeu, că ne-a ajutat să desfacem 1/7 din cărămizile figurate, încasându-se aproape 15.000 de lei, sumă depusă astăzi la casa de Depunere și Consemnațiune.

Acum însă, *în acest an însemnat din viața noastră, când toată suflarea românească*, nu numai din patria noastră, ci și de pretutindenea, *sărbătorește cu atâta dragoste de neam îndoitul jubileu de 40 de ani de domnie fericită a M. S. Regelui nostru Carol I și optsprezece sute de ani dela venirea străbunilor noștri pe frumoasele plaiuri ale Carpaților și în mănoasele văi ale Dunărei,*—vrut-a Bunul Dumnezeu să ne binecuvinteze de Sus cu daruri bogate, acoperând câmpiile, văile și dealurile cu roduri minunate, din care s'au umplut hambarele și cămările noastre de toate bunătățile, și făcând astfel ca sărbătoarea noastră românească să fie și mai mândră, și mai plină de veselie și de bucurie.

Dar orcât de sărbătoresc și de îmbelșugat este acest an, totuș împrejurul nostru, printre cuvinte de bucurie, ici colea se aud suspinele văduvii și orfanului sărac, cari n'au avut nici unde semănà, nici unde secerà! Cine poate deci îndulcì traiul amar al acestora? Negreșit cei ce au primit daruri din mâna largă și darnică a lui Dumnezeu. Și precum noi, anii trecuți, priveam cu ochi rugători spre cerul secetos ca de aramă, așteptând de acolo picăturile cele de rouă aducătoare ale ploaei, așà aceștia caută spre ceriul inimii noastre, așteptând să primească dela noi roua milii și îndurării creștinești.

Acestea Ne dau imboldul puternic a Ne gândì necontenit la opera filantropică începută, și ne fac să îndreptăm din

nou îndemnul Nostru stăruitor către P. C. Voastră, ca să puneţi cea mai mare sârguinţă la desfacerea cărămizilor figurate, ce V'au mai rămas, **stăruind cu timp şi fără timp** pela bunii şi miloşii creştini, din enoria P. C. Voastre, ca din cele ce li-a dăruit Dumnezeu anul acesta, să jertfiască câte ceva şi pentru mângâerea văduvelor şi orfanilor săraci. Cu chipul acesta, adunând ban lângă ban, vom puteà strânge suma trebuitoare pentru zidirea Azilului şi vom izbutì poate, chiar în curgerea acestui an jubiliar, să depunem pe altarul ţării acest aşezământ filantropic, ca un dar preţios al carităţii creştine pentru cari veţi aveà plată dela Dumnezeu şi recunoştinţă dela cei nenorociţi, atât P. C. Voastră, cât şi toţi bunii creştini, cari îşi vor deschide inima la îndemnul ce le veţi face.

In nădejdea nestrămutată, că îndemnul Nostru va găsì în inimile P. C. Voastre şi ale creştinilor ce păstoriţi răsunetul corespunzător cu dorinţele de care este mişcată inima Noastră, trimiţându-Vă a Noastră binecuvântare episcopală, Vă zicem: *„la lucru şi Dumnezeu să Vă fie într'ajutor“*.

§ 29.

Şcoala de cântăreţi bisericeşti a eparhiei Dunărei de jos.

Dacă în interesul demnităţei şi misiunei Bisericei este de cea mai netăgăduită nevoe să existe preoţi buni, destoinici, conştiincioşi şi devotaţi chemării lor, apoi tot o aşà nevoe este să existe şi cântăreţi buni şi vrednici pentru demnitatea morală a Bisericei.

Ştim că nici-un serviciu bisericesc nu se poate săvârşì cu demnitatea cuvenită fără aceşti cântăreţi, şi deci, cu adevărat ei sunt „mâna dreaptă a preoţilor“. Legătura dintre preoţi şi cântăreţi este şi trebue să fie aceia dintre corp şi membrele lui; pentru aceea cel ce doreşte propăşirea Bisericei

trebue să se îngrijască precum de preot tot așà și de starea cea tristă în care se găsește acel ce alăturea cu preotul muncește în ogorul Domnului.

Nu numai în eparhia Dunărei de jos, dar pretutindeni în Biserica noastră românească, se constată tristul adevăr, că cântăreții bisericești au devenit niște elemente date uitărei și așà de oropsite încât și dânșii nici nu-și mai dau seamă de rostul lor.

Pretutindeni este o lipsă totală de adevărați cântăreți bisericeși, iar pe unde se găsesc, afară de prea puține excepțiuni, nu sunt nici pregătiți și nici conștienți de rolul profesiunei lor.

Cântăreții cei buni și bătrâni s'au împuținat foarte mult și pentru a se umplea golul rămas după urma lor, în vremurile noastre, mai nimeni nu s'a dedat după studiul cântărilor bisericești, pentru că între multe alte pricini nici nu a avut la îndemână vre-o școală în care să se cultive.

De aceea cântăreții bisericești de astăzi, mai cu seamă acei de pe la sate, au o așà cunoștință de cântările bisericești, încât prin biserici auzim atâtea feluri de melodii și glasuri câte biserici și cântăreți sunt, și apoi un așà mod de întonare neînțeleasă și fârnâitoare încât transportă pe credincioși nu către *cele înalte* ci către scandalizarea și răceala lor de biserică și de sfintele ei slujbe.

Această trista stare de lucruri a determinat pe P. S. Episcop Pimen ca încă din primul an al episcopatului său să se gândească la *înființarea unei școale de cântăreți bisericești pentru eparhia Dunărei de jos,* școală în care să se poată formà aceste elemente prețioase în săvârșirea slujbelor bisericești.

In acest scop, iată cum se exprimà P. S. Sa

Elevii şcoalei de cântăreţi bisericeşti, în anul şcolar 1906—1907, cu doi din patru profesori; fotografiaţi înaintea localului şcoalei.

prin adresa No. 1145 din 21 Iunie 1902 către Ministerul de culte:

«Cântărețul are un însemnat rol în serviciul bisericesc. Această însemnătate este și mai mare în cele două județe de dincolo de Dunăre: Tulcea și Constanța.

Acolo rolul cântărețului este de aceeaș importanță ca și al Preotului, căci prin el se determină în mod hotărât limba în care se face serviciul dumnezeesc. Și cum aceasta trebue să ne preocupe pe toți pentru acea parte a țărei, unde după 24 de ani, se găsesc încă biserici care deși întreținute de statul nostru român, totuș se cântă și se citește în limbă străină,—cum Ni s'a întâmplat cu ocaziunea vizitei canonice ce am făcut în o parte a județului Tulcea și unde am fost primit în biserică cu cântări în limbă străină. Impresia Mi-a fost dureroasă, și explicațiunea ce Ni s'a dat de către preot a fost că nu are cântăreț român din comună și de aiurea nu poate aduce întru cât sunt rău plătiți.

Mi sa prezintat cazul ca însumi să fiu nevoit de a numi cântăreți de origină străină și aproape necunoscători ai limbei noastre, de oarece epitropia nu aveà un român pentru a-l recomandà.

Este o cerință de căpitenie, Domnule Ministru, de a întâmpinà și această nevoe bisericească și națională pentru acea parte a țărei; căci a ne îngriji numai ca să avem mulți români și să ne lipsească cântăreți români, printr'aceasta nu am atinge scopul pe care cu toții suntem datori al urmà.

Cunoscând interesul ce Domnia Voastră purtați pentru propășirea morală și națională a poporului nostru, intervin cu multă inzistență să binevoiți a dispune *înființarea unei școale de cântareți la această eparhie*, în care să se recruteze în mare parte fii de români, din ținutul Dobrogei, care cu timpul să fie numiți ca cântăreți la bisericile de acolo. Inființarea acestei școli ar fi bine a se face chiar la începutul viitorului an școlar întru cât o amânare ar atrage după sine o pagubă. Dacă în această școală pe lângă predarea muzicei, bisericești s'ar predà și oarecare noțiuni de drept administrativ atât cât este necesar unui conducător de comună rurală, apoi s'ar puteà ca cu timpul, din acești elevi când vor ajunge maturi, să se numiască și primari

sau notari pe la comunele lor, unde astăzi în atari funcţiuni sunt numiţi oameni străini de localitate, şi care adesea aduc mai mult rău decât bine, şi pe chestia bisericească şi pe chestia naţională. Maeştri pentru muzica bisericească şi tipic, avem foarte buni.

Nădăjduesc, Domnule Ministru, că ţinând socoteală de cele ce am avut onoare a Vă expune, veţi binevoì a hotărî înfiinţarea acestei şcoli».

Tot în acest scop, iată cum se adresà P. S. Sa şi către d-nii Prefecţi ai judeţelor din eparhia Dunărei de jos, prin circulara No. 2003 din 19 Octombrie 1902:

Pentru săvârşirea serviciilor religioase şi mai ales a celui liturgic, care să fie demne şi atrăgătoare pentru credincioşi, pe lângă o bună pregătire a preoţilor, se cer ca absolut trebuincioşi şi cântăreţi, cari prin cântările bisericeşti să înfrumuseţeze în cea mai mare parte aceste sfinte servicii.

Pregătirea unor aşà cântăreţi, de sigur, nu se poate face decât prin şcoli speciale. Aceasta a fost şi motivul pentru care la toate Eparhiile din ţară, încă de mulţi ani, s'au înfiinţat şcoli de cântăreţi, mai toate subvenţionate de judeţele respective.

In această eparhie ne existând o aşà şcoală, lipsa de cântăreţi pe la biserici şi mai ales la cele rurale din judeţul Domniei-Voastre este foarte simţită.

Pentru satisfacerea acestei lipse, de altfel foarte păgubitoare, Ne-am hotărât a înfiinţà, deocamdată, o aşà şcoală la reşedinţa Noastră episcopală, cu un personal de maeştri bine ales, şi pus sub directa Noastră privighere,—în care şcoală să se primească băeţi, de preferinţă ţărani, din toate judeţele acestei eparhii.

Pe deplin convinşi de interesul ce Domnia-Voastră purtaţi pentru buna propăşire, sub toate raporturile, a populaţiunei din acel judeţ, şi mai ales sub cel religios moral, care ne garantează în mare parte trăinicia noastră ca naţiune şi Stat, şi care se capătă prin acţiunea sfântă şi binefăcătoare a Bisericei, apelăm cu toată inzistenţa la Domnia-Voastră, Domnule Prefect, rugându-Vă să binevoiţi a dispune să se prevadă

în budgetul acelui judeţ o subvenţiune pentru şcoala de cântăreţi, care se va înfiinţà cu data de 1 Aprilie viitor».

Această bună şi măreaţă întreprindere pentru îndreptarea relei stări în care se găseşte cântăreţul bisericesc român a fost bine apreciată şi îmbrăţişată atât de guvern cât şi de prefecturile judeţelor acestei eparhii, cari au acordat anual oarecari subvenţiuni băneşti pentru întreţinerea acestei şcoale.

Obţinând câte o modestă subvenţiune anuală din partea Ministerului de culte şi a unora din prefecturile respective, P. S. Sa avù satisfacţiunea de a da fiinţă acestei şcoale în toamna anului 1903, când pe ziua de 1 Septembrie i s'a şi făcut inaugurarea cu un deosebit ceremonial.

Modul de organizare şi funcţionare al acestei şcoli, condiţiunile de admitere, învăţământul didactic şi muzical, disciplina şi practica bisericească, durata cursurilor şi altele sunt cuprinse într'un regulament special.

Conducerea şi administraţia acestei şcoale este încredinţată pe seama unui director, iar studiile sunt predate de patru profesori după un program alcătuit pentru trei clase.

In această şcoală, potrivit regulamentului ei de organizare, se predau; muzica bisericească teoretică, muzica bisericească practică, tipicul, citirea bisericească, muzica vocală şi noţiuni elementare din morala creştină, liturgică şi istoria bisericei române.

Această şcoală, datorită stăruinţelor P. S. Pimen mai este înzestrată şi cu o bibliotecă, care până în prezent numără peste 350 volume, toate de un cuprins pentru instrucţia şi educaţia elevilor.

In corpul profesoral al acestei şcoale au fost şi sunt:

1. D-l *Traian Vintilescu,* director și profesor de muzica bisericească practică în cursul anului școlar 1903 până la 1904.

2. P. C. Econom *Nicolae Tărăbuță,* profesor de muzica bisericească teoretică, de la 1903 și până astăzi.

3. P. C. Econom *Gh. Popescu,* profesor de istoria bisericei române, morala creștină și liturgică între anii 1903—1905.

4. D-l *Th. Theodorescu,* profesor de muzica vocală, dela 1903 până astăzi.

5. Arhidiaconul *David Popescu,* director și profesor de istoria bisericei române, morala creștină și liturgica de la 1904 până astăzi.

6. Ierodiaconul *Filotei Moroșeanu,* profesor de muzica bisericească practică dela 1905 până astăzi.

Dela înființarea acestei școale și până acum avem de înregistrat următoarea situațiune școlară [1]):

Anii școlari	Clasa I				Clasa II				Clasa III				Observații
	înscriși	retrași	repetenți	pro-movați	înscriși	retrași	repetenți	pro-movați	înscriși	retrași	repetenți	pro-movați	
1903—03	28	8	—	20	5	2	—	3	7	1	—	6	
1904—04	32	15	—	17	20	4	3	13	4	2	—	2	1 reînscris cl. III
1905—05	22	3	1	18	17	3	—	14	16	1	—	15	3 reînscriși cl. III
1906—06	25	—	—	—	14	—	—	—	14	—	—	—	
Total	107	26	1	55	56	9	3	30	41	4	—	23	

Cu toate că din pricina lipsei de fonduri, elevii nu pot găsì în această școală nici un ajutor pentru întreținerea lor, și că locuitorilor județelor nu le convin a întreține cu a lor cheltuială pe fii lor timp de

[1]) Adresa direcțiunei școalei de cântăreți No. 14 din 1906.

trei ani, cât durează cursurile școalei, și pentru care nici nu se pot îndemnà a-și da copii lor în școala de cântăreți, ca după absolvire să aibă parte de o carieră plătită cu un salar de 11—15 lei lunar, totuș, având în vedere aceste greutăți și piedici, cifrele de mai sus ne dovedesc că această școală, relativ, este destul de bine populată, de altfel datorită îndemnurilor stăruitoare ale preoților din eparhie.

Regularitatea predărei cursurilor didactice și muzicale, ca și munca stăruitoare ce o depun profesorii acestei școli, este încoronată prin progresele dobândite cu elevii lor, cari prin ale lor cântări duioase și clare fac podoabă serviciilor bisericești din catedrala episcopală, și întăresc nădejdea că an cu an, bisericile acestei eparhii vor puteà aveà cântăreți bisericești bine formați și bine pregătiți.

CAP. VII.

JUDECATA EPARHIALĂ

§ 30.

Spiritualul conzistor al eparhiei Dunărei de jos.

In general, când se va fi înființat conzistoriile în Biserica română pentru întâia dată, nu se știe în chip hotăritor.

Inainte vreme, puterea cea mai înaltă de judecată erà concentrată în autoritatea chiriarhală a mitropoliților și a episcopilor, iar protopopii pe temeiul *cărților de volnicie* alcătuiau instanța judecătorească de rând.

Aceste puteri judecătorești se resfrângeau nu numai asupra afacerilor bisericești, ci și asupra celor civile, mai ales în chestiuni de căsătorie, despărțenie și testament.

Găsim documente de pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea, în care citim rezoluții puse de mitropolitul țărei românești, prin care diferitele neorânduelі sau învinuiri se trimitiau în cercetarea și judecarea „*cinstiților clerici*“ (deci un conzistoriu), ale căror hotărîri erau supuse apoi la cunoștința mitropolitului.

O şedinţă a spiritualului Conzistoriu ordinar.

Cevà mai târziu, prin *regulamentul organic* se înființă pe lângă fiecare episcopie câte un *conzistoriu* compus din trei preoți, iar pe lângă mitropolii câte o *decasterie*, a căror autoritate și activitate judiciară a durat până la anul 1872, când prin art. 14 din *legea organică* se determină ca sf. Sinod să reguleze și să hotărască atribuțiunile *conzistoriilor eparhiale* prin regulamente întocmite conform canoanelor sf. Biserici ortodoxe de răsărit și legilor țărei [1]).

Un așà regulament pentru procedura în materii de judecată bisericească s'a alcătuit și votat de sf. Sinod în ședința sa dela 25 Mai 1873 și s'a sancționat prin înaltul decret regal No. 1188, din 7 Iulie acelaș an.

Mai târziu în baza *legei clerului mirean și seminariilor* din anul 1893, s'a alcătuit un nou regulament asupra conzistoriilor eparhiale sancționat cu înaltul decret Regal No. 1629 din 12 Aprilie 1894 care stabilește în chip amănunțit procedura în materie de judecată bisericească.

Astăzi în urma modificărilor făcute prin noua lege a clerului mirean, sancționată cu înaltul decret regal No. 869 din 25 Febrnarie a. c. și a regulamentului respectiv, sancționat cu înaltul decret No. 1860 din 15 Maj a. c., judecata bisericească s'a mai desăvârșit și prin înființarea a câte unui *conzistoriu apelativ* pe lângă fiecare eparhie, așà că un cleric condamnat de conzistoriul ordinar și care nu puteà *apelà* decât numai contra sentințelor de caterisire și numai la sf. Sinod, ca ultima și cea mai înaltă inaltă instanță bisericească, are dreptul în baza acestei

---

1) „Monitorul oficial", No. 130 din 19 Iunie 1872.

noi legi de a apelà și contra altor sentințe la judecata conzistoriilor apelative, cari cașì conzistoriile ordinare se compun tot din trei preoți aleși și numiți de chiriarhul respectiv în comună înțelgere cu ministerul cultelor.

Tot cu acest prilej s'au mai înființat și trei membri supleanți, cari în cazuri de absență să înlocuiască pe unul sau doi din membri conzistorului apelativ, sau să suțină acuzațiunea în această instanță atunci când vor aveà o anumită împuternicire din partea chiriarhului respectiv.

Tot în baza legei clerului mirean din 1893, în interesul administrației eparhiale, a disciplinei preoțești și a judecăței bisericești s'a reînființat și există pe lângă fiecare eparhie câte un *revizor bisericesc* cu însărcinarea de a inspectà mersul administrativ și pastoral al parohiilor și protoieriilor din întreaga eparhie, apoi de a cercetà diferitele neorândueli și învinuiri ale clericilor, de a face instruirea proceselor, a susține în numele și în interesul chiriarhiei acuzațiunile proceselor, și altele.

Apoi, întru cât ministerul de culte își are și el partea sa de supraveghere și responsabilitatea în administrația materială a bisericilor, de aceea în baza aceleiași legi din 1893 s'a înființat odată cu revizorii bisericești ca reprezentanți ai autorităței chiriarhale și *defensorii ecleziastici* ca reprezentanți ai ministerului de culte și care sunt în număr de trei pentru întreaga Biserică română din Regat[1]).

---

[1]) In ceea ce privește personalul judecătoresc ce au compus spiritualul conzistoriu al eparhiei „Dunărei de Jos", se va arătà într'un alt capitol anumit.

Iată situația numerică a tuturor proceselor cari s'au judecat de consistoriul acestei eparhii în ultimii douăzeci și cinci ani, deci între anii 1881—1906:

Anii judecătorești	No. proceselor	FONDUL INVINUIRILOR							SENTINȚELE								Clericii înculpați din Protopopiatele			
		Neregularități și abuzuri	Taxe ilegale	Refuz de serviciu	Scandale	Beții	Insubordonanță	Adulter	Dojană	Canonisire	Oprirea din serviciu: fără perderea lefii	Oprirea din serviciu: cu perderea lefii	Transferare	Caterisire	Achitare	Perderea drep. de paroh	Covurlui	Brăila	Tulcea	Constanța
1881	5	1	—	1	—	1	2	—	1	2	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—
1882	3	—	1	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—
1883	13	2	1	1	1	2	5	1	3	1	5	1	—	1	1	1	3	1	3	6
1884	8	1	1	2	1	1	2	—	1	4	3	—	—	—	—	—	6	1	1	—
1885	3	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	2	—	1	—
1886	3	1	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	—	1	—
1887	13	1	—	2	2	1	5	2	1	3	4	1	1	—	2	1	7	4	2	—
1888	31	9	2	3	2	5	7	3	3	6	5	4	2	—	6	2	19	2	6	4
1889	14	3	1	3	1	2	4	—	—	4	3	1	3	—	2	1	7	2	1	4
1890	14	2	3	1	1	3	3	1	4	6	2	—	1	—	—	1	4	2	8	—
1891	10	—	1	3	2	1	3	—	—	5	3	1	1	—	—	—	3	—	6	1
1892	10	1	1	2	2	3	1	—	2	3	1	1	2	—	1	—	4	3	3	—
1893	9	1	2	2	1	1	2	—	—	2	2	—	3	—	1	1	3	2	3	1
1894	18	2	—	1	5	3	6	1	3	5	3	4	1	—	2	—	7	8	4	3
1895	31	8	—	5	7	2	6	3	9	5	6	—	2	1	8	—	18	6	7	4
1896	26	6	—	3	9	4	3	1	2	7	6	2	1	—	7	1	15	5	5	3
1897	21	7	1	4	3	3	3	—	2	2	9	1	1	—	6	—	9	2	4	6
1898	31	9	3	3	5	4	7	—	5	9	8	2	1	—	5	1	9	5	10	7
1899	36	12	2	5	2	7	6	2	7	8	7	4	3	—	5	2	16	2	7	11
1900	24	7	2	3	3	1	8	—	11	5	6	1	1	—	—	—	7	6	5	6
1901	19	5	3	1	3	4	3	—	9	4	3	2	—	—	1	—	4	3	9	3
1902	13	1	2	3	1	2	2	2	7	2	2	1	—	—	1	—	4	1	3	5
1903	8	2	—	1	3	1	—	1	2	1	3	—	1	1	—	—	3	1	1	3
1904	16	9	2	1	—	3	1	—	1	4	5	2	2	—	—	2	4	4	4	4
1905	11	1	1	3	1	2	3	—	1	2	3	1	3	—	—	1	5	1	3	2

Să se știe că în unele din procese se găsesc și câte doi sau mai mulți clerici supuși judecății conzistoriale.

CAP. VIII.

SCHITURI ŞI MONASTIRI

Intre vechile locaşuri monăstireşti ridicate pe mănoasele plaiuri şi pe întinsele câmpii ale ţărei noastre şi cari ca nişte monumente vii şi neperitoare ne oglindesc modul de vieaţă religioasă şi morală a moşilor şi strămoşilor noştri,—care prin a lor credinţă creştinească şi virtuţi româneşti au cimentat în chip pilduitor fala şi admiraţia neamului nostru în trecut, avem câtevà şi în cuprinsul acestei eparhii, între cari şi pe pământul dobrogean, cel câştigat şi realipit la ţara mumă prin vitejia ostăşimei româneşti repurtată pe câmpiile Bulgariei sub comanda bravului şi înţeleptului ei căpitan *M. S. Regele Carol I.*

Intre aceste vechi şi sfinte locaşuri cităm: monăstirea *Cocoş*, monăstirea *Celic-Derè,* schitul *Saun,* schitul *Taiţa, Hancearca* şi *Tichileşti* din Dobrogea, şi apoi schiturile: *Ghereasca, Aldeşti* şi *Zimbru* din judeţul Covurlui.

§ 31.

Monăstirea „Cocoş".

In fruntea acestor câtevà sfinte locaşuri dobrogene, cel mai însemnat pentru ţara şi neamul nostru

a fost, este și trebue să rămână sfânta monăstire *Cocoș,* singura și unica monăstire prin care și în care s'a păstrat credința și evlavia românească în decursul unor vremuri grele, și care astăzi în chip falnic ne amintește cu piozitate despre eroizmul și credința acelor „buni români și buni creștini“ cari pe vremurile cele mai anevoioase ale stăpânirei musulmane au știut să înalțe acest sfânt locaș de rugăciune și au putut să ni-l păstreze și să ni-l lase spre moștenire printre pitoreștile regiuni muntoase ale nordului Dobrogei.

Această monăstire este așezată spre Sud-Est de vechiul oraș Isaccea și adăpostit la întretăerea a două coame muntoase acoperite cu păduri seculare.

Vechimea acestei monăstiri, se urcă până la anul 1832, iar după alții până la anul 1835, când arhimandritul *Visarion,* originar din Făgărașul Transilvaniei, venind din Sf. Munte cu doi ucenici ai săi *Gherontie* și *Isaia,* au cumpărat dela o cadână o porțiune de pământ (tarlà), pe care au și pus temelia vechei biserici în anul 1842.

Peste câțivà ani, se mai călugărì acì un mocan cu numele *Hagi-Nicolae-Ghiță Poenaru,* venit tot din Transilvania, și care odată cu călugărirea sa *a hărăzit acestei monăstiri 15.000 de galbeni, 500 oi și 15 cai,* avere cu care apoi s'a și construit noua biserică în anul 1853.

Aceste puține date despre începutul sf. monăstiri *Cocoșul* se găsesc în condica acestei monăstiri.

Convorbind cu unii din cuvioșii monahi dintre cei mai vechi și mai bătrâni ai acestei monăstiri, ca Iustin Vasiliu, Or Martin, Nicandru Boia, Anatolie și alții, cari au convețuit în această monăstire încă

de pe la începutul ei, am putut culege și următoarea narațiune despre începuturile monăstirei *Cocoș*:

«Inainte de anul 1832, trei monahi din sf. Munte s'au hotărît să întemeeze o monăstire, asupra căreia însă nu se puteau înțelege *unde* să o clădească, căci fiecare din ei doriau: care la Ierusalim, care la sf. Munte, care pe malurile Dunărei în țara românească.

De aceea s'au hotărît să tragă sorți, ceea ce făcând, sorțul a fost pentru clădirea monăstirei în părțile țărei românești. Pornind ei întru realizarea hotărîrei lor și umblând pe malul Dunărei ca să aleagă locul, s'au oprit în Isaccea. Aci fac cercetări și găsesc prilejul de a cumpără dela un turc un loc pe care se afla o prisacă (stupărie). Cei trei monahi au fost atrași de acest loc, pentru că pe el se auzià din când în când un zgomot ce semănà a fi toacă, și apoi l-au și cumpărat cu prețul de 350 lei turcești.

Numirea de «Cocoș» ar fi dela delușorul stâncos [1]) dinspre răsăritul monăstirei, și care delușor erà cunoscut înainte vreme sub numele de *dealul Cocoșului*, pentru că locuitorii de pe atunci ar fi auzit adeseaori cântecul unui cocoș sălbatic ce se pripășise pe acest delușor».

Se mai spune de către bătrânii monahi că cu mult mai înainte existà aci o veche biserică, care s'a distrus mai târziu și care aveà pe frontispiciul imagineà unui cocoș, în amintirea cocoșului care a anunțat apostolului Petru întreita sa lepădare de întreita lui juruință făcută Mântuitorului Hristos.

Astăzi biserica cea veche cu hramul „*Intrarea în Biserică*" are aparența unei simple case de rugăciune și servește pentru săvârșirea sfintelor slujbe numai în timpul iernei.

Spre miază-zi de această veche bisericuță și paralel cu dânsa se află biserica numită „cea nouă",

---

[1]) In vârful căruia se găsià înfiptă o cruce de lemn învechită și care apoi, din ordinul P. S. Pimen, s'a înlocuit cu o altă cruce mai mare.

cu un aspect modest, clădită din zid, și închinată întru cinstea *„Sfintei și nedespărțitei Treimi“*.

La intrarea în această biserică se poate citì următoarea inscripțiune:

„Această sfântă și dumnezeiască biserică s'a zidit în timpul stăreției P. C. Sale Visarion Arhimandritul, începătorul acestui sfânt locaș, iar cu cheltuiala domniei-sale Hagi-Neculai-Ghiță Poenarul. S'a zidit această sfântă biserică în anii dela Hristos 1853“.

Amândouă aceste biserici, încă din vechime, au fost și sunt împresurate de un patrulater de clădiri ce servesc ca chilii pentru locuința monahilor, apoi ca stăreție, arhondărie, cancelarie, trapeză, chelărie, și alte încăperi trebuincioase gospodăriei monăstirești. Latura clădirilor dinspre apus, ce se prezintă cevà mai consolidată, are două etaje, iar celelalte laturi, cu un singur etaj de clădiri, sunt absolut învechite și derăpănate, pentru care sub episcopatul P. S. Pimen și prin îndemnul Său stăruitor s'au luat grabnice măsuri pentru a lor restaurare, după cum vom vedeà.

La marginea monăstirei dinspre miază-zi se aflà o cișmeà zidită din anul 1874 de către un pios român transilvănean, *Teodor Moroianu,* cișmeà ce alimentează întreaga monăstire cu o apă plăcută, prin captarea și canalizarea mai multor izvoare din apropriere.

La intrarea în monăstire se înalță falnic o măreață clopotniță, solid și arhitectonic construită. Zidirea acestei clopotnițe s'a început din anul 1864, când—după spusa bătrânilor monahi trăitori în această monăstire — mulți dintr'înșii s'au ostenit la transportarea unor mari lespezi de pietre, multe din ele

cu inscripţiuni vechi, găsite şi aduse din ruinile şi împrejurimile *Igliţei* şi cari lespezi au servit la zidirea temeliei acestei clopotniţe[1]).

Această clopotniţă are mai multe rânduri cu încăperi, între cari una destinată ca paraclis.

Iată ce citim în inscripţiunea pusă deasupra intrărei acestei clopotoiţe:

„Sub domnia M. S. Regelui României Carol I şi a soţiei sale Regina Elisabeta, sub episcopatul P. S. Iosif al Dunărei de jos, s'a zidit această clopotniţă şi paraclis[2]) cu hramul „Adormirei Maicei Domnului" prin stăruinţa şi cheltuială soborului sfintei monăstiri Cocoşu în timpul stăreţiei P. C. Sale arhimandritul Daniil în anul al 23-lea al stăreţiei sale, în anul mântuirei 1883".

Pe vremuri această mânăstire aveà o avere însemnată, datorită hărăzirilor celor ce se călugăriau într'însa, apoi dărniciei altor pioşi creştini, cum şi muncei agricole şi culturei viilor la care erà dedată obştia monahală. Aşà, ea dispuneà de 800 hectare pădure, 416 hectare pământ arabil, vii, herghelii de cai, cirezi de vite cornute, turme de oi şi capre şi stupării.

Din cauza unei administraţiuni fără chibzuinţă şi fără control, din nenorocire, cu toată averea ei însemnată, această monăsire în timpul stăreţiei arhimandritului *Corneliu Săbăreanu* ajunsese în o aşà

---

[1]) Bătrânii monahi trăitori în această monăstire, cu prilejul căratului pietrelor dela ruinile cetăţii *Igliţa*, au găsit o veche icoană fixată în peretele unei pivniţe dela aceste ruine, şi despre care icoană se crede a fi de o vechime foarte îndepărtată, şi anume de când în vechiul *Troesmis*, în epoca romană, a existat cultul creştin.

[2]) Până astăzi încă nu s'a înfiinţat paraclisul de care se vorbeşte în această inscripţiune şi pentru care se destinase una din încăperile acestei clopotniţe încă dela zidirea ei.

strâmtorare condamnabilă, încât se găsià datoare cu o sumă ce atingeà cifra de 30.000 de lei.

In așà stare, pentru a nu se nimicnicì prin sine această unică mânăstire românească din Dobrogea, a trebuit să intervină Statul ca în schimbul proprietăților sale rurale să ia asupra lui aceste datorii și să-i deservească și o subvenție anuală de 10.000 de lei pentru întreținere.

De atunci monăstirea „Cocoș" nu mai dispune decât de trei vii în regiunile Bădila, Urlui și Saun, toate în suprafață de 20 hectare; apoi pământ arabil în suprafață de 100 hectare, o mică porțiune cu pădure în împrejurimile ei și un număr oarecare de vite.

Administrația morală și materială a acestui sfânt locaș a fost încredințată încă dela întemeierea lui următorilor stăreți:

1. Arhimandritul *Visarion,* întemeietorul monăstirei dela 1832—1860;

2. Arhimandritul *Daniil* dela 1860—1893;

3. Arhimandritul *Nicandru Boia* dela 1893–1896;

4. Arhimandritul *Cornelie Săbăreanu* dela 1896 până la 1898;

5. Arhimandritul *Achachie Gosa* dela 1898–1901;

6. Arhimandritul *Ilarie Munteanu* dela 1901 până la 1904.

7. Arhimandritul *Varsanufie Ionescu* dela 1904.

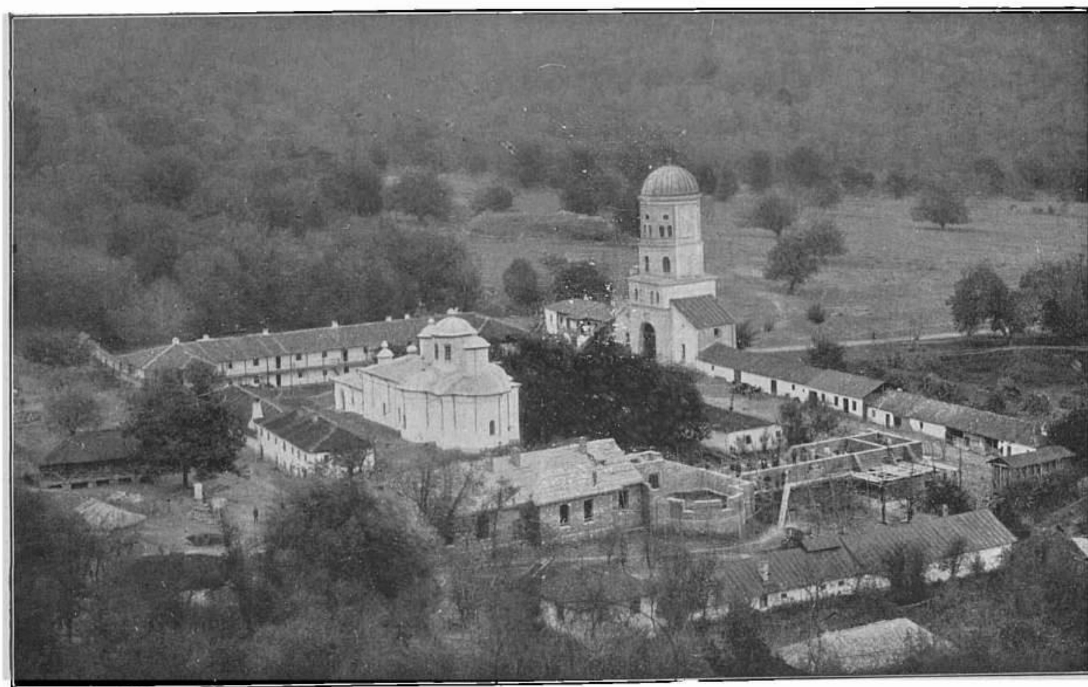
Astăzi această monăstire are 50 de monahi prevăzuți în budget și 5 frați. Conducerea este încredințată pe seama P. C. arhimandrit Varsanufie Ionescu, care în calitatea sa de stareț este ajutat de câte un consiliu iconomic și spiritual, potrivit cu regulamentul pentru disciplina monăstirească.

In scopul restaurărei clădirilor vechi și dărăpănate, începând cu trapeza, și în interesul bunei podoabe și a renumelui acestei monăstiri, P. S. Pimen încă din începutul episcopatului său a luat cele mai puternice garanții pentru propășirea ei morală și gospodărească.

Prin necurmatele stăruințe ale P. S. Sale, obținându-se și patriotica solicitudine a Ministerelor de culte și domenii ca și a prefecturei județului Tulcea, s'au întreprins marile lucrări de captare și canalizare a mai multor izvoare din apropiere, restaurându-se și cișmeaua monăstirei, care în vremurile din urmă nu mai aduceà și nu mai aveà câtimea de apă trebuitoare.

Apoi în vara anului 1904 s'a strâns și adunat materialul lemnos și petros și s'a fabricat varul și cărămida trebuitoare noilor reconstruiri de clădiri, întocmindu-se în acelaș timp, tot prin stăruința P. S. Sale, și planurile de construcție ale nouei trapeze monăstirești de către serviciul technic al Ministerului de culte.

Cu aceste lucrări pregătitoare s'au și început în primăvara anului 1905 construcția mai multor clădiri în laturea despre răsărit, și anume: baia cu abur, spălătoria, infirmeria, două remize, o velniță și o magazie, toate din zid și după un plan anumit, cari astăzi sunt complect terminate. Apoi s'a mai început tot de atunci și construcția unei mari trapeze cu ale ei dependinți și ale cărei lucrări se desfășurară cu o așà activitate, încât pe ziua de 5 Iunie 1905, când tot neamul creștinesc a prăznuit așà numita *„Duminica cea mare“*, *„Rusaliile“* sau *„Pogorîrea sfântului Duh“*, P. S. Pimen a avut nețărmuită mulțumire sufletească de a sărbătorì,

Vederea mănăstirei Cocoş cu clădirile care se zidesc acum (judeţul Tulcea).

odată cu hramul acestei sfinte monăstiri, și punerea pietrei fundamentale, în mijlocul a o mulțime de credincioși dobrogeni în fruntea cărora nu lipsiră și multe notabilități civile și militare.

Iată cuprinsul documentului, care cu acest prilej s'a depus spre veșnicie în temelia acestei trapeze:

ACT COMEMORATIV

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită.

Noi, Dr. Pimen Georgescu, din mila lui Dumnezeu Episcop al Eparhiei Dunărei de Jos, în nețărmuritul dor ce avem pentru buna podoabă și înfrumusețare a sfântului locaș monastiresc „Cocoșu" din județul Tulcea, singurul, care în vremuri grele trecute peste neamul nostru românesc și mai ales în timpul stăpânirei musulmane, a păstrat neștirbit sămânța credinței și evlaviei creștinești și românești sădită aci din cele mai adânci timpuri ale strămoșilor noștri romani;

Astăzi, cu prilejul prăznuirei hramului bisericii acestei sfinte monăstiri, în ziua de 5 Iunie, anul mântuirei 1905; în al 40-lea an de Domnie a M. S. Carol I, Regele României, în al 26-lea an dela veșnica realipire a pământului dobrogean la țara mumă prin vitejia armatei române în gloriosul război dela 1877, care sub înțeleapta conducere a marelui și bravului ei Căpitan a reînviat și oțelit pe câmpiile Bulgariei mândria ostășească din vremurile lui Mircea și Ștefan, și în al 3-lea an al episcopatului Nostru;

Fiind președinte al consiliului de miniștri d-l Gh. Gr. Cantacuzino; ministru al cultelor și instrucțiunii publice, d-l M. Vlădescu; administrator al Casei sf. Biserici, d-l dr. C. Chiricescu; prefect al județului Tulcea, d. D. Hagi Anton, iar stareț al sf. monastiri P. C. Arhimandrit Varsanufie Ionescu;

Pus-am temelie pentru clădirea acestei trapeze, spre răsăritul bisericei monastirești, azistați fiind de PP. CC. Stareți ai sfintelor monastiri «Cocoș» și «Saun», de Diaconul Anghel Constantinescu, revizorul eparhial, de PP. CC.

Iconom Gh. V. Niculescu, protoiereul jud. Tulcea, şi Iconom Z. Popescu, sub-protoereu, şi arhidiaconul catedralei episcopale David Popescu, faţă fiind întreaga obştie monastirească de peste cincizeci părinţi şi mare mulţime de popor venit din toate părţile pământului dobrogean.

Pentru care, întru veşnică pomenire a întemelierei acestei trapeze alcătuit-am acest act comemorativ în patru exemplare din cari: unul l-am pus aci, al doilea pentru arhiva reşedinţei noastre episcopale din Galaţi, al treilea pentru arhiva Ministerului de culte şi al patrulea pentru arhiva sfintei monastiri.

(Urmează iscăliturile).

Astăzi această trapeză, a cărei construcţie e destinată a alcătuì laturea dinspre răsărit a patrulaterului mănăstirei a ajuns dejà la acoperiş.

In marea dorinţă ce actualul P. S. Episcop Pimen are pentru înfrumuseţarea şi propăşirea acestei mănăstirii, gândul P. S. Sale este de a reconstruì toate chiliile monahilor, stăreţia, arhondăria, salele pentru primirea şi găzduirea închinătorilor şi alte încăperi, într'un patrulater de clădiri şi după un plan arhitectonic, printre cari să se ridice şi un măreţ pavilion special pentru înalţii oaspeţi.

Prin împrejurimile acestei mănăstiri, şi mai ales prin pădurile dinspre Niculiţel, s'au găsit şi se găsesc mai la orice săpături multe şi însemnate urme de ale vieţii romane, ca: apeducte, oale de pământ bine arse şi de diferite mărimi, monede antice, romane, elene şi bizantine, ruini, scule de fier învechite, şi altele. Monahii acestei monastiri au găsit sub rădăcinile unui stejar, la o adâncime de vr'o doi metri, un vas mare (chiup) acoperit cu o placă de piatră şi deasupra căreia crescuse stejarul. Se

zice, de bătrânii monahi, că acest vas ar fi fost cu vin, iar după alții cu grâne.

De asemenea în apropiata localitate *Niculițelul* [1]), — ce se pretinde a fi fost vechiul *Trajanopolis* și care comunica cu *Noviodunum* (Isaccea) pe sub pământ —, se găsesc o mulțime de ruini cari dau multe de gândit asupra trecutului său istoric, ca și a localității nănăstirei Cocoș.

In Niculițel, pe lîngă biserica cea nouă „P. C. Parascheva" mai este și o alta foarte veche cu hramul „Sf. Atanasie".

Prin tradiție, se povestește de locuitori, că această biserică a stat multă vreme acoperită cu pământ, spre a nu fi văzută de Turci și că, întâmplător, niște vânători ce urmăriau o căprioară ar fi observat că acea ridicătură de pământ sunà a pustiu. Făcându-se săpături, s'a descoperit această veche bisericuță, înlăuntrul căreia icoanele și toate adoarele s'au găsit în bună stare.

Tradiția mai spune că biserica sf. Atanasie ar fi din timpul lui Traian, iar alții cred să aibă o vechime de vr'o 300 ani.

§ 32.

Mănăstirea Celic-Derè.

Această mănăstire, numită astfel după pârâul *Celic-Derè* ce curge pe lângă dânsa, este așezată într'o vale adăpostită de munți păduroși spre Sud de comuna Telița, și s'a întemeiat între anii 1841—1844, de către *arhimandritul Athanasie Lisavencu* și *schimonahul Paisie.*

---

[1]) Numită și *Fântâna Nedelei* sau *satul Monăstirei.*

La început ființă două monăstiri, sub numele de *Celic-Derè*, una pentru monahi și alta pentru monahìi, amândouă depărtate una de alta ca la 2 kilometri. Astăzi amândouă sunt ocupate de maice.

Foasta monăstire de monahìi, actuala cea mare, zisă și „Celicul de sus", cuprinde pe o suprafață de vr'o 5 hectare mai multe case și locuințe, printre cari predomină două coloane cu clădiri, paralele, în direcțiunea Est-Vest.

In coloana despre Nord se află apartamentele stăreției și biserica cu hramul *„Adormirea Maicei Domnului"*, modest lucrată din lemn dar bine îngrijită și, relativ, bogat înzestrată cu odoare bisericești. In coloana dinspre Sud se află arhondăria cu mai multe încăperi pentru vizitatori și un paraclis.

Foasta monăstire de monahi, actuala cea mică, zisă și „Celicul de jos", cu începere din anul 1881 este ocupată tot de maice sub administrația uneia și aceleiași stăreții cu sediul în Celicul de sus.

Până la anul 1881 a fost locuită de monahìi pe cari P. S. episcop Iosif i-a strămutat pe o vale dinspre Isaceea, în regiunea cunoscută sub numele de *Sauna*. Acì se află o coloană de clădiri pentru locuința maicelor cum și un paraclis cu hramul *„Acoperământul Maicei Domnului"*.

Amândouă aceste monăstiri, astăzi întrunite și cunoscute sub numele de *„Celic-Derè"* sunt populate de *87 maice* și 13 surori, mai toate de origină rusă. Ca și monăstirea „Cocoș", se administrează în conformitate cu regulamentul sfântului Sinod privitor la disciplina monahală. Mai toate maicele, în general, se îndeletnicesc cu cultura pământului monăstiresc din care își agonisesc cele necesare pentru trai.

Pe lângă avutul obștesc ce constă din 180 hectare pământ arabil, din cari 15 hectare cu vie, din nenorocire cași distruse din cauza filoxerei, această monăstire mai este subvenționată de Statul român cu o sumă de 5.000 lei anual și 1.000 kilograme de sare.

Serviciile bisericești se săvârșesc de câte doi preoți câte unul la ambele biserici, iar între anii 1894 până la 1901 erà și un diacon. E trist că până astăzi cele mai multe din maice nu știu încă românește, pentru care serviciile bisericești se săvârșesc mai mult în limba rusă decât în graiul românesc. De altfel, buna rânduială, curățenia și gradul de ospitalitate în această monăstire sunt pilduitoare.

In conducerea acestei monăstiri au fost următoarele stareţe: *Singliticchia Socolova, Apolinaria Horbencova, Arhelaia Calinicova,* și *Antonina Macarova* care pentru a doua oară conduce și astăzi mănăstirea „Celicul".

Prin stăruințele arzătoare ale maicelor, călăuzite de îndemnurile P. S. Partenie, încă de mult se luase hotărîrea de a se clădì o biserică măreață de care această sfântă mânăstire erà și este lipsită. In acest scop, până în anul 1901, prin felul de administrație a modestului lor avut, prin donațiuni și prin ofrande adunate din țara noastră și din Rusia, s'a strâns un fond bănesc în sumă de peste 40.000 de lei. Cu această sumă s'au început lucrările pregătitoare pentru ridicarea acestei biserici, care după planurile întocmite se prezentà a fi pe cât de măreață și încăpătoare pe atât de solidă. Devizul construcției acestei biserici, menită se rămână unica în felul ei pe pământul dobrogean, atinge cifra de peste 300.000 lei. Având o înălțime de 52 metri dela nivelul so-

lului și o adâncime de 12 metri sub sol, această biserică erà plănuită să cuprindă două etaje, adică două locașuri de rugăciune suprapuse.

Spre adânca mâhnire a maicilor însă, ca și a oricărui om ce simte creștinește, ideia ridicărei unei așa biserici gigantice a trebuit să prăbușească orice speranță de a se mai puteà clădì un locaș dumnezeesc la această mânăstire. Costul unei așà biserici monumentale nu se puteà și nu s'a putut satisface nicĭ până astăzi din pricina lipsei de fonduri.

In adevăr între anii 1901—1902 când s'au început lucrările acestei construcții s'au și cheltuit 36.000 de lei fără ca lucrările de betonagiu, soclu și zidărie să se fi înălțat deasupra solului decât deabià ca un metru. De atunci și până astăzi nu s'au mai putut strânge fonduri bănești și lucrările începute pe platoul din fața monăstirei, sunt condamnate, din nenorocire să stea sub aparența de ruine, — se pare — pentru a invederà zilnic oricărui trecător și vizitator ireparabila greșală ce s'a făcut cu o așà încercare și pripită și nechibzuită.

§ 33.

Schitul Saun (Sauna).

Acest schit este așezat pe malul ghiolului (bălții) cu acelaș nume, în apropiere de fluviul Dunărei și spre răsărit de Isaccea.

In regiunea unde se găsește, datează din anul 1881 și este înființat de călugării cari în acel an au fost strămutați din monăstirea „Celicul de jos“ în urma hotărârilor P. S. episcop de atunci Iosif, actualul Mitropolit Primat, în scopul de a-i îndepărtà de monăstirea maicelor. In acest schit se gă-

sește o biserică modest lucrată cu hramul „*Inălțarea Domnului*“, apoi un mic *paraclis* care servește și ca trapeză, și mai multe case destinate ca chilii, pentru locuința a 13 monahi prevăzuți în budget și câțivà frați, conviețuitori [1]).

Urna găsită la schitul Sauna.

Ca mijloace de întreținere schitul Saun are 84 hectare pământ arabil și 16 hectare cu vie în bună stare; apoi mai au venitul a trei mori de vânt, dreptul de pescuire în balta „Saun“, o turmă de oi, o cireadă cu vr'o 80 vite cornute și o herghelie cu vr'o 40 cai.

Pe lângă acestea mai primește dela Stat și o subvenție anuală de 1.000 lei cum și 1.000 kilograme sare.

---

[1]) In vara anului acesta, monahii acestui schit săpând nişte gropi pentru a face o împrejmuire, au găsit o urnă, care a fost adusă spre păstrare la reședința episcopală. Intr'însa erà cenușă și câtevà oase omenești. Dat fiind acest conținut cum și forma acestei urne, — lipsită de un piedestal pe care ar puteà stà drept —, se crede că acest vas ar fi servit la păstrarea cenușei remasă după arderea cadavrelor, ceea ce ar caracterizà urmele vieții romane, și că deci această urnă ar fi având o vechime îndepărtată.

P. S. Pimen a hotărît a se mai face asemeni săpături, și dacă se vor mai descoperì și alte obiecte vechi și mai însemnate, atunci, probabil, se va puteà deduce cu mai multă siguranță valoarea istorică și a acestei urne.

Toți monahii convietuitori acì, afară de unul, sunt de origine rusă și se îndeletnicesc cu cultura pământului și a viei.

Din nenorocire și în acest schit slujbele bisericești se săvârșesc în limba rusă.

In conducerea acestui schit au fost următorii egumeni: *Evsevie Savenco, Filimon Crivoborodov, Ilarion Guțulov* și *Arsenie Gratie* care se găsește și astăzi.

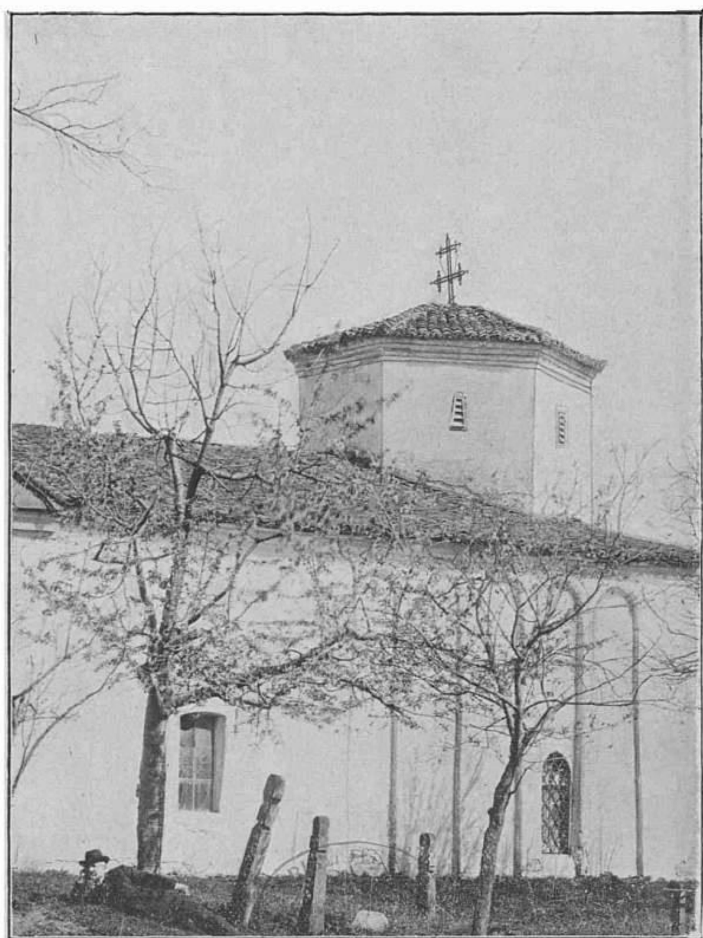
§ 34.

Schituri desființate.

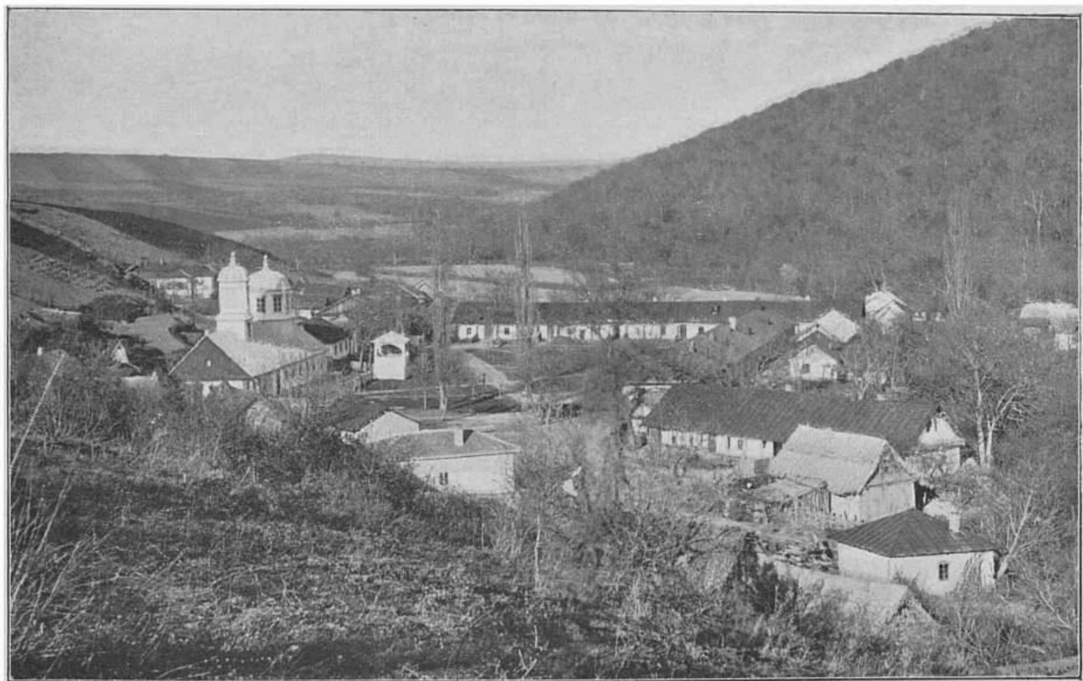
Tot pe pământul dobrogean, se mai găseà la realipirea acestei provincii încă trei schituri și anume: Taița, Hancearca și Tichilești, care însă cu timpul și-au pierdut caracterul unor așezăminte de cugetări pioase și desăvârșire morală, și s'au transformat în adăposturi pentru făcătorii de rele, fapt ce a motivat pe P. S. Episcop, de atunci, *Iosif* să hotărască desființarea lor.

Iată puținele date ce putem aveà despre aceste schituri:

Schitul Taița, așezat lângă localitatea cunoscută sub numele de Țiganca. Se crede că ar fi avut o vechime ca și monăstirea Cocoș. In decursul anului 1879, când s'a desființat, aveà 11 monahi sub conducerea unui superior și cari, odată cu desființarea acestui schit, au fost trimiși pe la alte monăstiri din țară, fiecare unde-a voit. Cât privește pentru biserica acestui schit, ea rămase destinată pentru trebuințele religioase ale locuitorilor din satul Țiganca.

Monumentul din Niculiţel (vechea bisericuţă „Sf. Atanasie").

Vederea mănăstirei Celic-Derè (din județul Tulcea).

Vederea schitului Saun (Saona) din judeţul Tulcea.

Schitul Hancearca s'a desfiinţat în aceleaş împrejurări şi totodată cu schitul Taiţa.

Schitul Tichileşti erà locuit de câţivà călugări lipoveni bezpopovi, aşà că nu aveà caracterul unui adevărat schit. Astăzi în locul acestui schit se află o leprozerie cu peste 20 de leproşi.

Asemenea schituri vechi şi de multă vreme desfiinţate au existat şi în judeţul Covurlui şi anume: schitul *Ghereasca,* a cărei biserică este acum ataşată ca biserică filială la parohia „Măluşteni", schitul *Aldeşti,* a cărei biserică acum este filială la parohia „Prodăneşti", şi schitul *Zimbru,* a cărei biserică a rămas filială la parohia „Bursucani".

CAP. IX.

CULTE ȘI AȘEZĂMINTE STRĂINE OMODOXE.

§ 35.

Bisericile grece, bulgare și ruse din eparhia Dunărei de jos.

Bisericile străine omodoxe cari se găsesc în cuprinsul acestei eparhii sunt următoarele:

a) (6) Șase biserici grece, și anume câte una în orașele Galați, Brăila, Tulcea, Constanța, Sulina și Mangalia;

b) (4) Patru biserici bulgare, și anume câte una în orașele Galați, Brăila, Tulcea și Constanța; și

c) (2) Două biserici rusești în orașul Tulcea.

Ca așezăminte culturale, *comunitățile bisericilor grecești* întreţin:

(2) două școli primare (una de băeţi și alta de fete) cum și o școală secundară de băeţi în orașul Galaţi;

(2) două școli primare (una de băeţi și alta de fete, în orașul Constanța;

și câte o școală primară de băeţi și de fete în orașul Brăila, *cari însă* s'au închis de Ministerul cultelor

în urma sentinței consiliului permanent din primăvara anului acesta.

In orașul de reședință al acestei eparhii, Galați, populațiunea greacă, înainte vreme, se îmbisericià aiurea, la alte biserici, ca Sf. Nicolae, Sf. Voevozi (Metoc), Sf. Gheorghe, Adormirea Maicii Domnului (Precista) și Sf. Dimitrie, unde la una din străni se cântà grecește, iar personalul erà compus din preoți români și greci.

La anul 1864, făcându-se secularizarea averilor și aceste biserici fiind luate pe seama Statului, comunitatea elină a ridicat în curtea bisericii actuale un paraclis provizoriu, construit din lemn cu hramul Sf. Vasile, în care s'a oficiat serviciul religios până la sfințirea actualei biserici.

Biserica elină se află situată pe strada Domnească, colț cu strada Foti și i s'a pus piatra fundamentală în ziua de 6 August 1866, azistând la această solemnitate și fostul episcop al acestei eparhii, Melhisedec Ștefănescu.

Ridicarea acestui sfânt locaș a fost inițiativa comunității eline din localitate, și este zidit din piatră masivă și cărămidă, în stil bizantin.

Sfințirea acestei biserici cu hramul Schimbarea la față, s'a făcut la 17 Septemvrie 1872 de către fostul episcop Melchisedec Ștefănescu. In anul 1882 a fost restaurată, aducându-i-se mai multe îmbunătățiri și mărind-o prin adăogirea a două aripi, luând astfel biserica forma sfintei cruci.

Administrația bisericii ca și a școalei de fete și băieți, unde se predau cursurile a patru clase primare după programa Statului și cari școli sunt în curtea bisericii, este condusă de un comitet compus din nouă persoane, ales de comunitatea elină din localitate. Tot în curtea bisericii sunt clădiri destinate pentru personalul bisericesc. Are și o proprietate alături, unde e azi cafeneaua centrală și grădina cu acelaș nume, care îi produce un venit de 14.000 lei anual.

Personalul acestei biserici se compune din doi preoți, dintre cari unul este arhimandrit, un diacon, doi cântăreți și un paracliser. Toți sunt de naționalitate greacă.

Intreținerea se face prin subscripții și din veniturile ordinare bisericești.

Bulgarii întreţin:

O şcoală primară de băeţi, cunoscută sub numele de şcoala *„Metodiu şi Khiril“* în oraşul Brăila; o şcoală primară mixtă în oraşul Constanţa; şi apoi, o şcoală primară mixtă *„Schimbarea la faţă“*, două şcoli cu curs primar şi secundar pentru băeţi şi fete, cum şi azilul confesional *„Baicof“* în oraşul Tulcea.

In Galaţi, Bulgarii au o biserică, cu hramul «Sf. Panteleimon», care s'a început a se zidì din anul 1861, şi s'a terminat în luna Ianuarie a anului 1887. Sfinţirea ei s'a făcut de Î. P. S. Mitropolit Partenie al Moldovei, fost episcop al acestei eparhii.

La ridicarea acestei biserici a contribuit mult comunitatea bulgară din Galaţi şi concursul dat de pioşii creştini. Ea se administrează de către un comitet ales de comunitate. Intreţinerea se face din veniturile ei ordinare şi din ofrande extraordinare.

Posedă două rânduri de case destinate unele pentru personalul bisericesc şi celelalte pentru închiriere.

Un personal clerical propriu nu are şi serviciile se fac de către preoţii români, însărcinaţi de către Chiriarhie, fiind plătiţi de către comitet pentru serviciile ce fac la această biserică.

Hramul acestei biserici se serbează la 27 Iulie.

Iată şi situaţia generală a bisericilor străine omodoxe din eparhia Dunărei de jos:

LOCALITATEA	GRECI					BULGARI					RUŞI					OSERVAŢII
	Biserici	Preoţi	Diaconi	Cânt.	Şcoli	Biserici	Preoţi	Diaconi	Cânt.	Şcoli	Biserici	Preoţi	Diaconi	Cânt.	Şcoli	
Galaţi	1	3	1	2	3	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	
Braila	1	2	1	2	—	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	
Tulcea	1	1	—	1	1	1	1	-	2	3	6	3	—	—	—	
Constanţa	1	3	—	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	
Sulina	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mangalia	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Total	6	12	2	10	6	4	5	—	6	5	3	7	—	—	-	

Dintre toate aceste biserici străine omodoxe, celor grecești dimpreună cu școalele și bunurile lor li s'au recunoscut calitatea de persoană juridică prin legea[1], care aprobă protocolul și convențiunea de comerț încheiată între România și Grecia în ziua de 19 Decemvrie 1900, prin plenipotențiarii respectivi d-nii Al. Marghiloman și Gh. A. Arghiropulos.

Iată textul acestui protocol anexat la convențiunea de comerț făcută cu Grecia:

Procedând la semnarea convențiunei de comerț, cu data de azi, între România și Grecia, subsemnații, plenipotențiari ai celor 2 puteri, au convenit cele ce urmează:

Bisericele elene, cuprinse în lista anexată la prezentul protocol și care funcționează actualmente în România, după propriile lor acte de fondațiune, vor fi considerate în mod definitiv ca persoane morale (juridice) și vor continuà să funcționeze, precum și școalele ce depind de dânsele, conformându-se legilor și regulamentului regatului României.

Totuși ele nu vor puteà pe viitor sa dobândească alte bunuri decât conformându-se legilor și regulamentelor regatului României.

Ele nu vor puteà dobândi imobile rurale.

Drept care, plenipotențiarii respectivi au încheiat și semnat protocólul de față și au pus pe dânsul sigiliile lor. Făcut în dublu exemplar, la București, la 19 Decemvrie 1900 (stil vechi).

(ss) **Al. Marghiloman**
Gh. A. Arghiropoulos.

In lista alăturată la acest protocol sunt înscrise opt biserici grecești și anume:

I. Biserica «Buna Vestire» din Brăila cu ale sale 4 proprietăți și cele 2 școli primare.

II. Biserica «Schimbarea la față» din Galați cu ale ei 4 proprietăți;

[1]) Publicată în *Monitorul Oficial* dela 28 Ianuarie 1901.

III. Biserica «Izvorul Tămăduirei» din Calafat cu ale ei două proprietăţi.

IV. Biserica «Sf. Nicolae» din Mangalia.

V. Biserica «Schimbarea la faţă» din Constanţa cu ale ei trei proprietăţi.

VI. Biserica «Buna Vestire» din Tulcea cu ale ei 5 proprietăţi.

VII. Biserica «Sf. Nicolae» din Sulina cu ale ei 2 proprietăţi; şi al

VIII. Biserica «Buna Vestire» din Giurgiu cu ale ei 4 proprietăţi.

CAP. X.

CULTE ȘI AȘEZĂMINTE STRĂINE ETERODOXE

§. 36.

Romano-Catolicii.

Se știe că pe la începutul veacului al XIII-lea, (1211—1227) propaganda cavalerilor teutoni veniți în țara Bârsei s'a întins și dincoace de munți prin părțile Moldovei, întemeind chiar un episcopat latin în cetatea Milcovia, care a existat însă numai până la anul 1241 când s'a desființat din cauza năvălirilor tătărești.

Mai târziu, în timpul lui Lațcu-Vodă apare un alt episcopat latin în Siret, care întemeiat în anul 1370 a durat până la anul 1434, când orice mențiuni istorice încetează despre acest episcopat, luându-i locul un alt episcopat latin care se întemeiè în Baia, cea dintâi capitală a Moldovei, și unde se găsiau mulți catolici, sași și unguri. Dar și acest episcopat nu durează acì decât până la începutul veacului XVI. când se strămută în părțile Trotușului și ale Bacăului, cu reședința în Bacău, unde, sub protecțiunea și privilegiile domnitorilor Moldoveni, propășì până către a doua jumătate a veacului al XVI-lea. Apoi, acest episcopat se strămută sub domnia lui

Petru Șchiopu, în Iași, unde a existat până în vremurile noastre, când s'a întemeiat actuala „diecesa catolică a Iașilor" pusă sub directa oblăduire a scaunului pontifical din Roma.

Nu tot așà găsim organizarea catolicismului în Muntenia, unde a existat un singur episcopat în Argeș și numai între anii 1369—1644. De abià în zilele noastre, Romano-Catolicii au putut aveà un episcopat latin în Muntenia și anume cu reședința în satul Dudești-Cioplea de lângă București.

Din anul 1883, Papa Leon al XIII-lea ridică acest „vicariat apostolic" al Munteniei la rangul de arhiepiscopie cu reședința în București. Astăzi, în privința administrativă, arhidiecesa din București ca și diecesa din Iași, sunt împărțite pe circumscripții parohiale și cuprind mai multe comunități și biserici.

Dintre aceste biserici, însemnăm pe cea din Galați, cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, care s'a zidit în anul 1842, iar după alții în 1839.

Pentru zidirea ei a contribuit în mare parte Carol Albert, Regele Piemontului, statele: francez, austro-ungar, cum și comunitatea romano-catolică din Galați. Dela 1868 pentru această biserică funcționează de ordinar doi preoți și câte odată chiar trei. Venit fix nu are, ci se întreține din ofrandele închinătorilor ei și din plățile oferite la diferite servicii religioase. Această biserică este așezată pe strada Domnească ca și cea greacă, în poziția cea mai frumoasă din Galați, având o curte destul de spațioasă.

Pe lângă ea sunt case proprii pentru locuința personalului și pentru școala confesională ce-i aparține.

Iată acì un tablou din care vom puteà constatà toate circumscripțiile parohiale aflate pe teritoriul acestei Eparhii, dimpreună cu situația numerică a parohiilor, bisericilor, clerului, credincioșilor și școalelor lor:

CIRCUMSCRIPȚII	COMUNE	PAROHII No.	PAROHII Anul înființărei	BISERICI Parohii	BISERICI Filiale	Capele	Preoți	Credincioși	ÎNVĂȚĂMÂNTUL Școale	ÎNVĂȚĂMÂNTUL Elevi	OBSERVAȚII
Covurlui	Galați	1	1873	1	—	2	3	5.421	2	446	Circumscripția «Covurlui» este pendinte de diecesa catolică din Iași, iar circumscripțiile: «Brăila», «Tulcea», și «Constanța» sunt pendinte de arhidiecesa catolică din București.
Brăila	Brăila	1	1835	1	—	—	3	2.500	2	57	
	Greci	—	—	—	1	—	—	156	—	—	
	Iacob-Deal	—	—	—	1	—	—	324	—	—	
Tulcea	Tulcea	1	1830	1	—	—	1	271	1	32	
	Cataloi	1	1896	1	—	—	1	370	—	—	
	Colelia	1	1893	1	—	—	1	159	1	45	
	Cogelac	1	—	—	1	—	—	47	—	—	
	Tariverde	—	—	—	1	—	—	21	—	—	
	Malcoci	—	1871	1	—	—	1	743	1	137	
	Caraebil	1	—	—	1	—	1	350	1	60	
	Sulina	—	1868	1	—	—	1	230	1	81	
Constanța	Constanța	1	1861	1	—	—	1	656	—	—	
	Cerna-Vodă	—	—	—	1	—	—	86	—	—	
	Medjidia	—	—	—	1	—	—	157	—	—	
	Mangeapunar	—	—	—	1	—	—	165	—	—	
	Osmanfacă	—	—	—	1	—	—	258	—	—	
	Deliurciu	—	—	—	1	—	—	344	—	—	
	Caratai	—	—	—	1	—	—	297	—	—	
	Canara	—	—	—	1	—	—	285	—	—	
	Osancea	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
	Palas	—	—	—	1	—	—	131	—	—	
	Cara-Murat	1	1876	1	—	—	2	790	1	130	
	Total	9	—	9	14	2	15	13.761	10	988	

Intre așezămintele culturale catolice existente în cuprinsul acestei eparhii, între cele mai însemnate sunt: *Institutul*[1]) *„Notre-Dame de Sion"*, din Galați, și *institutul*[2]) *„Santa Maria"* din Brăila, și multe alte școli primare și confesionale pentru băeți și fete.

Institutul „Notre-Dame de Sion" din Galați, unicul în felul lui între celelalte școli confesionale catolice din această eparhie, se află instalat într'o clădire proprie, pe cât de spațioasă, măreață și impunătoare, pe atât de curată și bine întreținută, în strada Domnească.

Acest institut a fost înființat în Octombrie 1867. Pe lângă institut s'a alipit în Aprilie 1868 o școală gratuită confesională, în 1869 un orfelinat intern gratuit și în 1887 un externat.

Pensionatul are: *a)* 2 cursuri primare: unul cu programa oficială pentru romånce, altul cu programa proprie pentru străine; *b)* un curs secundar cu 5 clase și programă proprie. Se primesc eleve interne și semi-externe de toate naționalitățile.

Externatul are ca și pensionatul: *a)* 2 cursuri primare: unul cu programa oficială pentru romånce, altul cu programa proprie pentru străine; *b)* un curs secundar cu 4 clase. Se primesc eleve externe de toate naționalitățile.

Școala gratuită confesională are un curs primar cu patru clase și cu programă proprie. Se primesc eleve externe; și

Orfelinatul numit „Duvroir" primește copile sărace catolice interne, cărora li se dă pe lângă instrucțiune și noțiuni de menaj.

---

[1]) Pus sub oblăduirea diecesei catolice din Iași.

[2]) Pus sub oblăduirea arhidiecesei catolice din București.

Fiecare din aceste patru secțiuni are localul său propriu.

Acest institut a fost autorizat de onor. Minister în Decembrie 1867. Această autorizare a fost reînoită la 5 Decembrie 1896 și la 18 Ianuarie 1906.

Iată statistica elevelor celor patru secțiuni, împărțite după naționalități și confesiuni pe anul școlar 1905—1906:

SECȚIUNILE INSTITUTULUI	ELEVE DUPĂ						
	Naționalitate			Religiune			
	Romînce	Străine	TOTAL	Ortodoxe	Catolice	Israelite	TOTAL
Pensionatul . . .	100	115	215	154	19	42	215
Externatul . . .	8	32	40	9	9	22	40
Școala gratuită .	—	200	200	20	156	24	200
Orfelinatul . . .	—	20	20	—	20	—	20
Total . . .	108	367	475	183	204	88	475

Programa studiilor claselor secundare diferă foarte puțin de programa studiilor școalelor secundare de fete, gradul I, din țară.

Personalul didactic, este alcătuit în prezent din:

7 profesori posedând „brevet supérieur“, la care se poate adăogà un profesor posedând „brevet élémentaire“ cu oarecari adaosuri și care poate fi considerat cu „brevet supérieur“;

11 profesori posedând „brevet élémentaire“;

5 profesori posedând diplome sau certificate germane;

3 profeseri români licențiați în litere;

1 profesor român licențiat în științe;

8 profesori având diplome de institutori, și alte certificate, cum și alți profesori cari predau muzica, pictura, limba greacă, italiană și engleză.

Acest personal mai cuprinde încă 10 supraveghetoare și pedagoage.

Direcțiunea este ajutată pe lângă acest personal didactic încă de 36 persoane în ce privește administrația și îngrijirea institutului.

Institutul posedă o bibliotecă cu mai multe categorii: *a)* Biblioteca clasică, literară, stiințifică etc., cuprinzând aproape 300 volume, pusă la dispoziția profesorilor și elevelor din clasele superioare; *b)* bibliotecă distractivă cuprinzând aproape 709 volume pentru toate elevele institutului, care în zilele de sărbătoare și Duminicile se pot și voesc să se deà cititului.

Tot în Galați, se mai află și o *școală confesională romano-catolică de băeți*, înființată în anul 1868 și instalată în curtea bisericei catolice.

La început avea câte o singură clasă, până ce în anul 1879 și-a complectat întregul curs primar cu patru clase.

§ 37.

Protestanții.

(Luteranii și Calvinii).

Inceputurile protestantismului datează în țările noastre încă din veacul al XVI-lea, și anume: în Muntenia, depe urma afacerilor comerciale ale negustorilor sași din Brașov și Sibiu, iar în Moldova prin propaganda lui Wolfgang, Scheiber și Sommer, discipolii lui Melanchton.

Comunitățile lor luterane însă se întemeiază

abià de pe la începutul veacului al XIX-lea şi anume: în Iaşi la 1813, în Tulcea la 1830, în Brăila la 1835, în Craiova la 1839, în Piteşti la 1848, în Galaţi la 1852, în Constanţa la 1861, în Turnu-Severin la 1863, iar în Dobrogea, în general, s'au înfiinţat asemenea comunităţi cu prilejul emigrării coloniştilor germani din Rusia sudică şi anume: în oraşele Tulcea, Constanţa, Sulina şi Mangalia, apoi în comunele: Atmagia, Cogelac, Tariverde, Cataloi, Copadin, Mangiapunar, Manuzli, Sarighiol, ş. a.

Calvinismul, ştim că a încercat să se introducă în ţările noastre pe vremea patriarhului de Constantinopol Ciril Lucaris şi prin îndemnurile principelui Transilvaniei George Racoţi, între anii 1631—1638, dar fără isbândă.

Reformaţii Calvini, ca şi Luteranii, îşi întemeiară comunităţile lor, tot de pe la începutul veacului XIX, şi anume prin Bucureşti, Brăila, Galaţi, Ploeşti, Piteşti ş. a.

Aceste, comunităţi ca şi şcoalele lor, stau sub, directa administraţie a episcopatului calvin din Ardeal, prin reprezentanţa unui protopop misionar cu reşedinţa în Bucureşti.

Intre bisericile acestor comunităţi, vom însemnà pe cele din Galaţi, şi anume:

a) *Biserica Protestantă* (evangelică) care s'a începu a se zidì la 28 Martie 1862, şi s'a terminat şi sfinţit la 25 Octombrie acelaş an.

Zidirea acestei biserici s'a făcut pe locul dăruit din anul 1853 de principele Ghica, prin concursul comunităţii şi al unei societăţi protestante din Lipsca numită *„Central Verein der Gustav-Adolf Stiftung zu Leipzig“*. Ea se întreţine din contribuirile benevole ale comunităţii, precum şi din veniturile dela casele ce posedă biserica. Personalul e compus din un pastor şi un organist.

Pe lângă biserică, care este așezată în strada Zimbrul, funcționează și o școală confesională. Administrația ambelor instituțiuni se face prin epitropii alese de membrii comunității respective. Consulul german, conform statutelor, este președintele școalei, și când e de religiune protestantă asemenea și a epitropiei bisericii protestante.

b) *Biserica Calvină* este așezată pe strada Codreanu și este zidită la anul 1868, Iulie 1, prin stăruința lui Czelder Marton, fost preot al comunității la Galați, prin concursul binevoitorilor de prin alte țări, precum și din localitate. Actualmente are ca preot pe Ludovic Vargo, teolog dela Facultatea evangelică reformată din Cluj, care funcționează dela 15 Septembrie 1904.

Pe lângă biserică se află și o școală a comunității cu cursul a patru clase primare. Administrația ambelor instituțiuni se conduce de către un comitet compus din șase persoane.

Veniturile din cari se întreține biserica și școala, este ajutorul benevol ce-l dă fiecare membru din comunitate.

Iată situațiunea protestanților luterani și a reformaților calvini de pe teritoriul eparhiei Dunărei de Jos.

a) *Luterani*

JUDEȚELE	BISERICI			Pastori	Familii credincioase	Școale	OBSERVAȚII
	Urbane	Rurale	Capele				
Covurlui	1	—	1	1	500	1	
Brăila.	—	—	1	1	400	1	Capelă în școală
Tulcea	1	6	4	1	1.870	—	
Constanța. . . .	1	—	—	1	1.100	—	
Total . . .	4	6	5	4	3.870	2	

b) *Calvini*

JUDEȚELE	BISERICI			Preoți	Credincioși	Școală	OBSERVAȚII
	Urbane	Rurale	Capele				
Covurlui	1	—	—	1	556	1	
Braila	1	—	—	1	996	1	Școală mixtă
Tulcea	—	—	—	—	234	—	
Constanța . . .	—	—	—	—	510	—	
Total . . .	2	—	—	2	2.296	2	

Pe lângă acestea, vom mai adăuga că în orașul Sulina mai există și o comunitate anglicană compusă din 15 familii și cu o biserică solid lucrată din zid.

§ 38.

Armenii sau Gregorienii.

Armenii (sau gregorienii, după numele lui Grigorie Luminătorul care i-a creștinat între anii 300—303 în timpul regelui lor Tiridat), prin harnicii și întreprinzătorii lor negustori se așezară încă de pe timpul lui Alexandru-cel-Bun (1418) în părțile de Nord ale Moldovei și anume prin târgurile Botoșani, Suceava, Dorohoi, Hotin, Iași, Vaslui și Galați.

De pe atunci ei întocmiră comunitățile lor religioase cari se aflau sub conducerea unui episcopat armenesc cu reședința în Suceava, unde erà scaunul domnesc și scaunul mitropolitului român [1]).

Astăzi, din punct de vedere al ierarhiei bisericești, comunitățile lor depind de patriahia grigoriană din Constantinopol, și sunt alimentate cu preoți

[1]) B. P. Hajdău. *Istoria Toleranței în România*, București 1868.

studiaţi sau în Constantinopol sau la facultatea lor teologică din Ecimiadzin în Armenia rusească.

In oraşul de reşedinţă al acestei eparhii, în Galaţi, Armenii întreţin o biserică cu hramul Adormirea Maicii Domnului, zidită între anii 1855—1858 pe strada cu acelaş nume. Inainte, biserica armeană tot cu acelaş hram se află în strada Frumoasă; aceasta fu zidită pe la finele veacului al XVII, însă la anul 1821 a fost ruinată prin războiul şi devastările de atunci.

Averea bisericii armene constă din următoarele proprietăţi: locul din strada Frumoasă, unde a fost vechea biserică arsă la 1821; o magazie în strada Braşovenilor; un loc în port şi locul din jurul bisericii actuale cu casele destinate pentru locuinţa preotului.

Intreţinerea bisericii şi a clerului ei se face din venitul proprietăţilor ce are şi din ofrande particulare din partea închinătorilor.

Toate aceste venituri se administrează de o epitropie aleasă de membrii comunităţii.

Iată şi o situaţie a comunităţilor armene existente în eparhia Dunărei de Jos:

Judeţele	Comunele	Biserici	Preoţi	Cântăreţi	Credincioşi	Observaţii
Covurlui . .	Galaţi . . .	1	1	2	318	—
Brăila. . . .	Brăila . . .	1	1	—	123	—
Tulcea . . .	Tulcea . . .	1	1	—	439	—
	Sulina . . .	1	1	1	260	flotanţi
	Babadag . .	1	1	1	245	—
Constanţa .	Constanţa .	1	1	2	1421	—
	Total. . .	6	6	6	2806	

Mai trebue să adăugăm că comunitatea armeană din Constanţa întreţine şi un azil confesional cunoscut sub numele de azilul *„Tata Vorican"*.

§ 39.

Lipovenii.

Cunoaştem din istoria bisericească că pe la a doua jumătate a veacului al XVII-lea se produce în biserica Rusiei o mare shizmă, din cauza aşà ziselor *răscolnici* cari nu voiau să primească cu nici un preţ revizuirea şi înlocuirea cărţilor bisericeşti hotărîte de patriarhul rusesc Nicon (1652—1658).

De altfel, din cauză că prin doctrina lor shizmatică ei duşmăniau şi statul şi biserica ortodoxă, şi nu voiau să depună jurământ, nici să se supună obligaţiunilor serviciului militar, iar unii din ei se dedeau unui rigorism aşà de excesiv, încât se castrau şi se expuneau să moară de foame, de aceea dânşii au fost prigoniţi şi chiar alungaţi din Rusia.

Condamnaţi şi anatimatizaţi de către sinodul din Moscova, ei s'au desbinat cu desăvârşire de biserica Rusiei şi au fugit în Prusia şi în Polonia, sub conducerea şefului lor Filip Pustaviat, dela care şi-au luat numele de Filipoveni, şi deci mai prescurtat lipoveni.

Astăzi însă în urma unei proclamaţiuni imperiale prin care li se garantà libertatea cultului lor, mulţi din aceşti lipoveni refugiaţi şi izgoniţi s'au reîntors în Rusia pe la vetrele lor.

In timpul emigrărei lor în ţări streine, pe la jumătatea veacului al XVIII-lea au venit şi prin ţările noastre.

Lipovenii aşezaţi la noi, se subîmpart în mai multe categorii şi anume: popovţi, bezpopovţi, molocani şi scapeti sau castraţi.

a) Popovții sunt acei dintre lipoveni care au o ierarhie bisericească stabilită, ce constă dintr'un mitropolit cu reședința în Fântâna-Albă (Bucovina), un arhiepiscop cu reședința în mănăstirea Slava Rusă din comuna cu acelaș nume în județul Tulcea, și un episcop în orasul Tulcea.

Popovții, ca doctrină, admit cele 7 taine însă resping cu înverșunara hirotonia bisericei ortodoxe ruse ca și noile cărți de ritual revizuite de patriarhul Nicon.

b) Bez-popovții sunt acei dintre lipoveni cari nu au o ierarhie bisericească și nici preoți, și a căror servicii religioase se săvârșesc de către unul dintre dânșii mai priceput și mai cu vârstă numit „nastavnic", dascăl. Dintre sf. taine nu recunosc decât botezul și „ispovedania".

c) Molocanii numiți așà după cuvântul rusesc „moloco" ce însemnează lapte și pentru că dânșii mănâncă lapte când postesc. Ei nu recunosc sf. taine, nici biblia și hotărîrile sfintelor sinoade și nu au nici cultul sfinților și deci nici icoane.

De asemenea ei resping serviciile divine, semnul crucii, îngenuncherea și rugăciunile, iar biserica o consideră ca orice clădire de rând.

d) Scapeții sau *castrații* sunt veniți în țara noastră cam de pe la anul 1820. Ei se numesc între dânșii „porumbei albi" spre a se arătà că sunt inocenți, pentru care și convietuesc într'un fel de comunism de mai mulți bărbați și femei la un loc, denumindu-se „frați" și „surori". Caracteristica vieții lor este abstinența sexuală prin castrarea și a bărbaților și a femeilor.

Ca cestiune de credință ei mărturisesc, între altele, că Hristos s'a întrupat în persoana unui mus-

cal, anume Selivanoff, care a întemeiat religiunea scapeților, și au nădejdea că acest Selivanoff va mai venì pe pământ când va mântuì lumea.

Pela jumătatea vacului al XIX-lea, apare printre lipovenii din Galați un oarecare Teodosiev, care stăpânit de un misticism excesiv ajunsese până la nebunie: învârtindu-se în jurul său, lovindu-se cu capul de pereți, pronunțând fraze biblice, jeluindu-se contra răutăților omenești, ș. a.

In ziua de 2 Iunie a anului 1827, acest Teodosiev se retrase pe un deal din apropierea Galaților, numit de dânsul muntele „Sion" și unde prin actele misticismului său atrase venerațiunea lipovenilor din Galați, care considerând actele nebuniei lui ca un dar ceresc, îl vizitau cete, cete. De pe acest munte el se proclamă de mântuitor al scapeților.

Vestea despre aceste „sacre" manifestațiuni ale misticismului lui Teodosiev se răspândì pretutindeni așà fel, încât mulți lipoveni din diferite localități și chiar din Rusia veniau în pelerinaj pentru ca să vadă muntele Sion, unde s'a facut schimbarea la față al răscumpărătorului lor?!!

Cu prilejul și în timpul acestui pelerinaj, din cauza sgomotoaselor lor manifestațiuni a trebuit să intervină până și forța publică a poliției din Galați, care a curmat totul.

Teodosiev apoi a trebuit să plece în Rusia unde din cauza propagandei sale a fost prins și trimis în Siberia.

In Galați Lipovenii întrețiu o biserică cu hramul Sf. Nicolae, așezată în strada Vulturul, fiind zidită între anii 1861—63. Are un preot care pe lângă ceea ce primește din partea comunității, mai primește dela Moscova un salariu de 25 lei

lunar, care i se trimit pe şase luni, odată la fiecare jumătate de an. Veniturile acestei biserici provin din vânzarea lumânărilor şi din disc, sau din ofrandele adunate în fiecare sărbătoare.

Iată situaţia lipovenismului în eparhia Dunărei de jos:

Judeţele	Comunele	Biserici	Cler		Mânăstiri de bărbaţi		Mânăstiri de femei		Credincioşi (familii)	Observaţii
			Preoţi	Dascăli	Biserici	Călugări	Biserici	Călugăriţe		
Covurlui	Galaţi. . .	1	1	1	—	—	—	—	80	popovţi
Brăila	Brăila. . .	1	1	1	—	—	—	—	600	«
	Islaz . . .	4	3	4	—	—	—	—	320	«
Tulcea	Tulcea . .	3	—	—	—	—	—	—	2459	«
	Isaccea . .	1	—	—	—	—	—	—	232	bezpopovţi
	Carcaliu .	1	—	—	—	—	—	—	2402	«
	Slava-Rusă	—	—	—	2	57	2	75	1512	«
									463	popovţi şi
	Periprava .	2	1	2	—	—	—	—	1632	molocani
	Jurilovca. .	1	1	—	—	—	—	—	2700	«
	Sarichioi. .	2	1	—	—	—	—	—	1170	«
	Slava-Cerchează .	2	1	—	—	—	—	—	803	«
	Mahmudia.	3	3	—	—	—	—	—	402	«
	Kilia-Veche	1	—	—	—	—	—	—	440	«
Constanţa	Ghizdăreşti	1	1	—	—	—	—	—	778	popovţi
	Caracoium.	—	—	—	—	—	—	—	713	«
	Total . .	23	13	8	2	57	2	75	16786	

§ 40.

Baptiştii şi Anabaptiştii.

Printre Germanii şi Ruşii din Dobrogea se găsesc un număr restrâns de baptişti veniţi din Rusia pe la anul 1860.

Se ştie că origina acestor sectanţi se urcă până la începutul veacului al XVI-lea, când s'au ivit prin Germania. Baptiştii învaţă şi mărturisesc că botezul trebue să se facă numai prin o singură afundare în

numele sfintei Treimi şi să se dea numai adulţilor atunci când convingerea credinţei lor poate fi desăvârşită. Fără de această convingere, după dânşii, nimeni nu poate să se boteze. Dintre sfintele taine ei recunosc numai botezul şi sfânta euharistie.

Baptiştii nu cred şi nu recunosc icoanele, crucea, sfinţii, sărbătorile, şi nici că „ar fi cu putinţă mântuirea după moarte", pentru care ei resping cu înverşunare rugăciunile ce se fac pentru cei morţi.

Bisericile lor sunt simple case de rugăciune, dar curate şi bine îngrijite. Ca mobilier nu au decât un amvon, în loc de altar, pentru predicator, care este şeful lor religios, şi scaune sau bănci pentru credincioşi.

In interior, pe peretele dinspre răsărit al bisericilor lor, se află inscripţiunea: *„Un Dumnezeu, o credinţă, un botez* (Efes IV, 5), iar la intrare se găseşte inscripţia: *„Noi predicăm pe Hristos cel răstignit"* (1 Corint. I 23).

Iată situaţia numerică a acestor sectanţi în Dobrogea.

Comunele	Biserici	Predicatori	Credincioşi
Tulcea	1	1	31
Cataloi	1	1	50
Atmagia	1	—	15
Ciucurova . . .	1	—	15
Cogelac	1	1	20
Tari Verde . .	1	1	14
Total . . .	6	4	145

Cum vedem baptiştii din Cuciurova şi Cogealac nu au predicator, dar din când în când sunt vizitaţi de către unul din predicatorii celorlalte comune, iar la anumite ocaziuni aduc pe predicatorul din Bucureşti sau din Rusciuk.

Odată cu baptiştii s'au ivit prin Germania şi anabaptiştii, cari încă se găsesc împrăştiaţi prin Dobrogea; veniţi în foarte puţin număr odată cu baptiştii. Principiul lor de credinţă este că trebue cinevà mai întâiu să creadă şi apoi să se boteze, pentru care ei resping botezul copiilor şi al tuturor celor ce ar îmbrăţişà doctrina lor, rebotezându-i din nou, după ce mai întâiu vor face mărturisirea de credinţă în senzul vederilor lor.

Anabaptiştii resping: venirea de apoi, jurământul, şi nu recunosc serviciul militar. Contrar sectanţilor baptişti, dânşii cred că „omul se poate mântuì după moarte“.

§ 41.

Nazareii. — Pocăiţii.

In jumătatea a doua a veacului al XIX-lea, mulţi dintre Românii din Banat au îmbrăţişat, prin contactul cu Germanii, Ungurii şi Slavii din Transilvania, doctrina sectară a Nazareilor, ce constă dintr'un ascetism sever.

Aceşti sectanţi s'au ivit în Ungaria pe la anul 1840. Intemeetorul lor este un meseriaş catolic anume Ludovic Henszey. Serviciul lor liturgic este foarte simplu şi se mărgineşte mai mult în jurul unei predici. Oricine dintre dânşii care se pretinde inspirat de Duhul sfânt este liber a predicà.

Ei opresc jurământul şi se opun serviciului militar. Membrii comunităţii lor se împart în trei categorii sau trepte, potrivit gradului credincioşiei şi ascetizmului lor. Aşà sunt:

a) Amicii, sub cari se înţeleg toţi acei membri ai comunităţii lor, cari încă nu s'au învrednicit să primească botezul;

b) Frați slabi, adică acei cari au primit botezul; și

c) Frați tari sau acei cari sunt în drept a se împărtăși cu sfintele taine.

Conducerea comunității lor sectare este încredințată pe seama unuia dintre dânșii mai priceput, mai bătrân și pretins ca fiind inspirat de Duhul sfânt, numit cântăreț sau învățător.

Dintre acești sectanți se găsesc câțivà împrăștiați și prin satele dobrogene, populate de nemți și bănățeni, și au început să se organizeze în foarte mic număr prin Constanța și Cernavoda, ba încă și prin București. Prin Dobrogea ei sunt cunoscuți sub numele de *„pocăiți“.*

Mulțumită relațiunilor date de către parohul bisericei din urbea Cernavoda, P. C. Econom I. Țincoca, care și unde supraveghează necontenit rostul mișcărilor unor așà sectanți ce s'au încuibat și în acea localitate, suntem în măsură de a da și următoarele cunoștinți despre pocăiți:

In cercul parohiei sale printre Românii bănățeni creștini aflați în Cernavoda sunt câțivà cari alcătuesc secta cunoscută în apus sub numele de *baptiști, nazarineni,* iar în localitate își zic *pocăiți.* Această sectă înnumără în Cernavoda 12 familii cu 55 suflete, 2 indivizi necăsătoriți, și 1 căsătorit dar familia nu-l urmează în credința lui rătăcită.

Afară de trei, toți trăesc în țară cu pașaport unguresc, cei dintâi lepădați fiind de mult de această protecție și împroprietăriți cu mult pământ în județul Constanța.

Veniți din Banat au adus cu dânșii și rătăcirea lor religioasă, care după cum vom vedeà conține idei periculoase nu numai privitor la credința orto-

doxă a românilor de baștină, dar și privitor la Stat și apărarea lui.

In Banat și Ungaria, atât Românii cât și Ungurii, au îmbrățișat ideile acestei secte dela misionarii societății britanice baptiste, — societate care editează sf. Scriptură și alte cărți cu conținut religios în diferite limbi și care cheltuește mulți bani pentru realizarea scopurilor lor în toate țările europene.

Principiul de bază și intim al societății este reîntoarnarea creștinilor la iudaism prin mijloacele plăcute creștinilor, iar societatea ca și corpul predicatorilor lor ambulanți se compune din evrei. Convertirile le efectuează atât printre iudei cât și printre creștini și lucrează într'un mod stăruitor și sistematic și așà de ascuns încât nu se pot bănuì.

Principala cauză care a determinat pe acești Bănățeni a părăsì religia ortodoxă este de natură materială curată. Se știe că Biserica ortodoxă în Austro-Ungaria se întreține împreună cu școala confesională de toate gradele prin contribuțiile analoage ale credincioșilor. Bănățenii sunt din caleafară săraci așà că prea puțini sunt nesupărați de „darea," pentru școală și biserică, iar majoritatea suportă cu mare greutate această dare. De faptul acesta s'au folosit cu mult meșteșug misionarii lor, cari le-au predicat: lepădarea de biserica ortodoxă cu icoanele ei, care nu sunt decât idoli; de preoții ei cari n'au dreptul de a se pretinde „înainte stătători", și săvârșitori ai sfintei euharistei, martori ai mărturisirei păcatelor și predicatori ai evangheliei, căci aceste datorii și drepturi — zic ei — sunt ale tuturor celor ce cred în Iisus din Nazaret, iar nu numai a unora; apoi, nețin erea posturilor și despărțirea de ceata celor cari înjură, fură, se îmbată și nu pă-

zesc nimic din cele poruncite în evanghelie, și altele.

Aceste idei, de sigur conveniau și celor lipsiți și celor orgolioși, căci: a nu plătì darea pentru biserică și școală; a te numărà fiind pe pământ între plăcuții lui Dumnezeu; a cetì și explicà sf. scriptură după capul tău și cum îți convine mai bine pentru justificarea faptelor tale; a nu recunoaște nici-o autoritate; a aveà dreptul la avutul confratelui tău, — imitând pe primii creștini, lucru care acum se execută pe nesimțite la Londra —; iată, în sfârșit, atâtea motive cari au furat mințile multor Români din Banat și Ungaria și i-au făcut adepți ai baptiștilor, numiți încă *nazariteni*, iar în Dobrogea *pocăiți*.

Emigrarea în România, Dobrogea și America a suflat ca un vânt puternic și printre Românii din Banat și Ungaria, căci un sfert din populația județului Constanța constă din ei. Din fericire, însă, nu toți au venit afumați de erezia baptisto-anglicană. Și dacă vor fi și în alte localități izolați, stau în umbră până au prilej, după cum au făcut doi dintre cei aflători acum în Cernavoda și anume, Nicolae Lasu și Nicolae Teodorescu. Primul a venit în anul 1885 în Dobrogea și s'a stabilit în Cernavoda; cel de al doilea a venit mai pe urmă în Cernavoda din comuna Enigea, la care se află alipite cătunele Arabagì și Molciova, exclusiv locuite de bănățeni. Prin purtarea lor s'au atras simpatia cernavodenilor și i-au ales când pe unul când pe altul în epitropia bisericei. Nicolai Teodorescu fiind epitrop, nu o singură dată își permiteà a dojenì lumea care se închinà la icoane; iar în 1897 s'a și retras din epitropie.

Până la această dată mai venise câțiva direct din Banat și Ungaria bine formați în această erezie și împreună, cu toții, după câtevà întruniri se sfătuesc și hotărîsc a se retrage dela biserica ortodoxă formând o sectă sub numele de *pocăiți*. Apoi și-au ales un predicator dintre ei, și-au închiriat o casă de rugăciune, au aruncat de prin casele lor icoanele; nu mai primesc preotul cu botezul la zi'ntâi a lunei și dau sfoară în țară că ei sunt adevărați creștini, că ei nu beau, nu înșală nu înjură, nu fură, nu jură și altele laude cu care se măgulesc singuri pe sine. Apoi se pun în legături cu Budapesta, unde se află, pretinsul lor episcop — anume Maer — și începură a primì biblii și diferite cărticele scrise în erezia lor, pe cari le împart cu și fără bani.

Comunele Micalaca din Banat și Nadlock din Ungaria au dat mai pe toți pocăiții din Cernavoda, atrași unii prin alții.

Ca învățătură au următoarele idei: nu primesc ca normă de credință decât *sf. Scriptură* și în special pun mare greutate pe *decalog*. Resping tradiția sfântă, cultul sfinților, a icoanelor, al crucei, al moaștelor, întrebuințarea tămâiei și a lumânărilor la rugăciuni; nu recunosc posturile, nu jură la nici-o ocazie, nu poartă arme, nu botează copii, nu recunosc serviciul diaconesc, preoțesc și episcopal, nu fac cruce și n'au pentru Maica Domnului, sfânta cruce și Biserică decât cuvinte urîte și nedemne. Dintre sfintele taine au numai botezul, euharistia și mărturisirea păcatelor, săvârșite însă în așà fel că nu mai au fondul de taine, ci de simple acte religioase.

Păzesc legea civilă pentru declararea nașterilor, căsătoriilor și morților; și respectă un timp de catehizare după care fiece membru se botează în apă cur-

gătoare, ca botezul lui Ioan; chiar și cei botezați odată, nu sunt scutiți a se reboteză.

Mărturisirea păcatelor o face unul altuia, iar euharistia constă din aceea că luând pâine și vin, punând-o la mijloc, citesc un psalm și apoi se apropie luând fiecare câte o parte. Aceasta se face rar de tot. Botezul n'are drept a-l face decât o persoană anume însărcinată numită *botezătorul*.

Zilele destinate pentru rugăciune sunt: Sâmbătă seara, Duminica între oarele 8 sau 9—11 a. m., 2—4 p. m. și 7—8 seara, iar Miercuri dela 7—8 ore seara.

Rugăciunile constau din citirea apocalipsului, epistolele apostolice, faptele apostolilor, — prea puțin din evanghelii —, și apoi din prooroci, psalmi și celelalte cărți ale sfintei scripturi; mai presus de orice respectă poruncile decalogului. Au și cântări, alcătuite după cele protestante, dar fără nici o legătură biblică, și pe cari le cântă unison și acompaniați de orgă. Citirile din sfânta scriptură sunt însoțite de explicații și predici, în cari domnește îndemnul de a desprețuì tot ceea ce nu este din ceata lor, apoi îndemnul de a lățì principiile lor, cum și de a convertì pe toate căile. De aceea pocăiții în orice ocazie spun că doctrina cea mai bună este a lor, că învățătura creștină ortodoxă este rea, că mântuirea pentru dânșii este sigură și altele. Ei sunt foarte încăpățânați, fanatici și bigoți. Fug de orice discuțiune asupra doctrinei lor, iar când sunt constrânși prin argumente, ei nu răspund decât că: „Noi așà cetim în sfânta scriptură, așà înțelegem și așà credem“.

In viața privată se arată a fi cinstiți și retrași, în realitate însă, între ei se bat, se fură, se batjoresc, etc; nu beau prin cârciume, dar acasă cât pot.

Sărbătoarea nu lucrează și respectă porunca decalogului privitoare la ziua Sâmbetei, când, nu merg la drum, nu înhamă, nu înjugă, nu primesc și nu dau bani, în sfârșit nu fac nici-un lucru.

Le place fanfaronada șt de aceea adeseori ies la câmp sau pe dealurile Cernavodei cete, cete, cântând:

„Patria mea sus în cer este
„Unde supărarea lipsește,
„Unde oaste nenumărată
„Domnului răsună laudă.

„Odată în cer voi locuì
„Până atunci ici m'oi înveselì,
„Oh! Doamne la tine condu-mă
„Unde tu ești, loc mie îmi dă.

„Despre un oraș am citit cândvà
„Pre care Domnul l-a zidit,
„Numele de Ierusalim poartă
„Cu aur și piatră împodobit.

„Pe mijloc curge apa vieții,
„La țărmuri pomi cu fructe bune;
„Ori și cât am auzit despre el,
„Nici de jumătate nu mi-au spus.

și altele de un cuprins greoi la înțeles.

Asemenea strofe în cântarea lor sunt însoțite de niște refrenuri glăsuite de toți în cor.

Din fericire, acești sectanți sunt pe cât de puțini pe atât și de răsleți și nu au putința de a propagà rătăcirile lor și deci nici de a face convertiri printre rândurile credincioșilor creștini. Se nădăjduește, că datorită măsurilor de supraveghere și de readucere a lor pe calea dreptei credințe, prin preoții respectivi ai acestei eparhii, acești puțini sectanți vor dispare.

CAP. XI.

CULTELE ŞI AŞEZĔMINTELE NECREDINCIOŞILOR.

---

§ 42.

Ebreii.

Pe la jumătatea a doua din veacul XVIII-lea, mai toate târgurile din nordul Moldovei începură a fi populate de ebrei, cari se înmulţiau din ce în ce prin repeţitele lor emigrări. Mai cu seamă dela evenimentele împărţirei Poloniei din anii 1793—1795, emigrările evreilor în Moldova deveniră aşà de numeroase încât până la 1828 dânşii atingeau cifra de 24.000 în diferitele părţi ale Moldovei. Tractatul din Adrianopol (1828), care între altele da ţărilor române libertatea comerţului, încă sporì numărul emigrărilor evreeşti, aşà că până în anul 1900 dânşii numărau aproape 200.000.

In decursul vremurilor, evreii călăuziţi de afaceri negustoreşti s'au împrăştiat şi aşezat apoi în tot restul ţărei, prin satele, târgurile şi oraşele unde se găsesc şi astăzi.

Conducerea spirituală a comunităţilor evreeşti sunt încredinţate pe seama *rabinilor*, cari au însărcinarea de a săvârşì ritualul cultului mozaic, de a explicà preceptele lor religioase, de a judecà şi hotărì

diferitele neînțelegeri civile și religioase privitoare pe membrii comunităților lor, de a supraveghià pe *hahami* în prepararea cărnei curate (cușer) pentru hrana coreligionarilor lor, de a supraveghià prepararea azimilor pentru paște și altele.

Rabinul nu este supus nici-unui ceremonial de consacrare, ci se întărește și pășește la îndeplinirea sacrei sale funcțiuni, numai pe baza unei diplome despre studiul său sacerdotal, eliberată de către rabinii recunoscuți și erudiți în teologia mozaică. Prin rostul funcțiunei sale, rabinul este veșnic nedespărțit de interesele civile și religioase ale comunității.

In conducerea religioasă și morală a comunității, rabinul este ajutat de un *predicator* (numai la caz de nevoe), apoi de un *haham*, care având sarcina de a tăià pasările pentru hrana și de a pregătì carnea cușer, trebue și e dator să cunoască principiile legii mozaice privitoare la tăiere și la examinarea măruntaelor. In săvârșirea oficiilor lor religioase, comunitățile evreești mai au și câte unul sau mai mulți *cantori* aleși dintre credincioșii de rând, cari știu să citească și să cânte clar și frumos.

Iată o situațiune a comunităților evreești aflate în cuprinsul acestei eparhii:

Județele	Sinagoge		Case de rugăciuni		Rabini	Ajutori	Populația credincioșilor
	urbane	rurale	urbane	rurale			
Covurlui . . .	12	4	11	2	6	2	15268
Brăila	3	—	8	—	3	6	10881
Tulcea	8	—	1	—	4	2	2932
Constanța. . .	1	—	1	—	2	1	1557
Total. . .	24	4	21	2	15	11	30638

Dintre toate aceste comunități, cea din urbea Galați are următoarele așezăminte culturale și filantropice:

a) *„Societatea istraelită de înmormântare religioasă“* întemeiată din anul 1790 în scopul de a înlesnì înmormântarea evreilor săracĭ.

b) *„Spitalul Istraelit“* fondat în anul 1848 pentru ajutorarea și îngrijirea evreilor în caz de boală și infirmitate.

c) *Societatea* **„Maimonides“** fondată în anul 1879 în scop filantropic spre a acordà ajutoare în caz de boală, infirmitate și deces tuturor coreligionarilor lor.

d) *Societatea* **„Talmud Tora“** întemeiată în anul 1875 în scopul de a întreține profesorii pentru învățământul biblic al copiilor evrei orfani.

e) *„Societatea pentru formarea unui fond al întreținerii spitalului Istraelit“* înființată în anul 1890.

§ 43.

Mahomedanii.

In cuprinsul acestei eparhii, și în special în Dobrogea, după plecarea stăpânirei turcești, a rămas o mare populațiune musulmană ce astăzi atinge cifra de 40.549 credincioși, din carĭ 34.082 locuesc în județul Constanța, 5.848 în județul Tulcea, 410 în județul Brăila și 209 în județul Covurlui. Numărul lor înainte erà foarte mare, dar a tot scăzut prin dese emigrări în urma războiului Româno-Ruso-Turc, din 1877.

Administrația comunităților lor religioase din Dobrogea este încredințată pe seama a doi *muftii*, câte unul pentru județele Tulcea și Constanța și

cari sunt întreținuți de Statul nostru. Diferitele funcțiuni ierarhice ale cultului sunt încredințate și îndeplinite de: *Hoge, Muezim, Imam* și *Hatip*, cărora nu li se cere nici o consacrare deosebită, ci un examen depus înaintea muftiului și în azistența comunității. Vârsta de 15 ani este suficientă pentru ca un tânăr să poată întrà în ierarhia cultului musulman.

Tânărul care a absolvit seminarul musulman are titlul de *Hoge* și ca atare poate îndeplinì și atribuțiunile rituale ale muezimului, imamului și hatipului, singurile la cari pot da drept cunoștințele de 8 clase ale seminàrului lor.

Muezimul trebue să știe toate formulele religioase pentru rugăciuni, „namazul" zilnic și cel de Vinerea.

El ar corespunde cu dascălul nostru bisericesc.

Imamul și *Hatipul* trebue să știe a citì coranul, apoi rugăciunile pentru bolnavi, pentru morți, cum și dacă „namazul" este sau nu bine făcut.

Pe lângă aceste cunoștințe, ca titlu, trebue să mai cunoască înțelesul rugăciunilor ce se citesc în limba arabă spre Vinerea Paștilor lor.

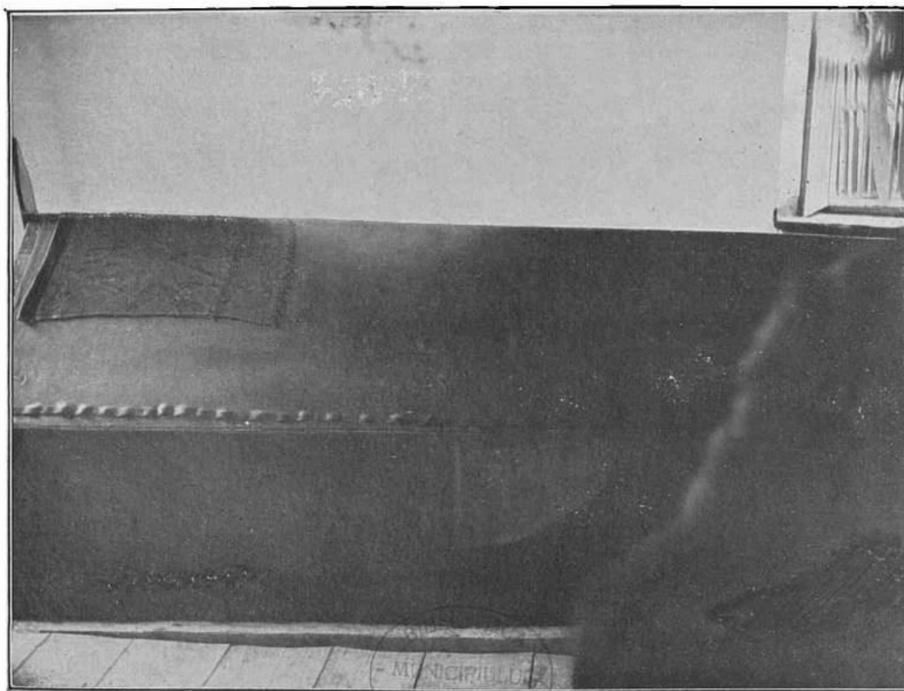
Potrivit prescripțiunilor musulmane *Imamul* și *Hatipul* ar trebuì să existe la fiecare giamie sau moschee, de fapt însă Hatipii sunt mai puțini.

In general, numirile în aceste funcțiuni ale cultului musulman se fac de către muftiu, cu restricțiunea ca cele ce sunt plătite de Statul nostru să fie mai întâi recunoscute și confirmate de administrația Casei Bisericei.

Este de notat faptul, că cei numiți în aceste demnități nu sunt obligați a rămâne toată viața, ci liberi sunt să se retragă oricând.

Casa mortuară în care se află mormântul lui Gazi-Ali-Paşa, — unul dintre comandanţii armatei turceşti la împresurarea Vienei —, lângă giamia din Babadag a aceluiaş paşă şi în curtea cărei giamii a fost şi seminarul musulman, care acum se află în Medjidia.

Mormântul lui Gazi-Ali-Paşa, — luptătorul de sub zidurile oraşului Viena aflat în interiorul casei mortuare din Babadag.

In ierarhia cultului musulman, mai sunt: aşà zisul *Cazascher* care ar fi un fel de episcop, şi care există numai în Turcia şi în Rusia; apoi *Şeic-ul Islam,* care ar fi un fel de patriarh.

Cultul precum şi giamiile sau moscheele lor urbane şi rurale se întreţin parte de Statul nostru[1]) românesc, parte de comunităţile lor în particular; singură moschea din Galaţi, se întreţine de către sultanul Gazi Abdul Hemit Han.

Iată situaţiunea generală a cultului şi moscheelor musulmane din cuprinsul acestei eparhii:

Judeţele	GIAMII			PERSONALUL CLERICAL					Subvenţionate de
	urbane	rurale	Total	Hogi	Imami	Hatipi	Muezini	Ingrijitori	
Covurlui	1	—	1	1	—	—	—	—	Sultan
Tulcea	6	—	6	—	6	—	6	6	stat
	—	34	34	3	22	8	13	—	credincioşi
Constanţa	5	—	5	—	4	5	4	1	stat
	—	169	169	103	68	68	63	—	credincioşi
Total	12	203	215	107	100	81	86	7	

Intre instituţiunile şi aşezămintele musulmane putem însemnà:

a) **Seminarul musulman.** Pe baza art. 21 din legea organică a Dobrogei, şi în scopul de a se pregăti personalul trebuitor cultului şi învăţământului mahomedan, încă din anul 1881 s'a înfiinţat în oraşul Babadag un seminar ca instituţie de Stat.

In această localitate seminarul a fiinţat până în anul 1901, într'un local al său propriu construit de *Gali-Azi-paşa,* unul dintre comandanţii armatei

1) Prin budgetul anului acesta, Ministerul cultelor a mai prevăzut încă 80 hogi pentru trebuinţele cultului musulman.

turcești care a luat parte la impresurarea Vienei în anul 1683, și al cărui mormânt se află într'o mică clădire zidită din piatră, în aceeași curte a geamiei și a seminarului.

In timpul stăpânirei musulmane acest seminar ca și giamia din aceeași curte, erau întreținute din veniturile moșiei „Zebilul“ din județul Tulcea, hărăzite de *Gazi Ali Pașa.*

Populațiunea musulmană și astăzi păstrează și are față de memoria acestui comandant o mare venerațiune. Lângă mormântul lui se află o cărămidă pe care se citește în limba turcă inscripțiunea: *„Gazi Ali Pașa, decedat și repausat în anul 1069“*, an socotit după era egirei, și care după era noastră creștină coincide cu anul 1691.

Pe mormântul său, de asemenea, se mai află o pânză adusă dela Meca și pe care se află scris: *„Alah și Mahomed profetul său“.*

De oarece cu timpul elementul mahomedan se micșoră în județul Tulcea prin numeroasele lui emigrări până într'atâta, încât cu greu se puteà recrutà tineretul necesar, care educat și instruit în acest seminar să devină folositor în serviciul moscheelor și al școalelor confesionale mahomedane, Ministerul cultelor a hotărît în anul 1901 strămutarea lui din Babadag în Medjidia, din județul Constanța, în mijlocul unei populațiuni musulmane mai numeroase și mai compacte.

Astăzi acest seminar este reorganizat și administrat după un regulament special sancționat cu înaltul decret regal No. 2426 din 30 Iulie 1904.

Invățământul cuprinde un curs complect de 8 ani în care se predă științele lor religioase în limba

turcă și arabă, istoria și geografia țării noastre în limba română ș. a.

Se admite în acest seminar numai fii de mahomedani încetățeniți, cari au vârsta de 12—16 ani și numai pe temeiul unui examen din citirea Coranului dându-se preferință acelor ce cunosc și limba română.

Numărul elevilor ce urmează să fie admiși se hotărește în fiecare an de către Ministerul cultelor în raport cu vacanțele ivite în personalul moscheelor și al învățământului confesional turc.

Durata anului școlar este dela 1 Septembrie până la 15 Iunie, iar vacanțele și sărbătorile ce le respectă sunt: 40 zile postul Ramazanului[1]), 10 zile Curban Bairam[2]), apoi Duminicile de peste an, 5 zile la Paști, 5 zile la Crăciun, sf. Gheorghe, sf. Treime, sf. Dumitru, sf. Nicolae și apoi și sărbătorile noastre naționale din 24 Ianuarie, 7 și 24 Aprilie și 10 Mai.

Numirile absolvenților acestui seminar se fac în ordinea clasificării lor după un tablou ce se ține la Ministerul cultelor. Uniforma acestei școale constă din o giubeà sau reverentă neagră, pantaloni negri, scurteică neagră (până deasupra genunchiului), saric alb (cealmà), mesti (ghete) și cenduri (galoși de piele).

Conducerea seminarului este încredințată unui director ajutat de un spiritual ca subdirector.

b) **Tribunalul musulman,** care ca instituție judecătorească are atribuțiunea de a hotărî asupra tuturor înpricinărilor dintre mohamedani cum și asupra chestiunilor de căsătorie, divorț, testamente, moșteniri ș. a.

---

[1]) Postul dinaintea Paștilor lor.

[2]) Paștile lor ce ține 4 zile.

Diriguirea acestui tribunal este încredințată pe seama unui *Kadiu* (președinte).

In Dobrogea Turcii au două tribunale, câte unul pentru fiecare județ (Tulcea și Constanța).

c) *„Azilul Confesional“* din comuna Sarina-Suf; județul Tulcea.

d) Școala *„Selim-Safi“* din urbea Constanța; și în fine

e) „Societatea Mahomedană“ cu sediul în urbea Constanța, înființată din anul 1901 în scopul de a ajută întreținerea geamiilor și școalelor lor confesionale, cum și personalul trebuitor cultului și învățământului lor

Ca să încheiem, vom mai adăuga, că în *expoziția generală română* din anul 1906, s'a destinat în pavilionul Dobrogei și o secțiune pentru cultul poporului musulman din Dobrogea, popor a cărei soartă s'a alipit și s'a înlănțuit de soarta poporului românesc.

Cu prilejul deschiderii acestei secțiunii, din pavilionul dobrogean, P. S. Pimen,—invitat fiind de comisariatul general al expoziției și de reprezentanții cultului musulman —, a rostit următoarea cuvântare:

„Trecut-au multe veacuri, în cari două popoare au venit foarte adesea în atingere, fie prin războae, fie prin legături și tractate de pace. Aceste popoare sunt: poporul românesc și poporul turcesc.

Strămoșii, ș'ai unui popor ș'ai celuilalt popor, și-au disputat cu armele vitejia lor; așa că, în pământul multor văi și câmpii se găsesc amestecate osemintele vitejilor căzuți în lupte, dela ambele popoare.

Se vede că în tainica soartă a fiecărui popor este scris aceea ce mintea omenească nu poate prevedeà. Ul-

timul război cu Turcii, vechii noştri cunoscuţi, avù darul de a stabilì legături prieteneşti.

Prin realipirea de veci a Dobrogei la sânul ţărei mume, popoarele dobrogene fură puse sub ocrotirea şi oblăduirea legilor Statului român, asigurând tuturor pacea şi liniştea şi chemându-le pe toate la o nouă viaţă de desvoltare şi de luminare.

Populaţiunea turcă-dobrogeană, veşnic credincioasă scumpului nostru Suveran, M. S. Carol I, şi ascultătoare de legile Statului, de care s'a alipit cu trupul şi cu sufletul, purcede necontenit pe calea culturală-economică şi socială, după cum prea bine se dovedeşte aceasta din frumoasele obiecte cari împodobesc acest pavilion.

Ca Episcop al Dunărei de jos, sub a cărui jurisdicţiune bisericească este şi Dobrogea, exprim ale mele sincere urări populaţiunei musulmane-dobrogene şi îi doresc necontenită înaintare pe calea culturală, păstrându-şi neştirbită religiunea şi cultul mahomedan, pentru care am înaltă stimă, eu şi toţi românii.

Mulţumesc d-lui dr. Istrati, comisarul general al expoziţiunei, pentru binevoitoarea atenţiune de a mă poftì să fim împreună la inaugurarea acestui pavilion din expoziţia noastră naţională".

CAP. XII.

POPULAȚIUNEA EPARHIALĂ

și

Statistica bisericilor, clerului și personalului administrativ din eparhia Dunărei de jos.

§ 44.

Statistica populațiunei eparhiale.

Tot cuprinsul jurisdicțional al eparhiei Dunărei de jos, întretăiat și udat în dealungul său de fluviul Dunărei, are o suprafață de 23.036 km. p.[1]), din cari: 2.863 km. p. este suprafața județului Covurluí, 4.550 km. p. a județului Brăila, 8.713 km. p. a județului Tulcea și 6.910 km. p. a județului Constanța,

Pe această suprafață locuește astăzi o populație de 597.448 suflete, ceea ce reprezintă proporția de 2.51 suflete pe kilometru pătrat.

Această populațiune împărțită după cele patru

[1]) Din această suprafață totală, delta Dunărei cu toate ostroavele și stufăriile ei ocupă o suprafață de aproape 3.000 km. p.

județe sau protopopiate cum și după religiune, se găsește astfel:

Județele	Ortodoxi	Romano-Catolici	Protestanți	Gregorieni	Lipoveni popovți	Lipoveni bezpopovți	Malocani	Mozaici	Mahome-dani	Diferite confesiuni	Total
Covurlui . .	122675	5421	—	318	80	—	—	15268	209	104	144075
Brăila	138688	2500	1396	123	620	300	—	10881	410	2764	157682
Tulcea. . . .	109170	2343	2880	944	11298	2668	289	2933	5848	412	138785
Constanța . .	112263	3497	1890	1421	1611	—	—	1557	34082	585	156906
Total general .	482876	13761	6166	2806	13529	2968	289	30639	40549	3865	597448

Impărțită pe naționalități, aceeași populațiune se găsește astfel;

Județele	Români	Bulgari	Ruși	Greci	Germani	Italieni	Turci	Tătari	Armeni	Ebrei	Găgăuți	Țigani creștini	Țigani turciți	Dif. nation.	TOTAL
Covurlui .	117189	900	280	4386	215	396	209	—	318	15268	—	—	—	4914	144075
Brăila . . .	129132	3357	920	7526	1934	729	410	—	123	10881	—	—	—	2670	157682
Tulcea . . .	54059	29101	29415	4278	4042	922	3510	2078	997	2932	4339	1759	358	995	138785
Constanța .	93806	12345	2103	5198	4100	480	7245	23208	1978	1557	—	—	—	4886	156906
Total .	394186	45703	32718	21388	10291	2527	11374	25286	3416	30688	4339	1759	358	13465	597448

Din această statistică putem lesne observà cum în județe dobrogene populațiunea română atinge cifra de 147.865 suflete, în timp ce elementele străine, cari înnumără: Bulgarii, 41.446 suflete; Rușii, 31.518 suflete; Grecii, 9.476 suflete; Germanii, 8.142 suflete; Italienii, 1.402 suflete; Turcii, 10.755 suflete; Tătarii, 25.286 suflete; și celelalte, au ajuns într'o proporție micșurată de tot față cu elementul românesc,

Se constată deci, spre mândria noastră națională,

că în Dobrogea populațiunea românească a tot sporit neîncetat în răstimpul celor 28 ani dela realipirea ei, și ca dovadă despre această sporire vom înregistrà și următoarele date statistice despre numărul poporului românesc din Dobrogea constatat în perioade de câte 5 ani și în tot restimpul celor 28 ani de stăpânire românească[1]):

In anul	1880	erau	75.070
Dela	1880—1884	„	90.831
„	1885—1889	„	98.967
„	1890—1894	„	109.902
„	1895—1899	„	123.445
„	1900—1904	„	136.213,

iar în sărbătoritul an al jubileului glorioasei domnii de 40 ani a M. S. Regelui și în al XXVIII-lea dela veșnica realipire a Dobrogei la patria mumă, *1906*, poporul românesc dobrogean atinge cifra de 147.865 suflete.

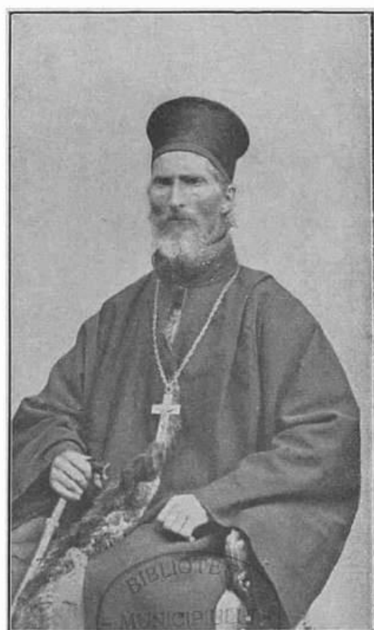
§ 45.

Statistica bisericilor și clerului din eparhia Dunărei de jos.

Intreaga populațiune ortodoxă din această eparhie se îmbisericește la (394) trei sute nouăzeci și patru de locașuri dumnezeești, din cari:

45	biserici	parohiale	urbane
14	„	filiale	„
244	„	parohiale	rurale
74	„	filiale	„
17	case de rugăciui.		
Total: 394	locașuri.		

[1]) Luca Ionescu, fost prefect al județului Tulcea: *Dare de seamă prezentată consiliului județean pe anul* 1904, pag. 16.

Economul ZAHARIA RODOCALAT

FOST PROTOPOP AL JUDEŢULUI COVURLUI

1844—1860.

Economul GH. TEODORESCU

FOST PROTOPOP AL JUD. COVURLUI

1849—18[illegible]4

Economul IOAN SEVERIN
FOST PROTOPOP AL JUD. COVURLUI
1863—1886.

Economul CONSTANTIN CACIUC
FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI COVURLUI
1886 1888.

Economul ŞTEFAN VÂRGOLICI

FOST PROTOPOP AL JUDEŢULUI COVURLUI

1889—1905.

Biserica „S-ţii Arhangeli", catedrala oraşului Brăila (foastă geamie).

Economul MIHAIL MACEDONESCU
FOST PROTOPOP AL JUD. BRĂILA
1857—1861.

Economul ALEXANDRŬ SUDEŢEANU

FOST PROTOPOP AL JUD. BRAILA

1868—1890.

Economul MINA BUNGEȚIANU

FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI BRAILA

1890 1893.

Economul IOAN ȘTEFĂNESCU
FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI BRAILA
1900—1902.

Catedrala oraşului Tulcea.

Economul GHEORGHE RAŞCANU
FOST PROTOPOP AL JUDEŢULUI TULCEA
1879—1896.

Economul N. GHEORGHIU
FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI TULCEA
1896—1902.

Biserica „Sfinţii Apostoli", catedrala oraşului Constanţa.

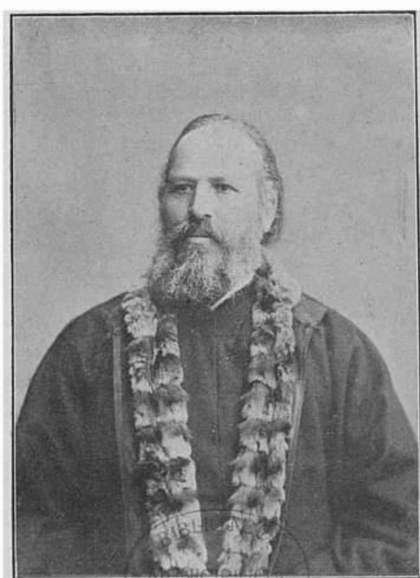
Economul NICOLAE RĂŞCANU

FOST PROTOPOP AL JUD. CONSTANŢA

1879—1882.

Economul ANASTASE FRIMU
FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI CONSTANȚA
1882—1888.

Economul RADU Dr. MIRCEA,
fost Protopop al Jud. Constanța (1888—1893).

Economul G. RĂDULESCU
FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI CONSTANȚA
1893—1902.

Iată și *situația numerică* a tuturor acestor biserici din eparhia Dunărei de jos:

Protopopiatele	Biserici urb. Parohiale	Biserici urb. Filiale	Biserici urb. Total	Biserici rur. Parohiale	Biserici rur. Filiale	Biserici rur. Total	Case de rugăciuni Urbane	Case de rugăciuni Rurale	Biserici în construcție	Observații
Covurlui	17	6	23	56	36	92	—	—	2	
Brăila	10	2	12	55	13	68	—	—	4	
Tulcea	11	3	14	69	10	79	—	9	19	
Constanța . . .	7	3	10	64	15	79	—	8	11	
Total . .	45	14	59	244	74	318	—	17	36	

După starea de construcțiune și soliditate, aceste biserici se găsesc în următorul raport:

Protopopiatele	BISERICI Bune	BISERICI Mediocre	BISERICI Rele	BISERICI Total	Biserici în construcție	OBSERVAȚII
Covurlui	52	29	34	115	3	In totalul celor 377 biserici, nu se cuprind și cele 17 case de rugăciune.
Brăila	56	18	6	80	4	
Tulcea	33	20	40	93	19	
Constanța	51	29	9	89	11	
Total . .	192	96	89	377	36	

Toate aceste biserici sunt deservite de (379) trei sute șeaptezeci și nouă de preoți[1]), din cari:

43 preoți parohi urbani
39 „ ajutători urbani
226 „ parohi rurali
67 „ ajutatori rurali și
4 diaconi ai celor 4 catedrale ale capitalelor de județ.

Total 379.

[1]) In totalurile acestor biserici și al clerului, nu se cuprinde nici catedrala episcopală și nici personalul clerical.

Iată și situația numerică a tuturor acestor preoți în eparhia Dunărei de jos:

Protopopiatele	CLERUL URBAN				CLERUL RURAL				Observații
	Preoți		Diaconi	Total	Preoți		Diaconi	Total	
	parohi	ajutători			parohi	ajutători			
Covurlui . . .	17	10	1	28	52	29	—	81	
Brăila	10	16	1	27	49	8	—	57	6 vacanțe
Tulcea	10	11	1	22	67	13	—	80	3 »
Constanța . .	6	2	1	9	58	17	--	75	
Total . .	43	39	4	86	226	67	—	293	

După gradul de studiu acești preoți se găsesc astfel:

Protopopiatele	CLERUL URBAN					CLERUL RURAL					OBSERVAȚII
	licențiați în teologie	seminarul gr. II	seminarul gr. I	gramatici	TOTAL	licențiați în teologie	seminarul gr. II	seminarul gr. I	gramatici	TOTAL	
Covurlui . . .	2	5	19	2	28	1	4	74	2	81	
Brăila	6	4	16	1	27	1	9	42	5	57	
Tulcea	1	1	10	10	22	—	3	41	36	80	
Constanța . .	4	1	3	1	9	2	2	67	4	75	
Total . .	13	11	48	14	86	4	18	224	47	293	

§ 46.

Personalul administrativ bisericesc din părțile Dunărei de jos în preajma înființării duhovniceștii Conzistorii din Ismail.

Până la înființarea duhovniceștii Conzistorii din Ismail, în anul 1857, care alcătuià administrația bisericească română din sudul basarabean, singurile ținuturi dela Dunărea de Jos în care se află o administrațiune românească a afacerilor bisericești erau:

județul *Covurluiului,* ce am văzut, că a atârnat de episcopia Romanului până la anul 1851, după care apoi s'a alipit la episcopia Hușilor, sub a cărei oblăduire a stat până în anul 1864, și județul *Brăila,* care în cele din urmă s'a aflat sub oblăduireà episcopiei Buzăului tot până în anul 1864, când prin înființarea nouei eparhii a Dunărei de Jos, amândouă aceste județe, Covurlui și Brăila, au trecut în alcătuirea acestei noui eparhii.

Pe aceste vremuri, singurele urme ce le găsim despre un personal al administrației bisericești în aceste județe, privesc numai pe protopopi, despre care avem puține cunoștinți și dintre cari putem însemnà:

a) în județul Covurlui:

1. *Protopopul C. Avram,* pe la anul 1813, și care aveà reședința sa la biserica „Vovedenia" din Galați;

2. *Blagocinul Gavriil Vârgolici,* pe la anul 1825;

3. *Protopopul Petru Procopie,* pe la anul 1840, care erà originar din Târgul Ocnei și-și aveà reședința tot la biserica „Vovedenia" din Galați, și

4. *Protopopul Zaharia Rodocolat,* care între anii 1844—1860 a funcționat odată cu *Protopopul Gheorghe Radu* și mai apoi și cu *Protopopul Ioan Liga* [1].

b) în județul Brăila:

1. *Protopopul Vasile,* fost slujitor al bisericii „Sfinții Voevozi Mihail și Gavril", foastă catedrală a mitropoliei Proilaviei, și care ar fi condus afacerile bisericești pe la anul 1833;

---

[1]) Pe atunci, afacerile bisericești ale Galaților și județului Covurlui începuse a se administrà de câte doi protopopi, ceeace s'a continuat până la înființarea eparhiei Dunărei de Jos (1864).

2. *Protopopul Neagu*, fost slujitor la biserica „Sfinții Arhangheli“ zisă și „împărăteasca“ și care ar fi condus protopopia Brăilei până la anul 1843;

3. *Protopopul Vasile Referendariu* între anii 1843—1844, cu reședința la biserica „Sfinții Apostoli“, zisă pe atunci a lui „boiangiu Petre“ [1]).

4. *Protopopul Teodor Sachelarie Budeanu*, fost slujitor al bisericii sf. Ierarh Nicolae, între anii 1844—1852; și

5. *Protopopul Vasilie Referendariu*, pentru a doua oară, între anii 1852—1857;

In Dobrogea ca și în părțile Basarabiei sudice, fiind o administrație bisericească sub stăpâniri străine nu putem cunoaște un alt personal administrativ bisericesc în afară de cele arătate când s'a descris trecutul religios al acestor ținuturi.

§ 47.

Personalul administrativ bisericesc din părțile Dunărei de Jos în timpul duhovniceștei Conzistorii din Ismail (1857—1864).

In timpul acestei conzistorii, care sub oblăduirea mitropoliei Moldovei și Sucevei conducea afacerile bisericești numai din ținuturile sudice ale Basarabiei (Ismailul, Bolgradul și Kahulul), ce au fost realipite la țara Moldovei în urma tractatului dela Paris încheiat în ziua de 18/30 Martie 1856, personalul administrativ bisericesc, ce cunoaștem, se compunea din cei cinci membrii ai conzistoriei:

1. *Arhimandritul Teoctist Scriban*, ca pre-

[1]) Dosarul duhovniceștei Conzistorii No. 14 din 1857.

ședinte al conzistoriului și inspector școlar dela 1 Mai 1857 până la 23 Noemvrie 1863;

2. Protopopul Ismailului, *Iacob Ceaicovschy;*
3. Protopopul Bolgradului, *Nichifor Petrov;*
4. Fostul protopop al Ismailului, *Iosif Glisian;* și
5. Preotul *Simeon Topalov*. Apoi:
6. Protopopul Cahulului, *Ioan Fârlat*
7. Blagocinul Kiliei, *Athanasie Agură*,
8. Blagocinii Coloniilor, *Gavriil Teodoru și Simeon Malcenco*, și

9) Blagocinul Kahulului, *Dimitrie Bocunovschy.*

In acest timp, județele Covurlui și Brăila se aflau tot sub eparhiile Hușilor și a Buzăului, ca și mai înainte, având ca personal administrativ bisericesc:

a) în **județul Covurlui**:

1. *Protopopul Zaharia Rodocolat*, care între anii 1844—1860, a funcționat odată cu *protopopul G. Robu* și mai apoi și cu *protopopul I. Liga;*
2. *Protopopul G. Budescu*, între anii 1860—1862;
3. *Protopopul G. Teodorescu*, care între anii 1863—1864, a funcționat și cu P. C. Econom *Ioan Severin*[1]).

b) în județul Brăila:

1. *Protopopul Mihail Macedonescu* „Dicheofilax“ între anii 1857—1861 și care a fost slujitor la biserica „Adormirea Maicei Domnului“ din Brăila; și
2. *Protopopul Simeon Budeanu,* între anii 1861—1868, care a fost slujitor la aceeaș biserică.

---

[1]) Astăzi pensionar și fost președinte al spiritualului Conzistoriu eparhial între anii 1903—1906.

§ 48.

Personalul administrativ bisericesc al eparhiei Dunărei de jos între anii 1864—1878.

Din cele arătate asupra episcopatului Dunărei de Jos (§ 13) între anii 1864—1878, am văzut că arhipăstoria acestei eparhii a fost încredinţată în acest răstimp repausatului episcop **Melhisedec**, care conduse administraţia eparhială din ziua de 17 Noemvrie 1864 şi până la 27 Fevruarie 1879, deci şi după evenimentul pierderii ţinuturilor basarabene în schimbul realipirei celor dobrogene din toamna anului 1878.

Ca personal în conducerea şi administraţia eparhială, acest întâi episcop al Dunărei de Jos a avut:

a) ca **arhiereu locotenent al eparhiei:**

1. Repausatul arhiereu *Irimia Dârtzu „Gălăţianu“* între anii 1873—1895, care locuia mai mult în Iaşi la biserica „Goliei“, şi care a fost ales conform regulamentului [1]) pentru statornicirea arhiereilor locotenenţi pe eparhii, sancţionat prin înaltul decret domnesc No. 1189 din 7 Iunie 1873;

2. P. S. *Meletie Gălăţeanu*, fost director al internatului teologic din capitală, iar acum director al tipografiei cărţilor bisericeşti, ales în anul 1895 şi în care calitate de arhiereu locotenent se găseşte şi azi.

b) ca **arhimandrit de scaun:**

1. Repausatul *Ieronim Ştefănescu* între anii 1864—1879.

c) ca **revizor ecleziastic** [2]):

1. Ieromonahul *Agatanghel Guţu* între anii 1867—1869; şi

---

[1]) Monitorul oficial No. 230 din 29 Iunie 2873.

[2]) Acest post, înfiinţat la 1 Aprilie 1867, se desfiinţă la 1 Aprilie 1870.

2. Economul *Athanasie Bour* între anii 1869 și 1870.

d) ca **membri în spiritualul conzistoriu:**

1. Arhimandritul *Veniamin Arhipescu,* președinte între anii 1864—1867;

2. Economul *Simeon Topalov,* președinte între anii 1867—1869 și între 1877—1879; și

3. Arhimandritul *Ieronim Ștefănescu,* președinte între anii 1869—1877;

4. Economul *Iosif Glisian,* membru între anii 1864—1867;

5. Economul *Simeon Topalov,* membru între anii 1864—1867;

6. Economul *Nichifor Petrov,* membru între anii 1867—1677;

7. Economul *Costache Rozei,* membru între anii 1867—1869;

8. Economul *Ioan Pârvu,* membru între anii 1875—1876; și

9. Preoții *Gheorghe Rășcanu* și *M. Muranevici,* membri între 1877—1879[1]).

e) ca **director al cancelariei episcopale:**

1. *Vasile Mandinescu,* director, între anii 1864 și 1879;

2. *Ioan Vultureanu,* subdirector între anii 1864—1867;

3. *Gh. Vintilă,* subdirector, între anii 1867—1875;

4. Athanasie Bour și Petre Românescu, copiști, între anii 1864—1867; apoi, N. Caracicovschy, Isac Caradimov și I. Caracicovschy, copiști, între anii

[1]) In spiritualul conzistoriu a mai existat, prin budgetele anilor 1864—1866, un grefier în persoana lui *Gr. Popescu* și un copist, *Gh. Vintilă.*

1867—1879, și *Gavriil Muzicescu*, copist între anii 1871—1872.

f) ca **protopopi:**

1. Economii *D. Garofeanu* și apoi *Athanasie Bour* în județul Ismailului;

2. Economii *Antonie Gheorghiu* și apoi *Iosif Glisian* în județul Bolgradului;

3. P. C. Econom *Ioan Severin* în județul Covurlui; și

4. Economii *Simeon Budeanu* și apoi *Alexandru Sudețeanu* în județul Brăila.

§ 49.

Personalul administrativ bisericesc al eparhiei Dunărei de jos între anii 1878—1906.

Din cele arătate asupra episcopatului Dunărei de jos între anii 1878—1906, am văzut că această administrație eparhială, după strămutarea scaunului episcopal din Ismail în Galați, încă'a fost continuată de repausatul episcop **Melhisedec** până în ziua de 27 Februarie 1879, când marele colegiu electoral îl alese ca episcop al Romanului; că în locu-i, acelaș colegiu, a ales pe **P. S. Iosif,** care conduse administrația acestei eparhii până în ziua de 20 Noembrie 1886, când P. S. Sa fu ales și ridicat la demnitatea de Mitropolit Primat al regatutui român; că apoi, în locul I. P. S. Iosif, a urmat **P. S. Partheniu** dela 10 Decembrie 1886 până în ziua de 9 Februarie 1902, când a fost ales și ridicat la demnitatea de mitropolit al Moldovei; și după care, arhipăstoria Dunărei de jos a fost încredințată, prin votul marelui colegiu electoral din ziua de 10 Februarie acelaș an, **P. S. Pimen,** care păstorește și astăzi.

In personalul administrativ-bisericesc al eparhiei Dunărei de Jos în acest timp şi sub aceşti chiriarhi au fost şi sunt:

a) ca **arhiereu locotenent:**

1. *P. S. Meletie Gălăţeanu.*

b) ca **arhimandrit de scaun:**

1. *Ieronim Ştefănescu* până la 1879;
2. *Petru Gheorghiu,* între anii 1879—1881;
3. *Chiriac Nicolau,* între anii 1881—1888;
4. *Nectarie Ciucă,* 1888—1899;
5. *P. C. Melhisedec Ştefănescu,* dela 1 Ianuarie 1900 până în primăvara anului 1902, când a fost ales arhiereu;
6. *P. C. Teofil Mihăilescu,* în anul 1902, şi
7. *P. C. Nicodem Munteanu,* dela 1 Octomvrie 1902 până astăzi.

c) ca **revizor ecleziastic:**

1. Econom *Ştefan Ionescu*, dela 1 Aprilie 1894 până la 1 Septembrie 1899;
2. Econom *Ioan Ştefănescu,* dela 1 Septembrie 1899 până la 1 Ianuarie 1900;
3. Econom *Gh. Andreescu,* dela anul 1900 până la 1 Aprilie 1901 [1];
4. Econom *Ilie Didicescu,* dela 1 Aprilie 1902 până la 1 Iunie acelaş an;

---

[1]) La 1901 Aprilie postul de revizor fu desfiinţat şi reînfiinţat apoi la 1 Aprilie 1902.

5. Diaconul *Gh. Popescu,* dela 1 Iunie 1902 până la 1 Aprilie 1903; și

6. Diaconul *Anghel Constantinescu,* dela 1 Aprilie 1903 până astăzi.

d) **în spiritualul conzistoriu, ca președinți:**

1. Econ. *Dimitrie Garofeanu,* în anul 1879;
2. „ *Constantin Caciuc,* în 1880—1886;
3. „ *Gh. Teodorescu,* în 1886—1888;
4. „ *N. Gheorghiu,* în 1888—1894;
5. „ *Nicolae Tărăbuță,* în 1894—1903;
6. „ *I. Severin,* în 1903—1906;

iar **ca membri:**

7. Econ. *N. Tărăbuță,* în 1879—1894;
8. „ *N. Gheorghiu,* în 1879—1888;
9. „ *Ștefan Ionescu,* în 1888—1894,
10. „ *Stefan Ștefănescu,* în 1894—1903;
11. „ *Ioan Nicolau,* în 1894—1897,
12. „ *Alexandru Tihan,* în 1897—1903;
13. „ *Theodor Popescu,* în 1903—1905;
14. „ *Gheorghe Popescu,* în 1903—1905;
15. „ *Gheorghe Costin,* în 1905—1906;
16. Sachelar *Nicolae Gâdei,* dela 15 Februarie 1906 până în prezent.

Astăzi [1]) **spiritualul conzistoriu eparhial** se compune din:

P. C. Econom *Șt. Vârgolici,* președinte,

[1]) Prin nouile dispozițiuni prevăzute la Cap. III din legea asupra clerului și seminariilor, sancționată cu înaltul decret regal No. 869 din 25 Februarie 1906 și la Cap. IV din regulamentul aceleași legi sancționat cu înaltul decret regal No. 1860 din 15 Mai acelaș an. (Monitorul Oficial No. 262 și 32 din 1906).

P. C. Econom *Constantin Caciuc* } membrii
C. Sachelar *N. Gâdei* }

iar conzistoriul apelativ din:

P. C. Econom *N. Tărăbuță*, preşedinte
P. C. Econom *Gh. Rădulescu* } membrii
P. C. Econom *Ilie Meroşanu* }
având ca supleanți:
P. C. Econom *Ioan P. Țincoca,*
Sachelarul *Emanoil Bogatu* şi
„ *Ştefan Arşic.*

e) ca **Protopopi, în Județul Covurlui:**

1. Econ. *Ioan Severin* între anii 1864–1886;
2. Econ. *Constantin Caciuc*, în 1886–1889;
3. Econ. *Ştefan Vârgolici* dela 1 August 1889 până la 15 Februarie 1895, şi
4. Econ. *Gh. Popescu* dela 15 Fevruarie 1905 până astăzi.

In județul Brăila:

1. Econ. *Alexandru Sudețeanu,* în 1868—1890;
2. Econ. *Mina Bungețianu,* 1890—1893;
3. Econ. *Grigorie Balaban,* între anii 1893–1900;
4. Econ. *Ioan Ştefănescu,* în 1900—1902, şi
4. Econ. *Ilie Didicescu,* dela 1 Iunie 1902 până astăzi.

In județul Tulcea:

1. Protopopul *Gheorghe Răşcanu,*—fost slujitor al catedralei episcopale din Ismail, şi membru al spiritualului Conzistoriu eparhial din acelaş oraş—, între anii 1879—1896;
2. Econ. *Nicolae Gheorghiu,* în 1896—1902;

3. Econ. *Ioan Grigorescu,* între anii1902—1904, după care a fost mutat în aceeași calitate în județul Constanța; și

4. Econ. *Gheorghe V. Niculescu,* dela 1904 și până astăzi.

In județul Constanța:

1. Econ. *Nicolae Rășcanu,* 1879—1882;
2. Econ. *Anastase Frimu,* 1882—1888;
3. Econ. *Radu Mircea,* 1888—1893;
4. Econom *Gheorghe Rădulescu,* între anii 1893—1902;
5. Econ. *Gheorghe V. Niculescu,* între anii 1902—1904, după care a fost mutat în aceeași calitate în județul Tulcea; și
6. Econom *Ioan Grigorescu,* dela 1904 și până astăzi.

f) **cancelaria episcopală, ca directori:**

1. Protosincelul *Nectarie Ciucă,* în 1879—1888;
2. Econ. *Radu D. Mircea,* între 1888;
3. Diaconul *M. Marinescu,* între 1888—1893;
4. *Ilie Didicescu*[1]), între 1893—1899;
5. Econ. *Ștefan Ionescu,* între 1899—1902; și
6. *Gabriel Parvu,* dela 1902 până astăzi.

§ 50.

Personalul catedralei episcopale din Ismail între anii 1864—1878.

1. Econ. *Dimitrie Garofeanu,* între 1864—1879;
2. „ *Nichifor Petrov,* între 1864—1877;

---

[1]) Hirotonit la anul 1895 Octombrie în preot.

3. Econ. *Gheorghe Bărgăoanul,* în 1864—1865;
4. „ *Costache Rozei,* între 1865—1877;
5. Preotul *Gheorghe Răşcanu,* între 1877—1879;
6. „ *M. Muranevici,* între 1877—1879;

apoi:

7. Ierodiaconul *Isidor Buşilă,* 1867—1879;
8. Diaconul *Gh. Răşcanu* între anii 1867—1870;
9. Diaconul *Benedict Chiril* între 1870 şi 1871;
10. Diaconul *Gh. Vintilă* între anii 1871—1877;
11. Diaconul *Meletie Christescu,* 1877—1879;
12. *Athanasie Zimbriu* şi *Sava Prosferim, V. Ivancenco* şi *Loghin Calinovschy,* cântăreţi între anii 1864—1878;
13. *Teodor Gheorghiu, Gr. Popescu, Parthenie Mantaluţă,* canonarhi şi paraclisieri;

iar ca **predicatori**[1]):

14. Diaconul *Gh. Vintilă,* între 1875—1876;
15. *Gheorghe Agura,* între anii 1876—1877;
16. Economul *Costache Rozei,* predicator între anii 1877—1881 şi 1882;
17. Arhimandritul *Chiriac Nicolau,* predicator dela 1 Ianuarie până la 1 Decembrie 1881;
18. Econom *Ştefan Vârgolici,* predicator între anii 1881—1888; şi
19. Econom *Constantin Caciuc,* predicator între anii 1888—1889.

[1]) Funcţiunea de predicator, înfiinţată la 15 Ianuarie 1875 şi retribuită cu 125 lei lunar, a fost desfiinţată la 1 Iulie 1889.

§ 51.

Preoţii şi diaconii catedralei episcopale din Galaţi între anii 1878—1906.

1. Econom *Nicolae Tărăbuţă* dela anul 1879 până azi;

2. Econom *Constantin Caciuc*, între 1879—1880;

3. Protosincelul *Iacob Andrei*, între 1880—1898;

4. Preotul *Ilie Babeş* între anii 1880—1898;

5. Preotul *M. Marinescu* între anii 1889—1898;

6. Econ. *Gh. Andreescu*, în anul 1892;

7. Econ. *Al. Băisan*, între 1892—1902;

8. Econ. *Constantin Perju* (provizoriu), în 1898;

9. Preotul *Teodor Popescu* (provizoriu), în 1899;

10. Arhimandrit *Melhisedec Ştefănescu*, între anii 1900—1902;

11. Arhimandrit *Teofil Mihăilescu* în 1902;

12. Arhimandrit *Nicodem Munteanu*, dela1 Octombrie 1902 până astăzi;

13. Econ. *Gh. Popescu*, dela 1 Septembrie 1902 până astăzi;

apoi:

14. Arhidiaconul *Al. Băisan*, între 1879—189 1

15. Diaconul *Ghimnasie Mironescu* între anii 1879—1883;

16. Diaconul *Ioan Liteanu* între anii 1883—1886;

17. Diaconul *Ştefan Ştefănescu*, 1886—1887;

18. Diaconul *Calistrat Buruiană* între anii 1887—1888 şi 1889—1890;

19. Diaconul *Ioan Mihăilescu* în anul 1888;

20. Diaconul *Constantin Chihaia* între anii 1890—1892;

21. Diaconul *David Popescu*[1]) dela 1 Octombrie 1892 până astăzi;

22. Arhidiaconul *G. Mihălcescu,* 1893—1896;

23. Diaconul *Th. Alexandrescu,* 1896—1901;

24. Diaconul *Gh. Popescu* între anii 1901—1902; şi

25. Diaconul *Anghel Constantinescu* dela 1 Septembrie 1902 până astăzi.

§ 52.

Personalul administrativ-bisericesc al Eparhiei Dunărei de jos în anul jubilar 1906.

Ca urmare la datele statistice si privitoare la personalul administrativ şi clerical, care s'a perindat în conducerea vieţii religioase şi morale a poporului din părţile eparhiei Dunărei de jos, am socotit de mare folos a întocmì şi următoarele câteva tablouri în care să se oglindească întregul personal administrativ-bisericesc, care se află astăzi în serviciul acestei eparhii.

In acest scop, dăm în cele ce urmează, tablourile despre:

I. *Personalul din administraţia centrală şi cancelaria episcopală;*

II. *Protopopii eparhiali;* şi

III. *Proistoşii onorifici ai circumscripţiunilor protopopeşti.*

---

[1]) Iar dela 1896 archidiacon

I. PERSONALUL DIN ADMINISRAȚIA CENTRALĂ ȘI CANCELARIA EPISCOPALĂ

No. curent	Numele și pronumele	Funcțiunea	Data nașterei			Gradul de studii	Data numirei			Observațiuni
			Anul	Luna	Ziua		Anul	Luna	Ziua	
1	**P. S. Dr. Pimen Georgegescu**	**Episcop**	1853	Octombrie	24	Doctor în teologie dela facultatea din Cernăuți	1902	Februarie	11	Ales de Marele Colegiu electoral.
2	P. S. arhireu Meletie Gălățianu	Locotenent	1863	August	26	Licențiat în teologie și absolvent al școalei «Hautes Etudes» din Paris	1895	—	—	Ales de sf. Sinod.
3	Arhimandritul Nicodem Munteanu	Arhimandrit de scaun	1865	Decembrie	6	Licențiat în teologie dela academia din Kiev	1902	Octombrie	1	
4	Diaconul Angel Constantinescu	Revizor eparh.	1875	Noembrie	8	Licențiat în teologie	1903	Aprilie	1	
5	Gabriel Parvu	Șeful cancelariei	1867	Martie	25	Absolvent al facultății de teologie și licențiat în drept	1902	Aprilie	1	
6	Arhid. D. Popescu	Registrator arhivar	1869	Septem.	6	Seminarul gradul I	1904	Noembrie	1	
7	Econom Gh. Costin	Copist	1862	Septem.	7	Seminarul gradul II	1901	Septem.	1	A funcționat cu mici întreruperi
8	Petre Băiculescu	Copist	1881	Octombrie	2	5 clase liceale	1903	Octombrie	1	

Arhimandritul N. MUNTEANU
VICARUL SFINTEI EPISCOPII

Diaconul ANGEL CONSTANTINESCU

REVIZOR ECLEZIASTIC

Economul GHEORGHE POPESCU

PROTOPOPUL JUD. COVURLUI

Economul ILIE DIDICESCU

PROTOPOPUL JUDEȚULUI BRAILA

Economul I. GRIGORESCU

FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI TULCEA (1902 1904,
IAR ACUM PROTOPOP AL JUDEȚULUI CONSTANȚA.

Economul G. V. NICULESCU

FOST PROTOPOP AL JUDEȚULUI CONSTANȚA 190[illegible]—[illegible],
IAR ACUM PROTOPOP AL JUDEȚULUI TULCEA.

II. PROTOPOPII EPARHIALI

No. curent	NUMELE ŞI PRONUMELE	JUDEŢUL	DATA NAŞTERII			GRADUL DE STUDII	DATA NUMIRII			OBSERVAŢII
			Anul	Luna	Ziua		Anul	Luna	Ziua	
1	Econom Gh. Popescu .	Covurlui . .	1873	Iulie	10	licenţiat în teologie	1905	Februar.	15	
2	Econom Ilie Didicescu .	Brăila . . .	1865	August	15	»	1902	Iunie	1	
3	Econom G. V. Niculescu	Tulcea. . .	1874	N-brie	29	»	1904	Septem.	1	fost Protopop la jud. Constanţa
4	Econom I. Grigorescu .	Constanţa .	1871	Martie	23	»	1904	Septem.	1	fost Protopop la jud. Tulcea

III. PROISTOȘII ONORIFICI ai circumscripțiunilor protopopești.

Protopopiatul	NUMELE ȘI PRONUMELE	Numirea circumscripției	Data nașterei Anul	Luna	Ziua	Gradul de studii	Data numirei Anul	Luna	Ziua	Cuprinsul circumscripțiunei protopopești	Observații
COVURLUI	Econ. Al. Vârtosu	Sub-protoiereu	1867	D-brie	10	Semin. gr. II	1903	Octom.	9		
	Econ. Vasile Lupescu	Circ. I Pechea	1852	»	6	» » I	1903	D-brie	20	**Parohiile:** Pechea, Smârdan, Filești, Sardar, Braniștea, Independența, Pisc, Costache-Negri, Slobozia-Conachi, Mânjina, Cuca și Oasele cu filialele lor.	
	Sach. Vasile G. Vârgolici	Circ. II Vârlezi	1857	Sept.	1	» » I	1905	»	20	**Parohiile:** Varlezi I și II, Cudalbi I și II, Băleni, Măcișeni, Urlești, Smulți I și II, Târgu-Drăgușeni, Bursucani, Jorăști, Moscu, Târgu-Bujor, Băneasa și Crăești cu filialele lor.	
	Sach. Gh. Podașcă	Circ. III Măstăcani	1865	August	17	» » I	1905	»	20	**Parohiile:** Măstăcani, Odaia Manolache, Tulucești, Șivița, Frumușița, Scânteești, Stoicani, Fârțănești, Foltești, Puțichioaia, Vlădești și Oancea cu filialele lor.	
	Econ. I. Filiuță	Circ. IV Mălușteni	1853	Mai	21	» » I	1905	»	20	**Parohiile:** Mălușteni, Lupești, Țuțcani, Sipeni, Prodănești, Ganești I și II, Cavadinești I și II, Rogojeni, Chirilești, Balintești, Satu Berești, Târgu-Berești și Slivna cu filialele lor.	
BRĂILA	Diaconul Ioan Perianu	Sub-protoiereu	1875	Sept.	17	Licențiat în teologie	1906	Iunie	1		
	Sach. A. Păun	Circ. I Romanul	1872	August	9	» » II	—	—	—	**Parohiile:** Romanul, Tudor Vladimirescu, Scorțaru-Vechi, Scorțaru-Nou, Latinul, Gurgueți, Cotu Lung, Vădeni, Islaz, Nazaru și Cazasu; **Filialele:** Comăneasca, Sihleanul, Gemenele, Pitulații, Deșirații, Voinești, Oancea, Mihalea, Vameșul, Târlele Soare, Muchia, Jilava, Mărtăcești, Pătrana, Mucheni, Petroiu și Baldovinești.	
	Econ. Dima Ionescu	Circ. II Viziru	1863	Iulie	1	» » I	—	—	—	**Parohiile:** Viziru de Sus, Viziru de Jos, Insurăței, Lacu Rezi, Mihai Bravu, Berteștii de Sus, Berteștii de Jos, Stăncuța, Ciacâru, Cioara Doicești și Cioara Radu-Vodă; **Filialele:** Giurgeni, Gulășei, Mușeteanca (Insurăței Noi), Padina, Victoria, Gura-Călmățui, Nedeiu, Strâmba, Germăneasa, Polizești, Gura Gârluței, Iapa, Stanca, Bândoiu, Zatna, Stoenești, Salcia, Pârlita, Agaua, Ciorâșca și Bucșa.	

Protopopiatul	NUMELE ŞI PRONUMELE	Numirea circumscripţiei	Data naşterei: Anul	Luna	Ziua	Gradu de studii	Data numirei: Anul	Luna	Ziua	Cuprinsul circumscripţiunei protopopeşti	Observaţii
BRĂILA	Econ. T. Mihălcescu	Circ. III Ianca	1864	N-brie	7	Semin. gr. I	—	—	—	**Parohiile:** Ianca, Filipeşti, Deduleşti, Suţeşti, Surdila Gaiseanca, Surdila Greci, Bordei Verde, Filiu, Perişoru şi Slujitorii Alboleşti. **Filialele:** Bagdat, Constantineşti, Găgiuleşti, Sasu, Oancea, Grigoreşti, Frigiuroasa, Brateş, Mareş, Mortu, Stravolca, Vizireni, Făurei, Scheaua, Lişcoteanca, Batogu, Plopu Nou, Plopu Vechi, Oprişeneşti, Ioneşti şi Berleşti.	
BRĂILA	Econ. Ioan Vasilescu	Circ. IV Ulmu	1862	»	25	»	—	—	—	**Parohiile:** Ulmu, Jugureanu, Ruşeţu, Roşiori, Ciocile, Colţea, Chichineţu, Tătaru, Strâmbu, Fleaşca, Dudeşti şi Slobozia-Cireş. **Filialele:** Mohreanu, Pribeagu, Florica, Chisibăşeşti, Scărlăteşti şi Georgeşti.	
BRĂILA	Econ. Neagu Balaban	Circ. V Osmanu	1868	Aprilie	12	»	—	—	—	**Parohiile:** Osmanu, Urleasca, Traianu, Silistraru, Movila Miresei, Gropeni, Valea Cânepii, Tichileştii şi Chiscani. **Filialele:** Moroteşti, Bordoşani, Esna, Căldăruşa, Burta-Encei, Ciucea şi Lacul Sărat.	
Tulcea	Econ. Zaharia Popescu	Sub-protoiereu	1854	D-brie	14	»	1879	Sept.	1		Proistoşi onorifici nu sunt.
CONSTANŢA	Econ. Nicolae Paveliu	Sub-protoiereu	1874	Martie	25	»	1903	—	—		
CONSTANŢA	Econ. Chr. Georgescu	Circ. I Medgidia	1865	N-brie	1	»	1895	—	—	**Parohiile:** Tortoman, Alacap, Taşpunar, Biulbiul, Mamut Cuius, Cobadin, Cocargea, Enigea, Carabacâ, Cheoseler, Rasova, Cochirleni, Seimeni mari, Cerna-Vodă. **Filialele:** Agigia, Ceabacu, Faclia, Deremchioi, Satu Nou, Celibichioi, Cheostel, Docuzol, Caratai, Endecarachioi, Cheorceşmea, Saragea, Băltăgeşti, Biulbiulul mare, Turcmufat, Caceamac, Peştera, Idris, Susus alibei, Alibeiceair, Iusfanar, Adamclisi, Mulceova, Arabagi, Caugagi, Beşauli, Terziveli, Borungea, Bechter, Keticpunar, Vlachioi, Ivrinez, Seimeni mici	
CONSTANŢA	Econ. C. Cernescu	Circ. II Saraiu	1871	Aprilie	2	»	1903	—	—	**Parohiile:** Hârşova, Saraiu, Ciobanu, Dăeni, Ostrov, Gârliciu, Urumbey, Topolog, Calfa, Siriu, Ghizdăreşti, Topalu. **Filialele:** Dulgheru, Balgiuc, Carapelit, Cadi-Câşla, Aigramet, Fagăraşu, Dueran, Rachmanu, Coruja, Ramazanchioi, Haidar, Mahomedcea, Satişchioi, Erchesec, Cartalu, Capugiu, Pantelimon, Terzichioi, Tichileşti, Muslubei, Boascic.	

Protopopiatul	NUMELE ȘI PRONUMELE	Numirea circumscripției	Data nașterei			Gradul de studii
			Anul	Luna	ziua	
CONSTANȚA	Econ. T. Georgescu	Circ. III Pazarlia	1875	Oct.	11	Semin. gr. I
	Econ. C. Vasilescu	Circ. IV Cuzgun	1875	Febr.	19	» » I

§ 53.

Situația nominală de astăzi a bisericilor și clerului din cuprinsul eparhiei Dunărei de Jos.

Ca închéere a datelor statistice privitoare la starea numerică a bisericilor și clerului din cuprinsul acestei Eparhii, am crezut de bine să înregistrăm și situația lor nominală, repartizată pe protopopii.

Data numirei			Cuprinsul circumscripțiunei protopopești	Observații
Anul	Luna	ziua		
1903	—	—	**Parohiile:** Pazarlia, Caramurat, Caraharman, Gargalâcu mic, Palazu, Murfatlar, Omurcea, Hasancea, Techirghiol, Cicrâci. **Filialele:** Ghelengic, Șeremet, Gavargic, Palazu mic, Pelitlia, Traian, Tașaul, Gargalâcu mare, Caracoium, Cogealia, Mamaia, Canara, Anadalchioi, Palazu mare, Horoslar, Nazarcea, Mahomencea, Lasmahale, Azizia, Asidurluc.	
1905	—	—	**Parohiile:** Cuzgun, Caranlâc, Ostrov, Almanlău, Esechioi, Bugeac, Canlia, Satu Nou, Lipnița, Garvanu mare, Gârlița, Ghiuvegea, Parachioi, Dobromiru din Vale, Regepcuius, Asarlâc, Hairanchioi, Bairam Dedè. **Filialele:** Caraamat, Demircea, Urluia, Cheremcuius, Bazarghian, Nastradin, Curorman, Ciucurchioi, Cuiugiuc, Pârjoaia, Coslugea, Garvănu mic, Velichioi, Galița, Dobromiru din Deal, Techederesi, Ghiolpunar, Techechioi, Caraaci, Demircea, Cealmagea, Malcoci, Bașpunar.	

In acest scop, dăm în cele ce urmează:

I. Situația nominală a bisericilor și clerului urban; și

II. Situația nominală a bisericilor și clerului rural, din protopopiatele județelor: Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța.

I. SITUAȚIA NOMINALĂ

a clerului urban din Eparhia Dunărei de Jos.

LOCALITATEA		HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
						DATA NAȘTERII				DATA ȘI ACTELE NUMIRII			
Județul	NUMIREA COMUNELOR URBANE	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ȘI PRONUMELE	TREAPTA ȘI GRADUL CLERICAL	Anul	Luna	Ziua	Gradul de studii	Anul	Luna	Ziua	Adresele chiriarhiei și ministerului
COVURLUI	1. Galați	1. *Sf. Ierarh Nicolae* (catedrala episcopală provizorie)		Nicodem Munteanu	Arhim. de scaun	1866	Ianuarie	9	Licențiat	1902	Oct.	1	1888/16087
	—			Nicolae Tărăbuță	Preot econom	1848	Iulie	8	Semin. gr. I	1879	Aprilie	6	171/4886
	—			Gheorghe Popescu	» »	1873	Iulie	9	Licențiat	1902	Sept.	1	2695/11816
	—	—		David Popescu	Arhidiacon	1870	Sept.	8	Semin. gr. I	1892	Oct.	1	542/10021
	—	—		Anghel Constantinescu	Diacon	1875	Noemb.	8	Licențiat	1902	Sept.	1	1698/11816
	—	—		Ierod. Filotei Moroșanu	Protopsalt	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—		Protosinc. Visarion Nicolau	Psalt	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—		Ierod. Gherasim Nicolau	Canonarh	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—		Theodor Barabulea	».	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	Intr. în Bis. «Vovedenia»	—	Gheorghe Costin	Preot econom	1862	Sept.	7	Semin. gr. II	1902	Decemb.	1	2182/18863
	—	—	—	Vasile Rozei	» sachelar	1852	Iulie	17	» » I	1896	Mai	1	556/2128
	—	Sf. Ioan Bot.	—	Alexandru Tohan	» econom	1858	August	8	» » I	1894	Aprilie	1	490/2878
	—	—		Ioan Grigoriu	» sachelar	1840	Iulie	20	» » I	1902	—		—
	—	«Trei Ier.»	—	Alexandru Vârtosu	» »	1867	Decemb.	10	» » II	1900	Aprilie	1	800/1891
	—	Sf. Sofia	—	Mihail Țigău	» econom	1850	Sept.	15	» » I	1904	Oct.	1	—
	—	Izv. M. D-lui	—	Constantin Perju	» »	1864	Iulie	15	» » I	1894	Oct.	1	1187/5812
	—	P. C. Parascheva	—	Dimitrie Popescu	» »	1853	Sept.	8	» » I	1879	Oct.	29	587
	—	Ad. M. D-lui «Precista»	—	Anton Veliche	» »	1844	Ianuarie	5	» » I	1879	Decemb.	1	870/15548
	—	—	Sf. Gheorghe	Șt. Vârgolici	» »	1851	Decemb.	12	» » II	1905	Martie	9	—
	—	—	Sf. Voevozi «Mantu»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	Sf. Ilie	Al. Ștefănescu	» —	1856	Sept.	10	Semin. gr. I	1892	Ianuarie	1	5
	—	Buna Vest.	—	Nicolae G. Gâdei	» sachelar	1871	Martie	18	Licențiat	1904	Oct.	1	—
	—	Sf. Spiridon	—	Th. Alexandrescu	» »	1861	Mai	5	Semin. gr. I	1901	Oct.	1	1198/52869
	—	—	—	Constantin Sfat	» econom	1851	Decemb.	20	» » I	1900	Febr.	2	250/10161
	—	Ad. M. D-lui «Mavromol»	—	Ioan Ștefănescu	» »	1855	Martie	18	» » II	1901	Oct.	1	1159/50658
	—	Sf. Voevozi «Metoch»	—	Șt. Arșic	» sachelar	1877	Iunie	29	Licențiat	1905	Decemb.	1	—
	—	—	—	Calistrat Buruiană	Diacon	1837	Martie	4	Șc. catihetică	1893	Ianuarie	1	859
	—	Sf. Haral.	—	Gavril Stăncescu	Preot econom	1858	Sept.	28	Semin. gr. I	1893	Aprilie	26	256
	—	—	—	Ioan B. Mihăilescu	» sachelar	1858	Mai	8	» » I	1896	Mai	1	555/2088
	—	Sf. Gheorghe și Modest	—	Ilie Gherghișan	» econom	1857	Febr.	28	» » I	1896	Iulie	1	801/2068
	—	Sf. Impăr.	—	Mihail Crihană	» »	1828	Mai	25	Șc. catihetică	1884	Ianuarie	12	34
	—	—	—	Ioan Corciovei	Preot	1840	Iulie	20	Semin. gr. I	1873	Aprilie	25	305/4606
	—	—	—	Al. I. Florea	»	1855	Decemb.	20	» » I	1876	Sept.	14	493
	—	N. M. D-lui	—	Grigorie Dobroveanu	» sachelar	1858	Decemb.	2	» » I	1900	August	1	1080/2254
	—	S-ții Apost.	—	Constantin Caciuc	» econom	1849	Febr.	11	» » II	1896	Febr.	1	205/871

PERSONALUL CLERICAL

Judeţul	Numirea comunelor urbane	Hramul bisericilor: Parohiale	Hramul bisericilor: Filiale	Numele şi pronumele	Treapta şi gradul clerical	Data naşterei: Anul	Data naşterei: Luna	Data naşterei: Ziua	Gradul de studii	Data şi actele numirei: Anul	Data şi actele numirei: Luna	Data şi actele numirei: Ziua	Adresele chiriarhiei şi ministerului
COVURLUI	Galaţi	Sfinţii Apostoli	—	N. Ursache	Preot	1855	Febr.	12	Semin. gr. I	18?9	Oct.	19	711
	—	—	Sf. Dimitrie	Ioan Caraman	»	1855	Mai	1	» » I	1894	Oct.	1	1009/7025
	—	—	Schimb. la f.	Hrisantie Pylarinos	Arhimandrit	1843	Oct.	1	—	1888	Mai	31	769
	—	—	—	Stamati Albanopolu	Preot	1850	Martie	23	—	1886	Martie	31	231
	—	—	—	Panteleim. Goroiany	Diacon	1862	Ianuarie	17	Şc. Rizariu din Atena	1909	Iulie	28	321/6908
	—	—	Sf. Pantel.	Ioakim Voluntas	Arhimandrit	—	—	—		—	—	—	—
BRĂILA	Brăila	Sf. Nicolae	—	Marin Corbu	Preot	1864	Sept.	12	Semin. gr. II	1900	Oct.	1	1291/5292
	—	—	—	C. Avramescu	»	1854	Oct.	14	» » II	1894	Oct.	29	1942/6089
	—	—	Buna-Vestire	Gherasim Haracopos	Preot	1858	Noemb.	11	—	1901	Decemb.	4	1036/6412
	—	—	—	Gh. Vrettos	»	1848	Fevr.	3	—	1901	Sept.	15	1155
	—	—	—	Ioan Kiriac	Diacon	1869	Decemb.	8	—	1902	Martie	29	307/14817
	—	—	Inălţ. D-lui	Filip Taneff	Preot	1850	Nemb.	14	—	1892	Noemb.	8	639/81
	—	Sf. Arhang.	—	Bejan Enăchescu	Preot econom	1866	August	10	Semin. gr. II	1899	Mai	1	593/26904
	—	—	—	Ştefan Penescu	» »	1839	»	6	» » I	1895	Oct	20	1140/6641
	—	—	—	Ioan Perianu	Diacon	1875	Sept.	17	Licenţiat	1892	Sept.	1	1612/11223
	—	Sf. Spiridon	—	Ilie Meroşanu	»	1856	Ianuarie	1	Semin. gr. II	—	—	—	—
	—	—	—	Ghiţa Gheorghe	Preot	1856	Iulie	15	» » I	1892	Iunie	11	537
	—	Sf. Apostoli	—	Ştefan Bărzanescu	Preot econom	1837	»	25	» » I	1864	Martie	22	616/1869
	—	—	—	Mihail Bărzănescu	» »	1843	Oct.	10	» » I	1879	Mai	27	256
	—	—	—	Marin Guzianu	» »	1833	Martie	25	» » I	1865	Noemb.	25	937
	—	Ad. M. D-lui	—	Ilie Didicescu	» »	1865	August	15	Licenţiat	1900	Aprilie	1	306/1781
	—	—	—	Ioan Nicolau	» »	1853	Martie	17	Semin. gr I	1882	Ianuarie	15	17
	—	Sf. Ioan Bot.	—	Radu Ionescu	» »	1857	»	26	» » I	1897	Martie	1	204/624
	—	—	—	Filip Popescu	Preot	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	Titu Ciocârlan	» econom	1865	Febr.	15	Licenţiat	—	—	—	—
	—	Sf.Gheorghe	—	N. Rădulescu	» »	1852	Ianuarie	24	Semin. gr. I	—	—	—	204/624
	—	—	—	Radu Brebenel	Preot	1849	Iulie	20	—	1876	Martie	9	393
	—	Sf. Impăraţi	—	Grigore Balaban	Preot econom	1856	Noemb.	27	Licenţiat	1900	Mai	1	566/2156
	—	—	—	Petru Ciocârlan	Preot	1822	Martie	19	Semin. gr. I	1888	»	9	547
	—	—	—	Ioan Constantin	»	1854	Oct.	26	» » I	1893	Sept.	23	690
	—	P. C. Paras.	—	Şt. Balaban	Preot econom	1846	Noemb.	8	» » I	1900	Mai	13	588/2156
	—	—	—	Gh. Enăceanu	Preot	1854	»	21	» » I	1901	August	1	1009/42373
	—	—	—	Ion Balaban	»	1863	Martie	7	» » I	1892	Mai	12	348
	—	Sf. Ilie	—	Luca Dumitrescu	»	18?8	Fevr.	14	Gramatic	1897	Martie	1	204/624
	—	—	—	Radu Mihălcescu	»	1830	Ianuarie	11	»	1901	August	—	42373
	—	—	—	Teodor Popescu	» econom	1869	Noemb.	10	Licenţiat	1901	Sept.	—	1077/44488
TULCEA	Tulcea	Sf. Nicolae	—	Nicolae Gheorghiu	» »	1854	Sept.	14	Semin. gr. II	1896	Febr.	15	264/908
	—	—	—	Zaharia Popescu	» »	1854	Decemb.	—	» » I	1879	Noemv.	—	626
	—	—	—	Zenovie Livovschy	»	1858	Oct.	30	» » I	1884	Febr.	28	152
	—	—	—	Vasile Vasilescu	Diacon	1871	Aprilie	18	» » I	1898	»	14	363/3262
	—	—	Acop. M. D.	Patapie Lebedef	»	1852	Decemb.	2	—	1885	August	28	390
	—	—	Buna-Vestire	Gherasim Travlas	»	1846	Aprilie	17	—	1893	Iulie	27	428
	—	Sf. Impăraţi	—	G. V Niculescu	» econom	—	—	—	Licenţiat	—	—	—	—
	—	—	—	Costache Paladi	» »	1833	Aprilie	24	Fără studii	1895	Ianuarie	1	58/515
	—	—	Schimb. la f.	Irimia Trofimescu	»	1830	Mai	1	» »	1881	Oct.	6	599
	—	—	—	Nicolae Moruzov	»	1838	Decemb	6	» »	1885	Iunie	10	261

LOCALITATEA		HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
Judeţul	Numirea comunelor urbane	Parohiale	Filiale	Numele şi pronumele	Treapta şi gradul clerical	Data naşterei: Anul	Luna	Ziua	Gradul de studii	Data şi actele numirei: Anul	Luna	Ziua	Adresele chiriarhiei şi ministerului
TULCEA	Tulcea	Sf Gheorghe	—	Emilian Simionov	Preot	1852	August	8	Fără studii	1882	Mai	18	271
	Babadag	Sf. Dimitrie	—	Dobre Chiorpec	»	1861	Fevr.	10	Semin. gr. I	1890	Aprilie	12	260
	—	—	—	Matei Simionov	»	1828	August	9	Fără studii	1857	Mai	19	—
	Măcin	Sf. Apostoli	—	C. Ghinescu	»	1848	»	6	Semin. gr. I	1886	Martie	31	227
	—	—	—	D. Ionescu	»	1844	Iulie	27	» » I	1874	Iunie	29	—
	Isaccia	Sf. Voevozi	—	Vasile Iliescu	»	1873	Aprilie	16	» » I	1898	Ianuarie	15	1720/39650
	—	-	—	Artenie Taisky	»	1837	Martie	24	Fără studii	1873	Mai	27	252
	—	Sf. Gheorghe	—	Petru Crăciunescu	»	1857	Fevr.	8	Semin. gr. I	18.2	Aprilie	3	191
	Mahmudia	Aduc. moaşt. sf. Nicolae	—	Grigorie Gotcu	»	1870	Noemv.	22	» » I	1897	Decemv.	—	1587/76001
	—	—	—	Ioan Ciobanu	»	1835	»	14	» » I	1893	August	20	501
	Sulina	Sf. Nicolae	—	Ioan Gheorghiu	»	1874	»	25	» » I	1881	Mai	19	302
	—	—	—	Dosothei Crihană	» econom	1840	Mai	15	Fără studii	1899	Aprilie	15	265/16720
	—	Sf. Nicolae	—	Gh. Evghenide	»	1842	Sept.	12	Şc. din Ierusal.	1892	Sept.	25	656
	—	—	—	Gherasim Marcopol	»	1862	Decemv.	19	Fără studii	1897	Mai	26	669
	Kilia-Veche	Sf. Voevozi	—	Lazăr Brânză	»	1857	Noemv.	7	Semin. gr. I	1891	Decemv.	22	846/15252
CONSTANŢA	Constanţa	Sf. Apostoli	—	Gh Rădulescu	» econom	1866	Noemv.	21	Licenţiat	1893	Iunie	1	827/4290
	—	—	—	N. V. Paveliu	»	1874	Martie	25	Semin. gr. I	1896	Oct.	1	1146/9928
	—	—	—	Vasile Itigan	»	1873	Oct.	17	» » I	1898	Mai	11	677/26283
	—	—	—	Dimitrie Popescu	Diacon	1866	»	6	» » I	1898	»	17	577/26288
	Mangalia	Sf. Gheorghe	—	Ioan Ciaru	Preot econom	1848	August	8	» » I	1880	Iunie	30	376/6517
	—	—	Sf. Nicolae	Nicola Constantin	» »	1839	»	14	» » I	1901	Oct.	8	—
	Medjidia	Sf. Apostoli	—	Christ. Georgescu	»	1865	Noemv.	1	Licenţiat	1890	Iulie	27	581
	Cernavoda	Sf .Împăraţi	—	Ioan P. Ţincoca	»	—	—	—	»	—	—	—	—
	Ostrov	Sf. Nicolae	—	Badaşcă	»	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	Stoian Popescu	»	1854	Ianuarie	15	—	1884	Decemv.	29	734
	Hârşova	Sf. Nicolae	—	Toma Protopopescu	»	—	—	—	Licenţiat	1906	Oct.	1	—

II. SITUAŢIA NOMINALĂ
a clerului rural din Eparhia Dunărei de Jos
a) *Judeţul Covurlui*

NUMIREA COMUNELOR RURALE	HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ŞI PRONUMELE	TREAPTA ŞI GRADUL CLERICAL	DATA NAŞTEREI: Anul	Luna	Ziua	Gradul de studii	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Anul	Luna	Ziua	Data hirotoniei
Pecbea,	Ad. M. D-lui	—	V. Lupescu	Preot econom	1852	Dec.	6	Semin. gr. I	1878	Mai	1	1874
—	—		C. Buruiană	Preot	1854	Apr.	1	» » I	1878	Sept.	14	1878
Cuca	Sf. Voevozi	—	Dimitrie Bejan	»	1862	Aug.	29	» » I	1900	Iulie	29	1888
Oasele	»	—	Panait Muscă	»	1860	Dec.	6	» » I	1889	Febr.	1	—
Sl. Conachi	P. sf. Duh	—	Gh. Buluc	»	1862	»	24	» » I	1893	—	—	1888
C.-Vodă	—	—	C. Popovici	»	1816	Aug.	15	Catihet	1847	—	—	1847
Mânjina	Sf. Apostoli	—	C. Popovici	»	1859	Martie	5	Semin. gr. I	1886	Iunie	3	1882
Pisc	Ad. M. D-lui	Naşt. M. D.	Panait Muscă	Preot sachelar	1853	Oct.	10	» » I	1887	Martie	31	1876
Fileşti	Sf. Treime	—	Dediu Dodu	Preot	1856	Sept.	14	» » I	1896	Iulie	1	1878
Sardaru	Sf. Voevozi	—	Em. S. Bogatu	»	1877	Ian.	8	Licenţiat	1904	Sept.	1	1904
Indepenenţa	Ad. M. D-lui	—	C. Ionescu	Preot sachelar	1857	Oct.	14	Semin. gr. I	1879	—	—	1879
V. Alexandri	—	Sf. Treime	I. Caluian	» »	1856	Sept.	12	» » I	1879	—	—	1879
Corni	Sf. Nicolae	—	Coşlin I. Popa	Preot	1856	Maiu	20	» » I	1897	Fear.	26	1881
Braniştea	Sf. Voevozi	—	C. Sârbu	»	1854	Martie	4	» » I	1877	—	—	1877
Lozova	—	Naşt. M. D.	Cristea Goga	»	1857	Dec.	7	» » I	1882	Febr.	21	1882
Băleni	Sf. Voevozi	—	D. Mihăilescu	»	1860	Oct.	25	» » I	1888	Apr.	28	1888
Corni	»	—	N. Ionescu	»	1854	Febr.	7	» » I	1878	—	—	1878
Măcişeni	—	Sf. Gheorg.	N. Cazacu	»	1857	Iulie	20	» » I	1900	—	—	1881
Smulţi	Sf. Gheorghe	—	I. Butunoiu	»	1858	Mai	5	» » I	1880	—	—	1880
Corneşti.	—	Sf. Nicolae	Tim. Râpă	»	1852	N-brie	10	» » I	1879	—	—	1876
—	Sf. Voevozi	»	D. Râpă	Preot sachelar	1855	Oct.	14	» » I	1879	Dec.	15	1878
Smârdan	—	»	Th. Gavrilescu	Preot	1855	N-brie	16	» » II	1901	Mai	1	1879
Cudalbi	P. C. Parasc.	—	I. D. Lungulescu	»	1857	D-vrie	24	» » I	1884	—	—	1884
—	—	Sf. Dimitrie	N. Găţulescu	Preot econom	1851	»	6	» » I	1875	—	—	1874
—	Ad. M. D-lui	—	D. Chebac	» »	1854	Mai	12	» » I	1876	Iunie	29	1876
—	—	Sf. Voevozi	I. Anghel	Preot	1858	Iunie	15	» » I	1883	Dec.	29	1883
—		—	T. Istrate	»	1854	Dec.	10	» » I	1880	Aug.	12	1878
Smârdan	Înălţ. D-lui	—	Gr. Sârbu	»	1881	Oct.	8	» » I	1903	Mai	15	1903
Cişmele	—	—	I. Talpău	»	1855	April.	23	» » I	1899	Oct.	15	1870
T.-Drăguşeni	Sf. Gheorghe	—	Ioan Taşcă	»	1854	Ian.	16	» » I	189[illegible]	Dec.	1	1876
Folteşti	Sf. Voevozi	—	N. Zugravu	»	1857	Oct.	15	» » I	1891	»	30	1883
Stoicani	P. C. Parasc.	C. Par. şi S. Gh.	C. Ştefănescu	»	1855	Dec.	6	» » I	1893	—	—	1878
Frumuşiţa	Sf. Împăraţi	—	T. Perju	»	1858	Aug.	23	» » I	1879	August	20	1879
Scânteeşti	Sf. Gheorghe	—	G. Cojocaru	»	1859	Iulie	24	» » I	1882	—	—	1882
Vlădeşti	—	—	C. Chiorpec	»	1846	Martie	3	» » I	1886	Ian.	—	1871
Paşcani	—	—	Gh. Chiorpec	»	1849	Aug.	18	» » I	1881	Dec.	15	1874
Mastacani	Sf. Voevozi	—	Gh. Podaşcă	»	1865	»	17	» » I	1895	Martie	1	1890
Chirafteia	—	Sf. Voevozi	V. Popovici	»	1857	Iunie	15	» » I	1983	Febr.	1	1879
Drăgulăneşti	—	—	T. Mărica	»	1853	Apr.	13	» » I	1877	Iunie	24	1877
Băneasa	P. C. Parasc.	—	Gh. Burghelea	»	1854	Mai	17	» » I	1885	—	—	1881
—	—	Buna Vest.	N. Popescu	»	1856	Iunie	20	» » I	1879	—	—	1879
T.-Bujor	Adormirea	—	C. Patriche	»	1871	»	21	Abs. teolog.	1898	August.	18	1898
Golăşei	—	Sf. Dimitrie	I. Docan	»	1854	Aug.	29	Semin. gr. I	1892	Aprilie	5	1880
Puţuch.	Sf. Gheorghe	—	Gh. D. Lazăr	»	1853	»	5	» » I	1894	Oct.	1	1873

NUMIREA COMUNELOR RURALE	HRAMUL BISERICILOR: PAROHIALE	HRAMUL BISERICILOR: FILIALE	PERSONALUL CLERICAL: NUMELE ŞI PRONUMELE	TREAPTA ŞI GRADUL CLERICAL	DATA NAŞTEREI: Anul	DATA NAŞTEREI: Luna	DATA NAŞTEREI: Ziua	Gradul de studii	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Anul	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Luna	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Ziua	Data hirotoniei
Rogojeni	Sf. Voevozi	—	Ioan Hagiu	Preot	1853	Dec.	3	Semin. gr. I	1898	Ian.	16	1875
Vădeni	—	Sf. Voevozi	C. Bujoreanu	»	1853	Mai	23	» » I	1898	Apr.	8	1877
Rogojeni	Sf. Spiridon		Th. Dobrea	»	1858	Ian.	2	» » I	1878	Ian.	6	1878
Şiviţa	Ad. M. D-lui	—	I. Stratilat	»	1854	Fevr.	2	» » I	1879	Oct.	24	1878
Tătarca	—	Sf. Voevozi	Gh. Chiorpec	»	1856	Aug.	15	» » I	1881	—	—	1881
Tuluceşti	Sf. Voevozi	—	St. Neofit	»	1854	Iunie	29	» » I	1876	Dec.	14	1876
Joraşti	Sf. Împăraţi	Sf. Trei Ier.	Gh. Savin	Preot sachelar	1841	Martie	1	5 cl. semin.	1864	N-vrie	20	1864
Zărneşti	—	—	C. Beldie	Preot	1854	Iulie	20	Semin. gr. I	1877	Martie	25	1877
Lunca	—	Sf. Nicolae	N. Răşcanu	»	1853	Ian.	7	» » I	1879	N-vrie	8	1879
Tuluceşti	Sf. Gheorghe	—	Lazăr Lăcustă	»	1848	Aug.	7	» » I	1879	Fevr.	22	1876
Lupeşti	Sf. Nicolae	—	Ioan Filiuţa	Preot econom	1853	Mai	21	» » I	1877	Iunie	30	1874
Cavadineşti	Sf. Gheorghe	—	Ion Corcodel	Preot	1846	Aug.	15	» » I	1877	Aprilie	12	1869
Rugineni	—	Sf. Voevozi	Ion Popovici	»	1854	Martie	29	» » I	—	—	-	1879
Cavadin.	Ad. M. D-lui	—	V. Bujeniţă	»	1854	Oct.	29	» » I	1894	Sept.	3	1881
Balinteşti	Sf. Gheorghe	—	Ioan Polugescu	»	1830	Dec.	10	» » I	18 8	Ian.	4	1856
Vârlezi	Sf. I. Botez.	—	V. G. Vârgolici	»	18?7	Sept.	1	» » I	1895	—	—	1880
»	Sf. Voevozi	—	V. N. Vârgolici	»	1845	Ian.	30	» » I	1895	Ian.	1	1873
—	—	—	Tem. Vârgolici	»	1856	Mai	14	» » I	1879	Oct.	22	1879
Crăeşti	Sf. Nicolae	Ad. M. D-lui	Al. Dobrea	»	1863	Sept.	14	» » I	1900	Aug.	6	1890
T.-Drăguşeni	Sf. Voevozi	—	Eftimie Teodorescu	»	1720	Dec.	13	Catihet	1900	Ian.	1	1845
T.-Bujor	» »	—	Ioan I. Bejan	Preot sachelar	1861	Mai	10	Semin gr. I	1888	Aprilie	13	1887
Oancea	Ad. M. D-lui	—	Gh. C. Leu	Preot	1881	»	30	» » I	1904	Mai	1	1904
Fârţăneşti	» » »	—	Petru Istrate	Preot sachelar	1855	Aug.	15	» » I	1879	—	—	1877
—	—	—	I. S. Gugoaşă	Preot	1855	N-vrie	8	» » I	1880	—	—	1880
T.-Bereşti	Sf. Gheorghe	—	T. Manoliu	Preot sachelar	1859	Fevr.	2	» » I	1892	Martie	29	1892
Lupeşti	Ad. M. D-lui	—	V. Felea	Preot	1864	N-vrie	7	» » I	1894	Aprilie	—	1891
Bereşti	Sf. Voevozi	—	St. Bogatu	»	1853	Oct.	26	» » I	1875	—	—	1875
Meria	—	—	Ioan Teodor	»	1862	Iunie	20	» » I	1895	—	—	1888
Slivna	Sf. Nicolae	Sf. Nicolae	C. Slivneanu	»	1851	Oct.	25	» » I	1873	—	23	1873
Găneşti I	Sf. Nicolae	—	Ioan Iorga	»	1839	Iulie	20	» » I	1864	Aprilie	24	1864
Comăneşti	—	S. Voevozi	Gr. Georgescu	»	1852	Fevr.	17	» » I	1900	»	19	1877
Găneşti II	Sf. Gheorghe	—	Gh. Gâdei	»	1839	Aug.	13	» » I	1866	Iunie	25	1864
—	—	—	V. Trenchea	»	1853	Iulie	8	» » I	1874	»	18	1874
Slivna	Sf. Dimitrie	—	Th. Patriche	»	1852	Sept.	14	» » I	1874	»	1	1844
Puricani	—	Sf. Voevozi	Gh. Goga	»	1858	Iunie	27	» » I	1881	Aprilie	15	1881
Ţuţcani	Sf. Voevozi	—	Const. Leu	Preot sachelar	1854	Oct.	39	» » I	1874	Oct.	29	1874
Monastirea	—	Sf. Dimitrie	On. Zugravu	Preot	1860	Ian.	30	» » I	1881	Martie	12	1881
Sipeni	Sf. Gheorghe	—	Spiridon Borş	»	1857	Iulie	15	» » I	1879	Aprilie	23	1879

SITUAȚIA NOMINALĂ

a clerului rural din eparhia Dunărei de jos

b) Județul Tulcea

PERSONALUL CLERICAL

NUMIREA COMUNELOR RURALE	HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ȘI PRONUMELE	TREAPTA ȘI GRADUL CLERICAL	DATA NAȘTEREI			GRADUL DE STUDII	DATA ȘI ACTELE NUMIREI			
					Anul	Luna	Ziua		Anul	Luna	Ziua	Data hirotoniei
Pisica	Sf. Nicolae	—	Nicolae Dobre	Preot	1875	—	—	7 cl. semin.	—	—	—	—
Nalbant	» Haralambie	—	Vasile Ursacescu	»	—	—	—	8 »	—	—	—	—
Parcheș	» Apostoli	—	Gh. Andreescu	»	—	—	—	7 »	—	—	—	—
Ciamurli de jos	Ad. M. D-lui	—	G. Dimitrescu	»	1872	—	—	4 »	—	—	—	—
Caranasuf	Sf. Neculae	—	Ioan Stanescu	»	1872	—	—	4 »	—	—	—	—
Somova	» Voevozi	—	Ioan Catană	»	1877	—	—	4 »	—	—	—	—
Casapchioi	» »	—	Ioan Dimitrescu	»	1868	—	—	4 »	—	—	—	—
Greci	» Haralambie	—	Ioan Manta	»	1874	—	—	4 »	—	—	—	—
Bașpunar	» Metod. și Kiril	—	Vacant									
Tocsov	P. C. Parascheva	—	Manea Fortună	»	1773	—	—	4 cl. semin.	—	—	—	—
Aiorman	Inălț. D-lui	—	Mihail Vasiliu	»	1875	—	—	4 »	—	—	—	—
Sarighiol	Inălț. D-lui	—	Petre Ianculescu	»	1870	—	—	4 »	—	—	—	—
Armutlia	Sf. Ilie	—	Nicolae Stănescu	»	1869	—	—	4 »	—	—	—	—
Sariurt	» Dimitrie	—	Radu Stanculescu	»	1868	—	—	4 »	—	—	—	—
Potur	» Apostoli	—	Belizarie Popescu	»	1871	—	—	4 »	—	—	—	—
Cerna	» Voevozi	—	Gheorghe Chiorpec	»	1872	—	—	4 »	—	—	—	—
Zebil	Nașt. M. D-lui	—	Simion Morozov	»	1874	—	—	4 »	—	—	—	—
Camena	Sf. Mina	—	Ioan Popescu	»	1870	—	—	4 »	—	—	—	—
Casimcea	» Dumitru	—	Zaharia Popoiu	»	1868	—	—	4 »	—	—	—	—
Luncavița	» »	—	R. Constantinescu	»	1875	—	—	4 »	—	—	—	—
Bașchioi	Ad. M. D-lui	—	Ioan Teodorescu	»	1873	—	—	4 »	—	—	—	—
Telița	Nașt. M. D-lui	—	Marin Popescu	»	1873	—	—	4 »	—	—	—	—
Niculițel	P. C. Parascheva	—	Paul Popescu	»	1877	—	—	4 »	—	—	—	—
Sarinasuf	Sf. Gheorghe	—	Petre Arbore	»	1869	—	—	4 »	—	—	—	—
Congaz	N. M. D-lui	—	Vasile Oniceanu	»	1874	—	—	4 »	—	—	—	—
Hagilar	Ad. M. D-lui	—	Bucur Ionescu	»	1870	—	—	4 »	—	—	—	—
Turcoaia	Sf. Nicolae	—	Mihail Gheorghiță	»	1868	—	—	4 »	—	—	—	—
Satu nou	—	—	Andrei Popescu	»	1874	—	—	4 »	—	—	—	—
Balabancea	Sf. Apostoli	—	Eftimie Popescu	»	1875	—	—	4 »	—	—	—	—
Ortachioi	» Gheorghe	—	Teodor Stanescu	»	1848	—	—	4 »	—	—	—	—
Canlâbugeac	» Voevozi	—	Costache Basgan	»	1867	—	—	4 »	—	—	—	—
Agighiol	» Impărați	—	Costache Cristea	»	1869	—	—	4 »	—	—	—	—
Donovățul de sus	Ad. M. D-lui	—	Gheorghe Dumitriu	»	1872	—	—	4 »	—	—	—	—
Meidanchioi	—	—	Gh. Iordăchescu	»	1875	—	—	4 »	—	—	—	—
Duingi	Sf. Metod. și Kiril	—	Costache Jipescu	»	1866	—	—	4 »	—	—	—	—
Alibichioi	» Dimitrie	—	Asanache Marinescu	»	1867	—	—	4 »	—	—	—	—
Prislava	» »	—	Atanase Popescu	»	1869	—	—	4 »	—	—	—	—
Acpunar	Ad. M. D-lui	—	Marin Comănescu	»	1861	—	—	4 »	—	—	—	—
Pașacâșla	Sf. Nicolae	—	Nicolae Popescu	»	1870	—	—	4 »	—	—	—	—
Cogelac	—	—	Ioan Constantinescu	»	1863	—	—	4 »	—	—	—	—
Rachel	Sf. Nicolae	—	Sava Popa	»	1857	—	—	4 »	—	—	—	—
Azaclău	» »	—	Constantin Gherghișan	»	1879	—	—	4 »	—	—	—	—
Văcăreni	» »	—	Ioan Brudiu	»	1859	—	—	gramatic	—	—	—	—
Garvănu	» Gheorghe	—	Zaharia Dimitriu	»	1848	—	—	»	—	—	—	—

NUMIREA COMUNELOR RURALL	HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ŞI PRONUMELE	TREAPTA ŞI GRADUL CLERICAL	DATA NAŞTEREI			GRADUL DE STUDII	DATA ŞI ACTELE NUMIREI			
					Anul	Luna	Ziua		Anul	Luna	Ziua	Data hirotoniei
Jijila	Sf. Dimitrie	—	Gh. Poalelungi	Preot	1847	—	—	Gramatic	—	—	—	—
Frecăţei	» Nicolae	—	Gh. Athanasiu	»	1849	—	—	»	—	—	—	—
Beştepe	» Dimitrie	—	Dimitrie Popescu	»	1841	—	—	»	—	—	—	—
Cuciuchioi	» Nicolae	—	Costache Profirescu	»	1855	—	—	»	—	—	—	—
Caramanchioi	» Dimitrie	—	Dimitrie Belinsky	»	1840	—	—	»	—	—	—	—
Enisala	» Treime	—	Nicolae Avram	»	1854	—	—	»	—	—	—	—
Eschibaba	» Matei şi Kiril	—	Toma Ţurcanu	»	1848	—	—	»	—	—	—	—
Letea	Naşterea M. D-lui	—	Mihail Tarasof	»	1851	—	—	»	—	—	—	—
Satu Nou	Adorm. M. D-lui	—	Ioan Ceico	»	1857	—	—	»	—	—	—	—
Sangeorge	Sf. Gheorghe	—	Grigore Savenco	»	1868	—	—	»	—	—	—	—
Picineaga	» Voevozi	—	Gheorghe Tasie	»	1855	—	—	»	—	—	—	—
Morugbiol	» Gheorghe	—	Teodor Simionof	»	1840	—	—	»	—	—	—	—
Caraorman	» Dimitrie	—	Ştefan Constantin	»	1845	—	—	»	—	—	—	—
Hamamgi	—	—	Gheorghe Ionescu	»	1845	—	—	»	—	—	—	—
Beidaud	» Nicolae		Nicolae Raznovanu	»	1846	—	—	»	—	—	—	—
Ciamurli de sus	» Gheorghe	—	Marin Penov	»	1830	—	—	»	—	—	—	—
Sarigbiol	» Imparaţi	—	Iov Teodorof	»	1837	—	—	»	—	—	—	—
Cârjelar	Naşterea M. D-lui	—	Nicolae Popescu	»	1853	—	—	»	—	—	—	—
Citalcoi	Sf. Nicolae	—	Vasile Filip	»	1855	—	—	»	—	—	—	—
Câşla	» Gheorghe	—	Andrei Onofrei	»	1834	—	—	»	—	—	—	—
Hanciarca	» Dimitrie		Ioan Volenco	»	1846	—	—	»	—	—	—	—
Parden	Naşterea M. D-lui	—	Vasile Velicico	»	1852	—	—	»	—	—	—	—
Cataloi	Adorm. M. D-lui	—	Ioan Perianu	»	—	—	—	Licenţiat	—	—	—	—
Sabangia	Sf. Voevozi	—	Vacant									
Poşta	» Ev. Ioan	—	»									
»	» »	—	Nicolai Galescu	»	1844	—	—	Gramatic	—	—	—	—
Pârlita	» Voevozi	—	Mitrofan Tirotenco	»	1843	—	—	»	—	—	—	—
Principele Carol	—	—	Şerban Mitu	»	1826	—	—	»	—	—	—	—
Ciamurli de sus	» Gheorghe	—	Blagoi Dicov	»	1849	—	—	»	—	—	—	—
Calica	» Nicolae	—	Vasile Aftene	»	1837	—	—	»	—	—	—	—
Başchioi	» Met. şi Kiril.	—	Ştefan Gheorghe	»	1839	—	—	»	—	—	—	—
Enichioi	» Treime	—	Emilian Savenco	»	1838	—	—	»	—	—	—	—
Donavăţul de jos	Naşterea M. D-lui	—	Dimitrie Pocora	»	1830	—	—	»	—	—	—	—
Satu Nou	» » »	—	Nichita Sava	»	1829	—	—	»	—	—	—	—
Sabangia	Sf. Voevozi	—	Ştefan Constantin	»	1843	—	—	»	—	—	—	—
Manastirea Celic	Ad. M. D-lui		Petru Ivancenco	»	1835	—	—	»	—	—	—	—
»	—	—	Fotie Simionof	»	1858	—	—	4 clase sem.	—	—	—	—

SITUAŢIA NOMINALĂ
a clerului rural din eparhia Dunărei de jos.

c) Judeţul Constanţa.

NUMIREA COMUNELOR RURALE	HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ŞI PRONUMELE	TREAPTA ŞI GRADUL CLERICAL	DATA NAŞTEREI: Anul	Luna	Ziua	GRADUL DE STUDII	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Anul	Luna	Ziua	Data hirotoniei
Murfatlar	—	—	Ioan Ciocan	Preot	—	—	—	Licenţiat	—	—	—	1905
Carol I	Sf. Voevozi	—	Radu Banica	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1883
Satişchioi	» Ilie	—	Ioan Popescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1896
Cara Murat	Schimb. la faţa	—	Gh. Aiteanu	Econom	—	—	—	Teol. Sibiu	—	—	—	1872
Pazarlia	Sf. Voevozi	—	Th. Georgescu	Sachelar	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1898
Gargalâc	» Împăraţi	—	Gh. Popescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1896
Gârliciu	» Nicolae	—	N. Popescu	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Chioseler	» Dumitru	—	St. Dobrescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1891
Docuzul	» Gheorghe	—	Th. Martinescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1887
Tortoman	P. C. Paraschiva	—	Gh. Stanescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Cochirleni	Sf. Dumitru	—	I. Ioachim	Sachelar	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Peştera	Naş. M. D-lui	—	P. Rotaru	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Chiorcişmea	Sf. Gheorghe	—	M. Marculescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Seimenii mari	—	—	Dima Petculescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1864
» mici	Sf. Voevozi	—	V. M. Popescu	Sachelar	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1897
Adam-Clisi	» Treime	—	Gh. Preoţescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Carabacâ	» Dumitru	—	Marin Moşoianu	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1878
Cazil-Murat	» Voevozi	—	Gh. Dragan	»	—	—	—	—	—	—	—	1873
Saragea	Inălţarea D-lui	—	Al. Radulescu	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1887
Biul-biul	—	—	Oprişan Popescu	Sachelar	—	—	—	» » I	—	—	—	1896
Gherengic	Sf. Gheorghe	—	I. Sandulescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Caracicula	Adorm. M. D-lui		N. Pufulescu	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Ghiuvenlia	Sf. Gheorghe	—	P. Săndulescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Cara Omer	» Împăraţi	—	N. Nicola	»	—	—	—	—	—	—	—	1898
Tusla	» Ecaterina	—	Chiriac Căpraru	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1891
Topraisari	» Haralambie	—	I. Ştefănescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Osmanfacâ	» Împăraţi	—	N. Trandafirescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Almalâu	Inălţarea D-lui	—	Ath. Miteff	»	—	—	—	—	—	—	—	1852
Rasova	Sf. Voevozi	—	Bănică Roşeanu	Econom	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1898
Gârliţa	» Dumitru	—	Radu Dimoff	Preot	—	—	—	—	—	—	—	1876
Cuingiuc	» Nicolae	—	Christu Ilieff	»	—	—	—	—	—	—	—	1873
Pârjoaia	» Gheorghe	—	Ioan Popescu	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1894
Canlia	» Ioan Botez.	—	N. Iconomoff	»	—	—	—	—	—	—	—	1875
Satu-nou	Inălţarea D-lui	—	I. Ştefănescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1867
Coslugea	Sf. Treime	—	N. Ştefănescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1876
Lipniţa	» Împăraţi	—	Th. Popescu	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1895
Parachioi	P. C. Paraschiva	—	D. Alexandrescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1891
Beilic	Sf. Haralambie	—	P. Polifronescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Oltina	» Gheorghe	—	Anghel Teodorescu	Econom	—	—	—	—	—	—	—	1859
Bugiack	» Atanasie	—	Gh. Şaramatescu	Preot	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1893
Esechioi	» Voevozi	—	C. Georgian	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1893
Cusgun	» Gheorghe	—	C. Vasilescu	Sachelar	—	—	—	» » I	—	—	—	1898
Aliman	Adorm. M. D-lui	—	Paraschiv Popescu	Preot	—	—	—	—	—	—	—	1872
Mârleanu	Sf. Dumitru	—	N. Popescu	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1894

NUMIREA COMUNELOR RURALE	HRAMUL BISERICILOR		PERSONALUL CLERICAL									
	PAROHIALE	FILIALE	NUMELE ŞI PRONUMELE	TREAPTA ŞI GRADUL CLERICAL	DATA NAŞTEREI: Anul	Luna	Ziua	GRADUL DE STUDII	DATA ŞI ACTELE NUMIREI: Anul	Luna	Ziua	Data hirotoniei
Asariâc	Adorm. M. D-lui	—	Gh. Nedelcovici	Preot	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1894
Ghiolpunar	Sf. Nicolae	—	I. Hargalaş	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Hairanchioi	» Trei Ierarhi	—	R. Bulăcianu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Ciobanu	» Ioan Teologu	—	M. Parocescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1875
Gârliciu	Adorm. M. D-lui	—	Epam. Mihalcescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Igramet	Sf. Gheorghe	—	P. Lapuşneanu	»	—	—	—	—	—	—	—	1873
Daeni	C. Paraschiva	—	Radu Ionescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1878
Urumbei	Sf. Dumitru	—	N. Bunescu	»	—	—	—	—	—	—	—	1877
Saraiu	» Gheorghe	—	C. Cernescu	Econom	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1894
»	»	—	C. Bostan	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1877
Topolog	»	—	St. Popescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
»	»	—	I. Radulescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Rahmau	Sf. Nicolae	—	V. Ionescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1891
Dulgheru	» Imparaţi	—	Stancu Georgescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1874
Topalu	Adorm. M. D-lui	—	Gh. Oprescu	Sachelar	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Tichileşti	Sf. Voevozi	—	N. Vasilescu	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1894
Cartalu	» Dumitru	—	Anton Popescu	Sachelar	—	—	—	» » I	—	—	—	1886
Satişchioi	Naşt. M. D-lui	—	Th. Butuligă	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1896
Caciamac	«	—	Stan Marinescu	Preot	—	—	—	» » I	—	—	—	1896
Pantelimon	Sf. Pnatelimon	—	Radu Balaban	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1890
Făgăraşu Nou	» Voevozi	—	Ioan Popoiu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1897
Boascic	Inălţarea D-lui	-	Ioan Tatulescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1884
Valalâ	Sf. Treime	—	N. Ioanovici	»	—	—	—	Sem. Sibiu	—	—	—	1895
Dorobanţ	» Voevozi	—	Ioan Popescu	»	—	—	—	Sem. gr. I	—	—	—	1896
Calfa	Izvorul Tămăd.	—	Ilie Popescu	»	—	—	—	» » I	—	—	—	1893

SITUATIA NOMINALĂ
a clerului rural din eparhia Dunărei de Jos.
d) *Județul Brăila.*

Numele comunelor	Numele preoților	Treapta și gradul clerical	Observații
T.-Vladimirescu	Gh. Antohe	Preot	
Scorț.-Vechiu	R Cerviș	»	
Silistraru	Drăghici Nistorescu	»	
Traian	Stroe Oprișănescu	»	
Cazasu	D. Simionescu	»	
»	I. Mihălcescu	»	
Nazâru	Ioan Cheorpec	»	
Romanul	An Păun	» sachelar	
Latinu	Oprea Scarlat	»	
Gurgueți	Nic. Costachescu	» sachelar	
Scorțaru-Nou	Grigore Mateiu	»	
Cat Gemenele	D. Daniilescu	»	
Vadeni	Vacant		
Islaz	V. Enăceanu	»	
»	C. Gănescu	»	
Cotu-Lung	M. Oprișanescu	»	
Chiscani	I. Bereșteanu	»	
Tichilești	S. Voiculescu	»	
Ianca	T. Mihălcescu	» econom	
Filipești	I. Todescu	» »	
S.-Găiseanca	Vacant		
Surd.-Greci	I. Trifănescu	»	
Perișoru	M. Vișăneanu	» econom	
Urleasca	N. Mateiu	»	
Batogu	Vacant		
Slob.-Cireș	Gh. Balaban	»	
Strâmbu	Z. Popescu	» econom	
Mov.-Miresei	St Apostol	» sachelar	
Dedulești	B. Vizireanu	»	
Sutești	P. Epureanu	»	
»	C. Constantinescu	»	
Viziru-de-sus	Dima Ionescu	» econom	
Capela Sf. Sofia	M. Georgescu	» »	
Viziru-de-jos	Ioan Perianu	»	
Valea-Cânepei	D. Nistorescu	»	
Osmanu	Neagu Balaban	» econom	
Insurăței	V. Trifulescu	» »	
Pârlita	N Donescu	»	
Filiu	Gh. Mihalcea	»	
Bordeiu-Verde	N. Bucur	» econom	
Gropeni	I. Rădulescu	»	
Lacu-Rezi	Vacant		
Mihai-Bravul	Teodor Mincu	»	
Cât. Victoria	I. Ionașcu	»	

Numelecomunelor	Numele preoţilor	Treapta şi gradul clerical		Observaţii
Ceacâru	Ene Stănculeanu	Preot		
Căt. Ţibaneşti	Borcea Gheorghe	»		
Stăncuţa	C. Tebeica	»		
Bert.-de-jos	C. Andrei	»		
Bert.-de-sus	Vacant			
Tătaru	V. Macovei	»		
Sluj.-Alboteşti	Şerb. Ioniţa	»		
Dudeşti	Vacant			
Fleaşca	I. Barbulescu	»		
Ulmu	I. Vasilescu	»	econom	
Jugureanu	I. Ştefănescu	»		
Ruşeţu	Gh. Berdan	»	sachelar	
»	Chiriac Popescu	»		
Roşiori	C. Manescu	»		
Colţea	I. Z. Doniga	»		
Ciocile	I. Rădulescu	»	econoom	
Chichineţu	Oprea Epure	»		
Cioara-Doiceşti	Niţă Vasilescu	»		
Cioara B.-Vodă	Cosma Popescu	»		

§ 54.

Sfînta Episcopie a Dunărei de Jos.
şi
Expoziţia Generală Română din anul 1906

Cunoscut este nu numai întregului neam românesc din ţară şi de peste hotare, dar şi întregii lumi civilizate, că *anul 1906 pecetlueşte împlinirea a optsprezece veacuri de când,* — Marele împărat Traian cucerind Dacia a statornicit în frumoasele plaiuri ale Carpaţilor şi în mănoasele văi ale Dunărei pe acei falnici legionari şi colonişti romani din al căror amestec cu aprigii apărători ai Daciei—, *s'a zămislit poporul nostru românesc,* şi că *ace-*

Iaş an, 1906, pecetlueşte şi împlinirea a patruzeci ani de rodnică şi fericită domnie a M. S. Regelui Carol I, sub care neamul nostru românesc, — care în răstimpul celor o mie opt sute de ani a trăit muncind din greu și războindu-se chiar, pentru a-şi păstrà limba, legea și moșia strămoșească—, *a fost condus tot mai mult şi mai sigur pe cărările propăşirei.*

Tot aşà, mai este cunoscut tuturor, că ţara şi guvernul regatului român a hotărît, ca în vara şi toamna anului 1906, începând cu slăvita zi de sărbătorire a reînvierei românismului — *zece Mai* —, să organizeze **expoziţia generală română,** în care şi prin care, cu prilejul sărbătorirei acestor două mari evenimente ale neamului românesc, să arate pe câmpia Filaretului întreaga operă a neamului nostru, începând dela sfărâmarea lanţurilor ce-l încătuşară de secole şi până la fericitul moment al făurirei coroanei din oţelul tunurilor cucerite în războiul din 1877, — coroană, sub a cărei umbrire *şcoala, biserica* și *întreaga muncă obştească şi naţională,* mânată în toate direcţiunile ei, au ajuns la acea propăşire de care și ţara şi neamul nostru se mândreşte în faţa lumii civilizate.

Pentru ca această expoziţie generală să oglindească în sine tot produsul real al ţării noastre şi al întregului neam românesc, s'a hotărît a se expune:

agricultura, acea obişnuită lucrare a pământului nostru care alcătueşte cel mai mare izvor de avuţie al poporului român;

creşterea vitelor, acea veche ocupaţiune care alcătuià marea bogăţie a strămoşilor noştri;

îndeletnicirea casnică şi românească, cea atât

de artistică și vrednică de orice laudă, și care destăinuește firea cea aleasă a neamului nostru;

minele și mai ales *petrolul* nostru;

industriile cele numeroase și cari s'au înrădăcinat de-a binele și în scumpa noastră țară;

învățământul și cultura noastră ce au dat dejà multe și însemnate roade pe terenul literar și științific;

geniul civil și militar, de pe urma cărora se găsesc în țară o mulțime de lucrări monumentale;

artele frumoase, cari datorită simțimântului și gustului estetic al poporului nostru s'au desvoltat în chipt destul de priincios;

muzica noastră națională cea atât de duioasă și prin care românul întotdeauna și-a destăinuit bucuria și jalea lui;

apoi, *congresele speciale* privitoare la toate ramurile de științe; și

serbările numeroase cari să reamintească origina noastră romană, trecutul istoric al vieții poporului nostru românesc, episoadele din gloriosul război al neatârnării, obiceiurile și întâmplările din viața noastră românească și tot ceea ce ar puteà oglindì viața casnică, datinele și luptele neamului nostru.

Intre acestea însă, o deosebită atențiune s'a dat și **cultului nostru românesc și creștinesc,** căruia — după cum s'a rostit veneratul comisar general al expoziției, d-l d-r C. I. Istrati[1])—„datorim atât de mult încât ar fi fost o crimă de a nu fi pus în vedere tot ceea ce datorim ca oameni și ca Români, credinței noastre creștinești ortodoxe; acelei *credințe sfinte,* care împreună cu *limba* și *neamul* alcătuià *Treimea* pentru

---

[1]) *Monitorul oficial* No. 63 din 19 Iunie 1905; Circulara generală a comisariatului expoziției generale române.

care moșii și strămoșii noștri au luptat și pentru care cu miile au murit spre a ne lăsà moștenire *aceste trei odoare,* cu cari ne fălim în prezent și cari ne întăresc în lupta dintre neamuri pe viitor; și, tot ceea ce datorim, acelei *Biserici,* în care ca într'o școală s'a păstrat limba și credința neamului în viitorul său și prin ale cărei singure monumente vechi și pilduitoare, putem să ne mai dăm seama despre jertfele ce făceau inimoșii noștri străbuni pe altarul iubirei de lege, neam și mosie; căci—se mai rostește d-l d-r C. Istrati [1]) — numai când se va cunoaște bine, *grație monografiilor,* istoricul fiecăruia din monumentele noastre religioase mai principale, atunci se va cunoaște mai desăvârșit trecutul nostru: trecut ce a fost destul de măreț, trecut ce a avut o temelie culturală și artistică, trecut înălțător prin fapte vitejești și pricepere ostășească, trecut din care reiese că nici-odată nu ni-a lipsit nici conștiința obârșiei noastre, nici greutățile ce vom întâmpinà prin situația noastră geografică, nici cunoștința soartei ce ne este sălășluită pe această față a pământului; și numai atunci vom cunoaște evlavia profundă a străbunilor noștri, avuția și dărnicia lor, inima lor curată în care erau sădite adânc cele mai înalte simțiminte pentru sufletul și cugetul românesc".

Dându-se această demnă atențiune și sfintei noastre Biserici, neobositul organizator al expoziției, d-l D-r C. I. Istrati, prin circularea No. 13 din 17 Iunie 1905, a și făcut un călduros apel tuturor PP. SS. Chiriarhi ai Bisericii și clerului nostru românesc, și tuturor direcțiunilor diferitelor noastre așezăminte

[1]) *Monitorul oficial* No. 63 din 19 Iunie: Circulara Comisariatului Expoziției Generale Române No. 13 din 17 Iunie 1905.

bisericeşti şi creştineşti, ca să contribue fiecare cu bunăvoinţă şi destoinicie la reprezentarea cultului şi sfintei noastre Biserici în această expoziţie.

Pentru a se răspunde şi din partea sfintei episcopii a eparhiei Dunărei de jos la acest apel al comisariatului expoziţiei, P. S. Pimen, încă din ziua de 21 Iunie a anului 1905, a adresat protoiereilor şi clerului său următoarea circulară înregistrată sub No. 1119:

Bunul Dumnezeu, în nepătrunsele Lui planuri, a binevoit a orândui, ca **anul 1906** *să fie pentru noi Românii de cea mai mare însemnătate, întrucât în acest an se întâlnesc într'o singură sărbătoare două evenimente, cari sunt cele mai mari şi mai strălucite din istoria neamului nostru românesc.*

In **anul 1906** *se împlinesc patruzeci de ani de o fericită şi glorioasă domnie a M. S. Domnitorului şi Regelui nostru iubit* **Carol I,** *în timpul căruia, prin vitejie şi înţelepciune, s'a pus temelia Regatului Român.*

Tot în acest an se împlinesc optsprezece veacuri, sau 1800 ani, de când Marele împărat Traian, pornit din Roma, — bătrâna noastră mamă —, în fruntea vitejilor săi oşteni, a sosit în aceste părţi şi răsboindu-se cu îndrăzneţii Daci, i-a biruit, li-a cuprins ţara şi a aşezat într'însa colonii din ai săi oşteni, din cari a răsărit şi a crescut neamul nostru, punându-se astfel începutul poporului român.

Cu adevărat mare este puterea lui Dumnezeu şi nepătrunse sunt tainele Lui!

Anul 1906 a fost scris de însuş degetul lui Dumnezeu în cartea vieţii neamului nostru, pentru că **el** *uneşte într'o singură sărbătoare două din cele mai strălucite fapte istorice: unul săvârşit de către primul nostru Rege* **Carol I** *şi altul de către cel mai mare Impărat al neamului nostru străbun —* **Traian.**

Cu aceste două mărețe fapte stă în legătură viaţa noastră religioasă-naţională, căci cele dintâi seminţe ale

Creştinismului au fost aduse în Dacia prin coloniştii romani sub Traian şi acì, semănate, au răsărit, au crescut şi din ele s'a alcătuit sfânta noastră Biserică ortodoxă strămoşească, ale căruia cele dintâì centre de administraţie şi organizaţie bisericească au fost tocmai în cuprinsul acestei de Dumnezeu păzite Eparhii a Dunărei de Jos: Vechiul Tomis, *pe ale cărui urme se ridică astăzi frumosul oraş Constanţa, Adam-Clisì şi alte localităţi, au fost reşedinţele celor dintâi episcopii şi mitropolii ale creştinilor din aceste părţi.*

Neuitate vor fi serviciile pe cari sfânta noastră Biserică le-a adus în decursul vremilor neamului nostru, păstrându-ne cele mai scumpe odoare strămoşeşti—limba, legea şi unitatea tuturor Românilor. De aceea strămoşii noştri au apărat-o chiar cu preţul vieţii lor şi au înzestrat-o cu avutul lor.

De asemenea în timpul glorioasei domnii de patruzeci de ani ai M. S. Regelui Carol I-iu, Biserica a fost pusă din nou pe vechile ei baze canonice şi ale ei aşezăminte sfinte,—unele au fost ridicate şi înălţate la vechea lor splendoare, precum: Curtea-de-Argeş, Trei-Ierarhi, Sf. Nicolae (domnesc), Mitropolia (Iaşi), Sf. Dumitru (Craiova), etc., iar altele din nou întemeiate, se rădică falnic pe văile şi câmpiile ţărei, dar mai ales în noua provincie Dobrogea, şi în fruntea tuturor vom aveà catedrala episcopală din Galaţi, a cărei zidire va începe în curând.

Se cuvine dar, ca la sărbătorirea acestor două mari şi strălucite evenimente, să ia parte şi Biserica noastră cu al ei cler de toate treptele, ca astfel sărbătoarea să fie şi mai măreaţă. Cu alte cuvinte Biserica noastră, potrivit trecutului ei, bogat în fapte naţionale, trebue să lucreze în mijlocul poporului, pentru ca **Expoziţia,** *ce ţara a hotărît să se facă în anul 1906, să aibă o deplină şi strălucită izbândă.*

Atrăgându-Vă luarea aminte asupra tuturor acestora Vă îndemnăm cu tot dinadinsul să puneţi în vedere la toţi preoţii din acel judeţ, ca, pătrunşi de însemnătatea rolului ce au şi în această fericită ocaziune, să se silească cât mai mult a luminà pe păstoriţii lor asupra însemnătăţii şi folosului practic al Expoziţiunei, la slujbele bise-

ricești din Duminici și sărbători, precum și în relațiunile lor zilnice cu enoriașii să dea acestora toate deslușirile trebuitoare și să-i îndemne a trimite la expoziție tot ce au mai de seamă din produsul ocupațiunilor lor. Se va inzistà în .deosebi asupra fiecărei branșe, și mai ales asupra părții agricole, asupra industriei casnice, țesături și cusături, și asupra feluritelor meșteșuguri folositoare vieții sătești.

Pentru ca preoții să poată a-și îndeplini cu mai multă pricepere această frumoasă și patriotică datorie, se vor călăuzi de regulamentul de organizare și de toate circulările Comisariatului General al Expozițiunei Naționale Române, publicate dejà în „Monitorul oficial“ No. 37, 48, 53, 55, 56, 57, 58, precum și de cele ce se vor mai publicà în viitor, pe cari le vor studià cu multă luare aminte și le vor utilizà spre atingerea scopului propus.

Acesta a și fost motivul, pentru care P. C. Voastră, ca protopop, sunteți de drept membru în comitetul acelui județ, ca împreună cu ceilalți membrii să chibzuiți spre a colectà obiecte, ce ar sta în legătură directă cu viața noastră religioasă, cum sunt: cruci, icoane, vase sfinte, cărți, vestminte și alte obiecte bisericești, cari prin frumuseța, arta și vechimea lor ar arătà în mod vădit evlavia unită cu râvna strămoșilor noștri pentru podoaba casei Domnului. De dorit ar fi, dacă s'ar puteà, să se colecteze fotografii după cele mai frumoase biserici, zidite în acel județ și capilala lui, în timpul domniei de 40 de ani a M. S. Regelui, alcătuind un album.

Toate acestea ar putea cu drept să formeze o secțiune bisericească în Expoziție.

Avem nestrămutata credință că preoții noștrii vor fi niște înfocați propoveduitori în mijlocul enoriașilor lor și serbările, cum și Expozițiunea proiectată a se ține în anul 1906, vor fi pe deplin reușite.

Această circulară Vi se trimite tipărită spre a o împărți la toți preoții urbani și rurali din acel județ, cu obligațiunea de a o citi în biserici în timpul mai multor duminici și sărbători, spre cunoștința tuturor cetățenilor.

Dumnezeu să binecuvinteze scumpa noastră Țară și al ei popor".

Totodată, în urma celor chibzuite în ședințele conferinții protopopești dela 20 August și 12 Octombrie 1905, P. S. Sa a hotărît să se alcătuiască o monografie a eparhiei P. S. Sale, în care să se oglindească trecutul istoric al creștinismului din părțile Dunărei de Jos, întreaga organizare a ierarhiei și administrației bisericești din aceste părți, cum și tot ceea ce privește mersul și desvoltarea lor în decursul celor 40 ani de domnie a M. S. Regelui; de asemenea a mai însărcinat și pe cei patru protoierei ai celor patru județe din cuprinsul eparhiei Dunărei de Jos, pentru a întocmì, în acelaș scop, câte o dare de seamă despre afacerile bisericești din protopopiatele lor, cum și câte două albumuri cu vederi ale locașurilor bisericești urbane și rurale.

Ca rezultat al acestor hotărîri ale P. S. Pimen, Sfînta Episcopie a Dunărei de Jos, a prezentat și depus în Expoziția Generală Română următoarele:

1. Patru *„Dări de seamă ale afacerilor bisericești"* din protopopiatele județelor Covurlui, Brăila, Tulcea și Constanța;

2. *Șeapte albumuri* mari cu vederile bisericilor urbane și rurale din cele patru județe ale eparhiei Dunărei de jos;

3. *Macheta catedralei episcopale* din Galați, ce se zidește acum, dimpreună cu planurile ei de construcție;

4. *Panoplia* societății clerului român *„Solidaritatea"* din eparhia „Dunărei de jos" cu întregul ei personal de administrație și control;

5. Planurile de construcție ale *azilului pentru văduve și orfani,* al societății „Solidaritatea"; și
6. Diferite alte obiecte și odoare vechi bisericești.

* * *

Cu acestea, încheem cuprinsul *monografiei sfintei Episcopii a Dunărei de jos,* scrisă și alcătuită pentru întâia dată, acum, cu prilejul *plinirei a optsprezece veacuri* de trăinicie a vieții neamului nostru românesc și *a patruzeci ani de fericită domnie a M. S. Regelui,* **Carol I,** care, — având convingerea că Biserica și credința străbună este izvorul a tot ce poate fi bun, frumos și drept, și având deviza *„Nimic fără Dumnezeu"* în toate actele vieții Sale—, s'a înarmat cu pavăza credinții în lupta pentru întărirea și înălțarea neamului românesc și, în deosebi, pentru propășirea sfintei Biserici și a credinței noastre strămoșești.

CUPRINSUL.

CAP. III

Episcopatul „Dunărei de Jos" între anii 1864—1878

CAP. IV

Episcopatul „Dunărei de Jos" între anii 1878—1906

CAP. V

Reşedinţa scaunului episcopal al Eparhiei „Dunărei de Jos"

CAP. VI.

Aşezămintele culturale şi filantropice ale Eparhiei Dunărei de Jos

CAP. VII

Judecata eparhială

CAP. VIII

Schituri şi mânăstiri

CAP. IX

Culte şi aşezăminte streine ortodoxe

X

Culte şi aşezăminte streine eterodoxe

CAP. XI

Cultele şi aşezămintele necredincioşilor.

CAP. XII

Populaţiunea eparhială şi statistica bisericilor, clerului şi personalului administrativ din Eparhia Dunărei de Jos

PORTRETE, VEDERI ŞI PLANURI.